METAPH

1528

SICALIA

W. VI. 45
VII. 33 a 31. 34.

Ly II. 1. 20
f. VI. 8.

Klocek

1 — Filoz. 2647
inne odbitae

2 —

3. dtd. Filoz. 2647
" " 2143

4 — dtd. " 2144

Inc. 3327-3330

(C. 30 a-)

810

Inc. 3328

Questiones Antonii andree super duodecim libros methaphysice.

GW 1666

Tabula

Liber primus.

Trū ens simplr sumptum sit subm metha. qō prima.
Utrum ista ꝓpositio sit vera. omnes homines naturaliter scire desiderant. 2.
Utrum visus faciat magis scire. 3.
Utrum prudentia sit in brutis. 4.
Utrum ex experimentis generetur ars. 5.
Utr exptus nō hns artē certi⁹ opet artifice inexpto. 6.
Utr oēs act⁹ z gñationes sunt circa singularia 7.
Utr singularitas sit rō formalis obiectiua sensus. 8.
Utr ad methaphisicum ptineat cognoscere oēs quiditates rerum in particulari. 9.
Utr magis vlia sint difficiliora ad cognoscendum 10.
Utr methaphisica sit scia practica vel speculatiua. 11.
Utr scia speculatiua sit nobilior practica. 12.

Liber secundus

Trum prima principia complexa sint nobis nāliter cognita. questio prima.
Utrum difficultas cognoscendi res sit ex parte intellectus. 2.
Utr sube imāles possint cognosci ꝑm suas gditates 3.
Utrum sit ponere statum in omni genere. 4.
Utrum infinitum possit cognosci a nobis. 5.

Liber tertius.

Trū in imobilib⁹ sit cā efficiēs z finalis. qstio ꝑma.
Utr genus predicet per se de differentia. 2.
Utr idem nunc vel instās sit in toto tpe. 3.

Liber quartus.

Truz ens vniuoce ꝑdicet de oib⁹ entibus. qstio. ꝑma.
Utrum negatio habeat distinctam formalitatem ab affirmatione. 2.
Utr vnū z ens significent eandē naturam. 3.
Utr illud pncipium impossibile est idem esse z nō esse sit firmissimum. 4.
Utr illud ꝑncipiū impossibile zc. sit simplr ꝑmum. 5.
Utr inter ꝯtradictoria sit dare medium 6.

Liber quintus.

Trū eiusdez effectus sint plres cāe per se. questio ꝑma.
Utr finis sit principium. 2.
Utrum causa particularis z in actu simul sit z non sit cum effectu. 3.
Utr necessaria habeant causaz sui esse. 4.
Utr mā q̄ est altera ps cōpositi sit cā idiuiduatiōis. 5.
Utr scōa diuisio vnius que dr logica sit ꝓueniēs. 6.
Utr ens distinguat in decē ꝑdicamenta. 7.
Utrum possibile sit duo accidentia differentia solo numero esse in eodem subiecto. 8.
Utr ratio priozis sit bene assignata. 9.
Utr propria ratio quantitatis ꝑm q est generalissimum sit diuisibilitas. 10.
Utrum tempus sit idem quod motus. 11.
Utrum philosophus conuenienter z sufficienter assignet tres modos relatiuorum. 12.
Utr ꝑmus modus relatiuoz fuerit bñ assignat⁹. 13.
Utr icōs modus relatiuoz sit bñ assignatus. 14.
Utr tertius modus sit bene assignatus. 15.
Utr terti⁹ modus distinguat a duob⁹ ꝑmis. 16.
Utr idem referat ad duo vel ad plura. 17.

Liber sextus.

Trū scia practica sortiat esse practicuz a fine. qō prima
Utrum practicum z speculatiuū sint differentie essentiales scientie. 2.
Utr diuisio trimēbris scie speculatiue sit ꝓueniēs. 3.
Utr de ente per accns primo mō sit per se scia 4.
Utr de ente per accns scōo mō sit scientia. 5.
Utr ens vnū debeat separi a ꝯsideratiōe methaphici. 6.

Liber septimus.

Trū iherētia sit de eēntia accntis. questio prima.
Utr suba sit ꝑor oi accidente tpe. 2.
Utr suba sit ꝑor oi accnte diffinitione. 3.
Utr suba sit ꝑor omni accnte cognitione. 4.
Utr forma sit ꝑor mā z cōposito z magis ens vtroq. 5.
Utr materia sit ens. 6.
Utr qō qd est sit idē cū eo cui⁹ est qō quid est. 7.
Utr gñata per putrefactōez z p ꝓpagatōez dr ant spē. 8.
Utr tñ cōpositū ex mā z forma generet ꝑmo. 9.
Utr rō pbi ꝓcludat ꝓtra platone de ideis. 10.
Utr mā rep nāliū sit aliq̄ ps forme generande. 11.
Utr in nālib⁹ mā sit pars gditatis specifice. 12.
Utr singulare sit p se a nobis intelligibile. 13.
Utr ꝓceptus generis sit ali⁹ a ꝓceptu dr ie. 14
Utr differētia diuisiua generis inferioris includat formaliter differentiā superioris. 15.
Utr vniuersale sit aliquid in rebus. 16.
Utr distinctio formalis ptiū organicaz aialis sit pp plures formas reales realr aut specifice distinctas. 17.
Utr cōpositū dicat aliā entitatē a partibus. 18.

Liber octauus.

Trū in motu alteratōis opz manere idē sbm. qō ꝑma.
Utr ad formationē plis mr aligd actiue cooper 2.
Utr in omni generatione z corruptione fiat resolutio. vsq ad materiam primam. 3.
Utr substantia corporis sempiterni puta celi sit composita vere ex materia z forma. 4.
Utr accns sit cōpositū ex ptibus distinctis. 5.
Utrum in quiditate formarū naturalium suscipientiū magis z minus sit dare gradus. 6.
Utr ex materia z forma ꝯstituat p se vnū. 7.

Liber nonus.

Trū aligd possit moueri a seipso. questio prima.
Utr differentia quā assignat pbs inter potentias rōnales z irrationales sit ꝓueniens. 2.
Utr act⁹ sit prior potentia ꝑm rōnē. 3.
Utr actio sit in passo sicut in subiecto. 4.

Liber decimus.

Trū ꝑmus motor sit mēsura oiuz q̄ sūt de gñe sube. 1.
Utr vnū z multa opponant ꝯtrarie. 2.
Utr diuisibile sit pt⁹ indiuisibili. 3.
Utr possibilis sit trāsmutatio a ꝑuatione ad habitū. 4.
Utr media ꝓrioz sint vere potētia ex extremis. 5.
Utr formalis repugnantia que est inter formas substātiales sit repugnantia contrarietatis. 6.
Utr corruptibile z incorruptibile differāt gñe. 7.

Liber vndecimus.

Trum gñatio z corruptio sit mutatio successiua. qō. 1.

Liber duodecimus.

Trum omnis productio vel inductio cuiuscunq forme sit vniuoca. questio prima.
Utr ꝑm celū moueat imediate a ꝑ principio. 2.
Utr Arist. posuerit oēs itelligētias vtutis infinite. 3.
Utr principatui z regno vniuersi ꝑfit tñ vnus. 4.

Finis.

Liber Primus

¶Altissimi doctoris Antonij andree seraphici ordinis minorū questiones subtilissime sup duodecim libros methaphisice, Aristotelis feliciter incipiunt.

Eligirum circuiui sola. Eccleſiast. xxiiij. Secundū doctrinā Arist. z eū cōiter sequentium sciētia metha. q̄ theologia pbōrum z sapia nomiat. versat circa totū ens. z signanter circa substātias separatas vt circa nobiliores partes sui subiecti primi. Et iō qz est circa nobilissima entia: nobilissima scia ē iter oēs scias nāliē adiuētas. Nobilitas eni sciaz ex nobilitate ozik subiectoz ex p° ō aīa. Jō i psona huiº scie ꝓgrue pt dici. Giz celi zc. ¶Ubi ōscribik eiº dignitas admiranda q̄ztum ad quatuor. s. q̄ztū ad amplexū ambitionis magnifice. Influxum correctōis auctentice. Actum inquisitiōis amplifice Et graduz prelatōis mirifice. ¶Primum probat ipsius giri continentia generalis. cuz premittitur girum. ad instar. n. cuiuslibet giri vel circuli qui est figura capacissima ꝑm geometricos: scientia metha. omnia ambit. Nam vt dicitur primo huius. in plogo. sapientis. i. metha. est omnia scire vt contingit. Scientia enim metha. girat omnia entia siue sint immobilia z incorruptibilia. siue mobilia z corruptibilia: inq̄ztum in eis reperitur ratio entis ꝑ quo potest intelligi illud eccl. 43. Vide arcum z benedic qui fecit illum. valde speciosus est in splendore suo. girauit celum in circuitu glorie sue. Habitus quidem metha. est quidam arcus mysticus iaciens sagittas veritatis cōtra hostes falsitatis. ideo ē quasi arcus refulgens inter nebulas glorie. eccle. 50. Vide igitur ipsum z benedic qui fecit illum. Nam girauit celū. i. totam vniuersitatem entiū. z specialiter entium quorum habitatio est in celo. ¶2m probat ipsius influentia virtual' cū additur celi. Sicut. n. celum influit in hec oia iferiora: sic sciētia metha. in oēs alias sciētias humanas. vtpote q hñt istaz sciam oēs alias z eaz ꝓncipia hñt corrigere vga veritatis. defendere hasta ꝓbitatis. apparare z roborare norma equitatis. sicut inuit Arist. in ꝑmo poste. parum ante illud capitulū. Difficile est autem noscere. Jccirco de hac scientia potest etiā intelligi illud eccle. 43. Altitudinis fundamentuz' pulchritudo eius species celi in visione glorie. ¶3m probat efficacia regularis cum subiungitur circuiui. Circuit quidem inquirendo de omnibus veraciter sine deceptione. Et plurimum efficaciter sine defectione: z generaliter sine exceptione. ideo in figura ipsa est ille fluuius phison de quo dicitur genesis. 2°. q ipse circuit oēm terrā eiulath vbi nascit aurū. s. sapie. z aurū terre illius optimū est. Eiulath interpretatur stolidus. cuiusmodi sunt omnes scientie humane de se. metha. excepta. ¶Quartum probat eius eminentia solitaris cum ꝓcluditur sola. Inter oēs. n. scias humanas ista sola precellit z oibus ꝓncipatur. ipsa eniz sola. est cui nulla alia assimilat. Sola. n. est cui omnis alia famulat. Sola est quaz omnis alia admirat vt admiratiue dicere possim° illud trenoz p°. Quio sedet sola ciuitas plena populo. zc. certe sedet vt regina omniuz sciaz.

Quia secundum doctrinam Ari. primo poster. notitia subiecti ꝑsupponit toti scie. illā de subiecto oportet ꝑsupponere. q est z qd est. Jdcirco ad expositionem libri metha. manum extendens confidens de domini bonitate de subiecto meth. talez ꝓfero cōnē. ¶Utrū ens simplr sumptū q̄ est cōe deo z creature sit scie metha. subiectū primū ꝑmitate adeq̄tiōis. Et arguit q nō. ¶Maz vniº scie realr est vnū subiectū reale. sed ens acceptum vt cōmune deo z creature nō est aliqd vnū reale. metha. autē est vna scia realis. ꝑz. q ens sic cōe nō ē subiectū metha. maior ꝓbatur tū qz ꝓtingit vno hitu vel vno actu: vnius actus est vnū obiectū. ergo vnius hitus ē vnū oḃm. ꝑz sic ꝓia ps: tuz qz non maioris entitatis est effectus q̄z causa. z mensuratuz q̄z mensura. sed obiectum causat scientiaz z mensurat. ergo si est scientia realis obiectuz non est ens rationis sed ens reale: z sic patet secunda pars. minor ꝓbatur. qz que sunt se totis distincta nihil comune reale hñt in quo cōueniunt oppositū predicati infert opposituz subiecti. sed deus z creatura sunt se totis distincta. aliter deus non esset summe simplex. qz haberet quo conueniret z quo differret a creatura. ergo ens comune deo z creature non est aliquid vnum reale. ¶Preterea illud quo scientia formaliter distinguitur: z a quo formaliter denominatur est eius subiectum primuz sed ens sic cōmune non est huiusmodi respectu scientie metha. ergo zc. maior est euidens. he. n. sunt conditiones subiecti primi. s. q denoiet scientiaz formalr z q distinguat eā a q̄libet alia. Scientie. n. secantur quemadmoduz z res. ex tertio de anima. minor ꝓbatur primo q̄ztuz ad primaz partem de distinctione. qz sexto metha. capitulo primo. distinguit Aristo. tres partes scientie speculatiue dicens phyficaz esse circa inseparabilia. z mobilia. mathematicā circa inseparabilia: z imobilia ꝑmā vo phisicā circa separabilia: z imobilia: cuiusmodi sunt substātie separate. Si ergo hec distinctio sciaz sit ꝙueniēs videtur q sit per subiecta ꝓpria ipsaz 2ª ps minoris de denoiatione ꝑz ex. 6. huius vbi vocat hāc sciam theologiā. qd ꝓbat duplr tū qz si alicubi diuinū existit. in tali nā existit. hoc est in imobili z separabili. de qua ꝑdixit hāc sciaz ꝓsiderare. tū. qz honorabilissimā sciaz oz eē circa honorabilissimum genus. sed ista scia ē honorabilissima ex plogo huius. z genus substantiarū separatarū ē nobilissimū: ergo zc. Confirmatur. qz in prologo huius vocat phs hanc scientiam diuinaz qz est diuinoz. ¶Preterea si ens sic cōe est subiectum metha. ergo in speculatione entis sic cōmunis cōsistit felicitas nālis. ꝓñ est falsum. ergo z añs ꝓbatio ꝓñe. scom Aristo. 10. ethicoz felicitas naturalis cōsistit in actu metaphisicali vel sapientiali qd̄ idē est. Tunc sic. notitia subiecti in scia virtualiter cōtinet totā notitiā illius scientie ergo est perfectior quacūq̄ alia in illa scientia. qz q̄ cōtinet virtualiter aliud est eo perfectius. si ergo felicitas cōsistat in aliquo actu sapientie vel metha. maxime erit circa actum cognoscendi subiectuz metha. quod est ens per se cū ille actus sit perfectissimus in metha. falsitas autem consequentis patet ex hoc. qz notitia entis vt ens est simpliciter imperfectissima. ¶Preterea si ens sic cōmune est subiectuz primum scientie metha. ergo sciētia metha. subalternat sibi omnes alias scientias. ꝙsequēs ē falsuz. ergo z añs. ꝓbatio ꝓñe. qz tunc subiectum vniuscuiusq̄ scientie esset sub subiecto metha. hec. n. est conditio scientie subalternate: vt patet ex primo posteriozuz. falsitas ꝓñtis patet sexto metha. vbi Aristo. distinguit tres parte essentiales scientie speculatiue q̄ nō esset si oēs alie subalternarentur metha. ꝓbo. qz scie subalternate vel ponunt numer. vel non. si sic. ergo plures essent q̄z tres cum multe sint scientie subalternate amplius q̄z tres. si non ponunt numer. ergo phisi. z mathe. nō subalternant metha. ¶Preterea de subiecto scie oz notum esse si est z qd ē ex primo poste. capitulo p. sed in ista scia nō est notuz de ente qd est. q ens non est subm in ista scia. ꝓbo mi. tuz qz ens ē equocū. vt ait Poz. ca. de spē. si q̄s zc. Equocū aūt nō habet qd. tū. qz dato q sit vniuocū est cōissimum non hñs genus supra se nec dria. nec ꝑ ꝓñs diffinitionē q̄ nec qd. qz diffinitio dicit qd ē ee rei ex p̄ topi. ¶Preterea omne subz scie hz passiones de ipso demōstrabiles ex p̄ post. sed ens nō est hō. ꝓbo minorē dupl'r. tū. qz passio ꝑt eentialiter a subo ens aūt nō ē hō qz ens est de eentia cuiuslibet. tuz qz passio predicat denoiatiue de subo: z subm de passione non nisi p

ccñs.qz pdicatiões p se nõ conuertunt.ex pmo post. ens aũt pdicat de quolibet in quid.vt videt. ¶Preterea subm cuiuslibet scie hz pncipia ppria z ptes.ex p post.ca.illo certioz aute sed ens cõe sicnõ est huiusmodi.g z. pbo.mi. tum qz ente nihil est prius prim^m ât est pr^s princ'piato: tũ qz si ens inqtũ ens z vt sic cõe haberet pncipia.g qlibet ens hret pncipia.sic.n.arguit p hs p po.ca.de reduplicatiõe.si iustitia esset bonũ in eo qd bonũ oe bonũ esset iustitia.pñs é flm qz tẽ eẽt pcessus in infinitũ in pncipys z pncipiatis. ¶Preterea luba é primũ subm huius scie.g nõ est ens.pña patet.qz cuiusdez scie nõ pñt esse pl'a subiecta pma.añs pbatur p Ari. ĝrto metha.c.pmo qui ait.Ubiqz vero primi ppzie é scia ex quo alia dependẽt z pp gd dñr.g si hoc é lba substãtie oportet pncipia z causas habere subm primũ.tũ ex.8.metha.c.p. sbaruz qrunt cause z pncipia.sed illõ cuius cause z pncipia querunt in scia est subm primũ illius scie.tũ. ex.4. metha. ca.3.tot sunt partes phie quot sunt substantie.p qõ innuit q pm diuisionẽ substãtie: vt subi primi distinguit scia ista. ¶Contra Ari.4.metha.é sciẽtia que speculatur ens inqtũ ens.z illa nõ est aliq pticularis.vnde pm cõ. loquit de metha.cuius ibi statuit subiectum. ¶Preterea Auic.p metha. ca.2.primũ subm huius scie é ens inqtum ens.

Respondeo in ista qõe sic pceda. ¶Pzio qõis titulũ breuiter declarabo.2°.qzdaz opi.quã nõ teneo ptractabo.3°.ad qõnẽ z ad argumẽta rndebo. ¶Quantũ ad primũ sciendũ é q in titulo qõnis ponitur vtrum ens.simplr.per li simplr intelligo vniuersaliter z abstracte.pm q ens cõsideratur cõmunissime z precise inqtum ens z sub precisa z ppria ratiõe entitatis abstrahens a quacũqz rõe entis specialis. ¶2° ponit cõmune do z creature. Ad cuius euidentiã est notandũ q diuisio entis in.x.predicamenta nõ est prima entis diuisio.sed alia é pzor ista.i.qua ens diuiditur in ens finitũ z in ens infinitũ: z accipiendo altez membroz.s.ens finitum diuidit 2ª diuisione in decem predicamenta.ex quibus patet corelarie.q de us cadit sub altero membro prime diuisionis.z.x. predicamenta sub alio.omne.n.ens predicamentale est finitũ. ideo deus est extra omne genus. Questio ergo accipit ens vt diuiditur prima diuisione:z nõ vt diuidit 2ª diuisione. ideo positũ est ens qd est cõe deo z creature. ¶Tertio ponit primum primitate adequationis.vnde notandũ est q inqtum ad pñs sufficit duplex est primitas.s.primitas pfectionis: z primitas adequatiõis.primitas pfectiõis in quacũqz scia cõsequit gradũ entitatis rei.vt illud dicatur primũ tali primitate qd est nobilius ens quocunqz alio ad illam sciẽtiã pertinente.sicut in ppõsito ponit primũ ens qd est deus qz est nobilius ens pm gradũ entitatis quocunqz alio ente ad cõsiderationẽ scientie metha.ptinente.sed primitas siue pzitas adequatiõis notat equalitatẽ pcisam subiecti ad scias qñ.s.scia nõ excedit subm nec econuerso. Sed qcqd cadit aliquo modo sub cõsideratiõe scie:cadit sub rõne formali subi z econuerso quicqd participat rõnẽ formalẽ subi cadit sub cõsiderationẽ illius sciẽtie.verbi gratia si ens inqtũ ens ponitur subm primũ metha.tali primitate.quicqd participat rõnẽ entis vt sic:cadit sub cõsideratione metha.z quicquid metha.cõsiderat sub rõne entis considerat. ¶Est ergo sensus qõis.Utrũ ens cõissime sumptũ vt sub se cõtinet omne ens finitũ z infinituz.z sub ppria z formali rõe entitatis.i. ens inqtũ ens sit subiectũ primũ scie metha.sic adequatuz q nihil subterfugiat cõsiderationẽ huius scie vt participat rationem entis.

Quantum ad 2^m é vna opi.Cõmen.s.q dei z intelligentie siue qd illud é gen^s subaz separatarũ est subz primũ huius scie.vnde cõtra Auic. q posuit subiectũ eẽ ens inqtũ ens dicẽ sic p phi. ¶Meto vltimo q dicit q prima phia nititr pbare entia separabilia esse peccat.gen^s.n.entiũ separatorum eẽ nõ demonstrat nisi in scia naturali.hec.n.entia sunt subm prime phie.z impossibile é aliqz sciẽtiã demõstrare suũ subiectũ eẽ.sed concedit ipsuz esse aut qz é manifestũ p se.aut qz est demonstratum in alia scia. Uñ peccauit Auic.q.d.primũ phm demonstrare primũ principiũ esse.hec cõmentator. ¶Hec aũt opi.tria ponit vt pz intuẽti.primũ dictũ é q nulla scia pbat suũ subm eẽ.pm est prima phia nõ posse pbare deũ esse/sed tantuz ha lẽ.tertiũ é q genus entium separatorz est prime phie subm primũ. ¶Pro ista opione arguit p sciaz rõnẽ posita in pede qõnis. Illud quo scia formalr distinguit zc. ¶Preterea hic in plogo pbat Ari.q hec scia est speculativa circa pma principia z primas cãs.ex descriptione sapientie. huiusmodi autem sunt sube separate. ¶Preterea substantie separate nõ sunt omnino nobis ignote cum de ipsis multa signa hẽamus.g cognitio earuz tradit aliqua sciẽtia. non naturali vel mathema.patet ergo in ista. cum tantũmodo sint tres partes scientie speculatiue:ex serto metha. ¶Preterea scientia considerans aliqua pl'a attributa ad aliquod vnũ primum maxime considerat illud primum tanqz proprium subiectum ad quod aliqua attribuuntur:sed primum ens idest prima causa est ad quod omnia entia attribuuntur.ergo de illo primo maxime est hec scientia vt de proprio subiecto.ma.est euidens ex quarto metha.vbiqz vere ppzie primi est scientia ex quo alia dependent z ppter quod dicuntur. ¶Sed hec opinio non placet ideo arguitur contra ipsam. ¶Contra primũ dictum sic. Omnis scia vtitur vel potest vti demonstratione.qz g pbat vel põt pbare suuz subiectũ esse.ma.est enidẽs.qz sicut per cãm pbatur effect^s pp qd: ita econuerso p effectũ pbat cã qz.Uñ oñdit sic.q.s.ois scientia qz demonstrat suũ subiectũ eẽ.qz p effectũ demõstrat aliqd de cã.s.eẽ.ex h.n.q effect^s nõ põt esse sine tali ꝓditõe in cã: effectus nõ põt eẽ sine esse cause.ergo si effectus é:cã é. ¶Confirmat qz appet inductiue q scia aliq põt demõstrare suum subm eẽ.z hoc a posteriori.sicut in libro elenc. demonstrat syllogismũ sophisticũ eẽ p simile.patet ibi. Siir priscianus libro ꝯstructionũ oñdit oronẽ cõstructã eẽ p silem modum habendi lraz ad dictiões.z dictionũ ad oronẽs. ¶Aduertendũ tñ q nulla scia demonstrat suũ subiectum eẽ demonstratione ppter qd z a priori.qz ipsum subiectuz est primo cognitũ pzitate nãe. põt tñ dare suum subm eẽ dratiõe qz sic intelligedo q scia q psupponit ꝯceptũ aliquem putagd nois apõ intellectũ de subo z de illo cõceptu p effectum arguit p q sit. 2° q alia sibi insint. ¶Contra hz dicñ arguo p q vtraqz tã phia prima qz ẽt nãlis põt pbare deũ esse sic. Dis ppzietas ꝯsiderata in effectu qua ipole é sibi ineẽ nisi ẽt cã sit:cõcludit cãm eẽ dratione qz. Sed tam ppzietas considerata in scia methaphisicali.qz ẽt in naturali de effectu nõ potest sibi ineẽ nisi primũ mouẽs z primũ ens sit.g vtraqz scientia põt ipm pbare esse dratione qz. ¶Preterea.2° q hz magis posset prima phia qz naturalis arguit sic.sciẽtia considerãs ꝯditões effect^s que ducunt in cognitionem excellentiorem cause magis potest demonstrare cãm esse.sed prima phia est huiusmodi respectu nãlis.ergo zc.ma.é euides sed minor pz ex hoc q gñales ppzietates entis q cõsiderantur in scia metha.magis ducunt in cognitionẽ positiuaz primi entis per excellentiam qz spales cõditiones cõsiderate i scia naturali.minus.n.excellens videt primitas mouendi tantum quam pbat phs naturalis.8.phisi.qz esse primum ens simpliciter quod pbat primus phs. ¶Tertio arguitur q phisi.non potest pbare deũ esse sic. qz si sic.ergo phisica sic est simpliciter prior metha.pñs est euidenter falsuz.ergo z añs pbatio pñe.tu ponis deum esse primũ cognituz z primum notum in ista scia z esse nobis precognitum ex aliquo medio naturali. Si g ponis deũ esse simplr pcognitum ex tali medio.z h psupposito inqtũ sit cognitũ g scientia nãlis simplr é prior ista. qz notissimo hic est aliqd ibi simplr notius. ¶Confirmatur.qz tũc illa q est simplr ꝑ in phisi.s.deum eẽ eẽt hic prima ppõ simplr idemõstrabilis.z ita phisi. esset prior metha. ¶Preterea segr q saltẽ inqtũ ad ista cõclusiones

deum esse. metha. subalternaret phys. siue phie nali. sicut ei
rurgia subalternat geometrie qntum ad istā oclusionem q
vulnera circularia tardius curantur. lz oio non sit sic hic z
ibi vt pz. ¶ Contra. 3m dictū arguit sic. vnius scie est vnum
subiectū. ex 1mo post. si ergo deus z itelligentie sunt hic sub
iectū oz assignare illis aliqd cōe z vniuocum a quo pz ista
scia vnitate. illud vel est ens vel suba. Nihil enz aliud vide
tur eis posse assignari cōe vniuocū. Cū ens immediate diui
dat post pma diuisionē in. x. gīa. z suba imediate p corpo
ream z incorpoream. si illud cōe sit ens. ergo habeo ppositum
qz ens erit hic subiectū. z per pns nō tm substantie imateria
les immo materiales. z gīaliter oē ens subiicitur cōsidera
tioni scientie huius vt subz. Ens. n. cōe nō magis abstrahit a
substātijs materialibus qz immaterialib9. Si aut illud cōe
sit suba. Cōtra multipliciter. Tū qz de9 caderet in genere per
se. z per pns esset diffinibilis. Tū. qz vt sic metha. nō magis
erit de substantijs imaterialib9 qz mālibus cū suba eqliter
abstrahat ab vtrisqz. ¶ Confirmat. qz scia cōis nō magis est
de vna spē qz de alia. pz autē ex dictis q in nullo spāli ma
gis vniuocat deus z sube sepate qz deus z sube corpoee. g
si pp aliqz vnionē vel virtutē sit totū illud genus entiū ponē
dū vnuz subm: pari rōe z genus substātiaz corpoeaz. ¶ Vl
terius contra opi. istam faciūt oēs rōnes posteri9 ponende q
ens in qtū ens est subm pmū met. qz si sic. ergo nō genus en
tium separatoz. cū vnius scie sit tm vnū subm primū. nec
rōnes cogunt. Ad primū positū in pede. q. dicet rndēdo ad
rōes pncipales. ¶ Ad 2m cū dicitur q hic in plogo pbatur
q h scientia est speculatiua circa pma pn9. Dico q hoc non
probat substantias separatas esse hic subiectum primū. nā
quelz scientia cōsiderat pncipia sui subiecti z passiones z p
tes z multa alia pm q diuersim ode ad subiectū primū ha
bent attributionē. ¶ Ad tertium cuz dicitur. sube separate
nō sūt nobis totaliter ignote. Rndeo sicut dicet sexto libro
de substantijs sepatis. sunt multe pprietates cognoscibiles
qtum ē ex pte illaz. sed nō a nobis via sensus. ideo aliq scien
tia speculatiua est possibilis haberi de eis sed nō a nobis. p
prietates autem que sunt scibiles a nobis via sensus de illis
substantijs sunt sole passiones entis. Unde verum est q il
le substantie sunt subm alicuius scientie speculatiue posi
bilis intellectui potenti cognoscere ipsas sed nō nobis. z lo
qtum ad ea que sunt scibilia de eis cadunt sub cōsideratio
ne metha. nō vt subm pmū. sed vt aliquid cōtentū sub sub
iecto primo qd est ens vt patet. ¶ Ad 4. cum dicitur scientia
cōsiderans aliqua pla zc. Ista ratio potest reduci contra ipm
nam assumpta maiori addo istam minorez. sed suba est ad
quam omnia entia attribuuntur. 4. metha. vbiqz vero pri
mi pprie zc. ergo de suba est maxime ista scientia. z per pns
non de deo vel de genere entium separatoz. ¶ Ad formam
argumenti pcedo maiorem cum ista specificatione si illud
tale habet omnes conditiones requisitas ad subiectum pri
mum. tunc minor est falsa vt patet ex predictis. qz illud ge
nus nō est aliqd vnū ab ente vel substantia. z tunc vt pri9.

Quantum ad tertiū articulū dom q ens inqz
tū ens qd ē cōe deo z creature ē subz
primū metha. Ad cuius euidentiā declaro aliquas oclusio
nes. scilicet quinqz. ¶ Prima oclusio sit ista. ens qd est cōe
deo z creature dicit vnū pceptum ppriū alium a conceptu
dei vel creature. Hanc cōclusionē ondo sic. ipossibile est eun
dē pceptum eidem intellectui simul esse certum z dubium
sed aliquis intellectus certus de aliquo q sit ens potest du
bitare vtrum sit deus vel creatura. ergo iste intellectus ha
bet vnum conceptum entis alium a conceptu dei z creatu
re. maior videtur euidens ex terminis qz negare predicatuz
est negare subiectum. minor probatur. qz fidelis disputans
cum infideli vtrū. a. sit deus. non dubitat vtrū. a. sit ens imo
est certus tā ille qz aduersarius. nā vterqz supponit tāqz vez
z certū q. a. sit ens. z tū dubitāt an. a. sit de9 vel creatura. ali
as esset vana eoz disputatio. ¶ Preterea ipossibile est aliq
plura in eodē vno pceptu conuenire z differre. sed de9 z crea
tura cōueniūt in ente vel pceptu entis: qz vtrūqz vere ē ens.
dīnt ātppriis pceptibus sicpa. qz nō est idē cōceptus dei z
creature. ergo cōceptus entis est alius a pceptu dei z creatu
re. ma. patet. nō. n. est intelligibile oppositū. ¶ Preterea cer
tum est q ens predicatur de deo z de creatura. ergo vel pm
alium pceptū vel eundē. si pm eundē sic erit pdicatio eiusdē
de seipso. ergo pm alium pceptū. z ille alius est vnus in se
alioquin tot eēnt entia cōissima quot inferiora. ¶ Confir
matur qz vel pceptus entis est idē cū pceptu dei z creature
vel alius. si alius habere ppositum. si idem vel idē alteri vel
vtriqz. si alteri. ergo nō predicabit de altero. z sic de9 vel crea
tura nō esset vere ens qd est absurdū. Si. n. est idē vtriqz. er
go z illi sunt idē inter se. qz que sunt idem vni tertio inter se
sunt idez eo modo quo sunt idē illi. z. Cum igitur cōceptus
dei z creature sit vnus z idem p pns sequit q cōcipiēdo deū
concipit creatura z econuerso: qd est absurdū vt patet. ¶ Prete
rea conceptus entis est prior naturaliter cōceptu dei z creatu
re. ergo alius a pns patet. qz ille pceptus naturaliter est prior a quo
nō couertit subsistendi psequentia ex libro pdicamentoz z
ex. 5. metha. capo de priori. sed cōceptus entis est huiusmo
di. qz sequit est deus ergo ens z nō econuerso. Similiter si
est creatura ergo ens z non econuerso. ergo cōceptus entis
est naturaliter prior. pbatio psequentie. prius in suo priori
nō dependet a posteriori nec qtū ad esse nec qtū ad cogno
sci. qz vt sic: non repugnat sibi esse sine posteriori. ergo ē aliq
a posteriori. ¶ Preterea inter pceptus quidditatiuos solus
pceptus entis ē simplr simplex. ergo alius a quocunqz pce
ptu entis inferioris cuiusmodi sunt deus z creatura. añs
suppono p nunc. pña pz. qz ipse ē eundē cōceptū ē simplr
simplicē z non simplr simplicē. nullus pceptus entis iferio
ris est simplr simplex oio. ¶ Ex predictis cōcludo correla
rium q pceptus entis ē vniuocus deo z creature qz si aliq
z vnus. ergo vniuocus de qua vniuocatione dicetur am
plius in. 4. huius dño pcedente. ¶ 2a oclusio sit ista. pceptus
entis cōis deo z creature est vnus realiter. hanc ostendo sic.
¶ Quis pceptus q pdicat i qd de aliquibus pdicatione dicen
te hoc est hoc est vnus pceptus realr. sed pceptus entis ē hūs. er
go zc. ma. ē euidens qz oppositū pdicati infert oppositū sub
iecti. Pato. n. q nō sit vnus realr. tā non pdicabit i quid de
plurib9. nullū. n. ens rōnis pdicat de ente reali essentialiter
z in quid. minor pbatur simili modo quo Arguit Aristo. p
topi. qz illud pdicatur in quid de aliquo per qd rndetur ad
interrogationem factam per quid de eo. huiusmodi ē ens
qz si queras quid est deus respondet q ens. similiter est de
creatura. ¶ Respondetur forte q ens non habet cōtatem
aliqz realem. sed solum qtū ad qdā indifferentiā concipiē
di cuz ergo dicitur qz pdicat in qd: nō ē intelligendū q sit ali
qd cōe reale qd pdicet in qd de pribus. sed sub vno mō pci
piendi ptinet pres res qrū qlz pdicat de hoc z de illo seor
sum puta realitas dei ptenta sub vno mō pcipiendi ens i
coi pdicat de deo. z realitas creature ptēta sub alio mō pci
piendi ens de creatura. ¶ Cōtra. qz si sic. tūc pdicatio entis d
deo non eet pdicatio superioris de inferiori. sed eiusdem de
seipso. similiter z de alijs. quod nullus sane mentis diceret.
¶ Preterea ad principale vnius potentie vnum est obie
ctum adequatum. sed ens commune deo z creature est pri
mum obiectum intellect9. scom Aluc. primo metha. capo
quinto: ens z res pma impressione imprimunt in aia. g ens sic
cōe ē aliqd vnū. nō vnū scoz rone. g vnū realr. pbatio assūp
ti. obiectū potētie precedit naturalr actū potētie ergo nō est
vnū p intellectum qz in suo pōt esse aliqd vnū. ¶ Preterea
circūscripto oi intellectu de9 z creatura hūt aliqz conuenien
tiā qz plus conuenīt qtū ens z nihil. ergo illa cōuenientia est
realis. z ita fundamentū istius conuenientie est reale. qz nulla
relatio realis pōt fundari sup ens rōis. nō. n. maioris enti
tatis ē res fundata qtū fundans. fundamētū illi9 conuenientie
est vnū cū sit relatio de primo mō relationum. ex gnto metha.

Liber Questio

capitulo de ad aliqd. ergo deus ⁊ creatura hñt aliq̃z vnitatem realẽ. ⁊ hec est vnitas entis in quo cõuenit̃ deꝰ ⁊ creatura. ¶ Preterea intellectꝰ intelligens ens cõe deo ⁊ creature: aũt est verus aũt est falsus. si est falsus nihil ad ppositũ. si verus g̃ sic oz eẽ ex pte rei q̃ aliqd realiter sit cõe. tũc. n. ⁊tel/lectus ẽ verus qñ intelligit sicut se hz in re. ꝑm Aristo. 9. metha. capitulo vltimo. ¶ Confirmat qz alr vniuersalitas entis esset quoddã ficticiuz vt chimera nisi intellectus a parte rei cogeret ad fic abstrahẽdũ vnũ aliq̃d cõe. vnde oportet q̃ omni vnitati alicuius veri conceptus cozrñdeat aliqua vnitas ex natura rei. ¶ Tertia cõclusio sit ista. ens cõe deo ⁊ creature est subiectũ primũ metaphisice scie. ⁊ hec ꝯclusio. ẽ dire cte ad questionẽ. ¶ Hanc oñdo sic primo auctoritatibus. 2°. rationibus. ¶ Auctoritate sic. Aris. post q̃z distinxit. 6. metha. tres partes scientie speculatiue: mouet dubitationẽ. vtrũ prima phia sit vlis. aut circa aliquod genꝰ determinatũ. Et videtur soluere q̃ sit vniuersalis. vnde circa finẽ solonis dicit de ente inquãtũ ens. huiꝰ vnq̃z erit speculari. ¶ Preterea ibidem in 6°. dicit q̃ si nõ est altera suba ꝑter nã ꝑsistens: tunc phyca erit ꝓma scia q̃ phyca tũc esset de oibus entibꝰ. sicut nunc est de oibus naturalibus. q̃ tunc omnia entia essent naturalia. sed nunc est ita de omnibus naturalibus q̃ primum subm eius est aliq̃d cõe omnibus naturalibus: ⁊ nõ aliq̃d primũ ad q̃d oĩa attribuãt. sicut Aui. vlr primo metha. c. 2. ⁊ ꝯmentator. 4. metha. ꝯmẽ. 1. ergo subm primꝫ scie est aliq̃d cõissimũ. alr ꝓña Aristo. nulla eẽt. ⁊ illud communissimũ nõ est nisi ens. ¶ Preterea. metha. ꝓsiderat primas causas. vt ꝓbatur in ꝓlogo metha. ergo debet cõsiderare effectum primaꝝ causarũ. q̃ eiusdem scientie est conſiderare causam ⁊ effectum. prime aũt cause sunt per se ⁊ ꝑm se cause entium. inquantũ sunt entia. ergo ens inquantum ens cõsideratur in ista scientia vt subm primũ. ¶ Preterea hoc expresse dicit Cõmen. in ꝓhemio metha. q̃ subiectũ vtriusq̃z scientie. s. metha. ⁊ disputatiue est ens inquantũ ens. ¶ Adꝯcõnẽ istam arguit̃ ẽt ꝓnes. ¶ Primo sic. illud est subectũ cuiuslibet scientie cuius ꝑ se primo sunt passiões que cõsiderant̃ per se in illa scientia. sed nihil aliud ab ente ẽ hꝫ. q̃ scilicet passiones metha. sunt per se primo illius. ergo ens ⁊ nihil aliud est subm primũ scie metha. maioꝛ est euidens accipiendo li primo vt accipit Aristo. primo post. capitulo de vniuersali. quod. s. inest sibi scõm q̃ ipsum ⁊ non per aliud sed omne aliꝫ inest per ipsum. ¶ Nec enim est conditio primi subiecti cuiuslibet passionis sed mi. pa. quantum ad vtranq̃z partem. q̃ passiones metha. puta vnum bonum verũ vnũ ⁊ multa actus ⁊ potẽtia ⁊c. non sunt alicuius inferioris entis per se primo. sed cuiuslibet inquantum ens. nam alr nõ cõuenirent omni enti. ergo sunt per se primo passiones entis inq̃tũ ens. Istam rationẽ põdero. ¶ Preterea si ens inq̃tum ens non est subm primuz scientie metha. ergo oportet dare quatuor scientias speculatiuas essentialiter distinctas. ꝓñs est falsum ⁊ ꝯ ꝓbm in sexto huius qui ponit tres. ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝓñe. ens inq̃tum ens est scibile ⁊ hz ppias passiones demonstrabiles de ipso. vt dicetur infra. ergo in scientia aliqua. non phica nec mathe. nec in ista pte ergo in aliqua alia. ergo quatuor. q̃ illa esset speculatiua ⁊ non practica. q̃ speculatio entis inq̃tũ ens non est directiua in aliqua vera praxi. vt habet declarari infra. 6. huius. ¶ Preterea si scientia metha. ẽ de aliquo gñe determinato ⁊ non de ente inq̃tũ ens. ergo aliqua scia erit ꝑor ⁊ superior ad istã. ꝓñs est falsuz. q̃ iam ista ꝓpie diceretur ab Aris. 6. huius. ⁊ primo de generatione ⁊ alibi frequenter. prima phia. q̃ nihil est prius primo. ꝓbatio ꝓñe. illud genus determinatũ de quo esset metha. hñt aliquid superius ad ipm q̃ haberet aliq̃z passionem demonstrabilem de ipsoi alia scientia. ergo eadem passio esset demonstrabilis de subiecto huius scientie acciplendo ꝑ medio illud subiectum superius cuius esset prima passio. sicut habere tres demonstrat de ysochele acciplendo ꝑ medio trigulũ q̃d est subiectum huius passiõis ꝑmũ. arguẽdo in 3ª. figura sic. ¶ Dis trigulꝰ hz tres angulos. aliqs triangulus est ysocheles. g̃ ysocheles hz tres. Sil̃r etiã in ꝓposito. ⁊ ita illa scia de subiecto cõioz demonstrabit aliquid tanq̃z cõclusionẽ q̃d accipiet hic ꝑ principio ⁊ sic imꝑfr illa scientia erit ꝓior ⁊ superioz q̃z ista. ¶ Preterea maxima scia est circa maxime scibilia ꝑm Ari. hic in ꝓlogo. sed metha. ẽ maxima scia ꝑm eunden ibidem. g̃ ẽ circa maxime scibilia. ¶ Maxime scibilia aũt oñr dupliciter vel q̃ ꝑmo oĩz sciunt sine q̃bus nõ ꝑñt alia sciri. cuiusmodi sunt cõissima vt ens inq̃tũ ens. ⁊ q̃cqd ꝓsequitur ens inquãtũ ens. vel oñr maxime scibilia. q̃z sunt certissima cognoscibilia cuiusmõi sunt ꝓncipia ⁊ cause. ⁊ tanto ꝑm se certioza sunt. quãto sunt poza. ex illis. n. depẽdet tota certitudo posterioꝛ. g̃ ista scia considerabit maxime scibilia vtroq̃z mõ nõ seoꝛsuz ꝓpter vnitatẽ scie ꝓseruandã. ergo sub aliq̃ rõne cõi. hec est rõ entis inq̃tũ ens. ⁊ nulla alia. ¶ Confirmatur. nam istam sciam vocamus metaphisicã. que dicitur a metha. q̃d ẽ trans. ⁊ phisis. q̃d est scia. quasi trãscendẽs scia q̃ est de transcẽdentiꝫ. ¶ Quarta conclusio est ista. ens q̃d est subm metha. scie hz veras ⁊ ꝓprias passiones. ¶ Hanc oñ do sic. Aristo. in q̃rto methaphisice: in ꝓn°. est scientia q̃ speculat̃ ens inq̃tũ ens: ⁊ que huic isunt ꝑm se. ¶ Preterea. ibidez caꝑlo. 3°. q̃d icipit. ⁊ phi. ⁊ vult exꝑsse q̃ ens inq̃tũ ens hz ꝓprias passiões. vnde dicit sic. quoniã sicut sunt numeri ⁊ inq̃tũ numerꝰ ꝓprie passiões vt paritas ⁊ imparitas cõsonãs ratio. eq̃litas. excellentia ⁊ defectio. ⁊ hec ꝑm se ad intuice insunt numeris. Sil̃r ãt ⁊ in solido. ⁊ imobili ⁊ mobili ⁊ leui ⁊ graui sunt alia ꝓpria: sic ⁊ enti inq̃tũ ens sunt q̃dam ꝓpria. ⁊ ea sũt de q̃bus phi ẽ perscrutari veritatez. ℔ Ari. q̃d plani⁹? hoc idẽ vult Aristo. ⁊ cõmentator in q̃rto ⁊ alibi frequẽter. ¶ Preterea. q̃d ẽ pfectiõis in q̃cunq̃z scia: simplr nõ est negandũ in scia pfectissima ⁊ nobilissima. sed habere ꝓprias passiões est pfectiõis in q̃cunq̃z scia. nã omnis scia realis ꝓsiderat ꝓprias ⁊ reales passiones circa subiectũ. ergo hoc non est negandũ in scia methaphice q̃ est nobilissima. Confirmat. nã scia ꝓprie sumpta ẽ habitꝰ cõclusiõis demõstrate. ex ꝑ poste. demonstratio vo includit ꝓpriã passionem de subo. q̃ modo ergo saluabit̃ metaphicã esse veram sciam. si nõ habet ꝓprias passiones scibiles vel demõstrabiles de subiecto? ¶ Sed contra istam conclusionem arguitur sic. si ens inquantum ens ⁊ ꝑm suam totam cõmunitatem habet aliquam ꝓpriam passionem. sit. a. tunc sic. si ens habet passionem. a. ergo. a. est nihil. consequens est falsum. ergo ⁊ añs. falsitas ꝓsequẽtis ꝓbatur ꝓñe. q̃ nihil hõis est passio vera alicuius. ꝓbatio ꝓñe. q̃ subm est ex ẽntiaz passionis. cũ cadat in diffinitiõe eiꝰ vt additum. vt habet ex septimo methaphice. sed q̃quid est ex essentiam entis est. non ens. ⁊ per ꝓñs nihil. Sequit etiã q̃ ens ꝑm suã totã cõitatẽ nõ ꝓdicetur in qd de q̃dlz. ¶ Preterea. si dicas q̃ ens aliquo mõ ꝓdicet de a. in qd. ergo. a. erit passio sui. ꝓsequens est falsum. q̃ nihil est passio sui. ꝓbatio ꝓñe. q̃cqd est passio superioris ẽ passio inferioris. per se. lz est ꝑ. si ergo ens ꝓdicatur in qd de. a. ergo. a. ẽ inferiꝰ ad ens. si ergo. a. est passio entis esset passio sui. ⁊ per ꝓñs esset demõstrabilis ꝓpter qd de se ipso ꝑ ens tanq̃z ꝑ mediũ. q̃ passio que est ꝑ superioris ẽ demonstrabilis ꝓpter qd de q̃libet inferiori ꝑ illud supi⁹ tanq̃z ꝑ mediũ. sicut hñ tres ẽ demonstrabile ꝓpter qd de yscheles ꝑ triãgulũ tanq̃z ꝑ mediũ. ergo. a. esset simplr notius taz de ente q̃z de seipso. ⁊ sic eẽt q̃rere ꝓpter qd. a. est. a. q̃d est cõtra ꝓbm septio methaphice. caꝑlo vltimo. q̃rere propter qd ipm est ipsũ: nihil ẽ q̃rere. ¶ Preterea. Auicenna primo methaphisice dicit q̃ vnum ⁊ multa sunt quasi passiones entis: sicut suba ⁊ quãtitas sũt spẽs. Tũc sic. q̃d ẽ q̃si tale nõ est vere tale. sed ens habet quasi passiones. ergo non habet vere passiones. ¶ Sed iste rationes non cogunt. Ad primam nego consequentiã. q̃. a. non essz simpliciter nihil. ad probationem cum dicitur q̃ omne subiectũ est ex essentiam passionis. si per esse extra essentiam intelligis esse extra

conceptum formaliz alicuius. sic concedo. nam subiectum distinguitur formaliter a sua ppria passiõe. z sic cadit in eius diffinitiõe vt additũ. si aũt per esse ex essentiã itelligis distinctionẽ realem que ẽ inter rem z rẽ. sic nego. nã ppria passio nõ distinguit a subiecto realiter z per ꝓns a. est ens realiter. z nõ nihil. nõ tamẽ est ens formaliter. Est enim dare mediuz inter ens formaliter z nihil. scilicet aliquid qõ nec est hoc nec illud. tamẽ inter ens realiter z nihil nõ ẽ dare mediuz. Quod additur q tunc ens scõm suam totã cõitatẽ non predicatur in quid de oibus: nõ hẽo pro inconuenienti. imo ꝑ necessario. qz ipossibile est ens predicari de vltimis differentijs vel de ppriis passionib9 vel de suis ppriis ꝓtrahentibus quibus cõtrahit ad ens creatũ vel increatũ. sicut ostẽdã deo dãte in ẽrto metha. ¶Ad secundũ. nego suppositũz. q ens aliquo modo ꝑdicet in quid de. a. z per ꝓns totus ꝓcessus rõnis nullus est. qz ruinoso z falso innititur fundamẽto. Ad auicẽ. dico q ẽba sua sunt ista. ex ꝓsequẽtibus ens inquãtũ ens quedã sunt ei quasi spẽs. vt substantia. quãtitas. ql̃itas. z q̃dam sunt ei vt accidẽtalia ppria. vt vnuz z multa potentia z actus. zc. Hille. pz q nõ dicit quasi passiões Sz dato q dicet quasi: ad formã rõnis dico q ly quasi nõ semper est additio distrahẽs. immo aliqñ est distractiua. aliquãdo cõfirmatiua. Exemplũ primi. eccli. 24. Ego quasi vitis fructificaui. zc. ly quasi dicit similitudinẽ: nõ pprietatẽ. z ideo quodammodo distrahit. Exẽplũ secũdi Joannis ꝓmo. Vidim9 gloriam eius gloriã quasi vnigeniti a patre. i. illius qui est vere vnigenit9 patris. sic in ꝓposito ens hz quasi passiones idest ens habet vas passiões. stat ergo ꝓclo. ¶Quinta ꝓclusio fit ista. ens qõ est subz primũ metha. hz veras z ppias passiones demẽsibiles de ipso. Hanc oñdo sic. scõm phm in plogo metha. sapientia est certissima sciẽtia. certior aũt est scia ꝓpter quid qz qz. primo poste. ergo metha ̃ca q̃ est ppria sapia ex plogo metha ̃phice ẽ scia ꝓpter qd. sed ois scia ꝑ quid demõstrat passionẽ de subo. etiã demõstratiõe potissima vt pz. ¶S. vt supra arguit. qõ est pfectiõis in ql̃bet scia nõ est negandũ in scia pfectissima. sed perfectiõis est in quacunqz scia q demõstret pprias passiones de subiecto qz sm Aristo. primo poste. vna scia est vnius generis subiecti ptes z passiones ei9 cõsiderans. ergo hoc non est negandũ in scia nobilissimã. cõfirmat. qz scia est habit9 ꝓclusionis demonstrare. ex primo poste. ꝓclusio autẽ demonstratiõis cõtinet passionẽ demõstratã de subo. Unde multi vident vilificare methaphisicã: q negant eam posse demõstrare. maxime cum ipsa ꝓsideret ꝑma ꝓncipia demõstratiõis quib9 vtuntur alie scie demõstrãtes vt pz ex quarto z sexto methaphice. ¶Sep cõtra istam cõclusionẽ arguit. nã in demõstratione potissima oz sumi ꝑ medio aliquid mediãs inter subm z passionẽ. sed inter ens z suã passionẽ nõ cadit mediũ. ergo de ente non potest aliquid demõstrari demõstratiõe potissima. ꝓbo minorẽ. iter subiectũ cuius cõceptus est simplr simpler z suã passionẽ nõ ꝑt esse aliqõ mediũ. sed ꝓceptus entis ẽ simplr simpler. q̃ zc. ꝓbatio minoris ꝑ silli. nã illõ medium aut esset diffõ passionis. aut diffõ subi. aut mixtũ ex diffõne huius z illius. sed subiectũ z passio que habẽt cõceptũ simplr simpliciter cuiusmodi sunt ens z sua passio: nõ possunt diffiniri. ergo inter ens z suam ppriã passionẽ nullum demõstratiuũ mediũ põt assumi. ¶Preterea. oĩs demõstratio est ex principijs ppriis. ex ꝑmo poste. Unde in demonstratiõe potissima vnũ tantũ mediũ ẽ ad vnã ꝓclusionẽ. augentur enim ꝓclusiones vel demõstratiões nõ per media. sed in post assumẽdo. ex primo post sed quecunq cõsiderata a metha. sunt cõia z nõ ppria. ergo zc. ¶Preterea. nulluz subiectũ est in potẽtia contradictionis ad suas passiones demõstrabiles de ipso. sed ens est in potentia contradictionis ad ea que ponuntur passiones demonstrabiles de ente. ergo illa que ponuntur passiones entis non sunt passiones entis demonstrabiles de ipso. maior patet. qz aliter passio contingenter ineesset subiecto. z per ꝓns non esset demõstrabilis scibilis de subiecto. minor ꝓbatur inductiue. ꝑmo in passionib9 disiunctis. puta actus z potentia. causa z causatum cõtingens vel necessariũ zc. Nam potentia includit negationem actus z econuerso. ergo si ens est in actu vl potentia potest esse in actu z non in actu. potentia z nõ potentia. ¶2o. ostẽdo in passionib9 vnius. puta in vno. vnũ enim dicitur vno modo vnum cõtinuitate. ex. 5. metha. ca. primo. Continuũ autẽ omne est diuisibile z potest fieri plura. z per cõsequẽs non vnũ. ergo vnum z non vnuz. ¶Dze terza. Nulla passio demonstrabilis de subiecto predicatur in quid de subiecto nec de aliquo cõtento sub subiectõ. pz. sed aliquid quod ponitur passio demõstrabilis de ente puta vnum predicatur in quid de contentis sub ente. ergo zc. ꝓbatio minonis. 4. metha. capitulo. 3. in fine dicit Arist. q sicut ens predicat eandem naturam z non aliã de quanto z quali zc. ita z vnum de his de quibus predicatur: sed ens ita predicat naturã decem predicamentoz q ꝑdicat de eis in quid. ergo z vnum de his de ꝗbus ꝑdicat. similitudo Arist. valet. Et nota q iste due vltime rõnes eque vel magis ꝓcludunt ꝓtra q̃rtã ꝓclusionẽ sicut ꝓtra quintã vt patet intuẽti. ¶Sed iste rõnes nõ cogunt. ¶Ad primũ non cogit scienti artẽ demõstrãdi. cũ dr q in demõstratiõe potissima oz sumi zc. ꝓcedo maiorẽ. sed minor est falsa. Ad ꝓbationẽ est dicendum q diffõ est duplex. quedã dicens quid est. quã ꝑ qd est mediũ ãt demõstratiõis nõ est diffõ dicens quid est simplr. sed diffinitio' dicẽs ꝑ qd. Ad ꝓpositũ inter ens z passiones entis põt sumi diffinitio dicens ꝓpter quid ipsius passionis. non obstante q passio hẽat ꝓceptũ simplr simplicẽ. Ad cuius euidentiã notandũ est q subm hns plures passiões sic se habet respectu eaz. ipse passiones fluunt ab ipso subiecto sm ordinẽ quedã nalem. qz vna mediãte alia ita q prior passio est cã ꝑ qd inherentie sibi. z põt sumi ꝑ medio ad demõstrãdũ scam de subiecto'. Exẽplum. hre angulũ extrinsecũ equipollentẽ duobus rectis intrinsecis oppositis z habere tres angulos eqles duobus rectis. sunt due passiones triãguli hñtes se ad triangulũ sm ordinẽ nãlem qz vna inest mediantẽ altera. z vna potest sumi pro medio ad ꝓbandum aliam demonstratiue. Nam per habere angulu extrinsecũ ꝓbatur triangulus habere tres. Sed nunqd habere angulũ extrinsecum est diffinitio hr tres: ẽ vtriq; diffinitio eius. non dicens quid sed ꝓpter qd. Nam diffinitio dicens ꝑ qd ẽ mediũ demõstrationis. z isto mõ ois ca ẽ dicens ꝑ qd effect9. vnde Arist. 2. poste. iuxta principiũ ait. idẽ ẽ mediũ z ca. z ibidẽ iuxta mediuz libri. oñdit quõ ꝑ oẽs cas ꝓingit demõstrare. ¶Atez. 7. hui9 capitulo vltimo ostendens Aris. q questio ꝑ quid semper querit aliquid de aliquo. dicit sic. palam igitur q querit causam. hoc aũt est q qd erat esse vt est dicere logice quod in ꝗbusdã quidem est cui9 cã. i. finis. vt forsam in domo' aut lecto. in q ꝗbusdam vero quod mouit ꝑmum. i. cã efficiens. Uñ exꝑsse dicit q logice loquẽdo cãe etiam extrinsece pertinent ad q qd est rei. z per ꝓns q ql̃bet cã possit rẽ mediũ demonstrationis sumendo q qd ꝑ ꝑ quid. ¶Ad ꝓpositũ cum entis sint plres passiones nõ oz q̃rere diffinitionem quid est ad ꝑbandũ passionem de ente vt arguit rõ. sed sufficit diffinitio ꝑ qd. hec aũt ẽ vna passio respectu alterius. s. ꝓz respectu posteroris. Sic enim diffinitio vel ratio a scilicet primi termini. i. passionis est medium demonstrationis. vt dicitur 2. poste. quod intelligendum est de omni demonstratione potissima demonstrante passionem de subiecto excepta prima passione que vel non est demonstrabilis vel demonstratur de subiecto per diffinitiõem subiecti. passiones ergo entis habent quendam ordinem ad ens: z vna potest sumi ꝓ medio ad demonstrandum alia: esto q ens z ppria passio quelibet entis sit indiffinibilis diffinitione dicente quid est. quia conceptus simpliciter simplex non est diffinibilis vt patet per Aristo. 8. metha. contra platonem. ¶Sed hic est vnum dubium que passio sit prior z que po-

sterioz in passionib⁹ entis vt sic vna possit aliã demõstrare. ¶ Rñdeo saluo meliori iudicio quicqd sit de alijs passionibus qz nimis plixũ z difficile eẽt videre hoc de omnibus passionibus entis: tamẽ videt qꝫ vnuꝫ sit simpliciter prima passio entis: qz de ea specialiter pbat Arist. qꝫ significat eandem naturã cũ ente 4°. metha. capitulo scdo z ibdẽ dicit qꝫ eedem sunt ptes entis z vnius. tũ: qz in. xi. methaphꝫ. caplo tertio dicẽ qꝫ nihil differt omnia entia reducere ad ens z ad vnum cũ idẽ significent cõuertibiliter vnde ibi videt q̃ꝫ fit loqui vniformiter de ente z vno. ¶ Post vnũ videt eẽ. 2ª vex. 3ª ãt bonũ. Mã ratio veritatis videt esse prior ex natura rei rõne bonitatis. sicut intellect⁹ naturaliter est prior voluntate. sic potest dici de alijs passionibus ꝓsequẽter qõ subtiliori doctori relinquo. quod si ita ẽ ipsum vnũ põt sumi prio medio ad pbandũ z demonstrandũ ens eẽ vex z vex ad pbandũ ens esse bonũ z sic de alijs. Ipsum aũt vnũ remanet indemõstrabile de ente vel ppter defectũ medij. vel qz ipm inesse enti est per senotũ vel ppter vtrũqꝫ. ¶ Ad 2ᵐ. dico qꝫ ppria passio medij demõstrationis est respectu ꝛclusiõis demõstrande. vt vnius ꝛclusionis sit tm̃ vnũ mediũ. sed aliqd eẽ ppriũ vni z cõe pluribus alijs ſm aliã rõnem nõ repugnat ꝓsiderata ergo a metha. sunt ppria sibi z cõia alijs scientijs ꝓportionabiliter cuilibet. ¶ Ad 3ᵐ cũ dr nullũ subiectum est in potentia ꝛtradictionis zẽ. dicit ad maiorem qꝫ vera est loquẽdo de passionib⁹ vnius z nõ difiunctis z sic mi. est falsa. Cõtra qz passio difiuncta vel est vna vl due. si est vna. ergo necessario inest enti z cuilibet enti inferiori. ergo omne ens vel est in actu vel in potẽtia cã vel causatum ꝛtingens vel necessariũ. z sic nullũ ens esset alterꝫ determinate. quod est ab surdum. Si sint due. idem qõ prius: imo absurdius sequit qꝫ cum quelibet passio superioris sit passio inferioris quodlibꝫ ens nõ solũ esset ꝛtingens vel necessariuꝫ sub difiunctiõe immo determinate quodlibet ens esset necessarium z quolibet ꝛtingens sil. ¶ Dicẽs qꝫ passiones difiuncte non sunt proprie passiones illius cõis cuius assignatur sed ppie inferioris. Exẽplum par z impar dicunt passiones numeri. non tamẽ sunt ppie passiones ipsius numeri in cõi. qz nullus numer⁹ ẽ q simul sit par z impar. sed sunt passiones difiuncte z seorsuꝫ iferioꝛ numeroꝛ. Similiter in posito in passiõibus difiunctis ipsius entis. ¶ Cõtra. oia talis ppria passio hꝫ aliqõ subm cui inest p se primo sic qꝫ nõ inest illi ꝑm rõnẽ alterius: sed omni alij per rõnez eius ex ꝓmo post. sed passio difiuncta siue ponat vna siue due nõ hꝫ aliquod tale primũ subm nisi ipsum cõe: qz nulli alteri conuertibiliter inest. pꝫ ꝗ qꝫ illud cõe est eius subm̃ ꝓmũ. z tunc idem est quod prius. ¶ Aliter ergo dicẽdũ est qꝫ passio disiuncta realiter vel quantũ ad illud qõ significat est vnica. qz enim illa passio vnica ẽ ignota nobis nõ possumus eã nominare vno noie. sed circũloquimur eã p aliqua duo noia difiuncta eo modo quo loquitur Arist. 10. methaphꝫ. ꝺ medio ꝓtorũ ignoto: qõ circũloquimur p abnegationẽ vtriusqꝫ. vt qõ nec est bonũ neqꝫ malũ. Dico ergo qꝫ p cõtingẽs z necessariũ circunloquimur vnã passionẽ que sit. a. z ad. a. non se hꝫ ens in potẽtia ꝛtradictionis. imo necessario omne ens est. a. filr de alijs. Si a. ſgũas. ergo omne ens est necessarium vel ꝛtingens simul. Dico qꝫ si per hec duo intelligis ipsum. a. concedo. aliter non. z sic nihil mali sequitur. non tm̃ oẽ ens ẽ cõtingẽs vel necessariũ. accipiẽdo necessariũ z cõtingens ſm ppriũ significatũ. ¶ Ad aliud qõ additur qꝫ idẽ ens puta ꝛtinuũ aliqñ ẽ vnũ. aliqñ multa z nõ vnũ. Dico qꝫ vnũ accipit dupliꝛ. vno modo simpliꝛ. alio mõ hꝫ qd. ꝑ mõ ẽ passio vnica nec opponit multitudini imo ipa multitudo ẽ aliquo mõ vna sic z ens. 2°. mõ ẽ passio difiũcta z opponit multitudini. multitudo. n. cõparata ad vnũ nõ ẽ vnũ simpliꝛ. ¶ Dico mõ ens nõ est in potẽtia ꝛdictiõis. pꝫ. 2°. mõ dicẽdũ ẽ sic dictũ ẽ de alijs passiõib⁹ difiunctis. ¶ Ad. 4ᵐ dicẽdũ qꝫ illa filitudo nõ currit. q̃uor pedib⁹. vex q̃dez est qꝫ sic ens significat eandẽ nãm realr cũ quolibet de quo predicatur. sic z vnũ. qz vnũ cũ sit ꝑ pa passio entis non differt realiter a quocũqꝫ ente. sed ẽ diffinke. qz ens ẽ idẽ formalr cuilibꝫ inferiori de quo ꝓdicat. z iõ ꝓdicat i qd. nõ sic vnũ. ideo nõ ꝓdicat in quid sed in q̃le. z denoiatiue: sicut passio de subo. passio enim z si sit idẽ realiter cũ subo: tñ ẽ sibi nõ idẽ formaliter. vt dicetur. 4. huius.

Ad argumenta principalia in oppositum facta. Ad questionẽ maiorẽ cõcedo qꝫ vnius sciẽtie realis est vnũ subiectũ reale. sed nego minorẽ. qz ens vt ẽ cõe deo z creature dicit vnũ ꝛceptuꝫ realẽ. vt pbatũ est supra. ꝛcone 2ª. Ad pbationẽ dico qꝫ de⁹ z creatura sunt seipsis totis distincta in realitate. sed non in conceptu reali. sed quo modo hoc ẽ possibile scigndum est. ¶ Sciendũ ad huius euidẽtiã qꝫ gñ intelligit aliqua realitas cum modo suo intrinseco iste ꝛceptⁿ non est ita simplr simplex: quin possit cõcipi illa realitas absqꝫ ipso isto. sed tũc est cõceptus imperfectus illius rei, potest ẽt cõcipi sub mõ z tunc ẽ cõceptus perfectus z adequatus illi rei. Exẽplum. si eẽt albedo in tertio gradu itensionis. posito etiam qꝫ esset omnino simplex in re: posset tñ concipi sub rõne albedinis tante. z tunc pfecte ꝛciperet conceptu adequato ipsi rei. vel posset concipi precise sub rõne albedinis. z tunc conciperet cõceptu in pfecto z deficiente a pfectione rei. Cõceptus autẽ iste imperfect⁹ posset esse cõis albedini isti z alij. cõcept⁹ aũt perfectus esset ppius. regitur ergo distinctio inter illud a quo accipit ꝛcept⁹ cõis. z illud a quo accipit ꝛceptus ppri⁹ non vt distinctio realitatis z realitatis. sed vt distinctio realitatis z modi intrinseci eiusdem realitatis. que distinctio sufficit ad habendũ cõceptũ pfectũ vel imperfectũ de eodẽqꝫ quoꝛ imperfect⁹ fit cõis z perfectus sit ppius. ¶ Ad ppositum. cõcept⁹ entis cõis deo z creature descendit in ꝛceptũ dei z creature nõ per aliã z aliã realitatẽ. sed p modos intrinsecos alterius z alterius realitatis. s. per finitũ z infinitum. ita qꝫ sicut conceptus albedinis abstrahit a tanto vel tanto gradu albedinis: z est conceptus imperfectus z inadequatus huic z illi albedini: ita quidem conceptus entis respectu dei z creature. deus ergo z creatura sunt se totis distincta in realitate z in cõceptu reali perfecto z adequato realitati cuicunqꝫ. sed hoc nõ obstante cõueniunt in aliquo conceptu reali imperfecto z inadequato realitati. cuiusmodi ẽ cõceptus entis qui vt sic abstrahit ab omni mõ intrinseco realitatis dei z creature qui sunt finitũ z infinitũ. Unde conceptus entis formalr nõ est finitus nec infinitus positiue. sed cõis vtriqꝫ abstrahens ab vtroqꝫ. ¶ Ad ꝑm cũ dicit qꝫ illud quo scia formalr distinguit. zẽ. dico qꝫ ista maioꝛ non ẽ vniuersaliter vꝛa. ¶ Ad cuꝰ euidentiã sunt duo notãda. ¶ Primũ est. qꝫ scia nõ solũ videt esse circa aliquid tanqꝫ circa subiectũ ꝓncipalr cõsideratũ. sed ẽt circa cãs subiecti. Exẽplum in phica tractat de natura. quãuis null⁹ ponat naturã esse subm illius scie. sed aliqd eius natura ẽ ꝓncipiũ. Silr in libro de aia tractatũ de diffinitiõe aie z passiõib⁹ z ptib⁹ eius q̃uis subm illi⁹ scie ponat coꝛp⁹ aiatũ. cui⁹ aia ẽ ꝓncipiũ. z sic de multis alijs. Consilr ẽ i ppositio. nã circa cãs altissimas ẽ ꝓsideratio hꝰ scie. cuius mõꝛ sũt substãtie imãles. nõ tãqꝫ circa subm ꝓncipale. sꝫ tãqꝫ circa principia subi. nã in ꝓncipio sexti huius dr. qꝫ ꝓncipia z cãe grunt entiũ inquãtũ entia sunt. s. tanquã principia subi. ¶ Uñ in ꝓncipio q̃rti metha. oñdit Arist. hãc scientiã esse circa ens. ex eo qꝫ est circa primas causas. qz ille cause sunt cãe ꝑm se effectus primi. qõ est ens inquantum ens. Ideo concedit qꝫ prime cause causant entitatẽ in effectu. Alie aũt cãe secũde cãnt determinatã entitatem vel talitatẽ entis. Consideꝛat ergo metha. cãs altissimas vt principia sui subi. vel etiã aliter ꝓsideꝛat eas vt principaliores partes sui subiecti. nam sunt nobilissima entia. ¶ 2°. est notandũ qꝫ ibe imales z imobiles non pertinent ad cõsiderationẽ alicꝰ scie ꝑticularis nõ h note ex puris nãlib⁹ nõ nãl. qz ñ sũt mobilia. ñ matheatica. qz ñ lũt q̃ta. sꝫ eaꝝ ꝓsideratio ptinet ad aliquã sciaz superioꝛem; cuius consideratio

abstrahit a motu z ẽpto. hec autem est metha. Unde in ista scia nõ solum ꝓsiderant tanq̃z cause sui ſbti: sed tanq̃z ꝑncipales ptes ſbti. que ꝑm esse sunt abstracte illa abstractiõe q̃ ꝓpria est huic scie. que abstractio ꝑm ꝓsiderationez vel rõnem competit alijs cõsideratis in hac scia. Quicgd. n. ꝓsiderat hic: ꝓsiderat nõ in ẽptũ: ẽptũ: aut in ẽptũ mobile. Et ideo gõlibet hic ꝓsideratũ abstrahit ꝑm ꝓsiderationẽ z a ẽpto. z a motu. z per ꝛ̃ ꝑcipuẽ ꝓsiderant hic illa que ꝑm esse abstrahũt ab vtroq̃. hꝫ sunt ſbe sepate. nõ q̃ considerent sub rõne qua tales ſbe. sed semp sub rõne entis ꝓsiderat metha. qcgd ꝓsiderat. Tuncad rõnem z auctoritatez phi. sexto metha. de distinctione scie speculatiue: dicendu q̃ ꝑm Aristo. ꝑmo poste. capo illo. Certior aũt scia. altera aũt scia est ab altera qrũcũq̃ principia neq̃z ex eisdẽ neq̃z ex alterutris sunt. Distinguunt igit scie nõ solum penes diuersa ſba: sed etiaz penes principia diuersa. z forsan ꝫ distinctio per principia est prior z essentialior ẽpto illa que est per ſba. ẽpto per ſba alt qñ fiat distinctio. vt ꝑbat illa auctas tertij de aia. Secant. ꝛc̃

Sic igit itelligi põt illa distinctio vel diuisio sciaz speculatiuaz. 6. metha. Quia lz duaz. s. phice z mathematice ponant ibi subiecta distinguentia. vel forte principia. tñ hui⁹ scie ponunt ibi principia: non ſba: per que ab alijs distinguit. Aliter põt dici iuxta 2ᵐ notabile q̃ ista scia ꝓsiderat omnia illa que alie scie ꝑticulares ꝓsiderant. lz sub rõne cõioꝛ z magis abstracta. Illi qua tñ considerat metha phica quib⁹ conuenit tãta abstractio in essendo. ẽpto nõ conuenit ꝓsideratis in alijs scientijs. z ideo qñ distinguit ꝫ scia ab alijs: cõuenienter hoc fit per illa ꝓsiderabilia in quib⁹ non cõuenit cũ alijs scientijs. sed in quib⁹ distinguit. vnde hec scientia est circa sepabilia z imobilia. nõ tanq̃z circa ſba: sed tanq̃z circa principales ptes ſbti. que non ꝑticipant rõnem ſbti alicui⁹ aleri⁹ scientie. Per idem respondet ad aliam partẽ minoris de denominatione. hec enim sciẽtia potest dici theologia nõ a ſubto. lz a cã. sicut nãlis sciẽtia dicit a nã: que non est ſubum illi⁹ sciẽtie sed principiũ illi⁹ subiecti. pz ergo ex predictis q̃ illa, maioꝛ non est vꝛ. va. lz aliquãdo sit va. ¶ Ad ꝓmationez q̃ ista scientia dicit diuina. dicit vt ꝑius. ¶ Ad tertium nego ꝓntiaz. ad probationẽ dico q̃ aliquid esse ꝑfecti⁹ potest esse dupliciter. vel pmissiue. vel positiue. primo modo. ẽpto vꝛius: tãto ꝑfecti⁹. secundo modo. omne iferi⁹ est ꝑfecti⁹ suo supioꝛi. qz etiam icludit aliquid positiue qõ addit supra supi⁹. Exẽplum. aial est ꝑfecti⁹ musca pmissiue: pro tãto qz aial potest esse in aliquo ꝑfectioꝛi q̃z musca. puta in homine. sed musca est ꝑfectioꝛ aiali positiue. in ẽptum includit animal: z aliquid aliud quod addit supra animal. Ad propositum. notitia subiecti in scientia est ꝑfectioꝛ permissiue z vtualiter. non autem opꝫ q̃ sit ꝑfectioꝛ positiue. ꝑfectioꝛ enim est cognitio qua scit q̃ primum ens itelligit per essentiam suam qõ probatur duodecimo metha. q̃z scire q̃ ens in ẽptũ ens est vnũ. Cum ergo ait Ari. decimo ethicoꝛum. q̃ in actu methaphitali ꝓsistit felicitas: hoc habet vitatem pro ẽpto subẽ imãles sunt de ꝓsideratione metha. modo ꝓexposito. in quaz cõtemplatione ꝓsistit felicitas nãlis ꝑm ipsum. ꝫ enim est ꝑfectioꝛ notitia positiue q̃z notitia entis in ẽptum ens. nõ obstãte q̃ illa sit ꝑfectioꝛ vtualiter z permissiue. ¶ Cõtra. omne virtualiter ꝛctiuũ alicui⁹ ẽ ꝑfecti⁹ eo ẽt positiue. lz notitia ꝑtinet vtualiter oẽz aliã notitiã in illa scia. q̃ ꝛc̃. Rñdeo. cõtinere vtualiter aliqd põt eẽ dupliciter. vel vtualiter actualiter vel vtualiter potentialiter. ꝑ ꝑtinetia arguit maioꝛẽ ꝑfectionẽ positiue. 2ª solũ permissiue. sic est in ꝓposito. maxie de vna scia vnitate gñis primi vel remoti. de qua dicet in sexto hui⁹. ¶ Ad ẽptũ cum arguit q̃ si fiet tũc methaphica oẽs alias subalternet sibi. nego ꝛ̃am. ad probationẽ dico q̃ procedit ab insufficienti. nã ad sciam subalternatã non sufficit hꝫre ſbuz sub ſbto. lz plura alia requrunt. iter que est vnũ. q̃. s. subuz scie subalternate addat aliq̃ oꝛiam accitale supra subuz scie subalternãtis. quo mõ se hꝫ in ũsica ad arismeticã. z ꝑspectiua ad geometriaz nõ sic in ꝓposito. Unde caueat illi qui ens mobile ponũt subm scie nãlis. qm̃ non poterũt euadere gn scia nãlis subalternet methaꝑhice. cum mobilitas sit quasi oꝛia accitalis. ¶ Ad gntũ cum dicit q̃ de subto opz scire si est. z gd est. ẽ. cõcedo. sed minoꝛ est falsa. Ad ꝑmã ꝓbationẽ cũ dicit q̃ ens nõ est vniuocũ. dico q̃ falsuz est. vt hꝫ declarari ẽpto huius. z ibidẽ dicet ad poꝛphiriũ entia. n. z si equocant realiter z phice loquẽdo. nõ tñ equocant in ꝛceptu entis logice z metha. loquẽdo. Ad scdam ꝓbationẽ cũ dicit q̃ ens nõ hꝫ gd cum sit cõissimũ z trãscẽdens. dico q̃ hoc ꝛcludit gñaliter z eqliter de omni gñalissimo. qz nullũ gñalissimũ hꝫ gditatẽ ꝑpie dictaz. z tñ qõlibet hꝫ gd. qz alias nõ ꝓdicat in gd de aliq. vñ ꝓpõ ista est insufficies. s. q̃ si nõ hꝫ diffinitionẽ ꝓpe dictaz. nõ hꝫ gd. non. n. seqtur nisi de gditate spẽi cui⁹ est ꝑpria diffinitio. lz ens nõ habeat gd qõ exprimit per diffinitionez sicut arguit ꝓbatio illa. tñ hꝫ gd eo mõ quo hꝫ essentiã. opz enim in diffinitionib⁹ deuenire ad aliq̃ simpliciter indiffinibilia. qz nõ est ꝓcessus in infinitum in rõnib⁹. ꝑm ꝓhm. z metha. ¶ Ad sextũ dicit q̃ ens hꝫ ꝑpias passiones demõstrabiles de ipso. vt pz. ex 4ª z 5ª ꝓnib⁹. Ad primã ꝓbationem cuz dicit q̃ passio differt eẽtialiter a ſubto. dico q̃ falsum est. nisi per hoc eẽntialiter itelligas idez q̃ formaliter. Subz. n. z passio sunt idẽ eẽntialiter z realiter: lz habeant non idẽtitatez formalem: vt dicet quarto hui⁹. Ad scdam rõnẽ ꝛcedo q̃ passiões entis ꝓdicant denominatiue de ente. z ens de passionibus non nisi per accõs: z cũ dicit q̃ ens ꝓdicat in gd de quolibz. dico q̃ falsum est. vt iam dixi in corpoꝛe qõnis. ¶ Ad septimũ cũ dicit q̃ ens in ẽptum ens nõ hꝫ principia. dicendũ q̃ principia ſbti possunt itelligi in duplici genere. vel cõplexa. vel icõplexa: z vtroq̃ modo ens hꝫ principia. nam principia icomplexa entis in ẽptum ens sunt ꝑme cãe. s. subẽ immãles. nã ipse sunt cause ꝑmi effect⁹: qui est rei entitas. Habet etiam principia complexa. i. ꝑn⁹ ꝓpꝛietatum per que siue ꝑprietates sibi iherent: qz de ipso potest ẽe demõratio ꝑ quid. vt iam ꝓeoñsum est. ¶ Ttc ad ꝓbationes. cuz dicit q̃ ente nihil est ꝑius. principiuz aũt est ꝑius principiato. dico q̃ si sit sermo de principio icomplexo: ens cõe vt sic nõ hꝫ ꝑn⁹. qz cũ sit cõe cãe z cãto abstrahit ab vtroq̃. z neutruz icludit in sua gditatiua rõne. sed bene ens hꝫ principiuz vt ꝛseruat in suis iferioribus. nam plura sunt entia quib⁹ conuenit principiuz habere z esse principiata. z hoc modo ens habet aliquid ꝑpri⁹ se. Si sit sermo de principio complexo: cõcedo q̃ tale principium non est ꝑius ente. sed ꝓpꝛietate entis cuius est principium. vt ꝓdictum est. Ad secundam ꝓbationem q̃ scilicet tunc omne ens haberet principiuz vel principia. si entis in ẽptum ens essent principia. Respondeo si loquimur de principio incomplexo: sic dico q̃ ens in ẽptum ens habet principia. accipiendo lz in ẽptum specifice tiue: z non reduplicatiue. z tunc est sensus. entis in ẽptũ ens. idest entis secundum suam ẽntitatem. sicut dicimus. homo in ẽptum albus videtur. idest secundum suam albedinem. z tunc cum infertur. ergo quodlibet ens habet principium. neganda est consequentia: quia consequentia non valet ab inquantum ad vniuersale: nisi quando inquantuz tenet reduplicatiue eo modo quo loquitur Aristo. primo priozuz. vt allegatuz est de iusticia. Si vero loquamur de principio complexo que sunt propositiones imediate ad probanduz passiones de subiecto. sic dico q̃ entis inquantum ens sunt principia. etiaz accipiendo lz in ẽptũ reduplicatiue. z sic omne ens habet ꝑncipium: qz passiones entis sunt demõstrabiles de quolibet ente per principia complexa. nam omnis passio superioris est passio inferioris, cuiuslibet per se. licet non per se primo. ergo patet q̃ argumentum accipit minorem falsam. ¶ Notãdum autem ad euidentiam predictoruz q̃ lz inquãtum z quelibet alia dictio reduplicatiua: dupliciter accipit. aliquando specificatiue. z aliquando reduplicatiue. Reduplicatiue accipitur quando denotat illud cui inungitur esse formalem causam precisam z ꝓpriã inherẽtie predicati ad subiectum. Exẽplum. homo iquãtũ homo

est risibilis. hic. n. ly inquantū denotat q homo qui sequit imediate ly inq̄ztum. z cui ꝓiungit. ly inq̄ztuz est cā precisa propria z formalis quare risibilitas ineſt sbto quod est hō. nā risibilitas ineſt homini ꝟz propriā rōnem humanitatis vt per cām z tunc valet ꝓntia ab inq̄ztū ad vlē. naz si homo inq̄ztum homo est risibilis. ergo omnis hō. Accipit autem specificatiue quando non notat tālē cām sed soluz illud cui addit accipi ꝟm rōnem formalem. Exēplum. hō inq̄ztū hō est albus. est sensus. hō inq̄ztū hō. idest illud qđ est homo est albus. solū enim specificat z nō reduplicat sic accipiendo ly inq̄ztū. z tunc non valet ꝓntia ab inq̄ztū ad vlē. non enim sequit. homo inq̄ztuz hō est albus: ergo ois homo est albus. hoc etiam modo accipit Aristo. tertio. phicoꝝ. z est exēpluz aptius ad ꝓpositū: vbi diffiniens motuz dicit. q mot⁹ est actus entis in potentia inquātum in potētia. cuz. n. mobile habeat in se duas rōnes qz est ens in actu z ens in potētia: motus est actus el⁹ non primo modo: sed scdo modo. z isto modo significat ly inq̄ztuz quando accipit tm specificatiue. qz si reduplicatiue: inferret vlem. ergo omne ens in potētia mouet: quod est falsum quo modo ait Aristo. primo priorum. q si iusticia est bonum inquātum bonum: iusticia est omne bonū. qđ est falsuz. Sic in proposito primo modo accipit reduplicatio proprijssime. scdo modo minus proprie. ¶ Ad octauū cū arguit q sba est primū sbum ergo non est ens. nego añs. z ad omnes auctoritates que adducunt dicēduz q nihil vult plus dicere pbs nisi q de sba est principalior intentio metha. sicut de priori nobiliori z notiori parte sui sbti primi. Sic enim queruntur principia sbe non vlr ꝟz principalr. z isto modo intēdit Aristo. probare in principio septimi methaphi. vbi probat sbam esse priorez omni ente triplici prioritate. quare de sba principalr est agendum. z qđ sit subiectum metha. patet.

¶ Oēs homines natura scire desiderāt.

Queritur Utrū dicta ꝑma ꝓpositio sit vera. ¶ Et videt q nō. nā si sic: ergo omnes homines naturaliter sciunt se scire. ꝓns est falsum. ergo z añs. falsitas ꝓntis pz. tuz qz nō oēs homines sunt scientes. nec per ꝓns sciunt se scire. tū qz scire se scire est act⁹ reflexus: nō aūt oēs hoies reflectūt se supra actuz rectū sciēdi. vt sic sciant naturalr se scire. tū qz multi credunt se scire z nō sciūt. si aūt naturalr scirent se scire: nunq̄z deciperent in tali opinioe quia act⁹ nālis semp est rect⁹. ꝓna pz. qz nihil desiderat nisi cognitum. ꝟm Augustinum. 9. de trinitate. Inuisa iquit diligere possumus: incognita nequaquam. ¶ Preterea ad principale. si sic: ergo oēs homines amoto impedimento scirent. ꝓns est falsum. qz anima nostra est sicut tabula rasa in qua nihil depictuz est. ex tertio de aia. et extrinseco ipediméto amoto. ꝓna pz in oīb⁹ nālib⁹. nā ignis qz naturalr inclinatur sursum statim mouet sursum si sit extra locum illum amoto impedimēto. ¶ Preterea. si sic. ergo omnes homines non hñt scientiam. vel saltem hñs nō desiderat. ꝓns est falsum quantū ad primā ptem euidēter. nā videm⁹ q multi hñt scientiam. quātū ad scdam ptem est etiaz falsum. alr ꝓpō non esset vlr va. z sic habet ꝓpositū. ꝓna tm pbat. qz desiderium nō est nisi respectu rei nō hite. si ergo desiderat nō hñt: vel hñs non desiderat. ¶ Preterea aliqui desiderant ignorantiā. ergo nō oēs nālr desiderant scīam. ꝓna est euidens. sed añs pbat qz est aliq̄ ignorātia affecta. ¶ Cōtra est Aristoteles hic in lra.

Respondeo In ista qōne sic ꝓcedā. ꝑmo ꝑmittā vnā distictioné. 2°. oñdā triplicē ꝟnem. 3°. qdā dubia ptractabo. ¶ Quantū ad ꝑm notandū. q triplex est appetit⁹ vel desiderium in rebus. Quidam enim est appetitus nālis. Quidam sensitiu⁹ siue animalis. Quidam intellectualis: siue rōnalis. Dicit appetitus nālis inclinatio vel tendentia quedā qua vnaquēq; res tēdit z ꝛ

ditur ad finē suū z pfectionē. Appetitus autem aialis dicit qui ꝓsequit sensum sēm quem glibet sensus tēdit z iclinatur ad obiectum conueniēs z fugit disconueniēs. Sed appetitus rōnalis dicit ipsa voluntas q̄ns ipsum intellectum. sicut appetitus sensitiuus sequitur ipsum sensum. ¶ Et nota q isti appetitus differunt adinuicem. primo quia appetitus rōnalis est formalr liber. non sic appetit⁹ animalis vlnālis. Secundo quia appetit⁹ rōnalis z sensitiuus aliquando nominant potentiam. aliquando actum elicitum. appetit⁹ autem nālis nec nominat potentiam nec actū eliciū. sed est qdā tendētia ꝓns nām rei nō differens realr ab ipsa nā rei. nā quecūq; res seipsa inclinat ad suū finē z pfectionem. Tertio appetit⁹ sensitiu⁹ se ꝟz in plus q̄z intellectiu⁹. nam vbi cūq; reperit intellectiuus reperit z sensitiu⁹. z non econuerso. z hoc in mortalibus. vt dicitur secūdo de anima. similr appetit⁹ nālis se ꝟz in plus q̄z sensitiuus vel intellectiu⁹. nā vbicunq; illi reperiunt. z ipse. z non econuerso. vnde etiam ipsemet appetit⁹ sensitiu⁹ z itellectiu⁹ vt sunt queda nāe hñt appetituz nālem z inclinationem quādam z tēdētiam qua tēdunt in suum finem z pfectionem. Unde appetit⁹ rōnalis in mortalib⁹ est iferior z in paucioribus simpliciter. z post ipsum appetit⁹ animalis. simplr autem prior priorite cōmunitatis z in plus se hñs est appetit⁹ naturalis. Quarto differūt. qz appetit⁹ animalis z rōnalis in suis actib⁹ semp ꝓsupponūt actū priorem alteri⁹ potētie cognitiue. puta voluntas actum itellect⁹. z appetit⁹ sensitiu⁹ actum sensus. Appetit⁹ autem nālis nullum actum alicui⁹ potētie presupponit. vbi gr̄a. graue appetit cētrū appetitu nāli. Quem aliū actū presupponit: videt q nullum.

Quantum ad 2ᵐ sit ista ꝑᵃ ꝓcō. Oēs hoies. z̄c. nō est intelligenda de appetitu vl desiderio rōnali. Nāc sic oñdo. omnis talis appetit⁹ rōnalis ꝑ supponit actum itellect⁹. sed appetit⁹ quo omnes homines naturalr scire desiderāt non presupponit actum itellect⁹. ergo z̄c. maior ꝟz ex precedētib⁹. minor probat. quia appetit⁹ z si est aliquādo respectu habiti: nō tamē necessario est respectu habiti. dicta aūt ꝓpō supponit eē vlis z nēcia. si aūt iste appetit⁹ supponeret nēcio actū itellect⁹. cū act⁹ itellect⁹ sit scire. iste appetit⁹ eēt nēcio respectu habiti. Preterea. ois appetit⁹ rōnalis est formalr liber. sed appetit⁹ quo oēs hies nāliter desiderāt non est formalr liber. ergo z̄c. probatio minoris qz si sic. ergo possent nō desiderare scire. z sic dcā ꝓpō nō eēt nēcia sed contingens. ¶ 2ᵃ ꝓcō sit ista. q ꝓpō ista. Omnes homines. z̄c. nō est intelligenda de appetitu vel desiderio animali. Hanc ostēdo sic. omnis appetit⁹ aialis est tātuz respectu sensibiliū. sed appetit⁹ quo oēs hoies scire desiderant nō est hmōi. ergo z̄c. maior est euidēs. qz appetitus aialis z sensitiu⁹ sequit ꝺeēte ipsum sensum. minor ꝟz. qz nō tm appetim⁹ scire sensibilia. imo etiā isensibilia. z plus. Cōfirmat. qz tūc bruta appeterēt scire. cū appetitū sensitiuuz habeāt. ¶ 3ᵃ ꝓcō. ista ꝓpō. Oēs hies. z̄c. intelligenda est de appetitu nāli. Hoc ꝟz per locū a diuisione. qz nō restat ali⁹ appetit⁹. g oēs homines scire desiderāt naturalr. i. nāli appetitu. quia vnaquēq; res tēdit z iclinat ad suū finē z pfectionē. nā Arisco ꝓbico. ꝓbat nām agere ꝓp finem. alr. n. non accideret ibi error nec frustratio. nā ergo itedit finē. ergo ꝟz appetitū. z tm non cognoscit. ergo est aliqs appetitus sine cognitione. z cum pfectio sit aliquo mō finis pfectibilis. ex scdo phico. qz et est finis mot⁹. ideo ponit appetit⁹ siue desiderium naturale in omnibus ordinatis ad finē aliū a se z pfectibilibus pfectione differente ab essentia sua. qđ dico ad excludēdum ꝑmu ens. z isto mō dicit graue appetere centrū: z materia formā: z sic de alijs.

Quantū Ad tertium ꝑncipale est ꝑmum dubiuz. Utrū illa propositio quam infra Aristo. probat a posteriori z a signo: possit etiam a causa z a priori declarari. ¶ Ubi sciendum q qdam expositor nititur eaz a causa declarari tripliciter. Primo sic. omne imperfectum

naturalr appetit suã pfectionẽ.ex primo phicoꝝ.capło vltimo.anima aũt hois de se est impfecta ꝑm itellectiuam potẽtiam.cuꝫ sit sicut tabula rasa in qua nihil depingit.ex tertio de anima,ergo naturalr desiderat scire,qđ est pfectio ei⁹ ꝑm potẽtiam intellectiuam. ¶Secũdo sic.vnũqđq; inclinat ad suam propriã opationẽ.sicut calidũ ad calefaciendũ.opatio autem hois in ꝙtum hõ:est itelligere per hoc.n.distinguit ab oib⁹ aliis.ergo homo naturalr desiderat z iclinat ad itelligere.ergo z ad scire. ¶Tertio sit.vnũqđq; naturalr appetit ꝓiungi suo principio.hõ aũt ꝓiungit sbis separatis per itelligere,sicut pbat Aristo.decimo ethicoꝝ.q; in speculatione vltatis homo maxime assimilat sbis separatis.z ibi concludit z pbat btitudinẽ nram ꝙsistere.ergo hõ naturalr appetit scire.Sed iste probatiões eo mõ quo valẽt vident coincidere:z abiuicẽ nõ distingui. ¶Ad cui⁹ euidẽtia notãdum q; sicut est duplex actus.s.ꝑmus z secũdus.ex secũdo de aia, ita est duplex pfectio,s.ꝑma z secũda.ꝑma est forma vel habitus.z a ipsa opatio ꝙs formaꝫ.vnũqđq; aũt naturalr appetit vtrãq; pfectionẽ.cũ opatio sit finis habit⁹. Ista g ppõ. vnũqđq; appetit suã pfectionẽ:oñdit propositũ tam de scia de qua procedit ꝑma ratio q; de itelligere de quo procedit secũda ratio.z sic scda coincidit in idez cũ ꝑma. ¶Preterea. tertia ratio non videt distincta a secũda.qz hõ non est nat⁹ ꝓiungi suo pncipio nisi per opationẽ.neq; videt esse alia ratio desiderãdi opationẽ nisi propter talẽ ꝓiũctionem z iõ eodem appetitu appetit hoc z illud.cũ ergo 2ª coincidat cum ꝑma.z tertia cũ 2ª,pª erit eadẽ cuꝫ 2ª z tertia.z sic sunt realr vna. ¶Ex istis ergo trib⁹ rõnib⁹ potest colligi vna ratio sic. vnũqđq; naturalr appetit suam pfectionẽ taꝫ ꝑmã q̃ est forma.q; secũdã que est propria opatio per quãꝫ etiã potest ꝓiungi suo pncipio.ergo hõ naturalr appetit sciam que est ꝑma pfectio.z itelligere qđ est secũda pfectio:per quã ꝓiungitur suo principio. ¶Sc̃m dubium est circa ꝓdicta.cũ homo naturalr appetat vtrãq; pfectionẽ.s.ꝑmã z scdam:vtrũ eodẽ appetitu vel vniuoce dicto:appetat vtrãq;.vel appetitu equiuocẽ dicto. ¶Et videt q; equiuoce.nã sicut potẽtia dicit equiuoce de potentia essentiali que est ad formaꝫ.z de accñtali que est ad opationẽ ꝓxtem formam.ex scõ de anima.ita videt equiuocum esse desiderium illud qđ est ad formam.z illud qđ est ad opationẽ ꝓxtem formã. ¶Ad quod potest dici q; potest esse vniuo⁹ z equiuocus alr z aliter sũptus.sicut z ipsa potẽtia.vniuoce qdem qz eodem desiderio vel saltem vniuoce dicto appetit scia imediate:itelligere autem mediate,qz mediante scia.quod qdem desideriũ corrũdet potentie essentiali.qz nõ hñs formã est in potẽtia eẽtiali ad actũ ꝑmũ z 2m.z est eadem potentia respectu vtriusq; actus.Similr eodez appetitu z desiderio eẽtiali potest appeti forma z opatio.lz diuersimode q̃ztuz ad mediate z imediate appeti.z hoc qñ neutrum habet:sed vtrũq; deficit. forte etiam eodem appetitu z desiderio essentiali potest appeti imediate opatio vt finis.z ipsa forma ꝓpter finez.nõ curo siue sic.siue ecõuerso. ¶Potest etiam dici q; desiderio equiuoce dicto appetit vtrãq; perfectio.qđ pz.qz possunt separari.nã habita forma est appetit⁹ ad opationem non ad formã.z si sic: tũc scia appetit imediate z itelligere imediate quodlibet suo ppio appetitu. ¶Prim⁹ appetit⁹ cõsidet potentie eẽtiali.z potest dici appetit⁹ ad formam.z appetitus essentialis. Scõs cõrespondet potentie accidentali.z potest dici appetitus conseq̃ns formam.z appetitus accidentalis. Utraq; via est probabilis.sed ꝑma magis,quia pluralitas non videtur ponenda esse sine necessitate. Et sic patet ad questionem.

Ad argumenta Ad primũ cũ dr.q; oẽs sciũt se scire.nego ꝙnam.ꝙna.n. teneret si illud desideriũ sciendi eẽt actus elicitus volũtatis de quo loquit Augu.vbi allegat.tali.n.desiderio nihil desiderat nisi cognitũ.sed nõ est ita hic. Illud.n.desideriuz sciendi est qđaz iclinatio nãlis ipsi⁹ intellect⁹ ad sciendũ.sic q̃libet potentia hz nãlẽ inclinationẽ ad suã pfectionẽ.z talẽ desideriũ nõ ꝑrigit nec̃io cognitionẽ in ipso desiderato.graue.n. desiderans cẽtrum quã notitiaz hz de centro? ¶Ad 2m cum dicit.ergo amoto impedimento omnes scirẽt.nego ꝙnam. Ad probationẽ notãdũ q; vt dictũ est in corpore qõnis.duplex est appetitus.essentialis z accñtalis.essentialis precedit formã z pfectionẽ.ꝑmã.accñtalis est ꝓs formã. De ꝑmo appetitu dico q; non est verꝝ q; amoto impedimento nec̃io illud habeat ad quod est iclinatiq.qz exigit agens extrinsecuz iducẽs formam. De secũdo appetitu concedo q; saltem põt. hñs.n.formam z habitũ amoto impedimento põt exire in actũ habit⁹:sine etiam aliquo extrinseco agẽte.de primo appetitu itelligẽda est ꝓpõ.non de secũdo. ¶Ad explũ qđ ponit de ignez dico q; ignis appetit sursum appetitu accñtali. qz hñs ꝑmũ actum.s.formã leuis potest exire in actũ amoto impedimẽto.non.n.appetit appetitu eẽntiali.vt pz.z iõ nihil mali sequit. ¶Ad tertiũ cum arguit.ergo oẽs nõ hñt sciam.vel hñs nõ desiderat.nego ꝙnam q̃ztũ ad vtrũq; ꝙs. z ad pbationẽ cũ dicit.q; desideriuz non est nisi respectu nõ habiti.dico q; falsum est.imo potest esse etiã respectu habiti vt probat per quãdam glosam supra secũda canonica ¶Petri sup illud.In quẽ desiderãt angeli ꝓspicere.ponit.n.desideriũ respectu habiti.ne fastidiũ gñetur.glosa tũ illa loquit de desiderio quod est actus elicitus voluntatis.z illud forte nõ manet desiderato habito.Juxta illud Augustini.nono de trinitate.appetit⁹ inhiatis fit amor tenentis.vel fruentis. qcgd tũ sit de isto desiderio desideriuz nãle de quo est sermo nõ corrũpit habito ipso desiderato.qz tunc esset pncipiũ appetẽdi suã corruptionẽ.sicut de priuatiõe arguit ꝑmo phicoꝝ.vnde idẽ videt oino desiderium nãle:z dilectio nãlis. qđ ex hoc pz:qz Aristoteles probat q̃ctam ꝓpõem per dilectionez nãlem sensuũ,quos non appetim⁹ tm vt habitos: sed habitos amam⁹. Aliter dicit q; propositio itelligitur de omni homine ꝑm se cõsiderato.sicut anima de se semper est nuda ab omni cognitione.z sic ꝙs est verum.q; omnes homines non sciunt ꝑm se cõsiderati:sed prima solutio verior est. ¶Ad quartũ cuꝫ dicit q; aliqui desiderãt.z c̃.dico.simul stat q; hõ naturalr desiderat scire desiderio nãli:z tñ accñtaliter z volũtarie velit ꝓxtum.voluntas enim in nobis ex sua libertate potest moueri contra nãlem iclinationẽ.nunq̃ tñ per se vult non scire:sed per accidens.puta qz aliquid aliud vult magis actu elicito,vt pigriciam vel non habere remorsum ꝙscientie q̃ scire ad qđ est iclinatio naturalis.equiuocatur ergo in argumento de appetere nãli et appetere voluntario seu libero.aliquid enim appetitur naturaliter: quod voluntarie oditur.

¶Hic maxime sensuũ cognoscere nos facit:z multas dr̃ias demonstrat.

Queritur Utrum iter oẽs sensus.visus faciat nos magis scire. ¶Et videtur q; nõ:quia dicit phus in libro de sensu z sensato q; ceci nati habentes auditum sunt magis sapientes q̃ surdi nati habentes visum.ergo si sensus magis diligitur quia magis cognoscitiuus secunduz q; cognitio ordinatur ad scientiaz.sequitur q; auditus sit magis diligendus. ¶Preterea.Leo in sermone Pasce prefert tactũ thome visui quo ad certitudinez cognitionis.vnde palpas clamauit.dominus meus z deus meus. ¶Itẽ contra hoc q; dicit visum plures differentias demonstrare.nam tact⁹ plures demonstrat.qz sensus qui est duarum ꝓtatũ plures differentias demrat q̃ ille qui est vnius tm:sed sensus tactus est duarum ꝓtatum.s.calidi.z frigidi.humidi z ficci. visus autem est vnius tantũ.s.albi.z nigri ex secũdo de anima.ergo 2c̃. ¶Preterea Aristo.secundo de generatione.prime qualitates sunt per se tangibiles.sed posterius non inuenitur sine priori.ergo vbicũq; inuenitur qualitas visibilis

inuenit ꝛ q̃litas tãgibilis ꝛ nõ ecõuerso. ergo plures dr̃ias nobis demõstrat tact⁹ q̃z visus. ¶ Preterea ꝓtra hoc qđ dicit q̃ sensuz visus magis diligim⁹. pbo q̃ nõ. nã illũ sensuz magis diligim⁹ cui⁹ oppositũ magis odim⁹. ex 2°. ꝓtũ caplo illo. qñ aũt extremitates ꝓuertunt. in vltia regula dicit q̃ magis eligẽdo: magis fugiẽdũ opponit. q̃z magis odim⁹ oppositũ tact⁹ q̃z oppositũ visus. qz oppositus tact⁹. destruit aial. nõ aũt oppositũ visus. q̃ tactũ magis diligim⁹ q̃z visũ.

Respondeo Iste rõnes nõ cogũt. ¶ Ad pmuz dđz q̃ visus magis facit ad cognitionez per se siue ad sciam que est per iuentionem. sicut vult Arĩ. in de sensu ꝛ sensato. vbi supra. Ad pbm dõm q̃ sicut ipse ibidem vult audit⁹ solum per accñs magis facit ad cognitionem siue ad sciam que est per doctrinaz. ex hoc q̃ vox audibilis q̃ mouet auditũ est significatiua ꝓceptuũ mẽtis. ꝛ hoc accidit voci sc̃m q̃ imutat auditũ. si. n. eedẽ voces formarent que modo. ꝛ non essent signa ista ꝓcept⁹ auditio eaz nihil iuuaret ad disciplinã. etiã si signa visibilia ipo sita essent ad significãdum ꝓcept⁹ omnes. sicut monachi hñt de multis: tunc visus per illũ modũ ꝓferret ad disciplinã. q̃ quem modũ ꝓfert nũc audit⁹. sed voces sunt signa ꝓptissima. ꝛ propter illud videt linguã esse datam hoib⁹. ex sc̃do de aia. sic ergo pz q̃ q̃tum ad sciam habitã per iuẽtionem: visus facit magis ad sciam q̃z audit⁹. sed q̃tum ad sciam habitã per doctrinã audit⁹ magis facit ad sciam nõ per se: sed per accñs. ꝯz suũ obiectũ ex institutione fit̃ est signuz cõcept⁹. per quam institutionẽ nihil sibi accrescit. vñ per accñs auditus magis facit scire. visus aũt per se ꝛ directe mediante lumine nãli ipsi⁹ itellect⁹. ¶ Ad illud leonis dico q̃ prefert tactũ visui non quo ad per se pmum obm vtriusq̃z. sed forte q̃tũ ad illud corp⁹ xp̃i magis experiedum per visum ꝛ per tactũ simul q̃z per visum solũ. ¶ Ad aliud ꝓcedo q̃ tactus est duaz ꝓietatuz. visus aũt vni⁹ tñ. ꝛ ex hoc forte sequit q̃ tact⁹ non est simplr vnus sensus. de quo alias. tñ ex hoc non sequit q̃ tact⁹ plures rez dr̃ias oñdat. qz obiectũ ipsi⁹ visus scilicet lux ꝛ color in plurib⁹ corporib⁹ reperiunt q̃z omnes qualitates tãgibiles si essent mille. ꝛ qz cognoscim⁹ subam per sua accidẽtia. vt dicit̃ septimo huj⁹. qõne illa. vtrum suba sit ꝓior omniũ entium cognitione. ꝛ obiectum visus in plurib⁹ reperit̃ q̃z obiectum tact⁹. vel cuiuslibet alteri⁹ sensus ꝑticularis. quia omnia corpora tam iferiora q̃z supiora lucem vel colorem ꝑticipãt. nõ autem alias qualitates. puta tãgibiles. audibiles ꝛ hmõi. ideo visus plẽs res demõstrat. ꝛ magis facit ad sciam. iõ magis diligit. ¶ Ad illud de secũdo de gñatione dici potest q̃ hz veritatem quando ꝑus est de essentia posteriozis. sicut aial de essentia hois. sed non sic in ꝓposito. qz iste qualitates ꝑme nõ sunt de ẽntia lucis. similr iste qualitates tãgibiles nõ sunt simplr ꝑme. sed sunt ꝑme respectu susceptiui earum. cuiusmodi sunt hec iferiora. vñ etiã male allegat illa auctoritas. dicit enim sic. qm̃ igit querim⁹ sensibilis corporis ꝓncipia. hoc aũt est tangibile. iõ sole ꝓietates sc̃m tactũ faciunt spẽs corporis. ꝛ ꝓncipia corporis sensibilis. de quo ibi itẽdit. ꝛ sequitur. q̃z̃uis visus sit ꝓz tactu: quapropter ꝛ subm ꝓius. s. obm. sed non est corpus tãgibilis passio sc̃m q̃ tãgibile: sed sc̃m q̃ aliud. ꝛ si cõtingit ꝓius nã. i. pz aliq̃z nãm cõem corpori generabili. de quo itẽdit. ꝛ corpori celesti. cuiusmodi forsan est nã pspicui. pz ergo q̃ auctoritas est ad oppositũ. qz obiectũ visus ꝓtingit esse ꝑus. s. ꝓiozitate cõmunitatis. ꝛ ideo est in plus. ¶ Ad vltimũ de illa regula secundi ꝓiorum. dõm q̃ fallit per exẽplũ in terminis. nã melius est bene viuere q̃z viuere. ꝛ tñ magis odim⁹ oppositũ viuere q̃z oppositum bene viuere. qz oppositum viuere destruit viuere. ꝛ bene viuere. vnde Aristo. 7. thopicoz glosat illam ꝓpõnem sic. nisi cũ alterz infert alterz. ꝛ vult q̃ illa regula nõ tenet qñ magis eligẽdũz icludit minus eligẽdũ. sicut in exẽplo posito bñ viuere icludit viuere. sili⁹ in ꝓposito sensus visus icludit sensum tact⁹. ꝛ oppositum tactus destruit visum ꝛ tactum.

¶ Ex sensib⁹ aũt q̃busdã qdẽ ipsoz memoria nõ fit. q̃busdam vero fit: ꝛ pp hoc alia q̃dez ꝓudentia sunt. alia vero disciplinabiliora non potentibus memozari.

Veritur Vtrũ ꝓudẽtia sit in brutis. ¶ Et videt q̃ nõ. nã ꝓudẽtia ẽ recta rõ agibiliũ. ex 6°. ethicoz. bruta nõ hñt rõnẽ. q̃ nec ꝓudẽtiã. ¶ Preterea. ꝓudẽtia icludit ꝓuidẽtiã de futuris cũ memoria ꝓteritoz. qđ non põt esse sine collatione ꝓteriti ad futurũ. cõferre aũt est act⁹ rõnis. sed bruta nõ hñt rõnẽ. ergo nec ꝓudẽtiã. ¶ Preterea. bruta nihil cognoscũt nisi per sensus. sensus aũt nõ est per se nisi sensibiliũ ꝓpriozz vel cõium. sed ꝓudẽtia est circa nociuũ ꝛ vtile que non sunt sensibilia nec cõia nec ꝓpria. pz ergo q̃ bruta non hñt ꝓudẽtiã. ¶ Contra Aristo. in lra.

Respondeo Duplex est ꝓudẽtia. ꝓprie dicta. ꝛ methaphorice dicta. hoc supposito dico duo ad qõnẽ. ¶ Primo q̃ in brutis nõ est prudentia ꝓprie dicta. sicut bñ ꝓbãt ꝑª ꝛ 2ª rõ ad oppom. ¶ Secõdo dico q̃ in brutis est prudentia methaphorice dicã. Circa qđ dicit vnus expositoz q̃ in brutis est ꝓudẽtia methaphorice dicta. ꝛ hoc respectu illoruz que nãli instinctu ꝓsequunt. vñ sc̃m eum ꝓudẽtia in aialib⁹ alijs ab hoie est nãlis estimatio de ꝓuenientib⁹ ꝓsequẽdis ꝛ nociuis fugiẽdis. sicut agnus sequit matrem. ꝛ fugit lupuz. ꝛ sic de alijs puta irũdo facit nidũ. ꝛ formica colligit grana ꝓtra hyemem. ¶ Sed cõtra sm Arĩ. hic in lra. memoria est pars ꝓudẽtie brutoz. nã ꝓudẽtia est ꝓuidentia de futuris ex memoria ꝓteritoz. sed formica gñata in estate nõ meminit hyemis. qz nunq̃z vidit hyemẽ. ꝛ tamẽ colligit grana. ergo ꝓudẽtia non est in eis respectu eoz ad que hñt nãles instinctũ. ¶ Preterea ꝓudẽtia est habit⁹ ꝓfliatiu⁹. 6. ethicoz. ꝓfiliũ aũt nõ est de fine. sed de his que sunt ad finẽ. nõ circa nec̃ia. sed circa cõtingentia que possunt aliter se hr̃e. ergo ꝓudẽtia in brutis dz poni circa ea que possunt sic vel alr agere. sed ea circa que se hñt ex nãli instinctu nõ sunt ꝓtingẽtia hoc mõ. qz cũ ꝓsequant totã spem ita necessario prosequunt illa q̃ ad ista magis necessitant ꝛ magis agunt q̃z agãt. q̃ respectu taliũ nõ est ꝓudẽtia in istis. ¶ Dicẽdũ ergo alr q̃ in brutis est ꝓudẽtia methaphorica. nõ tñ respectu illoz ad que iclinant ex instinctu nãli. sed respectu ꝓtingẽtiũ ad que sic se possunt hr̃e. vel alr. puta q̃ formica grana cõgreget vel reponat in hoc loco vel in illo. ꝛ accipiat ex hoc cumulo vl ex illo ꝛ hoc ex memoria loci vbi ꝑmũ granum posuit. ꝛ cumuli vnde primo grana sustulit. Item ex ꝓudentia aranea facit telaz vbi est maior copia muscaz. ꝛ irũdo facit nidum vbi difficilior est accessus. ꝓudentia ergo non est ponenda in brutis respectu eorum ad que naturalr inclinãtur ꝛ necessario. vbi gra. in formica respectu huj⁹ qđ est aggregare grana simplr: sed respectu eorũ ad que se hñt contingenter. puta aggregare grana in hoc foramine ꝛ nõ in illo. vel accipe dẽ hoc cumulo: ꝛ nõ de illo. ꝛ hoc ẽ memoria loci vbi posuit ꝑus: ꝛ vnde accepit: similr de alijs. ¶ Ad argumẽta in oppositũ. illa diffinitio Aristo. est de ꝓudentia ꝓprie dicta: que tm̃ est in hoie nõ in brutis. sed ꝓter istam põt esse alia methaphorica que nõ requirit rõnem. ꝛ illa potest eẽ in brutis. ¶ Ad 2m̃ ꝓcedo q̃ ꝓudẽtia est ꝓuidentia futuroz cum recordatione preteritoz. ꝛ hec est in brutis. ꝛ cũ dicit q̃ hoc nõ fit sine collatione. dico q̃ bruta experimenti paruz participãt. vt dicitur in lra. ꝛ sicut habent aliquo modo experimentũ: ita ꝛ collationẽ aliq̃z. sed non illã que appropriat rõni que est per discursum a noto ad ignotũ. talis q̃z collatio est in hoie. de qua ꝓcedit argumentum. Alia est ipropie sumpta ꝓut aliqs ex memoria vni⁹ facit illud ꝛ nõ aliud. ꝛ ista non nec̃io regrit rõnẽ. ꝛ hec ẽ in brutis. ¶ Ad 3m̃ dr̃ q̃ p cognitionẽ sensitiuã

interiorem:puta per estimatiuam potest aliqd cognosci.qđ nō cognoscit per sensuz exteriorē.lz forte spes illi⁹ sit in sensu exteriori.sicut ponit de cognitione sbe per itellectū quā nullus sensus cognoscit.lz ām eos sba multiplicet spēm suā cuz spē accītis.q aūt sensus non cognoscit spēm illāz que tñ est in ipso sensu.hoc est pp defectū vtutis sensitiue.nō spēi repñtātis.sicut medīū nō videt colorē:lz in medio sit spēs coloris. gcqđ sit de sba. Exēpla.n.ponim⁹ non vt ita sint ex pmo porum.tū pbabile videt q cū spē accītis simul cōmultiplicet spēs nociui z vtilis:lz nō pcipiat nociuuz z vtile sensu exteriori pp ōfectū sensus illi⁹.tū pcipit a sensu iteriori.puta ab extimatiua que sub intentionib⁹ sensatis subsodit intētiōes nō sensatas sm Auice.sic.n.ouis videns lupū statiz apprehēdit inimicitiā lupi.z hoc mō potest hre actuz prudentie circa talia.s.fugiendo vel prosequendo.

¶ Hoibus aūt scia z ars per experimētū euenit:experientia qdē enim artē fecit: vt ptholo.recte dicēs.lz in expiētia casū.

Veritur Utrū ex expimentis gñet ars. Et videt q nō.nam q sm pbz in lra.hre qdē acceptionē in multis singularib⁹ expimenti est.hre aūt in oib⁹ artis est.lz ex multis nō pōt pcludi oia.qz eēt falsa pntis.g ex expimētis ñ gñat ars. ¶ D. habet ex lra sequēti q expti sciunt qz solū.sed artifex pp qđ. ex cognitione aūt qz nō pcludit cognitio pp qđ:qz nobilius dz esse inferēs qz illatū.z gñans gñato.saltem nō imperfect⁹. ergo zē. ¶ D. si ex experimentis fit ars opz q ly ex:dicat circūstantiam alicui⁹ cāe.q̄to cui⁹:nō finalis.pz.qz finis est posterior in esse eo cui⁹ est finis.expimentū aūt precedit artē.nec formalis.vel mālis.qz forma z mā sunt ptes rei z inexistunt rei.cognitio aūt expimentalis est singulariū qđ nō est pars cognitionis vlis que habet per artē.nec dicit habitudinem efficiētis.qz vel vniuoci.vel equiuoci.nō pmo mō qz tūc cātum z efficiēs eēnt eiusdē spēi.qđ est falsum.nec scdo mō.qz tūc cā efficiens esset nobilior suo effectu.qđ est falsum in ppōsito.qz ars nobilior est expimento. ¶ D. ars z scia insunt nobis a nā.ergo nō gñantur ex expimento.pñtia est euidēs. añs probat a Platone.ipse.n. Plato quesiuit ab vno puero de geometria directe qui nūq̄z didicit eam.qui recte interrogatus de pncipijs geometricis z ǫnib⁹.recte rñdit ad oia. tūc sic nullus recte interrogat⁹ recte rñdet ad ea que ignorat.sed iste puer recte interrogat⁹ recte rñdit.z tñ nunq̄z didicit.ergo a nā habuit. ¶ D. sicut ex vna memoria non gñatur vnum experimentum.nec ex vno expimento ars.vt pz in lra.ergo nec ex multis.sed multa experimēta sunt multe cognitiones eiusdem spēi.qz multorum singularium in vna spē.sed multa accītia eiusdem spēi non possunt esse in eodem subiecto.ex quinto huius.ergo nec multe tales cognitiones in eadez potentia experimentativa.siue illa sit cogitativa.siue alia quecūq̄z.ergo nunq̄z gñatur ars ex expimentis.qz nō possunt esse plura simul. Preterea.Augusti.in libro 83.qō. num capitulo vltimo dicit,q a sensibil⁹ non est expectanda sincera vītas.quod probat:quia omne sensibile est continue mutabile.sed de talibus non est certa apprehensio sensitiua.z per consequens ex talibus non habetur ars que est certa notitia. ¶ Contra.philosophus hic in littera.z secundo posteriorum.

Respondeo In ista qōne pmo pmittā aliqua necessaria. Scdo dicā ad qōnem. **Quantum** ad pmū pmitto vnū.s.q ars vel scia duplr habet in nobis vel p iuētiōez. vel per doctrinā.omne.n.qđ quis nouit.aut discēs:aut inueniens nouit.primo posterioz. ¶ Circa qđ dico tria per ordinem. Primo dico q scia habita per iuētionē est simplr por. Probatio huius.nullus enim docet nisi qđ didicit per doctrinā ab alio vel per iuētionē.si per inuētionē:habet ppositū.si per doctrinaz ab alio.querit de illo alio.qz vel habuit per doctrinā.vel per inuētionē.z tunc vt prius.vel ergo erit processus in infinitū.vel stabit ad habētem sciaz per iuētionē. ¶ 2m dictū est q de istis modis sciēdi est sic de sanatiōe.qñqz enim nā est ita potēs q sine adiutorio extrinseco inducit sanitatem.qñqz aūt pp sui debilitatē indiget adiutorio extrinseco:z a se non sufficit.hoc pz ad sensum.tunc etiam illud requisitum extrinsecū est tanq̄z instrumentū.ipsa autem natura adiuta est principalr sanans.similr in proposito.nam in quibusdam naturale lumen intellect⁹ est ita potens q ex se sufficit q applicet principia ad ǫnes.z tunc dicit scia generari vel acquiri per inuentionē.qñqz autem a se non pōt.z tunc iuuat ex qbusdam signis sensibilib⁹ sibi a docēte ppositis per que docēs exprimit applicationē pncipioz ad ǫnes q̄s apud se hz.z adiscēs pcipit z in vtutē luminis ppry itellectus ǫni assentit quam videt esse deductam ex principijs sibi prius notis.ita q illa signa se habent vt instrumētū:sed lumen itellect⁹ se habet vt agens principale iducens sciam. z tunc scia dicit acquiri per doctrinam. ¶ Tertium dictū est quod sequit ex secūdo q scia habita per iuētionem assimilat prime sanatiōi qz nō idiget extrinseco adiutorio.habita aūt per doctrinā secūde sanatiōi.pz de se. ¶ Scōm qđ pmitto est.q ois nra cognitio siue ptinet ad sensitiuam iteriorem puta imaginatiuā.memoriā.sensum cōem.zē.siue ad itellectiuam:orit a sensu. ¶ De sensitiua iteriori quo modo dependet z orit a sensu.potest colligi ex dictis Aui.sexto naturalium.z in libro de ria spūs z anime. ¶ Ad cui⁹ euidētia notādum q sicut colligit ex dictis libris cerebruz animalis diuiditur in duas ptes.anteriorez:que maior est:z posteriorem que minor est. Et in parte anteriori sunt duo vētriculi vnus altior alio z ante alium. In postrema parte est vnus tātum.z quasi inter istas duas partes est vnus vētriculus medius habēs duas partes.vnam superiorem:z aliam inferiorem.ita q est vna sita super aliam.z inter illum medium vētriculum z ptem posteriorem est quoddā corpus ad modum vmis:z claudit z aperit cum opus fuerit memorari.z vergit versus ptem posteriorē. ¶ De istis ergo per ordinem dicamus. A primo ergo vētriculo prime partis procedunt septem paria neruorum.quorū vnū deseruit vtuti visiue.z orit vnus neruus a dextra parte illi⁹ primi vētriculi. alius a sinistra.z qui orit a sinistra tēdit ad dexteram.z qui a dextera ad sinistram.ita q concurrunt z intersecāt se admodum crucis.protēdunt autem isti nerui z elōgātur quousq̄z recipiūt in suis orificijs ipsos oculos. ¶ Nota etiam q in illo concursu est q̄dam ǫcuitas per quam potest esse transitus ipsius spiritus ab oculis vsq̄z ad illum primū ventriculuz prime partis cerebri,z ab illo est via vsq̄z ad ventriculū medium.z ab illo vsq̄z ad posteriorem. ¶ His premissis notādum q in illo concursu neruorum duorum est organū virtutis visiue cuius est colores apprehendere.quia si alibi visus iudicaret de obiecto.cum recipiat duas species in duobus oculis:semper iudicaret vnum esse duo. ¶ Virtus autem sensitiua interior propinquior virtuti visiue est sensus cōmunis,cuius organum est in primo ventriculo anterioris partis cerebri.cuius officium est apprehendere oia sensibilia sensuū pticulariū.z iudicare de illa eoz.vt habet secūdo de aia ad hūc sensum vident pcurrere organa sensuū pticularium.sicut ad cētrum vel ad pūctum.vt ait Aristoteles ibidem.hec etiam virtus vocat fantasia.vnde idem est dicere fantasiam z sensum cōmunez.de hoc sensu loquit Auice. 6.naturaliū.libro.4.capitulo primo. ¶ Post sensum autē cōmunē est imaginatio.cuius organum est posterior vētriculus anterioris partis cerebri.cuius offiū est retinere illud quod sibi tradit a sensu cōmuni.retinet enim species illorum que apprehenduntur tam a sensibus particularibus q̄z a sensu communi.non tamen discernit.vt dicit Auice.6.naturalium:libro.4.capitulo primo.discernere autē ǫuenit ipsi

sensui cõmuni.z ptículari.z cuilibet suo mõ. ¶Post imaginatiuã est vtus cognitiua.cui⁹ orgánum est in inferiori parte ventriculi medij.officium ei⁹ est facere compositionem inter ea que conseruant in imaginatione.vt vult Auice.libro eodem capitulo primo per hanc potẽtiam possum cogitare vel cognoscere solem viridem vel montẽ aureum.Iz non viderim ea conjuncta.tamen spẽm solis z viridis habeo seorsuz in imaginatione.forte hec est vis expimentativa de qua nũc est sermo in conclusione. ¶Post cogitativaz est estimativa cui⁹ orgánum est in supiori pte vẽtriculi medij.officiuz ei⁹ est apprehendere itẽtiões non sensatas que.s.nunqz ceciderũt sub apprehẽsione alicui⁹ sensus particularis.tamẽ apprehendit eas sub itentionib⁹ sensatis que.s.ceciderunt sub pticulari sensu. ¶Per hanc vtutem apprehẽdit ouis inimicitiã lupi vidẽs lupũ.Iz non apprehenderit spẽs inimicitie p sensum pticularẽ.z ideo videns lupum fugit estimans eum esse inimicũ. Et hoc vult Auice.vbi supza.capło eodẽ scõm eum ibidẽ apprehẽdunt aliquãdo itẽtiones sensate quas.s. sensus pticularis nat⁹ est apprehendere:Iz non apprehẽdat. puta cum videm⁹ aliqõ ceruellum iudicam⁹ z existimam⁹ illud esse mel z dulce.hoc enim non ostendit nobis sensus. Ultimo est vis memorativa.cuius orgánum est in vẽtriculis posterioris ptis cerebri.officiũ ei⁹ est retinere ea que app̃hensa sunt per estimationẽ.vnde fic se hz ad estimativam ficut imaginatio ad sensum cõem.ficut enim sensus cõis app̃hendit que sibi reddunt a sensibilibus particularib⁹.z non retinet aliquid nisi forte per modicũ tẽpus vel q̃ẽdiu est in actu sentiendi.imaginatio autem illa retinet z conseruat.similr vis memorativa retinet z conseruat ea que in estimatiua non remanẽt nisi q̃ẽdiu est in actu apprehendẽdi.z hoc dicit Auice.sexto nãtium capło sexto.libro primo. ¶Ex p̃dictis patet euidẽter q⁹ omnis cognitio sensitiua iterior oritur a sensu exteriori. ¶Sed circa predicta est vnuũ dubiuz. nã Aristo.libro de sõno z vigilia vult q⁹ pmũ sensitiuuz qõ vocat sensum cõem est situm in corde:eodem etiam libro oñdit q⁹ omnes sensus radicantur in corde.probat eniz ibi q⁹ motus z sensus in animali habet principium a corde.z tamen orgána omniũ sensuũ assignata sunt modo esse in cerebro.Licet de hoc sint multe opiniones tamen possunt concordari.Idcirco dicendum q⁹ omnes sensus sunt a corde radicaliter z originaliter vt dicit Aristo.tamen formalr z quasi subiectiue sunt in organis situatis iuxta cerebrum modo p̃posito.sicut etiam ipse Aristoteles concedit de visu.auditu.odoratu.de sensu z sensato.libro p̃mo.capitulo 2°.Iz de tactu z gustu asserat habere orgánum circa cor. ¶De cognitione intellectiua patet etiam q⁹ oritur a sensu.siue fit habita per inuẽtionem siue per doctrinam. De habita per inuentionem patet.de habita etiam per doctrinam pz idem.Iz aliquid dicant p̃cium.nam adiscẽs non potest cognoscere nisi cognoscat ad quid istituta sunt signa que proponit docens.z illa apprehẽdit per aliquẽ sensum.vnde si cecus a natiuitate doceret ab aliquo de coloꝛib⁹:nunqz hret de eis habitum scientificum.sed tm̃ habitum fidei vel credulitatis:qz posset credere docenti q⁹ color est tale ens.vel forte non hret nisi p̃ceptũ nominis.vel habitũ vocalẽ.z ideo dicit Aristo. p̃mo poste.q⁹ deficiente sensu deficit scia que habet de sensibilib⁹ illi⁹ sensus quam impossibile est accipe.omnis ergo scia orit a sensu.nã si illa scibilia sunt sensibilia:pz.si autẽ nõ sint sensibilia:puta sbe imãles z intẽtiones nõ sensate.z hmõi. tũc etiam talia p̃cipiunt ab itellectu p̃mo actu itellectus nõ sine apprehẽsione sensibiliũ ex quib⁹ cognoscunt.vel per discursum.vt forte sba.vel qz multiplicãt spẽm suaz cũ spẽb⁹ sensibiliũ.vt intẽtiones nõ sensate z sba p̃m aliã opinionez. ergo nullo actu intellect⁹ cognoscit aliquid a nobis:nisi preceperit cognitio sensitiua in sensu.

Quantum ad 2m̃ p̃ncipale notãdũ q⁹ ois cognitio itellectiua.vel est p̃cipioꝛ.vel est p̃nuz.z vtroqz modo diuidit:quia vel est notitia icõplexa puta de terminis principij vel p̃nis.vel est notitia cõplexa. de complexione.s.huius vel illius.

His dictis ¶Rñdeo ad qõné.z sit ista p̃ma cõclusio:q⁹ ad habẽdã notitiã icomplexã de p̃cipijs que est de terminis simplicib⁹ nẽcia est cognitio sensitiua seu expimentalis.hoc pz ex predictis.nã ex pxite cognitione particulari sensitiua gñant p̃nter cognitiões posteriozes in sensu cõi.qui fantasia dicit.z sic vlteri⁹:z qz illud quod existit in vtute fantastica:vt ibi existit:est ipzoportiõatum ad mouendũ intellectũ possibilem p̃m q̃sdã.ideo attribuit sibi aliqua forma ab intellectu agente abstrahẽte gegd fit illa forma vtute cui⁹ potest mouere itellectũ possibilez.z sic intelligit terminos incomplexos. ¶Secunda cõclusio sit ista.ad h̃ndum de p̃cipijs notitiam cõplexã.non est nẽcia simplr cognitio sensitiua seu expimentalis:bñ tamẽ est vtilis z coadiuuãs vt complexioni p̃cipij citi⁹ assentiat. ¶Prima pars p̃nis declarat sic.nam ipse intellect⁹ conceptis modo p̃posito terminis simplicib⁹ potest vtute ppria ipos componere vel diuidere.ita q⁹ cõcept⁹ tales compleri si sint principiozum p̃moz cognoscunt esse veri lumine nãli intellectus qz principia cognoscim⁹ in q̃ntum terminos cognoscimus.primo poste.z ideo cognitio sensitiua vel expimẽtalis non est simplr nẽcia pro tali complexa cognitione de principijs habenda.2ª pa declarat sic.qz tales concept⁹ compleri possunt cognosci qz veri sunt ex frequenti cognitione sensitiua z memorativa z expimentali:quaten⁹ per eas cognoscimus terminos talis principij in suis singularib⁹ in re eẽ cõiunctos.sicut sensus frequenter videat hanc totalitatẽ z hãc maiozitatem p̃iungi.z ex hoc intellect⁹ citi⁹ assentit huic p̃ncipio.omne totum mai⁹ est sua pte.sic ergo pz ex p̃dictis qualiter cognitio expimentalis valet ad cognoscendũ illud qõ est principium artis z scie:de quo habet 2°.posterioꝛuz:qz z propter cognitionem simpliciuz que cognitione sensitiua apprehenduñt.z propter cognitionem veritatis in cõpõne modo p̃posito. ¶Notãdum tamẽ ad maiozẽ declarationem vitatis duaꝛ p̃num dictaꝛ q⁹ q̃ntum ad cognitionem terminoꝛ de principijs nõ est cognitio expimentalis seu frequens acceptio sensibiliũ nẽcia:sed aliqua apprehẽsio sensibiliũ est ita nẽcia q⁹ sine illa ipossẽ est ab intellectu p̃cipi vel apprehendi qõ est terminus p̃ncipij vel ip̃z cõpositũ qõ itaqz est de p̃ne sicut de principio.vt dicebat.q̃ntuz aũt ad cognitionem cõplexionis principij iuuat cognitio expimentalis vt citi⁹ assentiat principio affirmatiuo si per sensum cognoscat cõiunctio extremoruz in singularibus.z negatiuo:si in sensu fit disiunctio:sed non est simpliciter nẽcia nec ipsa.nec aliqua sensitiua.Iz enim nunqz per aliquẽ sensuz videat cõiunctio vel separatio in re sed tm̃ ex sensib⁹ apprehẽdunt termini z intellect⁹ componat vel diuidat ipse ppria vtute assentiet imo vbi sensus p̃cipit p̃iunctionẽ singulariũ terminorũ in re:adhuc certi⁹ adhereret principio per lumen nãle intellect⁹ q̃z propter aliq̃z apprehensionẽ sensus si.n.i apprehẽsione sensus esset error:adhuc intellectus circa illud principium non erraret.q̃ntũ ad vitatẽ cõpõnis.z iudicaret et sensuz errare circa hoc:non obstãte q⁹ a sensu errãte acciperet notitiaz simpliciũ.z illa cõponeret ex sua vtute. ¶Tertia p̃clo sit ista.ad h̃ndã notitiã incomplexã de p̃ne que est notitia terminoruz nẽcia est cognitio sensitiua seu expimentalis. Ista declarat.sicut prima.z ei⁹ probatio pz ex precedentib⁹:qz nihil est in itellectu quin pri⁹ fuerit in sensu aliquo mõ.qz vel per se vt color.vel per partes suas vt mõs aure⁹.vel in suo remisso vt albedo intensa.vel in suo simili.vt antixp̃s.vel in suo effectu.vt intelligentia.vel aliquo alio modo. ¶Quarta conclusio sit ista.ad h̃ndã de p̃ne notitiam complexaz iuuat cognitio sensitiua z experimentalis.non tamẽ est nẽcia simplr. ¶Hoc sic pz.nam cognitio expermẽtalis iuuat ex frequenti memoria genita q⁹.s.p̃clo ista vera est:qz per sensuz videt p̃iunctio p̃nis in terminis singularibus.vlterius cũ intellectus assentit p̃ni:quia vera est ex frequenti cognitõe

sensibilium.z cognoscit illud cui assentit non esse per se notum.nec esse pmū principiuz.cognoscit illud esse vez.z hoc qz hz cām.z sic incitat ad inquirenduz ppter qd illius veri. vnde experti de pclusione qz est: vident se hre circa illam sicut admirantes adhuc causas eius.quod cognoscunt qz verum est.z ex hoc incipiunt philosophari z causam ingrere. patet in lra.sed differentia est inter admirationez z experimentū qz admiratio minus est q̄z cognitio experimentalis: qz admiratio pōt esse ex vnico actu sentiendi.z experimentum nō.¶Ex predictis pz veritas qōnis.qz ex experimentis generatur ars.siue quo ad principia:siue quo ad conclusiones.qz cognitio experimentalis seu notitia sensitiua q̄tū ad notitiā complexā nō est totalis cā nec necia simplr.verū tñ est vtilis z coadiuuans mō predicto.est tñ necessaria simpliciter q̄tum ad notitiā incōplexam.Sic ad questionem.

Ad argumēta Ad pmum cū dr qz ex multis nō possunt pclusioia.dr vno mō q scōm Aristo.8.thopicoz.inducēti i multis singularibus oportet vle pcedere.vel inferre instantiā.aliogn pterquit rndens.expertus aūt hz notitiā de multis.z in nullo infert instātia.ergo pōt accipe q sic est de oibus.¶Sed ptra. q̄uis pcludat rndenti dyalectice scōm artē nunc dictā tamē scia nō generat per hoc.nā lz ita sit in multis,nō tñ neče est ita esse in oib⁹:lz nesciat qs inferre instantiā:z q̄diu nō est necesse ita esse in oibus no est firma adhesio q sit ita in oib⁹.

¶Aliter ergo dicendū q argumentū bene pbat q cognitio experimentalis q̄tūcūq frequēs nō infert necio ita esse in oibus sed tñ pbabiliter.z ex hoc sequit q nō est sufficiens causa ad cāndū artē vel sciam.lz tñ coadiuuās z occasionalis,qō pcessuz est in corpore qōnis.¶Ad scōm cū dr q ex cognitione q:nō infert cognitio ppter qd:dicenduz vt prius q ex experimento nō sequit ppter qd notitia scientifica.sed ex exprimento cognoscenti qz est oāt occasio ingrendi cām.z sic inuestigādi ppter qd.z per pns q ita sit i oibus,nā exptus per singularia arguit per sile q sicut est de vno singulari.ita est de plurib⁹:z sicut est de multis:ita z de oibus.ex multis enim singularib⁹ cuz hac ppone,nā agit vniformiter vt in plurib⁹ nisi impediat.sequit vlis.z si non sit cā impediens sequit simplr q sic sit in oibus.¶Ad tertiū dicēdū q ly ex. pōt ibi nominare cām efficiētē nō principalē:sed instrumētalē.nec talē q̄lis est notitia principioz respcū pclusionis.sz minorē qz occasionalē.mō perpposito.efficies aūt principale in omni acqsitione scie tā h q̄z etiaz pclusionū ex principijs est iste:intellectus vtute luminis nālis.ppō vo allegata de efficiente q vel est pfectius effectu.vel nō minus pfectū.vera est de cā principali.z totali.pm cōmenta.11.metha.¶Ad q̄rtum nego añs.qz scia nō inest nobis a nā.Ad pbationē platonis dico q plato docuit puez in illa interrogatione.sicut z oēs alij docentes.nihil.n.potest docēs facere quo ad assensum pbendū complexis:nisi debito ordine pponere principia nota discipulo.z alia sequētia ex illis in illo ordine quo sequunt:z ipse discipulus ppria vtute intellectus acqsciit illis sic ordinate ppositis qz syllogismus pfectus nullius indiget.ex pmo priorz.¶Ad gntū de plurib⁹ exprimentis zc. dictū est in corpore qōnis quo cognitio sensitiua sufficit ad notitiā pncipij si vltra intellect⁹ abstrahat z cōponat.Ad notitiā aūt pclusionis plus valēt multe memorie.z plura exprimēta vt faciētes cognscere qz.z ingrere ppter qd.cū autem dr q multa accīa eiusdē spēi nō pnt esse sil in eodē:dico q nō est vez vlīter nec in ppposito.Ad Ari.dicēt in gnto quo intelligendus sit.¶Ad vltimū augusti.dicendū q non oia sensibilia sunt q̄tinue mutabilia nec in fieri vt dicēt in quarto hui⁹ ptra hereticū.Sed ad auctātē Augu.saluādā pōt dici q sincera vitas nō cognscit a sensu.ita q sensus cognscat immutabilitatē vitatis nec obm inq̄tū sic.immobile nisi pns z duz est pns.nō aūt semp est pns posito etiā q semp q̄tinuaret visio mea circa obm aliqō qō sit.a.sicut in pmo instāti nō pcipio immutabilitatē.a.per sensū qz pro tūc nō pcipio nisi quo

.a.se habet vt tunc qz non pcipio ipsum nisi vt est tunc pns illa ēt in tota visione q̄tūcūq q̄tinua nūq̄z percipiā imutabilitatē.a.sz pro omni nūc pcipiā quo se hz pro tūc.nō sic est de intellectu qz possum intelligere rē scōz q ipa imutabilis est z ipsam rei imutabilitatē. ¶Aliter dr q a sensibus nō est expectāda sincera veritas tanq̄z a causa pncipali effectiua. tñ a cognitione sensitiua tā q̄z ab occasione acgrit sincera vitas z imutabilis qz ois nra cognitio incipit a sensu lz ab eo non habeat totalē cālitatē.¶Aliter dr q augusti.loquit de q̄dā cognitione supioz in diuinis vel regulis eternis in q̄bus solū vr pcē vez.z ad istā nō attingit cognitio sensitiua.

¶Ad agē qdē igr exptia nihil ab arte differre videt.sz z exptos magis pficere videm⁹ sine expientia rationē hntib⁹.

Quer. Utr vez sit q exptus nō hns artē certi⁹ opet artifice inexpto.vr q nō qz sicut prudētia est habit⁹ cognitiu⁹ circa agibilia.ita ars circa factibilia.ex.6.eth. sz nullus certius agit circa agibilia q̄z prudēs.ergo nec circa factibilia q̄z artifex.¶Preterea agens per cognitionem q̄to certius cognoscit.tāto certius opat.sed artifex certius cognoscit q̄z exptus ex lra qz cognoscit cām z ppter quid:expertus tñ qz.ergo zc.¶Preterea qui pfectius scit quiditatē alicuius pfectius scit illud.sed artifex perfectius scit qd est sanare q̄z exptus.ergo pfectius scit sanare.pbatio minoris.qz quiditas sanationis est vle z per se etiā respicit obiectum vle.vle autem magis scit ab artifice q̄z ab experto.ergo.¶Contra Aristo.in littera.

Rndeo planum est q exptus certius opat artifice inexpto.cuius rō est quaz ponit phs qz cognitio exprimentalis est per se singularis circa q̄ō per se est opatio.cognitio aūt artis est vlis pmo z per se.qz si est singularis h̄ est ex psequenti z per accns.qz ergo expertus pfect⁹ cognoscit opabile q̄z artifex ideo perfectius operat: z h̄ est quod ait Aristo.hic in lra.si igitur sine experimento quis rationem habeat.z vle quid cognoscat.in h̄ autem singulare ignorat.multotiens quidem in curatione peccabit.

Ad argumēta ad primū dicendū q in aliq est silitudo.s.q sicut prudētia est habitus cognitiu⁹ circa agibilia.ita ars circa factibilia.sz est dissilitudo in alio qz prudentia nō generat in nobis nisi ex actibus nris ideo nullus est prudens q̄n fuerit expertus. ars aūt nō generat solū per exprimentū.sz ēt per doctrinam sine exprimentis.pz.z ideo pōt aliqs h̄re artē qui nō est exptus.quare minus certe cognoscit opabile per se q̄z exptus. z ideo certius opabit q̄z exptus.¶Contra h̄ dicit Aristo.q ars generat ex experimento.nō ergo potest gīari per doctrinā sine exprimento.¶Rndeo.dan pbi non est vr vez.sic.n. est vez q ex experimēto generat ars.sz nō ois ars.¶Aliter pōt dici q exprimentū dupliciter pōt sumi.vno modo pro cognitione experimentali adhibito opere exteriori alio modo non adhibito opere exteriori exercitato.scōo modo ois ars generat ex experimento.pmo mō nō opz.nō sic de prudentia qz opz exercere act⁹ prudētie si hō debeat ēe prudēs. sic aūt logē in ppposito.¶Ad scōm de agēte per cognitionez dicendum q argumentū pcederet si artifex certius cognosceret singulare circa quod est operatio per se q̄z exptus. qō falsum est.qz artifex certius cognoscit vle.expertus autē certius singulare circa quod est operatio per se.¶Cōtra.qz tūc videt sequi q artifex nō cognoscit particulare quod est contra multos.vel si sic.tūc argumentum pcedit.qz tunc cognoscit particulare ppter qd:sicut vniuersale. quod non facit exptus.z per pns certius cognoscit operabile.z tunc illud qō prius.¶Rndeo qcqd sit de cognitione particulari vtz per se possit itelligi z cognosci:forte dicēt septimo hui⁹. tamen cōcedat pro nunc.tūc ad formaz rōnis dr vno mō q

artifex ex hoc solo est artifex perfectus qz habet habitum perfectum in vli quē hre pōt nō applicādo ad particulare. ꝓuenit.n.scire in vli ignorādo in pticulari scdo pioz.pōs est igit artifice esse pfectū z in nō per se cognoscere pticulare circa qd est opatio. Exptū aūt est impossibile esse pfecte exptum nisi pfecte cognoscat singulare.qz cognitio expimentalis per se est ipsius singularis,artifex ergo ex eo q artifex nō opz q ita cognoscat opabile sicut exptus:tñ ex ꝟ non sequit qn possibile sit artifice ita per se z perfecte cognoscere singulare sicut expertū si applicet cognitionē vlem quā habet ad ipsum singulare. Est ergo intelligendū dictū Aristo. de his habitibus ꝓcise ꝓsideratis in respectu ad illa quoz sunt ꝓncipia cognoscendi ex se.nō aūt de his que pōt cognosci per applicationē hoz habituum ad alia. Aliter dr q in singulari circa qd est opatio per se sunt mlta ꝑter naturā cōeniq̄ multū diuersificat actionē.nā aliter oportet agere circa hunc infirmū in ꝟ loco.z ꝟ tpe.q̄z circa illū infirmū eadem infirmitate in spē laborantez in alio loco z in alio tpe. Ista aūt annexa cognoscit exptus ex multa frequentatione z cognitione singulariū z q̄ztū ad se z q̄ztū ad annexa que non oportet cognoscere artifice vt artifex est.qz lz in singlari possit cognoscere per se ꝓpter qd si applicet,nō tñ cognoscet annexa per habitū artis.ideo expertus certius operat. Aliter dr q cqd sit de cognitione artis z experimenti q expert⁹ cuius est frequēter agere habet habitum in potentia motiua qua exequit operationē vel forte in membro quo agit alium ab habitu potētie experimētatiue interioris sensitiue vt citharedus habet quēda habitū in manu qualē non habet artifex inexpertus.z qz iste habitus multū facit ad expedite agendū.ideo expertus habēs talē habitū expeditius z certius operat. Ad tertiū cuz dr qui pfectius scit zc.dicendū q maior est vera de scire speculatiuo.z mi.silr.sz conclusio nō pōt sumi nisi pro scire practico.qz li scire ꝓstruitur cum infinitiuo sanare.qd ex cōi modo loquendi significat operationē:ideo rō nō valet qz ꝓclusio practica non sequit ex ꝓmissis speculatiuis. Sed contra qz artifex inquantū talis nihil cognoscit speculatiue.cū ars sit habitus practic⁹ ergo minor est vera de cognitione practica.maior autem de vtraq̄z.qz quacūq̄z cognitiōe siue practica siue speculatiua pfectius cognoscit quid est aliqd:eadē spfectius cognoscitur illud.ergo conclusio est vera de cognitione practica. Preterea,sciencia practica.cū sit habitus intellectus est circa obz vle quod est obm intellectus.ergo magis est circa obm vle q̄z circa particulare.z tunc sequit ppositū.q perfectiorem sciam practicā hz qui per se cognoscit vle.cuiusmodi est artifex z per ꝓns pfectius operat. Rñdeo.ad primum dico q scire practicū est duplex.f.scire opari.z scire ordinatiuum ad operari.primū ppie est practicū.z stricto modo.2m vero minus ppie z cōiter dr practicū.primū scire est experti qui imediate opat.2m est artificis cuius est ordinare potentiam exequentē opationē.z ideo artifex mediate z remote operatur.ꝟ vero imediate.ois ergo artifex scit practice.non ꝑmo modo.sz scdo modo. Scire aūt secundo modo pōt dici speculatiuū respectu primi.cū aliqliter recedat a pprijssime scire practico.z sic accedit ad speculatiuū.qñ.n.sunt duo extrema oppositā:qñ aliqd recedit ab vno:videt accedere ad aliud. Sic ergo intelligenda est solutio data.qz conclusio rōnis est pprijssime practica.minor aūt est practica.sed non ppie.z ideo est speculatiua respectu ꝓclusionis.ꝓclusio aūt practica nō sequit ex ambabus ꝓmissis speculatiuis. Ad scdm dicendū q scire practicū ꝑmo modo est per se circa singulare z nunq̄z acquirit nisi ex expientia.vnde est eiusdem potentie cui⁹ est cognitio expimentalis,puta cogitatiue forsan.sz scire practicum scdo modo pōt esse circa vniuersale.z est in intellectu extendente cognitionem ad vniuersale operabile circa quod non est operatio actualis.

Actus autem z omnes generationes

circa singulare sunt.zc.

Queritur hoc sit verū. Et videt q non.qz si sic.ergo actus intellectus est circa singulare.ꝓns est falsum.ergo z ans.falsitas ꝓntis pz.qz act⁹ intelligendi nō est circa singulare:sz circa vle per se.naz ex scdo de aīa.singulare dū sentit.vle dum intelligit. ꝓbatio ꝓne.qz act⁹ intelligēdi est ppius actus artis z scie.ergo aliquis actus. Preterea,si sic.ergo singulare est per se subm motus z gnationis.z taliū passionū.ꝓns est falsum.ergo z antecedens.ꝓna pz.sed q ꝓns sit falsum ꝓbo.qz tunc tales passiones cuz per se insint singulari.non poterunt demonstrari de subiecto in aliq scia.cū singulare nō sit per se subm alicuius artis vel scie nā singularia relinquenda sunt ab arte scdm porphiriū. Pp.si sic.ergo ex numerali,distinctione obiectoruz sequit numeralis distinctio potētie.ꝓns est falsum.qz eodē visu videmus hoc albū z illud. ꝓbatio ꝓne.sicut ex vnitate per se obiecti vel diuersitate est vnitas vel diuersitas actus.ita ex vnitate vel diuersitate actus est vnitas vel diuersitas potentie.ergo si singulare est per se obiectū actus:sequit q alis est actus circa singulare hoc z illud.z per ꝓsequens alia potētia.sicut ergo est alius z alius actus quo videt hoc albuz.z illud.sic alia z alia potentia. Preterea arguit logice sic.sortes per se sanat sortes per se est homo.ergo homo per se sanat.sed homo non est per se singulare.ergo nō oēs act⁹ sunt per se circa singularia. Preterea si sic.aut circa hoc singulare tantum.aut circa singulare abstractū ab hoc z ab illo.si primum.ergo ita circa hoc q non circa illud.quare potentia visiua ita erit circa album q nō circa illud.quod est absurdū.si scdm detur. ergo circa vniuersale.qz abstractum ab hoc z ab illo est vniuersale. Contra Aristo.hic in littera zc.

Rñdeo Duplex est act⁹ vel opatio.vna trāsiens in exterioꝛē māz:sicut edificare.alia est manēs in agente.sicut intelligere.z velle.de quo dicēdū est amplius alias. Dis ꝓmissis dicendū ꝑmo q ppō Aristo.ꝟa est de actibus trāseuntibus.z hoc ꝑm q existunt extra in rebus z habent esse existentie.nō ꝑm q cōsiderant ab intellectu z habent esse cognitū. Itaq̄z duo dicunt in glosando ppōnem phi. Primū dictum est.q ppō phi.est intelligenda de actu trāseūte in materiā extra.2m dictū est.q ppositio nō est intelligenda de actu imanēte. Primū dictū ꝓbat sic.nullū singulare existit in subo vli sed singulari.sed act⁹ trāsiens ex est per se singularis z existit in aliquo sicut in subo.cū sit accns. ergo illud in quo existit est necessario aliqd singulare z nō vle.sed illud est subm vel obiectū circa qd.ergo. Sed contra.qz ois actio est in agente vt in subo.sed obiectū act⁹ non est agens.ergo act⁹ nō est in eo.quare ratio nihil concludit. Rñdeo.duplex est actio.actio respectus.z actio acta:prima vtiq̄z est in agente.que non dicit aliud q̄z respectū quendaz agētis ad passum. vt trāsmutantis ad transmutatū.2a actio est ipse motus vel forma que terminat motuz z ꝓducit per motū.z ita est in passo.sicut z motus in mobili.ex.3.phicoꝛū.de 2a loquimur.nō de ꝑma.quare tenet rō. Dixi aūt vt existit in reb⁹ extra.z nō ꝑm q considerant ab intellectu.qz act⁹ vlis z ꝓsideratus ab intellectu respicit obiectum vle.vt inferius dicet:quicūq̄z sit actus ille. Secundum dictum ꝓbatur per oppositū.nam actus imanens existit in agente sicut in subiecto.z non in obiecto.sicut intellectio lapidis est subiectiue in intellectu.non in lapide.z ideo talis actus est singularis qz existit in subiecto singulari.sicut pz de intelligere.licet obiectum circa quod est sit per se vniuersale.

Ad argumēta Ad ꝑmū patet q procedit de actu imanēte.de quo nō itelligitur ꝓpositio. Ad scdm dicitur q quodlibet moueri existens in nā est in aliquo particulari.cū ab hoc moueri z ab illo pōt abstrahi vnū cōe moueri.z pōt esse passio per se ꝓ

demonstrabilis de aliquo subiecto cõmuni in aliqua scia. cuiusmodi est subm nãlis phie. pbatio huius. qz qõ inest multis vniuoce z nõ vni per alterz opz qp pmo insit vni cõi illis per cui⁹ nãz insit illis multis. ois. n. act⁹ vt vis z in cõsideratione itellect⁹ existẽs est circa obm vle z nõ singulare. vt pdixi. Ad tertiũ nego ꝓnãtiam. Ad pbationẽ dico qp nõ ex quacũq; vnitate vel diuersitate obiecti vel actus sequitur vnitas vel diuersitas potentie. sed ex vnitate vel diuersitate fm genus. Confirmaꝫ a simili. nã sicut potẽtia receptiua materie respectu formarũ est eadẽ respectu oium formarz eiusdẽ gñis phisi. sic z potẽtia cognitiua respectu obiectorz. Confirmaꝫ 2°. per Aristo. 2°. poste. dicentez. qp sensus est vis. vt hois. nõ callie hois. sentire vo singularis. Contra hãc rõnẽ arguit. nã sequunt tria inconuenientia. primũ. qp si sic. ergo aliqd fm rõnẽ vis eẽt per se obiectũ sensus. pbatio ꝓñe. qz obiectũ fm vnitatẽ generis est per se vle. salsitas ꝓñtis pbaꝫ. qz tũc nõ distinguerent sensus z itellect⁹ penes obiecta fm rõnes formales. qz vtraq; potẽtia esset circa obiectũ vle. 2m. qz si sic. vnitas pcederet oẽm actũ intellect⁹. qõ est ꝓtra cõmenta. qui vult qp intellect⁹ facit vnitatẽ in reb⁹. pbatio ꝓñe gcd est pus poze est pus posterioze. sz act⁹ sensus pcedit actũ intellect⁹. obz aũt sensus pcedit actũ sensus. ergo z pcedit actũ itellect⁹. si ergo obiectũ sensus hz vnitatez generis vt tu dicis. cum ista vnitas sit vnitas vis sequit qp vniuersalitas pcedit actũ intellectus. 3m. qz si sic. ergo potẽtie cognitiue puta sensus est aliqõ per se obm fm aliqz rõnẽ hz quã impossibile est illã potẽtiã illud per se obiectũ cognoscere. ꝓñs est euidẽter salsum. pbatio ꝓñtie. qz sensus nihil cognoscit nisi sentiendo. sentire est solius singularis per se vt pcedit etiaz rñsor ex. 2°. posteri. Rñdeo sicut pbabit in septimo opz dare pter vnitatẽ vis in actu aliqz vnitatem realẽ minorez vnitate numerali que est poz ex natura rei vnitate vniuersalis. a qua mouet intellectus ad causanduz aliqõ cõe abstractũ ab hoc singulari z illo eiusdem spẽi. magis qz diuersaz. aliter vniuersale esset pura fictio. z pbaꝫ etiã vnica rõne pro nunc. qz circũscripto omni itellectu hec albedo magis conuenit cum hac albedine qz cũ aliquo alteri⁹ spẽi vel generis. ista ꝓuententia cum sit de primo mõ relatiuorz fundat supvnũ. ergo ista vnitas est realis. qz relatio realis non põt fundari supra ens rõnis tantũ. sz hec vnitas nõ est numeralis. pz. ergo erit aliqua minor. Unde dicendũ qp istud vnũ reale pcedens actũ intellect⁹ nõ est vnũ in multis qztũ est de se. sed est vnũ pter multa vel de multis per intellectũ abstrahẽtem z pdicantẽ illud de multis. z tunc est actu vniuersale. z non prius. qz ambe cõditiones requirunt ad vniuersale. pmo poste. Dicendũ ergo ad inconuenientia adducta qp vnitas obiecti sensus quã dixi vnitatẽ generis nõ est aliq; vnitas vniuersalis in actu de qua cõcludit. sed est aliquid vnũ vnitate prioze que est vnitas realis. minor tamẽ vnitate numerali. Sz ꝓtra illd vnũ est aptũ natuz pdicari de pluribus. ergo est actu vniuersale. Preterea illud vnuz vel est vniuersale vel est singulare. qz nõ est dare mediũ. nõ est vniuersale per te ergo singulare. z tunc redit argumentũ. qz respectu diuersorz singulariũ sunt vel erunt diuerse potentie. Rñdeo. ad primũ dico qp illud vnũ reale est aptũ natum pdicari de pluribus aptitudine remota. sed fit aptuz aptitudine ppinqua per itellectũ. prima aptitudo non sufficit ad vniuersale actu. sed scda est necessaria cũ prima. z ideo illud vnũ reale nõ est vniuersale actu. Ad 2m dico fm Aluic. 5°. metha. qp egnitas tñ est egnitas. nec est vna nec plures. nec est vniuersale nec particulare z ẽ. sed abstrahit a quacũq; tali pditione. z iõ est mediũ inter vniuersale z particulare per ab negationẽ vtriusq;. Notãdũ tñ qp Alui. nõ negat vnitatẽ simplr de gditate cũ ait qp nõ est vna nec; plures. sz negat vnitatẽ numeralẽ z multitudinẽ sibi oppositã. ad quaz gditas est de se indifferens z de se ad neutrũ determinat nec ad vniuersale nec ad singulare. z vt sic in se ꝓsideratum sine vtroq; illoz est obiectũ sensus. hz tamẽ sp vnitatẽ sibi competentem. nam omne vnũ est vnũ vnitate sibi propria. hec est vnitas minor vnitate numerali aũt poz vnitate vis in actu vt pdictũ est. Ad 4m pncipale qõ est argumẽtũ logicũ rñdet qp accepit duas singulares ex quib⁹ nihil sequit sicut ex duabus indefinitis. Aliter dr qp argumentũ est in 3a figura. vbi semp est ꝛclusio particularis. cuz igit ꝛcludit. ergo homo per se sanat. li hõ hz supponere pro particulari z sic nihil ꝓtra ꝓpositũ imo magis pro. Cõtra. li hõ eodem mõ supponit in cõclusione quo predicat in minori. sed ibi pdicat vt vniuersale cũ dr sortes per se est hõ. ergo silr in cõclusione. Rñdeo nego maiorẽ. nã aliter ex vlibus nõ posset ꝛcludi particulare in tertia figura. qõ est falsuz. pz in pmo z in scdo mo. nõ ergo opz qp eodẽ mõ supponat in ꝛclusione quo pdicat in pmissa. Aliter dr qp licet ex necessarijs nũqz sequat nisi necessariũ. sicut ex veris non nisi verũ. tñ ex per se põt seq nõ per se. Ratio pmi est. qz añs nõ põt esse necessariũ nec verũ nisi etiã tale sit ꝓñs. aliogn posset eẽ verũ sine illo. pmisse aũt se habent vt añs: ꝛclusio vt ꝓñs. Ratio scdi est. qz añs est separabile a ꝓñte qztũ ad cãlitatez. qz añs põt esse causa ꝓñtis. nõ ecõuerso. ista aũt cãlitas est in ꝓpositionib⁹ vis per se. qz subiectũ põt hre cãm in se quare pdicatũ sibi insit. nõ aũt econuerso. z ideo ꝓpositio per se non ꝛuertit in per se ex pmo poste. alias vis affirmatiua per se eẽt simplr ꝛuertibilis. qz ꝓpositio per se egpollet vniuersali in argumento. ergo est fallacia accidẽtis. qz nõ valet si duo ꝛueniũt in vna causa. ergo vnũ est causa alteri⁹ sic in ꝓposito. ista ergo ꝛcludo segtur que est per accñs. ergo hõ sanat. Ad vltimũ dico qp hic act⁹ est circa hõ singulare. z act⁹ singularis in cõi est circa singulare in cõi. z actus fm naturã circa obiectũ fm nãm. z actus vniuersalis circa obiectũ vniuersale. z pro tanto est verũ illud scdi post. sensus est vniuersalis: sentire singulare qz qlibet vnus actus sentiẽdi est circa vnũ singulare tñ. multi aũt circa multa. z oẽs illi actus sunt ab eadẽ potẽtia. ex quo concludit qp nullũ vnũ singulare est primũ obz potentie. sed aliquid vnũ in multis qõ est quoddã vniuersale modo exposito. licet aũt quodlibet sentire sit tantũ circa singulare nõ. tamen vt circa primuz obiectũ. sed est circa illõ vnum reale quod est in singulari: de quo amplius in septimo z in questione sequente.

Amplius autez sensuum neqz vnum sapientiam esse ponimus: cuz his singulorum cognitiones maxime proprie sint: sed propter quid de nullo dicunt.

Verũ vtrũ obm per se sensus sit aliquid sub ratiõe singularitatis

q ita qp singularitas sit formalis ratio obiectiua sensus. vr qp sic. nam dicit phs primo metha. qp cognitiones singulariũ sunt maxime ppie sensibus. Preterea. 2°. de anima singulare dum sentit. vle duz intelligitur. Confirmatur. qz aliter idem fm eandem rationẽ erit obiectum sensus z intellectus nã si singularitas nõ est ratio obiectiua sensus erit ipsa nã subiecta singularitati. sed nã talis est obm intellectus. quo mõ ergo ponet dria sensus z intellect⁹. cũ diuersarum potentiarz diuersa sint obam non vr. Preterea cui⁹ est actus ei⁹ est potentia. fm Aristo. pmo. de somno z vigilia iuxta pnm. sed sentire est ipsi⁹ singularis vt singulare est. ergo z ipse sensus. pbatio minoris fm phm scdo poste. sentire est singulare. Sed ꝓtra. Ari. scdo poste. sensus est vis vt hois. sentire vo singulare. P. sicut. se hz potẽtia receptiua mãe respectu formarz. sic po⁹ cognitiua sensitiua respectu oborz. sed potẽtia receptiua mãe est eadẽ respectu oium formarz eiusdẽ gñis phisi. qz inter oẽs formas tales est transmutatio. ex nono metha. trãsmutatio aũt nõ est nisi iter formas que hñt idẽ susceptibile z idẽ gen⁹ phisi. qõ idẽ ẽ. gẽ idẽtitas potẽtie sensitiue iudicabit respectu vnitatis obiecti hz

genus. ¶Preterea. singularitas vt sic est eiusdem rationis in colore ꝛ in sono ꝛc̄.ergo singularitas non est formalis rō obiectiua.ꝓbatio ꝫsie.qz per formalē rōnē obiectiuā distinguunt̄ potētie vel ostēdunt esse distincte.ergo si sic eadem potentia esset respectu soni ꝛ coloris.qđ est manifeste falsuz. ¶Preterea.vel hec singularitas est formalis ratio subiectiua.vel abstracta ab hac ꝛ ab illa.non primo modo.qz tunc aliquod singulare non sentiretur.si secundo.modo illa singularitas est communis ꝛ vniuersalis.

Rn̄deo ꝛ dico ꝙ singulare sub ratione singularitatis non est obiectum per se ipsius sensus sed obiectū per se ipsius sensus est aliqđ reale vnū ꝓpus vnitate vniuersalis ꝛ minus vnū q̄ꝫ vnū numero.vt ꝓdixi iā. ¶Ubi notandum ꝙ in singulari est duo ꝫsiderare.s.ipsaz singularitatez que pōt vocari hecceitas.ꝛ nām subiectam singularitati que de se est indifferens ad esse hoc.ꝛ vt sic indifferens precedit ipsam singularitatem.ꝛ in illo suo priori quo p̄cedit hꝫ illā indifferentiā ꝛ vnitatē realē minorē vnitate numerali.cuꝫ ergo sentit̄ singulare ipsa nā subiecta singularitati est formalis ratio obiectiua.licet totum singulare sentiat̄ vt qđ. ¶Si quer⁹ qūo se habeat ipsa singularitas vel hecceitas ad obiectū cum non sit ratio formalis obiecti. Dico ꝙ se hꝫ ad modū quo causa sine qua nō.Sic intelligēdo ꝙ ipsa ꝓprietas indiuidualis nō est rō agendi sed bene est ꝑditio agentis.ipsa.n.nā est rō mouēdi ꝛ agēdi in sensu. sed nō sine singularitate obm.ergo sensus est ipa nā indifferens:nō tamen sentit̄ sine singularitate.vt pz in simili ꝙ color nō videt̄ nisi sub q̄ztitate licet q̄ztitas nō sit formalis rō ipsius obiecti.est tamen ratio sine qua non.

Ad argumēta Ad p̄mū dicendū ꝙ pro tāto cognitiones singularium dr̄r ꝓprie sensib⁹ qz rō singularitatis est requisita ad actum sensus.nō vt ratio formalis obiecti.sed vt causa sine qua non. ¶Ad illud sc̄o de aia per idem. ¶Ad confirmationem de distinctione sensus ꝛ intellectus per obiecta. dico ꝙ si p̄m vnam opinionē vniuersale in actu esset per se obiectum intellectus possibilis.ꝛ cārēt ab intellectu agente.tūt nō sequeretur inc̄oueniens.qz nā que est obiectū sensus non est actu vle.Si vero dicat̄ p̄m aliā opinionē ꝙ intellectus agēs nō causat vle.sed intellect⁹ possibilis ꝫsiderans istā quiditatez illimitataz causat in eam vniuersale.ita ꝙ vniuersale actu non est per se obiectū intellectus sed ꝫsequitur etiā actionez primā intellect⁹ possibilis.ita ꝙ qditas p̄m se sicut est obiectū sensus vt ꝫcessum est.ita ꝛ intellectus.si sic dicat:tunc argumentū hꝫ et apparentiam. Si potentie distinguant̄ per oba.tunc rn̄deo ꝙ potentiaꝝ quedā sunt disperate.quedaꝫ subordinate. Si disperate tunc dico ꝙ etiā habent obiecta disperata.exemplū.potentie sensitiue particulares.ī vnus sensus puta visus non pōt in obiectū alterius puta audit⁹ si sunt subordinate vel sunt eiusdē generis.puta si ambe sūt cognitiue.vel alterius generis.puta si vna est cognitiua altera appetitiua.si sunt subordinate eiusdeꝫ generis hñt etiā obiecta distincta subordinata secundum cōmunius ꝛ minus cōmune ꝛ tamē potentia superior pōt in omne in qđ pōt ꝛ inferior. ¶Exemplū sensus cōmunis ꝛ sensus particularis.qz sensus cōmunis est potētia superior ꝛ hꝫ obiectū cōmunius vnde pōt in omne illd in qđ pōt visus ꝛ adhuc plus pz sc̄do de aia. Silr de potentijs subordinatis alterius generis.nā si potentia cognitiua est cōior q̄ꝫ appetitiua.habebit obiectū cōius.si sint eq̄lis ambitus vt in qđcunq̄ pōt vna pōt ꝛ reliqua.tunc habent ideꝫ obiectū ambe ꝛ sub eadē rōne q̄ztū est ex parte obiecti sicut hñt se vt credo intellectus ꝛ voluntas de quo alias. ¶Ad ꝓpositū.intellect⁹ ꝛ sensus sunt potentie subordinate ꝛ eiusdē generis qz ambe cognitiue distinguunt̄.ergo penes obm cōtus ꝛ min⁹ cōe.vñ in qđcūq̄ pōt sensus pōt ꝛ itellect⁹.sed nō ꝙuertitur.eadem ergo nā idifferēs ꝛ nōdum actualr vlis poterit cognosci abstraq̄:ꝛ nihil mali sequitur. ¶Ad illd de somno ꝛ vigilia

cuius est actus eius est potentia.dicitur vno modo ꝙ verū est subiectiue.nō obiectiue.ita ꝙ cui⁹ subiectiue est potentia ei⁹ subiectiue est actus.ex hoc.n.ꝓbat Aristo.ibi ꝙ sicut actus sentiendi est compositi.ita ꝛ potentia.ꝛ non anime tm̄. ¶Pōt etiam dici in ꝓposito ꝙ eiusdē est actus ꝛ potentia etiā obiectiue.ita ꝙ sicut potentia sensitiua hꝫ ꝓ obiecto illā naturam sic indifferēte:sic ꝛ act⁹.qđ ꝓbatur.tum qz aliter nō esset idē obiectū potentie ꝛ actus.tū.qz alias potentia sensitiua hꝫ et aliqd per se obm p̄m aliq̄ꝫ rōnē hꝫ quā impossibile eēt illā potentiā cognoscere actu obm illud.qđ est absurdū.ꝛ ꝙ sensus cognoscat obm p̄m nām cōez ꝛ nō sc̄z singularitatez ꝓbat sic.qz ois po⁹ cognitiua cognoscit obm sub illa vnitate qua distinguit ipm ab oi alio.quod non est vnū ista vnitate.sed sensus puta visus actu videns obiectū non distinguit ipm ab oi alio qđ nō est vnū vnitate numerali ꝛ singulari.ergo non cognoscit ipm sub vnitate numerali vel singulari.ergo sub aliqua alia.illa est vnitas nature realis minor vnitate numerali. ꝓbatio minoris.qz licet radius in medio ꝓtinuo mouet ꝛ fit alius ꝛ alius numero. visus tm̄ nō distinguit sed iudicat ipm quasi vnū ꝓtinue p̄manentē. Silr si per diuinā potētiā fierent duo corpora sit in eodē loco eiusdē q̄ztitatis ꝛ coloris:nunq̄ sensus distingueret iter illa sed iudicaret vnū corpus numero se sentire. hec est vna rō ad ꝓbandū illā vnitatē inter illas potentias .7.metha. ¶Sicut ergo negādum est de potentia sensitiua ꝙ sit per se ꝛ p̄mo circa singulare.ita negādū est de actu.Luꝫ dr̄.sc̄o post. sentire est singulare.ꝛ quecūq̄ sīlia adducunt eādē hñt vitatē quatenus singularitas est ratio sine qua nō.

¶Itaq̄ primum existimamus sapientē omnia maxime scire vt contingit ꝛc̄.

Verit vtrum ad metha.inquantuz talis per se pertineat cognoscere oēs quiditates rer̄ in ꝑticulari.ꝛ vr ꝙ sic nā p̄m philosophū sexto huius iuxta p̄ncipiū.nulla alia scia facit ꝫsiderationez de ipso qđ qd est.ergo ista hꝫ cognoscere omnes quiditates. ꝓa ꝓbat qz quiditates rer̄ sunt note.si ergo in nulla alia scia sequitur ꝙ in ista. ¶Preterea cognitio tantū in vniuersali est imperfecta eo ꝙ cōfusa ꝛ indistincta. ergo si metha: nō cognoscit quiditates rer̄ in ꝑticulari sed tm̄ in vl̄i.esset imperfecte sciens ꝛ alij perfecte.quod est ꝓra p̄m h in plogo. ¶Preterea a simili.sicut est in potentijs ordinatis.sic est in habitibus.sed sic est in potentijs ordinatis ꝙ potentia superior pōt oēm rationem apprehendere quam pōt inferior.ergo habitus supior cognoscet oia que cognoscunt̄ in habitibus inferioribus.sed habitus inferiores cognoscunt in ꝑticulari.ergo ꝛ superior.metha.est habitus supremus.ergo ꝛc̄. ¶Contra.si sic.ergo oēs alie sup fluerent.quod est absurdum dicere.

Rn̄deo dicitur ꝙ sic.sed sunt duo modi dicendi. vnus modus est ꝙ ad metha. pertinet cognoscere qualibet quiditatem p̄m ꝙ quiditas est ꝛ p̄m ꝙ hec quiditas.non tamen p̄m oēm rōnem cuiuscūq̄ accidentis huic quiditati.sed h̄ pertinet ad alias scientias. ¶Pro isto modo arguit̄ primo sic.quiditas h̄ est prior cognitione diffone ꝛ tpe.motu ꝛ q̄ztitate.ꝛ quocunq̄ alio accidente. ex septimo hui⁹.ergo pōt ꝫsiderari absq̄ illis accītibus.qz h̄ esse in suo pozi nō dependet a suo posteriori.nec q̄ztū ad esse nec q̄ztū ad cognosci.aliter iam nō esset prius.sz quiditas vt sic non ꝫsiderat̄ in scia nāli.qz illa nō abstrahit a motu.nec in mathematica.qz illa non abstrahit a q̄ztō.ergo relinquit̄ ꝙ in methaphica. ¶Preterea.si h̄ qditas ꝑticularis nō cōsideraꝛ a metha.ergo ab aliquo alio.ꝓns est falsuz.ꝓbatio. qz illa scia quecunq̄ sit erit subalterna methaphice.qz cum methaphica ꝫsideret quiditatem in cōmuni:si illā ꝫsideret in ꝑticulari.hꝫ subm sub subō.qđ est diffō scie sub alterne. ¶Preterea.si nō ergo supius ꝛ inferius per se ad eādē sciaz

non ptinebunt. ꝓñs est falsuz. qr eiusdē scie est ꝓsiderare numerū z binariū. triangulū z isochelē. z c̄. ꝓñtia pz. qr h̄ gditas est inferior ad gditatē in cōi. ¶ Preterea. ꝑma cognitio de re ptinet ad methaphicū. qr est primus sciēs. sz prima cognitione de re cognoscit sua gditas. ergo z c̄. minor ꝑbat. qr illud qō est de re oino inostēsibili: cognoscit de re ꝑma cognitione. hꝫ est gditas ꝑpria que habet per diffonez. ꝑm illud septimi methaphice ca. vltimo. querere. n. quare hō est hō. nihil est q̄rere. Unde ibi oñdit aristo. qr qd est rei hz rōnem cāe z ꝓncipij indemonstrabilis. nec pōt de eo formari qō ꝑpter qd. ¶ Ullius modus dicēdi tenēs eādē ꝛcōne est. qr gditas hec z pticularis est ꝑor accīdentibus. z accidētia per se respectu illi⁹ gditatis sunt ꝑpria āccīdentibus per accīs. licet ergo gditas ꝑm qr hec pticularis. z ēt q̄ztū ad per se accīdentia ptineat ad metha. tñ iquātū mobile vel hꝫ que sunt accidētia per accīs. i. vt formaliter intellecta sub aliquo accidente per accidens ptinet ad aliā sciam. qr sic est posterior seipsa itellecta sine illis accīdentibus que sunt accīdentia per accīs. Ambo isti modi conueniūt in h̄ qr alie scie non ꝓsiderāt quiditatē. nec hāc gditatē in se sed tantū accidētia sibi. Sed differunt qr primus modus dicit qr methaphica cōsiderat quiditatem. z hāc quiditatem tantū vt quiditas est. Scōs modus dicit qr methaphica ꝓsiderat gditatē. z hāc gditatē. nō tantū vt gditas est. sed etiaz quantum ad per se accidentia. ¶ Sz ꝓtra illō in quo ꝓueniūt arguit. qr si sic. ergo oēs alie scie ꝓsiderant de ente per accīs. ꝓñs est falsuz. z ꝓtra Aristo. sexto metha. ergo z añs. ꝓñtia est euidēs. qr gditas cū accīte per accīs ꝓstituit ens per accīs. ꝑm ꝑm 5°. methaphice. ca. de ente z vno. Laueāt ergo illi qui dicūt qr de corpe mobili inquātū mobile est scia nālis. z qr mobilitas sit formalis rō subiectiua: ne habeāt ꝓcedere qr naturalis scia sit de ente per accīs. de quo alias. s. in ꝑma cōne libri phicoꝝ plixius recolo me dixisse. ¶ Cōfirmat rō. qr necesse est ꝓcognoscere de subiecto quid est. ex ꝑmo posterioꝝ. sz ens per accīs nō hz qd. qr omne habēs qd vel est gen⁹. vel in gīe. sz ens per accidens non in gīe. imo distinguit ꝓtra oia gīa. sexto metha. ¶ Cōtra illud in quo scōs modus distinguit a ꝑmo arguit sic. qr si sic. ergo oēs alie scie erūt scie methaphice subalterne. ꝓñs est falsuz. vt ēt ipi dicūt. ergo z añs. ꝑbatio ꝓñe. qr tunc nulla passio remanet cōsiderāda in alijs scietijs. qr sola methaphica ꝓsiderat ꝑprias z ꝑmas passiones. alia autez accidentia per accīs. z per ꝓñs nulla alia demonstrat ꝑmam passionē ieisse. sz ꝑsupponit demōstrari in alia. sz ꝛcō vbi demōstrat ꝑma passio est ꝑn⁹ in inferiori scia. vbi demōstrat posterior passio. vel aliqd aliō. sz hec est cōditio scie subalternātis z subalternate. ergo oēs alie scie sūt subalternate scie methaphice. ¶ Aliter ergo dicēdū qr ad methaphicā inquātū talis nō ptinet ꝓsiderare oēs gditates in pticulari. sz in vlī tm̄ z sub rōne entis. z h̄ ꝑbat rō facta. qr aliter oēs alie supfluerent. Unū z arist. multū tempate dicit sicut decet z vt ꝓuenit. qr sapiētis nō est scire oīa quocūq; mō. sz vt ꝓtingit. i. in cōi z in vlī. nec rōnes alteri⁹ opinionis cogūt. ¶ Ad ꝑmuz dico qr q̄libet gditas nō est ꝑor oi accīte. sz solū gditas substātie. nō aūt gditas quātitatis vel q̄litatis. qr si sic: esset prius seipso. ¶ Cōtra. adhuc stat argumētū. qr gditas ignis est prior oi motu z q̄ztitate. ergo vt sic nō ꝓsiderat a nāli nec a mathematica. ergo a methaphisica. z hī ꝓpo⁹. ¶ Rñdeo. mobilitas nō est formalis rō subiua subi nālis. vt alias dixi. Cui⁹ vna est rō pro nūc. qr subm sub rōne subi ꝑus est nāliter passione. ergo in suo ꝑori passio nō est formalis rō cognoscēdi ipm ex quo posteri⁹ est. mobilitas aūt est passio in scia nāli. ¶ Dicēdū ergo qr gditas ignis cū illo qō appropriat ipm qcqd sit illō vt ꝑpriū subm mot⁹ ꝓsiderat in scia nāli. ergo talis gditas vt gditas ꝓsiderabit a philosopho nāli. illō ꝛco qō appropriat ipm vt sit subm mot⁹ nō est mot⁹. qr pri⁹ nāl'r hz rōnē illā. q̄z sit subm mot⁹. ¶ Ad 2^m cū infert qr illa est subalternata methaphice. dico qr pōt reduci contra eos. nā ꝑm eos illa alia hz subiectū sub subo. z vltra adderet differentiam accidentalem ad subiectum methaphisice. naz gditas ꝑm te q̄ztū ad accidētia per accidens ꝓsiderat ab alia scia. hec est aūt vna de conditionibus scie subalterne. qr addat dr̄iam accidētalē. ¶ Ad formā. pcedit ab insufficiēti. Ad cui⁹ euidentiā notandū. qr vna ꝓditio scie subalterne est. qr suum subm sit sub subo scie subalternātis. Alia qr sciat qr. vbi supior dicit ꝑpter quid. z a supiori accipit sua principia ad ꝑbandū ꝛclusiones. Alia qr subm addat dr̄iam accidentalē. sicut sonus additur numero. z visuale linee. Ad ꝓpositum. licet nālis z mathematica habeāt subm sub subo methaphice. qr illa ꝓsiderat gditatē in cōmuni. iste quiditatem in pticulari. i. in spāli. nō tñ addūt dr̄iam accīdentalē. sz eēntialē. puta hanc gditatē. sup gditatē. ¶ Ad tertiū dicēdū. qr ad eandē sciam ptinet ꝓsiderare superius z inferi⁹. gen⁹ z spēz ꝑm rōnē superioris. sicut pz in exemplo qō adducit. qr arismeticus ꝓsiderat de numero z binario ꝑm rōnem numeri. z sic methaphica ꝑm rōnez entis in cōi ꝓsiderat de oi ente. tñ de superiori z inferiori pōt esse alia z alia scia ꝑm alias z alias rōnē ꝑpriā. vnde si binari⁹ hꝫret. aliquas passiones ꝓo ꝑprias demōrabiles de ipso nō per rōnē numeri. ei⁹ ꝓsideratio ptineret ad aliā sciam ab arismetica. sic dicendū in ꝓposito. ¶ Ad vltimū dicenduz qr ꝑma cognitio de re vel est vlīs vel est pticularis. ꝑma vlī cognoscit illud qō ꝑmo ineſt sibi in vlī. sicut ens z hō. ꝑma vero particulari cognoscit ꝑmo qō sibi ineſt in pticulari. s. sua ꝑpria quiditas. methaphica aūt nō est prima scia particularis de hoīe in particulari. sed ꝑma vlīs de ipso inquantum ens vel substantia.

Ad primū principale de 6°. metha. dico qr soluz intendit qr nulla alia scia considerat qd in cōi nisi metha. ¶ Ad ꝑm qñ dicit qr cognitio in vlī est iperfectior z c̄. dr̄ vno mō qr hz perfectior sit cognitio scientie in pticulari vt pticulare includit vle. q̄z in vniuersali tm̄. tñ vbi particulare nō concludit vle: vle non est imperfectius. ¶ Aliter dicit qr licet aliquo modo cognitio pticularis sit perfectior in se sumpta pcise. tñ cognitio vlis de ꝑprio cognoscibili est certior ꝑm ꝓportionem. q̄z cognitio particularis de suo cognoscibili. qr plus dat cognoscere vle q̄ztuz cognoscibile est q̄z particulare. ¶ Ad 3^m de simili de potentijs ordinatis dico qr nō est simile de potentijs z habitibus. qr ex quo superior po⁹ hz maiorē virtutē. si species pluriuz hz. pōt illa plura cognoscere. sed habitus nō est rō cognoscendi nisi repr̄sentādo rē. habitus aūt vniuersalis nō est repr̄sentatiuus illoꝝ particularium. ꝑbatio. qr cōtingit scire in vlī ignorando in pticulari. habitu ergo vlī nō cognoscunt que sunt habitus inferioris. potentia autem superior z habet virtutem maiorem z potest recipere alias species.

¶ Fere autem z difficillima sunt hominibus ad cognoscendum que maxime sunt vlia. nā a sensibus sunt remotissima.

Verit Utrum magis vlia sint. difficiliora ad cognoscendum. z vr qr non nā inata est nobis via procedere ex notioribꝰ nobis ex ꝑmo phīs. z intēdit ibi. vt pz per lr̄am qr vlīora sint nobis magis nota z singularia minus nota. ¶ Cōfirmat qr ꝓfusa z indeterminata sunt nobis magis nota vt dr̄ ibidem. ¶ Jtē totū est magis notū q̄z ptes. sz vlia sunt magis ꝓfusa z indeterminata q̄z singularia. vle est ēt totū. ergo vlia sunt nobis magis nota. ¶ Preterea. illa citius occurrunt intellectui quoꝝ singularia occurrūt citi⁹ sensui. sz singularia magis vlis citius sentiuntur. ergo vlia prius itelligunt. ꝑbatio minoris. qr pueri ꝑmo oēs hoīes appellant ꝑres z oēs feminas mres z c̄. pz etiā in exꝑimēto Alui. qr si aliquid videat a remotis prius cognoscit qr sit corpus q̄z animal. z prius aial q̄z homo. z homo q̄z sortes. ¶ Preterea. ꝑm Alui. ꝑmo metha. ca. 5°. cōissima vt est ens z res prima impssione

imꝓmuntur in anima. ergo primo cognoscuntur. ¶ Preterea ꝙ minus vlia magis cognoscanꝫ ꝫ sint magis nota näe. arguit sic. vnū qōq; est magis notum quod est magis perfectum ꝫ magis ens. qz sicut res se habent ad entitatem. ita ꝫ ad cognoscibilitatem: sed minus vniuersale est perfectius ens q̄z magis vle quod addit supra magis vniuersale aliq̄ pfectionē. ergo est magis notū. ¶ Contra ari. in textu.

Rñdeo Primo premittā vnā distinctionem. secūdo ostendam multiplicem conclusionem. ¶ Quantum ad primum dico ꝙ quātuz pro nunc sufficit duplex est vle. s. in causando ꝫ in predicando. vle autem in causando attendit penes ambitum ꝫ extensionem virtutis vt illud dicatur vlius isto modo cui⁹ vertus ad plures effectus se extendit. sicut causa prima que tamen in se est singularis vt opponitur vniuersali in predicando cum non predicet de pluribus singularibus. vle aūt in predicando est illud quod diffinit primo poste. qō est vnum in multis ꝫ de multis. quod. s. est aptum natum de pluribus predicari.

Quantū Ad scōm. si querat de vli ꝑm causalitatez sit ista prima ꝓclusio. magis vle ꝑm cālitatē est nobis minus notū q̄z minus vniuersale. hanc oñdo sic. q̄to aliqd est min⁹ sensibile tāto est min⁹ notū nobis. sed magis vle ꝑm cālitatez est min⁹ sensibile. ergo ꝫc. maior pz de intelligētijs sepatis a mā que qz minus sensibilia minus nota sunt nobis. probatio minoris qz vlioza in cāndo sunt pfectioza. sed perfectioza sunt minus sensibilia. ¶ Notandū tñ ꝙ ista ꝓclusio nō est itelligēda de principijs cōplexis nā cāe vel ꝓncipia cōplexa q̄to vniuersaliora ēt in cāndo tñ sunt notioza. Tñ ꝫ ꝑma ꝓncipia simplr sunt sicut locus ianue ex scōo metha. ¶ Si autez q̄rat de vniuersali ꝑm ꝓdicationez. aut magis vle cōparat ad singulare simplr aut ad minus vniuersale sicut genus cōparat ad spēm. si primo mō distinguēdū est de cognitione. qz cognitio pōt sumi duplr vno mō vt est cōius ad sensitiuā ꝫ itellectiuā que dr cognitio in genere. alio mō sumit determinate pro cognitōe vel sensitiua seorsuz vel intellectiua seorsum. si ergo cōparet vle magis ad singulare simplr penes cognitionē cōmunez in genere sit ista scōa conclusio. Singulare simplr est nobis noti⁹ q̄z vle. hāc oñdo sic. Illud est noti⁹ nobis simplr quod est noti⁹ in cognitione ꝑma in nobis. s̄z singulare simplr est hꝺ. ergo ꝫc. ꝓbatio minoris cognitio prima in nobis est sensitiua. singulare aūt noti⁹ est nobis cognitione sensitiua q̄z vniuersale. patet. ¶ Si aūt magis vle nō cōparetur ad particulare vel singulare simplr quātū ad cognitionē in genere sed quantū ad hanc vel illā seorsuz. Si q̄tū ad sensitiuaz. sit ista tertia conclusio. singulare est nobis noti⁹ q̄z vniuersale. hanc ostendo sic. illud est noti⁹ cognitione sensitiua qō sentitur per se q̄z qō sentit per accns. sed singulare per se sentitur. vniuersale aūt per accns qz inquantū est in singulari. pz ergo ꝙ singulare est noti⁹ q̄z vniuersale cognitione sensitiua. ¶ Si aūt magis vle cōparet ad singulare quātū ad cognitionē intellectiuā. vel singulare nō est intelligibile per se sed per accidens ꝑm vnam opinionē. vel potest per se intelligi ꝑm aliam opinionē. Si prima opinio teneat: sit ista ꝓclusio 4ª. Vniuersale est prius notum q̄z singulare. hanc ostendo sic. oē per accidēs est posteri⁹ eo qō est per se 2°. phīci. capitulo de fortuna. sed ꝑm ꝑmā opinionē vniuersale per se intelligit. singulare aūt per accidens. ergo. ¶ Si aūt scōa opinio teneat. sit ista quinta conclusio. singulare est notius q̄z vniuersale. hanc declaro sic. conclusio non cognoscit nisi per ꝓncipia que sunt magis nota ꝑm Aristo. primo poste. principia aūt ꝑm eum sumunt per inductionem: inductio aūt est ex singularibus. ergo totus iste processus incipit a cognitione singularium. ꝫ per ꝓns ista sunt nota prius. ¶ Si autez comparet magis vle ad min⁹ vniuersale vt quando vtrūq; est simplr vniuersale. hoc pōt esse dupliciter. quia aut ambo comparant ad intellectū aut singularia eorum comparātur adinuicem. ¶ Si scōo modo sit ista. 6ª ꝓclusio. Singulare magis vniuersalis est nobis notius q̄z singulare min⁹ vniuersalis. hꝺ apparet. tū. qz illud est ꝓfusius ideo prius notum. tū. a signo qz pueri prius vocāt oēs hoies ꝑres. tū. a remotis qz prius videtur aliqd esse aial q̄z homo ꝫc. vt supi⁹ dicebat. ¶ Si aūt vtrūq; vniuersale cōparet ad intellectuz. hoc ꝓtingit dupliciter qz vel ipm superius ꝓsideratur vt est quid indistinctū plura ꝓtinēs cōfuse. vel est qōdā distinctū diffiniens. ¶ Si primo modo sit ista 7ª conclusio. Magis vle est prius nobis notū. hāc ꝓbant prime q̄tuor rōnes prius facte in opponēdo. ¶ Contra. qz ꝓpinquius simplr tali est magis tale 3°. thopi. sed singulare est nobis simplr magis notum ex scōa cōclusione ꝫ minus vniuersale est ꝓpinquius singulari q̄z magis vle. pz. ergo est magis notum. ¶ Rñdeo. regula ista de tertio thopi. est sic intelligenda. si sit ꝓpinquius illi in eo quod tale. singulare aūt est nobis magis notū qz sensibile. illud ergo qō est ꝓpinquius singulari vt sensibile est nobis notius. sed in hoc magis vle est ꝓpinquius q̄z minus vniuersale. non ꝙ vniuersale vt sic sit sensibile sed vt existit in suppositis. qz singulare magis vlis est nobis notius q̄z singulare minus vniuersalis vt dictuz est. ¶ Si scōo mō sit ista octaua ꝓclusio. Diffinitū est nobis magis notū cognitione tamē indistincta. qz prius cognoscit diffinitū indistincte q̄z diffinies. hāc oñdo sic. cōposita sunt nobis magis nota q̄z simplicia ex ꝑmo. phīci. qō intelligendū est cognitione idistincta. ibi. n. dicit ꝙ totuz qō est compositū est noti⁹ q̄z ptes. sed minus vniuersale componit ex magis vlī. ergo est nobis magis notū cognitione indistincta. ¶ Contra. sexto thopicoꝝ dr ꝙ diffinitū est minus notum q̄z diffinientia. s̄z diffinientia sunt magis vlia q̄z diffinitum. ergo ꝫc. ¶ Confirmat qz diffinitio est per simpliciter prioza ex sexto thopicoꝝ. sed per te talia sunt min⁹ nota nobis. ergo ꝓza sunt nobis min⁹ nota. qō vr absurdū. ¶ Rñdeo ꝙ diffinientia inquātū diffinientia sunt nobis magis nota ꝫ ꝓza q̄z diffinitū ꝫ hꝺ q̄tū ad distinctā cognitionez diffiniti q̄lis ē cognitio diffinitiua. de tali logt Ari. 6. thopicoꝝ.

Ad argumēta Ad prima q̄tuor pz ex ꝑcedētibus. nā arguit de cognitione ꝓfusa magis vlis cōparati ad minus vniuersale ꝫ faciunt pro. 7ª. ꝓclusione. ¶ Ad vltimū per qō pbat minus vniuersale esse magis notū nobis. dicēdū ꝙ vez est de cognitione ꝓfusa ꝫ indistincta. ¶ Ad illud in oppositū dico ꝙ Aristo. hic in lra loquitur de magis vlibus ꝑm cālitatē. ꝫ tale vniuersale est minus ꝫ difficiliter nobis notuz vt pz ex prima ꝓclusione. ¶ Ex hoc pz intentio huius textus de quibus hic in parte ista intēdit Arist. quia de primis causis ꝫ principijs incomplexis cuiusmodi sunt substantie separate.

¶ Oportet enim hanc primorum principiorum ꝫ causarum esse speculatiuam.

Verit Utrum metha. sit scia practica vel speculatiua. ꝫ videt ꝙ practica. nam ois scia que ordinat ad bonum moris est vere practica. metha. est hꝺ. qz est vt boni fiamus. ordinatur enim imediate ad felicitatem que est summū bonum nostrum. ergo est vere practica. ¶ Preterea ordinare est actus scie practice. sed metha. ordinat alias vt pz hic in lra precedenti capitulo. Sapientis est ordinare. ex sexta condītione sapientis. ergo methaphica est practica. ¶ Preterea. sicut se hꝫ theologia ad perficienduz nos inesse supnaturali. sic methaphica ad pficiendum nos in esse nāli. sed illa ponit practica. qz pficit nos per amorem caritatis que est esse supnāle. ergo methaphica est practica que nos pficit in esse nāli. ¶ Preterea. methaphica est cōmunis ad practicam ꝫ speculatiuā. qz vlis respectu omnium. ergo nec est speculatiua. nec practica. ¶ Contra. Aristo. hic in littera

Rñdeo In ista qōne suppono vnum qō ab omnibus gñaliter ꝑcedit. s. ꝙ habitus seu scientia

practica aliquo modo extenditur ad praxim. sicut & ipse intellectus. iuxta illud tertij de aia. intellectus extensione fit practicus. hoc supponendo sic procedam. Primo declarabo quid sit praxis ad quã dicit extendi scia practica: & a qua dr practica. Secundo qualiter cognitio seu scia practica extenditur ad praxim. Tertio dicet ad qõnẽ. ¶Quantum ad primum pono talem rõnem. Praxis ad quã dicit extendi scia practica est actus alterius potentie q̃z intellectus: naturaliter posterior intellectione natus elici cõformiter intellectui recto: ad hoc q̃ sit rectus actus. Quatuor ponunt in descriptione. Prima cõditio est q̃ est actus alterius potentie q̃z intellectus. hoc p̃z. quia stando precise in actibus intellect⁹ non est extensio intellectus. qz extendere est iuxta se tendere. sic autem intellectus nõ extra se tendit. actus enim intellect⁹ vt est eius nõ respicit actũ alterius potentie. Si dicas vnuz actũ intellectus extendi ad aliũ quem dirigit sicut actus cognitionis logice dirigit in actibus discernendi & argumentandi. qui etiã sunt actus intellect⁹. dico q̃ nõ ꝓpter hoc secundus act⁹ est praxis. vt modo loquimur de praxi. a qua .s. dicit scia practica. nec per ꝓñs primus erit cognitio practica. ¶Ex his ꝓcludo correlarium q̃ logica vel rethorica nõ est scia practica. ¶Sed ꝓtra illud correlariũ arguit Aureolus per sex rõnes q̃ logica sit scia practica. Primo sic. omnis habitus actiuus est practicus. sed tã logica q̃z rethorica sunt habitus actiui. ergo practici. maior videt vera. sed minor pbat. primo de rethorica. qz primo ethicoꝝ vocat eam philosophus quandã virtutẽ. vbi cõmentator eustachius dicit. q̃ est quedã virtus & quedã potentia. Et de logica pbat. qz rethorica est affectiua dyaletice. si ergo rethorica est habitus actiuus: multo plus logica & dyaletica. ¶Preterea secundo sic. habitus qui nõ caret respectu prioritatis & cõformitatis actiuitatis & directiuitatis nõ est simpliciter speculatiuus. qz iste vident conditiones habitus practici. sed logica est hꝫ. ergo non est speculatiua. minor p̃z de prioritate. qz inconueniens est simul querere sciam. & modũ sciendi. i. logicam. & ideo logica precedit notitiaz oium aliaꝝ sciaꝝ. De conformitate & aliis p̃z. qz oes alie vtunt & regulant per logicã. ¶Preterea tertio sic. habitus cuius finis ꝓprius non est actus ꝓprius est habitus practic⁹. logica est hꝫ. ergo &c. minor patet. qz ordinat ad alias scias. ¶Preterea quarto. habitus qui extendit ad actus alteri⁹ habitus est practicus. sed logica est huiusmodi. ergo &c. maior ꝓbatur. qz intetellectus extensione fit practicus. ¶Preterea quinto habitus qui diuidit in docentẽ & vtentẽ est practicus. exemplum de medicina. logica est huiusmodi. ergo & cetera. ¶Preterea nullus habitus speculatiu⁹ facit obiectũ suuz. sed logica facit. ergo &c. maior ꝓbat ex differentia que est inter habitus speculatiuos & actiuos positos. 6°. metha. minor probatur. qz logica facit orationes ꝓceptuũ expressiuas & syllogismos & hꝫ que sunt subiectũ in logica. ¶Ex his oibus infert regulã talẽ. ois ille habitus est practicus qui nõ solũ hꝫ pro fine actũ quẽ elicit. sed etiã actũ quẽ dirigit in q̃zcũq; potentiam. ¶Sed iste rõnes que oes ex vna radice ꝓcedunt nihil ꝓcludunt. sicut patebit rñdendo & reducendo eas. ¶Ad primam reduco eã sic. ois habitus actiu⁹ est practicus. hꝫ est maior. sed ois habitus intellectualis est actiu⁹ ergo ois talis est practicus. qõ est falsum euidenter. qz tunc nulla scia esset speculatiua. minor ꝓbatur sicut tua. qz ois talis habitus est facilitas & quedã virtus ꝑm Aristo. sexto ethico. qui sapiam & sciam enumerat inter v̂tutes intellectuales. ¶Ad formaz dico q̃ maior est vera si sit habitus directiuus in praxim: & tunc minor falsa. qz nec logica nec rethorica dirigunt in praxim. sed solũ in actũ itellect⁹ vel speculatõis qõ idẽ est. Confirmat. qz videt fallacia ñtis est virtus ergo practica. sunt enim virtutes multe speculatiue vt dictum est. ¶Ad ꝑm dicendũ q̃ maior vera est. si ille habitus sit directiu⁹ in opationẽ que est praxis & alteri⁹ gñis a speculatiõe. & sic minor est falsa. qz logica nõ est hꝫ. nõ. n. dirigit nisi in actũ rõnis. que non est vera praxis ꝺe qua loquimur. ¶Ad tertium per idem qz maior est vera si habeat ꝓ fine actum alterius generis a speculatione & sic minor est falsa. ¶Aliter dicitur qz minor est falsa simplr qz quicquid sit de logica vtente: tamẽ logica docens vt sic videt haberet actũ ꝓprium pro fine. ¶Ad 4m̃ per idem qz si logica extendat ad actũ alterius habitus non tñ ad actum qui est praxis. de quo nũc loquimur: & sic ratio non valet. ¶Ad 5m̃ reducitur assumpta maiori addo minorẽ. sed metha. diuidit in docentẽ & vtentẽ. ergo est practica. ꝓclusio est euidenter falsa ergo maior qz minor etiam ꝓcedit ab ipso. pbat etiaz qz oẽs alie scientie vtunt metha. specialiter quãtũ ad principia cõia que sunt dignitates q̃s accipiunt oẽs scie a metha. ſm ph̃m 2°. huius. 3°. capitulo. ¶Ad sextum. mi. est falsa. qz quicquid sit de logica vtente. tñ logica docens presupponit obiectũ suũ. puta dicibile incõplexũ. in libro predicamentoꝝ. & sic de aliis. ¶Aliter. data maiore & minore ꝓcedit ab insufficienti qz illud non sufficit ad scientiam practicã nisi sit directiua vere praxis. nam in hoc stat sciam esse practicam. vt dicet. quod de logica nõ põt dici. ¶Ad illã regulã quã infert dico q̃ est falsa. tuz. qz insufficienter docet cognoscere praxim. p̃z. tũ. qz si quelibet talis extensio sufficeret ad habitum practicũ. principium in speculatiuis esset practicum cũ extendat ad habitum ꝓclusionum. quid absurdius? stat ergo prima ꝓditio q̃ praxis sit actus alterius potentie q̃z intellectus vel quod idem est alterius generis a speculatiõe. & per ꝓñs nec logica nec rethorica est scia practica. vadant ergo iste rationes vias suas qz ꝓtra ꝓpositum non faciunt. ¶Secunda conditio est q̃ est naturaliter posterior intellectione. hoc p̃z: nam actus non ñtes ordinẽ ad intellectũ vt ordinabiles & regulabiles. cuiusmodi sunt actus vegetatiui. vel etiã nãliter precedentes intellectionem. vt actus sensitiui non dicunt praxes. nec ad eos extendit practica cognitio vt sunt priores intellectione. Similiter actus potentie appetitiue sensitiue quatenus precedit actũ intellectus nõ est praxis nec respectu ipsoꝝ actuũ est cognitio practica nisi pro quanto est aliquo modo moderatiua istoꝝ actuũ. & isti actus sequunt intellectionez moderatiuam vt per ipsam sunt moderati. ¶Ex duabus conditionibus supradictis sequitur correlarium q̃ praxis ad quam extendit habitus practicus non est nisi actus voluntatis elicitus vel imperatus. nam nullus alius actus a volitione est posterior essentialiter intellectione. qz quicũq; alius actus dek aliquis eiusdem rationis cum isto posset esse prior sicut p̃z discurrendo per actus omnium potentiaruz. ¶Sed ꝓtra. qz aliqua intellectio est actus impatus a voluntate. ergo erit praxis. q̃ est contra ꝑmã ꝓditionẽ. añs patet: qz volũtas imperat etiã itellectui. ¶Rñdeo. argumentum peccat per fallaciã ñtis. hoc. n. verꝝ est q̃ ois praxis est act⁹ voluntatis elicitue vel imperatus. sed non ꝙuertitur. licet ergo aliqua intellectio sit imperata a voluntate. ex hꝫ non sequitur q̃ sit praxis. ¶Tertia conditio est q̃ praxis est actus aptus natus conformiter elici intellectui recto. hoc ꝓbatur tum ex sexto ethicoꝝ vbi dicit q̃ electio recta necessario requirit rõnem rectã. & si hoc est verꝝ de electione que est actus elicitus voluntatis pari rõne de actu imperato. Tũ ex dicto Auguſt. qnto de trinitate capitulo ꝑmo. q̃ intellectus intelligit sibi & aliis. sicut ergo põt iudicare de actu suo ita de actibus aliaꝝ potẽtiaꝝ que sunt posteriores: & per ꝓñs si recte iudicet opz ipz actũ qui est praxis ꝓformiter elici si debeat esse rectus. ¶Ex duab⁹ ꝓditionibus vltimis ipsi⁹ praxis sequitur q̃ actus impatus a volũtate nõ est ꝑmo praxis. hꝫ q̃ñ per accidẽs. q̃ patet ex hoc qz nõ est ꝑmo posterior intellectione nec primo natus elici conformiter rõni recte. oportet ergo aliũ actũ esse ꝑmo praxim. iste nõ est nisi actus elicitus voluntatis qui est volitio qz per volitionẽ habet dictas cõditiones actu imperatus. & ipsa nõ per aliud. Et hec est rõ ei⁹ q̃ est esse ꝑmo ex ꝑmo posteriorꝝ. capitulo de vli. ¶Tũc vltra q̃ñ aligd est primo tale cõiunctũ cũ aliquo posteriorũ

adhuc esset tale si posset ab illo separari. ergo si actus voluntatis posset separari ab actu alterius potentie erit praxis etiam ab illo separatus. separat aũt circa qd̃cũq; obiectum circa qd̃ põt esse actus volũtatis z nõ act⁹ alterius potentie inferioris. cuiusmodi sunt oia imaterialia. ergo circa oẽ tale solus actus elicitus voluntatis est praxis. ¶Quarta ꝓditio est talis. q; praxis est actus qui potest recte z non recte elici. z ꝫ significat cum dr̃ ad hoc q; sit rectus. nam si non posset recte z non recte elici frustra poneretur respectu eius scientia practica directiua: non enim indigeret directiuo.

Quantũ Ad ꝑm principale dico. q; ita extensio scientie practice ad praxim vt regule ad regulatu; consistit in duplici respectu vel relatione aptitudinali. s. ꝓformitatis z prioritatis nãlis. de ꝓmitate patet per illud sexto ethico. q; electio recta regrit rõnez rectã. non aũt necessario eam requireret nisi esset prior. ¶De conformitate hebeẽ etiã ibidẽ q; veritas cõsiderationis practice est ꝓfesse se habens appetitui recto. ¶Dixi aptitudinali: qr neutra relatio requiritur actualis. q; n. praxis actualr sequatur cõsiderationẽ cui sit conformis. hoc oino accidit considerationi. nã si ab actuali extensione diceret practica nulla scia esset necessario practica. sed eadez quandoq; practica quandoq; speculatiua. qd̃ est ipossibile. sufficit ergo duplex extẽsio aptitudinalis. ¶Ex his ꝓcludo corelarie. q; nulla scia est vere practica nisi sit directiua alicuius vẽ praxis mõ ꝑpposito.

Quantũ Ad tertium dico q; methaphisica est scia speculatiua: non practica. ¶Probat. tum ex auctoritate Arĩ. hic in littera. z 6°. metha. ¶Probat ẽt per rõnem. ois scia practica est directiua alicui⁹ vere praxis ꝑm duplicem respectũ predictum. sed methaphica nõ est huiusmodi. ergo zẽ. maior ꝑz ex precedentibus. minor ꝓbatur. qr cognitio entis inquantum ens non est nata dirigere in aliquẽ vẽ praxi;. ꝑz discurrendo per actus oium potentiaꝝ qui pñt eẽ praxes ſz descriptionẽ ponẽtã in ꝑmo articulo qõnis.

Ad argumẽta Ad primũ data maiore. ad minorẽ dico q; ꝑm opionẽ Arist. felicitas ꝓsistit in speculatione dei que nõ est praxis. vt ꝑz ex ꝑmo articulo. z ideo ſz metha. ordinet ad felicitatem. tñ hoc nõ est censenda practica. qr ex ꝫ nõ extendit ad praxi;. ¶Si dicas q; ẽt methaphica ordinat ad amorez vltimi finis. Dico q; nõ ordinat ad aliquẽ amorẽ qui sit actus elicitus voluntatis. maxime ꝑm ꝑm qui respectu vltimi finis nõ posuit aliquã praxim. sed ille amor est q̃dam dilectio nãlis vel amor nãlis qui semp nccio est rectus. z per ꝓns nõ est praxis. q̃re metha. que ad talẽ amorẽ ordinat: nõ pp ꝫ erit practica. ¶Ad 2m̃ ꝓcedo q; ordinare in rõne directiui vel regulatim est scie practice. ſz sic minor est falsa. cuz dicit q; methaphisica ordinat. z sapiẽtis est ordinare. dico q; verũ est in rõne finis. z sic intelligit Arĩsto. ſz hoc nõ sufficit ad practicaz sciam. scia. n. practica nõ solũ ordinat in rõne finis. sed etiaz in rõne efficientis. ¶Alr dr̃ q; si dirigit etiaz effectiue: nõ tñ in praxi. qr act⁹ aliaꝝ sciaꝝ in qbus dirigit nõ sunt alterius gñis a speculatiõe. ergo nec praxis. ¶Ad tertiũ qd̃ est a silẽ dico q; nõ currit q̃tuor pedibus. qr licet sit silẽ in hoc q; sicut theologia supnãlis perficit nos in esse supnãli: sic metha. in esse nãli. tñ est dissimile. qr theologia diuina perficit nos in amore caritatis que est act⁹ elicit⁹ volũtatis. z per ꝓns vera praxis metha. aũt pfic nos in actu amoris nãlis q; nõ ẽ praxis cũ sit nccio act⁹ rect⁹. z nõ põt recte z nõ recte elici. q̃re relinq̃t q; illa sit practica. ista vo nõ. ¶Ad q̃rtũ dom q; ſz metha. sit cõis oi scie rõne subi qd̃ est ens cõe oi enti. tñ modus ꝓsiderandi nõ est cõis ſz ppriꝰ. s. speculatiu⁹. nec in mõ ꝓsiderandi abstrahit ab vtraq;. sed solum quantum ad subm.

Maxime vero ꝑncipalis sciaꝝ z magis principalis sub seruiente est que cognoscit cuius causa sunt agenda singula. zẽ.

Questio

Queritr Utrum speculatiua scia sit nobilior practica. ¶Videtur q; nõ. nã cui⁹ finis nobilior est. illa scia est nobilior. sed finis practice est bonum esse. finis speculatiue vez scire. primum autẽ nobilius est 2°. ꝑz. ergo practica est nobilior speculatiua. ¶Preterea. scientia ordinativa alterius est nobilior ordinata. sed scientia ciuilis que est practica ordinat speculatiuam. vt dicitur primo ethico. ergo zẽ. ¶Contra. Arĩ. ꝫ in littera. sed expressius z. 6. z. 11. metha.

Rñdeo Sciz via ꝑhi. omni practica est aliqua speculatiua nobilior. z tõ speculatiua est simpliciter nobilior practica. ꝓbatio huius. qr practica est gratia vsus. speculatiua aũt gra speculandi vez. ſz ꝫ est nobilis⁹ ꝑmo. ꝓbatio. illud est nobilius per qd̃ ꝓuenim⁹ cũ nobilissimo. ſz per intellectionem vitatis ꝓuenim⁹ cũ subijs seperatis que sunt entia nobilissima. nõ. n. faciũt siẽnos nec agũt aliq̃ cõia nobiscuz. ergo z speculatiua est nobilior. ꝫ aũt intelligo: nisi practica excedat speculatiuam in nobilitate obi. qd̃ dico pp veram theologiaz. tenendo q; sit practica. ¶Contra. theologia supnãlis est nobilior metha. z tñ illa est vere practica. vt suppono tã q̃ vez. ¶Rñdeo. vez est. quid ergo dicẽt ad aristo. dr̃ q; methaphisica est nobilior omnibus sciẽtijs humanitus adinuentis. de talibus enim loquitur.

Ad argumẽta Ad ꝑmum ergo dicenduz q; bonuz simplr nõ est finis practice. de qua Arĩ. loqr̃. ſz bonũ opis. nobilis⁹ aũt est bonũ speculatiuũ. q̃z bonũ opis. scia. n. practica est vt boni simus. nõ simplr ſz ꝑm vtutes. z illud nõ est bonũ simplr. qr ꝑm ꝑm ordinat ad magis bonũ nostrũ. s. vt speculemur subas separatas z quietemur in speculatione eaꝝ. ista aũt speculatio est sũmũ bonũ nostrũ. qr est facilitas ꝑm Arĩ. decimo ethicoꝝ. ¶Ad 2m̃ nego minorẽ. ad ꝓbationem dico q; aliud est ordinare sciam in se. aliud ordinare quis eã legere debeat vel docere vel audire. ciuilis aũt ordinat nõ istã. sed quis audiat aut doceat istã. 2m̃ ptinet ad practicũ. primum nõ. Unde aliud est ordinare vsum alicuius. z quis dz legere z exercere. qd̃ facit ciuilis aliud est ordinare ipsam sciam in se. qd̃ non facit practicus ciuilis. Exercitiũ ergo ciuilis sic ordinantis est melius nõ simplr. ſz in aliq̃ sensu z ꝑm. qd̃ mõ ꝑpposito. quare rõ non concludit. ¶Et hec de primo methaphisice.

¶Quare sic videt habere: vt ꝙuerbialr dicimus. in foribus quis delinquet. zẽ.

Circa initiuz secũdi libri methaphisice. Queritur primo. Utr̃ prima ꝑn⁹ cõplexa. sicut. De quolz affirmatio zẽ. z omne totum est maius zẽ. sint nobis nãlr cognita. Et vr̃ q; sic. nam commen. 2°. metha. cõmẽto ꝑmo. super illud. nullus ignorat locum ianue in domo. dicit q; prima principia sunt nobis naturaliter cognita in quolibz genere entium. ¶Preterea. prima ꝑn⁹ complexa non sunt nobis cognita per inuentionem. nec per doctrinam. ergo sunt naturalr nota. ꝓña ꝑz. qr non sunt plures modi cognoscendi q̃z isti duo. ꝓbatio añtis. qr oẽ cognitũ per doctrinaz vel per inuentionẽ cognoscit̃ per aliquid prius notũ. per illud primo poste. ois doctrina z ois disciplina. zẽ. sed ꝑmis principijs nihil est ꝑus notũ. ergo nõ sunt cognita per doctrinã nec per inuẽtionẽ. ¶Cõtra. ꝑhs tertio de aia dicit. q; aia de se est sicut tabula rasa in qua nihil depingitur. ergo ꝑm suam naturam z ex se nullam habet cognitionem.

Rñdeo z dico duo. Primum q; notitia ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ nõ iest nobis a nã. ꝓbatio huiꝰ.

qz ois nr̃a cognitio intellectiua hz ortũ a sensu.z per ꝓñs nõ ineſt a nã.sz cognitio ꝓmoꝝ ꝑn°ᵛ est itellectiua.pz.vñ respectu ꝓmoꝝ ꝑn°ᵛ ponit habit⁹ qui dr intell's.ergo 2ᶜ.maiꝝ declarat.qz aĩa nr̃a nullaz hz cognitionẽ nãlẽ ex nã sua.nec simpliciũ nec cõplexoꝝ:sz ois cognitio ei⁹ ozit a sensu.ꝑ°.n. motu mouet sensus ab obto simplici nõ cõplexo.z a sensu moto mouet itell's z itelligit simplicia q est ꝓm⁹ act⁹ intell's. deinde post appℏẽsionẽ simpliciũ segr̃ ali⁹ act⁹ q est cõpone re simplicia adiuicẽ.z post istã cõpõnẽ hz intell's ex lumine nãli vt assentiat illi vĩtati cõplexe.si illd cõplexũ sit ꝑᵐ ꝑnᵐ.

Secundum dictũ est.q notitia primoꝝ ꝑn°ᵛ dicit̃r nobis ineẽ nãl'r.quatenus ex lumine nãli itell's sunt in nobis nota habita notitia simplici terminoꝝ.quia principia cognoscimus inq̃ztũ terminos cognoscimus.ex primo posteriorum.

Ad argumenta Ad illud cõmẽtatoris dom q ꝓ tanto dicunt nobis nãliter nota pro q̃zto facta'cõpõne terminoꝝ simpliciũ:statim ex lumine nãli itell's adheret illi veritati.tñ cognitio terminoꝝ acq̃rit ex sensibus.vñ habit⁹ ꝑn°ᵛ quo adheremus primis ꝓncipijs dr intell's. ¶Cõtra.si sic.tũc oẽs homines illis principijs equal'r assentirẽt.ꝓñs est falsuz.ergo'z añs.ꝓñtia ꝓbat.qz qđ ꝓ se quit hoiem vel itell'm nr̃m scom nãm suam equal'r reperit in oĩb⁹ hoĩb⁹.vel in oĩb⁹ ℏñtib⁹ intell'm.falsitas ꝓñtis pz per cõmẽta.qui sup scdo phisicoꝝ in ꝑn° dicit.q alig ꝓpter ꝓsuetudinẽ negauerũt ꝓma ꝑn̄ᵃ.z exemplificat de xpianis qui negãt illud.ex nihilo nihil fit. ¶Dicendum q rñsio data intelligẽda est de ꝓncipijs simpl'r ꝓmis. cuiusmodi sunt.Impoſe est idẽ simul eẽ z nõ eẽ.omne totũ est maius sua pte.z hꝰ.circa que impoſe est errare.ℏm pℏm quarto huiꝰ.nõ aũt ꝓcedit de hijs que ꝑn̄ eẽ ℘nes respectu primoꝝ ꝑn°ᵛ.talib⁹.n.põt vnus magis q̃ alius assentire. z de talibus loquit cõmentator vbi supra. ¶Ad 2ᵐ principale dicẽdum q cognitio ꝑn°ᵛ q̃ztum ad simplicia acquiritur ex sensib⁹.z sic aliqual'r fiunt nota ex ꝑexistenti cognitione.cum autẽ dicit q nõ sunt nota per doctrinaz nec per inuentionẽ.dico q verũ est q̃ztum ad cognitionẽ cõpleraz. z ista diuidunt acq̃sitionẽ scientie que fit per ꝓius nota.nõ sic aũt est de intellectu qui ponit habitus ꝓncipioꝝ.z hoc modo est dare tertium modũ cognoscendi.

¶Fortitan autem z difficultate duob⁹ modis existente non in rebus:sed in nobis est eius causa.

Veritur Utruz difficultas cognoscẽdi res sit ex parte itell's nr̃i cognoscentis.vel ex pte rer̃ cognoscibiliũ. ¶Et videt q sit ex pte rer̃.naz res sunt cognoscibiles inq̃ztũ sunt in actu z certe in se z determinate.scom pℏm.nono huius. capto vltimo.sed multe res sunt de se potentiales.vt mã.z multe icerte.vt tpe z motus.multe ideterminate.vt ifinitũ. ergo difficultas cognoscẽdi tales res est ex parte ipsaꝝ rer̃. nõ ex parte itell's nr̃i. ¶Cõfirmat per cõmẽtatorẽ scdo ,metha.capto primo.q difficultas itelligẽdi formas mãles est ex pte ipsaꝝ formaꝝ.z non ex pte intell's nr̃i. ¶S.sicut se hz mã summe dispoſita ad susceptionẽ forme:ita intell's summe dispoſit⁹ se hz ad intellectionẽ rei.sz qñ mã est summe dispoſita ad susceptionẽ forme nõ est difficultas recipiẽdi formaz ex parte mãe.sicut pz de lumine in medio.qr.n.mediũ q̃ztum est de se est summe dispoſitũ:nõ difficultas recipiendi lumẽ nõ est ex parte medij.ergo siñr se hẽbit intell's summe dispoſit⁹ ad intellectionẽ rei.sed intell's nr̃ est summe dispoſit⁹ de se ad cognoscẽdũ res.cum in eo nõ sit niſi ſola priuatio cognitionis.z nõ aligd ℏñium cognitioni rer̃.qz si sic. n parte intellectiua esſet ꝓpria alteratio.qđ negat pℏs qnto z septimo phisicoꝝ. ¶Itẽ per hoc differt sensus ab intellectu.qz sensus corrũpit̃ ab excellenti sensibili.intell's aũt magis habilitat z ꝓfortat ab excellẽti intelligibili. Cui⁹ rõ est. qz sensus est poª orgãica.nõ aũt itell's.ergo si itell's nõ põt intelligere:iste defect⁹ erit ex parte rer̃. ¶Cõtra est pℏs hic qui dicit q difficultas vel cã difficultatis nõ est in rebꝰ:sed in nobis.qđ ꝓbat.qz sicut oculi noctue.z 2ᶜ.

Respondeo Una opinio est cõmentatoris. q rer̃ qđã sunt mãles.z qđã imãles. Dicit ergo q ex pte itell's nr̃i est difficultas cognoscẽdi ſbas separatas z nõ ex pte eaꝝ.sz in itellectione ſbe mãlis est difficultas ex pte rei.Cui⁹ rõ assignat.qz vnũqđq̃z est cognoscibile scom q est in actu.qz ergo ſbe imãles sunt oĩno in actu. mãles vero nõ sunt simpl'r in actu.iccirco nõ hñt imãles de se q difficulter cognoscant̃ mãles aũt hñt de se.difficultatẽ cognoscẽdi. ¶Sed ꝓra hoc qđ dicit de subijs mãlibus arguit̃ sic.si in rebꝰ mãlib⁹ est difficultas ex parte eaꝝ.ergo hoc idẽ erit cõparãdo illas res ad oẽm intell'm ꝑñs est falsum.sicut pz respectu itell's diuini.ergo z añs.ꝓbatio ꝑntie.qz da oppoſituz.s.q difficultas cognoscẽdi nõ sit respectu cuiuscũq̃z intell's sz respectu itell's alicui⁹.cui'r.tũc sic.cum iste ſbe sint eedẽ ad quẽcũq̃z itell'm cõparent:sequit̃ q nõ est difficultas ex parte eaꝝ.sz ex pte itell's nr̃i cui cõparant. ¶Aliter ergo dicẽdũ.q tota difficultas cognoscẽdi rez est tñ ex pte itell's nr̃i.vñ Arist.qui videt inuere duos modos ist⁹ difficultatis locut⁹ est dubitatiue.qz dicit forsan.ideo subdit q̃si determinãdo se q nõ in rebꝰ sed in nobis est cã huius difficultatis. ¶Si q̃ras.q̃re ergo pfectius cognoscit vna res q̃ alia. Rñ deo q difficultas nõ est ex pte rei.sz pfectio cognitionis põt intelligi dupl'r.vel scom ꝓportionẽ.vel simpl'r.ꝓmo mõ ita pfecte itelliguñt res mãles sicut imãles.z vna res sicut alia. nam scom ꝓportionẽ ita pfecte mouent itellectuz res hñtes paꝝ de entitate.sicut hñtes multum.ex℞pluz paruus ignis scom ꝓportionẽ sue virtutis ita pfecte cõburit combustibile:sicut magnꝰ.Sz scdo mõ nõ eque pfecte cognoscunt oẽs res.sicut magnus ignis pfectius cõburit q̃z paruus simpl'r loquẽdo z ceteris paribus. Ratio huiꝰ est.qz cognoscibilitas sequit̃ entitatez vel rem scom q res est ens.qz per idem est ens z cognoscibile.naz sicut res se hz ad esse:ita ad cognoscibilitatem z veritatem.ex scdo huius.Cõcedo ergo q difficultas cognoscendi vel q̃ztum ad mãlia vel q̃ztum ad imãlia est ex parte itell's nr̃i.mãlia.n.nõ sunt eque in actu sicut imãlia.ideo simpl'r non ita perfecte cognoscunt.cognitio tñ que põt de illis haberi eque faciliter habet scom ꝓportionẽ:sicut de imaterialib⁹.qz ita faciliter mouet intellectum mãle sicut imãle scom cognoscibilitatem suam:nõ tñ eque intense simpl'r loquẽdo.sicut ex℞plificatum est de igne magno z paruo quoꝝ vteraz scom ꝓportionem caloris sui eque faciliter calefacit.licet non simpliciter.

Ad argumenta Ad ꝑmũ dico q vnũqđq̃z cognoscit inq̃ztuz ens.illa ergo que sunt impfectoza in entitate nõ hñt ita pfectaz cognitionez simpl'r.tñ cognitio eaꝝ ꝓportionata ita facil'r est de eis q̃ztũ est ex pte sui sicut de q̃buscũq̃z alijs q̃ztũ ex parte ipsoꝝ.nec plus ꝓcludit rõ. ¶Ad scom dico q minoꝝ est falsa.cum dicit q intell's nr̃ est summe dispoſit⁹ ad intellectionem rei. Ad ꝓbationẽ dicendũ.q ista idispõ non est ꝓpter ꝓtrariũ.sicut oculus noctue nõ hz ℏñũ lumini solis.sz hoc est ꝓpter debilitatẽ virtutis sue in cõprehẽdẽdo. ¶Ad tertiũ de dria inter sensum z itell'm.dicendũ q difficultas ista nõ est in itellectu qr debilitat̃ per orgãnũ.sed qr virtus itellectus debilis est in cognoscẽdo:sensus aũt hz vtrũq̃z impedimentũ.s.tam ex parte orgãni ad cui⁹ corrupt̃ionẽ debilitatur.q̃z ex parte debilitati in virtute cognitiua.

¶Sicut.n.nicticoraciũ oculi ad lucem diei se hñt:z sic aĩe nr̃e intellectus ad ea que sunt oĩum nature manifestissima.

q

Ueritur vtrũz sbe imãles possint cognosci scõm suas gdi tates ab intellectu viatoris. ¶Videt q̃ sic. primo per cõmentatorẽz. qui in loco illo dicit sic. q̃ hoc exemplũ aristo. nõ demõstrat res abstractas itelligere esse impõle nobis. sicut est impõle vespertilioni aspicere solem. q̃ si ita esset nã ꝓcio se egisset. q̃ fecisset illud qõ in se nãliter est intelligibile non esse intelligibile ab aliquo itellectu. sicut si fecisset solem nõ apphensum ab aliquo visu. ¶Ꝑ. intell's nihil intelligit nisi sub rõne imãlis. ex tertio de aia. ergo maxime intelligit simpliciter imãlia. ꝓntia ꝑz. q̃ vbi maxime est ratio formalis obiecti: illud est maxime apphensibile a potentia. ꝓbatio antecedẽtis. q̃ ꝓpter hoc actio itell's agẽtis ponit vbi obm mãle fiat aliquo mõ imãle vt sic fiat natum ad mouendũz intell'm pol'em. Cõfirmat q̃ cõmẽtator tertio de aia recitat opinionem. Auẽpe. qui vult q̃ itell's põt abstrahere formale a mãli. z sic quiditatẽ sube mãlis a singularibus. quod si in qditate sic abstracta adhuc remanet aliquid mãle: adhuc potest viterius abstrahere formale a mãli quousq; tandem deueniat ad quiditatẽ simplr imãlem. z hanc cognoscit: q̃ hanc abstrahit a singularibus. ¶Ꝑ. de subiecto demonstrationis. opz esse notum qd est. ex ꝑmo poste. sed de substãtijs abstractis multa a phis demonstrant. sicut ꝑz duodecimo huiꝰ de intelligẽtia ꝓma. s. q̃ sit sempiterna. z q̃ moueat sicut appetibile z intelligibile nõ mota. z q̃ est vita. z q̃ semper actu intelligit. z q̃ seipsam itelligat sicut obm ꝑmũ. ita etiã probat nũm intelligentiaꝝ iuxta nũm orbium celestiũ mobiliũ. ergo qditates oium istoꝝ phi cognouerũt. ¶Contra Aristo hic in lra. Sicut se hz oculus nicticoracis ad lucẽ diei: sic itell's noster ad ea que sunt manifestissima in nã. cuiusmodi sunt sbe separate. sed primũ est impõle. ergo z 2m. ¶Ꝑ. plus distat intelligibile increatuz ab intellectu creato: q̃ intelligibile creatum a sensu. sz intelligibile creatum nõ põt apprehẽdi a sensu. ergo multo minꝰ intelligibile increatum ab intellectu creato. ¶Ꝑ. non plus se extẽdit potentia passiua q̃ potẽtia actiua sibi corrñdens. sed potẽtia actiua intellectus que est intellectꝰ agens nõ se extẽdit vltra fantasmata z sensibilia. ergo nec intell's pol'is: qui est potẽtia passiua. ¶Ꝑ. si sic. ergo homo posset nãliter ad beatitudinẽ attingere. ꝓns est falsum. ergo z ans. ꝓntia probat ex decimo ethicorum vbi dicit phs q̃ felicitas consistit in speculatione istarum substantiarum.

In ista qõne sic procedam. Primo premittaz vnam opinionem. scõo subiungã eius improbationem. Tertio dicam aliter ad qõnem. ¶Quãtũ ad primuz est opinio q̃ aia coniuncta corpori non põt itelligere sbaz abstractaz quiditates. Cuius motiua sunt duo. Primum est q̃ aia cõiuncta corpori nihil intelligit nisi abstrahẽdo a fantasmatibꝰ. sed sube separate nõ faciunt fantasmata nec ꝑnt cognosci ex his que faciunt fantasmata. ergo z cẽ. ꝓbat maiorẽ. q̃ leso organo fantasie: intell's impedit ab adiscẽdo incognita: z a speculando cognita. qõ nõ esset: nisi in vtraq; operatione fantasmatibꝰ indigeret. tuz q̃ cũ volumus aliquid intelligere formamꝰ nobis idolũ quo id aspicimus. vnde tertio de aia dicit dicit q̃ sic se hñt fantasmata ad itellectũ: sicut sensibilia ad sensum. minor hz duas partes. ꝑma ꝓbat sic. q̃ fantasia est motus factus a sensu scõm actũ. ex secũdo de aia. sed sbe separate nõ sunt sensibiles. ergo nec fantasiabiles. scõa pars ꝓbat. Tum q̃ effectꝰ qui nõ adequat potentiã cause non inducit in cognitionẽ qditatis cause. q̃ quiditas talis cause excedit effectũ illũ. sed sbe separate si cognoscanꝫ per illa que faciũt fantasmata in nobis tm̃ cognoscunꝫ per effectꝰ hꝰ. qui. s. nõ adequant potentiaz sue cause. ergo z cẽ. Tuz q̃ finiti ad infinitũ nulla est ꝓportio. ergo nec alicuiꝰ effectꝰ sensibilis est ꝓportio ad qditatem dei. si ergo quiditas dei que est ꝑma cã effectꝰ nõ põt cognosci per effectũ. multo minus qditas alterius sube sepate. cum qlibet. alia minus causat q̃z ꝑma. scõm ꝑmam ꝓpositionez de causis. ¶2m motiuũ est: q̃ q̃ qditas sube mãlis est ꝓpriuz obm intell's nr̃i pol'is. ergo nihil poterit per se itelligi a nobis. quod nec est mãlis qditas. nec cognoscibile per talẽ qditatem. sz sbe separate sunt hꝰ. ergo z cẽ. primũ manifestuz est de qditate sbaz imãliũ. 2m ꝓbat. vt ꝑus per inadequationẽ z ipꝛoportionẽ. maiorẽ ostẽdit. q̃ obm ꝓportionat poc cuiꝰ est intell's aũt est poa existẽs in mã. nõ tñ opat mediãte organo. ergo obm eiꝰ erit existena in mã. nõ aũt ꝓsiderat inq̃ztũ existẽs in mã. talis aũt est qditas sbe mãlis abstracta per intellectũ agentẽ. Cõfirmat. q̃ nisi qditas mãlis eẽt obm intellectus pol'is nõ videret necesse ponere actionez intellectus agentis circa obm intellectus possibilis.

Quantum ad 2m. ꝓtra istam opinionẽ arguit p qnq; rõnes. ¶Primo sic. oẽs hoies scire desiderant. ex ꝑmo metha. ergo maxima sciaz maxime desiderabũt. sic etiã in ꝓlogo arguit phs maxima autẽ scia est circa maxime scibilia. cuiusmodi sunt pc cãe que sũt sbe separate. ergo scia ꝑmaz cãrũ maxime desiderat ab hoie nãliter. sz desideriũ nãle nõ est ad impõle. ex ꝑmo metha. naz alias eẽt frustra. ergo pol'e est hoi hr̃e sciam de ꝑmis causis: que sunt sbe abstracte vel separate. ¶Ꝑ. scõo quia phs. 10. ethico. ꝓbat. q̃ felicitas hois ꝯsistit in speculatione veritatis. z ꝓcludit in fine capituli q̃ sapiens erit vtiq; felicissimꝰ. z hz ipm in. 6. ethico. sapiẽtia est circa altissimas cãs. ergo in speculatione altissimaz cãrum ꝯsistit felicitas hois. ad felicitatẽ aũt hois. cum sit finis ꝓpriꝰ hoie nõ est ipõle homini ptingere. nã vt dicit scõo huiꝰ. nullus conat ad terminũ nõ futurus venire. ¶Itẽ nã dedit hoi nẽcia ad attingẽdũz hũc finẽ. sicut põt ꝓbari a sili de stellis. sicut ponit scõo de celo z mũdo. q̃ si stelle per se moueri possent motu ꝓgressiuo nã dedisset eis instrumẽta z organa ad motum. ¶Rñdet ad istas duas rõnes q̃ pol'e est hoi scire sciam maxime scibilẽ. q̃ztuz ad primã rõnẽ. z speculari altissimas cãs q̃ztuz ad scẽam non tñ in hac vita. sicut oẽs desiderant in hac vita beatitudinẽ. scõm Augusti. 13. de trinitate. ad quaz nõ possumus ptingere in hac vita. ¶Contra. felicitas de qua loquit Aristo. decimo ethicorũz. haberi põt in hac vita. dicit enim sic. quare erit vtiq; felicitas speculatio qdaz. opus aũt erit z exterioꝛi ꝓsperitate. nõ enim per se sufficiẽs nã ad speculari. sed opz corpus sanum esse z cibum z reliquũ famulatum existere zc̃. sed certũ est q̃ illa non habenꝫ nisi in hac vita. Confirmat. q̃ non est certum. tum ex intẽtione phi q̃ ponat aliam vitã esse. q̃ in diuersis locis. vt in scõo de anima. z 12°. huius videt log dubitatiue. sed certum est secũdũ ipsum felicissitatẽ esse finez hois. z per ꝑns pol'em attingi. ergo hoc debet poni in aliquo statu quem certũ sit illũ certitudinaliꝛ posuisse. ¶Ꝑ. cõtra responsionẽ in se arguit primo sic. potentia improportionabilis alicui obiecto nõ põt per aliquem habitũ aduenientẽ sibi cognoscere per se illud obiectũ. ergo si potẽtia intellectiua anime coniuncta corpori fit improportionabilis quiditati substantie separate: per nullum habitum quez reciperet: cum eadẽ remanebit separata poterit fieri proportionabilis. ergo intellectus separatus non cognoscet illas sbas separatas. sicut nec coniunctꝰ. probatio maioris. quia omnis habitus receptibilis in aliqua potentia. vel respicit pro obiecto ꝓprio obiectuz istius potẽtie puta. si sufficiat ad eliciendũ oẽm actũ illiꝰ potentie in ratione proximi principij z formalis elicitui. vel respicit pro obiecto ꝓprio aliquod particulare ptentũ sub obiecto potẽtie. sicut ꝑz de diuersis habitibꝰ potẽtie itellectiue. Exẽplum primi. habitus methaphisicus forsan. Exẽpluz scõi. habitus geometricus vel arismeticus. nunq̃z tñ habitus respicies pro obiecto aliquid improportionabile potẽtie potest recipi in tali potentia. ¶Ꝑ. si intellectus separatus cognosceret aliquod obiectum per se quod modo non potest cognoscere. puta. quiditatem talium substantiarũ. ergo nõ esset eadem potẽtia tunc z mõ. q̃ eiusdem potẽtie est idem

Secundus

obiectū.ex scdo de aia. C Ꝑ.tertio ad principale sic.phs se-cūdo huiꝰ arguit sic.si fines eēnt infiniti nullus eēt agēs per intellm.ꝓtia illa nō valet nisi agēs per itellm itenderet nō solū finē primū.sed oēs fines eēntialr ordinatoe.nullū aūt agēs per itellm intēdit agere pp finē quē nō cognoscit.ergo agens per intellm cognoscit nō solū finez primū.sed etiam oēs eēntialr ordinatos in vltimū.si ergo nō posset illuz vltimum cognoscere nō est agens per intellm.qđ phs negaret. C Ꝑ.quarto sic.in scdo huiꝰ arguit phs sic.si cause eēnt infinite:nihil ꝓtingeret cognosci.illa ꝓtia nō valet nisi ad cognitionez cuiuslibet oporteat cognoscere oēs cās.si ergo nō ꝓtingit intelligere primā cām que est maxima cā cuiuslibet effectꝰ:nullū effectū ꝓtingit itelligere. C Ꝑ.quto sic.veritas rei aut est ꝓformitas rei ad ppriam mensurā.aut nō est sine illa ꝓformitate.ergo si ꝓtingat itelligere veritatez alicuiꝰ rei nālis pōle erit itelligere ꝓformitatē illius rei ad ppriā mensuram.illa mensura est ppria idea in mente diuina.sed ꝓformitatē ad ideā nō ꝓtingit itelligere:nō itellecta idea.cum respectus non intelligit sine termino.ergo si est aliq̄ veritas a nobis intelligibilis.per ꝓtia 2 ideā. C Rndēt ad oēs istas qnqz rōnes qꝫ nō ꝓcludūt nisi qꝫ cognoscimus de substātijs separatis qz sunt vel in ꝗtū sunt cause oīuz istoꝝ inferioꝝ. nō aūt ppter qđ cum effectꝰ deficiens nō sufficiat ad cāndū notitiam de qđ est cause. C Aliter rndēt qꝫ cognoscimus de illis substantijs qꝫ nō sunt.qz.s.nō sunt aliqđ istoꝝ inferioꝝ. per hoc enim cognoscimus ipsas esse cās excedētes respectu horum.nō aūt cognoscimus qđ sunt.2 hoc ꝓcludunt dicte rōnes.2 nō plus. C Sed ꝟtra.ꝑmo ꝟtra vtrāq̄z solutionez simul.nam scōm phm quarto huius.rō quā facit nomē est diffinitio.diffinitio aūt exprimit qđ rei.ergo vbicūq̄z intelligimus rōnem quā significat nomē.ibi possumꝰ intelligere quid est res.sz vbicūq̄z imponimꝰ nomē ad significandū ibi possumus itelligere rōnem quā significat nomē.nullus enim significat per vocē:qđ nō intelligit.substantijs aūt abstractis vel separatis imponimus noia ppria significatiua ipsaꝝ.qđ pz.qz de nullo sunt vera illa que de deo affirmantur:nisi de illa sba separata cui hoc nomen imponimꝰ.ergo possumꝰ intelligere qđ sunt. C Secūdo ꝟtra primā respōsionē specialr arguit sic.naz scōm phm scdo posterioꝝ.capitulo illo. Iterum aūt speculandū. vbi tractat de cognitione si est 2 qđ est. vult exprēsse qꝫ qñ cognoscit si est per se:tunc cognoscit qđ est.qñ aūt cognoscit si est per accidēs.nec cognoscimus si est.neq; qđ est.cum ergo de substātijs separatis cognoscimus si est scōm te.non tū per accidēs.qz hoc nō est cognoscere si est.sequit qꝫ de ipsis possumus cognoscere quid est.maxime de deo vbi idem est si est.2 qđ est. C Ꝑ.impossibile est cognoscere compositionez aliquoꝝ:nisi cognitis terminis vel extremis.qz scōm phm primo perhyermenias. cap'o de verbo.esse significat quādam compositionē: quaz sine compositis nō est itelligere.sed esse immediate inest qditati illarū substantiaꝝ.ergo si cognoscimus substātias esse. 2 per ꝓtia esse qditati eaꝝ iesse sequit de necessitate qꝫ cognoscimus qditates eaꝝ. C Tertio ꝟtra rñsionem secūdam arguit specialr sic.quia in omni ꝓpōne negatiua est aliqua ꝓpositio affirmatiua ꝓioꝝ.ergo si cognoscat de sba separata quid nō est:ꝟ cognoscere quid est antecedēs pz.ex scdo perhyerm̄.capitulo vltimo.vbi dicit phs qꝫ illa propositio. bonum nō est malū.est vera.qz hec affirmatiua ꝓior est vera.bonum est bonū.2 quarto huius dicit phs.notioꝝ itaq̄z est dictio:qꝫ opposita negatio.stant ergo dicte rationes improbantes dictam opinionem.

Quantum Ad 3m est dicēdum ad qōnē qꝫ subē separate possunt itelligi scōm qditates ppias ab itellectu viatoris scōm modum qui dicet. Cōclusio ista pz.tum ex improbatione dicte opinionis.tum ex nono huiꝰ cap'o vltimo.vbi dicit.qꝫ ignoratia de illis nō est in nobis sicut cecitas:sed talis est in non habentibꝰ intellectuz.tum qz si effectꝰ ducit in cognitionem cause.ergo ma-

Tertia

gis in cognitionez magis cause.qz magis dependet ab illa. magis enim ducit in cognitionem efficientis qꝫ materie.qz deus posset facere illum sine mā.non aūt posset facere sine efficiente.magis etiam ducit in cognitionez efficientis remoti.qz minus pōt fieri sine illo. C Ad videndum aūt quo mō iste substātie a nobis cognoscant.notandum est qꝫ sex sunt gradus cognitionis sensitiue qbus correspōdēt alij sex gradus cognitiōis itellectiue. Prima cognitio est intuitiua que respicit obm vt presens est.scda est abstractiua.que.s.est per spēm non intuitiuam.sed pōt esse in absentia obiecti. Tertia est per accns corrūdens ꝓme cognitioni.s.per priuationem per se cognoscibilis.puta.cognitio obiecti ꝑsentis oppositi obiecto primo mō. Quarta est cognitio per accidens ꝛz per priuationē cognoscibilis per se scdo mō.puta.cognitio alicuius obiecti oppositi obiecto secūde cognitionis.qđ in eius absentia cognoscit per spēm tñ genitā ab opposito. Quinta est cognitio per cōpositionē spēz diuersoꝝ sensibilium. Sexta est cognitio alicuiꝰ per accidens.puta alicuius cui accidit obiectū per se. Exemplū ꝓmi.visus videt colorē. Exemplū scdi.fantasia imaginat colorē visum. Exēpluz tertij.visus videt tenebrā. Exemplū quarti.fantasia imaginat tenebrā. Exēplū qnti.fantasia imaginat montē aureū. Exēplum sexti.homo videt per figurā 2 colorē 2 cetera alia que sibi accidunt. C Silr etiā corrūdenter dicunt sex gradus cognitionis itellectiue. Prima cognitio est ituitiua que dicit notitia visionis que est de obiecto presenti: vt pñs est in sua existētia. Secūda cognitio est abstractiua que est obiecti presentis in sua specie genita ab obiecto qđ pōt esse absens in sua existētia. Tertia est cognitio obiecti oppositi obiecto primi modi. Quarta est cognitio obiecti oppositi obiecto scdi modi. Quinta est cognitio alicuiꝰ ex ꝛceptiꝭ aggregatis. Sexta est per accidens.cum aliqđ cognoscit per spēm illius qđ sibi accidit. Exēplum primi.cognitio beatorum in pria 2 illa cognitio visionis est nobis forte impossibilis pro statu isto.de quo alias. Exemplū secūdi.cum itelligo rosaz absentem. Exemplū tertij.cuz itelligo aliqđ oppositū ꝓtrarie vel forte priuatiue obiecto intuitiue viso.vt cum itelligo.nō visum obiectum intuitiue. Exemplū quarti.cum intelligit opposituz ꝓtrarie vel ꝑuatiue obiecto abstractiue cognito. puta cū itelligo nō rosam abstractiue cognitā. Exēplū qnti. cum itelligo aliqđ esse ens infinitum.necessariū.sempiternū. Exemplū sexti.substātia itelligit per speciez accidētis:scōm vnam opinionez. C Ad ꝓpositū dico qꝫ quidditas substantiarum separatarum nō intelligit nec ꝑmo nec secūdo nec tertio nec quarto:sed quinto modo.s.in ꝛceptu aggregato. 2 aliqualiter sexto modo.s.per effectus suos.sbe enim separate cognoscunt per hoc qꝫ multa apprehensa simul concipiunt.que oia nunqz alibi iueniunt.2 nulli alij ꝛueniunt. 2 iste est ꝛceptus aggregatus.puta de deo.qꝫ est ens infinitum necessariū 2 primū.2c̄.que omnia nulli cōueniunt simul accepta nisi deo.2 sic de alijs intelligentijs. C Et sic patet ad questionem.

Ad argumenta Ad primum fundamentū cum dicit qꝫ nihil intelligimus nisi abstrahendo a fantasmatibꝰ.aut itelligit qꝫ nihil intelligimus nisi cuius cognitionem accipimus a fantasmatibus.aut itelligit qꝫ nihil intelligimus nisi cuius spēs scōm se prius fuit in fantasia.primo modo detur maior.sz minor est falsa.sic enim de substātijs separatis possumus intelligere quid sunt.sicut pz ex precedētibus.si intelligit scdo modo.sic illa maior est falsa.qz tunc nihil esset per se itelligibile nisi per se sensibile.quia nihil aliud facit propriā spēm in fantasia.quod est falsum.2 ꝟtra oēs naz aia multas rerū qditates itelligit que nō faciūt ppriā spēm in fantasia.vt in corporea. Item aia seipsam cognoscit. Tñ aia diffinit scdo de aia.cognoscit etiā suas potētias 2 suos actus.2 itētiones secundas.2 multa alia.quorum nullum facit propriaz speciem in fantasia.patet etiam quomodo oia intelligimꝰ per

abstractionem a fantasmatibus. qz nec in tertiã nec in quartam nec in quintã nec in sextã cognitionẽ veniret itellectꝰ: nisi pesset prima vel scda. tñ multa nõ cognoscit primo mõ nec scdo mõ. z ita nõ abstracta. sed cognoscit ea per abstracta. qz cognoscit ea alijs modis sequentibus. ¶ Ad illud de lesione organi. dico q cã ibi nõ est equalitas oboz vtriusqz potẽtie. sed cã est ordo nãlis potentiaz pro statu isto. qz itellectus nihil põt intelligere nisi fantasia pus fantasiet circa illud. ¶ Ad illud de idolo formato. bñ verum est q inde incipit cognitio sed vltra intell's pgredit ad nõ hñtia idola respuens idola. ¶ Ad illud qd adducit de' inadeqtione effectus. dico q nõ plus pcludit nisi q effectꝰ sbe separate non ducũt in cognitionem pfectã sue cause. sed hoc nõ obstante põt ducere in cognitionem aliqz imperfectaz. ¶ Ad illud qd addit de improportione finiti ad infinitum. dico q licet finiti ad infinitũ nõ sit aliqua proportio cõmensurationis. põt tñ esse proportio cognoscẽtis ad cognituz. que pportio magis requirit dissimilitudinẽ qz similitudinẽ. vt dicet. ¶ Ad 2m fundamẽtum opinionis dicẽdum. q illa pbatio. s. quiditas mãlis est per se obm itell's: est falsa. si intelligit obm primũ. sub cuius rõne oia alia intelligunt. qz ostẽsum est multa alia per se z scõm suam qditatẽ itelligi a nobis. quoz nullũ est iba mãlis. ¶ Ad pbationez de pportione obiecti ad potentiã. dico q illa pportio est mouẽtis ad mobile que magis regrit dissimilitudinẽ qz similitudinẽ. qđ pbat. qz aliter intellectꝰ angelicus qui nõ est itell's in corpore nec in mã scõm eos nõ posset intelligere quiditatẽ sbe mãlis: que est in mã. Item intellectus noster nõ posset intelligere qditatem rose ipsa non existente. cum talis quiditas nõ sit tunc mãlis. Itẽ scõm Auicẽnam pmo metha. ens z res prima imprimunt in anima. que tñ nõ sunt quiditates mãles. z sic de multis alijs posset dari instãtia. ¶ Dicendũ ergo q iter obm z potentiã nõ requirit proportio in esse nec in modo essendi. nec in nã vel essentia: quia tunc oculus corruptibilis quo mõ videret solem incorruptibilez? z quare stella vel luna nõ cognoscit solem? requirit ergo proportio dissimilitudinis que est inter motiuum z mobile. si aũt corpus põt mouere intellectum. ergo multo magis incorporeuz. cuiusmodi sunt substantie separate.

Ad primum principale. de illa similitudine ad vespertilionem pz qd dicendũ sit scõm expositionẽ cõmẽtatoris posita in opponẽdo. qz illud exemplũ Aristotelis nõ demonstrat res abstractas itelligere esse impossibile nobis. sic inspicere solez esse impose vespertilioni. qz si ita eẽt nã ociose egisset. qz secisset illud quod de se nãliter est intelligibile. nõ esse ab aliquo intellectu itelligibile. ¶ Sed ꝓtra rõnem cõmẽtatoris dicit sanis pbabiliꝰ q in suo argumẽto est sallacia ꝓntis. nõ. n. segt. si nã secisset intelligentias non intelligibiles a nobis. ergo nec ab aliquo. Est etiaz aliud defectus in argumẽto. quia frustra dicit: qõ ad sinẽ ordinat ad quẽ nõ põt pringere. sicut habet scõ phicorum. capitulo de casu z fortuna. sed substantie separate scõm suam intelligibilitatẽ nõ ordinant ad itellectionẽ nostram vt ad sinẽ. ergo nõ sunt frustra intelligibiles. licet nõ possint inlelligi a nobis. Exemplũ. sol. n. nõ est frustra. licet nõ possit videri a vespertilione. ¶ Ideo dicit aliter q sikitudo illa intelligit de potẽtia recipiendi ppriam spẽm obiecti genitam ab obiecto per quam fit scda notitia que dicit abstractiua. z tunc est imple vtriqz. sed in vespertilione est impossibilitas simplr. in nobis autem nõ simplr. sed scõm istũ statum in quo tñ recipimus spẽs a sensibilibꝰ. ¶ Aliter dꝛ q similitudo intelligẽda est de quinto gradu notitie intellectus. qztum ad difficultatem. nõ qztũ ad imporitatẽ scõm cõmenta. ¶ Ad 2m cum dicit q plus distat intelligibile in creatũ. zc. dicendũ est q verum est in esse. nõ tñ in cognoscibilitate nec in pportione obiecti. ¶ Ad 3m dicit vno mõ q maior est falsa de illa potentia actiua que tñ est vnius. passiua aũt est ꝓtiozuz. nisi loquamur de potentia actiua prima.

¶ Aliter potest dici ꝓcessa maioze q intellectꝰ in actu possibilis nõ dꝛ amplius passiuus. z vt factꝰ in actu circa effectꝰ sbaruz imãllũ quos apphendit per sensus qrit vlteriꝰ eaz cognitionẽ mõ perposito. ¶ Ad 4m cum dꝛ q hõ posset nãliter attingere beatitudinẽ nego ꝓntiã. cuiꝰ rõ est. qz beatitudo ꝓsistit in notitia intuitiua eaz. qualis nõ habet a nobis pro statu isto. vt dictũ est supra. ¶ Cõtra. eiusdem poc circa idem obm est eadem actio spẽ. ergo cognitio nra pro nunc nõ differt spẽ ab illa visione. z tunc omnes essemus beati. licet illi qui sunt in patria essent beatiores. sicut etiam inter eos vnꝰ beatꝰ clarius qz alius videt deũ. añs pz. qz siue actio specificet ab obto siue a potẽtia. si vtrũ qz est idem z actio est eadez spẽ. ¶ Rñdeo illa cognitio differt spẽ a nra cognitione. ad pbationem dicẽdum q verũ est qñ potẽtia est eadez z obm idem. z scõm eunde modũ agũt. z adinuicez se hñt. aliter posset actio specifice variari. Exemplũ. aqua idẽ obm infrigidat z humectat. que sunt actiones alterius spẽi. ignis etiam cõburit lignũ prope positum. z nõ remotũ. sed tñ calefacit. Item ista variatio põt esse pp mediuz. Exẽplũ. aliter videt visus per aquã. z aliter per aerẽ. etiã sol videt aliter in mane qz in meridie ppter medium vaporosum. Item ista variatio põt esse ppter lumen. nam aliter videt obm aliqd in lumine candele. z aliter in lumine solis. Item etiã variatio põt esse ppter rõnẽ cognoscẽdi. naz aliter videt aliqd per spẽm ppriã recta aliter per reflexã. vt pz de obto viso in speculo reflectente. Ad ppositum. ista visio que est in via. z illa que est in patria. habent diuersa lumina repsentatiua obiecti. que adinuicem specie distinguuntur.

¶ Et manifestũ est q res hñt pncipiũ: z q cause rerũ entiũ nõ sunt infinite. zc.

Veritur vtrũ sit ponere statuz in omni genere cãruz. ¶ Et videt q nõ. qz mot' nunqz icepit: maxime circularis. ex. 8. phisicoz. z sic hoc. ergo nec gnatio vnqz incepit. ex scõ de gnatione. z per ꝓns fuerũt infinite gnationes. sed qlibet gnatio hz propriam causam efficientem proximum finez z mãlem in his que generant per ppagationez. ergo omnes cause fuerunt infinite. ¶ Preterea. inter primuz efficiens z quodlibet efficiens z sic de alijs causis mãli formali z finali: distantia infinita. ergo possunt accipi media infinita. añs pz specialiter de primo efficiẽte qđ est infinitum. z alio efficiente finito. sed inter finitum z infinitum est infinita distantia. ergo. zc. probatio consequentie. quãto aliqua magis distanti. tanto iter illa possunt esse plura media. ergo si distãt in infinitũ. infinita possunt esse media inter illa. ¶ Contra. philosophus hic in littera.

Respondeo In ista qõne pmo aliq distinctiones pmittent. scõ ꝓnes aliq adducent. ¶ Quantũ ad pmũ sit ista pma distinctio. q cãruz quedã sunt per se. quedã per accns. Voco causaz per se que scõm ppriã nãm causat. z non scõm aliqd sibi accidens. sed cãm per accns voco que nõ scõm nãm ppriã sz scõm aliqd sibi accns causat. exẽplũ pmi. edificatoz edificat. z hõ hominem generat. exemplum secundi. musicum edificat. z albũ gnat. ¶ Secunda distinctio sit ista. q cãrum quedã sunt eẽntialiter ordinate. z quedam accidẽtaliter. Exemplum primi. vt homo z sol sunt cause essentialiter ordinate hominis gnati. Exemplum secundi. pater z auus sunt cause filij. ¶ Differt aũt ista distinctio cãrum a prima. nã aliud est loqui de causis per se. z per accns. z aliud est loqui de causis essentialiter ordinatis. z accidentaliter ordinatis. nam in primo est tantum cõparatio vnius ad vnũ. s. cause ad causatum. in scõ est comparatio duaz vel pluriũ causarũ inter se. inqztum ab eis est causatũ. ¶ Notandũ aũt q cause eẽntialiter ordinate differunt a causis accidentaliter ordinatis triplr. Prima differentia est. qz in causis essentialr ordinatis: secunda

inq̃tũ causat dependet a prima. licet nõ in eẽ. vñ cã scõa nõ agit nisi in virtute ꝑme. sed in accidẽtal'r ordinatis: scõa nõ dep̃det a ꝑma inq̃tũ cã. licet dep̃deat in eẽ suo. vel in aliquo alio. ꝓz de filio qui põt gñare ꝓ̃e mortuo. Scõa ꝺ̃ria est. q̃ in causis eẽntial'r ordinatis est cãlitas alterius ordinis z alterius rõnis. qz superior semp est pfectior. sz in accidẽtaliter ordinatis nõ est sic. Jsta ꝺ̃ria sequit ex prima. nã nulla cã dependet essential'r in cãndo a cã eiusdẽ rõnis. qz in cãtione alicuⁱ sufficit vnũ vnⁱ rõnis. Ex ista ꝺ̃ria sequit manifeste q̃ cause eẽntial'r ordinate sunt alteriⁱ ordinis z speciei: cause autẽ accñtal'r ordinate eiusdem spẽi. Tertia ꝺ̃ria est q̃ oẽs cause eẽntial'r ordinate simul nẽcio ꝯcurrũt z requirũtur ad causandũ. Alioquin. aliq̃ per se causalitas deesset effectui. sz in accidẽtaliter ordinatis nõ nẽcio regrit simultas omnium in causando. z hec tertia differentia ex prima z secunda sequit: si bene attendatur.

Quantum ad secũdũ ostendã tres ꝓnes. ¶ Prima ꝯclusio sit ista. In causis essentialiter ordinatis est impossibilis simpl'r infinitas. Hanc ꝓbo sic. Causa vt cã hz rõnẽ pmi. si ergo cause sint infinite: nõ est dare primã. z per ꝓns nec vltimam. z sic oẽs erunt medie. tota ergo vlitas causatorum essentialiter ordinatorum est causata. vel ergo ab aliqua sui ordinis z vniuersitatis. vel ab aliqua causa que nõ est aliquid sui ordinis z vniuersitatis. nõ primo modo. qz tunc illa esset cã sui. cum tota illa vniuersitas ponat causata. ergo est secũdo modo. nam tota vniuersitas dependentium dependet non ab aliquo illius vniuersitatis. illa ergo causa a qua dependet erit prima z etiã essentialiter ordinata z sic habeo ꝓpositum. ¶ ℙ. si in causis eẽntialiter ordinatis est processus in infinitum. ergo dabit infinitum in actu. ꝓns est falsum quod nullus ponit. ꝓntia ꝓz ex tertia ꝺ̃ria supradicta. quia omnes cause eẽntialiter ordinate sunt simul z ꝯcurrunt ad effectũ. ¶ ℙ. prius est q̃ est ꝓpinquius ꝑmo ex. 5. metha. capᵒ de ꝓri. ergo vbi nullũ est primũ. ibi nihil est eẽntial'r prius. si ergo cause essential'r ordinate essent infinite nulla esset prior z eẽntial'r ordinata. q̃ est ꝺ̃rie oppositũ in adiecto. ¶ ℙ. in essential'r ordinatis semp superior est pfectior in cãndo. ex scõa ꝺ̃ria supradicta. ergo si in infinitũ est suprior i infinitũ est pfectior. z per ꝓns infinite pfectionis in cãndo. ergo nõ cãns virtute alteriⁱ. qz q̃libet causans virtute alterius est dependens ab alio z imꝑfecte causans. illa ergo que est infinite pfectionis est simpl'r prima. z habet ꝓpositũ. ¶ 2ª ꝯclusio sit ista. in causis accidẽtaliter ordinatis est impossibilis infinitas. nisi ponat stat⁹ in eẽntialiter ordinatis. Hanc ostẽdo sic. qz accñtalis infinitas si ponitur: hoc erit non simul sed successiue tñ. vt alterum post alterũ. Tunc sic. omnis infinitas successiua hz cãm ꝑpetuantem ipsam. que cã in infinitũ durat. Illa cã ꝑpetuans nõ põt esse aliqd illius successionis. qz oia successiua sunt eiusdẽ rõnis. ergo est aliqd ꝑius eẽntial'r. z alterius ordinis a quo dependet q̃libet cã illius successionis. Et tũc illa cã erit prima z eẽntial'r ordinata. z habet ꝓpositũ. Maior ꝓbat. qz nulla difformitas ꝑpetuat nisi in virtute alicuⁱ ꝑmanẽtis q̃ nihil est illius difformitatis vel illius successionis. ¶ 3ª cõclusio sit ista. q̃ si negẽt in causis eẽntialis ordo: adhuc infinitas in causis est simpl'r impossibilis. Hãc ostendo sic. certũ est q̃ in entibus aliqd est effectũ. ergo a se. vel ab alio. vel a nullo. nõ a se. qz scõm Augusti. ꝑmo de trinita. nihil est q̃ seipm gignat vt sit. nec erit a nullo. qz a nullo nihil est effectiue. ergo ab alio. illud aliud erit ꝑma cã. z per ꝓns in illa erit status. Si dicat q̃ illa agit in virtute alteriⁱ prioris. Cõtra. qz erit eẽntial'r ordinata. q̃ negabas. Sic ergo ꝓz ad q̃nẽ q̃ infinitas in causis eẽntial'r ordinatis est impossibilis simpl'r.

Ad argumenta Ad primũ ꝓcedit q̃ posita gñatione infinita q̃ cause sunt infinite. sed iste sunt accidental'r ordinate. vt predictus est. ¶ Sed est dubium de cã mãli. vtrũ materie sint infinite. Respondeo. posito q̃ materie essent plures: forsan nõ esset inconueniens ipsas eẽ infinitas successiue. sicut ꝓcedit de aliis causis accidental'r ordinatis. tenẽdo tñ cum ꝑho q̃ tñ vna est mã oium fórmaꝝ. vt ꝓz ꝑmo phisicoꝝ. z ꝑmo de gñatione. Dico tunc q̃ nõ sunt infinite. sed manet vna mã nũo ingñato z corrupto. qz gñatio vnius est corruptio alterius. z ecõuerso. ¶ Cõtra. septimo huiⁱ dicit q̃ gñans gñat aliud ꝑpter mãm. ¶ Rñdeo q̃ intelligit q̃ alia est mã in gñante z genito. tñ cum hoc põt stare q̃ sit eadẽ successiue in gñato z in corrupto. z hoc in infinitum. ¶ Ad 2ᵐ dicẽdũ q̃ dupler est distantia. quedã dimensiua. z quedam pfectiua. si loquamur de distãtia pfectiua. sic concedo añs. q̃ inter primũ efficiens z quodlibet aliud est infinita distãtia. sed tũc nego cõsequẽtiã. sicut ꝓz de ꝺ̃rarijs q̃ maxime distant tali distãtia. z tñ aliqua sunt ꝺ̃ria nõ habẽtia mediũ. ad ꝓbationẽ ꝓntie ꝓz q̃ ꝓcedit de distãtia dimensiua. de qua añs est negãdũ. sicut ꝓz de se. quia inter deum z creaturam nõ est distantia dimensionalis. sed perfectionalis.

¶ Sed si infinite essent pluralitate spẽs causaꝝ non esset ita cognoscere.

Queritur Utrum infinituꝝ possit cognosci a nobis. ¶ Et videt q̃ sic. nam deus est infinitus. sed deuꝝ possumus cognoscere. sicut ꝓbatũ est superius. ergo infinitũ cognoscit a nobis. Cõfirmat qz cognitio rei est per oẽs causas. scõz ꝑbm hic in scõo. ergo per prima cãm. sed prima cã est infinita. ergo infinitũ cognoscit a nobis. ¶ ℙ. illud cuius diffinitio z passiones assignant a nobis z ei nomẽ imponimⁱ intelligit a nobis. sed infinitum est hmõ. sicut ꝓz tertio phificoꝝ. capᵒ de infinito. ergo ꝛc. ¶ ℙ. omnes species quorũcũq̃ generum sunt itelligibiles a nobis. q̃ diffinibiles. sed species numeri z figure sunt infinite qz vltra vnam speciem datam potest accipi alia. z sic in infinitũ. ergo possunt cognosci. Si dicas q̃ iste nõ sunt vere species qz nõ existunt. Cõtra. spẽs rose est vere spẽs. licet rosa non existat. ¶ ℙ. aristo. quarto phificoꝝ. capitulo de vacuo arguit. sic si duo corpora possunt esse simul. ergo z infinita. ergo a simili si due species possunt esse simul intellectu. vt clarum est q̃ sic. ergo z infinite. z quelibet est principium cognoscẽdi. ergo infinita possunt cognosci a nobis. ¶ Contra. secundo huius. si cause formales eẽnt infinite nihil ꝓtingeret scire. Idem dicit ꝑmo phificoꝝ. ꝓtra Anaxagorã ponẽtem principia infinita. qz tũc nihil esset cognoscibile. rõ ꝓbi nõ valet si infinitũ possit cognosci.

In ista questione primo premittam vnã opinionẽ. secundo dicam aliter ad questionẽ. ¶ Quantum ad primũ dicit q̃ infinituꝝ nõ potest intelligi a nobis secundum itentionem ꝓbi in littera. ¶ Pro qua opinione arguit sic. obiectum ꝓꝓrium intellectus nostri est quiditas rei mãlis. ergo nihil est a nobis cognoscibile nisi sub ratione q̃ditatis rei mãlis. sed infinitum nõ est aliqd mãle nec ꝓtentum sub quiditate mãli. ergo nõ est a nobis cognoscibile. ¶ ℙ. si infinitum posset intelligi a nobis. vel hoc esset vnica intellectione. vel pluribus. sed neutro modo est a nobis cognoscibile. vt ostendam. ergo ꝛc. maior ꝓz a sufficienti diuisione. minor ꝓbatur. quia non vna. quia tũc cognosceret per speciem vnam genitam ab obiecto. Tunc sic. omne agens agit ꝑm q̃ est ens. ergo quod causat vnaꝝ speciem est vnum in actu. omne aũt tale habet vnã formã. infinitum aũt nõ hz formam. quia forme est terminare. infinitum autem nõ terminat. ¶ Secundo ꝓbat q̃ infinitum nõ posset pluribus intellectionibus cognosci. quia si fictũ: essent in intellectu plures species simul. sed plures species intelligibiles sunt plures forme eiusdẽ rationis. z per ꝓns sunt incõpossibiles in eodẽz. ex quinto huius. nõ ergo possunt simul ꝑficere intellectũ. ergo z ꝛc. ¶ ℙ. obiectum z potẽtia ꝓportionant. sed iter finitum z infinitum nõ est ꝓpoꝛtio. ergo itellectus noster cũ sit finitⁱ in eẽndo. z per ꝓns in

operando nō poterit intelligere infinitū. ¶Dis ꝓmissis rñdet
scōm istā opinionez ad rōnes in oppositū. ¶Ad primū de
deo dr ꝙ vtiqz de⁹ est infinit⁹.z pōt cognosci a nobis.nō tn
sub rōne infiniti.qđ pbat.qz deus nō cognoscit nisi per effe
ctū.nullus aūt effect⁹ adequat eī.z ꝙ ꝓns nō pōt ducere in
cognitionē ei⁹ scōm ꝙ infinit⁹. ¶Ad ꝓmā rñdet per idē.qz
licet ꝓma cā sit infinita:nō tn cognoscit a nobis scōm ꝙ infini
ta. ¶Ad aliud dr ꝙ multis iponim⁹ noia que tn non sunt
intelligibilia. Exēplū.significamus.n.nihil.z tn nihil nō est
intelligibile. ¶Ꝫ etiā dr ꝙ infinitū diffinim⁹.zc.dr ꝙ diffini
tio est duplex qđa ē diffinitio qđ rei.qđa vo qđ nois.ꝓma
bn arguit diffinitū eē cognoscibile.sz 2ª nō.qz pōt eē taz entis
qz nō entis.z tn nō ens nō est itelligibile.talis.n.diffinitio
infiniti est posita tertio phisicor. ¶Ad aliud cuz dr de spē-
bus nūi z figure. Rñdet ꝙ sole ille spēs que in suis singula
rib⁹ pñt per sensum apphendi sunt a nobis cognoscibiles.
tales aūt sunt finite. ¶Ad vltimuz arguit a sili.dr ꝙ nō est
sile hic z ibi.qz locus est termin⁹ corporis.z hz rōnez forme
inqztū terminās ipm corp⁹.corp⁹ aūt locatū est sicut mā:for
enim est terminate.z māe terminari.spēs vo intelligibiles
hñt respectu intell's modū forme informātis z pficientis.itel
lectus vo modū māe z pfectibilis.nūc aūt si vna forma po
test terminare z informare duo.pari rōne infinita.qz termina
tio z informatio est a parte ei⁹.ideo sequit ꝙ si vn⁹ loc⁹ pōt
terminare z recipere duo corpora pari rōne infinita,z pp hō
illud añs est impoſle.sz si mā pōt pfici a duabus formis nō
oppositis.nō ppter hoc sequit ꝙ ab infinitis.qz hoc argue-
ret ipsi⁹ materie infinitā capacitatem.licet ergo intell's pōs
sit informari a duab⁹ spēb⁹ simul:non pp hoc sequit ꝙ ab
infinitis. ¶Aliter dicit ꝙ ꝓna phi est intelligēda qū est tan
ta repugnātia respectu pauconz:qzta est respectu plurū.sic
est in ppōsito phi.qz est tanta repugnātia ex parte loci ꝙ in
eodem loco sint duo corpora.qzta si sint plura.ideo sequit
ꝙ si duo corpora possint esse simul.ergo infinita.nō aūt sic est
de spēbus.qz nō est tāta repugnātia esse simul duas spēs in
intellectu.sicut plures vel infinitas. ¶Cōtra istas solutiones
arguit.z ꝓmo ꝓtra primā.cum dr ꝙ de⁹ nō pōt cognosci a
nobis scōm ꝙ infinitus. Cōtra.qz nos intelligimus deum
vt creatorem.sed vt est, creator est infinitus.qz po⁸ creatiua
est infinita.ergo intelligim⁹ eū vt infinitū. ¶Ꝫ.deus intel
ligit a nobis vt est finis vltim⁹.sed vt sic est infinit⁹.ergo in
telligim⁹ eum vt infinitū.pbatio maioris.qz vt in hoc scōo
dicit.omne agens per intellectū cognoscit vltimū finem.vt
vltimus est.arguit.n.ibi sic si fines essent infiniti.ergo nullus
agens per intellectū est.qz oētale cognoscit finē vltimū pro
pter quē agit.pbatio minoris.qz omni bono finito ꝓtingit
intelligere aliud magis bonū.si ergo de⁹ scōm ꝙ vltimus
finis nō sit bonū infinitū.ergo possumus itelligere maius
bonū deo scōm qz vltimus finis.ergo aliqd aliud pter deū
erit vltimior finis quod est hereticū z absurdum. ¶Ꝫ.ois
cognitio cōplexa psupponit cognitionem terminor.sed in
finitum attribuimus deo z remouemus a creatura.dicēdo
ꝙ deus est infinit⁹ z creatura non.ergo cognoscimus ipm
infinitū scōm ꝙ est alteruz extremum illius cōplexionis.z
vt sic attribuit deo:z remouet a creatura. ¶Cōtra scōaz cū
dr ad argumentū ꝙ nihil significat.z tn nō est intelligibile.
Arguitur.qz voces sunt signa rerum mediantib⁹ ꝓceptib⁹
ergo nihil significat quin prius precōcipiat z preintelligat.
añs pz ꝑmo perymenias.voces sunt signa passionū que
sunt in aia.z ibidē dicit ꝙ sicut voces sunt signa passionū.
sic passiones sunt signa rerū. Cōfirmat.qz quarto hui⁹ dr ꝙ
si nihil intelligit:nihil significat. ¶Ꝫ.impoſle est intelligere
driam extremor:nisi ipsa extrema intelligant.sed nos intel
ligimus driam inter ens z nihil.ergo cognoscimus ens z
nihil. Confirmat.qz priuationes z negationes sunt intelli-
gibiles.cum de ipsis formem aliqs ꝓpones.z tn priuatio
nes z negationes sunt formaliter nihil. ¶Cōtra tertiā solutio
nem de spēbus numeri,videt ꝙ possumus intelligere nu-
meros infinitos.qz per spēm vnius vnitatis pōt intelligi
alia vnitas.sicut vult Augustin⁹ ꝙ per spēm vni⁹ solis pos
sumus intelligere quot volum⁹ soles.per spēm ergo vnius
vnitatis pñt intelligi nūi infiniti per replicationē vnitatis.
nō dico simul z successiue.sed hoc sufficit. ¶Cōtra solutio-
nem quartā licet.n.similitudo nō valeat oino.tn nō videt esse
aliq repugnātia ex parte intell's qn possint infinite spēs eē
intellectu in actu primo.sicut centrum pōt terminare infini
tas lineas.pōt.n.intell's vt videt scire infinita in habitu si eēt
qui imprimeret infinitas spēs in ipso.verū est tn ꝙ itell's nō
pōt nāliter infinitas spēs acquirere. Cui⁹ rō est.qz opz ꝙ ac
queret illas spēs ex actib⁹ suis.z per ꝓns ꝙ precederent actus
infiniti,qđ est impoſle.tn ꝙ intell's hēat infinitas spēs per in
fusionē:nō videt inconueniens.sicut forte habuit aīa xpi.de
quo alias.qz magis est alterius negotij.nec rōnes facte pro
opinione cogunt. ¶Et ideo ad primā cū dr ꝙ ppriū obm
intellect⁹ nri est qditas rei mālis.dico ꝙ falsuz est.sicut ostē
sum est supra.qōne de cognitione sbaruz separataz.pōt tn
pro nūc ostēdi vnica rōne.sic nullus habitus po⁶ pōt aliqd
hre pro obto cōjus obto illi po⁶,qz nunqz habitus excedit
po⁸ cuius est.sed habitus metha.hz pro obto ens inqztū
ens.vt ipsemet ꝓcedit qui est alterius opinionis.ens autez
inqztū est cōius qditate mālis.ergo qditas mālis nō est obie
ctum adequatū itell's. ¶Ad 2ᵐ rñdeo ꝙ infinitū pōt intel
ligi vnica itellectione. Ad pbationē cuz dr ꝙ hret cognosci
per vnā spēm ꝓcedo ꝙ pōt cognosci per vnā spēm.nō tn ge
nitā ab eo.sicut pbatio procedit.vel dato ꝙ gigneret vnam
spēm:nō sequit ex hoc ꝙ infinitū esset terminatū.qz forma
terminat illud in quo est.illa aūt spēs genita ab infinito non
eēt in infinito.sed in ipso intellectu finito cognoscēte. ¶Con
tra illud etiam qđ dr ꝙ nihil itelligit a nobis vnica intelle
ctione nisi per vnam spēm.arguit sic.omne qđ pōt eē vnuz
extremū vni⁹ cōpōnis apud itell'm pōt itelligi vnica itelle
ctione simplici.sed pole est aliqua duo quoz due spēs sunt
in intellectu eē vnū extremū vni⁹ cōpōnis apud intellectuz,
ergo zc.maior pbat.qz intell's tantū illud apphendit sim
plici apphēsione ꝑmo qđ cōponit cū alio. pbatio minoris,
qz mons aureus nō itelligit vna spē.cū nihil vnū tale sit in
re extra:qđ vnā spēm facit in sensu.z per ꝓns nec in itelle
ctu.z tn ꝓstat ꝙ mons aureus est extremuz vni⁹ cōpōnis.
vt si dicat ꝙ mons aureus est figmētū.vel aliqd tale. ¶Ꝫ.
multa possumus simul scire.ergo simul itelligere. ꝓntia⁹ pz
qz cuiuslibet scitī in actu:est spēs in itellectu in actu.añs pro
batur.qz si ꝓsidero vnā ꝓnem per spēm in actu.z cognosco
per pole alias duas ꝓnes in habitu.si nō habeo spēs illarū
duarum in actu:opz ergo me ingrere spēs illarum ꝓnum.
sed pono ꝑ pole ꝙ singulare nō sit extra in re qđ possit face
re spēm in sensu.z per ꝓns nec intellectu.vel tūc nunqz itel
ligam illam ꝓnem.vel habeo illā spēm in actu.sicut de pri
mā ꝓne.nec ex virtute fantastica potest abstrahi species illi⁹
ꝓclusionis.qz ibi nō possunt eē simul due spēs scōm te.sicut
in itellectu.nec est inconueniēs plura accidētia z plures spēs
eiusdē rōnis z generis scōm esse intentionale esse in eodem
sbto simul.sic duo lumina sunt in eadē parte medij.de quo
dicet amplius qnto huius. ¶Ad 3ᵐ de ꝓportione obti ad
potentiā dicēdū sicut prius.z potest sic argui ꝓtra euz.que
ro de qua ꝓportione loqueris.qz vel de ꝓportione numera-
li.vel de ꝓportione pfectionis.vel de ꝓportione finiti ad
finitum.primo modo nō pōt.qz eadem po⁸ numero potest
in plura obiecta numero.secūdo modo nō vt itelligit pro-
portio pfectionis quod aliquotiens sumptū reddit aliud.
visus enim infinities sumptus non reddet solem qz est alte
rius rōnis.tertio modo nō.qz ꝓportio potētie z obiecti est
ꝓportio mouētis z moti.z tn si aliquid mouet a finito pōt
etiā moueri ab infinito.sicut celū pōt moueri a deo qō nūc
mouet ab angelo. ¶Ad formā iam supius dictū fuit ꝙ illa
ꝓportio cum sit motui a mobile magis regrit dissilitudi-
nem qztū ad

rationes nec valet quantum ad responsiones.

Quantū ād ꝑm ꝓncipale ꝑmo ꝓmittā q̄sdam distinctiones.scdo oñdaz aliq̄s ꝛclusiones. ¶Quantū ad ꝑmū sit ista ꝑma distinctio q infinituz pōt tripl̄r accipi.s.negatiue:ꝓuatiue:z ꝛtrarie. ꝑmo mō dicit infinitū quod nō est aptū natuz finiri sed repugnat sibi eo modo quo dicit tertio phīsi.q punctus est infinitus sicut vox est inuisibilis. Infinitū ꝓuatiue dicit qđ ꝓuat finez vel finitatē in apto nato finiri.z hoc sonat vocabulū. Infinitum ꝛtrarie est qđ negat finitatē ponendo eius oppositū. z isto mō loquit aliqē z bōetius sup predicamēta.capitulo de qualitate:vbi dicit sic phs.qualitati inest ħre ꝛriuz sicut iniustitia contrariat iusticie:iniustus enim cōtrarie dicit eo q habet habitū ꝛriū ex actibus generatū.sic infinitū contrarie negat finitatē cū positione ꝛtrarij puta infinitū extēsum fine terminis.z sic loquit phs ꝑmo phīsi.ꝓtra pmenidem z melissum. Istud infinitū ꝛrie dcm̄ pōt dupl̄r intelligi.vno modo q sit actu existens sine terminis.alio modo q sit in potentia.quod diffinit phs tertio phīsi.t.infinitū est cuius quātitatē accipientib⁹ semp est aliqd extra accipe.ita q q̄tūcūq; accipiat semp est aliqd extra.si tñ esset ꝓuatiue vel negatiue nō semp esset aliqd extra accipe.ergo infinitū duobus modis vltimis.s.ꝓuatiue z ꝛtrarie semp est in q̄tate molis vel virtutis. q̄tas aūt ois dicta ꝓprie vel methaphorice est magnitudo vel multitudo dicta proprie vel methaphorice.ergo ois infinitas talis est in magnitudine vel multitudine ꝓpria vel methaphorica. ¶Secunda distinctio sit ista q infinitū pōt dupliciter accipi.vno modo ꝓ rōne infinitatis in se.alio modo ꝓ substrato rōni infinitatis.z ꝓ eo quod subest tali rōni aliud est.n.querere de rōne infinitatis in se:z aliud de eo qđ subest tali rōni infinitatis.sicut aliud est querere de ente per accidēs.aliud est q̄rere de eo qđ subest vel est sub ente per accidens.phs.n.sexto huius phat qđaz de ente p accns.ex quo sequit q de ente p accns pōt esse scia.z tamē ibi phat q de ente per accns non potest esse scientia.primū intelligit de rone entis in se.2m de illo cui inest.sic in proposito dicitur de infinito.

Be secūdo declarabo.8. ꝛclusiones. prima ꝛclusio sit ista. Infinitū ꝛtrarie in magnitudine vigoris vel pfectionis a nobis est intelligibile.hanc oñdo sic.de⁹ est infinitus ꝛtrarie in magnitudine pfectionis. sed deus est a nobis intelligibilis.ergo ꝛc.maioꝛ pz.q; deus est infinitus z nō negatiue nec priuatiue.ergo cōtrarie.minoꝛ est ostensa superius. ¶Scda ꝛclusio sit ista. Infinitum ꝛrie in multitudine nō pōt cognosci a nobis fil'tanq̄z vnū obiectū.hāc oñdo sic.itellect⁹ qui icludit ꝛtradictionē est impossibilis.sed itellect⁹ intelligēs infinitū ꝛtrarie in multitudine est hȳ.ergo z ꝛc. maioꝛ est cuidēs.ꝛz minoꝛ pz ex ꝓcedētib⁹. tū q; nō est dare infinitū in re in actu.tū q; infinita multitudines sunt itelligibilia infinitis actibus:qđ repugnat itellectui nr̄o. ¶Tertia ꝛclusio sit ista. Infinitum cōtrarie in multitudine nō pōt intelligi a nobis successiue.puta itelligēdo vnū post aliud.hāc ostendo sic.Si infinitū in multitudine pōt itelligi successiue.ergo cōtingit infinitū ptransire.ꝓns est euidenter falsuz.ergo z añs.pbatio ꝓne.q; si cōtingeret itelligere infinitū in multitudine successiue.oporteret totā istaz multitudinez ptransire. ¶Notādū aūt est q ista conclusio videt ire ad mentē phi.z certū est q de actibus itellectus actu infinitis siue fil'siue successiue.q; vtus nō sufficit ad tot actiones hūdas fil'siue successiue z hoc mō loquit phs.habitualiter āt itelligi infinita per spēs ꝑtas nō qdem nāl̄r acqsitas ꝛz a deo ipressas forte nō est ipossibile.de quo alias. ¶Quarta ꝛclusio sit ista.infinitū ꝛtrarie in magnitudine quātitatis molis nō pōt itelligi a nobis.hāc oñdo sic.itellect⁹ qui icludit contradictionē est ipossibilis.ꝛz itelligere infinitū in tali magnitudine icludit ꝛdictionē p q̄to nō est dare tale infinitū in re.ergo ꝛc. ¶Quinta ꝛclo sit ista.infinitū ꝑtiue i magnitudine molis nō pōt itelligi a nobis.ista ꝑbat sic̄ ꝓcedens.q; nō est dare aliqđam talem magnitudinez que sit apta nata finiri.z nō sit actu finita.z tō intellectus itelligēs tale infinituz repugnat rei. ¶Sexta ꝛclo sit ista.infinitū ꝑtiue in multitudine nō pōt intelligi a nobis.hoc pz sic̄ ꝓcedēs.q; nulla est multitudo que sit apta nata finiri.z nō actu finita.quare intellectus itelligēs multitudinē infinitā repugnat rei. ¶Aduertendū q; oēs ꝓdicte ꝛclusiones accipiūt infinitū ꝓ re substrata z que subijcit rōni infinitatis. ¶Si aūt querat de infinito accepto ꝓ rōne infinitatis in se.sit ista septima ꝛclusio.s.q; infinitū isto mō pōt itelligi a nobis:quam sic oñdo.impoſ̄ est aliqđ intelligere ineſſe vel nō ineſſe alteri nisi ipm ꝓius apprehendat ab itellectu simplici ꝛz infinitū omni mō dictum possumus cognoscere alicui ineſſe vel nō ineſſe.ergo neꝯio ipsuz infinitū vt sic pr⁹ est apprehēsuz ab itellectu. Ex oib⁹ ꝓdictis ꝛcludo correlatiue q infinitū acceptū ꝓ re substrata sic est impossibile intelligi vel nō itelligi.sicut est poſ̄ esse vel nō esse ex pte rei. vñ infinitū pfectione sic̄ est de⁹ est intelligibile a nobis. Infinitū aūt in magnitudine molis vel in multitudine ꝑm actū nō. Item infinitū in essentialiter ordinatis vel in actu vel in potētia seu ꝓuatiue seu ȳrie nō pōt itelligi a nobis.cui⁹ rō est q; repugnat rei.infinitum aūt siue in multitudine siue in magnitudie:siue in gbuscūq; accūtaliter ordinatis si in potētia accipiat pōt intelligi a nobis.z ꝑ potētiā r acceptū.vt sic sp itellectus cōformet rei. ¶Octaua ꝛclusio sit ista. Infinitū negatiue pōt intelligi a nobis.ꝑ pz.q; pūctus vel vnitas pōt itelligi a nobis.ꝛz ipa sunt infinita negatiue.ergo infinita negatiue pñt a nobis cognosci. Ex predictis pz quid sit dicendum ad questionem.

Ad argumēta ād ꝑmū z ad ꝓfirmationē pz q vex ꝛcludūt.q; arguūt de infinito in magnitudine pfectionis.qđ est de⁹.vñ Damascenus q̄rto sententiaz.q; hoc solū possum⁹ scire de deo q est infinitus z ideō ꝛprehensibilis. ¶Aliud cū arguitur q infinitū pōt diffiniri z passiones de eo demōstrari.dicēdum q; phat de infinito accepto nō ꝓ re substrata ꝛz ꝓ rōne infiniti in se. ¶Ad aliud de infinitate spēz nūeri z figure.dico q; oēs sunt itelligibiles a nobis nō fil'ꝛz successiue:tñ nō ꝛtingit ptransire. ¶Ad vltimū cū arguit q si duo corpora ꝛc̄.dictuz est q infinite spēs ñt esse simul in itellectu actu ꝑmo.nō nāl̄r sed si a deo ifundant sicut supius tactū est.z tñ nō sequit q itellectus in actu scdo possit intelligere infinita. ¶Ad auctes phi in oppm dico q; itelligit q infinitas in multitudie que itelligit per diuersas spēs nō pōt itelligi a nobis esto q; intellectus hȳet infinitas spēs apud se.q; nō posset elicere simul infinitos actus z opationes.nec posset itelligere vnum post aliud q; nō posset ea ptransire. ¶Et h̄ de scdo methaphice.

¶Ampli⁹ āt m̄tis exñtiū nō isunt oib⁹ oia.quo nāq̄z mō poſ̄ est vñ ꝓncipiū eē in imobilibus.aut boni naturam:ꝛc̄.

Ꝑca tertiuz li

e

bruz metha. ¶Queritur vtz in imobilibus sit causa efficiens z finalis.z vr̄ q; sic.nā medius demōstrationis reducit ad genus cause efficientis.sed scie mathe.que sunt de imobilibus vere demōstrāt.ergo in imobilibus est ve iuenire rōnem efficientis.maioꝛ est nota ex scdo phīco. vbi phs prin⁹ oꝛationis enumerat iter causas efficientes ratione medij. ¶Item ꝑmo posterioꝛ dicit q; prin⁹ demōstrationis sunt cause conclusionis.medium aūt nō est causa mālis:q; nō ītrat ꝛclonem.nec est causa formalis nec finalis.relinquitur ergo q; sit cā efficies. ¶Preterea imobilia sunt cācta.ergo hñt rationem finis.añs pz.ꝛz ꝓna

c

probatur.qz quod habet rationem entis habet rationem boni:cum bonum z ens conuertantur.finis autem z bonū sunt idem.vt dicitur hic. ¶Contra Arist.hic in littera.

Rñdeo ad qōnē. pmo pmittā aliqs distinctiones scdo dicā ad qōnē. ¶Quantum ad primū sit ista prima distinctio q imobilia sunt in duplici genere, quedā sunt immobilia mouentia vt deus z intelligentie. quedam que non mouent nec mouent vt mathematica. ¶Secunda distinctio sit ista q duplex est efficiens.quoddā dans esse sine motu.quoddam pas esse cū motu.exemplū primi. deus qui nō agit interueniente motu.exemplum secundi.omne agēs phyficum. ¶Tertia distinctio sit ista. q duplex est finis.quidā qui attingit mediante motu.quidam qui attingit sine motu.primus finis coīrñdet secundo efficienti:scdo finis pmo. ¶Quarta distinctio sit ista. q motus repit in aliquo tripliʳ.s.vel effective.vel subiue.vel terminatiue.exemplū pmi.de⁹ z intelligentie.exᵐ scdi.celum z quodlibet mobile.exemplū tertij.albedo z quelibet forma motū terminās. ¶Quinta distinctio sit ista; q finis repit in aliquo dupliʳ.vno modo qz ipsuz est finis.alio mō qz ordinat ad finē.exemplū primi.deus qui est finis oium:exemplū scdi.creatura omnis que ad deū vt ad finem ordinatur.

Quantū Ad scdz videndū est pmo de efficiēte.2°. de fine.de primo si fit sermo de imobilibus pmo mō que.s.sunt imobilia mouentia.sic dico duo. primū est q deus est efficiēs imobile sine motu.secundū dictū est.oē efficiens imobile aliud a primā causa est efficiens per motū. Si aūt fit sermo de imobilibus scdo modo.que s.nec mouent nec mouent vt sunt mathe.sic dico q nullo modo repit in eis realiter loquendo rō efficientis.nec cum motu nec sine motu.nā mathe.vt talia nō habent esse aliqd reale. ¶De scdo qztuz est de fine si fit sermo de imobilibus pmo°.que.s.sunt mouētia sic dico duo.pmū est q loquendo de fine pmo mō qui est ipz qō est finis.sic finis reperitur in pmā cā que est oium finis.2ᵐ dcm est q loquendo de fine scdo mō.put finis repit in aliquo qz ipsuz ordinat ad finez. sic dico q finis repit in oi creatura sive mobili sive imobili. ¶Si aūt fit pmo de imobilibus scdo mō.sic pōt dici q in eis nō est finis aliquo modo realiʳ loquendo. Vel posset dici q in eis est finis scdo modo vt finis repit in aliquo pm q ipsuz ad finē ordinant.nā mathe.eodē modo quo sunt aliquid citra primā cām ordinant ad ipsaz ad quaz oia entia vt ad finem naturaliter ordinantur.

Sed Dic est vnū dubiū vtrū in imobilibᵍ possit motus repiri. ¶Dicēdū q de motu subiue aliter est pm viā pbi.aliter pm viā theologi.nā pm pbz nec deus nec intelligētie pñt esse subm motus.sed sunt simpliʳ imobiles. ¶Sed pm viā theologoz oēs intelligentie pter primā possunt moueri etiā localiter.qz moueri de loco ad locū non repugnat angelo. ¶De imobilibus autez mathe.pz q in eis nullo mō est motus subiue realiʳ loquendo. Si aūt loquamur de motu terminatiue simpliʳ.negādū est motū in imobilibus esse.de deo qdē pz.qz est oino interminabilis.de intelligentijs etiā pz.qz licet sint pducibiles in esse non tñ per motū.qz deus a quo pducte sunt non pducit aliqd per motū. De mathema.aūt pz.qz non pducunt in esse per motuz. ¶Si aūt loqmur de motu effective.sic dico q tā in deo qz in intelligentijs est reperire motū.qz oēs mouent vt mouere pñt. De mathe.aūt pz.qz nec mouent nec mouent realiter loquendo.sic ergo pz ad qōnē. ¶Ad primū in oppositū dicēdū est q lz medius respectū pclonis dicat hre rōnē efficiētis nō tñ est hᵐ realiʳ loqndo z per motuz.sic loqt hpbs. ¶Contra. qz discursus demōstratiuᵍ vr est gdā mot⁹. ¶Rñdeo.q nō est motᵍ realis.qz fit p itellectū. ¶Ad pm dicendū q non oē bonum habet rōnē finis nisi illud ad qō oia alia ordinant. mathe.aūt lz aliqlr possint dici esse ordinata ad finē extrinsecū.tñ in eis nō est finis ad quē aliud ordinant.ita q vnū sit finis alterius proprie loquendo.

¶Nō ātē pleʳ genᵍ exñtiū vnū eē nec vnū:nec ens.nā necesse dīas cuiuslz generis eē z vnū eē qualz:impleʳ est aūt predicari:aut spēs generis de proprijs differētijs aut gñis sine suis specieb⁹. Quare si est vnuz genus:aut ens:nulla differentia:nec vnum:nec ens erit.zc.

Queritur Utz genus pdicet de dīa per se. Et videt q sic.nā hō per se est rōnalis.ergo rōnale p se est hō.ergo rōnale per se est aial.pña pª pbat.qz ppō necessaria quertit in necitū.ex pmo priorz.ergo pet se in per se.2ª pña pbat.qz hō per se est aial.si ergo rōnale per se est hō.sequt q per se est aial. ¶Pᵗ. hō per se est aial.hō p se est rōnalis.ergo rōnale per se ē aial. ista illatio pbat.qz sic ex pmissis necijs sequt pclo necia.ita ex per se per se. ¶Pᵗ.septimo huiᵍ dr:q qñ aliqd de alio predicat per se pmo,mō.vnū pdicat de alio.et in abstracto.ergo iste sunt vē.humanitas est rōnalitas.z humanitas est aialitas.qz iste sunt per se in pmo mō.hō est rōnalis.hō est aial. ergo sequit q rōnalitas est aialitas.z tunc pcretuz pdicabit de pcreto per se pmo°.dicēdo q rōnale est aial. ¶Pᵗ.si genᵍ per accns pdicat de dīa.ergo per accns predicat de specie. pña est falsuz:ergo z añs.pbatio pñtie.qz qñ aliquid pdicatur de aliquo per accns:predicat per accns de quo cūcz in quo illud formaliʳ includit.dīa aūt formaliʳ includit in spē. ergo si genᵍ pdicat per accidens de dīa.pdicat z de spē per accns. ¶Contra.qz si sic.ergo vnū animal erit multa aialia. pña est falsuz.ergo z añs.pbatio pñe qz aial z rōnale includunt in pceptu spēi.puta hois.aut ergo idem aial importatur per genus z dīa.aut aliud z aliud.si pᵐ.ergo erit nūgatio in diffinitione hois.si 2ᵐ.hr ppᵐ.q hō erit duo aialia.

Rñdeo q genᵍ nō pdicat per se de dīa.qđ pz per Auicēnā qnto methaphice dicentē.q lz genus z dīa pdicent de toto.i.de specie.nō tñ significant totū per se.lz genus significat māle.dīa aūt formalē vtrūq aūt significat ptē spēi per modū totiᵍ.z sic māle est extra formale:sic pceptus generis est extra pceptum differentie.

Ad argumēta Ad pmū negāda est pña.lz est fallacia pñtis.pse.as aūt signi ficat cāz pdicati esse in subiecto supⁱ aūt non hz cām quare inferiᵍ sibi insit.lz magis econuerso.in subiecto ergo pōt ee cā inherentie pdicati:licet in pdicato nō sit cā q subz sibi insit Ad pbationē dico q non valet silitudo de ppone per se z nēcia. Ratio huiᵍ est.qz antecedens nō pōt esse verum vel necessariū:nisi etiā psequēs sit vez vel necessariū.alioquin posset esse verū sine illo.ppō ergo pversa nō pōt esse va seu necessaria que se hz vt antecedes: nisi ppositio conuertens que se habet vt cōsequens sit vera seu nēcia.verūtamē añs potest habere cām quare pdicatū vel psequens sibi insit. lz nō econuerso vt dictū est.alioqn vniuersalis affirmatiua cōuerteretur simpliʳ.qz per se presupponit de omni.ppō ergo per se non nēcio quertit in per se. ¶Ad 2ᵐ per idez.qz licet ex pmissis.necessarijs que se hñt vt antecedēs in fillogismo non possit seq pclusio nisi necessaria que se hz vt psequens. alioquin premisse possent esse vere sine pclusione.tamen ex pmissis per se pōt sequi cōclusio per accidēs.licet necessaria. ¶Cōtra.pmo posteriorz.dicit.q si per accns.ergo non necessarium. Rñdeo,illud est vez de accntib⁹ comparatis ad subm.pdicatio enim per accidēs generis de differentia.non est aliqs modus per accidēs qui opponit ad necessariū.de quo per accidens habet primo posteriorz quādo.s.predicatur accidens de accidente.vel accidens de subiecto.vel subiectū de accidente.z de tali verum est q si per accidens.ergo

non necessarium. dr̃ia aũt non est proprie accidens generis. nisi accipiendo accidens alicuius quod est ex ꝓceptũ quiditatiuũ z formalez. z ideo talis p̃dicatio per accidens potest simul stare cũ nec̃io ¶ Ad tertiũ dicendũ q premisse sunt false. humanitas est aialitas z similiter humanitas est rõnalitas. Ad ꝓbationez est sciendũ q dupler est concretio. z dupler est abstractio. vna ꝓcretio est ad subm: puta qñ aliquid denominat aliud qd̃ est extra suã essentiam. alia est ad suppositũ. puta qñ aliquid significat aliquid per modũ denominantis aligd ꝑtie nature. exemplũ primi. albũ qd̃ denominat subz. exemplũ secũdi. vt hec albedo est albedo. Sil'r est dupler abstractio corr̃ndens. vna a subjecto. alia a supposito ꝑtis. exemplũ primi. cũ albedo abstrahit ab homine. exẽplũ scdi. cũ albedo abstrahit ab hac albedine. z homo ab hoc homine. ¶ Ad formã ergo rõnis dico q dictuz p̃bi septimo huiꝰ vez est de ꝓcretis z abstractis scdo modo. sed nõ p̃mo modo. vnde si hec est va. hic homo est homo: hec est vera. hec humanitas est humanitas. nõ tamẽ sic se hz in concretis z abstractis p̃mo modo. nõ. n. valet. si homo est albus. ergo humanitas est albedo. Ratio huiꝰ est. qz in predicatione per se p̃moꝰ est p̃dicatio rõnẽ gditatis. quãdo aũt p̃dicatũ est intra gditatẽ subiecti: pscisõ quocũq; alio adhuc est de intellectu subi. sed si fit concretũ ad subm: subm est extra. nec predicatũ est idẽ subiecto. Ad ppositũ dico q rõnale in concreto ideo predicat de hoie. qz rõnẽ suppositi significat per modũ totiꝰ. in abstracto aũt auferꝫ iste modus: z significat per modũ partis. pars aũt nõ p̃dicat de toto. quare iste ambe sunt false. humanitas est aialitas. humanitas est rõnalitas. ¶ Ad quartũ nego ỹntiã. ad ꝓbationẽ dicendũ q ista maioz est vera: si illud dat intelligere z facit vnũ per accidens cũ alio. differentia autẽ cũ genere nõ facit vnũ per accidens. sed vnũ per se. ¶ Aliter dr̃ z est idẽ q si genus predicat de differentia per accidẽs: ꝑtie nõ est predicatio per accidens. qz non est in aliquo istoz triũ modorum qui ponuntur primo poste. sed est per accidens largo modo. eo q predicatũ est extra rationem subiecti. z sic per accidens diuidit cõtra per se primo vel secundo modo.

¶ Sil'r ãt se hz circa nũc ĩ tpe. ñ. n. hoc cõtingit fieri z corrumpi: attñ videt aliquid sp eẽ. nõ substãtia aliq̃ existẽs: ꝛc.

q Verit Utr idez nunc vel instans sit in toto tpe. ¶ Et est vna opinio satis cõis que ozit ex hoc tertio. z etiam ex q̃rto phycoz. capitulo de tpe. q est idem scõm subtantiã in toto tpe. licet sit aliud z aliud p̃m esse. Quod ostendit sic. substãtia ipsius nunc corr̃ndet sube ipsius mobilis. variatio aũt ipsiꝰ nunc p̃m esse corr̃ndet variationi motꝰ. vñ p̃m defluxuz motus variat nunc scdz esse. licet maneat idem secundũ substantiam ꝓpter identitatez mobilis in toto motu. ¶ Sed ꝓtra istaz opinionẽ inquantũ vba vident sonare arguit per duas rõnes phi q̃rto phicoz. p̃mo sic. illa dr̃ simul' que sunt in eodẽ nunc indiuisibili. si ergo idẽ est nũc in toto tpe. ergo illa que fuerũt in millesimo anno: z que sunt hodie erunt simul. qd̃ est falsuz euidẽter. ¶ Respondet q oĩa p̃t esse in eodẽ nũc realr. sicut vnũ mobile realiter per suũ motũ hz eẽ in oibus ptibus spacij. non tñ oĩa sunt in eodẽ nũc p̃m rõnẽ sicut nec est idẽ mobile p̃m rõnẽ. vt hz esse in diuersis ptibus spacij. ¶ Cõtra. vniformitas siccitatis accipienda est correspondẽter idẽtitati ipsiꝰ nũc. vt que sunt in eodẽ nũc realr sint simul realr. z que sunt in eodẽ nunc p̃m rõnẽ: sint simul p̃m rõnẽ. si ergo in toto tpe est idẽ nũc realr. z alterꝫ hz rõnẽ. sequit q illa que fuerunt in millesimo anno z que sunt hodie erũt simul realr z p̃m veritatẽ. licet nõ sint simul hz rõnẽ. qd̃ nullus sane mẽtis diceret. ¶ Ꝑ. scdo. cuiuslibet continui sunt duo termini distincti. hz tps est qdã ptinuũ cuius termini sunt ipsa nunc. ergo ipsa nũc sunt distincta. Ista ratio declarat. qz ipsum nunc p̃m subam est aliqd̃ indiuisibile de genere q̃titatis. tũc q̃ro cuiꝰ ptinui sit terminus vel cuiꝰ discreti sit ps: qz oẽ indiuisibile qd̃ est per se de gñe quãtitatis vel est terminꝰ ptinui. vel ps discreti. si ponit ps discreti. ergo tps ponit discretũ. qd̃ phs nõ ꝓcederet pprie loquendo: Si ponit terminus ptinui opz ergo q sit aliud z aliud p̃m q terminat aliã z aliã ptem ptinui. qd̃ est ppositũ. Resp̃ dett q vnũ z idem nunc p̃m rem potest terminare aliquod tps ex vtraq; parte sicut vnũ z idẽ mobile per suũ motum terminat aliqd̃ spaciuz ex vtraq; parte. qz prius existens in principio alicuius spacij fit postea per motuz in fine illius spacij. ¶ Contra. qz illa esse accidunt illi nunc eidẽ p̃m substantiã z scõm rẽ. qz per ea illud nunc manet idẽ sub diuersis esse. z per ỹns illa esse accidunt sibi. ergo nunc tpis non per se sed per accidens est terminus tpis. quod est falsuz. nã oẽ indiuisibile de gñe q̃titatis per se terminat q̃titatez vel est pars discreti. quare sequit q tale idẽ nunc nõ sit indiuisibile per se de genere q̃titatis. ¶ Preterea illa esse quero cuius generis sint si sunt indiuisibilia de gñe q̃titatis. ergo sufficiunt ad terminandũ ppriũ ptinuũ absq; illo nũc p̃m subam. qd̃ nullus diceret. Si aũt sint alterius gñis. puta qualitatis. ergo qlitas per se est rõ terminandi ptinuum in gñe q̃titatis. qd̃ est falsuz. vident ergo rõnes phi stare. nec ipse eas aliqñ soluit. ¶ Preterea ad principale. si idez nunc p̃m subam flueret per totũ tempus. ergo totus eius fluxus cõponeret ex indiuisibilibus. z per cõsequens tempus cuz p̃m eos nunc fluens causet tempus. ỹns est manifeste falsuz. ergo z antecedens. ꝓbatio consequentie. qz nunc indiuisibile non posset fluere nisi scõm esse diuersa que necessario sunt indiuisibilia. ꝓbat aũt phs sexto phisi. q indiuisibile non põt moueri. qz tũc motus eius componeret ex indiuisibilibus. qz prius pertransit minus vel equale q̃z maius. ergo tẽpus esset cõpositũ ex indiuisibilibꝰ. quod est contra p̃hm. ¶ Preterea ois mutatio hz aliquã mensuraz. si ergo idem nunc scõm subam mutatur scõm diuersa ee. oportet ipsius vel suozum esse q̃rere aliq̃z mensuram. illa vel erit tempus vel erit nunc. z sic in infinitũ. ¶ Dicẽdũ ergo aliter q nunc est aliud z aliud scõm subam in toto tpe. sicut est alius z alius punctus in tota linea. sed ad saluandũ p̃hm qui p̃ma scie videt dicere oppositum est notandum q non est intentio phi q idem nunc maneat in toto tempore. sz quodcũq; vnum nunc de pluribus consideratũ secũdum se est idem. z hoc est dicere esse idem scõm subam. consideratum autem in ordine ad tps preteritum z futurum non. sed cum sit terminus preteriti z principium futuri dr̃ distingui p̃m eẽ. qz alia est ratio finis z principij. vt sic. vnum ergo nunc habet identitatem secundum subam. i. se z scõm se z habet diuisionez scõm esse respectu partium temporis. z non est tanta identitas instantis in toto tempore cum sint infinita instãtia q̃ta est idẽtitas vnius instãtis. ergo in toto tpe necesse est esse aliud z aliud nunc secũdũ subam. ¶ Et ad hoc valet declaratio philosophi quam isti addunt pro se de mobili quod manet idem. non qdem mobile vt absolute precedit mutationem. qz hz mõ non est tempus mẽsura eius nec aliquid pertinens ad tps. sed forte vt sic cuiꝰ est mensura eius: de quo alias. sed mobile vt est sub vna mutatione est idẽ hz subam. i. scõm esse illiꝰ mutationis considerate in se vel p̃m se. est autem aliud p̃m esse. idest vt sub illa mutatione terminat preteritum z iniciat futurũ. z secũdũ hoc dicit alibi z alibi esse non qdem actu. sed in eodẽ vbi medio inter extrema inq̃tum illud terminat motum scõm prius vbi. z inchoat motum scõm posterius vbi. dicit aũt alibi z alibi esse quatenus mutari est aliquid vtriusq; extremi. ¶ Et hec de tertio methaphisice.

¶ Ens ãt mltis modis dicit. sz ad vnũ z ad vnã aliquã naturã. sz nõ equoce. ꝛc.

Jrca quartuz librum methaphisice. Queritur. Utrum ens vniuoce predicet de oibus entibus. vr q nõ. per porphiriũ. Sigs ingt oia entia vocet equiuoce nũcupabit. ¶Confirmatur. qz nihil vnum predicatur vniuoce de omnibus pp infinitatem entium in natura. ¶Lõtra phs hlka. d. q ens multiplr dr nõ tñ equoce. ergo vniuoce si vniuocum z equiuocum sunt immediata.

Rñdeo In ista qõne pmo recitabo vnã opinionẽ. scõo dicã aliter ad qõnẽ. ¶Quãtuz ad pm sciendũ est q est vna opio antiq quã ẽt sequunt aliqui moderni tenentes ptem negatiuã. pro qua arguit multiplicit. pmo auctoritatibus. nã 4°. hui⁹ dicit phs q ens dr de entibus sicut sanũ de sãtis. z q metha. est vna scia non qz oia illa de qbus est dicant pm vnũ sed ad vnũ. i. nõ vniuoce sed analogice. ergo subm metha. qõ est ens nõ est vniuocuz sed analogũ. ¶Ps. 7°. hui⁹ dr q qualitates z cetera accñtia sunt entia sicut logici gñt nõ ens esse ens z nõ scibile esse scibile. z sicut vas dr salubre z corpus: sed in oib⁹ istis nõ est vniuocatio ei⁹ qõ dicit de plurib⁹. patet. g. zc. ¶Ps. pmo phi. dicit phs q pncipiũ pcedendi contra Parmenidem z Melissum est qm ens dicit multiplr. Arguit etiã per rõnes z pmo sic. si ens est vniuocum ad oia entia. ergo ens est genus. ꝓñs est falsuz z contra pbm 3°. metha. ergo z añs. pbatio ꝓñe. qz tũc ens diceret in qd de plurib⁹ drntib⁹ spẽ. qõ est ppriuz giii. ¶Confirmat rõ. q si ens est hꝺ. ergo ꝑdicat de entibus pm rõnẽ alicuius vrĩs. nõ drie. qz nõ ꝑdicat in quale. nec ppriũ. nec accidentiũ. qz hꝺ sunt ex essentiã ei⁹ de quo dñr. nõ sic ens. nec ẽt ꝑdicat vt spẽs vt ps. ergo relinquit q ꝑdicat vt genus. ¶Preterea si ens est vniuocũ ad decez gña. ergo descendit in illa per aliqs drias. sint. a. z. b. aut ergo. a. z. b. includũt ens aut nõ. si sic. ergo in cõceptu cuiusz giis gñalissimi includeret bis ens. z per ꝓñs nugatio. Si nõ. ergo. a. z. b. non sunt entia. z tũc nõ ens erit de intellectu entis. nã. a. z. b. includũtur in cõceptib⁹ decẽ genez. ¶Preterea. illa que sunt totaliter z imediate sub extremis ꝺictionis nihil est cõe vniuocũ. sed deus z creatura. suba z accidens sunt hꝺ. nã sunt sub istis extremis ꝺictionis. dependere z nõ dependere. causatum z nõ causatũ. esse ab alio z nõ esse ab alio. ps ergo q nihil est eis cõmune vniuocũ. pbat maior. qz ois ꝓcept⁹ cõis est neuter respectu illoz quib⁹ est cõis. sed nullus ꝓceptus respectu ꝺictoriom est neuter. sz est necio alter illoz. aliogn ꝺictoria hꝛent mediũ. ¶Preterea. que sunt primo diuersa in nullo ꝓueniũt. sz de⁹ est primo diuersus a creatura z vnũ ꝑdicamentũ ab alio ergo nec deus z creatura nec decẽ gña ꝓueniũt in aliquo. nec per ꝓñs in aliquo conceptu cõi vniuoco. maior est euidens. sz ꝑ⁹ ps minoris de deo z creatura pbat. qz aliogn deus hꝛet quo ꝓueniret z quo differret a creatura. z ita nõ esset simplr simplex. 2ª ps de decẽ giib⁹ pbat. qz alr nõ esset negatiua imediata qñ negat vnũ genus giialissimũ ab alio. ꝓñs est falsuz. z contra phm pmo poste. pbatio ꝓñe. qz tunc extrema illius negatiue ꝓueniunt in aliquo toto. puta in ente. qõ nõ põt esse in ꝓpositione imediata negatiua. sicut dr pmo poste. vbi supra. ista ergo negatiua. qlitas nõ est suba. non ẽt imediata. ¶Preterea vbi tñ est vnitas attributionis nõ põt esse vnitas vniuocationis. sed oia entia attribuũt ad subam in rõne entis: vt dr in hꝺ quarto. Jtẽ creature ad deũ in rõne entis opz ponere vnitatem attributionis. ergo ens nõ est vniuocum predictis.

Quantũ Ad ꝑz alia est opio quã teneo tanqz veram. q ens est vniuocũ deo z creature. sube z accñti: z gñalr oib⁹ entibus de qbus ꝑdicat. ¶Ad cui⁹ euidentiã pmo pmittã vnã distinctionẽ. 2°. ondã triplicẽ ꝓcto nem. ¶De pmo sciẽdũ est q vniuocatio est tripler. qdaz est vniuocatio phyca. qdã logica. z qdã metha. vniuocatio phica est vnitas nãe ex nã rei circũscripto oi ope intellꝰ: de illa vniuocatione logt phs. 7°. phisi. qñ dic. q in spẽ spalissima est ꝑpe cõpatio z nõ in gñe. qtenus spes dicit vnã naz z vniuocã. nõ aũt gen⁹. sz latet equocationes in gñibus. gen⁹. ni. dr equocũ equocatione oppoª vniuocationi phyce eo q nõ corrñdet sibi vna nã vel ypostasis extra. sz plures pm q dicit cõmẽ. z themisti⁹ sup pmũ de aia. vniuocatio ista solũ est in spẽ spalissima que ve dicit vnã naz vnitate reali: minore tñ qz sit vnitas numeralis. sicut declarabit in. 7. ¶Vniuocatio logica est vnitas alicui⁹ realitatis vel intentionis pme sub vna intentione logica ꝓcepte. vbi gña. sub intentione gñis vel drie vel alicui⁹ alterius scde intentionis. Logic⁹. n. ꝓsiderabit hꝺ intentiones scdas adiunctas pmis. Ex quo ꝓcludo correlarie pmo q aliqꝺ trãscendens est ppzie vniuocũ vniuocatione logica. qz sz nulla scda intentio in gñe puta gen⁹ z dria cõperit alicui trãscendenti z exñti ex genue. sicut pz. aliq tñ cõpetit sibi puta intentio vnitatis que est logica z 2ª intentio. ¶2°. ꝓcludo q aligd esse vniuocuz vniuocatione logica z equocũ equocatione phyca nõ repugnat. pz. n. ex ꝑdictis q genus est equocũ equocatione phyca. z tñ est vniuocũ vniuocatione logica. ¶Vniuocatio metha phica est vnitas alicuius pme intentionis abstrahibilis per itellm a plurib⁹ ex nã rei circũscripta qcũqz itentione 2ª vel logica. z hꝺ mõ transcendẽtib⁹ nõ repugnat vniuocatio. vt dicet. ex quo ꝓcludi tur correlarie q aliqd est vniuocũ metha. qõ nõ est vniuocũ ppzie phyce loquẽdo. ¶De 2° sit ista pª ꝓclusio. Ens cõiter sumptũ nõ est vniuocũ oibus entib⁹ vniuocatione phica. hac ondo sic. ꝓceptui entis cõiter sumpti non rñdet vna nã in re exẽ. ergo ꝓcept⁹ entis nõ est vniuoc⁹ vniuocatõe phica. añs est euidens. qz ꝓceptui entis in cõi subsunt oia entia de qb⁹ certũ est q nõ dñt aliqz vnã naz. ꝓña ẽt pz ex ꝑcedẽtibus. ¶2ª ꝓclo sit ista. ens cõiter sumptũ est ve vniuocũ oibus entib⁹ vniuocatõe logica. hãc ondo sic. illꝺ qꝺ dicit aliqz vnã realitatẽ vel pam itentionẽ ꝓceptã sub aliq itentione logica est vniuocũ vniuocatõe logica: sz ens cõiter sumptũ est hꝺ. g. zc. maior pz ex diffone vniuocatõis logice posite supi⁹. minor ẽt. est euidẽs. qz sz ens cõiter sumptũ nõ ꝓcipiat sub itentione gñis vel drie vel alicui⁹ alteri⁹ sc̃de itentionis in gñe: ꝓcipit tñ vel põt ꝓcipi sub itentionẽ vrĩs que vtiqz est itentio secunda vel logica. ¶3ª ꝓclo sit ista. ens cõiter sumptũ est ve vniuocũ oib⁹ entib⁹ vniuocatõe metha. sic itelligẽdo q ens dicit aliquẽ vnũ ꝓceptũ realẽ abstrahibilẽ ab oib⁹ entib⁹ ptcipantib⁹ ens qditatiue. ps quez ꝓceptũ ens est ꝑdicabile de oi ente vniuocẽ z realr. z intr: hãc ondo sic. ois itelligs certus de vno ꝓceptu z dubi⁹ de duob⁹ in qb⁹ ille cert⁹ qditatiue icludit. hꝺ ꝓceptũ illũ de quo est cert⁹ aliũ a cõceptib⁹ de qb⁹ est dubi⁹ z vniuocũ illis. sz itellect⁹ hois põt esse cert⁹ de aliq qõ sit ens dubitãdo vtrũ sit de⁹ vel creatura. suba vel accñs. z sic de alijs in qb⁹ cõcept⁹ entis qditatiue icludit sicut pz: q ꝓcept⁹ entis est ali⁹ a ꝓceptibus dubijs z vniuoc⁹ eis ita q ex se est neutrũ z icludit in vtroq istoz. maior pbat. qz ipse est eidẽ ꝓceptũ eidez itellectui sit esse certũ z dubiũ. ergo vel est ali⁹ z hr ppom. vel nullus. z tũc non est certitudo de aliq ꝓceptu. est ergo ali⁹. z si qditatiue icludit in illis: sequ q nõ tñ est ali⁹ sz ẽt vniuoc⁹. minor declarat. pmo de deo z creatura. qz quilibet phs antiquus fuit cert⁹ illud qꝺ ponebat pm pnm esse ens. puta vn⁹ qui posuit ignẽ pnm: alius aquã. qlibet. n. erat certus ignẽ vel aquã esse ens. erat tñ dubium vtruz esset ens creatũ vel icreatũ. pm vel non pm. non. n. erat certus q esset ens pm. qz tunc fuisset certus de falso. falsum aũt nõ ptingit scire. nec erat certus q eẽt nõ pmũ qz tũc non posuisset oppositum. ¶2° pbat de suba z accẽte. Nam phi diuersi diuersimode opinati sunt de lumine quoruz vnus ponit q sit accñs. ali⁹ q sit corpus z suba: z illa qꝺ q ponit q est suba est cert⁹ q est ens. sz nõ est cert⁹ q sit suba qz tũc eẽt certus de falso. nec q nõ est substantia qz opposituz ponit.

¶ Respondet q̄ quilibet talis philosophus habuit duos conceptus in intellectu suo ꝓpinquos qui pp ꝓpinquitatem analogie videnť esse vnus ꝛceptus. ꝛ pp istā ꝓpinquitatem qua ꝺidentur vnus conceptus videť esse certꝰ de vno ꝫ est de illis duobus ꝺubie conceptis. ¶ Contra. qꝛ ex ista euasione videť ꝺestrui ois via ꝓbandi vnitatē vniuocā alicuius cōceptus. Sī. n. ꝺicis hoiem hꝝe vnū ꝛceptū cōem ad sortē ꝛ platonem. negabiť tibi ꝛ ꝺicet tibi q̄ sunt duo cōceptus. ſz videť vnus pp magnā ꝓpinquitatē ꝛ sīlitudinem. ¶ Confirmať rō ꝓncipalis qꝛ ois ꝛcepꝰ p̄ꝺicabilis ꝺe pluribus ꝺm vnū nomē ꝛ vnam rōnē est vnus vnitate vniuocationis. hec. n. est ꝺescriptio vniuoci in antepredicamētis. sed concepꝰ entis est hꝺ. nā p̄ꝺicať in qd ꝛ includiť qditatiue in entib⁹ inferioꝛib⁹ ꝺe q̄bus ꝺicit q̄ ꝓz. ꝛ per ꝓns predicať ꝺm nomē ꝛ ꝺiffōnē. ergo ꝛceptus entis est vniuocus. ¶ ꝑ. ꝓma ꝺignitas seu ꝓnū ꝓnm non est multipler. ergo nec ens. ꝛ per ꝓns vniuocū. añs ꝓz. qꝛ primū principiū nō est ꝺistinguendū cū sit notissimū ꝛ firmissimū ex 4° huiꝰ. ꝓna ꝓbať. qꝛ primū principiū ꝛstituiť ex ente. ꝝre si primū principiuz nō est multipler. ergo nec ens ex quo ꝛstituiť. ¶ ꝑ. ꝓbatur spāliť q̄ sit vniuocū ad substantiā ꝛ accidens sic. si ens nō est vniuocū substātie ꝛ accīti. ergo intellectꝰ niť nō pōt hꝝe ꝛceptū qditatiuū ꝺe substātia. ꝓsequēs est euidēter falsuz. ergo ꝛ añs. ꝓbatio ꝓne qꝛ substātia nō imutat imediate itellectū niť m ad intellectionē sui cū non intelligiť ꝓ statu isto nisi per spēm accītis sensibilis. sed nullus ꝛceptus qditatiuus ſubē pōt haberi per imutationē accītis sensibilis nisi possit abstrahi a ꝛceptu accītis: ꝛ ille nēcio sic abstractꝰ est vniuocus alias nō esset abstrahibilis. talis aūt ꝛceptꝰ maxime vi esse ꝛceptꝰ entis. nā nullus alius esset qditatiuꝰ. maioꝛ ꝓz. qꝛ gcgd ꝓsens ꝛ imediate imutat intellectū illꝰ absentia potest naťliť ab intellectu cognosci qñ non imutat sicut appet in 2° ꝺe aīa. q̄ visus est ꝛceptiuꝰ tenebꝛe qñ lux nō est ꝓsens: nec visus imutať. ergo si intellectꝰ imutať a subā imediate ad actum circa ipsuz: sequeret q̄ qñ subā non esset presens posset eiꝰ absentia naliter cognosci. ꝛ ita posset naliter cognosci in hostia ꝓsecrata nō esse subam panis. qꝺ est manifeste falsuz. nullus ergo conceptus qditatiuꝰ hꝝ ꝺe subā naliter imediate a subā cātus: sed cātū causatus ꝛ abstractus ꝓmo ab accidente. ꝛ talis non est nisi ꝛceptus entis. ¶ Preterea. signuz ꝺistributiuū nō ꝺistribuit terminū equocū ꝓ suis significatis. qꝛ terminꝰ equocus nō hz vnū ꝛceptū qui sit diuisibilis in plures. sed signū ꝺistributiuū additū enti ipm ens ꝺistribuit ꝓ suis inferioꝛib⁹. sequiť. n. omne ens. ergo subā. ergo accīs. ergo ens nō est equiuocū. ¶ Preterea. vniuspotentie est vnū primum obiectū. sed primū obiectū. intellectꝰ est ēns vt cōmunē oibus. ergo ens sic commune est aliquod vnū. ꝛ per ꝓns vniuocū. maioꝛ ꝓz. qꝛ potētia mouet ab obiecto ꝺm formā obiecti. ꝛ nisi habeat vnam formaz nō mouebit. ꝛ ideo ꝺr q̄rto huiꝰ q̄ intellectꝰ qui nō intelligit vnū. nihil intelligit. ꝓbatio minoꝛie. qꝛ illud est primū obiectuz itellectꝰ sub cuius rōne oia itelliguntť. sicut ꝓz ꝺe obiecto visus. ſz nec rō ſubē nec accītis. ſz sola rō entis reperiť in oibꝰ intelligibilibꝰ. ergo ens est primū obm itellectꝰ nr̄i. ¶ Ꝓ ista ꝛclone faciūt oēs rōnes adducte ꝓ prima ꝛ 2ª ꝛcloni bus prime q̄onis isti⁹ scripti ponite in ꝓmo. ꝛ ideo iste rōnes sufficiant. licet multe possent adduci.

Ad argumēta alterⁱ⁹ opinionis. ¶ Ad illud q̄rti meth. ꝺe sano ꝛc. ꝺico q̄ ꝓbs q̄rto metha. ꝛcedit ordinē essentialē iter spēs eiusdem gñis. nam ibi vult q̄ in quolibet gñe est vnū primū qꝺ est mensura oīum alioꝛ. mēsurata aūt hñt ordinē essentialē ad mensuram. ꝛ tñ nō obstante tali attributione nullus negat ꝛceptū generis esse vnū. qꝛ predicať in quid de pluribꝰ ꝺiffe rentibꝰ spē. Si. n. genus nō haberet vnū ꝛceptū aliū a conceptibus spēz. nullus ꝛceptꝰ ꝺiceret in quid de pluribus. ſz quilibet de seipso. ꝛ sic idem predicaretur de eodez. ꝛ nō genus de spē. Confirmať. qꝛ ꝓbs septimo ꝓhicoꝛ. vt iam allegatum est ꝺicit. q̄ in generibus latent equiuocationes pp qꝺ non pōt esse cōpatio ꝺm genus. nō tñ est ibi equiuocatio in gñe quantū ad logicū. ſz quantū ad realē phīsi. qꝛ nō est ibi vnitas nāe. oēs ergo auctres que essent de illa mā. siue in metha. siue in phīca. possent exponi pp ꝺiuersitatē realē illoruiñ in quibus est attributio. cū qua ꝺiuersitate ſtat vnitas conceptus abstrahibilis ab eis. sicut ꝓz ꝺe gñe. cōcedo ergo q̄ accīs hz attributionē essentialē ad subam. ꝛ per ꝓns q̄ ens est analoguz ad ea. ꝛ tñ ab ꝫ ꝛ ab illo pōt abstrahi vnꝰ ꝛceptus cōis vniuocꝰ. nā analogia realis ꝛ vniuocatio metha phīcalis. realr nō repugnāt in eodē cōceptu. ¶ Ad illud qꝺ adducť ꝺe septimo metha. ꝺicendū q̄ argumētū ꝺe silī nō ꝛcludit. ꝓ tanto ergo est verū q̄ accītia sunt entia sicut logici ꝺicūt nō ens esse ens ꝛc. q̄tenus inter substātiā accīs est analogia ꝺm pfectius ꝛ imperfecti⁹. cum qua tñ ſtat vera vniuocatio. vt ꝺcm est. vnde ibiꝺē ꝺicit Aristo. q̄ talia non ꝺicunť equiuoce. ſz ad vnum. ¶ Ad aliud ꝺe ꝓmo phīcoꝝ ꝛtra pmenideꝫ ꝛ melissuz ꝺicēꝺū q̄ phs logtur ꝺe multitudine suppositoꝝ. que non repugnat vniuocationi. vt est ꝺictū in exponēꝺo lram. Principiū enim ꝛtra eos est accipere. q̄ ens multiplr ꝺr. nō equiuoce. ſz multiplr. ideſt ꝺe multis. ad inquirēꝺū ꝺe quō itelligūt. sicut si ꝺiceret oīa eē vnuz aīal. ꝛtra eos eēt ꝺistinguēꝺū ꝺe aīali. ꝛ querere ꝺe quo aīali intelligiť. i. quereret. vtꝝ oia essent vnus hō. vel vnus asinus. ¶ Ad primā rōnē. nego ꝓntiā. q̄ ens esset genus. Ad ꝓbationē. ꝺicēꝺū q̄ ꝛcedit ab insufficiēti. nā aliqꝺ deficit enti rōne cuiꝰ nō pōt esse genus. ſ. q̄ ens ꝺe aliqꝺ cōib⁹ ꝺr q̄s ꝓdicať. ꝺe illis. ſ. que sumunť ab alia re q̄z sit res a qua sumitur genus. tales. n. ꝺifferentie sicut est forte rōnale includunt ens qditatiue. ſz ꝫ est ꝛtra nām gñis p̄ꝺicati. ſ. qditatiue ꝺe ꝺr̄ia. ¶ Ad ꝓfirmationē ꝺe illis q̄nqz vltibus positis a porphirio. ꝺicendū q̄ porphiriꝰ ordinat libz suū ad p̄ꝺicamēta Aristo. sicut ipemet pmittit in phemio. loquiť ergo ꝺe illis vltib⁹. que aliquo mō inueniunť in linea p̄ꝺicamētali. ſz ꝓter illa est aliqꝺ vle qꝺ est trāscendēs. qꝺ nō ptinet ad aliqꝺ p̄ꝺicamentū. ergo ens est vle trāscēdens p̄ꝺicatū in qd. nec tñ est genus nec spēs. nec ꝓpriū. ꝛc. ¶ Ad aliud concedo q̄ ens ꝺescēdit in ꝺecē gña per aliq̄ ꝛtrahentia que ꝓpie nō sunt ꝺr̄ie. cū aḡt q̄rit. aut icludūt ens. aut nō. ꝺico q̄ nō icludunt ens soꝛmaliť. sicut nec passiones entis. nec vltime ꝺr̄ie vt iserius oñdam. ꝛ tñ nō sunt nihil. cum ergo arguiť q̄ nō sunt entia. ꝺicēꝺum q̄ nō sunt entia. formaliť. sunt tamen entia realiter ꝛ essentialiter. q̄ aūt illud qꝺ nō est ens formaliť ꝺū mō sit ens realiter sit ꝺe itellectu entis nullū est icōueniens. sicut rōnale qꝺ nō est aīal formaliť est tñ ꝺe itellectū hois: qui est vē aīal. ¶ Ad aliud ꝺe extremis ꝓtradictiōis. ꝛc. aut itelligit q̄ illa sunt sub extremis cōtradictionis totaliť. ꝫ est. q̄ illa p̄cise sunt extrema ꝺictionis. ꝛ tūc minoꝛ est falsa. qꝛ deus vel suba nō est p̄cise ꝫ qꝺ est esse nō ab illo accipiēꝺo proportionabiliť. qñ illa neḡa ꝺr̄ et ꝺe chimera. sicut nec creatura est p̄cise illa nēcio nō necesse esse. qꝛ ꝫ et ꝓuenit chimere. ſz tā ꝺe⁹ q̄z creatura. tā suba q̄z accīs est aliqꝺ cui ꝓuenit alterꝫ extremū ꝺictiōis. si ergo sic accipias mā. q̄ quibuscūq̄ ꝓuenīt extrema ꝺictiōis: ipa nō vniuocanť in aliq̄ cōi. illa maioꝛ est falsa. nā oīa diuidētia per se aliqꝺ cōe sunt talia q̄ de ipis ꝺr̄ extrema ꝺictiōis. ꝛ tñ vniuocanť in ipo cōi diuiso. Silr in ꝓpo⁰ ꝺe⁹ ꝛ creatura: suba ꝛ accīs pñt recipe p̄ꝺicationē ꝺictiōis. ꝛ tñ hñt aliqꝺ substractū cōe illis extremis ꝺictionis. rōne cuiꝰ pñt hꝝe aliqꝺ cōe. ¶ Ad aliꝺ ꝺcm fuit in ꝓª rōne ꝓncipali huiꝰ scripti ꝺe deo ꝛ creatura. ſz sint p̄ diuersa in realitate. qꝛ in nulla realitate ꝓueniūt. nō tñ sūt p̄ diuersa i ꝛceptu reali. quoꝝ ät possint eē ꝓuenīētia in ꝛceptu reali ꝛ nō in realitate. ꝺcm fuit ibi. Qꝺ ät ꝺr̄ q̄ negatiua in qua negat vnū genꝰ gñalissimū ab alio nō eēt imediata. nego ꝓntiā. Ad ꝓbationē cū ꝺr̄ q̄ extrema eēnt in aliq̄ toto: ꝺico q̄ non sunt in aliquo toto quod possit esse mediuz in aliqua figura fillogistica remouendo vnum ab aliꝺ. cuz de vtroqz affirmatiue ipsuz ens predicať. patet hoc cuilibet

scienti artem sillogizandi. ¶Ad vltimum de attributione dico q attributio sola nō ponit vnitatē vniuocationis. qz vnitas attributōis minor est vnitate vniuocationis. minor aūt vnitas nō arguit maiorē. tñ minor pōt stare cū maiori. fiē que sunt vnū gñe sunt vnū specie vnitas gñis sit minor vnitate spēi. Sili in ꝓposito dico q lz vnitas attributionis nō arguat vnitatē vniuocatōis. tñ cū vnitate attributionis stat vnitas vniuocatōis. lz vna nō sit alia formaliter. Exēplū. spēs eiusdē gñis hñt eēntialē ordinē z attributionē ad ꝑmū in illo gñe ex decimo methaphice. z tñ cū h̄ stat vnitas vniuocatōis ꝓceptibilis gñis respcū spēz. Sili in ꝓposito in rōne entis in qua est vnitas attributōis ipa attributa hñt vnitatē vniuocatōis. ¶Ad argumētū in oppositū de ꝓportione dicit vno. q ipe allegat aliū dicēdo. Si gs. zc. ita q nō videt loq ꝑm intentionē ꝓpriā. ¶Sili dicit q vez est accipiēdo equiuocū sic accipit apud phyticū realē: sicut etiaz gen⁹ realiter dicit equocū. z de tali equocatione logt porphirius. ¶Cōtra. ipe fuit logicus. z ita logice videt loq uutū fuisse. ¶Respōdeo q multa dicunt in logica nō logice. sicut in 2°. metha. q in omni motō est materia. z tamē hoc ꝓsiderare magis pertinet ad phīcum: q̄z ad methaphīcum.

¶Quedā. n. dicunt entia q sunt subē: z q̄dā entia q sūt passiones: z quedā accidentia: z quedā q sunt vie ad substātiaz aut ad relationē: aut q sunt non ens. zc.

¶Verit̄ Utz negatio habeat distinctā formalitatē: ab affirmatiōe cui opponit. ¶Et vr q nō. nam quod hz distinctā intelligibilitatem nō hz distinctam formalitatē. sz negatio est hūi. ergo zc. ꝑbatio minoris. q nō ens nō est obiectū itellectus. z per ꝓns nō pōt distincte intelligi. ens. n. est obiectuz adequatū intellectus. illō ergo q̄ subterfugit rōnem entis subterfugit rōnē obiecti itellect⁹. sz negatio nō est ens. ergo nō pōt itelligi distincte. ¶Confirmat. q priuatio cognoscit per habitū. z negatio per affirmationem. ꝑm doctrinā phī. vnde affirmatio intelligitur in negatione. ¶Preterea. iter affirmationem z negationem nō est dare mediū. cū sint contradictoria. sz si negatio posset distincte concipi. q̄ opz ꝓcedere si habeat distinctam formalitatem. tunc affirmationi z negationi eēt aliq̄d cōmune z mediū. s. posse ꝓcipi. ¶Preterea. oīs formalitas est aliq̄d positiuum. q actus intellect⁹ cum sit positiuus non videt posse terminari ad obiectū q̄ nō est positiuum. sed negatio nō est aliquid positiuuz. ergo nō hz ꝓpriam formalitatem. ¶Contra. illa dñr habere distinctas formalitates ex nā rei: quoz vnū manet in aliquo: altero nō manente. sed illa negatio manet in hoie ex nā rei: homo nō est asinus. cuius opposita affirmatiua. s. homo est asinus. nō manet in hoie sicut pz. ergo illa affirmatio z negatio opposita distinctas habēt formalitates ex natura rei.

Rñdeo Primo ꝑmitta aliqua necessaria. 2° dicam ad qōnē. ¶Quantū ad primū ꝑmo ꝑmittam rōnē formalitatis. quā describo sic. Formalitas est ratio obiectalis in re apprehensa ab intellectu ex nātura rei quaz nō opz semper mouere intellectū dūmō actum intellectus possit terminare. Quod dico pro tanto q lz aliquid possit terminare actū intellect⁹ nō tñ semper pōt intellectū ad sui itellectionē mouere. sicut cōiter dicit q relationes nō mouent itellectū rōne dependentie. z q nō sunt aliq̄d absolutū. z tñ terminat actū itellect⁹. Sili ꝓprietates indiuiduales ex eo q nō hñt rōnē q̄d. nō nō mouēt itellectū. z tñ terminat actū ei⁹. sili negatōes terminat lz nō moueāt itellectū: q̄ten⁹ non sunt entia. Itaq; tria regrunt ad hoc q aliq̄d moueat intellectū. ꝑm. q sit ens. 2m. q sit absolutū. tertiū. q habeat rōnem q̄d vel eēntie. pp ꝑm remouent negationes. pp 2m relationes. pp 3m oīs ꝑpetas ypostatica. vel ꝑpetas psonalis in diuinis. z ꝓprietates indiuiduales: que oia: licet actum intellectus terminēt: nō tñ mouēt intellm. ¶Ex ista descriptione ꝓcludo correlarie. q quecūq; pnt distincte ꝓcipi per intellectum hñt distinctas formalitates ex nā rei. ¶Sz ꝓtra vltimū positū in descriptione. s. q aliq̄d posset terminare actū itellect⁹. q̄ nō pōt mouere itellectū. instat. nā visus vr moueri a relatione quā dicis nō posse mouere itellm. naz ex alio z alio ordine oboz fit alia z alia visio. q̄ nō eēt: nisi ille ordo moueret visuz. ordo aūt est relatio. si ergo relatio pōt mouere visum. pari rōne z intellm. ¶Ad. vni⁹ potētie. z act⁹ vni⁹ rōnis. est vna rō obiectalis z vni⁹ rōnis. sz oēs act⁹ intellect⁹ sunt vni⁹ potētie. z sunt act⁹ vni⁹ rōnis in rōne talis act⁹. ergo eorū est vna rō in obo. sz hūi nō pōt eē rō terminatiua distincta a motiua. q sic eēnt alie z alie rōnes obales ergo ille rōnes nō sunt sic distincte qn oē obm terminās itellm moueat ēt itellm. ¶Ad. si rō terminādi sufficit ad obm itellis. ergo vbi aliq̄d terminabit actū itellect⁹ ex nā rei. illud eēt obm reale itellect⁹. sz 2e itētiones terminat actū itellect⁹ z tñ nullus diceret q sunt obm reale itellect⁹. ¶Rñdeo ad ꝑm q ille ordo nō mouet visuz lz extrema illi⁹ ordinis que hñt rōnē absoluti. lz ille ordo sit q̄dā rō ꝓnexa z sine qua nō. vñ ordo ille. cū nō sit obz ꝓprū nec cōe sensus. tō nō solū nō mouet sensuz. sz nec ēt terminat. vñ cognitio ei⁹ ptinet ad altiorē potētiā q̄cūq; sit illa. siue sensus cōis siue itellect⁹. vel dato q ille ordo aliquo° ꝓcipiat a sensu. dico q ex hūi nō segt q moueat sensuz: sz sufficit q terminet actum ei⁹. ¶Ad 2m dico q rō obi nō est ꝑcise mouere. sz accidit: sicut pz in po⁹ nutritiua z augmētatiua. z in alijs potētijs mere actiuis. hñt. n. obz nō motiuū potētie: sz terminatiuū tñ act⁹ po⁹. cum ergo in oi obo sit rō terminatiua. segt q obm vt obm hz rōnē terminādi nō mouēdi cui alludit nōmē obi. nā obm vr significare illō q̄ obijcit po⁹. z circa q̄ terminat act⁹ alicui⁹. ¶Ad aliō de scdis itētionib⁹ dico q 2e itētiones nō terminat ex nā rei. nā ipe fabricant per actū itellect⁹ negotiatis: tō nō frustra posui q formalitas sit rō repta in re ex nā rei. ¶2m q̄ ꝑmitto est hūi. q distin°. formalis siue per formalitates ipoz tat nō idētitatē aliq̄z quoz vnū excludit aliū a suo ꝓceptu formali in ꝑmo° dicēdi per se. vt oē illō rō dicendi distingui ab alio formaliter q̄ nō est idē sibi. in ꝑ° dicēdi per se. ¶3m q̄ ꝑmitto est hūi. q negatio cōpat ad duas affirmatōes. q̄z vnaz icludit z ꝑsupponit. alia vo destruit z excludit. vbi gr̄a. hō nō est asin⁹ respicit affirmatiuā istā. hō est asin⁹. z ista hō est hō. ꝑam destruit sicut pz. secdaz supponit z icludit vtualiter in suo subo. nā pro tāto ista est va. hō nō est asin⁹ pro quāto hō est hō. negā° aūt distinguit z plificat ꝑm distinctionē z plificationē affirmatōis quā destruit. z sic est vna vni⁹. hz. p. ꝑmo ꝓpiar. q vni affirmatōi vna ne° opponit. nō āt sic hz affirmationē quā icludit. q̄n imo vni⁹ affirmatōis sint ꝑles negationes. vñ illi⁹. hō est hō. sūt ille negatiue. hō nō est asin⁹ hō nō est lapis. z sic de alijs q̄buscūq; i q̄b⁹ negat aliq̄d vē de hoie.

Quantū Ad 2m rñdeo ad q̄stionem ꝑm duas conclusiones. ¶Prima conclusio est ista. negatio nō habet distinctā formalitatē ab affirmatione quaz includit z supponit. ¶Hanc oīndo sic. q̄ nō non habet distinctaz conceptibilitatem ex nā rei a conceptibilitate alterius: non habet distinctam formalitatem a formalitate illi⁹. sed negatio est hūi respectu affirmationis quā icludit z supponit. ergo zc. maior pz ex precedentibus. ꝑbatio minoris. nihil est distincte ꝓceptibile ab eo quod includit in rōne sua intrinseca. sed negatio includit in sua rōne affirmationē quā supponit. nā de rōne negationis est nō. tantū ꝑdicatū negatuz. sed etiā subm. q̄ est virtualiter ipsa affirmatio supposita. ¶Confirmat. q impossibile est intelligere negatiuā hāc. hō nō est asin⁹. nisi itelligat hō qui subijcitur in illa ꝓpone negatiua. intelligendo aūt hoiem: intelligit virtualiter q homo est homo. quare negatio illa non potest itelligi sine illa affirmatiua quam supponit. ¶2a ꝓclo fit ista. negatio hēt distinctā formalitatē ab affirmatiōe quā destruit z excludit

hāc ostēdo sic.illa quoꝝ vnū dicit pfectionē simplr:z aliud impfectionem ex nā rei:hñt distinctas ꝓceptibilitates z formalitates.sed in deo nō cē asinū dicit pfectionem simplr.z sua affirmatio quā excludit dicit impfectionem ex nā rei.s. deū cē asinū.z hoc ex nā rei.sicut pz.ergo negatio z affirmatio hñt distinctas formalitates.¶Silr pōt poni exēplū in creaturis.nam iste negatiua:hō nō est asinꝰ.dicit perfectionem in hoie.affirmatiua aūt opposita dicit impfectionē.s. hō est asinꝰ.¶Ꝑ.illud qō nō est idē alteri in ꝑmo mō dicendi per se distinguit ab eo formalr.z per ꝓñs hz distinctā formalitatem.sed negatio est hō respectu affirmationis quam excludit.ergo zē.maior pz ex precedētibus minor etiam pz qz nulla negatio includit in conceptu affirmationis.nec est sibi idem in primo modo.

Ad argumenta Ad primum dico qꝫ minor est falsa.Ad ꝓbationē dico qꝫ ens est obm adequatū intellēs scōm totū ambitū analogie sue quā hz scōm ordinē entium ad primuz ens.z hec est intentio phi in hoc quarto.vbi ponit subm metaphisice: ens vt ens.z ostendit hoc debere intelligi scōm analogiam entium ad primū ens.inter que enumerat negatiōes z priuationes.que dicunt entia scōm ali qz reductionē ad primū ens.¶Ex quo pz qꝫ scientia metaphisice extendit se nō tm ad entia positiua.sed etiam ad negatiua z priuatiua.qz ens quod est eius subm extendit se ad vtraqz.Oz si inferius phs distinguit ens a non ente.vbi loquit de primo principio.qz impossē est idem esse z non esse.intelligendū est qꝫ loquit de ente vt determinat ad ens positiuū.sic.n.ens z nō ens se excludūt.¶Ad confirmationem dicendum qꝫ si phs dicit negationez cognosci per affirmationē.z priuationē per habitum.hoc est verum pro qz̄to per spēm habitus cognoscitur priuatio.z per spēm affirmatiōis cognoscit negatio.nihilominus tm nō sequit quin possint distincte cognosci.De negatione vero posset dici spāliter qꝫ ipsa cognoscit per affirmationē quā includit.z ab illa nō cognoscit seorsum.¶Ad aliud dico qꝫ inter ꝯdictoria realr nō est mediū reale.sed est eis aliqua rō cōis z intentio rōnis que dici pōt de vtroqz.s. posse ꝓcipi ex parte obiecti.nec hoc est inconueniens.cū neće sit ꝓcedere ꝯdictoria posse itelligi.quocūqz modo ponant.¶Ad aliud dicit vno mō qꝫ non opz si actus intellēs sit positiuus:qꝫ illud qō terminat sit positiuū.¶Contra.qz actus specificant ab obiectis.Rñdeo.licet actꝰ arguant distingui ex obiectis.tamē non specificant.qz nihil specificat formalr per illud qō est sibi extrinsecū.vel dicā qꝫ specificant ex obiectis motiuis solum.¶Aliter dicit.qꝫ formalitas attēdit penes ipm ꝓcipi abstracte sumptū.z illud est quid positiuuz. licet ipm substractū huic qō est ꝓcipi sit positiuuz vel negatiuū.ita qꝫ in re gcgd ꝓcipit.vel est positiuū.vel negatiuū.sz hoc quod dico ꝓcipi penes qō attēdit formalitas abstrahit ab vtroqz.sicut ens ꝓsideratum a methaphisico est ens positiuū.z tm est cōmune saltē cōmunitate analogie enti positiuo z negatiuo.qz vt habet hic in lra:methaphisicus ꝓsiderat negationes z priuationes.qō nō esset verum:nisi ptinerent sub ente.qō est subm methaphisice.alias obm non eēt adequatū scientie.¶Ex quo ꝓcludo correlarie.qꝫ qz obm habitus nunqz excedit obm potētie:idcirco obm intellectꝰ extendit se ad ens positiuum z negatiuū.quare negationes z priuationes poterūt vtiqz distincte ꝓcipi ab itellectu cum non subterfugiant obm eius.ꝓcedo.ergo qꝫ ois formalitas est aliquid positiuū.z tm negatio est intelligibilis:nō intellecta affirmatione.quia cū ex nā rei ab ea distinguat.ideo cogitur intellectus ad eam distincte cōcipiendū.¶Ex ꝺoibus dictis pz qꝫ subm methaphisice.z obm intellectus.z formalitas sunt equalis ambitus z extendētia se ad omne ens taz positiuum qz̄ negatiuum.

¶Si igitur ens z vnū idem z vna natura:eo qꝫ se adinuicē ꝓsequunt sicut principiū z causa:sed nō vt vna rōne ostēsa. nil aūt differt nec si silr suscipiamus sed z preopere magis.idē.n.z vnꝰ homo.z hō.z ens hō:z nō diuersuz aliquid ostēdit scōm distinctionē repetitaz.homo.z ens homo.z vnus homo.

Queritur Utrū vnuz z ens significent eandem nām.¶Et videt qꝫ nō.qz si sic.ista erit vera.tm vnū est ens.ꝓñs est falsuz.ergo z añs.falsitas ꝓñtis pz ex ꝑmo phisicoꝝ.vbi improbat pmenides qui posuit tm vnuz esse.ꝓbatio ꝓñtie. qñ aliqd ꝓdicat de aliquo ꝙuertibilr predicat de eo cum dictione exclusiua.sicut si hō z risibile ꝙuertunt:vez est qꝫ hō tm est risibilis.¶Ꝑ.diuidens nō significat eandē nām cuz diuiso.sed vnū diuidit ens.ergo nō significat eandē nām cū ente.ꝓbat maior.qz ꝺa oppositū.tunc vnū diuidēs ex quo opponit ꝺdiuidenti nō pticiparet diuisum.si.n.rōnale dret eandē nām cum aliali:irrōnale nō participaret alal.Silr in ꝓposito.cū vnū z multa diuidant ens:si vnum significaret eandē nām quā ens.ergo multitudo eēt nō ens.z sic vnū z multa nō eēnt entis entie.¶Ꝑ.vnū est determiati gīis.ens aūt nō est determinati gīis.ergo nō significat eandē nām. ꝓbatio maioris.qz cuiꝰ spēs oēs sunt determinati gīis:ipz est determinati gīis.sz oēs spēs vniꝰ.s.sile z dissile.eqle z ineqle.sunt determinati gīis.qz de gīe relatiōis.¶Cōtra phs in lra qui dicit qꝫ ens hō:z vnꝰ hō idē significant.Qō ꝓbat dupliciter.tum qz nō separant in gīationē z corruptione.tum qz ens z vnū ꝓdicāt eandē nām z eēntiā cuiuslibet per se.z nō per accēns.ergo significant eandē naturam.

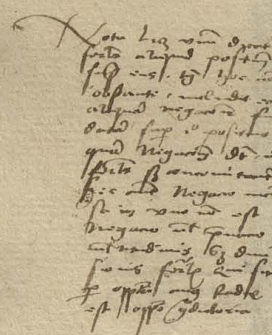
In ista qōne sic ꝓcedam.ꝑmo ꝙdam opinio ꝑmittetur.scōo eius ip̄obatio apponet.3o.ad qōnē aliter dicet.¶Quantū ad ꝑmū sciēdū est qꝫ est vna opinio Auicē.cuiꝰ ꝓclusio est.qꝫ ens z vnū significāt aliā nāz.¶In sua aūt positione dicit tria.¶Primuz dictum est.qꝫ ens z vnū predicant de oibꝰ entibꝰ.2m qꝫ nō sunt idē scōm nām: licet sint idē sbto:sicut passio z sbm.que sunt idē sbto.3m dictū est qꝫ vnuz est determinati gīis.s.de gīe q̄titatis.z per ꝓñs nō ꝙuertit cū ente.¶Primū dictū supponit tanqz verum.2m dictum ꝓbat.triplr.tum qz si vnū z ens significāt eandē nāz.g multitudo nō est ens.ꝓñtia ꝓbat sicut ꝑus in opponēdo.tum scōo.qz dicēdo ens vnū:eēt nugatio.qō est falsum.ꝓñtia pz.qz tūc idē bis diceret.cuz tertio.qz qō significat idem alicui predicat de eo in qd.sed vnuz nō ꝓdicat in qd de ente.sed tm denoiatiue.ergo zē.¶Tertiū dictū ꝓbat sic.ois vnitas est de gīe q̄titatis.ergo vnū nō est ꝙuertibile cum ente:nec dicit eandem naturā cuz eo.antecedens ꝓbatur.qz ois vnitas que cū alia ꝓstituit nūm est de gīe q̄titatis sicut z ipse nūs constitutus.nam si ꝓstitutuz est in gīe q̄titatis.sequit:qꝫ constituentia sunt in genere q̄titatis. sed quecunqz vnitas est hz.ergo zē.cōsequentia patet.quia ens est transcendens.quia nihil qō est determinati generis est conuertibile cum ente.

Quantum Ad 2m sciendū est qꝫ ꝓtra Auicennā arguit suus emulus cōmentatoꝝ cōmento tertio.Si vnū non dicit eandem nām cum ente:sed aliquid additū.accipio istam qꝫ hō est vnus.vnuqōqz autē est vnum sua vnitate.tunc sic.aut hō est vnus per se.aut per accidēs.si per se.habet ꝓpositum:qz hō qui est qōdam ens est vnus.nō per aliqō additum.si hō est vnus per accidens. ergo per aliquid additū.z tunc querā de illo addito.qz vel est vnū per se.vel per aliud.si per se.pari rōne standuz est in primo.si per aliud.ꝙraz de illo alio sicut ꝓius.z sic vel erit ꝓcessus in infinitū.vel stabit in aliquo qō est vnū per se.z nō per aliqd additū.Sed gcgd sit de ꝺne.ista rō tm nō conclu

dit. sed peccat dupl'r. ꝑmo p fallaciã figure dictionis: mutãdo quo in qd. sicut hõ est albus. per se vel per accidẽs. si per accidens. ergo per aliud. z tũc querã de illo alio vtruz sit album per se vel per accidẽs. si per accidens. ergo per aliud. z tũc querã de illo alio. z sic ꝓcedendo vt ꝑus. quare sequit̃ q̃ homo sit albus per se. Iste modus arguẽdi nõ valet. qz concludit euidenter falsum. mutat. n. quo in qd. naz albedo est ꝑn^m quo hõ est alb^9. nõ tñ hz rõnẽ qd. qz albẽdo nõ est alba ꝓprie loquẽdo. ió dato q̃ hõ sit alb^9 per aliud. qz p albedinem. nõ tñ oz vlteri^9 q̃rr. vtrũ albedo sit alba per se. vel per accñs. nisi mutet quo in qd. Silr in ꝓposito ipm vnũ dato q̃ sit aliud ab ente. nõ põt q̃rr. vtrũ sit vnũ p se vel per aliud sed mutat̃ quo in qd. nã ipm vnũ sic hz rõnem quo ens est vnũ: q̃ nõ põt hr'e rõnẽ qd. vnitas. n. nõ est vna ꝓpe loquẽdo. scõo peccat rõ p equocationẽ. naz sicut per se dr dupl'r. s. ꝑmo mõ. z scõo. ita etiã per accñs dr dupl'r. vno°. vt opponit̃ per se ꝑmo mõ. alio mõ. vt opponit̃ per se scõo mõ. ens ergo denoiatuz ab vno est vnũ p accñs. vt opponit̃ p° mõ per se. nõ tñ vt opponit̃ scõo mõ. nã vnũ cũ sit passio entis ꝑdicat̃ de ente p se scõo mõ. ¶ Si ergo iferas. si p accñs. ergo p aliud. ℞ndeo. q̃ p aliud dr dupl'r. vno° p aliud ab vtroq; extremo. alio mõ per aliud ab altero extremo tm̃. ens q̃ est vnũ per aliud. nõ p° mõ. sz scõo mõ. sicut hõ est risibilis. nõ p aliud ab ipo hoie. sz p aliud a risibili. qz per formã ꝓpriã que est aliud a risibili. z nõ aliud ab ipo hoie. ita dr in ꝓpo sito. ¶ Dimissa ergo ipugnatiõe cõmẽta. Silr arguo ꝯ Vincẽnã z p ꝓtra ꝑmũ dictũ. cũ. n. dicit q̃ ens z vnũ ꝑdicant̃ de oib^9. q̃ro an ꝑdicant̃ de oib^9 vnifomiter. aut diffomiter. nõ vnifomiter. qz vnũ semp ꝑdicat̃ denoiatiue. cũ sit passio. ens autẽ ꝑdicat̃ qditatiue. sz forsan aliq̃ possit denoiatiue ꝑdicari. Si dicas q̃ ꝑdicat̃ diffomiter sic itelligendo q̃ ens ꝑdicat̃ qditatiue de oib^9. vnũ vo de oib^9 denoiatiue. Cõtra ꝑm^m istat̃ z arguit̃ q̃ ens nõ ꝑdicat̃ qditatiue de vltimis dr̃n tijs. qd. ꝑbat̃ dupl'r. ꝑmo sic. Sint due dr̃ie. a. z. b. tũc vel. a. z. b. icludunt ipm ens qditatiue vel nõ. si nõ. hr' ꝓpositũ. qz ens nõ ꝑdicat̃ de eis in qd. Si vo icludũt ipm ens. cum nõ sint oino idẽ iter se hñt quo ꝙuenĩũt. z quo dr̃nt. ergo. a. z. b. nõ erũt ꝑmo diuersa nec vltime dr̃ie. sz dr̃ntes. ergo dr̃nt alijs dr̃ntijs. sint ille alie. c. z. d. tũc arguit̃ de istis. sicut de poꝛib^9. qz vel icludũt ens qditatiue. vel nõ. z sic ꝓcedendo. vel erit ire in ifinitũ in dr̃ntijs. vel stabit̃ ad aliq̃s oino nõ ĩcludentes ens qditatiue. qd̃ est ꝓpositũ. qz sole ille erũt vltime. ¶ ℔. scõo ꝓbat̃ idem a fili. sicut est in cõpõne realiter ita est in cõpõne ꝙceptũ. qz sicut ens cõponit̃ ex actu z po^a in re: ita ꝙcept^9 cõpositus. per se vnus cõponit̃ ex ꝙceptu potẽtiali z actuali: seu determinabili z determinãte. Sicut ergo resolutio entis cõpositi stat vltimo ad simplr simplicia. s. ad actũ vltimũ^9 z po^am vltimã que sunt ꝑmo diuersa. ita q̃ nihil vni^9 icludit aliqd alteri^9: aliqn nec hoc eẽt ꝑmo act^9. nec illud eẽt ꝑmo po^a. nã qd̃ icludit aliqd potẽtialitatis nec est p° act^9. nec ecõuerso. Silr opz etiã in ꝙceptib^9 q̃ ois ꝙceptus cõposit^9 per se vn^9 resoluit̃ in ꝙceptũ determinabilẽ z determinantẽ. ita q̃ illa resolutio stat ad ꝙceptus simplr simplices. s. ad ꝙceptum determinabilẽ tm̃ qui nihil determinãs icludit. z ad ꝙceptũ determinantẽ tm̃ q̃ nihil determinabile includit. ꝙceptus ille determinabilis est ꝙceptus entis. ꝙceptus aũt determinãs est ꝙcept^9 vltime dr̃ie. isti ergo ꝙcept^9 erũt ꝑmo diuersi. ita q̃ vn^9 nihil icludit alteri^9. z sic ens nõ poterit ꝑdicari in qd de vltimis dr̃ntijs. ¶ Si autẽ loquit̃ Auicẽna de ꝑdicatiõe a parte entis siue sit qditatiua siue denoiatiua forte verũ dicit. ¶ Cõtra 2^m dictũ arguit̃ sic. q̃cũq; sunt idẽ realr dicũt eandẽ nãm. sz ens z vnũ. subm z passio sunt idem realr. ergo ꝛc̃. ꝑbatio minoris. illa quoꝛ sepatio includit ꝺictionẽ sunt idẽ realr. sz ens vt vnũ. subm z passio sunt hꝺ. qz eoꝛ sepatio icludit ꝺictionẽ. ergo ꝛc̃. maior ꝑz. qz sicut ex separatiõe aliquoꝛ arguit̃ distinctio realis. aliqn ꝙtingeret eidẽ simul eẽ z nõ eẽ. qꝺ est oppositũ ꝑmi ꝓnci pij. ita ecõtrario est ipoli separatiõe aliquoꝛ siue ꝺictione ꝑbat eoꝛ idẽtitas realis. ꝑbat minoꝛ ex q̃rto hui^9 de vno z ente. que se ꝙsequunt̃ in gñatiõe z coꝛruptione. ¶ Probat etiam gñaliter de oi passio. nam si ꝑpria. passio esset separabilis a sbto: tũc ineẽt sibi ꝙtingẽter. z per cõs cũ scia sit de necessarijs. syllogĩsmus ꝙcludẽs passionẽ de sbto nõ eẽt scientificus. qꝺ est manifeste falsum. ¶ Cõtra 3^m dictũ arguit̃ multipliciter. ℙrimo sic. Si vnitas esset de gñe q̃titatis. q̃ q̃titas erit posterior oib^9 alijs ꝑdicamẽtis. cõs est falsum. tuz qz q̃titas ponit̃ prior oib^9 ꝑdicamentis accidentalib^9. tum qz imediatius ineſt sbẽ q̃ aliqꝺ aliud ꝑdicamẽtũ. cõntia probat̃. qz qcqd est prius posteriori: est prius posteriori. sz cũ vnuz sit passio oium ꝑdicamẽtoꝛ. z passio sit nãliter posterior quo cũq; sbto. sequit̃ q̃ oia alia sunt priora ipso vno. vnuz aũt ponit̃ prius ipsa q̃titate. cuz sit ꝑn^m in gñe q̃titatis. q̃re sequit̃ q̃ alia ꝑdicamẽta sunt priora q̃titate. ¶ ℔. sba prior est omni accidẽte. ex septimo hui^9. sed ꝑus in suo priori est cognoscibile sine posteriori. ergo sba in suo priori est intelligibilis sine q̃titate. z intelligit̃ vt vna. qz indiuisa a se. z diuisa a quocũq; alio. talis ergo vnitas est sine q̃titate. ¶ ℔. nullũ trãscendẽs est determinati gñis. sed vnũ est transcendẽs. qz quertit̃ cum transcẽdente. s. cũ ente. ergo vnũ nõ erit alicui^9 determinati gñis. ¶ ℔. nihil vni^9 ꝑdicamẽti est passio alterius extra illud ꝑdicamentũ. sz vnitas est passio ois entis. ergo non est alicuius determinati ꝑdicamenti. maior ꝑz qz passio est eadẽ realr cũm sbto. ꝑdicamẽta aũt sunt realiter distincta z impermixta. ergo ꝛc̃.

Quantum ad tertiũ principale sic ꝓcedaz. ꝑmo ꝑmittam aliquas distinctiones. scõo ostẽdam aliquas ꝙnes. ¶ De ꝑmo si hec ꝑma distinctio. q̃ vnũ dupl'r dr̃. qꝺam est. n. vnũ qꝺ est ꝑn^m nũi. z qꝺa qꝺ quertit̃ cum ente. ꝑmũ vnũ est in gñe q̃titatis. 2^m vnuz est transcendẽs z passio entis. Et qz qꝺlibet vnũ est principiũ alicuius nũi: ideo sit ista scꝺa distinctio. q̃ nũs est dupler. vnus de gñe q̃titatis. alius trãscendẽs. ꝑmus nũs causat ex diuisione ꝙtinui. secũdus nũs causat ex diuisione seu distinctone essentiarum. ꝑn^m primi nũi est vnum de gñe q̃titatis. ꝑn^m secũdi est transcẽdens: quod conuertit̃ cum ente. z ideo primus nũs est q̃titatum. secundus est quiditatuz. ¶ Tertia distinctio sit ista. q̃ vnum quod ꝙuertit̃ cum ente potest accipi dupl'r. vno modo cõmuniter large z simplr. z sic est passio vnica entis ꝙuertibilis cum ente simplr. Alio modo põt accipi stricte. determinate z scõm qd. z hoc mõ opponit̃ multitudini. z est passio entis nõ vnica. sz distincta. z est passio quertibilis cũ ente nõ simplr. sed cũ distinctione. ¶ De scꝺo sit ista prima ꝙclusio. ens z vnum nõ dicunt eandem nãm quertibiliter. si vnuz accipiat̃ ꝓprie. stricte z secundum quid. si aũt accipiat̃ vnum cõmuniter z simpliciter. sic vnum z ens dicunt eandẽ nãm conuertibiliter. ℙrima pars ꝙnis ꝓbat̃ sic. qz si ens z vnum sic acceptuz dicerent eandem nãm quertibiliter: de quocũq; predicaret vnum z alterum. sed ens ꝑdicat̃ de multitudine. ergo z vnũ. quod est falsum de vno sic accepto. Scꝺa pars ꝙnis sic ꝑz. quia de quocũq; predicat̃ ens. de illo predicat̃ vnum large z cõmuniter sumptum. z hoc modo multitudo est vnũ sicut ens. ¶ Secũda ꝙclusio sit ista. ens z vnum non dicunt eandem nãm quiditatiue. z formaliter. ℍanc ostendo sic. tum ꝑmo. quia esset nugatio dicẽdo ens vnuz. sicut quãdo dicimus homo aial. vel ecõtra. tum secuꝺo. quia predicarent̃ de se in abstracto. z sic ista esset vera. entitas. quod est falsum. ꝙsequentia patet. quia que sunt idem quiditatiue vident̃ de se in abstracto ꝑdicari adinuicẽ. vt forte verũ est dicere. humanitas est animalitas. nõ curo de exemplo. exempla enim ponimus. ꝛc̃. primo priorum. tum tertio. qz ens z vnum non predicant̃ de seinuicem in qd. ergo nec dicunt eandẽ naturã quiditatiue z formaliter. ꝓntia ꝑz. sed antecedens ꝑbat̃. quia cum vnũ sit passio entis predicat̃ de ente per se in 2° mõ. ens aũt de vno per se nullo mõ: sed per accidens ꝑdicat̃. qz scõm ꝑhm primo posterioꝛ. predicationes

per se nō ꝙuertunt.tuz quarto.qz illud qō nō ꝓtinet in aliquo eoꝝ que diuidūt ens sufficiēter z icludūt ipm gditatiue:nō icludit ens gditatiue.sed vnuz z alie passiones entis sunt hō.ergo vnū z alie passiōes entis nō icludūt ens gditatiue.maiorꝑz.ſz minorꝑbaꝝ.qz ens sufficienter videt diuidi tan qz in illa que icludūt ipm gditatiue in ens increatū z in decē gña.z in partes ēntiales decē gnium.ſz vnū z passiones entis nō est aliqō decē gniū.vt ꝑz.nec etiā est ens ex se increatū.qz ꝙuenit ēntibꝰ creatis.nec est ſpes in aliq gne.vel ꝑnm ēntiale alicuiꝰ gñis.qz oē tale icludit limitationez.nullū aūt trāſcēdens de se est limitatuz.aliogn repugnaret enti infinito.nec posset de ipso dici formaliꝝ.qō est falsuz qz oia trāſcēdentia dicunt pfectionē ſimpliꝝ.z ꝙueniunt deo in ſummo.tūz gnto.qz ſi vnū icludit ens gditatiue.vel icludit ipz pcise.vel addit aligd aliud.nō ꝓmo mō.qz tūc illud ens eēt passio suuꝑsiꝰ.ſi.2°.mō illud aliud qō addit sit.a.ergo.a.includit ens.vel nō.ſi icludit.ergo vnū icludit ens bis.z sic eēt ꝓcessus in infinitū.vel vbicūqz ſtet illud erit vltimuz qō erit de rōne vniꝰ.ſi nō icludit ens:vocet.a.tūc ſic.vnuz rōne entis nō est passio.qz idez nō est passio ſui.ergo illud aliud inclusum qō est.a.est passio entis ꝓmo.z est tale qō nō icludit ens gditatiue.ꝑz.ergo ex ꝓdictis q ens z vnū nō ſignificant eandē nām formaliꝝ z gditatiue.ſiliꝝ est de alijs passionibus entis.C3ª ꝙclusio sit ista.ens z vnū dicūt eandē nāz realiꝝ.licet distinguant formaliꝝ.vt ostensum est in ꝓcedēti ꝑne.ista ꝙclusio ꝑz per ꝓbm.in ista.tuz qz nō ſeparant qztū ad gñationē z corruptionē.tuz qz sunt idē realiꝝ in tertio de quo ꝓdicant per ſe.non per accidēs.ergo iter ſe sunt idē realiter.C4ª ꝙclusio sit ista.vnum qō est passio entis dicit formaliꝝ aligd positiuū.CAd cuiꝰ euidētiam sciendū q gdaz doctoꝝ tenet oppositū:dicens.q vnuz vt distinctū formaliꝝ ab ente:non dicit formaliꝝ aligd positiuuz.sed dicit formaliꝝ duplicē negationez.prima negatio est ſuiꝑsius seu a seipso indiuiſio.z hec negatio fundat ſup identitatem eiusdem a ſe:qua.ſ.ipm est ipm.Secūda negatio est diuiſio a quocūqz alio qō nō est ipm.z hꝰ negatio pōt dici nō idētitas alteri.ita q prima negatio est negatio diuerſitatis.z ſcda idētitatis.CPro ista ꝑne sua arguit ꝓmo sic.illud positiuū qō dicit formaliꝝ ipm vnū ſcōm te vt distinguit ab ente.vel est vnū.vel non vnum.nō est dicendū q nō vnū.ergo vnū.tunc ſic.vel est vnū positiue seipso.vel aliquo alio.ſi aliquo alio de illo querat.z sic in ifinitum.ſi seipso.ergo sua vnitas nō addit aligd ſupra ſe ipm.ergo ſiliꝝ dicā de ente.ſ.q seipso positiue est vnum.z per ꝑns vnum vt formaliꝝ distinguit ab ente nō dicit aligd positiuū.CꝑD.ens vt ſcōm suam rōnem formalē distinguit ab vno.vel est vnū.vel non.z opz dicere q est vnū.aliogn ſcōm suam rōnez formalē non distingueret ab altero.tunc vt ꝑus.ſi illa vnitas dicit aligd positiuū.qro de illo.z sic in ifinitū.vel ſtandū est in hoc q ens positiue se ipso est vnū.ergo vnitas nō addit ſupra ens aligd positiuū.CꝑD.quecūqz in creaturis formaliꝝ distinguunt z qōlibet est positiuū distinguit realiꝝ.ergo ſi vnuz z ens formaliꝝ distinguunt z qōlibet est positiuū.distinguit etiā realiter.ſed hoc est falsum.ergo illud ex quo ſequit.maiorꝑz.qz cū neutruz istoꝝ positiuoꝝ sit infinitū intenſiue nō icludit per identitatem realitatez alterius.Et ꝓfirmat.qz aliter hō nō eēt vnus ſcōm ſbaz.vt dicit hic ſra.CSz ꝓtra hanc opinionē arguit.z ꝓmo ꝓtra ꝑnem in ſe.ſcō reduco rōnes in cōtrariuz.Cōtra ꝑnē sic.nulla negatio est idē realiꝝ alicui p se positiuo.sed vnū per te est idē realiꝝ ipſi enti.ergo vnū nō est negatio formaliꝝ.maiorꝓbaꝝ.qz aliter idem eēt realiꝝ positiuū z realiꝝ negatiuū.qō videt implicare ꝙdictionē.Scō reduco rōnes ꝓtra eum ꝓmo sic.ſcōm te vnū ſupra ens addit duplicez negationē.accipio eam.tunc sic.vel illa vnitas siue duplex negatio est vna seipsa.vel alio.ſi ſepsa:pari rōne standū erit in ꝓmo.ſ.q ens sit vnum ſine duplici negatiōe.z sic aligd esset formaliꝝ vnū ſine vnitate.qō videt absurdū.ſi est vnum aliquo alio.querā de illo.z sic vel ꝓcedet in ifinituz.vel ſtabit in aliquo alio qō est vnū ſeipso ſine illa duplici negatione.qō est manifeſte falsum.CꝑD.illa ratio peccat per fallaciam figure dictionis.mutādo quo in qō.CAd ꝓmū rñdeo ad formā.z dico q vnum addit ſupra ens aliquid positiuū.qñ dicit illud vel est vnum ſeipso:vel aliquo alio.dico q vnum cum sit ꝑnm quo nō ꝺz dici ꝓprie vnū.qz sic hꝰ ret rōnem qō.ſicut albedo non est alba.licet illud ſit quo aliquid est album.qñ ergo dicis q eodem modo erit de ente.nō valet ille modus arguēdi.mutādo quo in quod.dicam.n.q illud positiuuz qō dicit vnū formaliꝝ nō est vnuz formaliꝝ:nec formaliꝝ non vnum.ſed est vnum quo ens est vnum.CSecundā rōnez reduco ſic.qz querā de illo negatiuo ſicut ꝓius.z ꝙcludetur ꝓtra te.CAd formaz rñdeo q ens vt distictum formaliꝝ ab vno nō est vnū formaliꝝ.nec nō vnū.ſed abſtrahit ab vtroqz.ſi tñ non vnum accipiat positiue vel ꝓtrarie.ſꝺ solum vel negatiue.nam vtlibet ens vt ſic formaliꝝ acceptum est nō vnum.ſicut ꝙceptus entis dicit esse finitus vel infinitus formaliꝝ positiue.ſed est nec finitus nec infinitꝰ.CAliter potest dici q ens ſi accipiat vt distinguitur ab vno z quera tur vtrum ſit vnum vel nō vnū.potest dici q ly vt.vel accipit reduplicatiue.vel ſpecificatiue.ſi primo modo.ſic ly ens vt distinguit ab vno.nec est vnum vel nō vnum ꝓtrarie vt dictum est.ſi ſpecificatiue.ſic ens vt distinguit dicit esse vnū.z est ſensus q ens quod distinguit formaliꝝ ab vno est vere vnū.ſed ex hoc nihil habes.CTertiā rōnē reduco ſic.ſcōm te ens z illa duplex negatio differunt formaliꝝ.ergo z realiꝝ.qō est ꝓtra te.ꝑnā ꝓbaꝝ ſcōm te.qz cum neutrū ſit infinitū intenſiue nō icludit per identitatē realitatē alteriꝰ.nec refert dicere vtrum ſint ambo positiua vel nō.ſed hoc accidit dūmodo neutrum extremoꝝ ſit infinitū intenſiue.qz per tē illa est cā ꝓciſa.qz quecūqz differūt formaliter:differūt z realiter.CAd formam:dek maiorꝝ.ſi telligat realiꝝ.i.ex nā rei.nō tñ ſic realiꝝ distinguunt ſicut res z res.ℜ tunc cōcedo argumētū.z sic eēt in ꝓposito.CAliter posset dici q ratio nō est ad ꝓpositū.qz arguit de his que ſunt in creaturis.ens aūt z vnū cum ſint trāſcēdentia abſtrahunt a creato z increato.z reperiunt in vtroqz.CDimiſſa ergo hac opinione:ꝓbatur quarta ꝙclusio ꝓposita.ꝓmo ſic.qz vnū dicit ꝓfectionē ſimpliciter.ſz negatio nō dicit ꝓfectionez ſimpliꝝ de ſe formaliꝝ.ergo ipm vnum nō est pura negatio.maiorꝑz.qz in quolibet melius est ipm qz non ipm.z hec est deſcriptio ꝓfectiōis ſimpliꝝ.quā ponit Anſel.monologion 3°.z ꝓpter hoc ſumma vnitas attribuit ꝓmo ēnti:cui nulla cōpetit imꝑfectio.minorꝑz.qz priuatio hz rōnem mali.vt ſic.z ſiliꝝ negatio.CꝑD.nunqz in ꝑuationibꝰ aliqua reducunt ad primū tale.qz nō est dare ſummū malū.ſed ſicut oia bona reducunt ad ſummū bonū ita oia vna ad primū vnum.ergo vnum nō hz formaliꝝ rōnez priuationis.CꝑD.nulla priuatio ſuſcipit magis z minus.ſed vnum ſuſcipit magis z minus.qz ſimpler est magis vnum qz cōpositū.ergo vnū nō dicit ſolam priuationem.CꝑD.negatio nō hz rōnem menſure.ſed opz menſuram eſſe aliquid positiuum.vnum aūt hz rōnez mēſure.in quolibet genere.ex decimo huius.ergo 2c̄.CꝑD.impossibile est aliquod positiuum componi ex priuationibus.ſed numerus est aliqō positiuū qō cōponit ex vnitatibus.ergo vnitates nō ſunt formaliꝝ ꝑuatiōes.Sed doctoꝝ qui est alterius opinionis rñdit ad istas rōnes dicendo q vnū z per ꝑns nūs.duo dicit.ſ.aligd positiuum quod est ipſum ens vel plures entitates.z dicit aliquid negatiuū.ſ.ipſam vnitatē vel plures vnitates.quaz quelibet dicit formaliter duplicē negationē.ita q vnum licet formaliter dicat negationez:tamen dicit fundamentū positiuū.ſ.ipſum ens.cuiꝰ est idem realiter.CDicitur ergo q vnuz est perfectio formaliter.non ſimpliciter.ſed ratione fundamenti qztum ad primaz rōnem.z dicit q plura reducuntur ad ſummū vnū.nō formaliter:ſed rōne fundāmēti qztum ad ſecundā rōnem.z q vnum ſuſcipit magis z minus.nō formaliter:ſed ratione fundamenti:qztum ad tertiam rōnem.

z q vnū hz rōnem mēsure.non formalr.sed rōne fundamē
ti.q̄tū ad q̄rtā rōnē.z q nūs q̄tum ad illud qđ dicit posi
tiuū cōponit ex vnitatib⁹ rōne fundamēti.in q̄tuz vo dicit
aligd negatiuū cōponit ex vnitatib⁹ vt dicūt formalr aligd
negatiuū q̄tū ad qntam rōnē. ¶Sed ꝓtra istā rn̄sionē lz vi
deat apparēs.arguit.nam vnū est vā passio entis vel rōne
fundāmēti.vel rōne alicui⁹ additi supza ens.non ꝑmo mō
qr idē foret passio suimet.si scōo mō.vel illud additū est po
sitiuū.z sic habeo ꝓpositū.vel est negatiuū.z tūc ꝓtra.tū qr
nulla negatio vel priuatio est idē realr cū positiuo.qr vt su
pza argutum est idē eēt realr negatiuū z positiuū.sed passio
que est vnū est idem realr cum sbto qđ est ens.tum qr nega
tio est realr z formalr nihil.si ergo vnū est negatio sequit q
nihil z nō ens est realr passio entis.z sic q idem est realiter
ens z realiter nō ens z nihil.que vidēt absurda.stat ergo
ꝟclusio q vnum addit aligd formalr positiuum supza ens.
¶Ad rōnes Auicēne in oppositū.Ad primā.nego ꝟntiam.
cuius falsitas pz ex tertia distinctiōe:z prima ꝟne.nā equi
uocat de vno sumpto simplr vel scōm qd. ¶Ad scōam ne
go ꝟntiam.ad ꝓbationē dicenduz q nō repetit oīno idem
bis.qr cum identitate reali stat diuersitas formalis vel di
stinctio formalis ex nā rei.que tollit nugationē.z ideo dicē
do ens vnū nō est nugatio. ¶Ad tertiā negat maior dum
modo fit inter illa distinctio formalis z ex nā rei:pp quā di
stinctionē passio non ꝑdicat in qđ de sbto.z silr dico in pro
posito. ¶Ad quartum nego añs.Ad ꝓbationē dicendū q
duplex est numerus.sicut pz ex secunda diuisione. vnitas
ergo que est ꝑn̄m nūi cāti ex diuisiōe ꝓtinui: vtiq̄ est de gñe
q̄titatis.sz de tali vno nō logmur nūc:sz de vno qđ est ꝑn̄m
nūi causati ex diuisione essentiaz.Si inferas.ergo ois vni
tas est de genere q̄titatis.est falsa ꝟntis.

Ad argumenta principalia cū inferk.ergo
tiñ vnū est ens.ꝓcedo q̄cci
piendo vnum ꝓportionabiliter cum ente.s.si cōiter:cōiter.
si particulariter:particulariter.nam cū vnū sit passio entis
vniformiter accipit sicut ipm ens. Cū dicit q hoc inferk con
tra parmenidē ꝑmo phīcoz.dicēdum q parmenides po
suit omnia entia vnum significātum z particulare simplr z
scōm rem. ꝓtra quez bene valet improbatio phī.sz ego non
pono sic. ¶Ad 2m dicendū q vnū diuidens ipsum ens est
vnum sumptuz scōm quid z determinate.z dē hoc arguit
rō.de quo concessum est in prima ꝟne q non dicit eandem
nām ꝟuertibilem cuz ente.sed hoc nō obstāte vnū sumptū
simplr quod est passio entis dicit eandē nām ꝟuertibilē cuz
ente. ¶Ad 3m dicendū q vnum non est determinati gene
ris.cum sit transcendens. Ad ꝓbationem dicēdū q minor
est falsa.qr lz idez simile equale dicant relationes z videan
tur esse de genere relationis:tñ possunt accipi transcenden
ter.quatenus omne ens omni enti comparatū: vel est idez:
vel diuersum.vel simile vel dissimile.equale vel inequale.
¶Et sic patet ad questionem.

¶Hoc aūt omniū firmissimū est principiorum. Tex.cōmen.nono.

Verit Utrum istud principiū. Impo
sse est idē simul eē z nō esse:
q sit firmissimum z notissimuz. ¶Et arguit
q nō triplici via.tum quia est falsum.tum
qr est aliud eo notius.tum qr ꝟtingit dubi
tare de eo.z per ꝟns errare. ¶Ex ꝑma via
arguit sic.quia aliqua opposita possunt eidē inesse.ergo z
ꝟtradictoria.ꝟntia pz.qr ꝟdictio icludit in qualibet specie
oppositionis.cum sit prima oppositio.ex quarto huiꝰ.añs
ꝓbat duplr.ꝑmo de ꝓtrarijs que ꝑnt eidē inesse.qr cuicūq
inest genꝰ inest aliqua spēs eius.sed scutū cuiꝰ vna medie
tas est alba z alia medietas est nigra est coloratū.ergo deno
minat ab aliqua specie coloris.qua aūt rōne denoiat ab al
bedine.pari rōne a nigredine.ergo simul erit albū z nigrū.

que sunt ꝟria.scōo ꝓbat idem añs de relatiue oppositis.qr
idē est duplū z dimidiū.sequit.n.si aligd est duplū ad hoc.
ergo est duplū.qr oppm ꝟntis nō stat cuz añte.silr ꝛegt.si est
dimidiū ad b.ergo est dimidiū.ergo est duplū z dimidiuz.
¶Ex 2a via arguit sic.ppō affirmatiua est notioz negatiua.
qr notioz est affirmatio q̄z opposita negatio.vt pr in b ār
to isra.sz istud ꝑnm est ppō negatiua.vt pz.ergo aligd est no
tiꝰ isto ꝑn°. ¶Ꝟ.in fillogismo ex oppositis ꝟcōo dz eē notiz
ꝑmissis in falsitate.sed in ꝑmissis accipiunt opposita ꝟdi
ctoriē.in ꝟne añt negat idē a se. Exēplū.hō est aial.hō nō est
aial.ergo aial nō est aial.ergo aligd in falsitate est notiꝰ q̄z fit
oppositū ꝑmi ꝑncipij.z p ꝟns aligd est notiꝰ in vitate ꝑmo
ꝑn°.s.oppositū illiꝰ falsi notioris. ¶Ex tertia via arguit sic.
ois nr̄a cognitio icipit a sensu.sz circa oēm cognitionē senti
tiuā ꝓtingit errare.ergo circa itellectiuā.sz illud ꝑnm cogno
scit cognitiōe itellectiua.pz.ergo z cē. ¶Ꝟ.ꝓtingit scire in vli
z ignorare in particulari ex scōo priorz.ita q ꝓtingit opina
ri in particulari oppositū vlis.sed illud particulare est ꝟdi
ctoriū vlis sciti.vt oēm mulā eē sterilē z hāc nō.ergo ꝓtingit
ꝓtradictoria opinari. ¶Cōtra.phs hic in litrera.

Rn̄sio Dicendū est cum phō q hoc primū ꝑnm est
firmissimum.ex eo q ꝟueniunt sibi conditio
nes ꝑncipij firmissimi.tum quia circa ipm non cōtingit
errare nec dubitare.tum quia nō est ꝟditionāle.tūm quia
necesse est venire in mentē habēti terminos ipsiꝰ. Iste autez
sunt tres ꝟditiones ꝑncipij firmissimi. ¶Prima cōditio
ꝓbat.s.q non contingit circa ipm dubitare.qr si sic tūc pos
set opinari ꝓtraria inesse eidem.vt q idem sit calidū z frigi
dum.sic enim arguit cōmenta.z phs in textu. ¶Sed cōtra
istam rōnem arguit.z videt q peccat.nam ois rō ad ipossē
cuiꝰ ꝟclusio nō est in falsitate notioz q̄z ꝑmissa interimenda
peccat.z sic est in ꝓpositō.qr ꝟns nō est magis incōueniens
q̄z añs.nam si aligs opinat ꝟdictoria esse simul.multo ma
gis ꝟnā. ¶Rn̄deꝫ duplr.ꝑmo q ꝟns est magis ipossē scōm
sensum.nam phs dicit in fine huius q̄rti.q nullus sensus
dicit idē simul eē z nō eē. ¶Aliter rn̄deꝫ q phs hic non ar
guit ꝓtra negantes ꝑmū ꝑnm.sed ad recipientes ipm ꝓbando
q sit firmissimū.notius est aūt in falsitate q ꝟne opinio
nes de ꝟnijs sunt simul in aial:q̄z q primū ꝑnm scōm itellec
tū est notius.notiꝰ est.n.mihi scōm itellectū q ꝟne opinio
nes nō ꝑnt simul esse in aia mea q̄z q istud ꝑnm sit firmissi
mū.q̄re nō opz fugere ad aliqđ notiꝰ scōm sensum. Uñ no
tandū q phs z cōmētatoz nō ducūt ad hoc incōueniens q
aligs opinet ꝓtrarie oppositā.sed q ꝟne opiniones sint in
aia eius.sicut opiniones ꝟdictoriaz.licet cōmētatoz magis
videat ire ad ipsa opposita. ¶Scōa ꝟditio ꝓbat ex hoc q
oēs ꝓpones reducunt ad istā.quare nō est ꝟditionalis.pz.
¶Tertia ꝓbat ex hoc q est ꝑma dignitatū.quare nō potest
acquiri per aliud.ergo statim cognoscit notis terminis.si
cut dictum est in exponendo litteram.

Ad argumēta in oppositū. ¶Ad ꝑmum de
prima via negando añs.cum
dicit q aliqua opposita possunt eidem inesse. ¶Ad primā
ꝓbationē de contrarijs dicendū q illa contraria nō insunt
scuto simplr:sed ꝑm qđ.cum enim dicit q cuicūq; inest ge
nus z aliqua species.dico q verum est q iest aliqua eiꝰ spe
cies vel simplr.vel secundū quid.sic est in ꝓposito.quia scu
lo inest albedo z nigredo secundū aliam z aliā partem.isto
modo etiam.s.secundum quid ineſſe eidem contradictoria
nō est impossē.sicut dicet inferius in hoc eodem quarto.sic
enim nō insunt scōm idē. ¶Ad scōam ꝓbationē de rela
tiuis dicendū per idē q nō est scōm idem.naz mons dicit
magnus z paruus.z idē duplū z dimidiū.nō ad idē sz ad
diuersa.iferre ergo idē esse simplr magnū z paruū.duplū
z dimidium.est ignorantia elēchi. Consequentie tamen ille
que sunt Aristo.in predicamentis.s.q si aligd est duplum
ad hoc.ergo duplū.z cē.sunt bone.per hoc enim ꝓbat phs
magnum z paruum nō esse contraria.qr dicunt de eodem.

nō tñ simplr.sz scōm qd.qz incōparatiōe ad pluersa. ¶Ad primū de scōa via dico q illud p̄n^m est realr z formalr affirmatiuū.q̄zuis scōm vocez sit negatiuū.sicut z ista ppō.non impole est hoīem currere.vñde valet istā.pole est hoiez currere.sequit etiā illud p̄n^m.ipole est idē simul eē z nō eē: idez valet q̄z ista.neče est idē nō simul eē z nō esse:que est affirmatiua de nō.z tali negatiua nō est neciū aliq̄z affirmatiuam esse notiorē. ¶Ad aliud de eadē via dicēdum q pbs in libro priorz docet multos sillogismos ex ypothesi per quos nō ptingit aliquid pbare.docet.n.sillogicare ex falsis.scōm quez modum nunq̄z aligd pbat.silr de sillogismo circulari. scōm quem nihil cōtingit probare.imo eo ipso q est circularis nihil pbat.silr dicetur in propōsito de sillogismis ex oppositis. ¶Aliter dicit q notius est ipole esse aligd simul esse z nō esse:q̄z negatio eiusdē de se que pcludit in sillogismo ex oppositis.vñ licet forsan aliqs negaret q idē sit ipm. tñ nunq̄z pcederet q idē sit ipm z nō ipm.vñ noti⁹ est in salsitate q idez sit ipm z nō ipm.q̄z q idē nō sit ipm p̄ma rō est melior. ¶Ad aliud de tertia via dicendū q ois deceptio que pōt fieri extra per sensuz nō falsificaret primū p̄n^m. nunq̄z enim aligs sensus iudicat q hoc sensibile sit z nō sit in eodem instāti.vel dato q sensus erraret circa ipm:tñ per intellectū tanq̄z per po^am nobiliorez corrigeret errorz sensus. ¶Ad vltimū dicendum q verum est q ptingit scire in vli ignorando in particulari.cui⁹ cā est.qz non ptractat minor cum maiori.vñ p̄m p̄m primo posteriorz maior pōt sciri prius tpe q̄z minor vel pclo qñ.s.minor nō applicat cū maiori.si tñ applicet eodem tpe scit z minor'z maior z pclusio. ¶Ad formam cū dicit q ptingit ignorare in pticulari z scire in vli.dico q verū est ppter hoc qz nescit illud pticulare ptineri sub illo vli.sed ppter hoc nō sciunt ꝺdictoria.nō.n. opinor ꝺdictionē nisi opiner hāc mulā eē ptētā sub mula. z hoc nō facio vt supponit.q si opinarer hanc mulā ptineri sub mula impole est ignorare hāc mulā eē sterilem.nam applicata maiorz cū minori statim scitur vt dictum est.

¶Natura nāq̄z principiū z aliarum dignitatum hec omnium ⁊c.

Ueritur Utrū hoc p̄n^m.ipole est idē simul eē z nō eē simplr sit p̄muz z videt q nō qz est resolubile in alia p̄n^a priora.s.in terminos ppzios q sunt p̄n^a incōplexa.vnūqōq̄z.n.resolvit in ea ex qb⁹ cōponit. ¶Cōtra.pbs hic in lra qui dicit ipsum primū omnium dignitatum.

Respondeo primo p̄mittā q̄dam vtilia.scōo dicā ad qōnē. ¶Quantū ad p̄^m sit istud p̄mū dictū.q q̄dā ppones sunt affirmatiue z q̄dā negatiue.ppō affirmatiua vocat idētidica.i.dicēs z notans idētitatē p̄dicati ad sūbm siue sit idētitas accūtalis siue eētialis.Exemplū primi.hō est albus.Exēplū scōi.hō est aial. ppō negatiua vocat diuersidica.i.dicens vel notās diuersitatem p̄dicati ad sūbm.Exēplū.hō nō est asin⁹. ¶Scōm dictū sit istud.q in ppōnib⁹ istis siue sint affirmatiue siue negatiue est ordo in p̄mitate:nam q̄dam est p̄ma p̄ma.z q̄dā scōo p̄ma.q̄dam tertio p̄ma:z sic per ordinē:p̄m q plus vel minus accedunt vel recedūt ad ppōnē p̄mo primā.Exemplū in affirmatiuis:hō est hō.est p̄ma p̄ma.hō est aial rōnale est scōo p̄^a.hō est aial est tertio prima.hō est risibilis est in q̄rto gradu.hō est albus est in qnto gradu.z ꝛc.pz.n.q iste hūt ordinem in primitate.si ꝓsideret idētitas extremorz.silr est dare ordinem in negatiuis.nam priorz est ista.hō non est equus.q̄z ista.hō nō est hinnibile. ¶Tertiū dictū est q idez in cōparatiōe ad diuersa esse pus z posterius nō est inconueniens.sicut pz in linea p̄dicamētali.naz gen⁹ subalternū est p̄⁹ respectu spēi spāliss̄ime.z posteri⁹ gñe gñalissimo.silr in ꝓposito ppō scōo p̄ma est prior respectu ppōnis que est tertio prima.z posterior ppōne que est primo prima.

Quantum ad scōz dico q istud p̄n^m ipole e ꝛc. nō est p̄mū simplr.i.p̄mo p̄mū.hoc pbo sic.qz illud p̄n^m cui⁹ termini nō sunt p̄mo p̄mi nec vltimo vltimi nō est simplr p̄mo p̄mū.sz ꝯ p̄n^m est hm.ergo ꝛc. maiorz pz.qz ista duo sūt de rōne p̄ncipij simplr p̄mi.q sit p̄ primū in eēndo.z vltimo vltimū in resoluēdo.minorz pbat z p̄mo de termino sbto qō est idē.cōcept⁹.n.ille nō est p̄mo primo cū sit resolubilis in duos alios ꝛcept⁹.q̄z vn⁹ est absolut⁹ alter respectiu⁹.ꝛcept⁹ aūt filiis icludēs absolutū z respectiuū nō est eque p̄us sicut ꝛcept⁹ icluſi in quos resoluit.iste aūt ꝛcept⁹ idē ens est hm qz li idē dicit ꝛceptū respectiuū.li ens dicit ꝛceptū absolutū vel saltē neutrū z idifferentez ad absolutū z respectiuū.pbat etiā minorz de termino ꝑdicato q est eē z nō eē.ille aūt ꝛcept⁹ est aggregat⁹ ex affirmatiuo z negatiuo.ergo est resolubilis.ergo nō est p̄mo p̄m⁹ nec vltimo vltim⁹. ¶Ꝺ.nulla ppō modalis est p̄mo p̄ma.qz est resolubilis in aliā de ineē:sz istud p̄n^m impole est ꝛc.est ppō modalis.ergo nō est p̄mo p̄ma. ¶Si ergo q̄rat qō est p̄mū cōplexū simplr.z p̄mo p̄mū.dico q istud ens est ens: istud enim.p̄n^m hz terminos p̄mo p̄mos:z vltimo vltimos.z p ꝓns qui nō sunt resolubiles in aliquos ꝓzes.imo ois resolutio ꝛceptuū stat ad ꝛceptū entis vt ad simplr p̄mū iter ꝛcept⁹ gditatiōis. ¶Ad argumētū in oppositū dicendū q pbs vocat istud p̄n^m p̄mū nō q sit simplr p̄mū.sz qz est p̄mū respectu istorz.s.de quolibet affirmatio vel negatio.oē totū ꝛc.z si ab eēlibus ꝛc.respectu istorz hoc est primū.z q̄ dignitas dignitatū.sicut.n.totū z pars.eēle z ineēle nō itelligunt nisi itellecto ente.ita nec hoc p̄n^m.oē totū ꝛc.de quolibet ꝛc.z sic de aliis nō itelliguntur nisi itellecto hoc p̄n° cui⁹ intellect⁹ depēdet ex itellectu entis ex quo componitur.

¶At vero nec ꝓtradictōis medium nihil eē ptingit.sed necessariū.aūt dicere.aut negare vnum de vnoquoq̄z.

Ueritur Utrū iter ꝺdictoria sit dare medium. z videt q sic.nā esse z nō esse sunt ꝺdictoria.sz iter eē z nō eē est medium ipsa gñatio.vt ꝺ 2°. hui⁹.g ꝛc. ¶Ꝺ.q̄to magis extrema distant tāto sunt plura media iter ipsa.ergo si infinite distāt infinita erūt media iter ipsa.sed ꝺdictoria distāt in ifinituz ergo ꝛc.pbatio minoris.qz oi finito ptingit itelligere maius.sed nō ptingit itelligere maiorē distantiā q̄z que est iter ꝺdictoria.qz q̄cūq̄z daret illa caderet sub ꝺdictione.ergo ꝛc. ¶Ꝺ.iter oia relatiua mediū est relatio.sz ꝺdictoria adinuicez referunt.nā oppōnunt.z oppō est q̄dā relatio.ergo iter ꝺdictoria est media relatio. ¶Ꝺ.inter ꝺdictoria est mediū p abnegationem vtriusq̄z extremi.naz scutū cui⁹ medietas est alba z medietas nigra.nec est album nec non album. ¶Ꝺ. si inter ꝺdictoria nō est mediū.ergo de quolibet est vera affirmatio vel negatio.ꝓns videt falsum.nā ambe iste videntur false.ois hō est albus:z ois hō nō est albus.ergo aīs est falsum ex quo.sequit. ¶Cōtra pbs hic in littera.

Responsio in ista questione premittā duplicez distinctiōem. ¶Secundo dicaz ad questionez. ¶Quantū ad primū sit ista prima distinctio q medium inter aliqua pōt esse dupler.s.vel scōm formaz vel scōm sūbm.Exemplū primi in ꝓzibus mediatis.croceū enim est q̄dam media forma inter album z nigrū. Exemplū secūdi.in priuatiue oppositis lapis enim nō est⁹ videns neq̄z cecus. ¶Scōa distinctio sit ista q mediuz pōt esse z alio mō accipi dupl'r.vt habet in textu hui⁹ capli.s.positiue z negatiue.Exemplū primi.rubedo est mediū inter albū z nigrū. z hoc mediū est eiusdē generis cū extremis.Exemplū secundi.mediū scōm q accipit per abnegationem vtriusq̄z extremi.vt q̄ nec est egrū nec sanum.scōm medicos enim ponitur aliq̄ forma siue dispositio que est media iter egritudinē

q

z sanitatē. que dicit neutralitas. ¶ Tertia distinctio sit ista. q aliquo mō accipit mediū dupl'r. qz qōdā est mediū iter pōnis. qōdā ꝑsupponis. Exēplū ꝑmi. clauꝰ ꝓiungēs duos postes. z viscus seu gluten. Exēplū scōi. q̄titas isto mō mediat iter formā sbalē z mām. forma. n. sbalis regrit z ꝑsupponit mām q̄tā z dispositā. nō q q̄titas mediet iter formam z mām. q̄ſ gdā clauus z viscus: cum forma sbalis attingit imediate mām. sed solum dr mediū ꝓo q̄to perigit z presupponit ad introductionem forme in materiam.

Quantū ad scōm dico istā ꝺnem. q iter ꝺdictoria nō est mediū quocūq; mō sumptū. Hoc ꝓbo sic. qcūq; aligd ineſt alicui per se eius oppositū nullo mō ineſſe pōt. nec per se nec per accidēs. ꝑz inducēdo. sed carere medijs ineſt ꝺdictorijs per se. scōm illud ꝓbi ꝓmo posteriozꝰ. ꝺdictio est oppositio cuiꝰ non est dare medium secūdum se. ergo ꝺdictio nullo modo hꝫ mediū. ¶ Sꝫ ꝓtra. dicit rionē illam primi posteriozꝰ arguit. qz nō videt ꝓpria. qz conuenit ꝓtrarijs imediatis. que nō habent mediū scōm se. saltē scōm formam. ¶ Respondeo. dicēdū. est q diffinitio patet multiplr. eo q negatio potest cādere sup ly scōm se. vel per se. vt sit negatio perfectatis. vel potest esse econuerso. vt ly per se cadat sup negationē. vt sit perfectas negationis. primo mō non accipit in illa diffinitione. sed scōo modo. z est sensus q pfectas affirmat z cadit sup negationē. vt sic ꝓtradictio sit oppositio cuius per se nō est mediū. ex quo sequit q nullo modo habet medium. ex quo carere medio per se ineſt sibi. sed primo modo put pfectas negat: z est negatio pfectatis: sic carere medio pōt conuenire ꝓtrarijs imediatis. z etiaꝫ priuatiue oppositis. quatenus carent medio scōm formā. tamē hoc nō obstante habent mediū per accidens. s. scōm sbm. natura carere medio non ineſt eis per se. vt ly per se cadit sup ly nō hre medium. z est perfectas negationis z ideo nō repugnat eis hre mediuꝫ. saltē per accidēs: modo preexposito. ¶ Ad primū in oppositū: cū dicit q eē z nō esse sunt ꝓtradictoria. dicendum q eē pōt dupl'r accipi. vno mō. esse simplr. alio mō scōm quid. z sic nō esse potest accipi dupl'r. vno mō simplr. alio mō scōm gd. modo intelligo esse simplr z nō esse simplr bñ est mediū: eē scōm gd. vt gnatio. z dico esse simplr eē pfectū. z esse scōm qd esse in fieri. vel sic. esse accipit vno mō ꝓo eē gnaliter. put includit esse simpliciter: z scōm quid. z nō esse ꝓo non esse simplr. z isto mō sunt ꝺdictoria nec est mediuꝫ inter ipsa. secūdo vero mō nō sunt ꝺdictoria. sed habent medium. s. ipsum fieri vel eē imperfectū. nam inter non ens simplr. z ens in actu. z perfectū esse: est medium ens siue esse imperfectuꝫ. z hoc secūdo modo loquit pbs scōo metha. vnde dicit sic. q sicut semp est mediū inter esse z nō esse. s. gnatio: ita existētis z nō existētis. i. entis z non entis est mediū quod fit. z ꝑz per exempla sua que ponit ibi. s. q ex adiscente fit sciens. z ex puero vir. isto ergo modo non ꝓtradicunt esse z non esse. ¶ Sed ꝓtra. ois per se mutatio mediat inter per se terminos. sꝫ termini generationis sunt ꝓtradictorij. s. esse z non esse. ergo inter eē z non esse que sunt ꝺdictoria vere est mediū. ꝓbatio minoris. nam generatio est a nō subiecto in subiectū. z corruptio ecōtra. vt dicit gnto phificoꝝ. ibidē etiā dicit q gnatio z corruptio sunt ꝺdictoria. ¶ Cōfirmat. qz hic in textu vt apparuit paꝫ ante pbs ꝓbans q nō fit mediuꝫ inter ꝺdictoria. s. iter ens z nō ens. arguit sic. qz si sic. ergo est aliq̄ mutatio media inter gnationē z corruptionē. sed illa ꝓntia nulla eēt nisi termini gnationis ꝺdicerent. ¶ Rñdeo. q termini gnationis non sunt ꝺdictorij. sed se hñt sicut habitus z priuatio. z isti sunt termini primi nō solum in gnatione. sed etiā in q̄cūq; alia mutatione. ¶ Ad illud qđ dicit de gnto phificoꝝ dicēdum q pbs accipit per non subiectū priuationē formē. per subiectū habitū vel formaꝫ. ¶ Ad illud quod addit. q gnatio z corruptio sunt ꝺdictoria. per ꝺdictoria intelligunt priuatiue opposita. nam priuatiue opposita sunt sicut ꝺdictoria circa subiectuꝫ aptū natū qđ est sbm mutationis. ¶ Ad ꝓfirmationem de quarto huius dicendum q argumentū est a minori. s. q si est mediuꝫ inter ꝺdictoria: multo magis inter q̄cūq; alia opposita. z ita iter priuationē z formā. z iō est mutatio aliq̄ media iter illa que terminant ad formaꝫ q̄ est gnatio. z illa que terminant ad priuationē que est corruptio. ¶ Sed ꝓtra istaꝫ rñsionē arguit. ꝓmo. qz videt ꝓcedere ꝓpositū. nam scōm te priuatio z forma sunt termini gnationis sed priuatio z forma sunt ꝺdictoria circa susceptibile. etiam per te. si ergo inter priuationē z formā sit mediū: sequit q inter ꝺdictoria sit mediuꝫ. ¶ Ꝑ. contraria imediata sunt ꝺdictoria circa sbm. pari ratione sic ꝑuatiue opposita. ergo sicut inter priuationeꝫ z formā est gnatio z corruptio scōm te ita posset esse inter ꝓtria imediata. ¶ Rñdeo ad primuꝫ. q termini gnationis pñt cōparari vel ad sbm. vel ad ipsam gnationē. si ꝓmo modo. sic hñt rōnem ꝺdictionis. nec hñt mediū isto modo. nam sbm vel nēcio est sub forma. vel sub priuatione. si secūdo modo. sic nō hñt rōnē ꝺdictionis. z ideo hñt gnationē mediā. sicut dictū est. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū q de rōne ꝺdictionis sunt duo. s. q alterꝫ nēcio ineſt. z q alterum nihil ponat. ꝓtria aūt imediata circa sbm aptum natum hñt vnam ꝺditionē. s. q alterū nēcio ineſt. sꝫ deficit secunda ꝺditio. qz vtrūq; est aligd positiuū. z illa duo requirunt ad gnationem z corruptionem. vtraq; aūt ꝺditio est in priuatiue oppositis. ꝑz. qz non est sic de his z ꝺbus imediatis. ¶ Ad 2ᵐ principale dicendū. q distātia est dupleꝫ. q̄dā est dimensiua. z illa est ꝓprie distantia que est de genere q̄titatis. z q̄dam est distātia pfectiua seu pfectiōis. z illa est transumptiue dicta. z transfert ad alia. vt ad oppositā. cum ergo dicit q ꝓto magis distant extrema: tanto sunt plura media. dicēdum q illa maior est vera de distantia dimensiua. z tūc minor est falsa. qz ꝺdictoria non sic distant. maior aūt est falsa de distantia perfectiua z trāsumptiue dicta. qđ ꝑz. qz ꝓtria imediata maxime distant isto mō. z tñ nullū hñt medium. ꝺdictoria ergo hñt distantiā priuatiuaꝫ. ꝓto ꝓto vnum ꝺdictoriorum est priuatio alterius. non aūt hñt distantiā dimensiuaꝫ. de qua ꝓcedit rō. ¶ Ad illud qđ addit in minori q ꝺdictoria distant in infinitū. dicendū q ibi nō regrit distantia infinita. qđ ꝓbat. qz q̄tūcūq; aliq̄ paruꝫ distant: pōt esse ꝺdictio inter ipsa. qz de quolibet est verꝫ alterū ꝓtradictoriozꝰ. q̄tūcūq; ergo distat modicuꝫ aligd ab vno ꝺdictorio: de eo predicat aliud ꝺdictorium. cuꝫ ergo dr. distantia ꝺdictionis est infinita. glosanda est ꝓpō infinita. i. ide terminata. qz quecūq; minima distantia sufficit. z maxima etiā in infinitū pōt eē. Unde ꝺdictio minimam distantiā ponit: z pmittit maximā. primā dicit positiue. secundam vero pmissiue. vñ non sequit q ibi sit infinita distātia positiua. pōt tñ ibi esse gra materie alicuiꝰ. puta si alterꝫ extremū sit infinitum positiue. vt deus. z nō deus. vnde sicut dictuꝫ est ꝺdictio minimā distantiā regrit z maximaꝫ pmittit. ita q indifferenter q̄tum est de se saluat in q̄cūq;. ¶ Ad 3ᵐ cum dicit. q inter oia relatiua est mediū relatio. dicendū q verꝫ est de intentionibus. sic enim est media relatio. z hoc modo oia opposita sunt in genere relationis. q̄tenꝰ oppositio: que est genus eorum est in gñe relationis. z sic ꝺdictoria secūdū istam intentionē habent vtraq; mediū relationē ipsaꝫ. loquēdo tñ de rebus substratis intentioni nō est verꝫ q referant. nec per ꝓns q habeant medium relationē. naꝫ hō. z nō homo nō referunt adinuicem. ¶ Ad 4ᵐ de illo scuto dr vno modo q nō est inconueniens illud scutū esse albū. z nō albū. qz hoc non est scōm idem. naꝫ vnū contradictoriū ineſt pro vna parte. z alterū pro altera. ideo neutruꝫ ineſt simplr. sed vtrūq; scōm quid. ¶ Cōtra. qz tunc mediū ita est iter ꝓtradictoria. sicut est inter ꝓtria imediata. ¶ Rñsio. in ꝓbis imediatis datur sbm medium cui neutrum ineſt neq; simplr. neq; secundū qd. lapis. n. neq; est sanus. neq; est eger: neq; cecus. neq; videns. sed inter ꝓtradictoria non potest dari aliquod mediū vel sbm cui neutruꝫ insit vel simplr. vel scōm qd. qz de quocūq; dicitur alterum ꝺdictoriozū: vel simpliciter. vel

secundum quid. vt in proposito de scuto. In contrarijs autem imediatis z etiam in priuatiuis est dare aliquod subiectum: cui neutr̃ inest nec simplr. nec ſm quid. vt pz in exemplo predicto de lapide. ¶Aliter respondeꝯ. q cũ queritꝰ vtr tale scutũ sit album vel non album. neutrũ est dandũ. qr nihil denominat ab accidente: nisi simpliciter insit. vnde scutum illud non est albũ simplr. neq; est nigr̃ simplr. ¶Contra. si hoc scutũ non est simplr albũ. nec simplr nigrum. z sic de alijs. ergo non est coloratũ. ꝓsequens est euidenter falsuꝫ. ergo z añs. consequentia ꝑbat. qr quicquid denominat a genere: denominat ab aliq̃ eius spẽ. ex 2° topicoꝝ. ¶Responsio. ꝓña non valet. Ad ꝓbationẽ dicendũ. q ad destructionẽ cuiuslꝫ inferioris non sequitur destructio supioris: in ꝑdicatione denominatiua. nisi destruat quodlibꝫ inferius: nõ solũ in se: sed etiã in coniunctione cuꝫ alio oppoº. vt dicendo sic. nõ est albũ. neq; nigrũ. neq; albũ z nigrũ simul. ergo nec coloratũ. sic exponit illa consideratio. sed in ꝓposito nõ est sic. qr licet quodlibet inferius destruat in se non tñ in ꝓiunctione ad aliud oppositũ. tale enim scutũ est albũ z nigrũ simul. z neutrũ seoꝝsuꝫ. ¶Vel põt exponi alr sic. denoiatum a gñe opꝫ denoiari a spẽ aliq̃. vtrũ est aliq̃ illaꝝ denominationũ de qbus est sermo ibi. sic q est albuꝫ vel hꝫ albedinẽ. vel huic ineſt albedo. ꝑmus modus non est verus in ꝓposito. vt scutũ illud dicat albũ vel nigrũ. sed duo alij modi sunt veri in ꝓposito. nã vez est dicere q illud scutum hꝫ albedinẽ z sibi ineſt albedo. silr est de nigredine. ¶Aliter dicitur q hec est simplr ỽa. q scutũ non est coloratũ. qr nullo colore. non. n. est albũ vel nigrũ. sicut duo habentes vineaꝫ: neuter hꝫ vineã. sicut dr sexto thopicoꝝ. ¶Ad vltimũ principale dr q contradictio nõ est in terminis incomplexis. z ideo neutrũ predicatur de quolibꝫ in talibꝰ. ¶Contra. qr quinto huiꝰ dr q alteꝝ contradictoriorꝝ dr de quolibet. sed ꝓpõ cõplexa de nullo ꝑdicat. ergo ꝓdictio hꝫ accipi ſm terminos incõpleros. ¶Preterea. homo. z nõ hõ. sunt opposita non ꝓprie. tũ qr alteꝝ nihil dicit positiue. tum qr in subanõ est ꝓprie contrarietas. vt dr in ꝑdicamentis. nec opposita priuatiue. qr nõ homo dicit de eo quod nõ est natuꝫ esse homo. puto de lapide. priuatio aũt nõ sic. nec opposita relatiue. pz. ergo relinquit q ꝓtradictorie opponant. ¶Aliter ergo dicendũ. q ꝓtradictoriorꝝ ſp alterũ dr de vnoquoq; inincõpleris. dũmõ terminꝰ de quo dr nõ accipiat distributiue. Rõ huiꝰ est. qr vni suppposito põt ieſſe vnũ. z alteri alteꝝ. vñ neutra istaꝝ est vera. oĩs hõ est albꝰ. oĩs homo est nõ albus. ¶Sciendũ etiaꝫ q ꝓtradictoria nõ est necesse ꝑdicari de quolibet cuꝫ reduplicatione. vñ vtraq; istaꝝ est falsa. hõ inquãtũ homo est albus. hõ inquãtũ homo est nõ albus. qr tunc de necessitate vel omnis homo esset albꝰ. vel nullus homo esset albus. ¶Et hec de quarto methaphisice.

¶Accidit aũt multotiens dictis causis z multas eiusdẽ esse causas: non ſm accidens. vt statue. ꝛc̃. Textu cõmenti scõi.

Circa quintum

librum methaphisice. Queritur primo. Utrum eiusdem effectus sint plures per se cause. ¶Videtur. q non. quia si vna sufficit alia superfluit. sed quelibet per se causa videtur sufficere in suo genere sine alia. ergo. ꝛc̃. ¶Contra. philosophus hic in littera.

Respondeo In ista questione primo premittã aliq̃s distinctiones. 2° oñdã aliq̃s ꝓclones. Quãtũ ad ꝑmũ sit ista ꝑma distinctio. q causarũ quedã sunt eiusdẽ ordinis. q̃dã sunt alteriꝰ ordinis. Alle di

cunt eẽ eiusdẽ ordinis que sunt in eodẽ gñe eq̃. ꝑº z eiusdẽ spẽi. Sz dicunt alteriꝰ ordinis que in eodẽ gñe sunt eẽntialiter ordinate ſm ꝑus z posteriꝰ. z sunt alteriꝰ spẽi. Exẽplũ ꝑmi. duo hoies eq̃ ꝑmo trahẽtes nauim. exẽpluꝫ scõi. hõ z sol in gñatiõe hois. ¶Scõa distinctio sit ista. q cãꝫ eiusdeꝫ ordinis q̃dã sunt totales. q̃dam ptiales. Dicit aũt cã totalis que in illo gñe cãe nõ idiget ad suã cãlitatẽ aliq̃ cã eiusdem ordinis secũ ꝓcausantes. sz sola per se sufficit. Sed dr cã partialis que in illo gñe cãe nõ sufficit ad cãndũ effectũ: sz indiget alia cã eiusdẽ ordinis secũ ꝓcausante. exẽplũ ꝑmi. ignis gñans igne. exẽplũ scõi. duo hoies trahẽtes nauẽ: quoꝝ alter de se nõ sufficeret ad tractionẽ. ¶Tertia distinctio sit ista. q cãrũ q̃dã sunt eiusdẽ gñis. z q̃dã alteriꝰ gñis. exẽplũ ꝑmi. oẽs cause efficientes. z formales. z hõ. exemplũ scõi. si accipiant cause diuerse vna mãlis. altera efficiens. ꝛc̃.

Quantũ Ad 2m sit ista ꝑma q̃. q eiusdẽ effectꝰ possunt eẽ plres cause alteriꝰ z alterius gñis. z totales. ¶Nec pz per phm in lra. qr eẽ. z forma statue. z factor ipsiꝰ: sunt cause statue: quarum q̃libet in suo ordine est cã totalis huiꝰ statue. hoc etiã hr exꝑsse tertio huiꝰ 2a qõne: vbi dicit phs. q contingit eiusdẽ ineẽ oẽs modos cãrũ: vt domus. vñ qdem motꝰ. i. cã efficiens. est ars z edificator. cuius vero cã. i. cã finalis. est opatio. i. vsus. puta habitatio. z mã. i. cã mãlis sunt terra lapis z ligna. spẽs. i. forma est rõ. i. ꝓpor tio siue cõpositio domꝰ. ¶Scõa ꝓclusio sit ista. q eiusdem effectꝰ põt esse plures cause eiusdẽ gñis z totales: si sint alterius ordinis hoc pz per exẽplũ. qr deus sol z homo ꝓducũt hoiem quoꝝ q̃libet est cã totalis z sufficiens in suo ordine: z q̃libet est de gñe cãe efficiẽtis. ¶Tertia ꝓclusio sit hꝫ. q eiusdẽ effectꝰ põt esse plures cause eiusdẽ gñis z eiusdẽ ordinis. si sint cause partiales. ¶Hoc pz per exẽplũ. sic. n. plures trahẽtes nauem sunt cã tractꝰ nauis. Itez pẽz mr sunt isto mõ cãe plis. ¶Quarta ꝓclusio sit ista. ipole est plres cãs eẽ eiusdem gñis z eiusdẽ ordinis z totalis eiusdẽ effectꝰ. ¶Hãc ꝓbo sic. qr si sic. ergo effectꝰ nõ dependet eẽntialr ab aliq̃ haꝝ causaꝝ. ꝑñs est falsum. ergo z añs. ꝓbatio ꝑñtis. Sint. a. z. b. tales cause ipsiꝰ. c. pz q. c. nõ dependet ab. a. qr põt esse sine. a. nam sufficiẽter hꝫ eẽ per. b. qõ ponit totalis cã eiꝰ. z per idẽ põt hr̃i q nõ dependet eẽntialr ab ipso. b. qr hꝫ eẽ sufficiẽter per ipm. a. qõ ponit totalr cã eius. ergo ipm. c. non dependet nec ab. a. nec ab. b. eẽntia. Sz hec rõ nihil valet ꝓtra secũdam ꝓnem. qr cause alterius ordinis z totales nõ supfluũt. quatenus rõne ordinis eẽntialis oẽs simul regrunt z sunt alterius rõnis. qõ nõ est in proposito. ¶Ad argumentum in oppositum pz q seipsuꝫ soluit. arguit enim de causis totalibus eiusdẽ gñis z ordinis. aliter non concludit. ¶Ad illud in oppositum. pz ex dictis.

¶Quapropter z natura principium: z elementum: z mens: z voluntas: z substãtia: z qõ cuius causa: multoꝝ enim z cognitionis z motus principiũ est bonũ z malum. Textu cõmenti primi.

Verit Utrũ finis sit ꝑnm. ¶Arguit q nõ. qr de rõne ꝓncipij est eẽ primũ. vt pz in c. ꝓcedẽti. sz de rõne finis est esse vltimuꝫ. vt habet in caº. de pfecto ergo finis nõ est ꝑnm. qr primũ z vltimũ opponunt. ¶Cõtra. phs h in lra in fine capli ꝓcedẽtis. ¶Juxta hoc q̃ro 2°. vtrũ finis sit cã. Et vr q nõ. qr vel esset cã ſm q ens. aut ſm q nõ ens. nõ scõo mõ: qr non ens nullius est cã. finis aũt ponit cã enti. nec ꝑmo mõ: qr finis nõ est cã nisi ſm q mouet efficientẽ ad agendum. sed q̃ñ finis est non mouet efficiens. scz cessat ab actione. qr habitibus ꝑfectib⁹ cessat motꝰ ꝑmo de gñatiõe. ¶Cõtra phs hic in littera. ¶Juxta hoc q̃rit 3°. vtruꝫ finis sit cã efficiẽtis. videt

q̄ nō.q̄ si sic sequerent tria icōueniētia. ¶Primū q̄ idem respectu eiusdē erit cā ⁊ cātū:⁊ per ꝓns pus ⁊ posteri⁹ nāl'r. q̄n pz ex hoc.q̄ etiā ipm efficiens est cā finis sicut ecōuerso. vt dr̄ hic in textu. ¶Scōm inconueniens est. q̄ idē eēt cā sui ⁊ prius seipso.q̄d pz sic.q̄ qcqd est cā cause est cā cāti.⁊ qcqd est prius priori est pus posteriori.si ergo finis est cā efficiētis. ⁊ efficiēs est cā finis.sequit q̄ finis est cā finis.sic̄ pōt argui de priori sicut pz. ¶Tertiū inconueniēs est q̄ in demonstratione esset circulus.q̄d pz sic.nam demōstratio pp qd est per cām.ergo cū efficiēs sit cā finis poterit demōstrare finē.ergo etiā si finis sit cā efficiētis.ergo per finē poterit demonstrari efficiens.⁊ sic erit circulus. ¶Cōtra phs hic in l'ra. ¶Juxta hoc querit 4°.vtrū finis sit maxime cā.⁊ vr̄ q̄ nō.naz finis est cā extrinseca.ergo nō est maxime cā.ꝓntia pz q̄ mā ⁊ forma sunt cause intrinsece.intrinsecū autez videt magis ꝓferre ad esse rei q̄z extrinsecuz.ergo mā ⁊ forma erunt magis cause q̄z finis. ¶P̄.si finis esset maxime cā:tūc nobilissima causata hr̄ent illā cām.ꝓns est falsum.q̄ immobilia sunt nobilissima causata:⁊ tn̄ nō hnt cām finalē.vt dicit phs 3°.huius vbi assignat cām ex hoc q̄ finis est alicui⁹ actionis.actio aūt est in motu.sed immobilia nō hnt motum. ¶P̄.si finis esset maxime cā:tūc maxime certa cognitio esset per finez.ꝓns est falsuz nam maxime cognoscimus qd ipm est per formā.nā phs vbiq̄z circūloquit qd per formā. ¶Cōtra cōmētatorz capitulo de principio ⁊ fine dicit expresse hoc.

Rn̄deo Circa istas qōnes sic ꝓcedā.primo distinctiones alique ꝑmittent.2° ad qōnes dicet. ¶Quantū ad primū sit ista ꝑma distinctio q̄ finis est duplex vt habet secūdo de aia.s.finis gratia cuius ⁊ finis quo. dicit aūt finis gr̄a cuius:ipm obiectū qō p opationē attingi tur vt deus qui attingit a btis p actū intellectus ⁊ volūtatis sed finis quo dicit ipa opatio qua obiectū attigit puta ipsa volitio seu intellectio. ¶Scda distictio sit ista q̄ finis gr̄a cuius aliquādo p opationē inesse producit:aliq̄n nō sed presupponit:exēplū ꝑmi de forma nāli que p motū ⁊ gn̄ationē ꝓducit:vñ gnto huius:capl'o de gnā dr̄ q̄ finis gn̄atiōis est forma:⁊ ille finis ē obiectum qō attingit actiōe siue opatione trāseunte:p quā ꝓducit in esse:exemplum secūdi:de⁹: ⁊ iste finis est obiectum qō attigit opatiōe seu actione imanēte:puta p actū itellect⁹ ⁊ volūtatis.hoc ēt scdo mō se habz obiectū sensus ad sensum. ¶Tertia distinctio sit ista que ponitur ab Aui.gnto metha.capl'o gnto:q̄ res dr̄ eē cāta dupl'r.nā res dicit aliquando cāta in sua cālitate: aliquādo in suo esse:primo mō cā finalis precedit oēs alias in causalitate:quia mouet agentem:⁊ agens ex appetitu finis mouetur ad agendum:vt attingat finem:efficiens autem habet rōnē cāti respectu finis non q̄tum ad suum esse:pz.sed q̄tuz ad causalitatem:secundo āt mō ipse finis est causatus. ficut forma causari dicitur q̄tum ad suum esse:patet.

Quantum Ad scōm dico ad oēs quattor questiones:⁊ teneo prē affirmatiuā q̄ pbar̄ primo auctoritatibus.nā Aui.vbi supra capl'o eodē circa finē.dicit q̄ si de vnaq̄z cārū eēt scia:de cā finali eēt nobilior.⁊ ipsa eēt sapiētia ⁊ nobilior alijs ptib⁹ illius sciētie.vñ ꝑm eū cā finalis eēt cā cāruz. Itē cōmentator in fine capl'i de ꝑn°. dicit q̄ illud ꝑn^m.s.finale itendit ad sciēdū in hac scia. ⁊ illud est cā finalis oēs aūt cause nō sunt ꝑn^a nisi pp illud. Itē Arist.2°.phisico.dicit q̄ sicut est ꝑn^m in speculationib⁹ sic finis i agibilib⁹.vñ oēs cālitates reducunt ad cālitatē finis vt ad primū.nam extrinseca ꝑus cānt.q̄.n.extrinseca cānt. iō ⁊ intrinseca cānt ⁊ nō ecōuerso.extrinsecoz aūt ꝑus causat finis.q̄.n.ille mouet efficientē rōne amat.iō agēs agit ⁊ nō ecōuerso. ¶Si vero queras que cālitatū ista⁊.s.materie ⁊ forme sit prior.dicendū q̄ cālitas forme.q̄.n.ꝓpinquius est ꝑmo est ꝑus:iz cālitas forme est hȝ q̄ten⁹ est ꝓpinquior efficiēti ⁊ fini.est ergo iste ordo q̄ prima cālitas est nā rei est finis.2ª est efficiētis.3ª est forme.4ª materie. ¶Arguit etiaz rōne ad ꝓpositum sic.omne per se agens agit ꝓpter finem. ergo finis hz rationē principij.sic intelligendo q̄ finis est cā causaꝛ vt predictū est.naz ꝑmo venit in mentē agentis sub rōne boni appetibilis:nā est bonū ⁊ optimū alioꝛ vt dr̄ in l'ra.agens aūt motū a fine ꝓducit formā qua ꝓducta cōicat materie:⁊ vltro sequit q̄ mā sustentet formaz.ex qbus pz q̄ in toto isto ꝓcessu finis hz rōnem principij.añs rōnis ꝑbat sic.q̄ oē agens in cuius actione pōt accidere erroꝛ agit pp finem.sz oē agens per se est hm̄.ergo oē agens per se agit pp finē ⁊ dico agens per se ad remouēdū casuz ⁊ fortunā cum oē agēs per se siue agat nāl'r siue a ꝓposito agit pp finē vt ꝑbat 2° phyſicoꝛ.ꝑbatio maioris.nam 2° phyſicoꝛ dr̄ illa actio frustra esse que non ꝓsequit finē intētū.si ergo nullus finis sit intentus nullū agēs ageret frustra nec erraret.ergo omne agēs q̄ pōt errare agit pp finē.tale aūt est agens nāle quod pōt errare:⁊ hoc etiam est verum de agente per intellectum.

Sed est dubiū cū finis ꝓduct⁹ ab efficiente ḧabeat nobili⁹ esse exīs ex̄ in re q̄z exīs ex̄ in intellectu tn̄.nā ꝑ^m est eē ꝛreale.2^m intētionale.vr̄ q̄ magis sit cā ꝑmo mō q̄z scdo mō.nā nobilius est esse cāe inquātū cā q̄z cāe inquātū cātū. ¶Dicendū q̄ eē nobilius pōt intelligi.s. vel simpl'r vel ſm qd.ꝑmo mō esse rei factibilis nobilius est in mente artificis q̄z in se.sicut lapis nobili⁹ hz eē in mente dei simpl'r q̄z in ꝓpria nā.sic̄ archa in mēte artificis.nā primū eē est imāle ⁊ incorporale rōne ei⁹ in quo est.sz 2^m est māle ⁊ corporale.sic̄ pz.Si vo loquamur de eē ſm qd.sic lapis vel archa hz nobili⁹ eē in se ⁊ in sua nā q̄z in mēte cuiuscūq̄z artificis q̄ vt in se hz reali⁹ ⁊ verius eē lapidis vel arche q̄z in mēte dei vel artificis. Ad ꝓpositū.finis vt hz eē in ıtellectu ⁊ in mēte agētis hz nobilius eē simpl'r q̄z in re ex̄ ⁊ vr̄ in se.nō tn̄ eē ſm qd:vt arguit rō.ſm ergo primū eē hz rōnē cāe:⁊ sic nobili⁹ esse simpl'r rn̄det fini vt est cā q̄z fini vt est cātū ⁊ ꝓductū. ¶Ex ꝓdictis colligit ꝑs affirmatiua cuiusz illaruz qōnū licet mixtim sit posita quodāmodo veritas illarum.

Ad argumēta Ad primū pz ex ꝓdictis.nā finis est ꝑmū ſm q̄ est in mēte artificis.⁊ vltimū ſm q̄ est in re ex̄.ꝑmo° est primū principium.2°.mō nō:sz magis est ꝓncipiatū. ¶Ad 2^m ꝓto scda qōne dico q̄ finis est cā ſm q̄ est ens ꝓsentatū in mēte siue intētione agentis.sic.n.mouet agēs sub rōne diligibilis. ¶Ad illud primi de gn̄atione dico q̄ phs loquit de termino motus qñ est realr̄ pns ⁊ ꝓduct⁹ iā per motū.tūc.n.cessat mot⁹. nō tn̄ vt est ꝓsens in intētione.finis aūt vt est cā hz eē in mēte.⁊ nō in re ex̄. ¶Ad tertiū ꝓto tertia qōne nego ꝓnam ad qōlibet illoꝛ triū inconuenientiū que iferunt.cū.n. infert ꝑ^a q̄ idē respectu eiusdē esset cā ⁊ cātū ꝑus ⁊ posteri⁹.dicendū q̄ ille q̄tuor cāe sunt eq̄ ꝑmo in suo gn̄e.⁊ tn̄ vna pōt eē ꝑ alia sicut in alijs gn̄alissima sunt ꝑma gn̄a simpl'r:⁊ tn̄ vnū ꝑdicamentū est pri⁹ alio:vñ prioritas in cāis est equoca sicut cālitas.tūc ad formā dico q̄ nō est inconueniens idē esse ꝑus ⁊ posteri⁹ cā ⁊ cātū prioritate ⁊ posterioritate ⁊ causalitate diuersimode dicta. Jn eodē tn̄ gn̄e causalitatis ⁊ prioritatis est impossibile. vñ efficiēs est cā finis.⁊ ꝑ ꝓns pri^m in rōne cāe efficiētis.finis aūt est cā efficiētis:⁊ ꝑ ꝓns prior in rōne finis ⁊ desiderabilis. ¶Cū vo ifert scdo q̄ idē eēt cā sui ipi⁹.dicendū q̄ cū dr̄ q̄ qcqd est cā cāe ⁊c. in illa ꝓpone accipiuntur tres cāe sed tn̄ variat cā prima respectu medie.⁊ media respcū vltime.q̄re cōmittit fallacia accītis.ꝑmo.n.cā accipitur in gn̄e cāe efficiētis.cū dicit q̄ qcqd est cā cāe.sz scdo sumit in gn̄e cāe finalis.est cā causati.vñ in talib⁹ sic variatis nō est ꝓpō vera. Si vero vna cā fit prima respcū scde in gn̄e cause efficientis z illa 2ª respectu tertie in eodem gn̄e cause tunc est ꝓpō vera. ¶Ad illud de ꝓpositate dicendū per idez. cū.n.dr̄ q̄ idē esset pri⁹ seipso.non valet.q̄ mutat prioritas sicut prius.cū infert tertio q̄ esset circulus in demonstratione.nego ꝓnaz. Ad ꝑbationez dicēdū q̄ nō est circulus in demōstratione nisi qñ est vtrobiq̄z idē genus demōstrationis qō nō est in ꝓposito.nā sicut cā est equoca sic ⁊ demōstrationes.opz ergo ad circulū demōstrationis q̄ idez gen⁹ ꝓpter

quid sit in vtraq3 demonstratione.nam aliter non erit circulus.¶Aliter pōt dici ad argumentū q9 finis non est causa finalis efficientis sed effectus.vnde cuz dicit q9 agēs agit ppter finē:non est intelligendū ppter finē suū. sed ppter finem sui effectus.z tunc p3 q9 tūc nihil mali sequit ex predictis.¶Sed contra pb9 hic in littera dicit q9 efficiēs z finis sunt sibi inuicem cause.¶Respondeo ver est in causando vel ꝑm causalitatē non ꝑm id quod sunt.qz.n.efficiēs amat finē ideo efficit effectū:illud tū quod est finis non est causa eius qō est efficiens.nec etiam efficiens est sp cā ipsius finis saltē respectu finis gratia cuius qz ille presupponit nec producit ab efficiente.¶Ad primū q̄rte questionis cū dr q9 cāe intrinsece sunt magis cāe.dicēdū q9 falsuz est.qz illa que est ꝑma causalitas omniuz est verior.talis est causalitas finis. nā oēs alie causalitates dependēt a fine vt postensuz est vnde ver est q9 effect9 est a causis intrinsecis imediatis.z primis tamē nō magis simplr.¶Ad 2m ꝓcedo q9 nobilissima cāta habent ūnalē cām.cū aūt adducit pb9 tertio huius:dicēdū q9 illa auctoritas nō multū cogit qz ibi in tertio ꝓcedit modo disputatiuo vt ibi declaratū fuit in scripto z determinatū qualr in imobilib9 inueniat rō finis z efficiētis.z cū pbatur q9 oīs finis est finis alicui9 actionis dicenduz q9 duplex est actio.s.imanēs z trāsiens.lz ergo negēt ab imobilibus rō finis qui attingit actione trāseunte qui ꝑprie habet rōnem mot9 sicut logr philosophus.nō tamē negat finis qui attingit actione imanente.¶Ad tertiū cū infert q9 maxime certa cognitio esset per finez:dicit vno mō q9 verū est.vnde oēs cāe possunt per finē demōstrari.ideo potissima demōstratio z certissima est per finē.qz sicut ꝑncipiū in speculationibus ita finis in agibilib9.ergo sicut ꝑma sunt certissima:sic z finis: cū ergo dicit q9 maxime cognoscimus per formā ipm quod qd est:dico q9 falsuz est.nā qō qd est rei z diffinitio potest accipi ab oi cā.¶Aliter dr q9 cognitio rei pōt accipi duplr.s. simplr z ꝑm ꝓportionē:vt dictū fuit in scdo z in primo.dico ergo q9 aliq certius cognoscunt ꝑm proportionē cognoscentis.z tamē nō sunt notiora simplr. sicut mālia sunt notiora nobis ꝑ3 ꝓportionē q̄z imālia:z tamē imaterialia sunt notiora simplr.¶Sīr in ꝓposito cognitio per finē est simpliciter notior:tū cognitio de illa ꝑm ꝓportionē sua est notior per formā qz forma est primior cā q̄z finis.vnde primo posterioz dicit q9 cognitio per cām propinquam est ppter qd.sed per remotā qz.¶Ex oibus ꝓdictis patet vnū correlarium.s.q9 finis est causa causaz q̄tuz ad causare.z vt ꝑ3 esse in mente.sed efficiens q̄tum ad esse reale extra.

¶Differunt autez in tantum q9 agentia quidez z singularia simul sunt z nō sunt: z ipsa z quorum cause.ꝛc.

Querit Utz causa pticularis z in actu simul sit z non sit cū effectu pticulari.z vr q9 nō.qz si sic.ergo in ꝓncipio mot9 cessat motus. ꝓns est euidēter falsum.ergo z antecedēs.pbatio ꝓntie.habitibus psentibus cessat mot9.ꝑmo de gīa tione.accipiat ergo aliqō efficiens per motuz.certum est q9 in ꝑn9 mot9 est efficiens in actu.ergo z effectus erit in actu. sed existēte effectu in actu cessat mot9.ergo cessat in ꝑncipio. ¶Preterea mouens nāliter ꝓius est moto.z si adinuicez referant nihil min9 vt dr quarto huius.ergo mouēs pōt eē sine moto sicut pri9 sine posteriori.ergo cā in actu sine effectu in actu.¶Preterea scitū in actu est cā scie in actu.sed scituz in actu pōt esse sine scientia.ergo causa in actu sine effectu in actu.pbatio minoris. qz referunt 3°.modo relatiuoz vbi nō est eēntialis ordo nec mutua dependētia qz scia dependet a scito vl scibili.z nō econuerso.¶Preterea de9 est sp cā in actu si ḡ cā in actu z effect9 in actu sil sunt.segr q9 effect9 dei sp fuisset in actu.z sic mundus ab eterno est.qō est hereticū.q9 aūt deus sit sp causa in actu p3.qz si ꝓius fuisset causa in potentia z postea in actu: per ꝑns mutaret.¶Contra.pb9 hic z 2°.phȳsicorum.¶Juxta hoc q̄rit 2°.vtrū cā in potentia sit simul cū effectū in potentia.videt q9 sic.nam relatiua simul sunt z non sunt.sed causa in potentia z effectus in potentia referunt secundo modo relatiuorum calefactū z calefactibile in quo modo est mutua dependentia: essentialis sicut in primo z per hoc distinguitur a tertio modo. ergo causa in potentia z effectus in potentia simul sunt z nō sunt.¶Cōtra.philosophus hic in littera.

Rndeo Circa istas duas qōnes ꝑmo q̄dā opinionem ptractabo.scdo aliter rndebo.¶Quātum ad primū est vna opinio que videt egidij sup scdo phicoz.q9 causa efficiēs per motū ꝛ3 duplicē effectū.vnū imediatū.s.ipz fieri.aliū mediatū.s.factū esse.¶Ex hoc dicit ad questionez duo.primū dictū est q9 ista ꝓpositio est vera de causa in actu z de effectu imediato.s.ipso ꝓfieri.hoc probat. qz quando causa est in actu tunc mouet.z quando mouet ipsum fieri tunc est imobili.z ideo simul sunt causa mouēs z ipsum fieri siue moueri.¶Secundū dictū est q9 ista ꝓpositio nō est vera de cā in actu.z effectu mediato.quod probat sic.qz si sic oīa euenirent de necessitate. suppōsito illo q9 oīa haberent causas per se.ꝑns est falsuz.vt p3 sexto huius. ꝓsequentia probat sic.Sit aliquid faciendū tertia die z vocet.a.fi.a.fiet ab aliq per se causa sit illa causa.b.fi.b. habeat aliā causaz fit.c.z sic reducendo ad aliqd.quod nūc est.fit.d. quod est causa ipsius.c.tunc sic.fi.d.est causa in actu z est necessaria.z ipsuz.c.est necessario in actu ex ypotesi.z fi.c.ergo .b.z fi.b.ergo.a.ergo omnia necessario euenirent. Sic enim arguit pb9 sexto hui9 capitulo tertio.vnde iste due ꝓpositiones non sunt simul vere.s. q9 cuiuslibet fiendi fit dare aliquā per se cām:z q9 posita causa in actu necessariū fit ponere effectū in actu.nā ex his duab9 ꝓpositionibus sequit cōclusio ipossibilis modo predicto.s.q9 oīa erunt de nēcitate. non ppter primaz ꝓpositionē qz ꝓcessa illa tanq̄z vera adhuc ꝑclusio sequeret ppter secundā.ergo scda est impossibilis.¶De secunda questione dicit ab istis q9 cā in potentia non oportet q9 sit sil cū effectū.rō est qz causa in potētia est prior effectu qz pōt esse sine eo. Sed contra istaz opinionez arguit reducendo rōnem primā ꝓtra eos de fieri quod ponit effectū imediatū.nā posita pri9 ꝓpositione quaz concedunt z hanc quā ipsi dicunt q9 posita causa in actu necessario fit ipsuz fieri in actu:arguo vt pri9.qz.d.existēte in actu necesse est.c.fieri:z ex.c.b.z ex.b.a.fieri.ergo oīa futura fierēt de necessitate.¶Preterea ꝓtra ipz dictū in se vt opponit9 non vr verz.s.q9 cā pticularis z effectus imediatus sint sil.qz ponamus q9 sint multe cāe agentes non per motū.si cā existente in actu neče est est imediatū effectū eē in actu.ergo oīa ꝓducibilia a talib9 causis de nēcitate euenirēt.qō falsuz est.quia possunt illa contingenter cāre sicut cāe agentes per motuz.z magis etiā vt ꝑz de mobilitate per voluntatē.Ad formā rōnis dicēdū q9 ibi est fallacia ꝑm qd z simplr.ꝓcedo.n.q9 qñ cā in actu causat necessario segr q9 effect9 est in actu.Si aūt inferamus.ergo necessario est effectus:nō valet.qz cā est in actu ꝓtingēter:vnde ꝑntia non valet effect9 nēcio necessitate ꝑne est in actu.si cā sit in actu.ergo effectus nēcio est.nisi ponerez q9 esset cā necessario in actu.nunq̄z.n.ex necessitate conditionalis segr necessitas ꝑntis:nisi añs fit necessarium. sed nō est ita in ꝓposito si sit cā in actu ꝓtingenter.¶Contra illud ad qō dicūt q̄tū ad scdaz qōnem de causa in potētia z effectu in potentia.videt.n.q9 simul sint z nō sint.qz referūtur secundo modo relatiuoz que mutuo dependent.

Quantū Ad ꝑm dico tria.primum est q9 illa dria inter causas in actu z in potētia respectu effectum ꝓportionabilr acceptoz non est accipienda q̄tuz ad ipsas relationes cause ad effectuz.quia sic simul est causa in potentia z effectus in potentia sicut causa in actu.z effectus in actu.nam omnia hec referūtur vno genere relatiuo-

rum.ſ.ſecundo modo. Sed veritas huius dicti accipienda
eſt in fundamentis relationū vt ſit ſenſus ⁊ relatio cauſe in
actu ⁊ effect⁹ in actu nō poſſunt fundari niſi in ente in actu.
⁊ ideo ſic̄ relationes ſimul ſunt ⁊ nō ſunt. ita ⁊ fundamēta
eor. ſed relationes cāe in potentia ⁊ effectus in potētia non
regrunt fundamenta in actu. ⁊ ideo non opz fundamenta
eor ſimul eē licet relatiōes ſimul ſint: nā ſi relatio cāe in po-
tentia fundaret in ente in actu ſicut iſte edificator eſt nō opz
relationē effect⁹ in potentia ſibi corrūdentem fundari in ali-
quo ente in actu. nō. n. oportet ſimul exiſtere edificatorem ⁊
edificabile. qz edificabile poteſt fundari in ente in potentia.
¶ Scōm dictū eſt q illa differētia nō eſt itelligenda de fun-
damentis relationū inq̄ztū fundamēta ſunt. qz ſic̄ vtreq; re
lationes ſimul ſunt ita ⁊ fundamēta ſimul ſunt. i. in actu ſūt
inq̄ztū fundamēta. hoc eſt actu ſunt ſub illis relationib⁹. Sz
eſt itelligēda de fundamētis compatis ad exīstiā. qz in cā ⁊
effectu in actu ſi vnū fundamētū exiſtit in actu ⁊ aliū: nō ſic
de cā ⁊ effectu in potētia. ¶ Tertiū dictū eſt. q illa differētia
nō eſt itelligēda de fundamētis abſolute acceptis ſed ſub re
lationib⁹. nō. n. ſequit q ſi vnū fundamentū exiſtat. ſ. cāe in
actu: q fundamentū effect⁹ in actu exiſtat qz fundamentuz
abſolute exiſtere pōt in actu ſine relatione. ſz ſi fundamentū
cāe in actu eſt ſub relatione in actu: fundamentū relationis
effect⁹ exiſtit ſub relatione in actu. ¶ Eſt ergo in ſūma dīa
ſic accipienda hic idē. nō quidē inter relationes. qz ſic vtriq;
nēcio ſimul ſunt. neciter fundamenta relationū inq̄ztū fun
damēta. qz etiaz illa vtriq; neceſſario ſimul ſunt. cū ſine illis
vt ſic non ſint relationes: nec inter ea que ſunt fuudamenta
ꝑm ſe ꝯſiderata. qz ſic neutrobiq; nēcio ſunt ſimul in actu.
nec nēcio ſimul in potētia. Sed itelligit differētia de funda-
mentis actu exiſtētibus ſub relationibus compatis ad exi-
ſtētiā q nō abſolute ſint ad exīstiā ſub relationib⁹. vt ſit ſen-
ſus. q ſi eſt a cā in actu: illa relatio eſt in actu. ergo neceſſe eſt
aliquid exiſtere in quo fundat relatio cāe in actu ⁊ effectus
in actu. ſz ſi eſt cā in potentia. ſic̄ edificator. nō opz aliq̄d ens
in actu eſſe in quo fundet illa relatio in potentia. ſz ſufficit
habere aliquod fundamentum ens in potentia.

Ad argumēta Ad ꝑmū dicendū q ꝓnītia nō
tenet. Ad ꝓbationē dico. q eo
mō quo agēs per motū eſt in actu: effect⁹ eſt in actu. ſ. modo
ꝓexpoſito. Sed dū mot⁹ eſt ipm agens nō eſt cā in actu ip
ſius facti eſſe vſq; ad vltimū inſtās accipiēdo tamē effectū re
ſpectu cui⁹ eſt mouēs actu ille effect⁹ eſt in actu. ſ. ipm fieri. qz
dū mouet nō eſt cā in actu niſi ipſi⁹ fieri. ſz in vltimo inſtan-
ti eſt cā in actu facti eſſe. ⁊ tunc cā ⁊ effect⁹ ſunt ſimul in actu.
vñ ſi cā eſt in actu in fieri: ſimul erit effectus in fieri. ſi eſt actu
in facto eſſe: erit ſimul effect⁹ in facto eſſe. qñ ergo dī q habi
tibus. p. c. mot⁹. dicendū q pñte habitu ſiue effectu in facto
eſſe ceſſat mot⁹. nō aliter. ⁊ c̄. ſic aūt eſt tm̄ pñs in fine motus.
¶ Ad 2m de q̄rto hui⁹. dicēdū q mouens eſt ſimul natura
cū effectu. accipiēdo iſta vt ſunt ſub relationib⁹ mō ꝓdicto.
tamē res ſubiecta mouēti eſt prior re in qua fundat relatio
effect⁹. pbs aūt loquit de fundamētis. nō de relationib⁹. vñ
ibidē dī. q ſenſibilia poſſunt eſſe nō exīstibus ſenſibus. qz
ſenſibilia ⁊ ſenſus dīr relatiue tertio mō. dictū eſt aūt q dīa
illa itelligēda eſt: nō de fundamētis abſolute ſed vt ſunt ſub
relationib⁹. ¶ Ad tertiū dicēdū. q ſcitū in actu. ⁊ ſcia in actu
ſimul ſunt. ⁊ nō ſunt. cū dī. q referunt tertio mō. dico q fal-
ſum eſt. niſi accipiēdo ſciam in actu. ⁊ ſcibile nō ſcitū. vnde
ſciendū q ſcibile ꝑm ſe ⁊ eſſentialr referr ad ſciam in poten-
tia. ⁊ ſcia in potentia ⁊ ſcibile ſimul ſunt ⁊ nō ſunt nec acci-
dit ſibi q ſciat in po⁹. accidit tm̄ lapidi. ſicut accidit Johāni
q ſit pr̄. nō tm̄ accidit pr̄i q ſit pr̄. vnde ſic̄ ſcia in po⁹ eſſentia
liter dependet a ſcibili: ita ecōuerſo. ⁊ ſcia in actu depēdet a
ſcito in actu. ⁊ econuerſo. quando ergo dī q accidit ſcibili q
ſciat: eſt intelligēdū de re ſubiecta. ſ. lapide vel ligno. proba-
tio huius. qz ſcibile nō eſt ſcibile niſi qz elus pōt eſſe ſcia. naz
ſi eſſet ſcibile ⁊ eius non eſſet ſcientia in potentia: eſſet ſcibile
⁊ nō ſcibile. ergo in ratione ſcibilis vt ſcibile eſt: includit ſcia
in potentia ſicut ſuum per ſe correlatiuū. De hoc amplius
in capto de ad aliquid. ¶ Ad quartuz de deo. negat antece-
dens. qz deus ſemp fuit. nō tū ſemp fuit cauſa in actu. quan
do dicit q eſſet mutatus. dico q nō valet. qz agens. volun-
tariū cuiuſmodi eſt deus: voluntate antiqua non mutata
pōt cauſare. qñ ſibi placet ſine mutatione ſui. Exēpluz. ſicut
ſi ego vellem modo ſedere cras: ſine mutatione voluntatis
mee poſſem ſedere cras. Similiter de deo. qz gcgd facit vel
facturus eſt: ⁊ ſciuit ⁊ voluit ſe facturū voluntate antiqua
⁊ ab eterno. ⁊ ideo facit gcgd facit ſine mutatione ſui. facta
ſolū mutatione ex parte effect⁹. hoc aūt determinare qūo ſe
habeat magis ptinet ad negociū theologicū. ſed hoc ꝑ nūc
ſufficiat. qz effectus nouus pōt eſſe cauſa nō mutata. ¶ Ad
argumentum pro ſecunda queſtione: pz quid dicendum ſit
ex his que dicta ſunt in corpore queſtionis.

¶ Horum quidē vtiq; altera cauſa eēn di neceſſaria: horuz autem nulla: ſed ꝓp hec alia ſunt ex neceſſitate. ⁊c̄.

Verū Utq; nēcia habeat cām ſui eē.
¶ Videt q non per Aucen.
q ꝑmo methaphice capto ſexto. cui⁹ ratio eſt
iſta. oē hñs cāz a mota vel circūſcripta cauſa
pōt nō eſſe. ergo ſeqt q nullus effect⁹ ſit ne-
ceſſari⁹. qz poſſe nō eē repugnat neceſſario.
¶ Preterea. cā efficiens eſt ꝑn^m vnde motus. ſed in imobi-
libus nō eſt mot⁹. ergo imobilia que ſunt neceſſaria nō hñt
cām efficientē. ⁊ per ꝓns nec aliquā aliā cauſaz. Confirmat
qz tertio huius dī. q in imobilibus nō ē efficiens neq; finis.
¶ Contra. ſecundo huius dī. q neceſſariorz ⁊ ſempiternorz
ſunt cauſe. Idem dicit hic in littera.

Rñdeo In iſta qōne ꝑmo quaſdā diſtinctiones ꝑ-
mittā ⁊ declarabo. 2° quoddam dubium
tangā ⁊ remouebo. tertio dicā ad qōnem. ¶ Quantum ad
primū ſit iſta prima diſtinctio. q nēcia ſunt in duplici gīe.
quedā ſunt cōplexa. q̄daz incōplexa. Exemplū primi. ppō
neceſſaria. ſiue ſit principiū. ſiue ꝯcl̄o. exemplū ſcōi. deus ⁊
intelligentie ꝑm viā philoſophorz qui poſuerunt ea neceſ-
ſaria eſſe. ¶ Scōa diſtinctio ſit iſta. q nēcitas eſt duplex. q̄-
dam eſt neceſſitas ſimpliciter quedam ꝑm quid. prima dī
nēcitas ꝓnītis. puta quando tā añs q̄z ꝓns ſunt in ſe nēcia.
exemplū. ſi homo eſt aial. neceſſario eſt ſenſibilis. ſcōa voca t
neceſſitas conſequentie: puta quando ꝓns nō eſt neceſſariuz
niſi poſito añte. ſic tm̄ q tā añs q̄z ꝓns ſunt in ſe ꝓtingentia.
exemplū ſi hō currit: hō mouet. ¶ Tertia diſtinctio ſit iſta.
q ad b q effect⁹ ſit neceſſarius: opz cām eſſe nēciaz in eſſen-
do ⁊ in cāndo. qz altero iſtorz deficiēte. pōt effectus non eſſe.
Exēplū. ſit. a. cā. b. ſi. a. non eſt nēciū in cauſando: nec. b. eius
effectus erit neceſſarius. nō cānte. a. nō erit. b. ſil'r ſi. a. non eſt
nēciū in eēndo: nec ipz. b. qz nō exīte. a. nō erit. b. vtrūq; iſto
rū eſt in cōplexis. ꝑn^a. n. in ſe ſunt nēcia. ⁊ nēcio cānt cōclu-
ſiones qz rō cauſe nēcio cauſantis eſt q deſtructo effectu il-
la deſtruatur. ſic eſt de principijs reſpectu concluſionis. qz ad
falſitatem concluſionis arguit falſitas premiſſarz.

Quantū Ad 2m eſt vnū dubium. Utq; in rebus ſit
aliquis effectus nēcius. ¶ Rñdeo ⁊ dico
q ſic. ſcōm viā pboz. nā ſcōm eos agente ſcōa cā: ꝑma cauſa
nēcio agit. poſuerūt. n. ordinē ⁊ ꝯnexionez cāz eſſe nēciam.
Tunc ſic. in cauſis eſſentialr ordinatis vna nēcio cānte: alia
nēcio cāt. ſed cāe rez ſunt eſſentialr ordinate. ⁊ aliq̄ cā in re-
bus nēcio cāt. ergo ⁊ oēs alie. ⁊ per ꝓns ꝑ^a cā. maior pz qz
hec eſt vna dīa iter cās eſſentialr ordinatas. ⁊ accñtalr ordi
natas. vt dictū fuit. 2° hui⁹. q cāe eēntialr ordinate ſil' ꝯcur-
rūt ad cāndū. ⁊ nō ſic accñtalr ordinate. minor pz q̄tum ad
primaz partem ex ypotheſi pboz. 2m vez eſt. qz multe ſunt
cauſe eſſentialr ordinate. 2a ps minoris ꝑbat ex dīa' inter

causas nãles. z a ꝓposito. qz causa nãlis nec̃io causat. sz causa a ꝓposito: contingenter. ¶ Sed tenẽdo viã theologoꝝ dicit in incõplexis de ꝙbus nunc est sermo non est effectus simpliciter necessarius. ꝓbatio huius. qz in causis essentialiter ordinatis prima causa causante cõtingẽter: oẽs alie cãnt ꝓtingenter. sed prima cã q̃ est deus causat ꝓtingẽter. qz ois actio dei ad extra est ꝓtingens: ergo oẽs alie causant cõtingenter. maior pz. sed. minor ꝓbat. nam effectus necessarius regrit cãm necessariã. z quantũ ad causalitatẽ z quantũ ad esse. vt dcm̃ est: sic q̃ destructo effectu cã destruit. si ergo ꝑma causa causaret aliquẽ effectũ necessariũ. ad destructionẽ effectus nec̃io arguit destructio cãe prime. z ita eius entitas nõ esset oino ĩdependens z absoluta. qd̃ est absurdũ. ¶ Pro ista conclusione sunt multe alie rõnes. z etiaz pro opinione ꝓboꝝ. que cã breuitatis pro nũc dimittant. sunt enim prolixtoris z altioris negocij. nec ratio posita a ꝓbis cogit. nam secũda pars minoris est falsa. cum dr q̃ aliqua causa causat necessario. cum ꝓbat ex differentia cause nãlis ad cãm a ꝓposito. ¶ Dicendũ q̃ necessitas est duplex. s. necessitas simpliciter. z necessitas ꝑm quid. cã ergo nãlis necessario causat necessitate ꝑm quid. z subo dictione. puta si cã sit pro eo q̃ cã prima nãlis ex nãli colligantia ad effectũ nec̃io dum est causat illũ. sed illa causatio est ꝓtingens simplr: sicut z illa cã ꝓtingenter est. ignis ergo dũ est nec̃io calefacit. tamen qz ignis contingẽter est. ideo simplr ꝓtingẽter cãt. sed nec sic est necessitas in prima cã. qz tũc esset simplr necessitas. cuz illa conditio sit simplr necessaria. s. q̃ deus sit. quod enim necessarium est ex suppositione nec̃ia: est simplr nec̃ium hoc enim est necessitas ꝓñtis. illud aũt suppositũ in aljs causis nãlibus nõ est simplr necessarium. per illã ergo necessitatez conditionatam z ꝑm quid differt cã nãlis a cã a ꝓposito. qz agens a ꝓposito supposito q̃ sit. nõ sequit q̃ nec̃io agat. sed põt non agere. ex eo q̃ agit ex libertate voluntatis.

Quantũ ad 3m dico q̃ nec̃ia complexa puta conclusiones hñt cãm sui esse. vt dcm̃ est. ꝑm etiam ꝓbos multa nec̃ia incõplexa. puta corpora celestia z intelligentie. z alia a prima. forsan ꝑm eoꝝ mentẽ habẽt cãz sui esse. licet ꝑm viã veroꝝ theologoꝝ aliter sit dicenduz. vt patet ex predictis aliqualiter.

Ad rõnes in oppositũ. ¶ Ad primam dicendũ: q̃ duplex est nec̃ũ. s. necessarium effectiue z nec̃ũ formaliter z per se nec̃ium. ℰ effectiue dicit qd̃ per se excludit oẽm aliã priorẽ cãm efficientẽ a qua producatur. z sic solus deus est necessarius effectiue. seu in gẽre cause efficientis. sed necessarium per se z formaliter non excludit quin ab alia possit esse effectiue seu principiatiue. sicut dicimus de psonis ꝓductis in diuinis. nam verbũ diuinuz lz sit quoddã necessariũ formalr. nõ tamẽ excludit quin sit ab alio. puta a ꝑre principiatiue. ¶ Ad auicẽ. ergo dicenduz est q̃ loquit de nec̃io effectiue. cũ ergo arguit q̃ amota vel circũscripta causa. cãtũ nõ esset nec̃iũ ex se. vez est in gẽre cause efficientis tamẽ quo effectus necessarius requirit cãm necessariam. nõ tantũ in cãndo. sed etiã in essendo. ideo posito tali effectu nũq̃ posset eius esse realiter circũscribi. talis ergo effectus esset nec̃ius de se formaliter licet dependeret ab alio efficiẽter vel effectiue. ¶ Ad 2m dico. q̃ nõ est simplr de rõne efficientis q̃ sit prim̃. vnde motus. qz accidit efficienti ꝑz q̃ hꝰ q̃ agat per motuz. qz efficiens potest agere sine motu. tũ qz in nãlibus cõiter est verum q̃ efficiens agit per motum. ideo dr q̃ illa descriptio efficientis qua dr prim̃. vnde motus est a posteriori z a notiori quo ad nos in imobilibꝰ. ergo est ꝑm̃ efficiẽs nõ tũ vñ motꝰ. z per hoc idẽ põt rñderi ad cõfirmationẽ que adducit. ¶ Ad arguñtũ in oppositũ qd̃ vr facere ꝓtra opionẽ theologoꝝ. dr vno°. q̃ ꝓbs 2°. huiꝰ logꝭ de nec̃ijs cõplexis. de ꝙbus ꝓcessuz est q̃ pñt habere cãm sui esse. sz ista rñsio non est tenẽda. qz ꝓrũ fuit ibi dcm̃. ¶ Dico ergo alr q̃ logꝭ via ꝓboꝝ que nõ est mõ recipiẽda in ꝓposito. cũ repugnat vitati theologie. ¶ Aduertẽdũ tũ q̃ lz in cõplexis non sit aliquis effectus simpliciter necessarius. nec per ꝓñs necessaria cã simplr: tñ sicut est effectus necessarius ꝑm quid: ita sunt cãe necessarie ꝑm quid. vt dictum fuit. z ḃ modo dici posset q̃ incomplexis necessaria habent causam sui esse. eo mõ quo sunt nec̃ia. s. non simpliciter. sz ꝑm quid.

¶ Numero quidez quoꝝ materia vna.

Querit Utrz mã que est altera ps cõpositi sit cã indiuiduationis.

¶ Et arguit̃ q̃ sic. nam qnto methaphice. dr. illa sunt vnum nũo: quoꝝ mã est vna. ¶ Sed ꝓtra illã opionẽ arguit̃. qz si mã est cã indiuiduationis: vbi eadẽ est mã ibidez est indiuiduũ. sz eadẽ est mã in gñato z corrupto. ergo gñatũ z corruptũ erũt idẽ indiuiduũ. qd̃ est falsuz. ¶ Cõfirmat. si ꝑmo ex aq̃ gñet ignis. z 2°. ex igne gñet aq̃. pz q̃ aq̃ ꝑmo gñata. z 2°. corrupta hñt eãdẽ mãm. z sunt eiusdẽ spẽi. ergo aq̃ prius corrupta z ſcdo gñata erũt vna nũo. qd̃ est fm. qz tunc per nãm corrupta possent redire eadẽ nũo qd̃ est ꝓtra Arĩ. vbiq;. ¶ ℙ. qd̃ est cã indiuiduationis est cã distinctõis. sz mã nõ est cã distinctionis. qz actꝰ est qui distinguit. ex 7° huiꝰ. mã aũt nõ est actꝰ. ergo z c̃. ¶ ℙ. mã est de essentia spẽi. vt ꝓbat septimo z octauo huiꝰ. sz qd̃ est cã spẽi nõ est cã indiuiduationis. qz tũc spẽs essent idiuidua. ergo nõ est cã idiuiduationis. ¶ Cõfirmat. qz ꝓtractiuũ est ex nãm illius qd̃ ꝓtrahit. sz mã est de rõne spẽi. ergo spẽs seu nã specifica non põt per mãm ꝓtrahi ad hãc idiuiduationẽ seu hecheitatez. nec aũctas hic posita cogit. nã equocat de mã. ¶ Ad cuius euidẽtiã est sciẽdũ. q̃ mã z forma opponunt relatiue ex 2° phicoꝝ. quot aũt modis dr vnũ correlatiuoꝝ tot modis dr z reliquũ. ex ꝑmo thopicoꝝ. Forma aũt q̃tuz spectat ad ꝓpositũ dupl̃r accipit. s. vel pro forma ptis. vel pro forma totius. que est ipa gditas. Sil̃r mã corrñdẽter dr dupl̃r. qz q̃dã est mã q̃ opponit forme ptis. z hẽc est mã que est ꝑm̃ eẽntiale rei ꝓstituẽs rẽ cũ forma z vnũ ens per se. quedã est mã que opponit forme totiꝰ z ipi gditati. z per ꝓñs est ex rõne gditatis formalr. z hẽc est mã que est dria seu proprietas indiuidualis. que est cã ppria hecheitatis z idiuiduationis. que dici põt hecheitas. ¶ Cũ ergo dicit ꝓbs. q̃ illa sunt idẽ nũo quoꝝ mã est vna. logꝭ de mã nõ ꝑmo° dicta. sz 2°°. que pro prie z ꝓgrue vocat mã. q̃tenꝰ ꝓstituit rẽ in eẽ vltimo subjcibili z mãli. nõ aũt in eẽ formali. qz vt dcm̃ est nõ ptinet formalr ad formalẽ gditatẽ rei. z ista expõ ꝓsonat lr̃e ꝓbi. Subdit. n. q̃ illa. sunt vnũ spẽ quoꝝ rõ est vna. rõ gdẽ sumit pro gditate que dicit forma totius respectu esse indiuidualis.

¶ Amplius autem alia secundũ numerum sunt vnum: alia secundum speciem: alia secundũ genus: alia ꝑm analogiam.

Querit Utrz scda diuisio vnius que dr logica. que tangit in littera. sit ꝓueniens. ¶ Videt q̃ non. qz vel est eadem cũ prima. vel nõ. non eadez. qz esset insufficiens. cum prĩa habeat gnqz membra. z illa quatuor tm̃. nec est alia. qz duo mẽbra illius diuisionis coincidunt cũ duobꝰ alteriꝰ diuisionis. s. vnũ gẽre. vnuz spẽ. ¶ ℙ. illa diuisio vniꝰ vel est diuisio vniꝰ vniuoci vel equoci. nõ est diuisio vniuoci. qz tunc multum qd̃ sibi opponit non diceret tot modis quot ipm vnũ. cuiꝰ oppositũ pz z innuit in lr̃a. ꝓña ꝓbat. qz quando aliqd vniuocum dr multis modis: nõ opz suũ oppositũ tot modis z equalibus dici. pz de rationali z irrõnali que nõ diuidũtur in equalia. qz de pluribꝰ dicit irrõnale q̃z rõnale. nec est diuisio equoci. tũ qz ois ꝑpõ in q̃ poneret vnũ vel mlta eẽt distinguẽda. tũ qz ad vnũ mẽbr nõ posset sequi aliud cuiꝰ oppositũ dr in lr̃a. s. q̃ vnũ membr diuisionis ꝓuenit oibꝰ mẽbris. nã in eodẽ capl̃o dr q̃ vnũ esse est principiũ numeri esse. ergo vnũ esse: est principiũ numeri. ex quo pz. q̃ vnum

numero quod est vnum membrum illius diuisionis: est cõe omnibus mẽbris. ¶Preterea ꝓtra ptes diuisionis arguit. naz dicit vnũ numero esse cui⁹ materia est vna numero. qõ si sic. nullum imateriale esset vnũ numero. ꝯsequens est falsum. qz sicut vnitas priozinfert vnitatem posteriorez. vt dicit in littera. ita per oppositum de multitudine. qz multitudo posterioz infert priozem. sed in imaterialibus est multitudo specifica. ergo z multitudo numeralis. z per cõsequẽs vnũ numero. ¶S. sequeret q ꝓtraria essent vnã numero: qz eoz materia est vna numero ex ꝑmo de gñatione. ¶Cõtra. philosophus hic in littera.

Rñdeo In ista qõne duo dico. ¶Primo dicñ est. q illa scda diuisio est ꝑm intentiones logicas z fundamẽta intentionalia. prima aũt diuisio est ꝑm fundamenta realia. z ideo modi scõe diuisionis fundant sup modos prime: eo modo quo intẽtiones fundant in reb⁹. z ideo ꝑma diuisio dicit realis. z scda logica. ¶2m dictũ ptinet ad sufficiẽtiã scõe diuisionis declarandaz. que sic hꝝ põt. qz intellectus intelligẽs aliqd sub rõne vni⁹: aut intelligit illud sub rõne incõicabilis. aut sub rõne cõicabilis z ꝑdicabilis de plurib⁹. si ꝑmo mõ. sic est primus modus. s. vnũ numero. si 2°. aut est cõicabilis plurib⁹ differentib⁹ nũo. z tũc est vnitas spẽi. aut plurib⁹ differẽtibus spẽ. z tũc est vnitas generis: vltra aũt illã vnitatẽ vel simílẽ. qõ dico ꝓpter cõitatẽ entis. quod non est ꝓprie. spẽs neqz genus. nõ est inuenire aliquẽ ꝯceptũ vnũ ꝑdicabilẽ de plurib⁹ ꝑdicatione qditatiua. tñ compando vnũ ꝯceptũ cõissimũ alijs cõissimis si sil'r se habeãt respectu suoz inferioz in ꝑdicãdo in qd de eis inuenit vnitas ꝓportionis siue analogie. z sic diuisio est sufficiens. ¶Sz ꝓtra ꝑmũ dictuz instat sic. qz si scda diuisio dat ꝑm intẽtiones seu fundamẽta intẽtionalia: tot eẽnt vnitates quot fundamẽta. z ecõuerso. sed hꝝ est falsum. qz plura sunt fundamẽta intẽtionalia q̃z alia q̃tuoz. s. gen⁹ differentia propriũ z accidens. ¶S. si sic. ergo ille vnitates erunt nihil. qõ videt falsuz. ꝓbatio ꝓñe. qz omne min⁹ ens ente intẽtionis est oino nõ ens. sz passio fundata in ente rõnis est min⁹ ens ipso ente rõnis. qz ois passio est minoris entitatis q̃z sit sbz. ergo ille vnitates fundate sup fundamẽta intẽtionalia erũt nõ ens z nihil. ¶Contra 2m dictũ arguit q repugnat ꝑmo dicto. naz duo membra nõ sunt accepta ꝑm fundamẽta intẽtionalia. vnũ est q̃tũ ad ꝑmũ modũ ꝑm q dicit q vnũ numero est cui⁹mã est vna. sz materia nõ est in ꝯsideratione intellectus sz est ens reale. 2m mẽbr. est quãtũ ad q̃rtũ moduz. qz aliq̃ est ꝓportio nõ exñte intellectu. nã tũc sil'r se haberent octo ad q̃tuor sicut sex ad tria. ergo vnitas ꝓportionis non causat ab intellectu. ¶Sz ille instãtie nõ cogũt. ¶Ad ꝑmã dicẽdũ vno mõ q illa diuisio vni⁹ dat ꝑm q vnitas intẽtionalis fundat in quocũq; ꝯsiderato vt qd. sz ꝑdicata in quid non sunt nisi q̃tuor enumerata. illa aũt alia de qbus instat ꝑdicant in q̃le. ¶Aliter dr q illa diuisio assignat hꝝ q vnitas cuiuslz intelligit in se. nõ vt cõpat ad alia. z hꝝ diuersos gradus vnitatis. per ꝑmũ excludit ꝓpriũ z accidẽs. qz si in se ꝯsiderent: reducunt ad vnũ spẽ vel gñe. qz oẽ ꝓpriũ vt sic est idẽ gñe vel spẽ. Sil'r est de accidẽte. ¶Per 2m excludit vnitas diffõnis z dr ie. que vt dr ꝑm diuersos gradus cõpant ad illa de qbus dñr. Prima tñ rñsio melior vr. ¶Ad scdaz instãtiã dicẽdũ q sicut est dare gradus in entib⁹ realib⁹. ita in entibus rõnis. z ideo maior est falsa. nõ. n. opz q gcgd est minus ens ente rõis fit nõ ens. nã sz illa res rõnis que subijcit alteri rei rõnis fit magis res aliq̃ mõ. nõ tñ segit q res fundata fit nihil. ¶Ad aliud ꝓtra 2m dicñ exponit mẽbr ꝑmũ de quo instat sic. qõ dr vnũ nũo nõ predicat de pluribus. z hec est vnitas singularis z sic fundamẽtũ ei⁹ est singulare qõ est fundamentũ intẽtionale. ꝓbatio hui⁹. qz vle z singulare referunt ad idẽ. sz vle est intẽtionale. ergo z singulare qz sunt sil'. nã. rẽs aũt prime intẽtionis z scõe nõ sunt sil'. ¶Confirmat ista expõ per illõ qõ hꝝ tertio hui⁹. qõne tertia. sz vnũ numero dicatur aut singulare. nihil differt dicere. ¶Ad ali-

ud de ꝓportione dicendum. q dupliciter accipitur ꝓportio. vno modo ꝑm fundamenta realia. sicut in numeris. Alio modo ꝑm fundamenta intẽtionalia. sicut ꝑdicti z sbi prima põt esse sine intellectu: z de illa arguit rõ. scda nõ põt esse sine intellecta. cũ ꝑdicari z subijci ptineant ad actũ intellectus. z de illa loquit hic phs. qz ꝑdicata hñt hanc ꝓportionem in ꝓdicando in quid de contentis sub se.

Ad primũ principale dr q 2a diuisio est alia a ꝑa. nec coincidunt. qz nec 2a diuisio nec ꝑa diuidit vnũ hꝝ rõnẽ vni⁹. s. hꝝ rõnẽ indiuisionis. sz hꝝ fundamenta sup que põt vnitas fundari. z tunc hec diuisio dr a ꝑa ꝑm fundamẽta diuersa. qz prima fundamẽta sunt realia. 2a aũt sunt intẽtionalia. ¶Cõtra. naz res prime intẽtionis nõ fundant in reb⁹ scõe intẽtionis. sz vnitas que est in gñe q̃titatis. puta vnũ ꝯtinuitate est vnitas ꝑme intẽtionis. z sic de alijs vnitatib⁹. ergo talis vnitas nõ põt fundari sup fundamẽtũ intẽtionale. vt vr dicere rñsio supponens vt vr rõnẽ vnius. vt vnũ est eẽ reale z ꝑme intẽtionis. fundamenta aũt posse esse nunc realia. nũc intẽtionalia. ¶Aliter ergo dicit q vnitas diuisa ꝑmo est realis. sz 2° diuisa est rõnis. z sil'r se hñt fundamẽta eaz cozrñdẽter. tũc pz q duo mẽbra. s. vnũ gñe. z vnũ spẽ nõ coincidũt nec ꝯueniũt hꝝ tibi. ¶Ad cui⁹ euidẽtiã notãdũ. q sicut tã dicñ est in ꝑmo libro z in septimo amplius dicet. ois vnitas cãta ab intellectu hꝝ vnitatẽ in re a qua originat. sicut ignis gñat ignẽ sibi sil'em in spẽ. nullo ẽt itellectu exñte. z pro tãto illa gñatio ꝓcedit vniuoca. z ex illa vnitate in re monet intell's ad inueniẽdũ vnitatem intẽtionalẽ que in illa vnitate reali fundat. z hꝝ vnitas realẽ in ꝑmis mẽbris ꝑme diuisionis. vnitas aũt rõnis que fundat in tali vnitate est in ꝛcda diuisione. ¶Ad 2m ponet dici q vnũ hꝝ diuisuz equoce dr ab vno pri⁹ diuiso. tñ istõ vnuz in se z illiõ in se nõ sunt equoce dcã quo ad suos modos sz vnitas hꝝ in suis modis z ibi in suis differãt hꝝ magis z minus. cũ ergo arguit q multũ nõ sic dr. dico q falsuz est qz sicut vnũ dr hꝝ magis z minus de aliqb⁹ sic z suũ oppm qõ est multũ dr tot modis. nõ tñ opz. oppm diuidi in tot inferioza sic aliõ oppm sic tu arguis de rõnali z irrõnali qñ ergo dr ꝑmo thopicoz q qt modis dr vnũ oppositoz z c̃. nõ est itelligẽdũ de multitudine suppositoz sz significatoz. cũ ergo dicebat q tũc ꝓpõ in qua ponit vnũ esset multiplex z distinguẽda: ꝯcedo accipiẽdo vnũ qõ est cõe vtriqz diuisioni. nõ aũt vt accipit seorsuz in hac diuisione vel illa. ¶Ad aliõ ꝓncipale dr vno° a cõmẽtatoze q est dr'a inter vnũ nũo z vnũ qõ est ꝑnmm nũoz qz vnũ nũo est in mã. z iõ tale vnũ nõ est in reb⁹ imãlib⁹. sz vnũ qõ est ꝑnmm numeroz. nõ est in mã. z iõ tale vnũ est in imaterialib⁹. ¶Sz ꝓtra hꝝ qõ dr q vnuz qõ est ꝓncipiũ nũoz nõ est in materia. qz illud dcñ vel equipollet vli negatiue vel ꝑticulari negatiue. si ꝑmo mõ. ergo nullũ vnũ ꝑnmm nũoz erit in mã qõ est falsũ. ꝓbatio qz aliqs nũs est in materia: qui. s. causat ex diuisione ꝓtinui. ergo z aliqd ꝓncipiũ nũi est in mã. qz qõlibet diuisuz est vnũ nũoz si aũt nullũ vnuz ꝑnmm nũi esset in mã. ergo nullus nũs esset in mã. Si equipollet ꝑticulari negatiue. ita q loquatur de vno' qõ cõuertit cũ ente qõ ponit esse aliõ ab vno qõ est ꝑncipiũ nũi. Contra qz illud vnũ nõ tñ ꝓprie est in reb⁹ imaterialibus. sz ẽt in mãlibus qz ꝓbatũ est vnũ nũo esse in mãlibus. ergo in oibus põt esse ꝑnmm nũoz. ¶S. arguit de 2° membro. qz aut dr ia quã ponit mã est. aut hꝝ itelligi q oẽ vnũ numero est in materia sed est falsuz. nã in imaterialib⁹ est aliqua vnitas maior vnitate spẽi. sz nulla alia est maior q̃z vnitas nũalis. ergo vnuz numero est in reb⁹ imaterialibus. maior pz. qz aliqs angelus est ita vnus q nõ ꝑdicat de pluribus. puta gabriel. ergo est magis vnum q̃z vnuz spẽ. ¶Aliter exponit gdã expositor q vnitas numeralis causat ex vna materia ꝑm q substat dimensionibus terminatis. z ideo negat in imaterialibus pluralitatẽ idiuiduoz sub vna spẽ. Sil'r per hocrñdet ad aliud de ꝓtrarijs: qz ꝓtraria non hñt vnã materiã talẽ sil'. ¶Sed ꝓtra primuz arguit. qz non

soluit'qz in imālibus etiā scōm eū est vnū nūo.z tñ ibi non est talis mā que su bstet talib⁹ dimēsiōib⁹ terminatis. ¶Cōtra 2m.qz si simultas hñti vnam mām regrit: illa erit simultas tpis.z tūc abstracta a tpe nō poterūt hīre illam vnitatez. sed hoc ꝓñs est falsum.qz mathematica sunt abstracta a tpe: z tñ in mathematicis sunt multa nūo eiusdē spēi vt dictuz fuit ꝓmo z scōo huj⁹. ¶Alr dr qd vnitas nūalis nō diffinitur per hoc qd dicat qd est illa cui⁹ mā est vna nūo.qō ꝓbat qz ens scōe itentionis q̄lis ista est vnitas vt dictū est nō diffinit per ens ꝓme itentionis cuiusmodi est mā.etiā accepta ꝑ dria indiuiduali que est ꝑpria cā vnitatis nūalis z indiuiduationis.nec est circūlocutio per conuertibilia: accipiēdo mām que est altera pars compositi z eētialis.nam multa sunt vnū nūo que carent tali mā puta imālia.sed accipiēdo sic mām erit q̄dā exēplificatio ꝑ exēplū magis manifestuz: qz manifestior est nobis vnitas mālium q̄z imāliū.nō tñ excludit qd vnitas nūalis sit etiā in imālibus. ¶Sz tñ iurta mentē phi ꝑus dictā accipiendo mām ꝑ illa hecheitate seu dria idiuiduali.dicendū qd licet illa notificatio nō sit ꝑpria diffinitio.est tñ descriptio q̄dam seu circūlocutio etiam per conuertibilia.nam omne vnū nūo hz talē mām z econuerso. ¶Ad illud etiā de ꝓñs: dicendū est qd lz hēant eandē māz successiue accipiēdo mām ꝑo sbto mot⁹ vel mutatiōis.nō tñ hñt eandē hecheitatem seu differentiā indiuidualez.nec per ꝓñs erunt vnū numero vt pz ex predictis.

¶Secundū se vero dicunt esse q̄cunqz significant figuras p̄dicatiōis: quotiens enim dicitur totiens esse significat ꝛc.

Veritur Utruz ens distinguat in decem p̄dicamenta scōm diuersos modos p̄dicandi. videt qd sic.nam ens nō pōt ꝓtrahi ad aliqd determinatum per drias sicut genus ꝓhit ad spēs.nam vt arguit tertio huius. ille drie essent nō ens z nihil: cum nulla dria ꝑticipet suum genus vel cui⁹ est dria diuisiua seu ꝯtiua.si ergo ens non ꝓhit ad diuersa gña per drias: relinquit qd ꝓtrahit scōm diuersuz modū p̄dicādi q ꝓsequit diuersum modū eēndi. Confirmat per pbm in lra qui dicit qd quotiens diuidit ens totiens eē significat z ꝑ hoc ea in que diuidit ꝑmo ens dicunt p̄dicamēta.qz distinguunt scōm diuersum modū p̄dicādi. ¶Cōtra.qz modus predicādi sequit modū eēndi.ergo distinctio ꝑ modos p̄dicandi nō est prima de qua querit questio.

Respondeo Dic est vna opinio tenens partē affirmatiuā ꝑpter rōnes positas in pede.dicit enim qd p̄dicatum pōt se hre tripl'r ad subiectum.vno mō vt est idem quod est subiectum vt dicēdo sortes est animal.z hoc predicatum significat sbam.secūdo mō vt predicatum sumat ab eo quod est in subiecto qō gdem vel ineest ei absolute vt ꝓñs mām z sic est q̄ztitas vel vt ꝓñs formam: z sic est qualitas.vel ineest ei non absolute sed in respectu ad aliud.z sic est relatio.tertio modo.vt predicatū sumat ab eo quod est extra subiectū.qō est dupl'r.vno mō vt sit extra subiectum omnino.quod gdem si non sit mensura subiecti predicat per modum habitus: vt sortes est calciat⁹. si aūt sit mensura ei⁹ extrinseca vel est tps vel est locus.ex parte temporis est qñ.ex parte loci est ipm vbi.non considerando ordinem partium in loco.quo considerato erit predicamentum situs. Alio modo vt illud a quo sumit predicatio scōm aliquid sit in subiecto de quo predicat.z si gdem scōm principium sic est agere.nam ꝑm⁹ actionis in sbto est agere. si aūt scōm terminum: sic p̄dicabit vt pati.nam passio terminat in subiectum patiens.z hoc mō assignat predicamēto ꝓz distinctionem. ¶Sed ꝓtra illam opinionē arguit.nā ꝑmi modi p̄dicandi simpl'r nō sunt nisi duo.s.in qd z in quale. nec sunt nisi quatuor p̄dicata est ꝑmo thopicoꝝ.nec sunt nisi q signqz vlta.scōm porphirium ergo penes moduz predicandi non possunt distingui predicamenta: ponendo qd sunt decem. ¶Ꝑ.si sic.cū esse qō significat p̄dicationem alicui⁹ de aliquo scōm te significat totiens quotiens sunt p̄dicata eēntialiter: sequit qd in omni p̄dicatione est nugatio.qz cōpositio tenet se ex parte p̄dicati.z sic idem bis diceret.s.ipm predicatū qō significat esse aliqō z ipm esse compōnis: qō est ex parte p̄dicati. ¶Ꝑ.esse significat quandā compōnē quaz fine extremis nō est itelligere.ex ꝑmo periherm̄.sz illa cōpositio causat ab intellectu.ergo z illud eē.z per ꝓñs esse significat aliqd scōe intētionis.sed ens scōe intētionis non diuersificat ꝑpter distinctionem rerū ꝑme intentionis.nec ecōuerso.ergo predicamenta que sunt ꝑme intētionis nō distinguunt scōm distinctionem talis eē vel modi p̄dicandi. qui est res scōe intentionis.ꝓbatio assumpti.qz genus qō est scōa intētio scōm eandem rōnem dicit de sba: z de qualitate: que sunt res ꝑme intentionis.ergo scōa intētio non variat ad variationem rerum ꝑme intentionis. ¶Sīr aial quod scōm se est res ꝑme intētionis: nō variat ad variationem generis vel speciei que sibi attribuuntur ab itellectu. put ponit genus subalternuz.qz est genus respectu inferiorum.z species respectu superiorū: z sic pz qd res ꝑme intētionis: non variant ꝓpter variationem rerum secūde intentionis. ¶Respondet qd modus predicandi est dupler. quidam intētionalis.z qdam qui se tenet ex parte rei. Dicunt ergo qd non quilibet modus intentionalis predicādi distinguit predicamenta.sed illi soli qui sunt modi ipsaruz rerum predicamentoꝝ.qz alium modum p̄dicandi habent quantitas z qualitas ex nā rei.puta qz qualitas p̄dicat per modum informātis.z q̄ztitas per modum mēsurantis.tu aūt arguis de modo intētionali.puta de ipso eē siue cōpositione ꝓpōnis.que est secūda intentio. ¶Cōtra si diuersus modus predicandi ex nā rei ponit distinctionez predicamētorum.ergo in quolibet genere vno erūt duo genera generalissima. ꝓbatio ꝓñtie.qz alius modus p̄dicandi scōm istū modum est abstracti.alius ꝯcreti.qō pz.qz modi intentionales p̄dicandi quos excludit nō causant falsitatem in propositione.sed isti modi abstracti z concreti faciunt falsitatez in propositione dicendo: album est albedo.illa aūt est vera. albedo est albedo.ergo isti modi duo sunt ex pte rei. ¶Ꝑ. diuersus modus predicandi realis est in diuersis generalissimis accidentiū.z tñ non cōpetit sibi nisi in comparatione ad sbam.qz comparādo eas ad ꝑpria spēs z ad ꝑpria inferiora: vnifōrmē modum hñt predicandi.s.in qd.si ergo predicamēta distinguunt penes modos p̄dicandi: illa que diuersimode predicant de sba erunt predicamēta diuersa. sed hȝ sunt accidētia in concreto.quia accidēs in abstracto nō predicat de substantia.ergo ipsuz quale erit predicamētum z nō qualitas.quod est falsum.z contra Auicē.tertio phisice sue.capitulo secūdo.vbi ꝓbat qd si aliquid hz rōnem generis in q̄ztuz predicat in quid.ergo qō verius predicat in quid verius est genus.sed talia sunt abstracta. ¶Ꝑ.si diuersi modi predicandi distinguerent genera.aut illa distinctio sola sufficit aut cuz hoc requirit diuersitas eoꝝ que p̄dicant.si prima sufficit. ¶Cōtra.tum qz p̄dicamēta nō erunt diuersa entia real'r: z per se.tuz qz negatiua in qua negabit vnū predicamentū de alio nō erit prima negatiua.ꝓñs est falsum.z ꝓtra ꝓbm primo posteriorum.capitulo.figuratū aūt.ꝓbatio ꝓñtie.veritas negatiue est ex diuersitate extremorum.sicut veritas affirmatiue ex idētitate.vbi ergo maior diuersitas: ibi verior negatio.sz diuersitas que est in re est maior q̄z diuersitas in mō p̄dicādi solū.sz ista.hō nō est asin⁹: est diuersitas in re.q̄ ipa erit verior ꝓz z imediatior q̄z ista.sba nō est q̄ztitas.vbi scōm te est tantū diuersitas in mō p̄dicandi. ¶Si detur aliud mēbrū.s.qd cuz diuersitate in modo predicandi requiritur diuersitas rerum que predicantur.sequitur qd distinctio predicamentorum secundū diuersos modus predicandi non erit prima.quod est ꝓtra

phm.etiam ꝓtra eos.pbatio huius.qz res que predicat est prior ꝗz modus ꝑdicandi.ergo aliqd distinguit ipsa gña prius ꝗz modus predicãdi. ¶Ex ꝑdictis colligit ꝙ omnes vie diuisiue ad ostẽdendũ sufficientiã ꝑdicamentoꝝ vident dupl'r peccare.tuz ꝑmo.qz ostẽdũt oppositũ ꝓpositi.s.ꝙ diuisio entis in decẽ gña nõ sit ꝑma.Si.n.ꝑus fiat diuisio in ens per se.z in ens non per se.z vltra vnũ mẽbruz subdividat:vel ambo.erũt multe diuisiones subordinate.z sic ens non imediate diuidit in decẽ gña.tum 2°.qz nõ ꝓbant diuisionẽ illã sic debere fieri:z nõ al'r.opz.n.ꝓbare ꝙ diuisuz sic diuidit.z ꝙ diuidẽtia sic ꝓstituant gñalissima.z etiã ꝙ ꝑcise sic diuidit z nõ al'r. ¶Dicendũ ergo ꝙ tenẽdo diuisionẽ esse sufficientẽ:ipsa diuiso entis in decẽ gñalissima est ꝑma. nec est alia trimẽbris aut bimẽbris ꝓr ea.ita ꝙ ens descendit in decẽ gña nõ per diuersos modos ꝑdicãdi.ꝛz per modos eẽndi distinctos ex nã rei.quoꝝ quilibet hz rõnez ꝛctiui respectu entis z ꝓstitutiui respectu alicuiꝰ ꝑdicamẽti.naz sicut ens prima sui diuisione simpl'r descẽdit per finitũ z infinitũ in ens creatũ z increatũ tanꝗz per modos itrinsecos.sic ens finitum z creatũ cuiꝰ est diuisio in decez gña:ptrahit z descendit prima z imediata diuisione in decẽ gña per proprios modos essendi.sint.a.z.b.

Ad argumenta principalia. ¶Ad ꝑmũ dicendũ ꝙ licet nõ ꝓhat per drias ꝓprie sumptas.ꝓhat tñ per aliquos modos essendi: qui largo modo:licet improprie ꝑnt dici q̃dã dria.cuz iserit ꝙ essent nõ ens.ꝓcedo formal'r loquẽdo.qz semp ꝛctiuũ est extra rõnez formalẽ ꝓhibilis.si vltra iseras.ergo erũt nihil. nego ꝓntiã.qz erũt ens real'r.licet nõ formal'r.est.n.dare medium inter ens formal'r.z nihil.s.qd est ens real'r.ꝛz nõ formaliter.nec nihil:sicut etiã fuit declaratũ quarto huiꝰ.de passionibꝰ entis.z de vltimis differentijs. ¶Ad aliud de ꝑbo dicẽdũ.ꝙ eẽ est equocũ.s.ad esse ꝑme itentionis.z scẽde itentionis.eẽ aũt qd̃ ꝑdicat est esse prime itentionis.dicẽdo hõ est.i.hõ est existens.eẽ aũt qd̃ est secũde itentionis.s.qd̃ est eẽ vniens seu esse ꝓpõnis:non predicat.cuz ergo dicit ꝑbs ꝙ quotiens diuidit ens totiens esse significat.dicẽduz ꝙ illud esse non est esse ꝓpõnis qd̃ est cõpositio.sed esse ꝑme intẽtionis dictuz denoiatiue ab ente.z illud esse significat idẽ vnicuiqz cathegorice.nam ens non diuiditur in decem genera que sunt decem predicamenta entium.sicut vox in significationes.cum ens non sit equiuocũ ad decem genera.vt ostẽsum fuit quarto huius.

¶Quecũqz in eadẽ substantia entia differentiam habent.

Queritur Utrũ possibile sit duo accidentia dria tantũ nũo esse in eodem subiecto. ¶Videt ꝙ sic: naz multe species eiusdem speciei sunt in eadẽ parte medij:z in eodem oculo,sed ille sunt quedam accidentia.ergo ꝛc̃. ¶Cõtra.philosophus hic in littera.

Respondeo Ut appareat qualr ꝓpõ quã ꝑbs hic in lra ponit sit itelligenda:declarabo gnqz ꝺnes. ¶Prima ꝓcõ sit ista.nõ implicat ꝺdictionẽ duo accidẽtia itẽtionalia dria solo nũo esse in eodez. Hanc ostendo per rõnem positam in pede sic.ꝙ qz in eadẽ parte medij ꝛc̃.que drnt solo nũo.ergo duo accñtia intẽtionalia dria solo nũo eẽ in eodẽ non icludit ꝺdictionẽ. ꝓntia est euidens.qz hõ species sunt entia intentionalia scõm cõem modũ loquẽdi.aũs ꝓbat.qz si ponantur multa alba in medio:oculus existens in quocũqz puncto medij poterit videre ipsa.ergo ꝑt hr̃e species eoꝝ.z distincte videt ea.ergo hz distinctas species. Silr in virtute imaginatiua sunt due species eiusdẽ speci vel rõnis.qd̃ ꝓbat per eandẽ rõnez. ¶Rñdet ꝙ nõ in eadẽ parte medij sunt species huiꝰ albi z illius.z silr de oculo.ꝙ sunt in diuersa parte oculi. ¶Cõtra.ponatur hic vnum album tantũ.s.ouum.species illius erit in toto medio illuminatio ꝗtum durat virtus eius.ponat etiaz aliud album.tunc species eius erit in eadẽ parte medij cũ spẽ alterius albi.aut sequit ꝙ illud aliud non videbit ab oculo disposito.cuz scõm te nõ possit gignere spẽm suã qd̃ est ꝓtra sensuz manifeste.aut ꝙ erũt in eadẽ pte. ¶Sed dices ꝙ gignẽdo spẽm suã corrũpit spẽm alteriꝰ albi. ¶Cõtra.qz pono ꝙ sit debilius alio.aut ergo erit simul spes eius cũ spẽ alterius. aut corrũpet.vt dicis.sed non põt corrũpere cũ sit debilius. ex ypotheſi.z sic ꝑz ꝙ ille spes erũt i eadẽ pte medij. ¶Silr ꝑbat ꝙ sint in eadẽ parte oculi vel fantasie.nam si nõ.organum visus vel fantasie.cum sit satis paruũ ꝗtitate cito eẽt occupatũ spẽbꝰ.puta duabꝰ:vel tribꝰ.z tũc nõ posset sentire de nouo aliqd̃ obm nouiter repsentatũ.cum spes eiꝰ non possit recipi in organo visus vel fantasie.ꝛz illud ꝓñs est manifeste ꝓtra sensuz.ergo falsuz est illud ex quo sequit. ¶Alr rñdet.ꝙ due spes per cõparationem ad obiecta quoꝝ sunt effectꝰ sunt due,rõne vo medij in quo sunt subiectiue sunt vnum. ¶Cõtra dupl'r.tum qz talis spes si est vna:est intentio altera seoꝝsuz.z per ꝓñs illa talis vna spes in medio vel in oculo nõ ducet in albedinem remissaz que multiplicauit vnam spẽm.z eadẽ rõne nec in alteraz.qz illa spes cõposita ex vtraqz est improportionabilis vtriqz.repsentabit ergo aliqz intentionez z pfectionẽ vtraqz istaz.z sic ille albedines nullo mõ videbunt ab oculo.tum qz ex quo illa spes composita est vna nũo.nõ repsentabit duas albedines distincte,sed aliqd̃ vnũ intensiue vt ꝑus. ¶Cõfirmat.qz distincta actio est distinti entis.si ergo spes repũtet duo distincta obiecta,sequit ꝙ erũt distincte.z non vna. ¶Scda ꝓclusio sit ista.nõ est impossibile duo accidẽtia realia respectiua: differentia solo numero esse in eodem. Hanc ostendo sic.iste vnus pr̃ hz multos filios.ergo in eodem sunt multe relationes reales.puta plures pr̃nitates que sunt eiusdem speciei.probatio ꝓñtie.pater dicit qz genuit ex quinto huius.capitulo de ad aliqd.ergo si multis actibus genuit multis paternitatibus est pater. ¶Respondet ꝙ non sunt multe paternitates simul sed pater eadem paternitate refert ad multos filios. vnde pater non est pater quia genuit hunc filiũ signatum.sed qz genuit filium in cõmuni.Silr fundamentũ paternitatis non est iste actus signatus,sed actus in cõmuni. z sic est vna paternitas per se.ꝙ aũt sunt plures filij hoc accidit. ¶Cõtra.qz pr̃nitas in isto pr̃e ad hunc filiũ signatuz dicit maiorẽ vnitatẽ ꝗz sit vnitas spẽi.alioquin nõ esset maior vnitas pr̃nitatis cum seipsa ꝗz cũ aliq̃ alia.puta cũ pr̃nitate platonis.qd̃ euidẽter apparet falsuz.sed maior vnitas vnitate spẽi nõ est nisi vnitas particularis.s.hec paternitas. ergo in isto patre ad hunc filiũ est hec pr̃nitas.sed per hanc non refert ad plures filios,pbatio huiꝰ.qz destructo hoc filio destruitur hec pr̃nitas.si per eandẽ ad aliũ filiũ referat: illo alio filio existẽte existit hec pr̃nitas.nam relationes mutuo simul sunt z nõ sunt.g̃ hec pr̃nitas simul erit.z nõ erit. quod est ꝓtradictio manifeste. ¶Ꝺ.responsio supponit falsum.ꝙ actus gñandi sit fundamentum pr̃nitatis.qz in eo qd̃ non est nõ potest aliquid fundari.sed illo actu trãseunte paternitas manet.ergo ꝛc̃.de hoc etiam dicet infra:capitulo de ad aliquid. ¶Tertia conclusio sit ista.non est impossibile duo accidẽtia realia absoluta nõ educta de potentia materie:differentia solo numero esse in eodem. Hanc ostẽdo sic. nam scõm ꝑbm in ꝓhemio.ex multis memorijs fit z generat vnum experimentum,sed illud multe memorie sunt cognitiones eiusdẽ speciei.qz de singularibus eiusdez speciei. scõm ipm in lra.z sunt accidẽtia realia z absoluta.sicut ꝑz. ergo nõ est impossibile talia accidẽtia solo numero dria eẽ in eodem. Nec posset dici ꝙ ille plures cognitiones sint in diuersis partibus organi.vel potentie.dato enim per impossibile ꝙ species obiectorum singularium essent in alia z in alia parte organi:tamen cognitio est in tota potẽtia cognoscentis dato ꝙ per formã que hz eẽ in parte cognoscat.

C̄p̄. memoria est ex diuersis spēb⁹ simul in memoria sensitiua. sz ille plures memorie sunt plā accūtia realia z absoluta. pz ēt q̄ sint eiusdē spēi q̄ supponit̄ q̄ sint de singularib⁹ eiusdē spēi ergo zc̄. pbatio maioris. si nūc memor or vl'ima ginor de illo albo p̄us viso: hēo spēm z cognitionē eius in memoria. statim etiā imaginor de alio albo viso ergo hēo spēm z cognitionē illi⁹. sz cū hac spē in cognitiōe manet p̄or spēs vel cognitio albi p̄oris. alioq̄n nō posset ite imaginari de p̄ori albo. nisi iteꝝ videret illud. z sic acgrerē spēm illi⁹. cui⁹ oppositū exp̄imur q̄tidie. g̃ opz q̄ maneāt simul. C4ª zclō sit ista. nō est impoſe duo accūtia realia z absoluta educta de po⁹ māe si nō per motū educant dr̄ia solo nūo esse in eodē. Ihāc ostēdo sic. duo lumina distincta sunt in eadez pte medij. sz duo lumina distincta sunt accūtia realia absoluta: educta de po⁹ māe: nō p motū. sicut pz. qz in istāti mediū illuminat ab vtroq̄z. g̃ plā talia accūtia nō est ipoſe eē in eodē sil'. pbat maior ponant due cādele. vna hic. z alia ibi. ponat ēt corp⁹ mediū dēsuz. fiēt due vmbre. si g̃ amoueat illō corp⁹ mediū: lumē vtriusq̄z cādele icedet icessū directo vsq̄ ad locū vbi fuerit corp⁹ dēsuz. z ita erūt duo lumina in eadē pte. nā vmbra est p̄uatio lumis. g̃ amoto obstaculo lumē vtriusq̄z cādele erit vbi vmbra p̄fuit. qz hīt⁹ z p̄uatio circa idez. fiunt. CRn̄det q̄ duo lumia p cōparationē ad sbm. s. ad mediū: sunt vnū lumē. z duo p cōparationē ad cādelas a qb⁹ sunt effectiue. C Cōtra. qz si illa lumia eēnt vnū sbto z duo p cōparationē z p̄cessum a cādelis. segt̄ q̄ isti duo radij essent geometrici z nō visuales. nā scōz rōnē linee eēnt ibi duo radij. sz nō scōm alicui⁹ q̄litatē nālē supaddit̄z linee visuali. z tūc p̄nes p̄spectiue de intersectiōe radioꝝ z p̄files que depēdēt ex diuersitate radioꝝ eēnt tm̄mō ve p̄m geometricā p̄sideratiōnē nō scōm p̄spectiuā. qz p̄spectiu⁹ p̄sideratur vt est in mā sensibili. C5ª zclō sit ista. ipoſe est duo accūtia realia absoluta educta de po⁹māe p motū nālē dr̄ia solo nūo esse in eodē. hāc ostēdo sic. qz mot⁹ nō est nisi in mobili dispōsito sue dispōne oppōsita fo^r^ iducēde vt p̄ria vel media. naz ois mot⁹ est iter p̄ria vel media. ex 5° phīsicoꝝ. sz si agēs iueniat in mobili formā eiusdē spēi forme sue nō iuenit ipm sub dispōne oppōsita. ergo nō mouet ipm simpl'r iducēs aliā formā. sz augebit p̄existētē in mobili. C̄p̄. z est q̄si idē argumētum. q̄cūq̄z forma nō est iducibilis nisi post aliā formā incōpoſz tūc corrupta ipsa tm̄ pōt eē vnica in vno susceptiuo. sz ois forma iducibilis p motū vel mutationē nēcio terminans motū. nēcio ad sui iductionē p̄exigit in susceptiuo formā icōpoſz tūc corruptā. ergo q̄cūq̄z talis forma est vnica in vnico susceptiuo. pbatio maioris. qz illa forma inducta manēte nō iduceſ alia post q̄z illa est iducta si fit eiusdē spēi. qz illā scōdam nō p̄cederet alia icōpoſis. iam. n. in iductione p̄me q̄libet incōpoſis est expulsa. C Jtē nec due tales neq̄z files simul iducerent. qz vel hoc eēt ab eodē agēte vel a diuerso. nō ab eodē. qz si efficiēs est vnū z mā vna effect⁹ erit vn⁹. vt habeſ q̄rto hui⁹. neca diuersis. qz si illa sint approximata diuersis partib⁹ mobilis puta vn⁹ ignis ad caput: alius ad pedes agūt in diuersas ptes p̄mo. z iducēt vnā formam. qđ pbat. qz itensiorē q̄z alter solum iduceret q̄n nō simul agūt. Sil'r si ponant in eodē situ respectu eiusdē ptis passi iducerent vnā formā itensiorez sicut p̄us. pbatio minoris. qz ois mot⁹ nālis est iter terminos incōpoſes. ita q̄ ad aduentuz termini ad quem corrūpit forma p̄ria. que fuit terminus a quo. ita q̄ nulluz agens nāle mouet vel mutat mutatione terminātē motū aliqđ nisi hūs formā sue forme. incōpossibilem: z iō nō p̄nt plures eiusdē spēi simul eē per motū nec per mutationē p se terminātē motū. C Cōtra principale qz duo p̄ria p̄nt eē simul in eodē sbto in eē remisso. ergo z duo accūtia eiusdē spēi etiā educta per motū. añs est euidēs. sed p̄ña pz a minori. qz mīn⁹ repugnāt duo accūtia eiusdē spēi q̄z duo p̄ria etiā remissa. CRn̄deo. nego p̄ntiā. ad pbationē nō valet. naz repugnās nō est cā in pposito icōpoſitatis duoꝝ accūtiū eiusdē spēi: sz est cā qz per motum iducunt vt

p̄eostēsuz est. iō agēs inducens scōdam formā. intēdit p̄mā. z fit vnica itēsior. sz p̄ria manēt simul in esse remisso distincta ex eo q̄ ex duab⁹ formis p̄rijs nō apta nata fieri itēsior vna. manēt aūt simul ex eo q̄ vnū p̄riū agens nō hz plenū dn̄iū supra aliud. z iō remittit se inuicē z nō totalr̄ se corrūpit. C Ad argumētū in oppositū dico q̄ itētio p̄hi est p̄m hanc p̄nē q̄ntā. nam per motū nō p̄nt induci forme due eiusdem spēi. vñ oēs forme h̄ntes dr̄iam in sbto eodē si iducant per motū nēcio differant spē. tñ de alijs nō inductis per motuz nō itendit p̄hs. nec est nēcium mō dicto in q̄tuor p̄rijbus p̄mis. C Argumētū ad aliā partē p̄cludit pro prima p̄clusione sicut pz. sic ergo pz ad quēstionem.

C Priora z posteriora dicuntur quedā quidem tanq̄z existente aliquo primo z principio in vnoquoq̄z genere: quod pro pinquius quidē principio aliquo determinato: aut simpliciter: aut natura: aut ad aliud aut vbi: aut ab aliqbus: vt hoc qdem scōm locum in existendo propinqui⁹: aut natura alicui loco determiato: vt medio: aut vltimo: aut sicut euenit.

Veritur Utrū hec sit rō cōis z p̄prie assignata de p̄riori. s. q p̄us est qđ est p̄n° ꝓpingus. vī q̄ nō. nā in tpe est dare p̄us z posterius cuz tps sit nūs mot⁹ scōz p̄us z posteri⁹ ex q̄rto p̄hīi. sz in tpe nullū est p̄n^m^ scōm p̄hm. ergo zc̄. C Lō firmat. qz in gñationib⁹ p ꝓpagationē vnū gñans est p̄rius alio dato q̄ gñatio fuerit sine p°. g̃ p̄us nō dicet qđ est p̄n° ꝓpingus. p̄ntia tenet: qz ibi nullū est p̄n^m^ posita ypotheſi. añs pz. qz ad°. auus esset p̄us gñans q̄z pr̄ z pr̄ q̄z fili⁹. C̄p̄. si p̄rius est qđ est p̄mo ꝓpingus. g̃ p̄n^m^ nō est p̄us p̄ncipato p̄ñs videt falsuz. p̄ña p̄bat. qz si p̄n^m^ est p̄us. lb̄ erit respectu alicui⁹ p̄ncipij. g̃ p̄n^m^ erit p̄ncipij per te. z sic in infinitū qđ est impoſe. C̄p̄. habeſ hic in lr̄a. q̄ aliqd dr̄ p̄us. qz remotius a p̄nti nunc. vt in p̄teritis. z tunc vtimur p̄nti nūc vt p̄mo. vt dicit in lr̄a. ergo non omne p̄rius est principio ꝓpinqus sed aliqñ posterius. C Contra. p̄hs hic in littera.

Respondeo z dico q̄ illa ratio seu diffinitio cōis p̄oris est bñ assignata z conueniēs tñ est aduertēdū q̄ aliter ꝓuenit p̄oribus eēntialr̄ ordinatis. alr̄ accūtalr̄ ordinatis. nam in essentialr̄ ordinatis est vera depēdētia posterioris ad p̄muz simplr̄. vñ in causis eēntialr̄ ordinatis nihil cāt̄ fine p̄mo simplr̄. nō sic est in accidentalr̄ ordinatis. qz accidit huic reuolutioni celi. q̄ alia p̄cesserit. nā potuit fuisse ēt p ipoſe si p̄ma non fuisset. C In eēntialr̄ ergo ordinatis dr̄ p̄us in respectu alicui⁹ p̄mi simplr̄. sin accūtalr̄ ordinatis per cōparationē ad aliqđ p̄muz nō simplr̄ sz scōm qđ. vt respectu illi⁹ qđ ponit eē p̄us z b̄ accidit. pp qđ pz. q̄ vtriſq̄z est p̄ri⁹ z posteri⁹ in cōparatiōe ad aliqđ p̄mū. vel simplr̄ vel scōm qđ. z sic intelligēdo ꝓuenit̄ est diffō siue rō p̄rioris. C Ad p^m^ in oppo^m^ pōt dici q̄ ptes tpis sunt accūtalr̄ ordiate. accidit. n. diei p̄nti q̄ hesterna p̄cesserit: vt dictū est. iō in tpe nō est p̄n^m^ simplr̄ sed p̄m qđ. ita q̄ p̄us in tpe z silr̄ p̄n^m^ sunt ex assignatiōe nr̄a. z nō simplr̄ dato q̄ tps eēt eternū: vt pbat rō. C Cōtra. qz si sic. g̃ tps nō eēt in gñe q̄ntitatis: p̄ñs est falsum z p̄m in p̄dicamētis. p̄ntia tenet qz tūc tps nō eēt reale ens. cū p̄us z posterius in tpe dependeant ab aia z ab assignatione nr̄a. C̄p̄. sequeretur tunc q̄ vel primus mot⁹ eēt fine tpe vel q̄ ille mot⁹ dependeret ab aia: quoꝝ vtrūq̄z est falsum. primuz qđ qz tps est passio primi motus ex quarto p̄hīcoꝝ. scōm etiā qz est ens reale z extra aiam. C Rn̄deo quedam sunt entia pure

realia.vt sunt entia nature.q̃dam pure rõnis vt sc̃e intentiõis quedã partim sic ⁊ partim sic vt vniuersalia que icludũt aliqd rei ⁊ aliqd rõnis.tale est tps.nã tps mãlis est ens reale.cũ sit idẽ qõ mot⁹ mãlr qui est ens reale.formalr tñ ⁊ vt hz rõnẽ nũi sc̃om p̃us ⁊ posteri⁹.ex q̃rto phisi.hz esse ab aĩa.Si ergo accipiãt tps mãlr:sic vtiq; est in gñe q̃titatis sicut ⁊ mot⁹.sc̃om vo q; dicit cõpõnẽ ex mãli ⁊ formali non est in gñe cũ sit qõdã ens cõpositũ per accñs ex re ⁊ intentione.¶Sic ergo est itelligẽdũ.q; in tpe est aliqd p̃n^m.non tñ sine aĩa:nõ q; sit simplr pmũ.sz respectu alicui⁹ prioris ⁊ posterioris:puta ista dies icipit a mane:⁊ pma hora dr propue mane:⁊ alia hora est.sc̃da.⁊ sic deiceps cõparãdo vnã partẽ tpis ad aliã.¶Cõtra.si in tpe sc̃om se nõ est p̃n^m sed in aliq̃ parte ei⁹ respectu alteri⁹ ptis tũc tps nõ hz sc̃om se p̃us ⁊ posterius.sz solũ respectu aliquaꝝ ptiũ.sz hoc est icõueniẽs.qz diffinitio q̃uenit per se toti:ptib⁹ aũt per accñs.sz diffinitio tpis est q; tps est nũs mot⁹ sc̃om p̃us ⁊ posteri⁹.¶D.tps est q̃tinuũ.ergo nõ est ibi aliqd nũc in actu de se qõ est p̃us respectu cui⁹ dicat alia pars posterior.sz solũ in potia q̃tũ est ex parte tpis.pbatio p̃tie.qz si fic eẽt de se discõtinuũ.¶Rñdeo ad pmũz q; si ii sc̃om se accipiat pro toto tpe vez est q; sc̃om se nõ hz p̃us ⁊ posteri⁹.sz ex hoc nõ segt qn tpi ifit p̃us ⁊ posteri⁹.qz sc̃om partẽ hz p̃us ⁊ posterius ex assignatione nr̃a.¶Ad aliud bñ q̃cludit q; in tpe nõ sit aliqd nũc in actu q̃tũ est de se ⁊ sine q̃sideratiõe nr̃a.Sic.n.est idẽ qõ mot⁹ ⁊ per q̃ns q̃tinuũ.tñ in q̃sideratiõe aie hz rõnẽ nũi ⁊ per q̃ns discõtinui:⁊ discreti.⁊ hoc mõ est ibi dare aliqd tũc in actu sc̃om nr̃am q̃sideratiõnẽ.⁊ sic p̃us ⁊ posteri⁹ modo p̃dicto.¶Ad q̃firmationem nõ plus q̃cludit nisi q; nõ eẽt ibi p̃n^m simplr.eẽt tñ sc̃om qd ⁊ in respectu.nam tres gñantes accidentalr ordinati hñt quartũ pro p̃n° respectu cui⁹ dicunt inter se prore ⁊ posteriores.¶Ad aliud vno mõ pcedit q̃ns sez q; p̃n^m nõ est p̃us sed est pmũ absolute.diffinitio aũt dicta dat de prori nõ de pmo.¶Aliter dr.q; illa rõ seu descriptio seu diffinitio ponit de illis que sunt post p̃n^m ⁊ nõ proprie de p̃n°.¶Ad vltimũ dõm q; hoc nũc q̃ns nõ est p̃n^m respectu cui⁹ dicat p̃us posteri⁹ in pterito nisi mediante aliquo nũc pterito prori.qz est aliqd nũc p̃us respectu cui⁹ illa in pterito dicant prora vel posteriora.vt qđ est ppinquius illi dicat prius ⁊ qđ est remotius dicat posteri⁹.nõ est ergo simplr prius ⁊ posteri⁹ in pterito respectu p̃ntis nisi vt respicit nunc precedens.⁊ sic intelligẽda est littera phi.

¶Quantum vero dicitur quod est diuisibile in ea que insunt:quorum vtrũq; aut singulũ vnum aliquid:⁊ hoc aliquid natum est esse ⁊c̃.

Queritur Utrũ ppria rõ q̃titatis sc̃om q; est gñalissimũ sit diuisibilitas.videt q; nõ.qz si sic ergo ptes post diuisiões differũt iter se.q̃ns est falsũ.qz q̃ro q̃lr.aut.n.differũt formalr.aut p accidẽs.nõ p accñs:qz q̃titas eẽt diuisibilis p accñs.idẽ.n.est p̃n^m diuisionis ⁊ distinctiõis ptiũ diuersaꝝ.nõ formalr qz dria formalr est specifica.ergo ptes diuise differẽt specifice qđ est falsuz in q̃tũ sunt ptes q̃titatiue.¶D.ppa rõ gñis eq̃lr est in oib⁹ spẽb⁹:sicut gen⁹ eq̃lr p̃dicat de oib⁹:sz diuisibilitas non est hmõi in proposito.g ⁊c̃.pbatio minoris.qz q̃titas q̃tinua est diuisibilis in po^a.discreta aũt diuisa in actu.nã si est actu senarius duo ternarij sunt actu ptes ⁊ p q̃ns ipse senari⁹ ẽ diuisus actu.vñ etiã infra i cap'o de colobõ.dr q; nũs hz ptes aliquo mõ diuisibiles sicut qnari⁹ binariũ ⁊ ternariũ.ex quo pz.vt videt q; nũs nõ fit tm̃ ex vnitatib⁹.⁊ iõ idẽ qđ p̃us.hoc idẽ hr̃ septimo euclidis ppõne qnta.vbi dr q; ois nũs minor est pars maioris.¶D.cui⁹ est po^a ei⁹ est act⁹.libro de somno ⁊ vigilia.si ergo diuisibilitas est ppria rõ q̃titatis q̃uenit oi q̃titati.g actu diuidi q̃uenit oi q̃titati qđ falsum est.qz diuidi in actu repugnat q̃tinuo.naz qđ diuidit nõ est in actu q̃tinuũ.¶D. si sic.ergo idiuisibilitas q̃uenit oi q̃to.p̃ns est falsum.qz est dare minimũ.gñatũ in q̃titatib⁹ nãlib⁹.s.minimã carnẽ ⁊ minimuz os.ex p̃ phisico ꝛ.ergo añs est falsum ex quo segt.¶D.si sic ergo cuicũq; ineẽset diuisibilitas illud esset per se spes q̃titatis.p̃ns est falsum.ergo ⁊ añs.p̃ntia pz.sz falsitas q̃ntis apparet.tum qz locus nõ nũat hic iter spes q̃titatis:tum qz ips ⁊ motus sunt qdaz diuisibilia.⁊ tñ ponunt hic inter species q̃titatis per accidens.

In ista qõne pmo vna opinio recitabit.sc̃do ad qõnẽ alr dicet.¶Quãtũ ad p^m est vna opinio q; diuisibilitas nõ est ppria rõ q̃titatis sed magis rõ mensure.nã sicut qualitas est.disp̃ sbetta q; q̃titas est mẽsura sbe.¶Pro ista opinione arguit.qz dr in pdicamentis q; oro est q̃titas.mẽsurat.n.syllabas.ergo mẽsurare est ppria rõ q̃titatis.¶D.pbat q; sit magis ppria rõ q̃ diuisibilitas.nã illud ex cui⁹ distinctiõe assignat distinctio in spẽbus q̃titatis est magis ppria rõ q̃titatis.sz rõ mensure est hmõi ⁊ nõ diuisibilitas.ergo ⁊c̃.pbatio minoris qz superficies ⁊ locus sunt distincte spes q̃titatis q̃ten⁹ distinguunt in rõne mẽsure.qz loc⁹ est mẽsura extrinseca superficies intrinseca.nõ tñ distinguunt in rõne diuisibilitatis sicut pz.Cõtra istaz opinionẽ arguit.nã rõ gñis eq̃ p̃ iest oib⁹ spẽb⁹.nam gen⁹ eq̃lr de oib⁹ dr:sz rõ mẽsure nõ test eq̃lr q̃tinuis ⁊ discretis:sz discretis magis:q̃tinuis ãt nõ nisi in q̃tũ pticipãt rõnẽ discreti vel nũi sicut dr in decimo hui⁹.capl'o sc̃o.ergo rõ mẽsure non est ppria rõ gñis q̃titatis.¶D.si sic.q; maxime hẽbit rõnẽ mẽsure p se maxime erit q̃titas.sz vnitas maxime hz rõnẽ mẽsure.ex decimo hui⁹.capl'o eodẽ.ergo vnitas p se maxime erit spes q̃titatis:qđ est euidẽter falsum.qz nõ est in gñe nisi per reductionẽ.¶D.rõ mẽsure q̃uenit omni gñalissimo.qz in oi gñe est vnũ primũ qđ est mẽsura oium illi⁹ gñis.ex decimo hui⁹.g nõ est ppria rõ q̃titatis.¶Dices duplex est mẽsura qdã mẽsura mẽsurãs p replicationez que aliquotiẽs ducta reddit suũ totũ.qdã est mẽsura sc̃om pfectionẽ ⁊ cognitionẽ.quo albedo mẽsurat colorez ⁊ illud qđ ducit in cognitionẽ alteri⁹ dr mẽsurare illud.prima mẽsura est ppria q̃titatis.sc̃da vo nõ.sed cõpetit alijs gñibus.¶Cõtra.qz adhuc stat prima rõ qz mensura per replicationem nõ equalr q̃uenit q̃tinuis ⁊ discretis.nam in discretis est simplr minimũ reddẽs per replicationẽ totũ.nõ sic in cõtinuis.vt habet decimo hui⁹.qz nihil est ibi minimum nisi punctũ:qđ nunq; reddit totũ per replicationẽ.ergo rõ mẽsure nõ erit rõ ppria q̃titatis.cũ nõ q̃ueniat equalr oibus spẽbus.¶Nec rõnes pro pma opinione cogũt solũ.n.probant rõnẽ mensure cõpetere q̃titati.nõ tñ q; sit ppria rõ dicta equaliter de omnibus speciebus.

Quantũ ad 2^m declaro tres q̃nes.prima sit ista.diuisibilitas in partes eiusdem rõnis non est essentialis rõ q̃titatis.hanc ostẽdo sic.nullus respectus formalr est essentialis rõ alicuius absoluti.sed diuisibilitas est formalr respectus:qz dicit q̃dam aptitudinem ad diuisionem.ergo non erit essentialis rõ q̃titatis qđ est ens absolutum.maior pz.ex quarto huius.vbi pbs ponentes oia apparentia vera ducit ad hoc incõueniẽs q; oia tunc essent formalr ad aliquid.¶D.po^a ⁊ actus sunt eiusdem gñis.⁊ eiusdem essentie qz diuidũt omnes ens.sed actu diuidi nõ est essentiale q̃titati.qz omnis q̃titas esset actu diuisa.ergo nec potentia ad diuidi est de eius essentia.esse autem diuisibile dicit potentiam ad diuidi.¶Contra hanc conclusionem instat.nam illa rõ sc̃om quaz est distinctio specifica videt essentialis generi:sed diuisibilitas est hmõi.vt pz ¶in littera:vbi secundum diuersum modum diuisibilitatis.puta sc̃om vnam diuisionem vel secũdũ duas.⁊c̃.ponit pbs diuersas species q̃titatis.¶Preterea in pdicamentis dicit q; q̃titas q̃tinua est cuius partes copulant ad vnũ terminum cõmunem.discreta vero cuius partes non copulant.

ergo de ratione vtriusq; est habere partes. sed omne habēs partes est diuisibile. ergo ꝛc̄.

Rñdeo ad p̄mū diuisio generis aliqñ fit p dr̄ias p prie dictas. aliqñ p passiones circū loquētes dr̄ias essentiales q̄ sūt ignote nob̄. exēplū p̄mi. aial diuidit̄ p rōale ꝛ irrationale. exēplū scd̄i. ens diuidit̄ p potētiam ꝛ actū. numer⁹ p par ꝛ ipar q̄ nō sunt dr̄ie sed magis positiones. sic est in ꝓposito. nā diuisibilitas est passio q̄titatis. ꝛ sic secundū diuersum modum diuisibilitatis distinguit ph̄s diuersas species q̄titatis. ¶Ad 2m bene ꝯcludit q̄ essentiale est q̄titati habere ptes nō tñ diuisibilitas q̄ ꝯsequit̄ hēre ptes vt quedam passio que non est essentialis ratio q̄titatis. ¶Secunda cōclusio fit ista. q̄ diuisibilitas in ptes eiusdem ratiōis ē ꝓpria passio q̄titatis. hāc ostēdo sic. illud qđ inest alicui p se primo ꝛ secundū q̄ ipsuz: videt esse ꝓpria eius passio. sed diuisibilitas inest q̄titati isto modo. ergo ꝛc̄. minor p̄z. q̄ diuisibile eē inest omni q̄titati: ipsi qdez q̄titati inest per se primo. sed specieb⁹ p se nō p̄mo. cuicunq; ēt inest diuisibilitas in partes eiusdē rōnis h̄ est p q̄titatē. vñ si substantia corporea hēat ꝓprias partes eiusdē ratiōis licet hēat eas de se extensas ꝛ diuisibiles in potētia: tamē actu extensas ꝛ diuisibiles habet p q̄titatē. ¶Ex hoc concludo correlarie q̄ ista ꝓpositio. q̄titas est diuisibilis. ē per se secūdo modo. sicut iste color ē visibilis. vnde sicut visibilitas est respectus quidā in colore p cōparationē ad visum. sic diuisibilitas est respect⁹ in q̄titate. ꝛ dicit habitudinē ad diuisionez. vñ notificatio ph̄i de q̄titate posita in principio huius capli ē notificatio p ꝓpriā ꝛ primaz passionē eius: ꝛ nō ē ꝓprie diffinitio. ¶3a ꝯclo sit ista. diuisibilitas in partes eiusdē rōnis ē p̄ma passio q̄titatis. ¶Ad cuius euidētiā est sciendum q̄ q̄titatis a ph̄o assignant̄ q̄tuor passiones. p̄ma ē diuisibilitas in ptes eiusdē rōis: scda ē esse finitū vl̄ infinitū: ꝛ h̄ suppōit prima. nā qđ est finitū p̄supponit aliqd qđ dz finiri. ꝛ illō necessario preintelligit̄ diuisibile. tertia ē equale ꝛ inequale que ꝯsequit̄ ꝛ presupponit secūdā. s. finitum ꝛ infinitū. sicut p̄z. quarta ē mensure q̄ etiā p̄supponit tertiā. nā omnis mēsura p̄intelligit̄ eq̄lis vel ineq̄lis mēsurato. q̄ eniz ē equale vel ineq̄le ideo mēsurat ꝛ nō ecōuerso. ¶Unde ex his p̄z ordo istaꝝ passionū q̄titatis q̄ diuisibilitas est prima passio simplr̄. prime due copetūt q̄titati in se. sed alie due i respcū ad aliud. p̄z de se. de p̄ma passione habet̄ hic in lr̄a. ꝛ tertio ph̄icoꝝ caplo de infinito. de scda habet̄ primo ph̄icoꝝ. vbi dr̄ q̄ finitū ꝛ infinitū soli q̄titati ꝯgruit. de tertia habetur in p̄dicamētis vbi dr̄ q̄ ꝓprium est q̄titati scōm eam equale vel inequale esse. de quarta habetur plane decimo huius capitulo secundo. sic ergo ad questionem.

Ad primum in oppositum dr̄ q̄ partes q̄titatis diuise differūt p accñs. q̄. s. p partes substantie in quib⁹ sunt. ¶Contra. q̄ querit̄ de partibus substantie. vel differunt p se vel p accñs. si per se ꝛ formaliter. ergo specifice. qđ falsum est. si per accñs. ḡ p aliud. ꝛ sic in infinitū. quia illud aliud non potest esse q̄titas. quia sic esset circulus. ¶Preterea rō stat. q̄ si partes diuise differunt p accñs ergo totū fuit diuisibile p accñs vt arguebam. ¶Dicendū ergo alr̄ q̄ partes q̄titatis diuise differunt seipsis formalr̄ per prima indiuiduatiua de genere q̄titatis. ergo illa pars est hec. ꝛ similr̄ illa est hec per suum primum indiuiduās. ꝛ tamē nō sequit̄ q̄ differant specifice: naz non omnis dr̄ia formalis est specifica nisi esset p differētias specificas ꝛ essentiales. ¶Ad 2m dicendum q̄ minor est falsa. Ad ꝓbationē dicēdū q̄ q̄ntitas discreta nō est diuisa actu sicut nec continua sed solū in potentia: nec actu duo ternarij sunt partes senarij: sed solū in potētia. alias ex distinctis speciei ꝛ actu distinctis specie fieret vnū specie. qđ est falsuz. nā eadem rōne binarius ꝛ ternarius eēnt ptes qnarij. dico ergo q̄ partes numeri sunt vnitates. cū ergo adducit̄ euclides ꝛ ph̄los. ubi. ꝛ. calo de colobon. sūc sic glosandi q̄ numer⁹ minor ē pars maioris. i. vnitates in numero minori sūt partes mā-

les in numero maiori. vt sic partes numeri dicant̄ diuisibiles pro q̄nto potest accipi pars maior ꝛ minor in numero. puta que hz duas vnitates: ꝛ que hz tres vnitates. ¶Ad 3m cū dicit̄ q̄ cui⁹ est po⁹ eius est actus. dicendum q̄ duplex est po⁹ quedam abijciens actū. quedam simul stans cum actu. Exēplum p̄mi. corruptibile est in po⁹ ad corruptionez: ꝛ tñ nunq̄z illa po⁹ simul est cum actu qz aduenīente actu ibum est in corrupto esse. ꝛ non in po⁹ ad corrumpenduz. Exemplum scd̄i. homo est risibilis. naz si actu ridet nihilominus est aptus ad ridenduz. qz illa aptitudo que est risibilitas est propria passio hominis ꝛ passio nunq̄z derelingt subiectū. ¶Ad propositum continuū est diuisibile in p̄ma. p̄mo mō. quando actu diuidit̄ iam non est continuuz. cuius ergo est po⁹ eius est. act⁹. successiue qdem primo mō simul aut scdo modo. ¶Ad q̄rtū dicit̄ cōiter q̄ q̄ntū dupl̄r potest intelligi. qz vel in q̄ntū mathematicū vel in q̄ntū nāle. primo modo est diuisibile in infinitū nec est dare minimū. scdo modo est dare minimū q̄tenus forma nālis regrit ibum determinatuz. quod si vlteri⁹ diuidat̄ non potest ibi reseruari forma nālis. sed corrūpet̄ incontinens. hoc modo loquit̄ ph̄s primo ph̄i corum. hic aūt loquit̄ de q̄nto vt q̄ntum est. ¶Ad q̄ntū dicit̄ q̄ locus non est in genere q̄titatis per se. tū qz non est diuisibilis per se. sed per accñs. s. ad diuisionem superficiei. nam locus māliter est ipsa superficies. tum qz est ens per accñs compositum ex superficie: ꝛ quodam respectu īmobilitatis. Sic enim diffinit̄ quarto ph̄icorum q̄ locus continentis vltimum īmobile primū. ¶Contra. in predicamentis ponitur in specie quantitatis.

Respondeo q̄ illa que ph̄s dicit in p̄dicamentis non sunt omnino vera. nec loquit̄ scōm intentionē ꝓpriā sed famose scdz opinionē aliorum. ¶De motu vo ꝛ de tpe dicit̄ a quodaz qz sunt q̄nta ꝛ diuisibilia per accñs qz mot⁹ est formalr̄ q̄nt⁹ per magnitudinem. ꝛ tps per motum. vt videt̄ dicere ph̄s hic in lr̄a. tūc sic. sunt q̄nta per aliud ergo per accñs. ¶Contra. qz illud quod hz ptes eiusdē rōnis distinctas realr̄ a partib⁹ alteri⁹ hz ꝓpriā diuisibilitatē aliā a diuisibilitate alteri⁹. sed motus ꝛ tēpus ꝛ magnitudo sunt hmōi inter se. ergo ꝛc̄. probatio minoris. tum qz ptes tpis ꝛ mot⁹ sunt ptes que non p̄nt esse simul cū sint de gñe successiuoꝝ. ptes autem magnitudinis in omni instanti simul sunt: cuz magnitudo sit de gñe pmanentiū. tū qz ptes tpis ꝛ mot⁹ sunt prij⁹ ꝛ posteri⁹. sed ptes magnitudinis sūt omnes simul. ergo diuisibilitas hec ꝛ illa nō erit eadē. ¶Ꝓ. hic in lr̄a dicit̄ q̄ ꝓpria passio q̄titatis est magis ꝛ minus. tunc sic. quod hz ꝓpriū magis ꝛ minus aliō a maiori ꝛ minori ꝛ alteri⁹ hz propriam diuisibilitatez ꝛ distinctā a diuisibilitate alteri⁹. sed mot⁹ est huiusmodi respectu magnidinis. ergo ꝛc̄. probatio minoris qz magnitudine existente tanta potest motus esse maior si tranſit mobile tardū: ꝛ minor si tranſit mobile velox. ¶Ꝓ. continuū est cuius partes copulant̄ ad aliquē terminū cōmunē. tunc sic. cuius partes copulant̄ ad aliū terminū cōmunē hz aliā continuitatē. sed ad aliud indiuisibile copulant̄ partes motus. s. ad mutatū esse. partes aūt magnitudinis ad punctū. ergo alia est continuitas huius ꝛ illius. ¶Preterea arguit̄ sic contra rōnem eorum. cum dicunt sunt q̄nta per aliud. ergo per accidens. primo contra antecedens sic qz si sunt q̄nta per aliud. aut illud aliud est ipsum mobile. vel terminus mot⁹ vel spaciū. non est ipsuz mobile vt dicit̄ plane in lr̄a. nec est terminus motus quia tunc alteratio non esset continua. cū forma que est terminus alterationis non sit q̄nta vel diuisibilis nisi per accidens. ex septimo ph̄ysi. nec est spaciuz quia vt dicit̄. quinto ph̄ysi. sup spaciū discōtinuū potest ee mot⁹ continu⁹. sicut p̄z ex motu facto sup cordas cithare pulsate. Scdo ꝺ ꝓñaz q̄ nō valet. arguo. n. sic. musca ē musca p aliō qz est sba ab alio effectiue. ḡ musca est per accñs in gñe sbe. ꝓñs est euidenter falsuz. ¶Dom ergo q̄ hz musca sit ab alio effectiue substantia. est tamen formalr̄ sba ꝑ se. Silr̄ est in

proposito motꝰ est effectiue q̃ztꝰ a magnitudine ⁊ formaliꝫ de se.concedo erdo pp tres rones supradictas q motus est formaliꝫ q̃ztus non q̃ztitate magnitudinis ⁊ q motus ⁊ tẽpus sunt formaliꝫ q̃zta a seipsis. ¶Sed lz eorum ꝓña nõ valeat opz tamen saluare añs pp phm qui hic dicit q motus ⁊ tempus sunt q̃zta per aliud.⁊ ad aliud quod arguit ꝯ añs dom q one rone ꝓtinui sunt duo.unũ est diuidi in semp diuisibilia.aliud est q habeat vnitatẽ ex hoc q ptes copulant ad terminũ cõem.quo ad pmũ põt ꝓcedi qõ motꝰ ꝓsequit magnitudinẽ ita q motꝰ diuidit ad diuisionem magnitudinis.⁊ tps ad diuisionez motꝰ.⁊ sic intelligit phs.sed quo ad vnitatem non opz qz non requirit tanta vnitas in magnitudine sicut in motu.qz motus potest esse continuus ⁊ vnus lz magnitudo sit discontinua vt arguebatur.quia ergo motus non est diuisibilis de se sed per aliud ideo ponit q̃ztitas per accidens.

¶Hec aũt vt motꝰ ⁊ tps.etenim hmõi q̃zta q̃dã dr̃ ⁊ ꝓtinua:eo q illa diuisibilia sunt quoꝝ sunt he passiones. Dico aũt nõ qõ mouet sed qõ motũ est.nã per eẽ q̃ztum illud ⁊ motus est quantus:tps vero per ipsum motum.⁊c.

¶Diuiso q motus hz aliq̃ q̃ztitatem ⁊ diuisibilitatẽ formaliꝫ a quantitate magnitudinis restat dubiũ cõparãdo tps ad motũ.

Queritur ergo. Utrũ tps sit idẽ cuz motu realiꝫ.sic q q̃ztitas qua motus est q̃ztus formaliꝫ sit ipm tps.

Dicendum q tps est idẽ mãliꝫ qõ motꝰ.distinctũ n formaliꝫ.⁊ p ꝓns q̃ztitas qua motus est q̃ztꝰ formaliꝫ est ipsum mãliꝫ:nõ tamẽ formaliꝫ. ¶Cõtra.nam cuiꝰ ptes copulant ad aliũ terminum hz formaliꝫ aliam continuitatem ⁊ q̃ztitatez.sed ad aliũ terminũ copulant ptes tpis ⁊ ptes motꝰ.qz ptes tpis ad nunc: ptes autez motꝰ ad mutatũ esse. ¶Ꝑ.quod hz prioriũ magis ⁊ minus aliud a maiori ⁊ minori alteriꝰ hz distinctam cõtinuitatem ⁊ q̃ztitatez ab alia.sed tps est hmõi respcũ motꝰ qz in minori tpe est maiꝛ motꝰ si mobile sit velox ⁊ in maiori minor si sit tarduz mobile. ¶Ꝑ.relatiua realia differunt realiꝫ.sed tẽpus ⁊ motꝰ sunt hmõi.g ⁊c. probatio minoris.qz mẽsura.⁊ mensuratum differunt realiꝫ.sed tempus est mensura motus.ergo q̃ztitas motꝰ non est tps realiꝫ. ¶Ꝑ.omnis motꝰ est de se formaliꝫ successiuus.sed non ois motꝰ hz in se tps sed solum pmꝰ motꝰ ergo successio cuius libz motꝰ non est tẽpus. ¶Videt ergo pp istas rones q q̃ztitas qua motꝰ est q̃ztꝰ est alia non solum a magnitudine sed etiam a tempore.ita q tres sunt spes q̃ztitatis pmanentis.s.corpꝰ.superficies.⁊ linea.⁊ due successiue.s.motꝰ ⁊ tempus.sed ille rones non cogunt. ¶Ad cuiꝰ euidentiam pmitto tres distinctiones.pª est q duplex est motꝰ.s.cõis ⁊ pmꝰ.s.motꝰ pmi mobilis.aliꝰ est motus spalis ⁊ scdariꝰ.puta oes alij a pmo. ¶2ª distinctio sit ista.q tps est duplex.s.cõe ⁊ spale.de pmo tractat q̃rto phi cor caplo de tpe.vbi dicit q idẽ est tps oium in celo ⁊ in terra.⁊ in mari.⁊ illud rñdet motui pmo pro mensura.de scdo pot intelligi qõ ibi dẽ dr̃ q tps est numerus motꝰ.lz hoc sit cõe vtriq tpi.⁊ tale tps spale est pria mensura motꝰ iferioris.ita q quot sunt motꝰ pticulares tot sunt tpa hꝰ spalia. ¶3ª distinctio sit ista.q duplex est mensura.q̃daz itrinseca. quedaz extrinseca. Exẽplũ pmi.qz duratio rei ⁊ vltima superficies corporis. Exemplum secundi locus.

Tunc ad pmũ.dico q minor est falsa ⁊ iõ dicẽdũ q sicut tps est idẽ realiꝫ cũ motu ita ⁊ nũc cũ mutato eẽ.tñ cũ illa idẽtitate reali stat aliq̃ distinctio ex nã rei. vel saltẽ pm rõnem pp quã diuersa noia sortiunt. ¶Ad 2ᵐ dico q minor est falsa.si motus ⁊ tps vniformiter accipiant .s.motus pmꝰ ⁊ tps cõe.motꝰ inferior ⁊ tps spale.nõ tñ accipit tps cõe.⁊ motũ aliquẽ iferiorẽ.sic enim verẽ q scz velocitatẽ ⁊ tarditatẽ mobilis in maiori tpe erit minor motꝰ: ⁊ in minori maior.⁊ sic nõ plus pcludit nisi q tps cõe qõ ẽ passio pmi motꝰ distinguit realiꝫ a motu iferiori.qõ pcedo. tñ h nõ obstãte qlibet tps ẽ idẽ realiꝫ cũ pprio motu cuius est passio.pprias ⁊ mensuras. ¶3ᵐ.cũ dr̃ q mensura ⁊ mensuratũ differũt realiꝫ.dico q verẽ de mẽsura extrinseca:⁊ sic cõparando tẽpus cõe ad motus inferiores quoꝝ ẽ mẽsura extrinseca offert vriq ab eis realiꝫ:tamẽ si tẽpus cõmune cõparet ad motũ pmũ cuiꝰ est mẽsura intrinseca non differt ab eo realiꝫ nec sic refert realiꝫ ad ipsum. Siliꝫ est de tẽpore in spali si comparat ad motũ inferiorẽ cuius est intrinseca mẽsura. ¶Ad quartũ dicẽdũ q lz non omnis motꝰ hẽat in se tẽpus cõe sed solũ pmꝰ motus:nihilominꝰ quilibet motus hz suum tẽpus ppriũ qõ est ppria ⁊ intrinseca mẽsura. Ex his pz ad quintũ argumẽtũ q motus ⁊ tps nõ ponunt q̃ztitates per se.q̃tenus hñt diuisibilitatem p aliud qz motus p magnitudinẽ ⁊ tps p motũ modo preexposito.

¶Ad aliqd dr̃ alia p se:vt duplus ad dimidiũ:⁊ triplũ ad tertiã partẽ.⁊ totaliꝫ multiplicatũ ad multiplicati ptẽ: ⁊ ptincs ad ptentũ. Alia:vt calefactiuũ ad calefactibile ⁊ sectiuũ ad secabile ⁊ oio actiuus ad passiuũ. Alia vo vt mẽsurabile ad mẽsurã:⁊ scibile ad sciaz ⁊ sẽsibile ad sẽsum.

Queritur Utrũ phus ꝓuẽienter assignet ⁊ sufficiẽter tres modos relatiuoꝝ.⁊ videt q non.nam isti tres modi fũdant sup diuersa gnalissima: g nõ sunt relatiões vniꝰ generis. sed in diuersis gnalissimis sunt qõ videt absurdum. pbatio ꝓsequẽtie.qz relatio est idem cuz fundamẽto:vel,aliud.si idem habeat ꝓpositũ.qz sicut fundamẽta sunt in diuersis predicamentis ita relatiões.si relationes sunt aliud a fundamẽto tñ cũ accipiẽt spẽm ⁊ distinctionez a fundamentis tanta erit distinctio in relatiõibꝰ q̃zta ẽ in fundamẽtis distinguentibus.sed fundamẽta distinguunt genere.ergo ⁊ relationes. ¶Preterea:aliq̃ sunt per se relatiua q̃ nõ ꝓtinent sub aliquo istoꝝ modoꝝ.ergo isti modi insufficiẽter sunt assignati. ꝓña est euidens.sed pbat añs.qz multa sunt relatiua pm genus.sicut medicia refert qz scia.⁊ sunt relatiua p se.qz gcgd est de intellectu generis est de itellectu spẽi. Si ergo genꝰ depẽdet ad aliqõ sequit q silr ⁊ spes.huiusmodi aũt relatiua secundum genꝰ nõ ꝓtinent sub aliquo istoꝝ triũ modorũ. ¶Contra philosophus hic in litra.

Respondeo q isti tres modi sunt bñ ⁊ sufficiẽter assignati. vbi sciẽdũ est q q̃libet relatiões habeãt distinctiões specificas hz pprias differentias sicut ⁊ alia:tamẽ qz latẽt nos ⁊ sunt ignote nobis accipimus distinctiones earum p fundamẽta p que circũloquimur eaꝝ dr̃ias specificas.q̃ forte ppter earũ modicã entitatẽ latent nos:ita q ex fundamentis innotescit nobis distinctio eaꝝ relationum siue effectiue siue materialiter ita q illa distinctio sit extrinseca.

Ad primum in oppositũ.nego ꝓñaz. Ad pbationẽ.dom q relatio nõ est idẽ cũ fundamẽto realiꝫ.licet sit verẽ de qbuscdaz de quo alias.cum ergo arguit q tãta ẽ distinctio in relatiõibꝰ q̃zta in fũdamẽtis:dico q falsum est ex eo q fundamẽta sunt distinguẽtia extrinseca in qbꝰ nõ ẽ verum q eẽlis sit distinctio in distincto sicut in distinguẽte.exẽplũ.aia ⁊ vmis distinguunt inter se nõ tñ sicut sol ꝓducens vermẽ effectiue.⁊ deus creans aiam

Silr etiã nec est necessariũ loquẽdo de distinguentibus intrinsecis: nã due spẽs specialissime distinguunt: nõ tñ se totis: qz ꝙuenĩũt in gñe. z tñ dr̃ie specifice distinguunt se totis. Silr in ꝓposito fundamẽta pñt distingui gñe. relatiões tñ erũt eiusdẽ gñis. vñ sĩ vlitas põt fundari in re cuiuslz gñis. ita nõ repugnat gn sup duo distincta gñalissima possit fundari relatio eiusdẽ gñis imo eiusdẽ spẽi. ¶ Ad 2m dicẽdũ q añs est falsuz. Ad pbationẽ dico q relatiua ꝟz gen9 lz nõ ꝓti neant directe sub istis modis: tñ reducunt ad aliquez istoz. Aliter dr̃ q est q̃si idẽ qd̃ pbs logr̃ de relatiuis p se ꝑmo. illa vo que referunt rõne gñis nõ referunt ꝑmo ſz solũ p se. ipz aũt gen9 qd̃ refert per se ꝑ cõtinet sub aliq̃ istoz triũ modoz sĩc pz de scia que refert 3o mõ. vñ ad ipsum genus cõe qd̃ sic refert reducunt ipsa relatiua ꝑm genus. sic possunt pertinere ad eundem modũ lz nõ eque ꝑmo. q̃liter aũt tertius modus distinguat a primo z scõdo. z scõs a primo: dicet infra.

¶ Dicunt ãt ꝑma qdẽ ꝟz nũer̃: aut simplr̃: aut determiate ad ipos: aut ad vnũ: vt duplũ qdẽ ad vnũ vt nũer9 determinat9. Multiplex vo ꝟz nũerũ ad vnũ nõ determinatũ: aut vt hunc: aut hunc emiolium aũt ad subemioliũ ꝑm numer̃ ad nũer̃ determinatũ: supparticulare aũt ad sub superparticulare ꝑm indeterminatos: vt multiplex ad vnũ. alias ad numeruz. ꝛc̃.

Verĩ Utr̃ ꝑmus modus relatiuorũ fuerit bñ assignat9. videt q nõ. nã idẽ nõ refert per se ad diuersa qz alias idẽ diceret bis. vt dr̃ infra. ſz idẽ continẽs refert ad multa ꝓtenta. pz. ergo z cetera. ¶ Ꝓ. oia relatiua sũt opposita vt pz in ꝑdicamentis: z silr̃ in hoc eodẽ gnto. ſz ꝓtinẽs z ꝓtentũ nõ sunt opposita. ergo z cetera. pbatio minoris. qz in ꝑdicamẽtis. capl̃o de quãtitate: dicit q paruũ z magnũ respectu diuersoz nõ opponunt. Silr̃ duplũ z dimidiũ: qz idẽ est duplũ ad ꝟ. z dimidiũ ad aliũd. ¶ Ꝓ. idẽtitas est relatio rõnis. ergo nõ est vera relatio. añs pz. qz ꝟz ꝑm capl̃o q̃rto. idẽtitas est vna q̃ñ itellect9 vtr̃ vno vt duob9. ergo est relatio rõnis. nec per ꝓñs est in eodẽ gñe cũ relatione reali. ¶ Ꝓ. idez sile z equale fundat sup vnũ z sup partes vnius. vt vr̃ ꝟ in littera. ſz in omni gñe est vnũ. ergo idẽ simile z equale est in omni genere. male ergo dicit q vnũ in substantia determinate est idem: z sic de alijs. ¶ Contra. pbs hic in littera.

Rñdeo Ad questionẽ z dico qd̃ ꝑmus modus bñ est assignat9 vbi notandũ est q sĩc fuit dcm̃ relationes primi modi fundant super rem de gñe quantitatis z principaliter sup numer̃: z inde fundant super cõtinua inquantuz habent aliqualiter rõnem numeri inter se.

Ad primũ Argumẽtũ possz negari maior. qz idẽ põt referri ad diuersa per se lz nõ per se ꝑ. vt dr̃ in lra. ꝓcessa tamẽ illa maior dicẽduz est ad minorem. q ꝓtinens põt accipi dupl̃r. s. mal̃r vel subiectiue. alio mõ formal̃r z sub rõne formali ꝓtinẽtis. ꝑmo. idẽ ꝓtinens põt referri ad diuersa ꝓtenta. sicut idẽ pr̃ subiue ad multos filios. tñ ꝓtinentia formal̃r dñr multipl̃r q̃tiés multipl̃r dr̃ aliũ extremũ. z sic idẽ ꝓtinens formal̃r nõ refert per se ꝑmo nisi ad vnũ ꝓtentũ. ¶ Ad 2m dicendũ q relatiua ꝓsiderant dupl̃r vno mõ vt cõpata ad seinuicez. alio mõ vt idẽ cõpat ad diuersa. ꝑmo. sunt opposita: scõ mõ nõ. nã idẽ est genẽrans z genitũ. vt pr̃ habens filiũ z prem. pr̃ non refert ad seipz prez. sed ad prem ei9. z illo mõ pr̃ z fili9 sunt opposita. vt .s. ad seinuicẽ referunt z nõ aliter. sic in ꝓposito de duplo z dimidio. pbs aũt i ꝑdicamẽtis vult ꝓbare q magnũ z paruũ nõ sunt ꝓtraria absolute. ſz solũ in respectũ: alioqn opposita eẽnt v̀a de eodẽ. ꝑ q̃ꝛto idẽ mons est magn9 respectu hui9 z paru9 respectu illi9. ¶ Ad tertiũ põt dici q sĩc vnũ est multiplex. s. vnũ nũo spẽ gñe z ꝓportione: silr̃ z idẽtitas. licet ergo identitas nũalis sit relatio rõnis eo q relatiuũ eẽ est ad aliũ sehr̃e. idẽ aũt nũo nõ põt ad aliũ eẽ nisi ad aliud rõne inq̃ꝛtũ itellect9 vtr̃ vno simplr̃ vt duob9. tñ idẽtitas gñe spẽ z ꝓportione est relatio realis. z v̀e est in gñe relationis ꝑ q̃ꝛto hz ꝛditiones relationis realis. ¶ Ad q̃rtũ dicẽdũ q sĩc ens dr̃ multipl̃r ita vnũ. ꝓcedo. ergo q vnũ iuenit in oi gñe sĩc ens. cũ ergo dr̃ q relatio idẽtitatis nõ erit ꝑcise in gñe sube. z sic de alijs duobus. dico q suba põt sumi dupl̃r. vno°. vt est res determinati gñis. alio mõ ꝑ essentia rei que ẽ cõis oi generi. Silr̃ q̃ꝛtas põt sumi dupl̃r. vl̃ put est res determinati gñis que põt dici q̃ꝛtas molis. vel ꝓ q̃ꝛtate ꝓfectionis z gradus essentialis rei. z sic ꝙuenit omni gñi. Silr̃ qualitas põt sumi vt est res determinati gñis. vel ꝓ qualitate essentiali eo mõ quo dr̃ia specifica dr̃ q̃litas. accipiẽdo ergo illa ꝑmo°. put dñt res determinati gñis sic idẽtitas fundat sup vnũ in suba z nõ sup vnũ in alijs gñibus. ¶ Silr̃ itelligendũ est de eq̃litate z silr̃itudine. Sz accipiendo 2°°. vtiq̃ idẽtitas põt fundari sup vnũ in suba cuiuslz generis. z silr̃ eq̃litas z silr̃itudo. hoc. n. mõ omne ens oi enti cõpatũ est idẽ vel diuersum: simile vel dissimile. equale vel inequale.

¶ Actiua vero z passiua: ꝑm potentiaz actiuã z passiua: sunt z actiones potentiarũ vt calefactiuum z calefactibile: qz potest z iterum calefaciẽs ad id qõ calefit. z secans ad id qõ secatur tanq̃ꝛ agentia.

Verĩ Utr̃ scõs modus relationis sit bñ assignat9. vr̃ q nõ. nã relatiuũ nõ est fundamẽtũ relationis. ſz po9 actiua z passiua referunt. ergo relatio nõ fundat sup ipo9m actiuã z passiuã. pbat maior. qz cũ relatiuuz sit relatiuũ relatione essẽt ꝓcessus in infinitũ in relationibus si relatio sup relatiua fundat. mt. pz. qz po9 actiua refert ad passiuam. ¶ Ꝓ. idem nõ põt referri per se ad diuersa. sed si ꝑm potentiam actiuã aliquid dicat relatiue ꝟ erit ad dcm̃ ꝑm potentiam passiuam. cũ ergo po9 actiua per se referat ad agere: sequit q idez per se dicet ad duo. s. ad ipsum agere z ad potentiam passiuaz. ¶ Contra. philosophus hic in littera.

Rñdeo q mod9 ẽ bñ assignat9. ¶ Ad ꝑm iop9m dico q ma. est dubia. qz reꝛo vr̃ posse fũdari sup aliã relationẽ. z per ꝓñs sup relatiuũ. sĩc ꝓportionalitas sup ꝓportionẽ. nec tñ eẽt tũc ꝓcessus in infinitũ. qz erit deuenire ad aliq̃ꝛ ꝑm relationẽ. cui9 fũdamẽtũ nõ erit alia relatio nec p ꝓñs relatiuũ. ¶ Alr̃ ꝑt dici data maiori. q po9 actiua z passiua dupl̃r pñt accipi. vno°. circũscripta relatiõe potẽtialitatis. alio° icludẽdũ ipaz. ꝑ°. nõ sũt actu relatiua. z vt sic fũdãt relationes scõi modi. 2°° sunt relatiua actu z tunc nõ fundant ſz sunt qd cõpom ex fundamento z relatione. ¶ Ad 2m dicit q sĩc fuit dcm̃ iam idẽ referri ad plura per se ꝑmo impossibile est. sed per se non ꝑmo non est inconueniens. Sic est in ꝓposito. qz po9 actiua refert per se ꝑmo ad potentiaz passiuaz tantum. sed ad ipsum agere per se sed non primo.

¶ Alia vero vt mensurabile ad mensurã. z scibile ad sciaz: z sensibile ad sensum

Verĩ Utr̃ tertius modus sit bene assignat9. vr̃ q nõ. nã ambo relativa sunt eiusdẽ gñis: alioqn relatio eẽt duo gñalissima. ſz relatiua dicta tertio°. nõ sunt in eodez gñe. ergo nihil refert ꝟz istũ modũ. mi. pbat ex .10. hui9 capl̃o. 9. vbi dr̃ q iter relatiua nõ est mediũ. qz non

sunt in eodē gñe z ponit exēplū de scia z scibili q̄ sunt relatiua 3°. ſic̄ p3. C P. oē qđ hz eē in gñe relatiōis ꝓpuz illi⁹ esse est esse ad aliđ siue sit ꝓcretū denoiatiuū siue sit for⁹. ſz esse scibile nō est ad aliđ se hr̄e. q̄ nō depēdet ad sciaz. ergo scibile non est in genere relationis. C Contra. p̄bs hic in littera.

Rñdeo dicēdo q̄ modus est bñ assignat⁹. C Ad p^m in oppo^m dicēdū q̄ mi. est falsa. Ad pbatiōnē dicēdū q̄ p̄bs in. 10. huj⁹ logt de gñe phi. q̄le est idē inter opposita q̄ hñt ad iuicē trāsmutatiōne vbi ꝑus aliqđ mutatur ad mediū q̄z ad extremū. z iō talia opposita hñt mediū. relatiua āt nō sūt talia opposita q̄ adiuicē hñt trāsmutationē. z iō carēt medio: nec sunt in eodē gñe phi. ſz h̄ nō obstāte sunt in eodē gñe logico de quo nūc est ꝑmo. C Ad 2^m dicēdū ad mino. q̄ scibile z scia pñt accipi dupl̄r. s. vnifozmiter vt ambo in actu. vel ambo in po⁸. pñt 2°° accipi difformit̄. puta vnū in actu. alterꝫ in po⁸. ꝑmo° hñt mutuā dependētiaz ſic̄ relatiua alioꝝ modoꝝ. z sic̄ē scibile est ad aliud se hr̄e z ecōuerso. nā scibile vt scibile est ꝑz se. z eēntialr̄ referr̄ ad sciaz in po⁸. nec accidit scibili q̄ sciat in po⁸. nā scibile nō est scibile nisi q̄ ei⁹ pōt esse scia. q̄ si esset scibile. z ei⁹ non esset scia in po⁸. esset scibile z nō scibile. z ideo in rōne ei⁹ icludit scia in po⁸ ſic̄ suū per se cozre^m. vt nō solū scia depēdeat a scibili. sed etiā ecōuerso. Sil̄r est de scia in actu z scibili in actu. 2° aūt mō accipiendo ipm nō hz mutuā dependentiā. nā scibile in po⁸ nō depēdet a scia in actu. q̄ pōt esse scibile in po⁸ cuius nō erit scia in actu. C Cōtra. q̄ūo ergo ille modus distinguit ab aljs duob⁹ supradictis. nā p̄bs per h̄ distinguit istū modū ab illis. q̄ in illis est mutua dependētia. in isto aūt non. C Rñdeo q̄ in illo 3° mō. est ſic̄ in aljs mutua depēdētia. ſz nō est mutua depēdētia realis. ſz in vno extremo est realis z in alio rōnis. scia. n. realr̄ refert ad scibile. scibile aūt ad sciaz ꝑm rōnē. est igit̄ dr̄ia q̄ in ꝑmis duob⁹ est oino mutua depēdētia realis. in 3° nō. z pp h̄ dr̄ q̄ relatio iter deū z creaturā est in tertio mō q̄tenus creatura ad deū realiter refert. deus autem ad creaturam non nisi secundum rationem.

C Scōm numerū quidē igit̄ z potētiā dicta ad aliquid oia sunt ad aliquid: eo q̄ ipſuz qđ est alteri⁹ dicit̄: ipſuz quidē: ſz non eo q̄ aliud ad id. mensurabile vero z scibile: z intellectuale eo q̄ aliud ad ipſum dicitur ad aliquid dicuntur. ꝛc̄.

Uerit Utr̄ terti⁹ modus distinguit a duob⁹ ꝑmis. arguit p̄ q̄ nō z spāl̄r a ꝑmo°. nā mēsura z mēsuratū referunt tertio°. referunt etiā ꝑmo°. ergo tertius nō distinguit a p̄. pbatio minoris. q̄ ꝓtinēs est mēsura ꝓtēti. z duplū mensurat dimidio que sunt relatiua ꝑmi modi. ergo ꝛc̄. C P. q̄ non distinguat a scdo arguit ſic. nā sensus z sensibile ponunt relatiua tertij modi. ſz sensus z sensibile referunt p̄m potentiā actiuā z passiuā. q̄ se hñt ſic̄ mouens z motū. ex q̄rto huj⁹. vbi dr̄ q̄ sensibile est motiuū sensus. z mouens est ꝑus moto. g̃ sensus z sensibile referunt 2°° z p ꝓns tertij⁹ nō distinguit a scdo. C Cōfirmat. q̄ sensus est in po⁸ passiua. scdo de aia. g̃ fundat relationē scdi modi. sensus ēt ponit relatiuuz tertij modi. g̃ ꝛc̄. C P. scia est per se in gñe q̄litat̄. g̃ nō refert ad scibile. vt dr̄ hic in lr̄a. ꝓña p3. q̄ qualitas cū sit absolutū non dependet 2^m se ad aliud. C Contra. p̄bs hic in lr̄a.

Rñdeo Hic est vn⁹ mod⁹ dr̄i qui fuit tractat⁹ supra exponēdo lr̄az. q̄ ille terti⁹ modus sic distinguit a p̄. nā mēsura est duplex. q̄dam q̄titatiua. z illa pertinet ad ꝑmū modū. q̄dā pfectionis z illa ptinet ad tertiū modū. alias nō differret a p̄: sic intelligēdo q̄ in ꝑmo° relatiua se hñt ſic̄ excedēs z excessuz. ita q̄ excessuz aliq̄tiens sumptū reddit ipz correlatiuū qđ est excedēs. Addit ēt q̄ mēsura pfectionis que ptinet ad tertiū modū fundat sup essentiā oēm. q̄tenꝰ ois eēntia est sensibilis z scibilis potēs actiue mēsurare sensuz vel sciaz. Sz mēsurari passiue fundat sup ipm habitū scientificū qui est de gñe q̄litat̄. C Cōtra ꝑmū dcm̄ arguit ſic. tū. q̄ nō oē ꝓtentū mēnsurat ꝓtinēs q̄titatiue. añs p3 de gbus dā nūis. naz gnarꝰ nō mēsurat q̄ternario. h̄z ꝓtineat ipz. ergo excedēs z excessuz nō se hñt ꝑmo° vt dicebat. C P. tps mēsurat motū mēsura q̄titatiua ptinēt ad ꝑmuz modū. tū tps nō excedit motū nec aliq̄tiens sumptū reddit ipz. ſi mot⁹ sit infinit⁹ hz viā phi. C Cōtra illō qđ addit appropriādo istū modū obo z hitui cognitiuo. argr̄. nā in oi gñe est aliqđ p^m qđ est mēsura oium in illo gñe. ex. 10. huj⁹. ergo circūscripto oi alio hitu de gñe q̄litatis est aliqđ in gñe sbe qđ mēsurat eēntiā oiuz illi⁹ gñis. silr̄ est in aljs gñib⁹. C Dicēdū ergo alr̄. q̄ terti⁹ modus distinguit ſic a p̄. q̄ relatiōes ꝑmi modi fundant p̄cise supra rē de gñe q̄titat̄. relationes vo scdi modi fundant sup rē de gñe actionis z passionis: z sup ꝑn⁹ agēdi z patiēdi q̄ pñt eē in multis gñib⁹. z nō solū de gñe sube. nā oēs forme pñt eē actiue ꝑter q̄z q̄titas z for⁸ relatiua. relatiōes āt tertij modi fundant in oi re cuiuscūq̄ gñis. ēt sup ideā in mēte diuina. p q̄to est mēsura z pfectio ideati. pñt ēt fundari sup res diuersoꝝ genez. p quāto oīs res cuiuscūq̄ gñis est itelligibilis z scibilis. z pōt mēsurare hitū cognitiuū q̄ est de gñe q̄litatis. Dz g̃ ex dictis quō tertius modus distinguit a duob⁹ ꝑmis. nā nō distinguit ab eis p mutuā depēdētiā vel nō mutuā. vt dcm̄ est. ſz p fundamēta. q̄ ꝑm⁹ mod⁹ fundat p̄cise sup rē de gñe q̄titatis. Se cūdus āt sup rē de gñe actiōis z passiōis. vel sup ꝑn⁹ agēdi vel patiēdi q̄ sūt po⁸ actiua vl̄ passiua. terti⁹ vo sup rē cuiuscūq̄ gñis p q̄to in oi gñe est dare vnū p^m qđ est mēsura oiuz alioꝝ. p̄t ēt fundari sup res diuersoꝝ genez. mō ꝑpositō.

Sed est vnū dubiū. q̄liter scia mensuret a scibili. Ubi est sciēdū q̄ scia est duplex. q̄dā speculatiua. q̄dā practica. practica ēt est duplex. vt dcm̄ fuit in ꝑmo libro z ēt hr̄ 3° de aia. ca. de mouēte. q̄dā ordinatiua ipſi⁹ opabi. z h̄ est practica vl̄is. q̄dā est opatiua imediate. z h̄ ē practica ptcularis. puta scia artificialis. loq̄ndo de scia p̄tica z speculatiua p° ipz scibile mēsurat scia z p q̄to talis scia cātur a reb⁹. ſz loq̄ndo de scia opatiua ibi ipm scibile hz rōnē mēsurabilis. z ipa scia rōnē mēsure. ex eo q̄ artificialia cānt a scia practica q̄ est ars. vt dcm̄ fuit tertio huius. z. s. in eodē gnto ca. de cā. h̄ mō se hñt oia nālia ad sciam dei: sicut artificialia ad sciam nostram. q̄ scia dei est causa rerum sicut mensura.

Ad ꝑmū in opp^m. pz ex dictis q̄ mēsura z mensuratū alr̄ se hñt in p°. q̄z in 3°. C Ad 2^m dicēdū. q̄ sensus est equoc⁹ ad ipaz po^am nālē sensitiuā. z ad ipz actū sentiendi. sensus p°. fundat relationē scdi modi. z sic ꝓcedit rō ad opp^m z sua confirmatio. ſic. n. est po⁸ passiua. sensus aūt. 2°°. fundat relationē tertij modi. silr̄ intelligēdū est de intellectu z sic sensus mēsurat a sensibili: z intellectus ab intelligibili. C Ad aliđ. dcdo q̄ scia est in gñe q̄litatis z nō per se in gñe relatiōis. q̄ diuersoꝝ gñuz z nō. ꝛc̄. nhilo⁹ tū scia que est habit⁹ est pr^m fundamētū relatiōis tertij modi z sic est in gñe relatiōis denoiatiue. ſic̄ q̄ternarius qui est de genere q̄titatis fundat duplicitatē que est in gñe relatiōis.

C Nō est aūt itellectio ad hec cui⁹ est itellect⁹. bis. n. idē dictuz vtiq̄ erit. silr̄ āt z alicui⁹ visus ē visus z nō cui⁹ ē visus: q̄z uis hoc vez sit dicere: ſz ad colorē aut ad aliqđ tale. illo vo mō bis idē diceret. ꝛc̄.

Uerit Utrū idem referat ad duo vel ad plā p se. Uidet q̄ ſic. nā idem continēs dr̄ ad mlta ꝓtenta. ſic̄ vnus numer⁹ ꝓtinet mltos. silr̄ vna potentia actiua refert per se ad ipm agere z ad potētiā passiuā. silr̄ idem

pater dicit per se ad plres filios. ¶ Ꝺ. ad qcqd dependet vel refert gen⁹ ad idē dedēdet vel refert spēs. ergo spēs refert ad suū ppriū correlatiuū. z ad relatiuuz gīis. z ad vtrūqz per se. Ex^m. duplū qō est spēs multiplicis refert ad suū submultipler qō est correlatiuū multiplicis. z ad dimidiū qō est ppriū correlatiuū. ¶ Ꝺ. spēs per se refert ad gen⁹. scōz porphirū. sz spēs per se refert ad idiuidua. ergo idē per se refert ad plura. pbatio minoris. spēs per idiuidua diffinit. cū dr spēs est qō pdicat de plurib⁹ dr̄ntib⁹ nūo i. de idiuiduis quero vel idiuidua ponunt in diffinitione speciei sicut genus. vel sicut subm. vel sicut correlatiuū. non vt genus vel subm. pz. ergo sicut correlatiuum. ¶ Contra. qz tunc idem bis diceretur. quod plbs habet pro inconuenienti hic in littera.

Rñdeo In ista qōne p̄ pmittā vnā distinctionē. 2° oñdā triplicē p̄onē. ¶ Quātū ad pmū sciē dū qꝺ aliqd ꝓuenire alicui ꝓuenit duplr. vno° per se pmo. alio°. p se nō p̄. Illud cōpetit alicui p se pmo qō cōpetit ei p suā spēz. z ppriā rōnē specificā. Sz illō cōpetit alicui p se nō pmo qō cōpetit sibi p cāz in se: nō tñ ppriā rōnē specificaz. z hinc est qꝺ illō qō ieſt p se z p̄ ineſt adeqte z pm qꝺ ipsuz. non aūt qō ineſt per se non pmo. Exemplū pmi hr̄e tres ineſt sic triangulo. exemplū secundi. habere tres ineſt sic isocheli.

Quantū Ad 2^m fit ista prima ꝺclusio. Impoſſe est idē ferri ad plura per se pmo. Hāc oñdo sic. qz si sic. ergo vna relatio est eēntialr plures. ꝓns est falsuz. ergo z añs. pbatio ꝓne. qz nō est eadē hitudo per se pmo ad plura. sz relatio est hitudo pm se. ergo relatio que eēt rō referēdi vnū ad plā per se pmo. eēt nēcio plres eēntialr. ¶ Dices qꝺ eēnt plures relationes. ita qꝺ refert ad plā distictis z pōis relatiōib⁹: z ad qōlz p se pmo Cōtra. qz vnū relatiuū est vnica relatiōe relatiuū. sic vnū albū est vnica albedie albū. ergo si penes tales relatões. iā nō erit idē relatiuū. nisi mālr z sbiue. ¶ Ꝺ. ad pncipale. qz si sic. tūc idē hr̄et plres diffōnes pp̄as. ꝓns est falsuz. ergo z añs. pbatio ꝓne. qz ēt p vtrūqz correlatiuū eq̄ p̄ diffiniret: nā ꝑz porphi. in relatis opz in vtrozūqz rōnib⁹ vtrīsqz vti. falsitas ꝓntis est euidēs: z pbat. qz tūc poſſet cognosci p vnā diffōnē. z nō p aliā. ¶ Ꝺ. si sic. vel idē relatiuū est plā relatiua. vel idē sil erit z nō erit ꝓns est euidēter falsuz q̄ztū ad vtrāqz ptē. pbatio ꝓne. dek qꝺ. c. referat ad. a. z ad. b. ad vtrūqz p se pmo. tūc destructo. a. pōt referri ad. b. z destructo. b. ad. a. qz ergo correlatiua sil sunt z non sunt. vel dabis qꝺ ipz. c. est duo relatiua. vel qꝺ destructo. a. est z nō est. nā destruet destructo. a. z manebit manēte. b. ¶ Scōa ꝺclo sit ista nō est ipoſſe idē referri ad plā p se: nō p̄. Hocappet per duo vltima argumēta posita in pede. nā ad dimidiū refert duplū p se pmo. vt ppriū correlatiuū. sed ad correlatiuū sui gīis. s. ad submultipler refert per se nō pmo. sil r spēs refert pmo ad gen⁹ vt ad pmū correlatiuū. sz ad idiuidua p se non pmo. sic ergo itelligēda est ista ꝺclo. qꝺ idē pōt referri ad diuersa nō p̄. qz p̄ z per se ad correlatiuū ppriū. z per se nō p̄° ad correlatiuū sui gīis vel ad aliud. ¶ Tertia ꝺclo sit ista. qū referr idē ad duo: ad vnū per se pmo. ad aliꝺ p se nō p̄. posito illo ad qō referr p se pmo. nēcio ponit correlatiuū p se nō pmo. nō tñ est necessariū ecōuerso. sz pōt eē p se correlatiuū sine pmo correlatiuo. Hāc oñdo sic. qz si nō. ergo vnum extremū correlatiuū simul est z nō est. ꝑsequens est falsuz. ergo. z añs. pbatio ꝓntie. correlatiua sil sunt z nō sunt. referat ergo. a. ad. b. p se pmo. puta duplū ad dimidiū. z ad. c. p se nō p̄°. puta ad submultipler. tūc existēte. b. i. dimidio. nēcio est. a. i. duplū. cuiꝰ est p se pmo correlatiuū. sed destructo. c. i. submultiplici qō est p se correlatiuū dupli z nō p^m. destruit. a. i. duplū. si ergo. b. i. dimidiū posset esse nō exīte. c. i. submultiplici. sil esset z nō esset ipsuz. a. i. duplū. qz eēt ad eē dimidij. z destrueret per se ad destructionem per se correlatiui qō est submultipler. z iō nō pōt esse. b. destructo. c. verūtñ qz ipsuz. c. i. submultipler qō est per se correlatiuuz ponit tm̄ esse generis z nō ponit nēcio aliqd posteriꝰ ipo genere. ideo ipsuz. c. i. submultipler. qō est p se correlatiuū pōt esse nō existente. b idest dimidio. quod est primum correlatiuum.

Ad primū In oppositū de ꝓtinente z ꝓtento z de po^a actiua in cōpatione ad passiuā z agere. de plre dico ad plures filios. pz ex his q̄ ocā sūt supi⁹. nā ꝓtinēs lz sit idez mālr z subiue ad plā ꝓtēta ad q̄ referr p se p̄: est tñ plura ꝓtinentia formalr. nā ppriis z distinctis relationib⁹ cōtinentie referr ad qōlibet illoꝝ. Sil r dicendū est de plre dico ad plures filios. de potētia aūt actiua dcm̄ est qꝺ referr ad po^a pass^m suā p se pmo. sz ad agere per se nō pmo. z hoc nō est incōueniēs. vt pz ex scōa ꝺclone. ¶ Ad aliud per idē. nā vt pz ex pdictis: spēs refert p se pmo ad suū ppriū correlatiuū vt duplū ad dimidiū. sz refert ad correlatiuum sui gīis p se nō pmo. s. ad submultiplū. ¶ Ad tertiū dicendū per idē. qꝺ spēs regerr p se pmo ad genus. sz ad idiuidua per se nō pmo. ¶ Ad aliꝺ in oppositū de pho dicēdū. qꝺ si intellect⁹ per se eq̄ pmo diceret ad intelligentē z ad itelligibile. idē bis diceret. vel dato qꝺ referr ad vtrūqz. nō tñ eque pmo. vel nō relatione eiusdē gīis. nā respectus quo accidens dependet ad subm: est respectus extrinsecus aduenies. vt dicitur in septimo huius. nec est respectus de genere relationis sēm se. ¶ Et hec est de quinto methaphisice.

¶ Quoniā vero phisica scia est circa genus qō dā entis: natura circa talē est substātiā in qua est p̄ncipiū motus z stat⁹ in ea palā: qz nec actiua nec factiua est. factiua ꝝ. n. ī faciēte p̄ncipiū: aut itellect⁹: aut ars: aut potētia q̄dā: actiua ꝝ vo q̄ ī agēte p̄ heresis: idē. n. agibile z eligibile. zc.

Frea libꝝ sextuz methaphisice. ¶ Querit pmo. Utrū scia practica sortiat suum esse practicum ex ordine ad finem que est praxis vel ex obiecto. ¶ Videt qꝺ ex fine. nam tertio de anima dicitur. qꝺ intellect⁹ extensione fit practicus. z differt a speculatiuo fine. ¶ Ꝺ. pmo huius dicitur qꝺ practica est minus nobilis q̄z speculatiua. qz est gratia vsus: lꝰ autez argumentum non valeret nisi vsus esset per se finis practici habitus. ¶ Ꝺ. 2°. huius dicitur. qꝺ finis speculatiue est veritas. practice vero opus. ¶ Contra. philosophus hic in lra. qui distinguit scientiam practicam tam actiuaz q̄z factiuā. a speculatiua penes obiectum vel subiectum.

Rñdeo In ista qōne primo aliq̄ supponent. 2°. ad qōnez dicē. ¶ Quātū ad primum opz hic supponere aliq̄ que in pmo sunt ostensa in plogo huius. z etiā in qnto. ¶ Primū est qd sit praxis. 2^m est. qꝺ duplex est finis. s. finis gr̄a cuius. z finis quo. de quo dcm̄ est in quinto libro. ¶ Similiter tertio. qꝺ extēdio qua scia practica extenditur ad praxim stat in duplici relatione vel respectu aptitudinali. s. in respectu prioritatis nālis z in respectu conformitatis. ¶ Quarto opz presupponere qꝺ scientia causatur ab obiecto z a potentia mediante actu vt a duabus causis partialibus integrantibus vnam totalem cām effectiuam.

Quantū Ad 2^m est vna opio q̄ dicit qꝺ illud a quo scia dr̄ practica est finis. qui est ipa praxis. Pro qua opione arguit̄ per auctoritates positas in pede. ¶ Ꝺ. per rōnem sic. scia non dicit practica ex obo. ergo ex fine. ꝓna est euidens. pbatio antecedentis dupliciter. primo. qz intellect⁹ extensione fit practic⁹. 3°. de aīa. quod nō est verū nisi de eodem intellectu prius speculatiuo z postea z extēso ad opus. ergo circa idem obiectuz pōt esse consideratio spe-

culatiua z practica.z per ꝓsequens nō erit practica ex obiecto.¶Scdo sic.qz medicina diuiditur in practicā z speculatiuam.z tamen ipsa est de aliquo eodem subiecto sic vel sic accepta.s.de sanitate vel corpore sanabili.¶Alius doctor ꝓ eadē opinione arguit sic.rō quiditatiua rei accipit a per se causis eius ex quib⁹ habet esse per se z essentialr:sz finis per se notitie practice est per se cā eī⁹.ergo rō quiditatiua notitie practice accipit a per se fine eius.qui est opus seu praxis.ex 2°.huius.¶Ꝑ.notitia practica est illa que conformiter se hz appetitui recto.ex sexto ethicoꝝ.ergo ratio notitie practice accipit ex appetitu recto.sicut ex regula.appetitus rectus est appetitus finis vt intenti z amati.¶Contra istā opinionem arguit sic.si scia dicit practica ꝓpter extensionē ad finez. quero.aut ꝓpter extensionē actualē.aut aptitudinalem.non ꝓpter actualem.qz tunc eadē scia aliquando esset practica. aliquando nō.cū aliquando extendat.aliquando nō.tū qz saber nō intēdēs opari vel nō operans actu nō hret cognitionē practicā.qđ est falsuz.ergo erit practica ꝓpter extensionē aptitudinalē.tunc sic.nunqz aptitudo ꝓuenit vni nature z repugnat alteri nisi ꝓpter aliqđ absolutū in tali nā intrinsecū.qz.n hec nā est talis.ideo cōuenit sibi talis aptitudo.ergo ꝓsupponit in ipa scia aliq̄ ꝓditio intrinseca ꝓpter quā conuenit sibi aptitudo talis.ista aūt cōditio scie est ab aliq̄ causa eī⁹ priore.cause aūt priores eī⁹ sunt itellect⁹ z obiectū.ergo practicū esse ꝓuenit scie ab obo z ab itellectu.nō ergo a fine.¶Contra.qz finis est cā ꝑma.ꝑm Auicennaz sexto methaphice.ergo a fine pōt scia esse talis nāe vt ei ꝓueniat talis aptitudo.¶Rndeo.finis nō est cā nisi inquātū amat⁹ z desideratus mouet efficiens ad agēdū.aptitudo aūt dicta ꝓuenit scie.siue finis sit amatus siue nō.nā pōt esse in itellectu ocā scia q̄litercūqz voluntas se habeat.etiaz si voluntas per impossibile nō eēt cōiuncta intellectui.exēplū. scia scriben dī adhuc est practica.ſme voluntas amet opus.siue nō.talis ergo aptitudo non ꝓuenit scie a fine tanqz a finali cā:qz nihil est ab aliq̄ cā illa cā non causante.¶Dices q finis est aptus amari anteqz aptitudo ista ifit scie pratice.ita q illa practicabilitas est a fine.nō vt amatus.sed vt amabilis.¶Contra effect⁹ nō hz a causa aliqđ inquantuz ipsa est apta nata cāre nisi actu causet.sz finis vt amabilis tm̄ est in aptitudine causandi.ergo nō cāt aliqđ nisi vt actu amatus mouet efficiens ad agēdū.¶Ꝑ.ad ꝑncipale sic.si finis facit sciaz eē practicā.vel hoc est vt elicit⁹ est.z habitus in re extra.vel vt est cognit⁹.vel vt est itentus.non vt elicit⁹ z habit⁹ iā in re exī. qz sic est posterior scia z effect⁹ eius aliquo mō.effect⁹ aūt nō distinguit nec specificat suaz cām.si vt cognit⁹.habeb ꝓpositū.qz sic hz rōnē obiecti.si aute vt intētus.hoc iā improbatū est.qz nāl̄r anteqz finis iꝛtendat.iā scia est talis.s.practica.nec rōnes huī⁹ opinionis cogunt.¶Ad auctoritatem tertij de aia.dicendū q loquit de fine vt cognito.nam intellect⁹ rōcinans ꝓpter aliqđ.ratiocinat ꝓpter finē cognitū a quo sumit ꝓm̄ demonstrationis practice.sic aūt finis hz rōnem obiecti.¶Ad aliō de ꝑmo methaphice dicendū.q practica nō est gra vsus vt per se finis.hz tm̄ aliquā aptitudinem ad vsuz.ꝑm q vsus est per se obm eī⁹.vel aliqđ vtualiter includens vsuz:q̄le ꝑhs nō posuit esse aliqđ ens:nisi ens ad finē. omne aūt tale obz est ignobili⁹ obo speculabili.z ideo talis ordo ad praxim arguit ignobilitatē practice respectu speculatiue.¶Ad aliud de.2°.methaphice dicendū.q speculatiua z practica habent diuersos fines.loquendo ēt de per se fine intra gen⁹ cognitionis.tm̄ illi fines nō ꝑmo distinguunt ipsas.sz prior distinctio sciaꝝ est ab obis.¶Ad primā rōnē nego añs.cū ꝓbat q intellect⁹ extensione fit practic⁹.dico q intellect⁹ speculatiuus z practicus non sunt circa idez obm nec intellect⁹ speculatiuus quacūqz extensione fit practicus. Aristo.aūt ponit tres gradus intellectus.quoꝝ primus est considerare tm̄ speculabilia.scdus est ꝓsiderare agibilia in vli non dictando.ꝓsequi vel fugere.tertius est.iam ꝓsequi vel fugere vel dictare ꝓsecutionē vel fugā in ꝑticulari.intellectus ergo existens in scdo gradu in quo est imperfecte practicus extendit se ad tertiū z fit pfecte practicus.dicendo se velle ꝓsequi vel fugere.ita q illa extensio est intellectus imperfecte practici ad considerationē pfecte practicā.puta ab apprehensione terribiliū ad dictamē completū de eis:precipiendo fugam vel ꝓsecutionē.dato q etiaz intellect⁹ speculatiuus fiat practicus.nō est ad ꝓpositū.qz speculatiuū z practicū sunt differentie accidentales intellectus.sed sunt eētiales scie in cōmuni.sicut dicet in sequenti qōne.z ideo scia speculatiua non extendit nec fit practica.ita q impoſe est circa idē obm esse sciam practicā z speculatiuam.¶Ad alīā ꝓbationez de medicina.dicendū.q quando accipitur aliqđ mediū inter duo extrema quāto plus recedit ab vno extremo:tāto plus accedit ad aliud extremuz.tunc scia pure speculatiua z scia pure practica que imediate nata est esse ꝓxīmis praxi elicitis ende que est practica ꝑticularis.sunt q̄dā extrema iter que est media scia practica vl̄is.que.s.non est nata esse imediate cōfoꝛmis praxi eliciēde.z ideo pōt dici aliquo mō speculatiua respcū scie practice ꝑticularis que imediate dirigit in praxim eliciēdā.ita in ꝓposito pōt distingui medicina in theoricā seu speculatiuā.que.s.est de vl̄ibus causis z curis.z in practicā:que est de ꝑticularibus ꝓpingoribus praxi.tamen ꝑm veritatē illa vl̄is que respective dī speculatiua est practica simpl̄r qz virtualr includit ꝑticularē z est directiua praxis. licet mediate.¶Ad primam rōnē alterius doctoris reducit contra eū nā assumpta maiori addā minorez sic.sz finis per se notitie speculatiue est scire.ergo rō qditatiue notitie speculatiue accipit a per se fine.qui est scire.nō ab obo.qđ nullus sane mentis diceret.z ipe tenet oppositū.¶Ad formā.dico q finis quo.non est causa finalis.sed finis gr̄a cuius qđ est ipm̄ obiectū est cā finalis.z ipse est qui causat notitiā practicam.nō aūt finis quo.nisi quatenus hz rōnem obiecti z vt est cognitus.¶Ad aliud nō valet.non.n.est intelligendum sicut videt accipere argumentum q scia practica se habeat ad appetitū rectum conformiter passiue.sed se habeat conformiter actiue.nam habet rōnem directiui z regulatiui.iō non valet.¶Sed est alia opinio quam teneo.s.q scia practica sit practica ex obo.Quod ꝓbat aucte phi sexto ethicorum.vbi distinguit rōcinatiuū a scientifico penes obm necessariū z ꝓtingēs.¶Ꝑ.tertio de aia assignat phs obiectuz practicū bonū:nō qđcūqz:sed agibile z ꝓtingens.ergo scia est per se practica ex obo.nō ergo ex praxi vt ex fine.¶Ꝑ.arguitur rōne sic.illud a quo scia practica hz duplicem respectum.s.priozitatis nālis z conformitatis est illud a quo est scientia practica:obiectum est hꝰ.ergo zē.maioz est euidēs. nam esse practicū stat in duplici respectu.vt ostensum fuit in primo huius.minoz pz.primo de conformitate.nam ipsam hz ab obiecto.qz obiectū vel est rectitudo praxis.vel aliquid virtualiter includens ipsam rectitudinez.ideo.n.ipsi scientie practice est praxis conformabilis vt sit recta.qz scia practica est talis obiecti.Secundo declaratur minoz de respectu priozitatis.hunc enim respectum habet scientia practica.non solum ex rōne potentiaꝝ ordinatarū naturaliter q̄tenus itellectus est priozꝰ volūtate.z praxis est actꝰ volūtati elicitus vel imperatus.sed hoc habet ab obiecto.eo q non semper illa scia z intellectio priozꝰ est practica.nisi sit determinatiua rectitidinis ipsius praxis formaliter vel virtualiter.z hoc habet ex obiecto.¶Confirmatur.qz a quo res habet esse effectiue ab illo habet tale esse priozium.sed scientia habet esse effectiue ab obiecto.ergo ab obiecto habet esse q sit practica vel speculatiua.non dico formaliter.sed effectiue.prima enim diuisio scientiarum est ex obiectis Sic ad questionem.

Ad auctoritates in oppositum:responsum est respondendo ad argumenta prime opinionis.

¶Quar̄ si ois scia aut actiua:aut factiua: aut theorica:phisica theorica q̄dā ē.zē.

QUerit Utrum practicū z speculatiuuz sint differentie eẽntiales sciẽtie in cõi. ¶Videt q non. qz affirmatio z negatio nõ sunt differẽtie essentiales alicuius positiui. sz practicum z speculatiuuz se hñt sic affirmatio z negatio. naz practicū dicit extensionẽ ad praxiz. sz speculatiuū negat illã. ergo zc. ¶Cõtra pbs h in lra. vbi diuidit sciam prima diuisione per practicū. z speculatiuū. sz pma diuisio vr eẽ per drias eẽntiales.

RÑdeo Primo pmittã vnã distinctionẽ. 2°. oñdã duplicẽ ꝛclusionẽ. ¶Quãtū ad pmū dico q practicum z speculatiuū dupl'r possunt accipi. vno modo vt practicū accipiat pro esse aptitudinali directiuo seu pro illo duplici respectu aptitudinali de quo dcm est supra. z speculatiuum accipiat pro negatione illius duplicis respectus seu extensibilitatis ad praxim. Alio modo põt accipi practicum siue praxibilitas pro rõne quadam siue conditione intrinseca ipsi notitie. que quidez est sibi ratio fundandi talem respectum z aptitudinem. speculatiuum autez vel speculabilitas pro ista rõne itrinseca pro qua repugnat tali notitie aptitudo seu respectus aptitudinalis predictus. impossibile enim est aliquaz aptitudinem ꝛuenire vni nãe z repugnare alteri nisi alicuius conditionis intrinsece.

Quantū Ad 2m fit ista pma ꝛclusio. speculatiuuz z practicū pmo mõ non sunt differentie essentiales scie in cõi. Hãc oñdo sic nullus respectus forma liter vel negatio respectus est dria essentialis alicuius absoluti. sed scia est qdam ens absolutum. qz q̃litas. practicum aũt pmo mõ dicit formalr respectũ. speculatiuũ vero negationem ei⁹. ergo practicū z speculatiuū pmo modo nõ sunt dria essentiales scie in cõi. ¶Si q̃ras. qd ergo erũt? Dicẽdũ q sunt q̃dã passiones disiuncte scie in cõi. eo mõ quo dicimus par z impar eẽ passiones disiunctas nũi. Sicut enim numer⁹ est par vel impar. sic scia est practica vel speculatiua. ¶Scda ꝛclusio sit ista. practicū z speculatiuuz scdo mõ dcã sunt differentie essentiales in cõi. Hanc psuadeo sic. illa que faciunt differre essentialr spẽs contentas sub gñe sunt dríe essentiales ei⁹. sed speculatiuū z practicum sunt hꝰ respectu scie in cõi. ergo zc. minor pz. qz ex quo practica z speculatiua sunt due species ꝓtẽte sub scia in cõi. vt sub gñe opz dare differentias essentiales quib⁹ distinguunt. illas voco cõditiones seu rõnes intrinsecas eaz per quas vni conuenit duplex respectus predictus. z alteri repugnat.

Ad rationes in oppositũ dicendũ. q practicū z speculatiuū pmo°. dicta se habẽt sic affirmatio z negatio. z hoc mõ nõ sunt dríe eẽntiales z tũc ad argumẽtũ ꝛcedit. z facit pro pma ꝛclusione. Si ãt practicū z speculatiuū sumant scdo mõ: vtrũ qz est aliqd positiuũ. z tunc argumẽtũ nihil facit qz accipit minorẽ falsum.

¶Quare tres erunt philosophie theorice: mathematica: phisica: theologia.

QUerit Utrũ timẽbris diuisio speculatiue scie. que est in pbicaz. mathematicam: z diuinã: sit ꝛueniens. ¶Videt q nõ. tũ qz diminuta z insufficiens. tum qz superflua. Pro pma via argr sic. Logica est scia speculatiua. z tñ nõ continet sub ali qua istaz. pz ergo q ista diuisio sit diminuta. ꝛsequẽtia est euidens. añs pbat. qz logica nõ est circa factibilia. nec circa agibilia. z per ꝛns non est practica. ergo speculatiua. ¶Ds. ens equaliter diuidit in decẽ gña. ex gnto huius. ergo cum vnũ diuidẽs. s. q̃titas facit scientiam specialẽ. puta mathematicam. eadẽ rõne z qõlibet alioz. z sic erũt plures q̃z tres. ¶Ds. suba corporea facit sciaz specialem. ergo z incorporea. ergo erunt plures q̃z tres. añs pz. qz de suba corporea est scia spãlis. s. phica z nãlis: in qua cõsiderant proprie passiones eius. pbatio ꝛsequẽtie. qz suba incorpea habet pprietates z passiones alias a passionib⁹ entis. sicut z corporea. hz etiã pfectiores passiones: q̃ten⁹ est ens pfecti⁹. ergo si de suba corporea est scia spãlis pter metha. multo magis de suba incorporea. ¶Ex 2ª via arguit sic. metha. ꝛsiderat gditaets oiuz entiũ. erga z oiuz passiões. z p ꝛns nulla est alia scia ab illa. qz supflueret. ꝛntia est euidẽs. pbatio añtis pz per pbm in lra hic in pn° sexti. nulla inqt alia scia rõnem facit de qõ qd est sbti. sz psupponit qõ qd est sui sbti. vel. s. ex sensu. vel accipit aliunde. ¶Ds. de q̃titate non tm̃ tractat mathematicus. sed etiã metha. z nãlis. vt pz ex 2° phisicoz. ergo mathema. nõ distinguit ab eis. z per ꝛns supfluit. ¶Contra Arist. hic in littera. z Auicen. primo metha. sue.

RÑdeo In ista qõne pmo ingrã de sciaz distõne. 2°. de Aristo. itentiõe. 3°. de qõnis solutõe. ¶Quãtũ ad pmũ est vna opinio. q cũ scia sit habit⁹ ꝛnis er pmo poste. tot erũt scie distincte specifice quot sunt ꝛnes demõstrabiles. ¶Pro qua opintone arguit sic. habit⁹ ino tescunt per actus. sed respectu diuersarum ꝛnũ sunt diuersi actus sciendi distincti specifice. ergo habitus sunt diuersi specie. minor pbat. qz actus sciẽdi circa diuersas ꝛnes sunt distincti plus q̃z nũo. ergo specifice. ꝛntia pz. qz dria maior q̃z dria nũalis est specifica. pbatio añtis. qz si nõ. ergo tales act⁹ circa diuersas ꝛnes nõ plus distinguent: q̃z actus sciẽdi circa eandẽ ꝛnẽ frequẽter elicit⁹. nam oĩs dria nũalis est eq̃lis. ¶Sz ꝓtra. qr sic. ergo ipsa geometria vel q̃cũq; alia scientia nõ est vna nisi vnitate aggregatiõis ex multis scientijs. ꝛns est falsum. z ꝓtra Arist. primo z 2°. poste. ꝛntia pz. quia geometria continet multas ꝛnes specifice differentes. ¶Confirmat. quia si sic scientia mathe. z nãlis possent dici vna scientia aggregatione. sed hoc est incõueniens. s. q tantam vnitatẽ habeant inter se scientie que ponunt simpliciter diuerse: quantam habet vna earum in se.

Alia est opinio que dicit q sciẽtia est vna specifice que est circa sbm vnũ ad qõ oĩa attribuunt: hñs vnã rõnẽ formalem ꝛsiderãdi oĩa: que cõsiderat: z tñ scia est vna nũo in vna aĩa ex multis actib⁹ itelligẽdi gñata: eo mõ quo in vno appetitu est vna temperantia ex multis actib⁹ gña ta. differũt tñ h z ibi. qz forma recipiẽs magis z min⁹ aliqñ inducit vno actu vel plurib⁹ ꝛformib⁹. vt tẽperãtia. aliqñ inducit pluribus diffformib⁹: vt scientie: in quaz gñatione talẽ ꝓcessum ponunt. s. ꝑm ordinẽ acgrẽdi sciẽtiã. ipsa enim gñat pmo ex actib⁹ cognoscẽdi pmũ ꝑnm vni⁹ scie. z tũc hr totũ eẽ illius habit⁹ sciẽtifici. sz in gradu infimo. z tũc ille habitus dr eẽ intell's illi⁹ ꝓncipij. vlteri⁹ cognoscẽdo alia ꝑn⁹ auget ille habit⁹. z dr intell's pluriũ ꝑn°ꝝ. Ulterius exprin cipijs deducẽdo ꝛnes amplius auget. z dr esse scia istarum ꝛnum: semp tñ idẽ habit⁹ manẽs nõ hñs drĩam nisi tm̃ rõnis. Hoc pbat sic. qz ꝑm pfectius cognoscit qñ ex ipso ꝛclusio deducit. qõ nõ eẽt nisi habit⁹ ꝓncipij itenderet. ergo nõ gñat ali⁹ sz auget peristẽs. ¶Sz ꝓtra hãc opinionẽ arguit. nã ꝑm ipsos: act⁹ nãliter sunt gñatiui habit⁹. q hoc q nãlr relinquũt suã filitudinẽ in passo. sz agẽtiũ drntiuz specifice scõm pprias passiões sunt reales filitudines specifice distincte. ergo act⁹ distincti spẽ: cuius mõdi sunt itellectiões diuersoz ꝑn°ꝝ z diuersaz ꝛnũ nõ gñabunt eundez habitũ spẽ. ¶Cõfirmat. qz vbi est eadẽ cã: est idẽ effect⁹. sz actus drntes morales vt tẽperãtie z iustitie gñant diuersos habit⁹ spẽ: ex eo q scõm pprias rõnes specificas ipzi mũt po° filitudines nãles drntes specifice. ergo filr erit in ꝓposito. videt enim extra rõnem. q qdam habitus gñat ex actibus vnifformib⁹. Et quidam ex diffformibus. poterit. n. dici eadem ratione q nõ sit nisi vna virtus moralis que gñat ex quocũq; actu. z deinde auget nõ tm̃ per actus siles. sz etiã per diffformiores. ¶Ds. aristo. 6° ethicorũ distinguit intellectũ a scia sicut habitũ aliũ spẽ. sz sit eiusdẽ gñis ꝓpinquoris q̃z sit alterũ eoz cum opinione z prudentia. ¶Cõfirmat ista rõ. qz verus inquãtũ euidens est aptũ natum cãre in intellectu habitũ cognitiuũ sui. sed simpl'r alia est ratio euidẽtie in principio z

in ꝺne.qz in ꝑn° pp se z ex terminis.in ꝺne astt pp aliud z per discursuz.ergo ali⁹ erit habit⁹ in itellectu qui est ꝺnis: ab illo qui est principij.nec rō opposita cogit.Cum.n.dr.q ꝑn^m magis cognoscit ꝯz cōclusio que ex ipso deducit.hoc si verū est nō ꝓcludit qn sit ali⁹ habit⁹ ꝺnis.nā licet sit alius habitus tamen principij intenditur propter speculationez principij in se.¶Alia est opinio inter istas medians quam teneo.Dr.n.q cū habitus intell's sit q̄dam qualitas gñata ex frequēti ꝯsideratiōe vel ex vnica pfecta inclinās intell'm ad ꝯsil'em respectu complexi speculandi:pōt ponꝫ duplex habit⁹.Un⁹ ꝑprius qui formal'r inclinat ad speculationē eius tanꝯ nālis similitudo ex eius ꝯsideratione derelicta. Alius cōmunis qui virtual'r inclinat ad speculationē alterius in quo tale cōplexum altez virtual'r continet.primo modo pōt ꝓcedi prima opinio q tot sint sciētie quot sunt scibilia isto modo.hoc modo probat ratio adducta pro ista opinione.scōo autez modo pōt esse vnus habitus respectu complexoꝝ multoꝝ.cum enim ꝺnes sint in principijs virtualiter.z principia sunt virtual'r in sbto.nam terminus qui est subiectū includit predicatum in ꝑmis principijs.z hoc vel essentialiter si sint per se ꝑmo modo.vel virtualiter si sint per se secundo modo.qz inq̄ntū sic est:sequit q in subiecto incomplexo quiditatiue cognito virtualiter ꝓtineantur principia cōclusiones de tali subiecto.z sic tota notitia que de tali subiecto nata est haberi.z etiaz vlterius que nata est haberi de alijs per rationem eius.siue sint inferiora cōtenta sub illo.siue sint aliqua attributa ad ipsum vt ad primum:omnia virtualiter cōtinent in ipso subiecto.ita q habitus qui inclinat formal'r ad speculandū tale sbm ꝑm rōnem q̄ditatiuā:inclinat etiaz virtual'r ad omnia complexa predicta.sed primo ad considerandū de subiecto ipso.per se astt.sed nō primo:ad ꝯsiderandū de alijs per rōnē ei⁹.z ita respectu oiū istoꝝ est vnus habitus virtual'r.prima ergo distinctio scientiaꝝ scōm ꝺnes scitas pōt esse scōm spēs specialissima.sed illa que est scōm virtualem cōtinentiam pōt poni distinctio scōm genera proxima.sic intelligendo q in vna notitia subiecti omnes scientie primo modo dicte virtualiter contente sunt vnius generis tantū.sed notitia continens est vna specie.sicut z sbm cuius est.z hoc mō pōt itelligi illud primi posteri.q vna sciētia que est vni⁹ gñis subti. sit vna.vel vnitate specifica.vel vnitate gñis ꝑimi.mō preexposito.¶Ultra scientiā secundo mō dictā est minor vnitas scientie que est respectu multoꝝ veroꝝ cōplexoꝝ ad que nō inclinat virtual'r vnus habit⁹ sbti nec ꝑmo nec per se vt dicebat in secūdo modo.sed tm̄ in po⁹ z in vlt̄i.sicut habitus inclinans formal'r ad ꝯsiderandum aliqd sbm cōmune inclinat ad considerandum ꝑpria inferiora de ipsis tm̄ in vlt̄i. que.vz.sciēda sunt per ꝑprias rōnes inferioꝝ z nō per nām cōmunis.z ista vnitas minima pōt dici vnitas generis remoti.intelligendo simili modo vt expositum est in scōo mō de scientia virtual'r que in se est vna spē.sed scientie omnes formaliter in ista virtualiter contēte sunt vna gñe remoto.

Quantum Ad 2^m principale dico tria. ¶Primum est.q philosophus loquitur de scientia speculativa reali que considerat intentiones primas abstractas a singularibus realibus z dictas de illis in quid.per quod excludit logica:que est de secundis intentionibus que de nulla re prime itentionis predicant in quid. ¶Secundum dictū est.q loquitur de scientia speculativa stricto modo dicta.que scilicet ex natura sui z sui subiecti ordinatur tanꝯ ad finem ad scire tm̄.z non que ordinat ad scire directiuū in aliquam operationem que non est essentialiter speculativa.per quod excludit practica vlis.que largo modo dicitur speculativa:eo modo quo medicina vlis theorica vocatur.¶Tertium dictuz est.q Aristo.loquit de scientia speculativa possibili acquiri ab hoie ex lumine naturali.intell's.s.ex ꝓncipijs cognitis via sensus.qz cognitio nra orit a sēsu.p̄ poste.p q̄ excludit speculatia cognitio de substantijs sepatis quantū ad propria ipsaz.vt dicet infra.

Quantū ad tertiū principale dico istā ꝯclusionez q scia speculativa cū triplici determinatione predicta sumpta:sufficienter diuidit hic a pho in tres ptes.s.sic intelligendo q illa diuisio sit primaria que.s.est cōtenta imediate.sub diuisio.qō sic pz.nā talis diuisio nō pōt esse in scias hñtes vnitatē ꝑmo mō.qz ille sunt spēs specialissime z remotissime a diuiso.q̄re opz q sit in hñtes vnitatem scōo vel tertio modo.sed istaz vnitatū vtraq; cozrñdet vnitati subi virtualiter ꝓtinentis totaz sciam.vt dcm̄ fuit supra.ergo sequit q scōm distinctionez taliū subiectoꝝ est diuisio taliū sciaꝝ.¶Hanc ꝯclusionē sic expositam ꝓbo sic.suba ꝑpria prima z speculabilia z realia de quibus pñt aliq̄ sciri via sensus sunt tm̄ tria.ergo tm̄ sunt tres scie speculative p̄prie reales z scibiles nāliter via sensus:ꝺña est euidens ex predictis.añs pbat sic:nā ab oibus speculabilibus realib⁹ potest abstrahi vnuz cōe qō est ens hñs ꝑprias passiones. ex quarto hui⁹.vt sunt oia transcendentia denominatiua. puta vnū.bonū.actus.potentia.z c̄.ergo de ente est aliq̄ scia possibilis quantū ad tales passiones.z etiā nec̄ia.qz cognitio nra ꝓcedit cōibus ad ꝑpria.ex ꝑmo pbicoꝝ.ens autem est sub̄m reale.nam predicat de rebus in qd z est sub̄m pro prie speculabile.qz circa ens inquātum ens nō est nata esse speculatio directiua in aliq̄ opatione que sit v̄e praxis z alterius generis a speculatione.Itez passiones eius possunt ostendi de ipo ex principijs cognitis via sensus.habemus ergo vnū subiectū primuz qō habet oēs ꝺditiones p̄dictas. z sic pz vna ps antecedentis.¶Ulterius qz habitus in vlt̄i nō est respectu ꝑprioꝝ nisi in potentia tantuz z scōm quid: ad hꝺ q intellect⁹ circa alia speculabilia pficiat:opz descendere inferi⁹ z querere subiecta spālia.¶Notandū ergo q sub ente occurrunt primo decē generalissima de qbus ex principijs notis via sensus nō sunt demōstrabiles alie passiōes ꝯz trascendentes.z ideo nullū istoꝝ est subiectū alterius scie a methaphica.¶Ulterius si opz diuidere ad inueniendum subiectū alicui⁹ scie.nō opz ꝓcedere diuidendo aliqꝺ genus accñtis.nam qꝺlibet illoꝝ z q̄libet spēs cuiusz illoꝝ in aliq̄ spē sube mediate vel imediate v̄tualiter ꝓtinet.z ita qꝺcūq; istorum ponet pro subo licet forte hret alia passionē scibilez de se nō tamen esset primū sub̄m.quare non accipit prima distinctio sciaꝝ penes aliqd istoꝝ.opz ergo diuidere substātiam precise:vt subiectum primū habeat alterius scie:aliud a subiecto methaphisice.diuisa autem substantia per corpoream.z incorpoream.alterū membrū.s.incorporea:dicit ad metha.pertinere.Cuius ratio est hec.qz z si substantia incorporea habeat passiones sibi ꝑmo inherentes:nō tamen nobis scibiles via sensus:sed sic sunt note de ipsa sole passiones entis.vnde vez est q illa substantia est sub̄m scie speculatiue possibilis intellectui potenti cognoscere ipam sub ꝑpria ratione.sed nō nobis.¶Restat.ergo substantia corporea:cui absolute cōsiderate inest ꝑmo quātitas ꝓtinua.z secundo quātitas discreta.z mediante quātitate oia que ꝓsequunt quātitatē.vt sunt relationes fundate sup quātitatē. z etiā qualitates q̄re spēi.z ille passiones sunt de ipa cognoscibiles ex principijs cognitis via sensus.ergo ipa pōt esse z est sbm scie speculatiue polis nobis.z alteri⁹ a methaphica: z hec nominat mathematica.que quāuis dicat eē de quāto vel de quātitate.iō est:qz mathematica nō multuz cōparat ꝯzitatē ad substantiam corpoream.sed posteriores passiones ad quantitatē que est ꝑma passio.z qz ipa nota est ieisse sbto ideo quasi supponit vt formalis rō subiecti.tamē scōm v̄itatē primū sub̄m virtute ꝓtinens oia est suba corpa.z sic pz scōa ps antecedentis.¶Ulteri⁹ eadē substantia corpea non contracta ad iferiora.sed alio modo ꝯsiderata.inquantū .s. habēs formā que est prin^m determinate opationis z mot⁹ z getis habet multas passiōes sic sibi inhērētes z scibiles scōm viam sensus.ergo quo ad istas passiones est alia tertia speculatiua.que dicitur phica.seu nālis.z sic patet tertia pars

antecedentis. ¶Preter istas tres non põt inueniri aliqua alia scia speculatia: que nõ ptineat sub istis. vel sub aliqua istaꝝ. puta si sit de aliq̃ substantia inferiori. vel in aliq̃ istarũ includat. puta si sit de aliq̃ accidẽte g̃ tãtũ sunt ille tres diuidẽtes sciaꝝ speculatiuã penes tria subiecta habentia conditiones superius expressas. z sic patet totũ antecedens. ¶Et sic patet ad questionẽ.

Ad primũ In oppositũ. pz ex secũdo articulo. q logica licet sit speculatia: nõ tñ ẽ realis. z ĩõ nihil ad ppm de ea. ¶Ad 2m dicendũ q suppõit falsuz scilz q quãtitas sit subiectũ matheatice. sic dictũ ẽ in tertio articlo. ¶Ad tertiũ. dictũ ẽ in tertio articlo. qz ly de substantia incorporea sit possibilis aliq̃ scia speculatia. nõ tamẽ est nobis cognoscibile naturaliꝝ via sẽsus. z ideo nihil facit ad ppositũ. ¶Ad quartũ. dictũ fuit in pmo libro. z etiã i vno notabili exponẽdo litterã. ancedẽs enꝫ ẽ falsuz. nã methaphica nõ ꝓsiderat oiuꝫ quiditates. nisi tãtũ in vñ. z mõ pre exposito. ¶Ad vltimũ dicẽdũ. q licet methaphica. mathematica. z phica. tractãt de quantitate. differenter tamen. qz methaphica in quãtũ ẽ ps entis z habet rationẽ entis. phisica autẽ vt potest esse subiectum motus mathematica vero sub ratione propria quantitatis.

¶Quoniã itaq̃ multiplicit dicitur ens primuꝫ de eo qõ pm accñs ẽ dõm q nulla est circa illud speculatio. signũ aũt: nulla scientia enim neq̃ actiua neq̃ factiua studiosa est de eo: neq̃ theorica. zc.

Verit Utrũ de ente p accñs prio mõ possit esse scia. ¶Videt. q sic. nã de quocũq̃ põt eẽ demstratio põt eẽ sciẽtia. qz demõstratio ẽ sillo⁹ faciens scire prio poste. sed ens p accñs prio mõ õmõstrat hic aristo. aliq̃. sic pz g̃ zc. ¶P. scia subalternata ẽ de ente per accidẽs prio mõ. ergo de tali ente per accidens põt esse scientia. cõsequẽtia est euidẽs. z antecedẽs probat. tũ inducẽdo i speptia. musica. z astrologia. nã de linea visuali multa pbat perspectiu⁹: q p solã rationẽ linee nõ insunt. alioqn pspectiua esset pure geometria. sicꝫ oñdit multa q̃ p solã rõnẽ visualitatis nõ insunt alr eẽt pure nãlis. ergo qõ gd ẽ subi ei⁹ includit ãbo. que gdẽ nõ cõstituũt nisi vnũ p accñs. tũ qz quelibz talis scia subalternat duabus. qz vtriusq̃ ꝛclones ptinent i ea p ꝑncipijs. qõ nõ eẽt: nisi subz iclu

Rñdeo (deret subã ãbaꝫ. ¶Cõtra pbs bilra. In ista qõne q̃ pmittã aliq̃s distictões. 2° oñdã aliq̃s ꝛnes. ¶Quãtũ ad pmũ sit illa pma distinctio. q ens p accñs dr vno mõ. vt ly p accñs puat pseitatẽ i entitate rei p se accepta. Alio°. dr vt ly p accñs puat pseitatẽ i entitate rei nõ i se sz i ꝓpatõe ad aliq̃z cãm. pter cui⁹ intẽtionẽ euenit mõ pdcõ i exponẽdo lram. ¶2a distictio sit ista. q esse sciẽtiã de aliq̃ dr dupliꝝ. s. ꝑprie z stricte. z large siue cõiter. Prope qdẽ de illo dr eẽ scia de q̃ aligd scit. sicut ẽ subm de quo iscit passio. Large aũt z cõiter dr esse scia de illo qõd scit. vt de conclusione seu de passione scita de subo. tũc. n. magis ꝑpe dicerẽt scia eius q̃z de ipso. ¶3a distictio sit ista. q scia põt distingui vl pm vnitatẽ spẽi spalissime. vl g̃ilis intermedij z ꝑpin qui vel etiã generis remoti. sicꝫ dcm fuit i qõne pcedenti.

Quãtũ ad 2m pma ꝛcl'o sit ista. de ente p accñs p mõ accipiẽdo de q̃ ꝑprie nõ põt eẽ scia p se vna vnitate spẽi. hanc ꝛclonẽ oñdo sic. vni⁹ scibilis isto modo ẽ vna p se cã. sed talis entis p accñs nõ põt esse vna cã p se. zc. pbatio minoris. qz cũ totũ illud nõ sit aliqd vnũ ens. non poterit eẽ p se cã alicui⁹ vnius passionis. z ideo de tali nihil demstrat nisi p alteꝝ ꝛceptũ quẽ icludit: z ĩõ illi ꝛceptui per se inest tale demstratũ. nõ aũt toti cõposito nisi p accñs. g̃ scia vna spe q̃ ẽ ꝛclonis demstrate nõ est p se nisi ꝺ altero ꝛceptu

ãinali ente cõplexo. ¶2a ꝛcl'o sit ista. de ente per accñs p mõ accipiendo non ꝑprie sed cõiter. non põt esse scia vna vnitate spẽi per se. hoc apparet sili rõne: qz de tali non põt accipi ꝑpriũ mediũ ad ipm demstrandũ nisi per ꝛceptum alteri⁹: z ita nõ scit nisi per accñs. ¶3a ꝛcl'o sit ista q de ente per accñs pmo mõ accipiendo ꝑprie põt eẽ scia vna vnitate gñis ꝑximi vel remoti. hanc oñdo sic. vni⁹ itelligibilis pres passiões ptinentis potest esse scia vna vnitate gñis ꝑximi vel remoti. sed ens per accñs p mõ. est hꝺ. ergo zc. probatio minoris. nã tale ens est aliq̃ mõ vnũ itelligibile vnico actu itelligẽdi. nõ tñ ista simplici z per se vno actu ꝛcipiẽdi ꝛcipit hõ albꝰ sicut hõ. tali g̃ enti natꝰ est cognoscere hitꝰ p se ex talibꝰ actibꝰ gñatꝰ. Iz ille habitꝰ non sit ita vnus sicut ille qui eẽt alteriꝰ ptis tm. tale gdẽ totũ põt multas passiones icludere quas simul neutra ps per se icludit. nisi rõne alteriꝰ ptis vt dcm est supra. g̃ habitꝰ ꝑpriꝰ istius totiꝰ vtualr iclinat ad oẽs istas passiones sciendas de illo toto: q̃re oẽs iste scie vtualr ptinent in hitu qui est per se cognoscẽs enti per accñs: z ita hñt vnitatẽ i gñe primo. Iz nõ tantã sicut illi qui icludunt in habitu cognoscẽte vni ꝛceptui gditatiuo. ¶Dices q linea visualis nõ est intellibilis aliq̃ vno actu sed diuersis. ex gbꝰ diuersi habitꝰ relinquunt alter linee alter visualitatis. quoꝝ vterq̃ virtualr iclinat ad speculãdũ illa de suo ꝑprio obo: que in illo obo vtualr includunt. vt sic. sicut nec vna scia est de toto nisi per accñs. sic nec vnus habitꝰ vtualr icludit illas scias que sunt de vna pte z alia. ¶Contra qz si sic dicat nõ video q̃lis vnitas possit assignari scie subalterne. vt musice vel pspectiue nisi vnitas aggregationis. qõd videt icõueniens z põt caueri si via suprapositа de scia vna gñe teneat.

Ad primum in oppositũ dõm q ens per accñs põt vno° accipi pro cõceptu quez per se importat hoc qõd est ens per accñs. alio° pro illa re subtrata cui iest z de qua denoiatiue ꝓdicat. 2° mõ accipiẽdo itelligẽdũ est dcm Arri. nõ p mõ. argumẽtũ aũt nõ ꝓcedit nisi p mõ accipiẽdo. exẽplũ a silli. si oñdat q de infinito z de vacuo nõ est scia. hoc nõ itelligit de ꝛceptu iportato. nã de infinito z de vacuo multa demstrat Ar. 3° z 4°. phyi. sed itelligi põt de illo substrato qõd itelligit denoiari a tali conceptu. ¶Ad 2m pz ex solutione qõnis qũo de ente per accñs pmo mõ põt eẽ scia eo mõ quo ibi expositũ est. z alr neq̃q̃ aucas Arri. ad ppositũ facit. nã itelligit pm pmam z scõam ꝛnem.

¶Q: autẽ scia non est accñtis palaz. scia nãq̃ omnis: aut est eius quod semp: aut eius quod pm magis: zc.

Verit Utrũ possit eẽ scia de ente per accñs 2°° dcõ. vr q sic. nã de q cũq̃ põt eẽ demstratio z scia. qz demstratio facit scire. ex p poste. sed de ente per accñs secũdo mõ. demstrat Ar. hic aliq̃ sicut pz. g̃ zc. ¶P. qõd hz cãm determinatã põt ꝑ illaz sciri. sed ens per accñs 2° mõ. est hꝺ ergo zc. pbatio minoris. qz scõm pbm hic in lra tale ens per accñs ꝑuenit a cã nãli q̃ est vt in pluribꝰ z non a cã que est ad vtrũlibz. sz cã nãlis: est determiata cũ ꝓducat ex necitate. z per hoc distiguit a volũtate. g̃ ens per accñs hz cãm determinatã. ¶P. qcqd venit a cã inuriabili est neciũ. z per ꝛñs scibile. sz ens p accñs est hꝺ. g̃ zc. ma. pbat. qz nõ vr effectꝰ qñq̃ euenire z qñq̃ non nisi qz cã qñq̃ se hz sic vel alr ad ipm qõd non videt posse eẽ sine mutabilitate cãe. si g̃ cã sit imutabilis. z effectꝰ erit imutabilis z necius. z per ꝛñs scibile. pbatio mi. qz a pmo ente pcedit quilibet effectꝰ positiuus z per ꝛñs ens per accñs licet respectu eius non sit ens per accñs. pmũ aũt ens est imutabile ex octauo phyi. ¶Contra Aristo. hic in littera.

In ista qõne pmo premittã aliquas distinctiones. scõo oñdam aliq̃s ꝛclusiones. ¶Quantum ad pmũ supponẽdo tres distinctiões positas in pcedẽti que

stione:Sit ista ꝝrta distinctio.scia potest dupl'r accipi.vno mō.pro habitu ꝫnis ꝑut.s.est notitia habita per cām necessariā.alio modo accipit pro ꝙcūqꝫ determinata notitia per cām per se lz non necessariā. ¶Quinta distinctio sit ista.q aligd pōt sciri dupl'r vel absolute vel reduplicatiue.

Quātū ad 2m sit ista ꝑma ꝓcō.de ente per accīs scdo mō accepto.s.reduplicatiue.s.inq̄ztū ens per accīs nō pōt eē scia.hoc apparet per rōnē Arist.q oē illud de quo est scia est semp vl' vt frequēter.sz ens par accīs inq̄ztū per accīs nō est hȝ.g ꝛc̄.maior pz.q ens per accīs 2° mō. dr̄ in cōparatiōe ad alīā cāz ꝑter cuius itentionē euenit qnqꝫ non tū semp nec frequēter:z ideo vt sic tale ens per accīs nō est scibile. ¶2a ꝓcō sit ista.de ente per accīs scdo mō non reduplicatiue sumpto sed absolute pōt eē scia.hāc oīdo sic.oē illud qd̄ hz cām determinatā a qua euenit semp vel frequēter est scibile per illā cāz.sed ens per accīs scdo mō.nō inq̄ztū ens per accīs.sz absolute sumptū ē hȝ.g ꝛc̄.pbatio minoris.lz.n.ex cōparatiōe solis ad ҫodiacū nō possit sciri q plus at sub cane.q sic nō habeā cā pluuie.tū ex cōparatione alterius planete ad solē vel ad aliū planetā vel ad stellas fixas.vel respectū lune sic eleuate in cōparationē multoꝝ simul.pūt sciri hec que sunt cōcurrētia z sunt cāe pluuie vt in plib⁹.z sic ginaliter in alijs.nullū enim est ens per accīs respectū alicuius qd̄ nō sit per se effect⁹ respectu alicuius alteri⁹ vel alioꝝ ꝓcurrētiū.

Ad primum in oppositū rnsum fuit in prēdenti qōne distinguendo de ente per accīs scdm q pōt accipi pro ꝙceptu quez iportat hoc qd̄ est ens per accīs.vel pro re subꝭata de qua ille ꝙcept⁹ denoiatiue p̄dicat.scdo mō non est scia de ente qui accīs inq̄ztū per accīs.sed pōt esse ꝑmo mō de ente per accīs.g scdo mō.qd̄ est ens casuale z fortuitū si aligd hic demonstrat ab Aristo. per rōnē casualis sciet de illo ꝙceptu iportato. ¶Ad 2m dico q mi.est falla.Ad ꝓbationē dōm q lz tale ens prouenīat a cā nāli tamē qz euenit ꝑter eius intentionē ideo talis cā nō est determinata nec vt in plib⁹ respectū talis effectūs.lz sit determinata vt frequenter respectū effect⁹ ꝑpij quē intēdit. ¶Ad 3m dōm q ma.est vera de cā ꝓxima.mi.vo de cā remota.tō argumentū non ꝙcludit qz equocat. ¶Sed ꝓtra.qz ma.est vera de cā remota.qd̄ ꝓbo sic.nā si ꝑma cā necessario cāt mediate.a.necessario mouet ipm.a.z.a.necessario motuz nēcio mouet.b.z sic vsqꝫ ad ꝓximā cām.cū posterior nunqꝫ moueat nisi mota a priori.Si g̃ sola ꝑma cā ꝙcedat mouens necessario.segtuir q oēs nēcio mouebūt.z sic stabit argumentū. ¶Alr g̃ dōm q ma.est falsa.Ad ꝓbationē dico q cā voluntaria sine sui mutatione pōt alr se hr̄e ad effectū per solā mutationē alteri⁹ a quo effect⁹ dependet:ita q solū ex pte effect⁹ sit mutatio.agens aūt volūtariū per voluntatē antiqꝫ est cā effect⁹ noui.exemplū.si volo nūc me sedere cras.tali volūtate exīte vniformi sedebo cras.ita q est effect⁹ nou⁹ a volūtate antiq̄ non mutata.sic dōm est de ꝑmo ente q ipm volūtate antiq̄ z eterna vult qcqd vult.ita q ab ei⁹ volūtate imutabili euenīūt effect⁹ noui quotidie. Arist. ad oppositū intellexit scdm ꝑmā ꝙclusionem.

¶Qm aūt cōplio:z diuisio est in mente z non in rebus:q aūt ita ens alteruz ens a ꝓprijs ꝛc.

Queritur Utrū ens vez debeat seꝑarari a ꝓsideratiōe metha.videt q non.nā metha.est scia z cōissima.g maxime videt esse circa ꝑmū obz scibile z intelligibile.sed primum obm scibile z intelligibile videt esse vez.ergo ꝛc̄.minor pz qz nō videt aligd posse poni nisi vez quod conueniat omnibus intelligibilibus si sit distinctum obiectum contra obiecta aliaꝝ potentiaꝝ. ¶Confirmat.qz secūdo hui⁹ dicit q vocari phi.vītatis sciaz recte se hz.z logr̄ ibi de metha. ergo ipsa erit de vo. ¶Ꝑ.vnūqd̄qꝫ fiē se hz ad eē sic se hz ad veritatē ex 2°.hui⁹.g verū ꝙuertit cū ente.sed metha.ē de ente.ergo z de vo. ¶Ꝑ.si vez excludit a ꝓsideratiōe metha.hō nō est vt vr̄ nisi qz dicit aligd diminutū.sz hō est falluz nā q diminuūt ꝺ ꝑfectiōe entis nō attribuunt ꝑ enti.vt pz de cāto z finito z hȝ.sz vez attribuit deo i sūmo:vñ dr̄ 2° huius q principia sempiternoꝝ necē ē semp eē verissima.g verus non debet excludi a consideratione metha. ¶Contra.philosophus hic in littera.

In ista qōne ꝑmo ptractabo opinionē vnā.scdo rñdebo aliter ad qōnē. ¶Quātū ad ꝑmū ē vna opinio q ponit duo ꝑma ē q vez est primū obm intellect⁹: qd̄ ꝓbat sic.obm potētie proprīū determinat ad potētiā cui⁹ est obiectū.sed vez ē hȝ respectu itellect⁹.ergo vez ē obz primus intellect⁹.maior pz.q obiectū appetit⁹ vt bonum ꝺterminat ens ad appetitū g̃ a sil'i videt in alijs potentijs. puta de intellectu q obm intellect⁹ determinat ens ad intellectū. minor declarat qz ꝑter ens nō videt aliud determinās ipm ad intellectū nisi vez qz ens vt ens de se est indifferēs ad sensibile z intelligibile. ¶Secūdū dcm ē q ens vez nō ē de cōsideratōe metha.qd̄ ꝓbat vno dcō sic.nullū distrahēs z diminutū ē de ꝓsideratiōe metha.cū metha.sit maxia scia.sz ens verum est huiusmodi.g ꝛc̄.probatio minoris. qz cū intellect⁹ tēdat i obm inq̄ztū in itellectu ē:sequit qd̄ vez cū sit obz itellect⁹ dicet rōnem entis in intellectu:z ideo rōnē entis diminuti z distracti.nam eē in itellectu diminuit ab ente z abstrahit. ¶Cōtra ꝑmū dcm aguit sic: ꝑmū obm potētie ꝑm suaz rōnē formalē ē ꝑus simpl'r ipa potētia vel saltē actu potētie. sz vez cū hz te dicat rōnē entis i intellectu nō ē nāl'r pri⁹ ipo acto.nā nō cōtingit cognoscere seu itelligere rōnē entis in intellectu vt cogniti.nisi intelligēdo actū itelligēdi ꝑ quē fit est in itellectu.g ens vez scdm te nō ē ꝑmū obm itellect⁹. ¶Ꝑ. illud nō est primū obm itellect⁹ qd̄ nō itelligit actu directo sed reflexo tm̄.sed vez ꝑm te ē hȝ.g ꝛc̄.maior pz.q actus directus ꝓcedit nāl'r actū reflexū.cum g̃ in qlibz actu iueniat formalis rō obi.ipol'e est illud qd̄ cognoscit tm̄ actu reflexo eē ꝑmū obm potētie.minor pz.q scdm te vez itelligit sic rō intelligibilis q̄ hz itelligi pluscqꝫ obiectum.puta si lapis fuerit intellect⁹ reflectendo sup rōnē obiecti. ¶Ꝑ.etiā dr̄ ꝓtra secūdum.ipol'e est obiectū habitus excedere obiectū potētie cuius est habit⁹.sed obz metha.est ens.ergo cū rō entis sit ꝓpr rōe veri:ipl'e est q vez sit ꝑmū obm itellectus alioquin aligd esset subm metha.qd̄ nō hz rōnem intelligibilis inq̄ztū tale. ¶Ꝑ.illud qd̄ scdm ꝓpriā rōnē pōt intelligi nō inq̄ztū includit aliud ita est p se intelligibile sic illud aliud.z p ꝫns eque erit ꝑmū obm intellectus.sed bonū inq̄ztū distinguit contra vez z vt non includit eius rōnem.ita est per se intelligibile sm suam ꝓpriaz rōnē.sic econuerso vez inq̄ztum veruz nō includit bonum.ergo bonum eque erit primum obiectū intellectus sicut vez.qd̄ est ꝓtra te z contra veritatē quia tunc vnius potentie essent duo obiecta prima. probatio mi.tum quia intellectus intelligens differētias boni inq̄ztuz bonū z veri inq̄ztū vez cognoscit eq̄ pfecte ex vtraq parte.ergo etiā cognoscit extrema.cum hec differentia non ꝙueniat bono nisi sm ꝓpriaz rōnez z vt differt a vero tum quia si nō intelligeret bonū nec aligd aliud nisi vt includeret verū:sequit q nec bonū.nec quiditas rei intellgeret nisi per accidens.cum per accidens includit verū. Et ita intelligitur per accidens z nō simpliciter.sic̄ coꝛruscus nō cognoscitur simpl'r si cognoscit inq̄ztū veniens. ¶Propter istas rōnes ꝓcēdū est.q primū obiectū itellus nō potest eē aliqd'nisi formalr̄ vel saltem realit̄ z essentialit̄ includat i quocunqꝫ per se intelligibili.sic̄ obiectū visus non est nisi quod essētialiter includit in quolibet per se visibili.puta lux vel coloꝛ.cum autem vnumquodqꝫ ens sit per se intelligibile.z nihil possit in quocunqꝫ ente sic includi nisi ens.sequitur q primum obm intellectus est ens.vñ Aui.primo metha. capīo quinto.dicit q ens prima impressione imprimit in ani

ma. oēs aūt in rōnes trāscēdētes que sunt passiones entis. puta vez. bonū ꝛc. sunt posteriores ꝓmo obto: z q̄libet earū est eq̄ p se intelligibilis. nec vna hȝ magis rōnē obti itell's q̄ alia. ¶ Improbatio scōi dicti pz ex improbatiōe ꝓmi. qr er eo seq̄t qr supponit illō. ¶ Nec rō p p̄ dicto cogit. naz sicut fuit dictū in p̄ illbro. poa aie q̄dam sunt disperate: z taliū sunt obiecta simplr diuersa. q̄dā sunt subordinate quēadmodū se hñt oēs poc sensitiue respectu itell's. z taliū sunt silr obta subordinata. vt sicut poa est sub poa: ita obm sub obo. obm ergo intell's est cōissimū z abstractissimū z ista abstractio z cōitas est determinatio talis obti. nec opz q̄ determinet ꝑ aliq̄d posteriꝰ ente. Supponit ēt rō vt credo vnū falsum. s. q̄ bonū determinet obm appetitꝰ qr sicut ens sub rōne entis est ꝓmū obiectū intell's: ita q̄ volūtatis de quo alias.

Quantum ad 2m primo p̄mittā aliquas distinctiones. 2o addam aliquas cōclusiones. ¶ Be ꝓmo sit ista p̄ma distinctio. q̄ veritas est dupler quedā est in rebus. q̄dā in itellectu. ¶ 2a distinctio sit ista q̄ veritas in rebus sumit dupliciter. vno o absolute scōm rez. alio mō per cōparationē ad itelligentē z cognoscētē. ꝓmo mō sumit tripliciter. vno mō. vt dicit absolute ꝓformitatē ꝓducti ad ꝓducens. alio modo vt dicit determinate ꝓformitatez producti ad producens. ꝑm imutationē. tertio mō. vt supra istā imitationē addit adequationem. p̄mus modus istoꝝ triuꝫ licet videat esse cōis scōo z tertio inde si nomē imponat ad significandū q̄cūq̄ istoꝝ triū ꝑm ppriā rōnē esset equoci. Scōs modus inuenit in creatura que imitat exēplar diuinuz vel creatū. qr illi a quo ꝓducit assimilat aliquo modo. Tertius inuenit in filio dei qui est veritas in qua est summa filitudo ad p̄mū ꝓducēs ꝑm Aug. hec est ꝓformitas cū adequatione. ¶ Scōo aūt mō principali. s. vt est veritas in reb' p cōparationez ad intell'm dr res vera tripliciter. vno mō. inq̄ꝫtū est de se manifestatiua sui cuicūq̄ itellectui potenti manifestationē cognoscere. alio mō. qr est assitiua itell's sibi assilabilis: puta mediāte actu vel aliq̄ sp̄e. q̄lis nō est nisi intell's creatꝰ. alio mō. qr facta manifestatione vel assitatione. res est in itellectu sicut cognitum in cognoscēte. ¶ Et est sciēdū q̄ iste scōs ternariꝰ distinguit a p̄mo. qr habitudo ad ꝓducentē z ad intelligentē alia z alia est. hȝ q̄nq̄ idē fit intelligēs z. ꝓducēs. p̄nt. n. separi nā si per ipole de' eēt ꝓducēs alicui' ꝓsilis z equalis ꝑm imitationē z nō eēt itelligēs. eēt p̄imꝰ modus triptitꝰ sine scōo. silr ecōuerso. si eēt aliꝰ deus intelligēs creaturas z nō' ꝓducēs. qūo ēt distinguant' pres vtriusq̄ ternarij inter se pz ituenti. ¶ 3a distinctio sit ista. q̄ veritas in itellectu est duplex ꝑm eiꝰ duplicē opationē. quarū vtraq̄ natꝰ est itell's ꝓformari obto vt mēsuratū mēsure ex 5o huiꝰ. capl'o de ad aliqd. vna veritas dr incōplexa. alia cōplexa. est aūt iter istas veritates dria vna. qr veritati incōplexe nō opponit falsitas. sed ignorātia tm̄. z sic intelligit illud tertij de aia q̄ intell's circa q̄d qd est semp est verꝰ. sicut sensus circa ppriū obm. z intelligēdū est p̄cise circa ꝛceptuz simplr simplicē. qr circa ꝛceptū nō simplr simplicem. hȝ nō possit eē formalr falsus. tñ pōt eē virtualr falsus. appēdendo aliqd sub determinatiōe sibi nō ꝓueniēte. vñ q̄nto huiꝰ capl'o de falso dr. q̄ est aliq̄ rō in se falsa nō soluz de aliquo falsa. z tñ ista rō in se falsa est intelligibilis simplici apphensione. hȝ ipsa nō exprimat aliq̄d q̄d nisi forte q̄d nois. secūde aūt veritati. s. cōplexe opponit ignorātia p̄uatiue z falsitas ꝓprie. q̄ñ. s. vniunt que in re non sunt vnita. ¶ 2a dria est in mō essendi veritatis in hac opatione z illa. hȝ. n. in vtraq̄ opatione itell's fit ppria veritas p̄ma tñ nō est ibi obtiue: hȝ formalr. scōa aūt est ibi formalr z obtiue. neutra. n. est in itellectu obtiue nisi reflectēte se sup actū suū cōparādo illuz ad obm. que reflexio. s. in cognoscēdo q̄ actus talis est silis vel dissilis obto nō est nisi in icōpōne z diuisione. ¶ Ad cuius maiorē euidentiā est notandū q̄ veritas incōplexa est habitudo ꝓformitatis z silitudinis actꝰ simplicis ad obm simplex intelligibile. veritas aūt coplexa ad obm cōplexū. veritas p̄ima sb̄tiue z formalr est in actu simplici. scōa vero in actu cōplexo que est cōpositio z diuisio. neutra āt est in itellectu obtiue nisi in itellectu se reflectēte sup actū suū. z cōparante ipm ad obm: vtruz sit sibi similis z ꝓformis vel nō. z tūc cognoscit istaz ꝓformitatē z similitudinē que est formaliter ipsa veritas. hec autem reflexio z cōparatio nō est sine compositione z diuisione. quare sequit q̄ in sola operatione complexa est veritas obiectiue.

Bubium tū est vtrum hec veritas z illa sit relatio realis vel rōnis. ¶ De veritate incōplexa dom q̄ cū sit de tertio mō relatiuoꝝ q̄ sit realis ex parte operationis. qr opatio ista eēntialr dependet ex obto vt mensuratū ad mesurā. hȝ est rōnis ex pte obti. tū. qr obm vt sic hȝ eē diminutū. nam eē cognitū distrahit ab ente. tuz. qr obm est mēsura quare nō dependet eēntialr ab opatiōe mēsurata. ¶ De veritate cōplexa dom est eodem mō. si ipsa sit illa conformitas opationis ad obm vt p̄dictū est. si aūt vt gdā oñt veritas cōplexa sit ꝓformitas inter partes obti. puta iter predicatū z sbm tūc vtrūq̄ erit relatio rōnis. qr extrema vt sic sunt entia rōnis sup quoꝝ habitudinē fundat' ista ꝓformitas que est veritas formaliter. ¶ Si autez detur vtraq̄ opinio. respondendū est sicut patet ex predictis.

Be scōo principali sit ista p̄ma q̄cō. veritas in itellectu scōm opationē cōplexā nō est de ꝓsideratōe metha. rō huiꝰ est. qr talis veritas vel est relatio realis vel soluz rōnis scōm duas opiniones. si est realis ptinet ad ꝓsiderationem libri de aia. vbi agit de potētijs aie. ex nā. n. actꝰ intell's cognoscit q̄ūo est fundamētū talis relationis. ¶ Si est relatio rōnis scōm aliā opinionē. tūc ptinet ad ꝓsiderationē logici. cuiꝰ est ꝓsiderare vez z falsum. pole z ipole. z oēs alios modos cōpositionis. silr dom est de veritate incōplexa intellectus. ¶ 2a q̄cō sit ista. veritas in reb' ꝑmo mō sumpta. s. per cōparationem ad ꝓducentē ptinet ad cōsiderationem metha. hanc ostēdo sic. illud reale vez quod nō ꝓhit ens ad q̄ꝫtum nec ad motum: ptinet ad ꝓsiderationem metha. sed verū reale dictū isto mō est hȝ. ergo ꝛc. pbatio minoris. qr vt pz ex p̄dictis tale vez inuenit in diuinis vbi nec est motꝰ nec q̄ꝫtas. ¶ 3a ꝓclusio sit ista. verum reale sumptū per cōparationem ad cognoscentem ꝑmo mō illoꝝ trium ptinet ad ꝓsiderationem metha. pbatio huius. nam tale verū conuertit cū ente. ergo ptinet ad metha. sicut z ens cuz quo cōuertit. añs pz. qr oē ens q̄ꝫtuz est de se est manifestatiuū sui cuicūq̄ itellectui potēti cognoscere ipm. ¶ 4.a conclusio sit ista. verū reale sumptū per cōparationē ad cognoscētē scōo z tertio mō istoꝝ triū nō ptinet ad ꝓsiderationē metha. ratio pro scōo mō est qr tale vez nō ꝓuertit cum ente. pz. nam ꝓtrahit ad actū determinatū vt pz. ergo non ptinet ad metha. qui determinat de ente. ¶ Rñsio pro tertio modo est qr tale ens est verū diminutū ꝓtractū ad ens logicū vñ omnes scōe intentiones de tali ente p̄dicant' z ideo ppie vt sic excludit a metha. ꝓuertit tñ cum ente aliqualr. qr logicus ꝓsiderat omnia aliqualr vt metha. sed modus considerationis est alius. s. per quid reale z per intentionē secūdam. sicut etiaz est ꝓuertibilitas entis simplr z diminuti. qr neutrū alterum excedit in cōitate. nam q̄cūd est simplr ens pōt eē ens diminutū: q̄renꝰ oē ens pōt eē cognitū aut itellectū.

Ad argumenta in oppositū hȝ ꝑmū suppo nit falsum in minori vt pz ex ꝑmo articulo: pōt tñ rñderi ad oia simul q̄ nullū est cōtra dictra. arguit enim de vero reali mō ꝓpositro. dictū aūt phi p̄cise excludit a ꝓsideratione metha. verum in itellectu cōplexo q̄d est in cōpositiōe z diuisione. sicut expresse pz in littera eius. ¶ Cōtra. a quo non excluditur consideratio cause nec effectus. sed illa veritas in itellectu est effectus entitatis realis. iuxta illud in p̄dicamentis in eo q̄res est vel nō est dr oro vera vel falsa. ¶ Rñdeo. maior est vera de causa totali. non sic est in propositro. nam veritas triplex exclusa omnino a metha. dependet ab itellectu. ita q̄ res ex se

non est sufficiens causa alicuius istaꝝ.ꝛz ad illã requirat vt ꝓbat auctitas allegata: ita ꝙ li in eo:nõ dicit cãm ꝓcisaꝝ veritatis in intellectu.sed requirit intellꝰ cõponẽs predicatũ cum sbto.¶Et hec de sexto metaphisice.

¶Habil.n.ipsoꝝ est:nec scõm se aptuꝫ natum:nec separari pole substantia.

Circa librum septimũ.¶Querit.Utruꝫ inherẽtia sit de ẽntia accñtis.vr ꝙ nõ.naꝫ ẽntia passionis ꝓcognoscit in demõstratiõe cũ sit mediũ in demõstratiõe vt dr.2.poste.ꝛz inherẽtia eiꝰ nõ ꝓcognoscit ꝛz ꝙcludit in demõstratiõe.g̃ inherẽtia nõ est de ẽntia passionis.¶ꝓ.si sic.ergo dicẽdo accñs iherẽs.puta albedo iherẽs:eẽt nugatio.ꝙñs est falsum.g̃ z añs.ꝓbatio ꝙñtie.qz addere aligd ei de cuiꝰ ẽntia est:est nugatio.¶Cõtra.qz si nõ.g̃ inherẽtia alia dr ens ab accñte vel eẽt sba vel accidẽs.nõ sba.pz.nec accñs vt videt qz tũc inhereret.z sic eiꝰ eẽt aliqua inherẽtia dr ens.z sic in ifinitũ.¶Cõfirmat.qz secũ(dũ boetiũ accidẽtis esse est in esse.

In ista qõne ꝓmo ꝓmittã aliq̃s distinctões scdo ostẽdã aliq̃s ꝙnes.¶Quãtũ ad pm sit ista pa distinctio ꝙ cũ hꝰ nomẽ accñs sit nomen ꝓcretũ.põt ouplr sumi sicut qõlibet nomẽ ꝓcretũ.vnoꝰ pro per se significato nois g est ꝙceptus quẽ accñs nãlr iportat g est ipa accñtalitas siue ipsa accñtia qõ vr sinonꝫ cũ hꝰ qã dr inherẽtia.alioꝰ põt sumi p illo subiecto qõ denoiat hꝰ ꝓcretũ accñs.qõ est aliqd ens decẽ pdicamẽtoꝝ siue sit absolutũ siue respectiuuꝫ.puta q̃titas vel qlitas vel relatio ꝛc.¶2a distinctio sit ista.ꝙ inherẽtia est duplex.s.actualis z aptitudinalis.actualis est ipsa vnio accidẽtis existẽtis in ipso sbto exñte vt gdã actꝰ z pfectio.cũ potẽtiali pfectibili.Inherẽtia aũt aptitudinalis est ipsa dependẽtia siue ẽntialis ordo accñtis ꝑm suã gditatẽ ad sbm vꝫ iuã gditatẽ.differũt ãt hec inherẽtia z illa.nã que est actualis circũscribit a demõstratiõe.demõstratio.n.abstrahit ab existẽtia z ꝙñtibꝰ rem in q̃tũ existit.aliogn nõ eẽt necio.ꝛ 2a autẽ inherẽtia.s.aptitudinalis que est passiõis ad sbm demonstrat.ex quo pz ꝙ illa scda est alia a ꝓma.nã ista ꝓma est existẽtia vel ꝙditio ꝙpe exñtie.vñ pꝰ nõ semp iest accñti.2a vo semp iest siue sbto exñte siue nõ exñte.¶3a distinctio sit ista, ꝙ aliud est aligd esse de ẽntia alicuiꝰ puta.a.z esse ẽntialr vel realr idẽ ipsi.a.ꝓmũ qdẽ ifert scõm:ꝛz nõ ecõuerso.qz de essentia ꝓcise est illud qõ icludit in ꝙceptu gditatiuo.a.z iõponit in rõne eiꝰ gditatiua nõ vt additũ sicut aial est de ẽntia hois.põt aũt aligd eẽ idẽ realr z ẽntialr alcui:ꝛz sit extra eiꝰ ꝙceptũ formalẽ z gditatiuũ.puta vnitas z vitas ꝛc.que sunt passiões entis.hec.n.sunt extra ꝙceptũ formalẽ entis.z tñ nõ oñt aliã rem ab ente.vt ꝓbatũ fuit q̃rto huiꝰ.ꝓma est idẽtitas formalis.2a est identitas realis z essentialis.

Quantũ ad 2m sit ista ꝓma ꝙclusio.neutra iherentia est de ẽntia accñtis 2oo sumpti.s.accipiẽdo accñs ꝓ eo qõhoc noie denoiat.z hoc siue sit accidẽs absolutũ siue respectiuũ.hãc ostẽdo.ꝓmo q̃tũ ad ꝓmã partem: spãlr sic.nullus respectꝰ est de ẽntia absoluti.ꝛz vtraq̃ inherẽtia est formalr respectꝰ.ergo ꝛc.ma.pz.qz alr oia ẽnt formalr ad aliqd.qõ tanq̃ inconueniens cõcludit ꝓpo.4o.huiꝰ.ꝓtra opponẽtes de veritate apparentiũ.¶ꝓ.q̃tũ ad scdam partẽ arguit sic.qz fundamentũ respectꝰ est aliqd pter respectũ.qz nihil fundat seipm.vñ scõm Augu.li.de tri. omne qõ relatiue dr est aliqd pter relationeꝫ.ergo inherẽtia nõ est de ẽntia accñtis 2o.imõ sumpti in quo fundat.¶ꝓ.

qz si sic.ergo q̃titas qualitas z relatio.z sic de aliis.nõ erũt gñalissima.ꝙñs est falsum.ergo z añs.ꝓbatio ꝙñtie.qz inherentia videt eẽ eiusdẽ rõnis in q̃titate qlitate z aliis accñtibus.ergo si est de eẽ vtriusq̃ põt ab vtroq̃ abstrahi ꝙceptꝰ cõis dictus in qd de eis.iferiorꝫ qdem ꝙceptu entis z superiorꝫ eis oĩs talis est ꝙceptus gñis.z ita q̃titas z qualitas ꝛc.nõ erunt gñalissima.qz hꝫent aligd supra se veniens genus.prima rõ ꝓbat ꝓ accidẽte absoluto.due alie ꝓ vtroq̃.¶1a ꝙclusio sit ista.inherẽtia 2a.s.aptitudinalis est idez realr vel ẽntialr accñti 2o.mõ sumpto siue sit absolutũ siue respectiuum.hãc ostẽdo sic:qz nulla aptitudo nãlis alicuius distinguit realr ab illo ente cuiꝰ est aptitudo.ꝛz inherẽtia aptitudinalis est q̃dam aptitudo nãlis talis accidentis.ergo ꝛc.¶ꝓ.passiones entis dicte de inferiorib9 nõ dicũt aliud realiter ab ente in eis.ꝛz eẽ in se ens z esse inherẽs sunt q̃dã passiones entis dicte de iferiorib9.s.de sba z accñte.ergo nec esse in se ens dicit aliud a sba:nec eẽ iherẽs aliud ab accñte.ꝓbatur minor qz eẽ in se z eẽ inherẽs ꝓ eodẽ accipio sicut eẽ ꝑus z posterius.ꝑus aũt z posterius diuidunt ens vt passiones ¶3a ꝙclusio sit ista.inherẽtia actualis nõ est idẽ realr accidẽti scõdo mõ sumpto.qõ est absolutũ.nec per ꝙñs est de ẽntia eius.hãc ostẽdo sic.ipole est ꝙ idẽ realr maneat z corrũpat. alias eẽt z nõ eẽt simul.qõ est oppositũ ꝓmo ꝓn°.sed manente z existẽte accñte absoluto no manet inherẽtia actualis.ergo ꝛc.minor pz in sacramẽto eucharistie.vbi accidentia sepata erũt sine iherẽtia actuali.alias si illa maneret:maneret sba panis.qõ est falsum.¶Sz ꝓtra istã tertiã ꝙnẽ spãliter istaꝫ multiplr.ꝓmo sic.illud quo accñs est formalr ens: est sibi realr idẽ.ꝛz accñs est formalr ens ꝑ iherẽtiã ad sbm.g̃ talis inherẽtia est sibi idẽ realr z ẽntialr.ꝓbatio mi.qz hic in ista dr ꝙ accñtia sunt entia in eo ꝙ sunt talr entis.g̃ formalis rõ entitatis in accñte est iherere realr enti.i.sbe.¶Cõfirmat.qz quarto huiꝰ dr ꝙ ens dr de sba z accñte sicut sanuꝫ de sanitate in aiali z in vrina.sed nihil formalr dicit sanum de vrina nisi habitudinẽ ad aial sanũ.ergo nec ens dicũ de accñte dicit aligd nisi habitudinẽ ad sbam.ergo accidens nõ erit ens formalr nisi per inherẽtiã ad sbam.¶ꝓ.si inherẽtia nõ est de ẽntia accñtis est aliud z inheret ipsi accidenti.qz accñs dr inherẽs formalr.q̃rit ergo de illa iherẽtia scda qua ꝑa iherẽtia iheret accñti.aut ipa est eadẽ ipsi accñti. vel ꝑme iherẽtie.aut est aliud.Si est eadẽ pari rõne standũ fuit in ꝑ.si est aliud erit ꝓcessus in ifinitũ.¶ꝓ.respectꝰ accñtis ad sbm nõ est minꝰ idẽ accñti q̃ respectꝰ creature ad deũ est idẽ creature.ꝛz ille est idẽ creature,puta nũc suppono.ergo respectus accidẽtis ad sbam qui est inherẽtia est idẽ realr lacidẽti.maior pz.qz creatura nõ diffinit per ipsam ẽntiã diuinã additã in sua diffõne.qz tũc nihil hꝫret diffõnẽ in suo gñe cũ deꝰ sit extra genꝰ.accñs tñ ꝓp suũ respectum ad sbm nẽcio diffinit per sbm.vt dr infra in hoc eodẽ septimo.ergo ille respectꝰ accñtis ad sbam nõ minꝰ est idẽ sibi q̃ respectꝰ creature ad deũ.¶ꝓ.si iste respectꝰ accñtis ad sbaꝫ eẽt aliud ab accñte.ergo erit posterior accñte.ꝙñs est falsum.g̃ z añs. ꝙñtia pz.qz respectus est posterior fundamẽto.falsitas ꝙñtis ꝓbat.tũ.qz accñs nõ regrit sbm nisi ꝓp ipz respectũ quẽ hꝫ ad ipm.sed si ille respectꝰ est posterior põt accñs manere illo respectu circũscripto.z per ꝙñs põt nõ dependere ad sbm. qõ est falsum.tũ.qz si accñs est ꝑius illo respectu.ergo põt cõplete ꝙcipi sine illo respectu.z per ꝙñs cõplete diffiniri sicut ꝑius sine posteriori.sed nõ regrit sbm nisi ꝓp respectuꝫ quẽ hꝫ ad ipm.g̃ põt diffiniri sine sbto.quod est ꝓtra ꝓhm. in hoc septimo.¶ꝓ.si inherentia est aliud z posterior accidente saltem videt esse ꝓpria eius passio qz nihil videt mediatius inherere accidenti q̃ habitudo ad sbm.ꝛz sbm per se esse sine ꝓpria passione includit ꝛdictionẽ.ergo impossibile est accidens esse sine ꝓpria inherẽtia.z per cõsequens nõ differũt realr ꝓbatio mino.qz alioquin nulla cõclusio esset simplr scibilis.qz quecũq̃ conclusio ꝓbat passionem de subiecto.si aũt ꝑma passio posset separari a sbto nulla

talis ꝓclusio eẽt simplr necia: sed contingẽs: nec per ꝓñs scibilis. ¶ Rñdeo tenẽdo dictas ꝓnes dicẽdo q neutra inherentia qua accidẽs inheret sbto est de eẽntia accidẽtis. puta albedinis. z lz inherẽtia aptitudinalis sit idẽ realr accñti. tñ inherentia actualis distinguit realiter.

Ad primũ data maio. dico q minor est falsa. cuz ꝓbar per Aristo. hic in lra dico q probatio peccat ex equocatione huiꝰ vocabuli in eo q. non. n. semp in eo q est nota cause formalis illius qđ ꝓcedit. naz vt dr. 5°. huiꝰ. capło de scõm q. vel in eo q. quotiens dr cã totiens dr in eo q vel ꝑm q ipm. ergo in eo q. põt eẽ nota cuiuscũqz cãe illiꝰ qđ ꝓcedit. z iõ cũ suba vt pdictũ est exponẽdo lram sit aliq cã accñtis lz nõ de eẽntia eiꝰ. iõ accñs est ens in eo q est talr entis. i. talis cause z in tali ordine cãndi. nec tñ illa habitudo ad q̃zcũqz cãm est ens formale vel eẽntiale in cãto. qz tũc nullũ cãtũ. eẽt formalr absolutum. ¶ Ad ꝓfirmationẽ de quarto huiꝰ. dõm q sicut iam dictũ fuit ibidez q illud filr nõ currit sup q̃tuor pedes. dictũ. n. est q in exemplis est ꝓsiderare filr z dissilr. nam qđ in oibus est filr idem vtiqz est z nõ. exẽplũ. vt ait Damascenꝰ. est ergo filr in ꝓposito. qz sicut est ordo eẽntialis vrine ad aial in eo qđ sanũ. ita est habitudo eẽntialis iter subm z accñs in hñdo entitatem sed est dissilr qz ille ordo eẽntialis ad sbm nõ est de essentia accñtis. sicut rõ signi est eẽntialr sanũ vt dr de vrina. in vrina. n. nõ est aliq forma absoluta a qua dicat sana. in accidẽte aũt est aliqđ absolutũ pp qđ formalr dr ens. lz super illud absolutũ fundet ordo ad aliud. ssbm. ¶ Ad aliud ꝓcedo q inherentia inheret accidenti. puta albedini. aliogn albedo nõ eẽt formalr inherens. z cuz queris de illa secũda inherẽtia dico q illa est realr eadẽ ꝑme. z ita est ibi status. qz illa relatio est eadem fundamẽto sine qua fundamẽtũ esse icludit ꝓtradictionẽ. hꝰ. est. illa inherẽtia inherẽtie. qz ꝺdictio est inherentiã albedinis ad supficiez esse in actu vel aptitudine z nõ inherere actu vel aptitudine. sed pp rõnẽ oppositã nulla inherẽtia forme absolute est sibi eadem. qz non est simplr repugnantia formam absolutam simplr esse z tñ nõ inesse. ¶ Ad aliud. nego ma. z cum ꝓbar per relationem creature ad deum: dico q nõ est filr. cuz arguit de diffinitione. dicẽdum q idẽtitas respectus ad fundamẽtuz: vel nõ idẽtitas. nec dependentia eẽntialis z nõ eẽntialis nõ est rõ q terminus talis respectus vel dependẽtie cadat in diffõne fundamenti dependẽtis. qz tũc deꝰ magis poneret in diffõne cuiuscũqz creature q̃z sba in diffõne accñtis. sed cã est qz nulla forma põt hr̃e ꝓceptuz pfectũ getatiuũ z gditatiuũ nisi cointelligãt illud cuiꝰ est forma. diffinitio aũt exprimit conceptum pfectuz diffiniti. z ideo q̃zũcũqz essentialia forme exprimerent sine illo cuiꝰ est. z quiditas eius indicaret. nõ tñ esset ꝓceptus pfectus getans itellm. ideo nec diffinitio. sed creatum quod est in se qõdã cõpositũ subsistẽs si ꝓcipiat in se intellꝰ quiescit ibi nõ requirẽs aliud cointelligere. ¶ Ad aliud ꝓcedo q ille respectus est posterior accidẽte. z cũ dicis prim o q tunc accidens nõ necio reqrit terminũ respectus. nego ꝓñtiam. bñ. n. põt aliqd dependere a termino respectꝰ z nõ dependere a respectu: si respectꝰ sit posterior eo. z cum dicit q nõ regrit terminum nisi pp istum respectuz dico: q verum est pp istum respectũ vt ꝓñtẽ necio nam fundamenti: sed non tñ vt regsitum ad nam fundamenti tanq̃z prius ipso. quod aũt sic est ꝑpter aliud nõ opz q in eodem ordine requirat in quo terminꝰ respectiuus. ¶ Cum dicis secũdo q posset ꝓcipi sine illo respectu z c. dicendũ q accñs posset vtiqz intelligi q̃ztũ ad qõlibet qđ per se ꝑmo includit in cõceptu formali accidentis. nihil oino nõ intelligẽdo de illo respectu. ¶ Sed dices ergo põt diffiniri per sua essentialia. dico q bene põt assignari aliqua rõ indicãs totã eẽntiã accidẽtis. sed illa nõ esset diffinitio. qz nõ eẽt expssiua pfecti conceptus. intellꝰ enim hñs illum ꝓceptũ semp depẽderet ad aliquid aliud terminans dependentiam illius. z cuz dr si respectus ille non necessario cointelligit. ergo nec terminꝰ

respectus requirit ad ꝓceptũ accidẽtis. nego ꝓñtiã loquendo de ꝓceptu getante intellm. ad illũ. n. regrit cointelligentia termini. nõ tñ respectus ad terminũ talis respectus siue dependẽtie. ¶ Ad aliud dicendũ q illa inherentia actualis nõ est per se passio accidentis. sed est accidẽs per accidens z respectus etiã extrinsecus aduenies saltẽ cuicũqz absoluto. Et cum dr q imediate inheret. dico q est falsum: imo si accidens. puta albedo hz aliq̃z ꝓpriam passionez. illa imediatius inheret sibi q̃z illa inherentia. illa. n. passio sit. a. a. nec̃io ineſt albedini siue ꝓiuncte sbto siue separate. inherẽtia aũt ineſt ꝓtingenter z nõ ex nã albedinis. sed a causa extrinseca. albedo. n. nõ facit seipsam inherere sed ipm agẽs albificans. ¶ Posset addi quarta ꝓclusio q illa inherẽtia actualis est eadẽ realr accidẽti relatiuo scdo mõ sumpto. hãc ostẽdo sic. illa relatio est eadẽ fundamẽto sine qua fundamẽtũ eẽ icludit ꝺdictionẽ. sed inherẽtia actualis accidẽtis. relatiui est hꝰ. ergo z c̃. ꝓbatio mino. qz respectus est realr habitudo inter duo extrema. z iõ sicut tollere terminũ ad quẽ ipsiꝰ respectꝰ est destruere respectum. ita tollere illud cuius est respectꝰ est destruere respectum z rõnem respectus. z per ꝓns ꝺdictio est respectum nõ inherere. qz. n. respectus est respectus ideo requirit necessario subiectum vel fundamentũ cui actualiter inheret. Sic ad questionem.

Ad primum in oppositũ dõm q esto q inherentia aptitudinalis sit eadẽ realr vel essentialiter accidenti iuxta secundã ꝓnem: tñ qz non est de essentia eius iuxta ꝑmam ꝓnem alius z alius ꝓceptus formalis z gditatiuus sufficit ad ꝓcognosci z ꝓcludi. ¶ Ad 2ᵐ. facit pro prima ꝓne. nam cum inherẽtia distinguat ab accidẽte ex nã rei. nõ est nugatio dicẽdo accidẽs inherens. sicut nec dicendo ens vnũ. z sic ꝓcedo q inherẽtia non est de essentia accidẽtis. ¶ Aliter forte posset dici. q essentia passionis ꝓcognoscit q̃ztum ad quid nois. sed demonstrat q̃ztuz ad quid rei. z ideo non obstat ꝓtra scdam ꝓnem. ¶ Ad primum pro parte oppositа responsum est in corpore qõnis. nam inherentia illa differẽs ab accidẽte vtiqz inheret nõ q. dẽ alia inherẽtia sed eadẽ sibi realiter. ita q standũ est in secũdo. ¶ Ad aliud de boetio dico q intelligit q. accidens hz de nã sua q insit saltem in aptitudine. non tñ q inherentia talis sit de conceptu eius intrinseco z formali.

¶ Quare primũ ens z nõ aliqd ens: sed ens simplr substãtia vtiqz erit. multipliciter qdẽ igit dicit ipsum primũ. Sed sba oĩum primum rõne z notitia z tpe.

Querit Utrũ sit verũ q sba sit ꝑmuz oĩum accñtiũ tpe. videt q nõ nam eterno nihil est prius tpe. sed aliqua accidentia sunt eterna sicut motus ex octauo phi. ergo tali accidente non est substantia prior tempore. ¶ ℞. si sic ergo substãtia precedit tps tpe. ꝓns est falsum. qz esset tps ante tempus in infinitum. consequentia pz. qz tẽpus est accides quoddam. ¶ Contra. pbs hic in littera.

In ista qõne primo excludã multiplicez opinionẽ. scdo dicam aliter ad qõnem. ¶ Quantuz ad primum est vna opinio cõmẽta. quarto huiꝰ. cuius sententia stat in hoc q si accidẽs aduenit corpori postq̃z est corpus vt accidens separabile. tunc est prius tpe omni tali accidente adueniente. si vero nõ est accidens aduenies. sed inseparabile z semper simul cum eo. tunc sba composita non precedit accidens tpe. sed precedit a mã sbe composite. ¶ Sed contra hoc arguit. tum. qz hec opinio nõ est ad mentẽ pbi. tum. qz in se est falsa. ex prima via arguitur: nam pbs supra eodem libro pbat q sba est primum ens z qualiter sit primũ ens. puta tpe. sed primũ nõ est verũ. de mã. pbat. n. sbaz esse primã qz ꝑdicat simplr in quid. z qz alia sunt entia qz

sunt taliter entia. sz neutrū est vez de mā. ꝑmū nō. qz. 9. metha. dr. q mā ꝓdicat de noiatiue de māto z nō in qd. 2m etiā nō est verum de mā. nā accītia nō dr entia qz māe. qz nō sunt in mā vt in sbto saltē accītia pfecta. qōq dr de accītib9 insepabilib9. q. s. mā ꝓcedit ea non est de itentiōe phi. ☞. de eodē ꝓbat phs ꝑmitatē tpis z cognitiōis z diffinitiōis. sz mā nō ꝓcedit cognitiōe. qz est scibilis p analogiaz ad formā ex ꝑmo phicoz. z qz act9 est ꝓz cognitione q̄z po9. ex. 9. metha. mā aūt est i po9 respectu accītis. silr nec ꝓcedit diffone. qz sba cōposita cadit i diffōne accītis. z nō mā. nā. 7. metha. dr q accītia copulata hñt diffōnē p ꝑtiū sbm. ☞ Ex 2a via arguit sic. Si mā ꝓcedit accīs tpe aut h̄ est vez de mā ꝑm se aut vt est sub aliq̄ forma. nō p mō. qz vt sic non est sub tpe cū sit igñabilis z icorruptibilis. ex p phisi. nec 2°. qz vt sic aut est sub forma accītali. z sic nō est ꝓz tpe. qz vt est sub forma nō est ꝓz forma. aut vt est sub forma sbali. z tūc hr ꝓpositū. qz sba cōposita est ꝓz. ☞. si sic. sequit q sint accītia que nō ꝓcederent ab aliq̄ sba. s. accītia ꝑpria coꝛpoꝛ supcelestiū. qō est ō phm. pbatio ꝫntie. qz in celo vel est mā vel nō. si nō vt dicit cōmē. in de sba orbis. tūc talia accītia nō ꝓcedunt. qz mā nō ꝓcedit. nec pōt dici q ꝓcedant a sba cōposita qz illa accītia sunt iseparabilia. si aūt sit ibi mā illa non ꝓcedit tpe sbam cōpositam cuz sba celi sit generalis z eterna scōm phm. z per ꝫns non precedit accidentia.

Alia est opinio que dicit q sba dupl'r considerat. vno mō inquātū hec. z sic non ꝓcedit nēcio accīs tpe. alio mō inq̄tū sba cōiter. z sic est prioz accidēte tpe. pbat sic. nam illud qō ꝫuenit spēi nō repugnat gñi nec alicui iferiori rōne gñis. nam si hr̄e alas ꝫuenit aut nō repugnat aiali hr̄e alias. nec alicui inq̄tū aial. sed aliq̄ sba precedit tpe omne accīs. s. prima cā. ergo sbe inq̄tum sba nō repugnat precedere omne accidēs tpe z duratione. z per ꝫns non repugnat alicui sbe inq̄tum sba est. ☞ Cōtra istam opinionem sunt rōnes ꝓbantes cōmēta. expositionū nō esse ad mentez phi. pz. tum quia nō sequit. deus qui est simpl'r prius precedit. ergo sba que est posterioꝛ precedit. modo videt peccare ꝑm ꝫns. tum quia deus nō est in aliquo gñe vt videt rō opinionis supponere in mi. Item salutez deus non precedit tempoꝛe tempus vt superius arguebatur.

Alia est opinio que dicit q ꝓpō phi est vera per se' z falsa p accīs. z ꝫsilles ꝓpōnes iueniunt a pho frequēter. vñ in. 6. phi. supponit phs q in mobili sit accipere motum velociorē z tardioꝛē in infinituz. z tñ in octauo dicit q aliqs motus ita veloꝛ est q nullus sit velociꝛ. sicut motus primꝰ. illa. n. ꝓpositio vera est per se. s. rōne motꝰ in se accipiendo' motū ouētia ꝓportionabilia motui. est tñ falsa per accidens. vt. s. ꝫhit ad talē motū vel talez. silr in ꝓposito subeinq̄tum est de se non repugnat ꝓcedere omne accidens tpe exquo. nō dependet ab aliquo accidēte: nam ꝫceptꝰ cōpletꝰ z gditatiuus pōt de sba haberi circūscripto omni accīte. repugnat tñ alicui sbe. sz hoc accidit. z iō ꝓpō phi est vera per se z falsa per accidens. ☞ Cōtra. qz si sic. ergo ꝫclusio demonstrationis nō est per se nēcia. ꝫns est falsum ex ꝑmo poste. qz demōstratio est nēcioꝛ z eoꝛ tñ que sunt per se. pbatio ꝫne. qz nēciū est qō nō cōtingit alr se hr̄e. ex. 5. metha. capl'o de nēcio. sed per te sbm pōt eē sine passione. q̄re ꝫtingit alr se hr̄e q̄z q passio insit sbto. ☞ Cōfirmat. qz quero vñ sit illa accidentalis. nō ex pte passionis. qz semp ineſt subiecto. nec ex parte subiecti qz ipsum est cā necessaria passiōis. quō ergo est falsa per accidens illa ꝓpositio.

Quantū ad 2m dico tra. ꝑmum est q qñ sba dicit prioꝛ tpe nō accipit hic tps vt diffinit. 4. phi. nā primitas tpis est ipsi9 sube inq̄tum suba. est sz tps nō est mēsura nisi motus z getis z eoꝛ que sunt in motu z quiete. suba aūt scōm se nō est aliquid tale. sed abstrahit a motu z quiete. ergo zē. ☞ 2m dictum est. q non accipit hic tps ꝓo quacūq̄z duratiōe vel mēsura extrinseca successiua alia ab ēntia rei. nā de illa eēt q̄stio. qz tūc sba posset illam ꝓcedere cū sit ei accīs. z sic ꝓcederet illā durationē. z tūc q̄ratur. de illa duratiōe. z sic in infinitū. ☞ 3m dictū est. q ꝑus tpe hic accipit sicut pz in lra. qō pōt sepatiz eē sine alio. z aliud nō sine ipso. z isto mō sba est ꝓz oi accīte vno°. z alio° nō. ☞ Ulñ sciēdū est: q ꝑus tpe vt dictū est: est posse hr̄e sine alia: exītiā actualē z ꝓzē q̄ztū est de se. ita. s. q sibi nō repugnat. eo q in nihilo dependet ab eo. z tale ꝑus satis pōt dici ꝑus nā nihil. n. est ꝑus nā qō nō sit ēt illo mō ꝑus tpe. q aūt aliqd possit ꝓcedere aliud illo mō pōt esse dupl'r. vno°. qz nō dependet ab illo. alio° qz nō est cā nēcia illi9. qō ꝓbat per oppositū. qz si nō pōt ab illo separi. hoc est. vel qz dependet ab illo. vel qz est nēcia cā illius. ☞ Ad ꝓpositū. dico q sba cōparata ad accītia sepabilia est ꝓz tpe vtroq̄z mō. cōparata aūt ad accīs iseparabile: puta ad ꝑriā passionē: est prioꝛ vno mō. qz. s. nō dependet. sed nō alio mō qz. s. est cā. imo hz cām nēciaz respectu passionis. iō nō est prioꝛ isto mō. ꝑmo ergo mō est separabilis mō ꝓpposito. z vt sic non repugnat sbe existere sine quocūq̄z accidente.

Ad ꝑimū principale pz ex dictis. naz equiuocat de tpe. hz. n. nihil. sit ꝑus motu eterno. accipiēdo tps ꝑmo mō. tñ tali motu pōt esse sba ꝓz tpe. puta sba mobilis. qz nō dependet ab eo. q̄ꝫ forsan nō possit separi inq̄tū cāt nēcio. ☞ Ad 2m dr. q tps ꝫsiderat dupl'r. vno mō vt est passio ꝑmi mobilis. alio mō vt est mensura. primo mō ꝓcedit tpe a ꝑmo mobili sed nō scōo mō. ☞ Cōtra. qz oē qō ꝓcedit tpe ab alio non est tunc qñ ꝓcedit. si ergo tps vt passio precedit tpe z nō vt est mēsura: sequit q illud tps realiter simul erit z nō erit. qz tps vt passio nō est qñ ꝓcedit. z tps vt mēsura est qz non precedit. sed tps passio. z tps mensura sunt idem realiter. ergo idē real'r est z nō est simul. ☞ Aliter ergo dicendū sicut ꝑus. q nō accipit hic tps ꝑprie vt est nūs motus. substantia ergo precedit tps ꝑprie dictus tpe impꝛoꝑie dicto quatenus non dependet a tempoꝛe.

☞ Sed substantia oium primū rone.

Queritur Utrū sba sit ꝑmū oiuz accidētiuz diffone. ita q sba cadit in diffone cuiuscūq̄z alteri9. Uidet q nō. nam diffinitio ꝓpria z sufficiens ꝫstituit ex gñe ꝓprio z dria. sed oē accīs hz gen9 ꝓpriū z ꝑpriā dr̄iam. ergo diffinitio ꝓpria z sufficiens pōt hr̄i de accīte sine sba. maioꝛ pz. ex 8°. metha. vbi dr. q in diffone est qd z q̄le. s. ꝫcept9 gñis qd est gditatiu9. z ꝫcept9 dr̄ie qui est q̄lificatiu9. minoꝛ pz. qz diuersoꝛ gūm z nō subalternatim positorum sunt diuerse spēs z dr̄ie. sba aūt z accīs sunt in diuerso gñe. ☞ ☞. rō quaz. significat nomen est diffinitio. ex' quarto metha. sed nomen accidentis nō significat sbam. ergo sba nō dz poni in eo9 diffone. ☞ ☞. si sic. ergo erit nugatio dicēdo. nasus simus. ꝫns est falsum. ergo z añs. pbatio ꝫntie. qz ad videndū nugationē ponenda est rō ꝓo noie. sz posita rone simi que est scōm te nasus cauus: pz q dicendo nasus simus: est dicere nasus nasus cauus. ☞ ☞. accīs pōt eē sine sbto. ergo sbm nō dz poni in diffinitione accītis. ꝫntia est euidēs. pbatio añcedētis. tum qz de9 est cā pfecta simpl'r. pfectū simpl'r est qō nō hz excedētiā. vt pz. 5°. huiꝰ ca°. de pfecto. sz si ꝑma cā cuz 2a posset facere. qō nō pōt per se: hr̄et excedentiā. qz ipsa cū scōa excederet seipsam solā. ergo si ꝑma cā pōt facere accidēs ꝫcurrēte sbto vt cā scōa poterit ipm facere per seipm sine sbto. z de facto facit in sacramēto altaris. tum qz aliqua accidentia dicunt separabilia. possunt ergo separari. z per ꝫns sine subiecto diffiniri. ☞ Contra. Aristo. in littera.

Rñdeo ad qōnē. z dico cū ꝓbo istā ꝫnē. s. q sba est ꝑmū oium entiū diffone. ita q nēcio cadit in diffōne cuiuslibet alteri9. hāc ꝓbo sic. omnis diffinitio pfecta exꝑimit pfectū ꝫceptū z getatiuū itell's. sed nulla diffinitio accidētis sine sba est hm. ergo nēcio sba cadit in diffōne cuiuslibet alterius. s. accidentis. maioꝛ pz. ex rone

diffinitiõis.probatio minoris.qz omne accidens habet rõ ne formę inherentis.talis aũt non potest haberi pfectus cõ ceptus quietãs intellectũ fine illo cui inheret. conceptus ãt pfectus formę iherẽtis nõ põt haberi getãs itellectũ:nisi co itelligat id cuius ẽ.z cui iheret.¶D.z redit in idẽ.sic conue nit aũgbus qd:sic z diffõ.sz accñtia nõ hñt qd.nec sunt en tia.nisi qz entis mõ pexposito i lra.g nec hñt diffõnez nisi qz entis.i.subę.z p ꝓns in eorũ diffinitiõe debz poni substãtia.

Ad primum ¶In oppositũ dicẽdũ.qꝫ ñ oẽ cõsti tutũ ex ꝓprio gñe z ꝓpria differẽ tia est perfecta diffinitio.metha⁶ loquẽdo.z iõ i ꝓposito ta le aggregãs genus z driaz accñtis non erit diffõ ꝓpter cãm dictã.qz nõ exꝑmit quiditatẽ oino z pfecte prętermittendo habitudinẽ ad substãtiã.qz g diffinitio dat cã inotescẽdi no titia z cõceptu quiditatiuo intellect⁹.qõ nõ fit in ꝓposito.ni si subą addat.ideo oz addere subñ.¶Contra quia qcquid predicatur de alio ꝓprie ꝑdicat ꝑm rationẽ alicuius ꝑdica torũ positorũ primo thopicoꝝ.vel sub ratione alicuius de quinqz,vlibus.sed dicẽdo sic.albedo ẽ color.a.intelligẽdo p a.ꝓpriam driam:nõ ẽ ꝑdicatio.nisi vt diffinitio:vt patet in ductiue:z quia phs describens diffinitionẽ dicit.qꝫ diffini tio est oro indicans quid est esse rei.sed color.a.est hꝰ indicãs rõnẽ z quiditatẽ albedinis.zc.¶Rñdeo vno mõ qꝫ logice loquẽdo color.a.ꝑdicatur de albedine vt diffinitio.qz logi cus extendit diffinitionẽ ad illã que ẽ ex gñe z dria solũ.nõ autẽ methaphisice loquẽdo.qz nõ exꝑmit ꝯceptũ pfectus illius cuius est.si illud sit dependẽs.¶Aliter põt dici qꝫ re ducitur ad aliquid illoꝝ.sicut hõ ẽ subą aiata sensibilis: nec est gen⁹ nec dria zc.reducit tñ ad ꝑdicatũ de diffinitione. sz nõ sit ꝥa diffõ.hois quatẽus nõ exꝑmit ꝯplete totã rõnez z eẽntiaz hois.qõ tñ oz facere diffõ.similiter dico in ꝓpo°. ¶Ad aliud dr.qꝫ accñs in cõcreto dat itelligere subñ in suo significato.ꝓp qõ oz poni in ei⁹ diffinitiõe.¶Contra. quia tunc accidens abstractũ nõ diffiniret ꝑ subñ cũ nullo mõ det intelligere subñ.z cũ accñs abstractũ sit veri⁹ i'gñe accñ tis:habetur ꝓpositum qꝫ in difficiõe accñtis qõ ẽ maxime accidens nõ ponit subñ.¶Alr g dom qꝫ nõ ẽ ꝓp modũ si gnificãdi ꝯcretũ qꝫ ponit subñ in diffinitiõe accñtis.sz iõ ẽ. qz accñs scoz se depẽdet saltẽ aptitudialr:z nõ ẽ ens nisi de pendẽs sit.z ꝓp hꝰ ponit subñ ad hoc qꝫ ꝯplete diffiniatur. ꝓp ipsã rez significatã.z vt hꝰ ꝯcep⁹ pfectus getans intelle ctũ.¶Ad aliud dicẽdũ qꝫ nõ ẽ nugatio dicẽdo nasus fim⁹. Ad ꝓbationẽ dicẽdũ sicut dic phs infra.qꝫ rões tales seu dif finitoes nõ sunt certe.qz nasus nõ ẽ ꝑ se de itellectu simi.sed est additũ.¶Cõtra.qz tunc nõ differt dicere nasus simus.z nasus cauus.z ꝓ ꝓsequẽs idẽ erit simus z cauus.ꝓns ẽ fal sum.ꝓbatio ꝓne.qz tolle equalia ab equalib⁹:z q̃ relinquũ tur sunt equalia.si g tollas ly nasus hinc:ide remãet ly fim⁹ z cauus:g simus z cauus erũt idẽ.¶Rñdeo.qꝫ si simũ non hꝫ per seipsum nasum itra intellectũ suũ vt dcm ẽ.nihilomi nus tñ nõ est idez simũ z cauum.qz simũ nõ dicit tãtũ cauĩ tatẽ:sed aliquã certã habitudinẽ ad nasum.rõne cuius dif ferunt.¶Ad aliud de prima cã.cõcedo ans.sed nego ꝓnaz. quia dato qꝫ accñs esset separatũ:tñ dependet saltẽ aptitudi naliter ad subąz:rõne cuius sine subą nõ posset perfecte dif finiri.z cum dicitur.accñs est separabile.dicẽdum. qꝫ non ẽ separabile qz possit separi z eẽ ꝑ se sine subo:nisi ꝑ potẽ tiam diuinã.sed dicit sepabile qz corrũpit post separationẽ ẽt manẽte subo.sicut ex alia pte dñr accña isepabilia.qz non possunt non esse subiecto existente.

¶Sed subą oiuz ꝑmũ rõe z noticia zc.

Queritur Utrũ substãtia sit primuz oiuzẽtiũ cognitiõe.¶Vi detur qꝫ ñ:nã ois cognitio orit a sensu. sz acci dẽtia sunt sensibilia.ñ subą.g accñs pri⁹ co gnoscit qꝫ subą.¶P.ꝑmo ꝺ aia dr.qꝫ acci dẽtia magnã ptẽ ꝓferunt ad cognoscenduz qõ gd ẽ.g accñtia ꝑcognoscunt ipsi qõ gd ẽ z sube. ¶Con tra.phs septio methaphisice.

Rñdeo ¶In ista qone ꝑ ꝑmittã vnã distinctiõez.2°. oñdam duplicez cõclusionẽ:¶Quãtũ ad ꝑmũ:sit ista ꝑma distinctio.qdã ẽ ꝑmitas gñatiõis.qdã ꝑmitas pfectiõis.qãt sunt ꝑora gñatiõe sunt iperfectiora.z econuerso q̃ sunt ꝑora pfectiõe:sunt posteriora gñatiõe.vt ꝑz ex.9°. methaphisice.

Quantũ Ad 2ᵐ sit ista ꝑma ꝓclo.subą nõ ẽ ꝑmuz oiuz entiũ cognitiõe:ꝑmitate gnãtionis. ¶Hanc oñdunt due rõnes facte ad oppositũ.ꝑz.¶2ª ꝓclo sit ista.subą est primũ oiuz entiũ cognitione:ꝑmitate perfectio nis.¶Hãc oñdo.nam cognitio ipsius qõ gd est ẽ pfectissima. vt dr in eodẽ septimo.qõ g maxime hꝫ qõ gd ẽ:ẽ pfecti⁹ cognoscibile.sed subą pfectissime hꝫ qõ gd est.ergo ẽ cognosci bile pfectissimũ:maioꝝ ꝑz.qz ẽt i his q̃ non hñt complr qõ gd ẽ vt sunt accñtia:iperfectissima ẽ eoꝝ cognitio.qm̃ cognosci tur gd eoꝝ eo mõ quo habẽt qd.z hęc ẽ rõ phi in littera.

Ad ¶Argumẽtũ in oppositũ dicendũ qꝫ arguit de priori tate gñatiõis.vt dictum est.¶Contra.qz accidentia sunt prioza cognitione z prioritate perfectiõis.nam cogno scibile non cognoscitur nisi qz eius species est in cognoscen te.sed in intellectu est species accidẽtis.non sube.ergo acci dens perfectius cognoscitur.maior patet.sed secunda para minoris affirmatiua probatur.qz intellect⁹ agẽs est abstra ctiuus illoꝝ que sunt in fantasia.sed spes accidẽtis sunt i vir tute fantastica.g zc.2ª pars negatiua ꝓbatur.qz nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu.ex ꝓmo poste. si g spes sube eẽt in intellectu prius eẽt in sensu.z sic posset spes sube cognosci a sensu.qõ ẽ falsuz.qz oia sensibilia sunt accidẽtia. puta q̃ntitas.q̃litas.zc.¶Rñdetur negando minorẽ. eo qꝫ spes sube ẽ in sensu inuoluta cũ spe accidẽtis.non tamen fa cit sensum nec ẽ prim⁹ sentiendi.sed apꝓhensa spe accidẽtis a sensu:virtus superior:puta intellect⁹ suffodiẽdo sub specie accidentis spem substantie:cognoscit subam ꝑ ꝓpriã spez. eo mõ quo estimatiua in agno ꝑ spez inimicitie quã suffo dit ꝑ spem apprehensam ꝑ sensum:cognoscit inimiciciam lu pi.sz spem inimicitie nõ comprehendat ꝑ sensum.¶Cõtra. qz illud qõ ꝑns immutat intellectum eius absentia potest cognosci qñ nõ immutat.sicut.vlsus cognoscit tenebrã quã do nõ immutatur a lumine.ex 2°.de anima.si ergo intelle ctus potest cognoscere nãliter ꝑntiaz sustãtie panis:ita z ab sentiam in sacro altaris posset cognoscere.quod est euiden ter falsum.¶Aliter dr.qꝫ in intellectu non est nisi species ac cidentis.q̃ immediate causat ab accñte z mediate a subą. z ideo primo representat accñs.2°.subam.¶Cõtra.nulla spe cies põt distincte repñtare illud qõ est pfectius eo cui⁹ ẽ spe cies.sed subą ẽ ꝓor q̃ accñs.ẽt cognitiõe. vt hic dr.g species accñtis nõ põt distincte representare subaz.maioꝝ ꝑz.qz ali as similitudo alicuius albi remissi repsentaret albũ intẽsuz. z tũc qñcunqz videretur albũ remissuz videret albũ intẽsuz qõ ẽ falsum.¶Cõfirmatur.qz cũ aliqñ accidens sit ꝑ se.vt in sacro:quomõ species accidẽtis repñtabit secũdario subam. cum ibi sint sola accidẽtia.¶Aliter dr. qꝫ subą cognoscitur ꝑ discursuz ab accidentibus arguendo ad subaz.¶Contra. qz cũ omnis cognitio discursiua sit imperfecta: sequitur qꝫ subą iperfecti⁹ cognoscerẽ q̃ accidens.qõ ẽ ꝓtra phm hic. ¶Aliter ergo dicẽdũ.qꝫ subą ẽ pfectius cognoscibile simpli citer.tamen aliqd aliud põt pfectius cognosci a nobis scoz ꝓportionẽ cognoscibilitatis sue.nec illa repugnãt. Exẽplũ. species alicuius albi remissi pfectius mihi repñtat ipz albũ cuius est spes.q̃ spes solis repñtet oculo aquile ipsum so lem.z magis video albũ scom proportionem visibilitatis sue:q̃ aqla solem hꝫ ꝓportionẽ visibilitatis sue.licet simpli citer sol sit pfectius visibile q̃ tale albũ.¶Ad formã. cũ dr qꝫ illud pfectius cognoscitur cui⁹ spes ẽ i intellectu. dico qꝫ verꝫ ẽ ꝑm ꝓportionẽ sue cognoscibilitatis.z tamen hoc non obstãte subą de se ẽ pfecti⁹ cognoscibile in se:z etiam in no bis si possemus ad illã ptingere:sed nõ possumus i ista vita

ppō ergo phi est ficitelligēda q substātia est primū cognoscibile. pmitate pfectiōis simplr z in se. licet nō nobis. vt sic dictū phi intelligat methaphisice. z non aiastice. que distinctio patebit inferius in hoc eodem septimo.

¶Quare si spēs materia est prior z magis ens: z ipso qō ex vtrisq; prior erit pter eandē rationē. zc̄

Queritur Utr̄ forma sit prior mā z composito. z magis ens vtroq;. ¶Videt q nō sit prior ꝓposito. nā oē p accns est posteri⁹ eo qō est per se. ex 2°. phicoz. capło de casu z fortuna. sed forma ē p accns respcū ꝓpositi. ḡ zc̄. pbatio minoris. qz fieri z gnari est per se via ad eē. ḡ illud qō fit p se ē p se. z qō fit p accns ē p accidēs. sed ꝓpositū fit p se. forma aūt per accns. vt habet in hoc eodē septimo. ḡ zc̄. ¶ . q nō sit magis ens q̄z ꝓpositū: nā illud dicit pfecti⁹ ens alio qō includit totū illud z aliqd vltra. sed ꝓpositū est hō respcū forme. nā pter entitatē forme icludit etiam aliā entitatē. s. entitatez materie. ¶ . q nō sit magis ens q̄z mā. nā qō pribus substat est magis suba. vt dr̄ in pdicamētis. z p ꝓns magis ens. ¶ . q nō sit prior q̄z mā. nam posteri⁹ eēntialr non potest esse sine pori. sed econuerso. si ḡ forma est prior q̄z materia: videtur q materia nō possit esse sine forma: sed econuerso: qō est absurdum. ¶Contra. phs hic in littera.

Rñdeo In ista q̄stione declarabo tres ꝓclusiones. ¶Prima ꝓclo sit ista. forma est por mā. z magis ens. Hāc oñdo. ois act⁹ est por potētia simplr z priori tate pfectionis. ex. 9° metha. sz forma ē actus z pfectō materie. mā aūt est pfectibilis vt potētia. ḡ forma est prior mā z magis ens. ¶Scda ꝓclo sit ista. forma ē prior cōposito. Hanc oñdo sic. mā est prior ꝓposito sicut pricipiū principiato. sed forma est prior mā. ex pma ꝓclone. ḡ forma est prior cōposito. nā qcqd est prius poze est pus posteroze. Hanc rō nē tāgit Aristo. in lra. ¶Cōfirmat. qz principiū ē prius pncipiato. sed nō tm̄ materia sz etiā forma est pncipiū compositi. ergo zc̄. ¶Tertia ꝓclo sit ista. forma nō est magis ens cōposito. hō pz per scdam rōnē in pede. nā illud videt pfectius ens alio qō includit illud z plus. sed sic est cōpositus respcū forme qz includit formā z mām. ḡ est magis ens z pfectius. zc̄. ¶Cōtra. qz act⁹ est pfectio simplr. alr non attribueret p̄ enti. ḡ cui veri⁹ ineest rō act⁹ illud videtur simplr pfecti⁹. sed forma est pmo z essentialr act⁹. ꝓpositū aūt nō nisi p formā est in actu. ergo forma est perfectior simplr ipso composito. ¶Rñdeo. cui ineest veri⁹ rō act⁹ illud pfectius z simplr. zc̄. dico q vez est ceteris partib⁹. sed in ꝓposito nō sunt cetera pria nā ipm ꝓpositū includit ipsaz formā. z p ꝓns qcqd pfectiōis est in forma. z adhuc aliqd aliud addit ad pfectionē eius. ¶Sed qd ad Aristo. q dicit q forma est por z magis ens q̄z ꝓpositū? ¶Rñdeo q ly prius z magis intelligit nō scōm pfectionē. sed scōm principalitatē z independentiā. qz entitas principij principalioris. qō est forma est indepēdens respectu principiati qō est ꝓpositū. z respcū pncipij min⁹ pncipalis qō est ipsa materia. principiatū. n. dependet a principio potissime principalioz. z nō econuerso:

Ad primum In oppositū dicēdū q forma i cō posito hz duplex eē. s. esse ppriū. z esse cōicatū sibi a ꝓposito. p illud esse ppriū qō est ens p se ē prior ꝓposito. illud tn̄ esse ppriū nō est eē exīte quo ꝓpositū est p se ens. qz tali esse forma ipsa est p accns. sicut pars p esse totius. sed est eē ppriū forme tā qditatiuū q̄z eēntie. z scōm illud esse pcedit ꝓpositū nālr. cū ḡ dr̄ q forma est ens z fit p accns: vez est de entitate q̄ est p se ꝓpositi. z de tali esse procedit pbatio. qz ad tale eē p se gnatio terminatur tamē nihilo min⁹ forma est ens p se secūdū eē ppriū. ¶Ad 2^m^ dicenduz q ꝓcludit pro tertia ꝓclusione. z ideo concedatur. ¶Ad 3^m^ dicēdū q p se rō suba nō est substare in potentia receptiua. sicut substat mā. sed rō p se suba est p se existere separabilis: ab alijs nō dependēs. sed illud nō ꝓuenit materie nisi p formā. ¶Ad phm in pdicamētis. dicendū q pma suba nō dr̄ maxime suba. ex hoc solū q substat alijs. sed qz existit in se nō dependēs. z ita in ꝓposito intelligit respcū subaz scdaz z accidentiū. z nō respcū forme p quā prima suba subsistit. ¶Ad q̄rtū forte dici posset. q non solū mā pōt existere sine forma: sed forma sine mā per potētiā diuinā. sed nihil hō ad minorē. ¶Alr ḡ dicēdum q duplex est ordo prioritatis nature. vnus. s. cū cālitate. alius sine cālitate. licet ꝫ vbi est ordo prioritatis nature cū cālitate posterius non possit esse sine priori. pōt tn̄ eē sine cālitate. sic est in ꝓposito. qz forma ꝓr ē mā. sic q tn̄ nō est cā eius. z ideo mā pōt esse sine forma. vbi etiā est cālitas posteri⁹ pōt esse sine pori. dūtamen cālitatem illius poris possit supplere alia cā prior. Exēplū. accns pōt esse sine subo. nō obstante q subm sit prius nālr z cā accidētis. quia causalitas subiecti potest suppleri a causa prima. sicut patet de facto in sacramento altaris.

¶Dico autē materiā que ē secunduz se nullatenus: neq; quid: neq; q̄ntitas: neq; ad aliqd dr̄: qbus ens ē ōtermiatū: ē. n. quoddā de quo pdicat hoz qlibet. cui ē esse altez: z cathegoriarū vnicuiq; zc̄.

Queritur Utrum mā sit ens. ¶Videtur q nō. naz septio methaphisice dr̄ mā nec est qd: nec q̄le: nec q̄tū: nec aliqd alioz quibus ens determinatur. ḡ nō ens. ¶ . 5°. phicoz ad pbādū q gnatio non ē mot⁹ arguitur sic. qō mouet est. qō gnat nō est. ergo gnatio nō est motus. quare quomodo intelligitur in minori. quod gnatur nō est? nō potest dici. q inteligitur pro termino. qz sic etiam termin⁹ motus non est. nec potest dici q in minori ly quod gnatur accipiatur pro termino. z in maiori ly qō mouetur p subo. qz tunc argueretur in quatuor terminis ḡ cum dicitur qō gnatur non est. accipitur p subo. sed subm generatiōis est materia. ergo mā nō est ens. ¶Contra mā est pncipiū per se. ex primo phisicoruz. z cā per se. ex 2°. methaphisice. ḡ est aliqd ens. ꝓna patet. quia qō nō est nō potest esse pncipiū per se. nec p se causa.

Respondeo z dico duo. ¶Primū dcm̄ est q mā ē ens. pbatio huius. illud qō manet idē sub vtroq; termio mutatiōis ē ens z nō nihil. sz mā ē hoc. ḡ zc̄. pbatio minoris. qz scm̄ cōmē. transmutatio facit scire mām. oē. n. agens naturale regrit passuz i qō agat. sicut ergo i trāsmutatiōe accidētali trāsmutās trāsmutat aliqd manēs idē ab vno termino ad aliū terminū. nā sicut albedo nō fit nigredo sed aliquid cōe qō prius fuit album fit postea nigrum: sic in trāsmutatione subali. puta i gnatione generās trāsmutat aliquid a forma in formā z illud ē mā. z hec ē rō phi in ꝓmo de gnatione. Sz dices. illud qō generationi sibijcitur nō est materia nec aliqd cōe gnato z corrupto: sed est ipm corrūpēdū qō nō manet in fine gnatiōis. ¶Confirmat ista rñsio. qz in gnatione simplr totū trāsmutatur in totū. ꝓmo de gnatiōe. ḡ nihil remanet cōe genito z corrupto. ¶Cōtra. qz prius naturalr corrūpēdū nō ē añq̄z gnatū fiat. ergo si nihil corrūpēdi manet i ꝓmo istāti in quo gnans gnat: nihil sibi ꝓsupponit in qō agat. ergo gnat de nihilo. z p ꝓns gnatio erit creatio. qō est falsuz. ¶Dices q pducere de nihilo: vel non aliquo: pōt esse duplr. vno mō subiectiue. alio° iniciatiue. agens nāle pducit de nō aliquo subiue. sed non iniciatiue. qz producit ex termino a quo. deus aūt vtroq; mō producit ex nihilo. z talis productio est creatio. nō sic in ꝓposito. cū illa productio nālis sit de aliquo saltem iniciatiue. lz non subiectiue. ¶Contra. agens habēs in sua

virtute actiua totū effectū non minus illū ꝓducit licet non apponat aliud per cui⁹ pñtiaz magis debilitet vtus ei⁹ q̄z fortificet: sed per actionez in ꝓriū magis debilitat vtus actiua agentis q̄z fortificet: qr agens nāle agendo repatiť. ergo si per te ignis gñians hz in sua vtute actiua totū effectū cum nihil eius supponat. sequiť q̄ ignis gñians ignē ex aq̄ non minus ꝓducit ipsuz fine aq̄ q̄z cū aqua. z per pñs talis ꝓductio erit de nihilo tā subtiue q̄z initiatiue. z per pñs erit creatio. ¶Confirmat. qr agens nāle potens in aliquē totū effectū nec̄io aliqñ ipsuz facier non impeditū. ex 9° metha. ca° .4. sed per amotionē ꝓriꝰ siue corrūpendi amouet impedimentū agentis. qr ex actione in ꝓriū impedit in sua actione. ḡ non posito ipso corrūpendo in qđ agat nec̄io ꝓducit totū effectū illū ex nihilo vtroq3 mō ergo creabit. ¶Nec cogit illud qđ adducit de pho. q̄ totū mutat in totuz. illa. n. pbatio Arist. vera est. si totū accipiat cathegoreumatice. est. n. sensus q̄ totū ꝓstitutū. puta aer: mutat in totū aliud. puta in aquā. non aūt est vera si totū accipiat sincathegoreumatice. qr esset sensus. q̄ libet ps mutat in q̄libz ptē. qđ est falsuz. qr manet mā cōmunis. ¶Ad cui⁹ euidentiā est notandū q̄ ille dictiones dicunt cathegoreumatice que significant rem vel dispōnem rei que subijcit vel predicat in enunciatione. vbi gra. homo alb⁹ currit. homo. n. significat rē que subijcitur. albus vo dispōnē subi. ly currit significat rē que predicat. Dictiones aūt sincathegoreumatice dicunt que nō significant rē nec dispōnē rei. sed determinant ipsaz rē: puta homine accipi distributiue pro suis ptib⁹ subiuis. ¶Ad ppositū. totū acceptū cathegoreumatice significat ipsaz rē constitutā ex ptib⁹. z sic cū in gñatione simplr fiat mutatio in forma subali a qua principalr est esse rei: sic tūc totū dr transire in totū. qr totū esse aeris in totū esse aqua. vel econuerso: totū aūt acceptū sincathegoreumatice determinat ipsam rē accipi pro q̄libet sui ptē. z sic accipiendo esset sensus: q̄ res secundū q̄libet sui ptē transiret in q̄libet ptē alteri⁹ totius: z ille sensus est falsus. vt pz ex pdictis. ¶Ꝺ. ad principale. mā est fundamētū z receptaculū oiuz formaz nāliū: vnde pho⁹ 2° de gñatione vocat eā pandaseos. i. receptaculū formaz. mā. n. per se est ps rei. vt dr infra in lꝺ septimo. mā est ēt per se subm gñationis. vñ Arist. ꝑ de gñatione ait. q̄ mā prima quā ibi vocat yle: est maxime subm gñationis z corruptionis. mā est etiā per se termin⁹ creationis. scdz Augu. 12. confessionū. est etiā ingñabilis z incorruptibilis. ꝑ phi. est etiā p se cā z ꝓncipiū: vt pdicatū est. sed certū est q̄ oia pdicta non pñt cōpetere nō enti. ḡ mā nō est nō ens. sed vē est ens. ¶2ᵐ dcñ est. q̄ mā est ens in potētia. ¶Ad cui⁹ euidētiā est notā dū. q̄ sic dcñ fuit in q̄rto z in 5° hui⁹. ens in potētia dr dupliciť. vno mō vt obm potētie in quo est potētia. Allo mō sic termin⁹ potētie ad quē est potētia. Exemplū ꝓmi. superficies dealbāda. Exēplū scdi. albedo gñanda. ꝑª potētia dr subiua. 2ª dr obiua. nec sunt eedē ille due potentie. pñt. n separari. qđ sic nūc est creabile. puta angelus est in potentia obiua nō subiua. qñq3 tñ sunt in eodē. qr eadem potentia vt est in subo dr subiua. z illa eadē vt est illi⁹ ad qđ est dr obiua. z sic rosa nō exīs cōpata ad subm: est in potētia subiua. cōpata ad agēs dr ee in potētia obiua. ¶Ad ppositū. mā dr ens in potentia nō obiua: sic albedo antequ3 fiat. tū qr esset simplr non ens. tū qr talis potētia obiua numerat scdz numeꝝ actuum mā aūt est vna respcū oium formaz. tū qr ens in potentia obiua nō est subm trāsmutationis: hz termin⁹. mā aūt ponitur subm. sed mā ponit ens in potētia subiua eo mō quo superficies est in potētia ad albedinē. ita q̄ mā est ens receptiuū act⁹ subalis ꝑ. z act⁹ accñtalis scdario. mā ḡ licet sit ens actuentitatiuo qr est alqđ distinctū exā cām suam. tñ distinguit ꝺ actū distinguētē formalē z specificū. z ita describit per ens in poª. qr maxime est receptiua actⁿ. est ḡ ens in poª subiua z magis q̄z subz accñtie. qr sic minus hñs actualitatis. z magis capax actualitatis vt pz de se.

Ad primū In oppositū dr vno mō. q̄ pho logt

scom opinionē alioz. qđ pz ex duob⁹. ꝑ ex epilogo. Ex his ḡ speculatib⁹. 2°. qr statiz arguit ad oppositū. Sz ipse e. cc. ¶Alr dr q̄ loquit de diuidētib⁹ ens p se. vñ sequit. nec aliqđ hoz qbus ens determinat. Sic etiā forma nō est nec qđ. nec q̄le. q̄re nec mā nec forma sunt p se in gñe. sed per reductionē. ¶Ad 2ᵐ. ꝓcedo q̄ in argumento Arist. vniformiter negat eē a subo gñationis z affirmat de subo motus. z logt de eē formali z specifico z pscō. nā subm motⁿ est aliqđ ens in esse pscō z formali. mā vo nō. sed ex lꝺ non sequit q̄ sit nihil. sed est aliqđ ens distinctū eē suā cāz. ¶Cōtra. qr motus est actⁿ entis in potētia. ex 3° phi. ḡ nō videt q̄ subm motus sit ens in actu. ¶Rñdeo. de rōne subi motⁿ vt sic non est q̄ sit actus: sz potētia. tñ est quedā cōditio nec̄io cōcomitās. sicut .n. esse q̄ztū: est conditio ꝓcomitans sentiētē. sic entitas actualis est cōditio mobilis: z lꝺ sufficit pho ad distinguendum gñationē a motu. vñ dico q̄ subiecto motⁿ vt sic: accidit q̄ sit ens in actu pfecto. lz hoc sit qđā nec̄io concomitans.

¶Singulum enim nō aliud videť esse a suimet substantia: z quod quid erat eē dicitur singuli substantia. zc.

Queriť Utr qđ qđ est sit idē cū eo cui⁹ est qđ qđ est. ¶Videt q̄ non. nā 3° de aīa dr q̄ aliud est magnitudo: z magnitudinis esse. z caro: z carnis esse. sed per magnitudinis eē intelligit qđ quid est magnitudinis. silr de carne. zc. ¶Ꝺ. pho⁹ in lꝺ 7°. ca°. de partibus diffinitionis dicit. q̄ in conceptis cū mā non est idē qđ quid est cū eo cui⁹ est. sz oia nālia concipiunt cū mā. ex pmo phicoz. z 6° hui⁹. ergo in talib⁹ nō est idē qđ qđ est cū eo cui⁹ est. ¶Ꝺ. si sic. ḡ qđ qđ est est gñabile z corruptibile sicut illud cui⁹ est. ꝓns. z est falsum. ergo z añs. ꝓña pz. qr si idē sunt: sequit q̄ simul gñant z corrūpunt falsitas ꝓntis pz. ex capitulo sequenti. vbi dr q̄ nec species generat. nec qđ quid est. ¶Contra. pho hic z in septimo.

Rñdeo In ista qōne fic. ꝓcedā. ꝑ vnā opinionē pertractabo. 2°. alr ad qōnē rñdebo. ¶Quātū ad pmū est vna opinio. Cui⁹ pmū dcñ est. q̄ ipz qđ quid est est illud qđ colligit ex pdicatis in qđ. vt dcñ fuit supza. in ca° illo. z ꝑ dicemus. ¶2ᵐ dcñ est. cū illa pdicata in qđ sint formaliter talia per rōnē sequit q̄ qđ est sit suba per rōnez dictā scom se. illa. s. que hñt intellm cōpletū per aliq̄z drīaz ꝓprij gñis. ¶3ᵐ dcñ est. z sequit ex pcedēti. q̄ talia simplr loquēdo nō sunt nisi sube. nā accidentia lz habeāt drīaz ꝓprij gñis: tñ sp dependent ad subm. ideo sequit q̄ solū sube hñt qđ qđ est. z nō accñtia: cū includāt subm. ¶Ex his dictis ꝓcludunt tres ꝓnes. ¶Prima est. qđ qđ est est idem cū subo eo cui⁹ est in substātijs. qđ pz p phm ex his dictis. nā qđ qđ est nō est nisi eoz q̄ hñt pdicata in qđ z talia. vt dicūt sube spēs. ¶2ª ꝓcl'o est. q̄ in dictis per accñs qđ qđ est non est idē cū eo cui⁹ est. qđ ꝓbat per argumētū phi. qr si sic. qđ qđ est hoīs albi eēt idē. cū hoīe. qr hō alb⁹ nō subijcit nisi rōne alteri⁹ ptis que est suba. ¶3ª ꝓcl'o est. q̄ pticularia nō hñt qđ qđ est idē sibi. qđ sic pz. qr singularia non hñt pdicata in qđ nisi pdicata spēi. z ideo nō hñt qđ qđ est ppriū: sed solū hñt qđ spēi. qr tñ includūt aliqđ in se qđ est ex rōnez spēi. nō nō sunt idē cū qđ qđ est spēi. nec hñt aliud qđ qđ est. ¶Contra istā opinionē. z ꝑ contra illa dicta arguit sic. qr nihil est formalr ens nisi suū qđ qđ est sibi insit. si ḡ qđ qđ est esset ex pdicatis in qđ collectū ꝑm rōnem nihil esset formaliter ens nisi per ꝓsideratione intellectus qui facit pdicata in qđ. qđ est incōueniens. quia tūc nullū esset ens reale: sed rōnis tātuz. maioz pz in qnto ca°. vbi dr. qđ cui nō est bono eē nō est bonū. z silr cui non est ens formalr non est ens. ¶Ꝺ. hic in lra dr. Singulū. n. non aliud videt a suimet suba. z qđ qđ erat esse dicit singuli sba. si ḡ qđ qđ est esset suba scom rōnem vt. ipsi dicūt: singulū esset ens rōis. z nullū esset ens reale. ¶Ꝺ.

ver ſtas in intellectu cõponentis oriſ z cãtur ex re extra. ſ. q̃ aliq̃ ſunt cõpoſita in re ſic ibi ꝓcipiunt. ita q̃ nãlr ꝓior eſt idẽtitas in re q̃z in intellectu. ſi g̃ hõ z qõ gd eſt hois ſcõm rõnẽ ſunt idẽ ſequiſ: q̃ homo anteq̃z ꝓſideret ab intellectu ſit idẽ gditati ſue: ꝑter oẽm intellectũ. Vnde videſ dicendũ q̃ qõ gd eſt idẽ qõ res: nec depẽdet a ꝑdicatis in gd nec ab intellectu: ſz eſt idez ſine oi intellectu. Ad auctẽ phi. que adduciſ dicendũ. q̃ ibi loquiſ logice. vt ipemet dicit. vñ cũ accipiũt ꝓio ſe illã lr̃az. in qua igiſ nõ inerit rõne ipm dicente ipm. hic rõ. n. qõ gd erat ſingulis. accipiſ ibi qõ gd erat eſſe genitiue. z non noiatiue. ad oenotandũ q̃ accipiſ quod gd erat eſſe logice. vt eſt qõdã collectũ ex ꝑdicatis in gd z ꝑ ſe ꝑ mõ. z hec eſt rõ eius. ¶ Prima ꝓclo eoz z ſcda ꝓcedaſ: qz ſunt phi. licet rõ eoz ꝓio ſcda concl'one peccet ſcõm accñs. vt dcm̃ fuit in ſniando lr̃az. ¶ Sz ꝓtra tertiã ꝓcl'onẽ arguiſ ſic. nã qõ gd eſt eſt idẽ cũ eo cui⁹ eſt: eſt aũt ſubſtãtijs idẽ etiã ſecũdũ te. ſed ꝑma ſba eſt maxime ſba z maxime ens. g̃ prima ſba que eſt ſingularis maxime hz quod gd eſt. z per ꝓns eſt idẽ ſuo qõ gd eſt. ¶ P̃. illud quod ſingulare addit ad ſpẽm gcqd ſit. aut facit vnũ per ſe cũ nã ſpẽi. aut nõ. ſi non: tũc cuz illud additũ ſit de eẽntia ꝑme ſbe: ſequiſ q̃ ꝑma ſba eſt ens per accñs. z per ꝓns non gñabiſ neq̃z corrumpeſ per ſe. qõ eſt falſum. vt ꝓz ex primo hui⁹ in plogo: qz omnes generationes per ſe ſunt circa ſingularia. Si vero facit vnũ per ſe. ergo totũ illud eſt ipe ſibi vere. z ꝑ põt habere ꝑpriũm quod quid eſt. licet includat, aliud a natura ſpeciei.

Quãtũ ad 2^m ꝑ ꝑmittã aliq̃s diſtinctiõs. 2° oñdam aliq̃s ꝓcl'ones. ¶ De ꝑ ſit iſta prima diſtinctio. idẽ qñq̃z ꝓcipiſ ꝓfuſe. qñq̃z diſtincte. ꝑmo mõ ſignificat per nomẽ. 2° modo ſignificat per diffõnẽ. z ſic ꝑ mõ dicitur illud cui⁹ eſt quod quid eſt. 2° mõ dr̃ gd. vñ qõ gd eſt z illud cui⁹ eſt nihil differunt niſi in diuerſo mõ ꝓcipiendi idem. ¶ 2ª diſtinctio ſit iſta. ſicut forma põt ſumi dupl'r. ita z mã. nã mã z forma opponunt relatiue. ex 2° phi. z quot modis dr̃ vnũ oppoſitoz tot modis z reliquũ. ex primo thopicoruz. Forma aũt ſumiſ dupl'r. vel ꝓio forma ptis. vel ꝓio forma totius. Exemplũ ꝑmi. aia hois. Exemplũ ſcõi. quiditas hois que eſt humanitas. Sil'r mã dr̃ vno mõ que corrñdet forme ptis. z ſic mã eſt ꝑs eſſentialis cõpoſiti. qz ꝓſtituit cuz forma vnũ ens per ſe de gñe ſbe. Alio mõ dr̃ mã que corrñdet forme totius ꝓtrahẽs gditatẽ ad eſſe ſb. z h̃ eſt ꝓprietas indiuidualis que cũ ipa gditate ſpecifica ꝓſtituit ipſum indiuiduũ ſpẽi vnũ ens per ſe. de qua mã dcm̃ fuit. 5° h⁹. ca°. de vno. ¶ 3ª diſtinctio eſt. q̃ eoz que ſunt. q̃dã ſunt entia p ſe. q̃dã per accñs. Exemplũ ꝑmi. decẽ gña: z oẽs ſpẽs oium genez z oia indiuidua que ſunt p ſe in gñe. que. ſ. nõ includunt res diuerſoz genez. Exempluz ſcõi. oia aggregata ex rebus diuerſoz ꝑdicamentoz ſiue diuerſis noib⁹. vt homo albus. ſiue vno noie vt albũ noiet. nã albũ cũ ſit cõcretũ accñtis includit diuerſas res. ſ. ſbam z accñs. ¶ 4ª diſtinctio ſit iſta. q̃dã h̃ũt quod gd eſt ꝑ z per ſe. vt hõ z q̃libet ſpẽs cõpoſita vl'r. nã ſpẽs dr̃ h̃re quod gd eſt ꝑ z per ſe. ex h̃ q̃ gditas per nihil aliud aduenit eis: ſed alijs. ſ. indiuiduis per ipſas ꝓuenit. h̃. n. eſt h̃re aliqd ꝑ. ex ꝑ poſte. q̃dã aũt h̃ũt quod gd eſt per ſe. ſed nõ ꝑ. vt hic hõ ſingularis abſtrahẽs ab exñtia z tpe. z tale indiuiduũ eſt per ſe in gñe. qz nõ includit res diuerſoz genez. tale aũt indiuiduũ hz quod quid eſt per ſe. qz nihil icludit tollẽs vnitatẽ per ſe entis. tñ qz gditatez hz per aliud. ſ. per ſpẽm quã ptícipat. ideo nõ ꝑ hz qõ gd eſt. q̃dã tñ h̃ũt qõ gd eſt. nec ꝑ nec per ſe: ſed per accñs. vt hic hõ exñs z ens in tpe. nã tale indiuiduũ icludit aliqõ accñs ex rõnem gditatis. puta exñtia z eſſe in tpe. z alias ꝓditiones mãles q̃ tollũt per ſe vnitatẽ entis. vlteri⁹ ſi hõ albus hẽat aliq̃l'r qõ gd eſt hz ipſuz magis per accñs q̃z hic: hic hõ exñs. nã hõ albus eſt magis ens p accñs q̃z hic hõ exñs: qz icludit exñtiã. z ſi accipiaſ hic hõ alb⁹ exñs. adhuc addit aliud accñs. puta albedinem. ſi ẽt hõ albus accipiaſ vt abſtrahit ab exiſtentia: adhuc eſt magis ens per accñs q̃z hic hõ exñs. qz albedo eſt ꝓprie z vere accñs. exñtia aũt nõ eſt ꝓpr̃ accñs exñtie niſi ꝑ ut accñs alicui dr̃ large gcqd formalr̃ nõ eſt idẽ illi. g̃ hõ albus magis hz quod quid eſt per accidens: q̃z hic hõ exñs.

Be ſcõdo ſit iſta ꝑma ꝓcl'o. ¶ In dictis per ſe eſt idẽ qõ gd eſt cũ eo cui⁹ eſt. ¶ Nec ꝓbaſ ex argumẽtis phi. tum qz ſingulũ nõ videſ aliud q̃z ſuimet ſubſtãtia. ſed quod gd eſt eſt ſubſtãtia cuiuſcũq̃z extendendo ſubſtãtiã ad omne genꝰ entiuz. vt ſumitur ꝑ eſſentia cuiuslibet rei. tũ qz aliter nulla res eſſet ſcibilis: tũ qz nulla res eſſet formalr̃ ens. vnde ſcire ꝓfecte rẽ eſt ſcire ſuũ qõ gd eſt. nec aliqd eſt ens formaliter: niſi qz ſibi ineſt qõ gd eſt. vt ꝓz in textu. ¶ P̃. ſit. b. qõ gd eſt ipſius. a. tũc ſic. vel. b. includit ꝑciſe idez qõ. a. vel includit plus vel minꝰ q̃z. a. ſi idez ꝑciſe. habeſ ꝓpoſitũ. ſi minus. g̃ non eſt ꝑpriũ qõ gd eſt. nã diffõ eſt termin⁹ rei. termin⁹ aut eſt itra quez includiſ tota res z nihil eſt ex. ex gñto capl'o de termino. ſi includit plus: abijciaſ ipm additũ ab ipſo. b. z tunc qõ remanet eſt ipm. qõ gd eſt ipſi⁹. a. nihil includens plus q̃z. a. z ſic habeſ ꝓpoſitũ. ¶ Scõa ꝓcl'o ſit iſta. in dictis per accñs nõ eſt idẽ qõ gd eſt. cũ eo cui⁹ eſt. ¶ Hanc oñdo ſic: qõ non h̃et qõ gd eſt nõ eſt idẽ cũ eo. ſed ens per accñs nõ habet qõ gd eſt ꝓpter duplex ſignificare. vt dictum fuit. ergo z̃.

Ad ꝑmũ in oppoſitũ dicẽdũ q̃ carnis eſſe accipiſ ꝓio gditate. z caro ꝓio carne h̃ite materiã idiuiduale qõ eſt ꝑticulare. vult g̃ phs q̃ ipz quod gd eſt carnis in ſpẽ nõ eſt idẽ per ſe z ꝑ indiuiduo. ſicut nec indiuiduũ hz per ſe z ꝑ qõ gd eſt: eſt tñ ſibi idẽ per ſe nõ ꝑ. ſic etiã hz quod gd eſt nõ ꝑ. ex q̃rta diſtinctione. Sil'r dicendũ eſt de magnitudine z magnitudinis eſſe. h̃. n. vez eſt regulariter z vlr̃ q̃ eo mõ quo res hz quod gd eſt: hz ipm idẽ ſibi. ſi per ſe ꝑ per ſe ꝑ. ſi per ſe nõ ꝑ: per ſe nõ ꝑ. ſi ſcõm gd z ꝑ accñs. ſcõm gd z per accidẽs. ſingulũ. n. nõ videſ aliud a ſuimet ſba. etiã quod gd erat eſſe dr̃ ſinguli ſba. ſcõm phm hic in litrera. ¶ Alir̃ dr̃. q̃ quod gd eſt ſpẽi nõ eſt idẽ cũ ſingulari. qz ſingulare aliqd addidit ſupra ſpẽm. ſ. materiã indiuidualẽ. tñ ſingulare eſt idem cũ ſuo ꝓprio quod gd eſt. ¶ Ad 2^m dicendũ. q̃ phs accipit materiã que eſt ꝓprietas indiuidualis. qñ dicit q̃ in cõpõne cũ materia nõ eſt idẽ quod gd eſt: cũ eo cui⁹ eſt. z ſic ꝓcedo q̃ in talib⁹ nõ ſit idẽ per ſe ꝑ mõ ꝑpoſito. z tunc minor rõnis nõ ſumiſ ſub maiori: ſed equocat de materia. vt ꝓz: z ſic nihil mali ſequiſ. ¶ Ad 3^m ꝓcedo ꝓns. ſi illud cuius eſt gñabile z corruptibile. qz qñ ſortes gñaſ per ſe gñaſ ſuuz quod gd eſt: tñ q̃ quid eſt hois. vt hõ eſt ſpẽs: nõ gñaſ per ſe: ſicut nec ipſa ſpẽs. z hec eſt intentio phi vt in ſequẽti capl'o. vbi dicit ꝓtra platonẽ q̃ nõ generatur domus eſſe ſecundũ q̃ huius. ſed in particulari.

¶ Quedam enim z illic eadez z ex ſpermate fiunt z ſine ſpermate. Textu commenti. vigeſimotertio.

Verũ Vtrũ gñata per putrefactionẽ ſine ſpmate. z gñata per ꝓpagationẽ cũ ſpmate: diſtinguaniſ ipe in natura. ¶ Videſ q̃ ſic. nã alteri⁹ materie eſt altera forma. alioquin nõ eẽt forma ꝓpa hui⁹ materie: z tũc quodlibz ex quolibet generaretur. ſed altera eſt mã ſic generatoz. qz ꝓpagata generantur ex ſpermate: putrefacta aute non ſed aliquo corpore putrefacto. ergo habent alias formas: z per ꝓns ſpecie diſtinguuntur. ¶ P̃. generata a nã z a caſu non ſunt eiuſdẽ ſpẽi alias hõ vt videt poſſet generari ex ſpermate a ſini. z ex infinitis materijs. ſed ꝓpagata ſunt generata a natura. putrefacta a caſu: vt dicit hic in ſeptimo. ergo z̃. ¶ Contra. phus ſeptimo methaphiſice qui dicit: q̃ eadem ſunt que fiunt ex ſpermate z ſine ſpermate.

Rñdeo Una eſt opinio Auicẽne vt ſibi ponit cõmẽtator octauo phiſicoz. cõmento. 46°. q̃ oia q̃ generãt ex ſemine eadẽ ſpecie põt ꝑ putrefactionẽ ſine

semine generari. que opinio cõiter nõ tenet: qz tũc aialia p-fecta. puta hõ equus z hȝ possent per putrefactionez gñari sine ꝓpagatione. quod est absurdum. z de hoie ꝓtra fidem.

Alia est opinio in extremo que est cõmẽtatoris in octauo phisicoꝝ. cõmẽto. 46°. qȝ eadẽ scõm spẽm nõ gñant ex spmate z sine spmate. Cuiꝰ ꝓbatio est: qz vnius nature vnus dz esse modus cõicandi. que g̃ hñt diuersos modos cõicandi sunt alterius nature. z per ꝓns alteriꝰ spẽi. sed ꝓpagata z putrefacta sunt hȝ. ergo zc̃. maiorẽ ipse ꝓbat per rõnes positas in pede. ¶ Sed ꝓtra illã opinionez arguit̃ p Augustinũ tertio de trinitate. capl'o. 9°. dicẽtẽ oppositũ. Cuius rõ est ibidẽ. qz generatũ per putrefactionez ꝓpagat alia ſtez ꝓpagantia. z tunc sunt vniuoca gñans z gñatuz a se. g̃ ꝓpagata z gñata per putrefactionẽ sunt vniuoca z eiusdez spẽi. añs pz in apibꝰ: z in muribꝰ: z hȝ. z euidẽter pz de plãtis: qz plante equoce gñate. i. nõ de semine: postea ꝓducunt semẽ vniuoce ex quo generant̃ alie plante eiusdẽ spẽi. ¶ Ꝯ. ipse cõmentatoꝛ videt sibi alibi ꝓdicere. nã 2° de celo z mũdo. cõmento. 14. ꝓcedit qȝ in accñtibus nõ est semp gñatio ab vniuoco. z ponit exemplũ de caloꝛe. nã calor gñat̃ equiuoce ex motu z cõcursu radioꝝ gñat̃ ẽt vniuoce a caloꝛe in substãtijs. ¶ Dicit etiã 2° celi z mundi. cõmẽto. 11°. qȝ exitꝰ ignis a lapide nõ est de caꝰ trãslationis. sed de capl'o alterationis. ſ̃ est. nõ gñat̃ per trãslationẽ: ſz per alterationẽ. gñatur ẽt ignis per motũ localẽ. vt ipse dicit 2° metha. cõmẽto. 36. z pz ꝑ metheo. de gñatione ipressionũ ignitaꝝ. sed oia ꝑ dicta gñata equoce sunt eiusdẽ spẽi cũ gñantibus vniuoce. g̃ zc̃. ꝓbatio assumpti. qz hñt easdẽ opationes z circa eadez oba. ab eisdẽ etiã ꝓseruant̃ z ab eisdẽ coꝛrumpunt̃. eosdẽqz motꝰ hñt siue q̃ztũ ad sursum. siue q̃ztũ ad deoꝛsum. siue q̃ztũ ad motũ ꝓgressiuũ. z eadẽ hñt organa motꝰ ꝓgressiui. ex vnitate aũt motꝰ ꝓcludit pȳs ꝑ de celo z mundo vnitatẽ nature. z idẽ cõmẽta. cõmẽto q̃rto dicit. qȝ motꝰ vnus nõ ꝓuenit nisi ex vnitate nature. ¶ Confirmat̃. qz vt dr ꝑ de aia. membra leonis nõ differũt a mẽbris cerui: nisi qz aia differt ab aia. z aliqua sic z sic generata hñt membra eiusdẽ spẽi. pz de muribus. z apibus. z hȝ. ergo hñt aiam eiusdẽ spẽi. z per ꝓns eã dẽ nãm. z gñat̃r quecũqz pñt ꝓcludere vnitatẽ specificã siue sumptã ex actibus siue opationibus concludũt ꝓpositũ de vnitate specifica sic z sic gñatoꝝ. ¶ Ꝯ. sibi ꝓtradicit magister suus Aristo. hic in septimo. z paꝛ inferius. vbi vult. qȝ sicut aliqua fiunt ab arte z a casu. qñ. ſ. principiũ est in mã siue arte: qȝ esset principiũ motꝰ factionis si idez fieret ab arte. ita vult qȝ quedã nãlia fiant a nã z a casu. q̃dã non. ibidez vult cõmẽta. qȝ illa pñt gñari sine semine. z per ꝓns scõm ipsum equiuoce. in quoꝝ mã põt induci vtute celesti aliqua virtꝰ filis virtuti in ꝓpagatis. ¶ Ad eiꝰ rationẽ dicendũ. qȝ assumit maiorẽ falsam. ſ. eiusdẽ nature nõ põt esse nisi vnus modus cõicandi. Ad ꝓbationes eius dicetur statim.

Est ergo tertia opinio quã teneo. qȝ ꝓpagata z putrefacta sunt eiusdẽ spẽi: ꝓpter rõnes ꝓtra cõmẽtatoꝛem adductas. nec teneo cũ Auicẽna. qȝ oia aialia pñt vtroqz mõ gñari. nihil. n. vniuoce gñabile est gñabile equiuoce. nisi fit ita imperfectũ qȝ tã cũ vniuoca q̃z equoca sufficiant ad eius generationẽ. z ideo imperfecta entia vt sunt plante z quedã alia pñt vtroqz mõ gñari. ſ. vniuoce z equoce. pfecta aũt nõ.

Ad pȝimũ in oppositũ. cũ dr. qȝ alteriꝰ mãe est altera forma. dicẽdũ qȝ vt pz 5° huiꝰ. caꝰ. de cã. mã est ex qua fit aliqd. cũ ifit. z addit cũ ifit: ad dr̃iam oppoſiti ex q̃ trãsmutato z corrupto fit res. nõ tñ iexistit rei fcẽ. Si g̃ itelligas qȝ forma eiusdẽ rõnis est mãe eiusdẽ rõnis loquẽdo ꝓpe de mã que est iexñs rei. ꝓcedo. ſz si accipis mãz ꝑ oppoſito ex quo corrupto gñat̃ oppositũ: tũc nego. ignis eni eiusdẽ spẽi generat̃ siue ex aere corrupto siue ex aq̃ corrupta seu ex quocũqz alio corrupto. in ꝓpagatis aũt z putrefactis est mã eiusdẽ rõnis ꝑmo mõ. sed non secundo modo. ¶ Ad aliud. nego maiorez qz sicut patet ex textu pȳi eadem possunt fieri vtroqz modo. ſ. a natura z a casu.

¶ Et gñationes aũt naturales he sunt quaꝝ gñatio ex natura est. hoc ãt ex quo fit quã dicimꝰ materiã. hoc ãt a quo eoꝝ q̃ natura aliqd sunt hoc ãt aliqd: hõ vel plãte. vel aliqd aliõ taliuz q̃ marie subas dicimꝰ esse. Textu cõmenti vigesimiseꝛcundi. Itẽ textu cõmenti vigesimiseptimi. Palaz igitur ex dictis: qz qȝ quidẽ vt spẽs: aut vt sba dicitur non fit. synodus autem secundum hanc dicta fit. zc̃.

Queriť Utꝛ tñ cõposituz ex mã z foꝛma gñet̃ per se ꝑ. videtur ꝑ qȝ nõ. nã illud nõ ineſt alicui ꝑ: qõ tñ ineſt sibi scõm vnã ptem. ex qnto z sexto huiꝰ. sed gñatio iest scõz vnã ptẽ tñ. ſ. rõne foꝛme. nihil. n. cõposituz realr̃ hz esse post nõ esse nisi forma. ergo cõpositũ non gñat̃ per se ꝑ. ¶ Ꝯ. qȝ non tñ compositũ arguit̃ sic. forma per se gñat̃. ergo non tñ cõpositum. ꝓña pz. ꝓbatio añtis. tuz ꝑ qz mutatio nõ denominat̃ nisi a per se termino. aliogn denominaret̃ a re cuiuslibet gñis cũ possit esse ad rẽ cuiuslibet gñis per accñs. ſz gñatio nãlis denominat̃ a forma. nã forma est nã. ex 2° phi. Et ibidez dr̃ qȝ gñatio est nãlis qz est via in nãm. sed nõ in nãz que est mã: qz mã periſtit. nec in cõpositũ qz cõpositũ non est nã ſz hñs nãm vt ibidẽ dr̃. ergo dr̃ nãlis qz est in nãm que est forma. g̃ forma est per se terminus eiꝰ. Tũ scõ. qz qõ de nouo hz esse post nõ esse: illud per se gñat̃. ſz forma sola est hȝ. qz tota mã ꝑsupponit̃. z in cõpoſito, nihil est nãi mã z forma. g̃ forma per se gñat̃. ¶ Ꝯ. mã per se gñat̃. non g̃ tñ cõposituz. ꝓña est euidẽs. ꝓbatio añtis. tũ ꝑ qz. 8°. huiꝰ. caꝰ. ꝑ pȳs vocat mãm gñabilẽ z coꝛruptibilẽ in istis inferioꝛibꝰ. Tũ secundo qz 3° phisi. post datã diffõnẽ motꝰ exemplificat de gñatione z coꝛruptione dicens qȝ gñatio est actꝰ generabilis inquantũ generabile. z coꝛruptio actꝰ coꝛruptibilis inquantũ coꝛruptibile. illud aũt cuiꝰ est actꝰ: est ipsa mã. ergo mã est gñabilis z coꝛruptibilis. ¶ In oppositum est pȳs in littera.

In ista qõne ꝑ ꝑmittã aliqs distinctionez. 2° oñdaz aliqs ꝓnes. ¶ Quãtũ ad ꝑmũ fit ista ꝑma distinctio. qȝ cũ gñatio fit q̃dã mutatio põt cõparari ad duo. ſ. ad sbm in quo est z qõ trãsmutat̃. z ad terminũ ad quez z qui ꝓducit̃. ¶ 2ª distictio fit ista. qȝ terminare aliqd põt esse duplr̃. sic z agere. ſ. vel in rõne quo. vel in rõne qõ. Exẽpluz de agere. hõ itelligit vt qõ. sed itellectꝰ hois vt quo. exẽplum determinare. filiꝰ determinat dependentiam pris vt qõ. sed filiatio vt quo. Silr̃ in ꝓpoſito. terminꝰ gñationis põt itelligi vel de termino formali quo. vel de termino qõ. dr̃ aũt terminꝰ qõ ipȝ cõpositũ. ſz dr̃ terminꝰ quo illud quo cõpoſitũ est formalr̃. siue subalr̃. siue accñtalr̃. iste terminꝰ est forma. ſ. terminꝰ formalis quo. ¶ 3ª distinctio fit ista. qȝ hȝ qõ dicit ꝑ accipit̃ ab. 4ri. duplr̃. vno mõ accipit̃ ꝑ vt distinguit̃ ꝓtra ptẽ. vt sic illud dicat̃ alicui iesse ꝑ. qõ sibi nõ iest scõz ptẽ ſz ꝓz totũ. hȝ mõ loquit̃ 4ri. 5° phi. capl'o ꝑ. vbi distinguit mouer̃ in per se ꝑ. z ꝓz ptẽ. z per accñs. pz ibi. Itẽ 6° phisi. eodem mõ accipit̃ ꝑ. vbi dicit qȝ si aliqd mouet̃ ꝑ in aliq̃ tpe. mouet̃ in q̃libz pte tpis illiꝰ. qȝ si nõ. nõ mouet̃ ꝑ in illo tpe. ¶ Allio mõ accipit̃ ꝑ vt dicit cãlitatẽ ꝑsciſaz. Exẽplũ. triangulus hz tres ꝑ. qz hz in se cãz ꝑsciſaz z adeq̃tã passiõis talis. hȝ mõ loquit̃ 4ri. de ꝑ in ꝑmo post. capl'o de vl'i. vbi diffinit vle. qȝ est per se ꝑ z de oi z ꝓz qȝ ipȝ. ꝑmũ ꝑ dicat̃ q̃ztatiuũ z fit. a. 2m ꝑ dicat̃ qditatiuũ z fit. b. ¶ Differũt aũt hec duo ꝑ triplr̃. ꝑma dr̃ia est qz iesse aliqd alicui solũ per ptẽ repugnat. z nõ repugnat. b. Exẽplũ. hr̃e tres angulos iest triãgulo. z rifibile hoi per ptẽ. qz per suã formã siue dr̃iaz specificã. z tñ ꝑmo

ineſt triangulo:non ꝑmitate.a.ſed ꝑmitate.b.rō huiꝰ eſt qꝛ pars in exēplo dato nō hꝫ rōnē qō.ſed quo.alr nō ꝓueniret ꝑmo toti ꝑmitate.b. ¶2ª oria eſt que ſequit ex ꝑma.qꝛ qō ineſt alicui ꝑmo.a.remouet ab eo ſi remouet ab aliq̄ quod eſt aligd eiꝰ:exēplū.hō nō ſanat ꝑmo.a.ſi manꝰ eiꝰ nō ſanat. rō huius pz ex ꝓdictis.ſed qō ineſt alicui ꝑmo.b.nō remouetur ab eo ſi remoueat ab alio.nō ſoluꝫ qō non eſt aliquid eius ſed etiā qō eſt aligd eiꝰ.exemplū.riſibile ineſt hoi ꝑmo.b.tñ riſibile nō remouet ab hoīe ſi remoueat ab aſino qui nō eſt aligd eius: vel ſi remoueat a pede hois qui eſt aligd eius.Silr hꝫe tres angulos nō remouet a triāgulo ſi remouet a circulo qui non eſt aligd eius:vel ab hꝫ angulo:qui eſt aligd eiꝰ vel ab illo. ¶Tertia oria eſt que ſequit ex ꝓdictis qꝫ gcgd ineſt alicui ꝑmo.a.cōparat ſicut paſſio hōgenea ad ſubm hōgeneū:qꝛ reſpcū talis ꝓdicati ſic inexñtis ptes ſunt vnius rōnis.Exemplū:ſi hō mouet ꝑmo.a.motꝰ eſt qdam paſſio hōgenea:z homo ſilr eſt ſubm hōgeneū vt ſic:qꝛ vnifoꝛmiter totus homo z ptes hois mouent:ſꝫ qō ineſt alicui ꝑmo.b.nō opꝫ ſic eſſe:imo ſubm z paſſio vident etherogenea.hꝫe nāq; tres angulos nō vnifoꝛmiter ineſt triangulo z partibus:imo nullo mō ieſt ptibꝰ p ſe ꝑ:ſꝫ oīno per accñs.

Quantū ad ſcām ſit iſta ꝓma ꝙcl'o.materia gñat z coꝛrumpit ſubiue.hanc ꝓbo ſic.ois forma alicui formalr inexñs per necitatē denoiat ipꝫ cui inexiſtit impoſſibile.n.eſt albedinē eſſe alicui formalr niſi illud formaliter ſit albū.ſꝫ gñatio formalr ineſt materie qꝛ mā eſt ſubm gñationis.ergo nec̄io gñatio denoiat māz.z per ꝓns mā generat ſubiue. ¶Ꝑ.ois mutatio eſt actꝰ entis in potentia vt ſubi.ex 3° phi.ſed generatio eſt quedā mutatio.ergo gñatio eſt actꝰ entis in potentia vt ſubi:ſbm aūt gñationis eſt mā.ergo gñatio eſt actꝰ māe.z per ꝓns mā gñat vt ſubm. ¶Ꝑ.gñatio eſt de nō ſubo in ſbm ex.5° phi.tūc ſic.gcgd mutat a nō ſubo in ſbm generat.ſed mā mutat de nō ſubo ad ſbm.puta a non igne ad ignē.ergo mā generat. ¶Silr pōt argui de coꝛruptione que eſt mutatio a ſubo in non ſubm. nam mā ſic mutat z per ꝓns coꝛrūpit vt ſubm. ¶Ꝑ.Ari.5° phi.pbans qꝫ gñatio nō ſit motꝰ arguit ſic.qō gñat non eſt. qō mutat eſt.ergo gñatio non eſt motꝰ.qro pro quo accipit in maiori ly qō gñat:non pro termino qꝛ minor eſſet falſa. nā in hꝫ nō diſtinguit gñatio a motu.qꝛ ſic̄ terminꝰ gñationis nō eſt.ſic nec terminus motꝰ.ergo accipit pro ſubo.ſed ſbm gñationis eſt mā.ergo mā gñat. ¶2ª ꝙcl'o ſit iſta qꝫ mā nec gñat nec coꝛrūpit terminatiue.hāc ꝓbo ſic.oē qō natura liter gñat z coꝛrūpit vt terminꝰ hꝫ materiā ptē ſui.ergo z c̄. maior pz hic in ſra z ex ꝑmo phi.nam materia eſt ex qua fit res cū inſit.ꝓbat etiā rōne qꝛ oē qō generat aut coꝛrūpit vt terminus eſt poſſe eſſe vel nō eſſe de potētia intrinſeca.vt pz ex ſcō de gñatione.ergo qō per ſe generat aut coꝛrūpit hꝫ per ſe principiū quo pōt eſſe z nō eſſe:z illud eſt mā vt dcm eſt ſupra z dicet infra in hꝫ eodē ſeptimo.mi. principalis pz: qꝛ alr eſſet ꝓceſſus infinitus in materijs. ¶Ꝑ.oē gñabile z coꝛruptibile vt terminꝰ eſt in potētia alicuiꝰ ſubi.ſed mā nō eſt hꝫ qꝛ ꝑmū potētiale in nulliꝰ eſt potētia.qꝛ iā nō eſſet primū potētiale.ſed mā eſt ꝑmū ꝓncipiū potētiale.z pm ſubm ex ꝑmo phi.z ꝑmo de gñatione. ¶Cōfirmat.qꝛ illō quod ſupponit in oi actione nāli.z illud ad qō ſtat reſolutio ois gñationis z coꝛruptionis ipoſſe eſt generari vel coꝛrūpi:ſed materia eſt hꝫ nā ipa ſupponit in oi actione nāli.ex primo phi.z ad ipſam reſoluit ois coꝛruptio z gñatio ex primo de gñatione.ergo ipoſſe eſt ipſaz generari vel coꝛrūpi. ¶3ª ꝙcl'o ſit iſta.forma nullo mō eſt terminꝰ gñatiōis per ſe.ꝑmo.hāc ꝓbo ſic.oē qō per ſe gñat vt terminus.gñat ex mā que eſt poſſui vt ꝓbatū eſt in ꝑma ꝙcl'one.ſed forma nō hꝫ mām ptez ſui.aliogn eſſet ꝓceſſus in ifinitū in formis.z in materijs ergo forma nō eſt per ſe ꝑmo terminus gñationis. ¶4ª ꝙcl'o ſit iſta.forma eſt terminꝰ formalis quo gñatiōis.ꝓbatio hꝰ. illud quo formalr eſt z exiſtit terminꝰ gñatiōis p ſe ꝑ eſt terminꝰ formalis quo gñatiōis.ex ꝑ articulo.ſed forma eſt hꝫ. pz de ſe.ergo z c̄. ¶Quinta ꝙcluſio ſit iſta.cōpoſitū ex materia z forma nō generat per ſe ꝑmo ꝑmitate.a.hāc oīndo ſic. nā illud nō ineſt alicui ꝑmo.a.qō ineſt tm̄ ſcām ptē.vt pz ex ꝑmo articulo.ſꝫ gñatio ineſt cōpoſito rōne forme tm̄.nihil.n.cōpoſiti ſimplr hꝫ eſſe pōſt nō eſſe niſi forma ſola.ergo cōpoſitū nō gñat per ſe ꝑmo.a. ¶Sexta ꝙcl'o ſit iſta cōpoſitū ex mā z forma generat ꝑmo ꝑmitate.b.hanc oīndo ſic.illud ineſt alicui per ſe ꝑmo.b.qō ineſt ſibi per cām ꝓciſaz que eſt aligd eiꝰ.vt pz ex ꝑmo articulo.ſed gñari ineſt cōpoſito per formā que eſt quo.ſic̄ riſibile ineſt hoi per formā ꝑpriā que eſt quo z aligd eius. ¶Ꝑ.oē illud qō fit ex mā que eſt pars ſui.generat per ſe ꝑmo.ſꝫ cōpoſitū eſt hꝫ.ergo z c̄.ma.ꝓbat. oē illud qō per ſe fit eſt poſſe eſſe z nō eſſe potētia intrinſeca. ergo hꝫ principium intrinſecū quo pōt non eſſe z eſſe.illud eſt materia minor patet.qꝛ ex hoc compoſitū eſt compoſitū qꝛ habet partē potentialem z actualē. pars aūt potentialis eſt materia.ſic ergo patet quid dicendum ſit.

Ad primū dicendū qꝫ ꝓcedit de primitate.a.z ſic ꝓceſſuꝫ eſt in quinta ꝙcl'one qꝫ cōpoſitū nō generat per ſe ꝑmo. ¶Ad 2m ne°.añs.Ad ꝓbationē primā dicendū qꝫ generatio dī naturalis ꝑmo qꝛ eſt via in ens naturale qō eſt cōpoſitū.ſcḋario vō qꝛ eſt via in formā que eſt natura.quando ergo dī qꝫ generatio dī naturalis qꝛ eſt via in naturā que eſt formali:qꝛ nō dicit cām.imediatā ſed remotā. ¶Ad ſcḋam ꝓbationem dicendū qꝫ maior eſt vera de eſſe cōpoſito ex potentiali z actuali.tunc ad mi.dico qꝫ totū cōpoſitū hꝫ eſſe poſt nō eſſe: eſſe aūt forme nō acquirit per generationē inquantū forme ſed inquantū cōpoſiti: z ideo per accñs.vt patet in lra hic. ¶Ad 3m principale nego añs ſi intelligas qꝫ mā per ſe generet vt terminus.ad probationē pz qꝫ oſtendunt mām generari vt ſubiectuz.z hoc cōceſſum eſt in prima concluſione:non tamen ſic querit queſtio.nec Ariſto.hic in littera.

¶Verū igit eſt quedaz ſpera ꝑter has aut domus ꝑter lateres aut nunq̄ facta eſt:ſi ſic erat hoc aliquid:ſed qꝛ tale ſignificat.hoc autem z determinatum nō eſt.

Queritur Utꝛ rō phi.ꝙcludat ꝓtra ꝓlatonem.ſ.qꝫ ſi ydee vel forme ſeparate ſunt cauſe generantes qꝫ genitum nō erit hoc aliqd.naz forma in cōpoſito eſt principiū generandi compoſitū qō eſt hoc aliquid.ergo ſi per ſe eſſet idem ageret.ꝓna patet a ſimili.nā calor calefaceret ſilr ſeparatus ſicut cōiunctus. ¶Ꝑ.nullum agens particulare agit niſi mediantibus qualitatibus actiuis z paſſiuis.ergo nullum tale agens inducit formam ſubſtantialē.z per ꝓns inducit ab aliqua forma ſeparata.ꝓſequentia ꝓbat qꝛ nullus agens inducit aliquid pfectius z nobilius qꝫ ſit forma per quaz agit.omnis aūt forma ſubſtantialis eſt nobilior quacūq; qualitate actiua z paſſiua. ¶Ꝑ.oia que generantur: generantur ab vniuoco vt pz hic in littera.ſed in putrefactis nō eſt generans vniuocū niſi ſit aliquod vniuocuz ſeparatū.ergo z c̄. ¶Ꝑ. conſequentia Ari.non valet.nā aia intellectiua non eſt a generante ſed a creante qui eſt pura forma ſeparata.z tamen genitum eſt hoc aliquid:non ergo valet conſequentia commen.z Ariſto. ¶Contra ꝓbs hic in littera.

Rñdetur hica cōmen.cum magiſtro ſuo qꝫ ratio valet.quod ꝓbat tripliciter primo ſic.agens imateriale non dependet a materia in agēdo.ſed ydea ſeparata ſi ponitur eſt pura forma.ergo agens imateriale non dependet a materia in agendo.tunc ſic.vel producit ſibi ſimile.vel non:ſi ſic.habeꝫ propoſitum.qꝛ ſicut ydea non eſt hoc aliquid ſic nec generatū eſt hoc aliquid.Si nō. hoc habet eſſe propter defectum ex parte materie.qꝛ idem ſemper facit idē:ſecundo de generatione.ſed materia circū

scribit a tali agẽte. si ergo gñans est forma tm̃. ergo z genitũ: z nõ erit hoc aligd sicut nec gñans. ℂ Ꝑ. si genitũ est hoc aliquid. ergo gñat per trãsmutationẽ mãe. ergo gñans erit cõpositũ z nõ forma tm̃. ꝓbatio ꝓñtie. qz pura forma nõ põt trãsmutare mãm. si ḡ gñans nõ est hoc aligd z cõpositus. ḡ nec genitũ. ℂ Dr̃ ad hoc q ydea in gñatiõe nõ hz rõnẽ disponẽtis sz introducẽtis formaz. ita q in gñatione opz dare duplex agẽs cõpositũ disponẽs mãm z aliud inducẽs formã qõ est pura forma. nã sola fora põt inducere formã. ℂ Danc rñsionẽ excludit cõmẽ. duplr tũ qz seqret q genitũ esset duo in actu. exquo respectu ipsi ponunt duo agẽtia. vnuz. s. disponẽs mãm aliud inducens formã. tũ qz vnus effectus ꝑm q vn⁹ gñaret a duob⁹ agẽtib⁹. z hec est 3ª rõ cõmẽ. que pcedit ex vnitate cõpositi excludendo ꝑdictã rñsionem. sed iste rõnes nõ ꝓcludunt. ℂ Prima nõ concludit. qz assumit falsum in maiori. s. q agens qõ nõ est in mã non dependet in agendo a mã. qz omne agens citra ꝑmũ regrit mãm in quã agit z tñ est aliqõ agens imãle ꝑter primũ. ℂ Scõa etiaz ratio assumit ꝓpõnẽ falsam. s. q imãle nõ potest trãsmutare mãm. ℂ Tu ꝑmo. qz si sic ꝑma cã nõ posset trãsmutare mãm. ꝓñs est falsuz. qz gcgd põt cã scõa effectiua põt z ꝑma. ꝓñtia pz. qz ꝑma cã est maxime imãlis z nullũ imãle est ita separatũ sicut ꝑma cã. ℂ Tu 2° qz impole est aliquid trãsmutare aliud per medium nisi trãsmitet mediũ. sicut cõmẽ. in fine istius cõmẽti. d. q forma separata põt trãsmutare mãm mediante corpore celesti. ergo põt trãsmutare illud corpus medium alias pcederet in ĩfinitum. z illud corpus mediuz est mãle vt nũc suppono. ℂ Tum 3° qz ex dictis ꝓpri⁹ ꝓdicit sibi. dicit. n. q corpora celestia in illis que gñant ꝑ putrefactionez dant eis aligd loco seminis. sz corpa celestia sunt forma ita q nõ est ibi mã receptiua forme sbalis ꝑm ipsum in de sba ozbis. ḡ sola forma põt trãsmutare mãz ℂ Ad 4° qz trãsmutãs trãsmutat inq̃tũ est in actu. ex 6°. hui⁹. z inq̃tũ tale accidit sibi hr̃e ꝑn̄m potẽtiale. ergo accidit trãsmutãdi hr̃e mãm z eẽ cõpositũ. ℂ 3ª rõ assumpta ex ipugnatiõe rñsiõis nõ valet. vñ ꝓtra ꝑmũ arguit sic. mã est a deo. qz ingñabilis z icorruptibilis. forma aũt a gñante pticulari. ergo cõpositũ seu mã z forma erũt duo in actu. nõ valet q sint duo in actu. qz tota mã est in poª z actª seu forma aduenies facit vnũ in actu. ℂ Cõtra 2m arguit sic. in causis eẽntialr ordinatis opz oẽs simul ꝓcurrere ad effectũ. vt oñsuz fuit 2°. huiª. sz aliqs vnª effectª est ab agẽte pticulari ergo idẽ erit effectª ab oibª causis vlibª eẽntialr ordinatis. z veriª ẽt q̃z ab illo pticulari. nõ ergo est incõueniẽs aliquẽ vnũ effectuz actu eẽ a duobª agẽtibª. imo hoc est necciũ. sz forte diceret plato q agens disponẽs materiam z agens includens formam sint agẽtia essentialiter ordinata.

Dicendum alr ḡ ad qõnem q pbs ꝓbat ydeas nõ eẽ necias ad gñationẽ nõ qz sint poles. sz qz nõ sunt neccie. z hoc sufficit pbo. q aurez nõ sint neccie. ꝓbat qz nunq̃z ponẽda sunt plura vbi vnuz sufficit. ex primo phi. ꝓtra anaxagoraã. sz gñatio vniuoca põt salvari sine ydeis. ergo nõ opz ydeas ponere pp gñationẽ. nõ tñ ꝓbat. p. q ydee nõ sint. z hoc sonat lr̃a. dicit. n. z si sint ydee ꝑter singularia nihil vtiles eẽnt ad generationẽ. vñ nõ vult eas simplr nõ esse. sed q propter generationẽ vniuocã non est necesse eas ponere.

Ad primũ in oppositus posset negari ꝓñtia. s. q si forma in composito est ꝑnm gñandi cõpositũ: ergo silr si per se eẽt. nõ sequit q si est per se separata q possit eẽ ꝑnm. qñ enim est in cõposito est tñ ꝑnm quo. z nõ est ꝑnm quod. forma enim sic est ꝑnm quo q non qõ. ℂ Aliter posset dici q pp ꝓbationez que adducit de calore separato. s. q non est impossibile formã separataz esse ꝑnm gñandi cõpositum. tñ nõ est necessariũ z hoc ꝓbat ratio. z hoc sufficit pbo ꝓtra platonẽ vt dictuz est. ℂ Ad 2m lz nullum particulare agens agat nisi mediantibus qualitatibª actiuis z passiuis. non tamen est intelligendum q qualitates actiue sint imediatũ ꝑnm agendi formam sbalem. nulla enim qualitas attingit terminũ gñationis sbalis sed soluz alterationẽ z dispõnem mãe ꝓcedente forme inductionez. z pro tanto agens gñans dr̃ agẽs mediantibus qualitatibus talibª. ℂ Ad 3m dictũ est in sniando lr̃az. q oia aliqualiter sunt ex vniuoco. qz agens vel hz formam quaz ꝓducit formalr̃. z tunc est gñatio simplr vniuoca. vel hz eaz tñ virtualr̃. z tũc est vniuoca hz qd. z sic vniuocatio gñatiõis põt salvari etiã in putrefactis sine põne ydeaz. ℂ Ad 4m concedo argumentum qz non ꝓbat aliud nisi q genitum. z hoc aliquid potest esse a pura forma. ꝓñtia tñ pbi est bona mõ ꝑpositio. qz sufficit pho q si genitũ est hoc aligd z compositum. nõ opz gñantem esse formam separatam. sed sufficit ipsum generans esse compositum.

ℂ Dubitabit autem aliquis quare alia fiunt z a casu: vt sanitas: alia non: vt domus. ꝛc. sic tamẽ vtiq̃ ignis ꝓp hoc ꝛc.

Querit Utrũ in mã rei nãliũ fit aliqua pars formе gñande cogens ad cõpositi gñationez. vel aligd qõ fit trãsmutabile i formã. vr̃ q sic. nã cõmẽ. 8°. metha. d. q ex actu z poª nõ fit vnũ nisi per agens extrahens ad actum. qõ nõ largit ei multitudinẽ sz pfectionẽ. dicit etiã in eodẽ octauo. q illud qõ est in actu. nõ est aliud ab eo qõ est in poª. sz illud qõ fuit in poª est i actu z nõ sunt duo diuersa. sz si nihil forme ꝑexisteret in mã agẽs extrahẽs vel educẽs poam ad actũ nõ tm̃ largiret pfectionẽ sz multitudinẽ. ℂ Itẽ illud qõ est i poª. z illud qõ est in actu essent aliqua duo diuersa cuiª opositũ ait cõmen. ℂ Cõtra phm hic in lr̃a. d. q sicut domus fit tm̃ ab extra sic tm̃ vtiq̃ z ignis ergo. respectu ignis nullum ponitur actiuum intra passum. sed solum sufficit ipsa materia. ergo nihil aliud ꝓexistit.

Respondeo circa istam qõnez quida m dñt q sic z gdã q nõ. ꝓ° ergo pars affirmatiua ptractabit. 2° pars negatiua declarabit. ℂ Quãtuz ergo ad ꝑmã dr̃ q in mãm aligd tale ꝑexistit. qõ ꝓbat duplici via. ꝑma sumit ex pte vitãde creationis in gñatiõe nãli. 2ª ex pte saluãde nãlitatis. Ad hoc enim q forma nõ fiat de nihilo nec creet ponit aligd in mã ꝑexistens. ex quo fiat forma. Ad hoc etiã vt gñatio fit nãlis z nõ violenta ponit illud eẽ actiuũ coagẽs extrinseco agẽti. ℂ Ex ꝑma via ar. sic. si nihil ꝑexigit in mã quod in formam nãlẽ transmutet ergo ꝓductio formе nãlis nõ erit gñatio sed creatio. ꝓñs est falsum. ergo z añs. ꝓñtia ꝓbat. qz creatio est de nihilo factio. sequit. etiã eadẽ rõne q qñ forma nãlis corrũpit q anihilatur. qz vnde res icipit in idẽ redit z resoluit. ergo agẽs nãle posset creare z anihilare quod falsuz est. ℂ Ex 2ª via ar. sic. si nihil in mã ꝑexigit. ergo gñatio formе nãlis nõ erit nãlis. ꝓñs est falsuz. ergo z añs. ꝓñtia arguit. tũ ꝑmo. qz hic in lr̃a dicit q a nã fiunt in quorũcũq̃ mã est aliq̃ pars forme que sic mouet mãm sicut mouet ab extrinseco. auctas est exꝑssatum 2°. qz oẽs mã nãlis hz ꝑnm itrinsecũ actiuũ nãle. qz nã est ꝑnm motª z getis eiª in quo est. ex 2° phi. z per hoc dr̃nt nãlia ab artificialibª. vt ibidẽ dr̃. sz illud ꝑm non est forma inducẽda. qz nõdũ est. nec mã. qz eiª nõ est agere. ergo aligd trãsmutabile in formã. tũ qz violentũ est cuiª ꝑnm est ab extra nõ ꝓferente vim passo. ex 3° ethi. si ergo nihil est in mã coactiuũ gñationis forme. nullã vim ꝓfert passum. sequit ergo q gñatio ista eẽt violẽta nõ nãlis. tale aũt ꝑexactũ dñt q est in mã a creante non a gñante. z est coeuũ materie ex quo postea fit forma nãlis. z illud quidã eoz vocãt inchoationẽ formе. qdã partẽ formе gñande. quidam formã imꝑfectam. qdam rõnem seminalẽ. qdam potentiam actiuam materie ꝑm ponẽtes illud coagere extrinseco agenti. qdam vocant illud purum potẽtiale. ℂ Unde hec opinio tenens

partē affirmatiuā hȝ gnqȝ modos dicēdi.prim⁹ modus dicendi est.q̄ in mā est vna forma gn̄alis concreata ipsi māe. que est rō seminalis respectu gn̄is primi ꝛ vlterius alioruȝ sequētiū vsqȝ ad formā spēi spālissime. vñ cōmē.ꝑmo phi. dicit q̄ mā ꝑmo recipit formas vles ꝛ sic deinceps. ¶Sed ꝓtra.q̄ forma gn̄is ꝑoris vel est pars forme gn̄is posterioris vel nō puta q̄ forma ſube fit pars forme corporis.ꝛ sic deinceps.si nō est pars.ergo nō euaderet creationem.q̄ forma corporis erit nō de aliquo sui.si sic.ḡ forma prior eadem nūo realiter est pars formaꝝ ꝑiaꝝ sibi mutuo per gn̄ationem succedentiū.qđ vī impoſe.ꝓn̄tia pȝ.q̄ illa forma ꝑmanet p te.ꝛ est vna in vna mā. ¶Ꝑ.per gn̄ationē nālez vel aligd noui ꝓducīt vel nihil.si aligd.ergo non euadet creationē.q̄ illud q̄ztūcūqȝ modicū fiet de nō aliquo.Si nihil. ergo erit nulla gn̄atio.sed erit qȝlibet in quolibet.ois enim ꝓductio noua hȝ terminū nouū. ¶Scōs modus dicēdi est qui ponit respectu cuiuslibet forme ꝓpriam inchoationez. ꝛ ideo tot quot sunt forme educibiles de poª materie.ꝛ illā inchoationē dñt eē creante ꝛ eā vocant partē forme vel forma incōpletaz que pficīt a gn̄ante. ¶Cōtra.q̄ro qūo ex pte ꝑcedēte ꝛ pte sequēte fiat vnū.q̄ vel sicut ex poª ꝛ actu.vel sicut ex partibꝰ hōgeneis eiusdē rōnis.nō ꝑmo°.tum q̄ forma est actus.tum 2°.q̄ forma pfecta ex illis ptibꝰ cōpōsita non esset simplex.nec 2° mō.q̄ vel pars aduenīēs imediate educeretur de poª.materie vel mediante ꝑma.i.de poª prime.si primuȝ.frustra ponīt ꝓp vītandū creationem.q̄ sine illa eque imediate educerēt.si 2ᵐ.ꝓtra.ꝑmo q̄ ipoſe est duas partes forme eiusdē rōnis sic ſe hꝫe q̄ vna sit terminus ꝛ alia ſbm trāsmutationis.tū 2°.q̄ q̄cūqȝ poª actiua eque respicit qȝlibet in quo saluaī rō obiecti ꝑmi.ergo poª gn̄atiua eque poterit in partē ꝑexistentē sicut in partē subsequentem exquo ponunt eiusdē rōnis.imo plus cū pars ꝑexistēs sit impfectiōr sequēte.ergo ꝑma pars nō erit ingn̄abilis nec coeua. ¶Ꝑ.illud inchoatiuū itrinsecū ꝛ actiuū vel est efficiens per se actiuū ad gn̄ationem vel nō.si sic.ꝓtra.tuȝ ꝑmo. q̄ nihil impfectꝰ est sufficiēs actiuū respectu pfectionis.tū q̄ semp ageret cū sit agēs nāle hñs semp passuȝ approximatuȝ.ergo forme simul educerent semp: vel saltē illa cuiꝰ poª actiua vel ichoatio eēt fortior: qđ est euidēter falsuȝ.Si nō. ergo agēs extrinsecū ꝑus agit q̄ȝ itrinsecū.aīr itrinsecū semper egisset.hȝ impfecte.in illo ergo ꝑori ex quo itrinsecū nō agit.erit actio violentia per te.non ergo euites inālitatē gn̄ationis. ¶3ꝰ modus dicēdi ponit cuiuslibet forme ꝓpriam inchoationē sicut ꝛ 2ꝰ.hȝ illaȝ dicit eē totā formā.ita q̄ tota forma ꝑest in mā nō tñ vnita materie nec iformans eaȝ.sed post per gn̄ans fit vnio forme cum mā vt eaȝ actu iformet. ¶Cōtra.tū ꝑmo.q̄ ponit accns sine ſbto.q̄ formā acciden talem nō iformantē mām.tū 2°.q̄ ponit formā mālē separatā ꝛ nō informātem mām.tuȝ 3°.q̄ ponit mām sine forma iformāte.que oīa sunt ipoſsia per nāz. ¶Ꝑ.nulla actio realis nālis per se terminaī ad relationē.q̄ ad aligd nō est motꝰ.ex 5°.phi.hȝ vnio est relatio.ergo actio nālis agentis q̄ vtiqȝ est realis nō terminaī ad illā vnionē forme cuȝ mā vt tu dicis. ¶4ꝰ modus dicēdi ponit q̄ tota forma ꝑexistit ēt vnita materie.sed ꝑest ꝑm esse incōpletū accipiēs cōpletū eē per gn̄ationē.ita q̄ totū cōpositū ꝑexistit sub alio mō essendi.ſ.sub eē incōpleto. ¶Cōtra.q̄ ois actio realis hȝ terminū realē.sed gn̄atio est actus realis.ergo ꝛc̄. Iste terminꝰ per te est modus eēndi pfectꝰ ꝛ nouꝰ.tūc fic.vel ille modus eēndi est accns.ꝛ tūc gn̄atio erit alteratio.vel erit ſba.ꝛ tūc vel erit mā vel forma vel cōpositū.qcqd dees.sequīt q̄ nō totū compositū ꝑexistit.sed ipm vel aligd eius nouiter producitur. ¶Confirmaī fic.q̄ ois ꝓductio ſbalis noua hȝ terminum ſbalem nouū.sed gn̄atio simplr est hȝ.ergo ꝛc̄.ꝛ tūc idē qđ ꝓius.q̄ tūc totum cōpositū nō ꝑexistit. ¶Ꝑ. sequīt q̄ mā simul informeī oibus formis ȝrijs ꝛ gbuscūqȝ specifice distinctis.quod est absurdū ꝑm pḃiam.tūc.n.rediret opinio Anax.q̄ qȝlibet eēt in quolibet. ¶Quintus modus dicēdi ponit in mā nām quādā pure potētialē quā vocat ꝑnᵐ potētiale.que ꝑest in mā distincta tñ a mā:trāsmutabilis tñ in formā per actionē agētis nālis.ꝛ ista est poª māe de qua educunt forme corpales. ¶Cōtra.q̄ ꝑnᵐ potētiale vel accipiī ꝓ poª obiectiua vel subiectiua.si subiua.tūc nō est aliquid aliud a mā ꝓtra te.mā.n.ponīt sicut poª ſbiua.Si accipiī ꝓ poª obiectiua ista nihil ponit.sic.n.est in poª ante christus ꝛ albedo futura nōdum ens.ergo pure potētiale eēt nihil.si ergo ipȝ est trāsmutabile in formā tūc forma fiet de nihilo.ꝛ sic nō vitabis creationē. ¶Ꝑ.illud purū potentiale si est aliqd extra nihil est creator vel creatura.non creator pȝ.si creatura.ꝑ.q̄ ois creatura hȝ respectū realē ꝛ actualem ad creatorē.cuiuslibet respectꝰ realis actualis est fundamentū reale actuale.q̄ nō minoris entitatis est fundamentū q̄ȝ respectꝰ fundatꝰ.ergo ꝑnᵐ potētiale ē aliqđ ens actuale reale. ¶Ꝑ.illō puȝ potētiale vel erit ꝑnᵐ vel est pars forme gn̄ande vel nō vt ꝑus.ꝓtra alios modos ponēdi argutū est.ita q̄ vel nō creatio vitabīt: vel ꝑ gn̄ationē nālez nihil nouū ꝓducet.quoȝ vtrūqȝ ipsi reputant impossibile.

Quantū ad scām principale est opinio negatiua que dicit q̄ vtiqȝ in mā ponēda est rō seminalis.nō tñ coeua materie vel trāsmutabilis in formaȝ. ita q̄ aligd forme ꝑexigaī in mā de quo fiet forma. ¶Ad cuiꝰ euidentiā suppono qđ sit rō seminalis ꝛ in qbus sit ex his que dicta sunt in sniando circa ꝑmū huiꝰ lectionis. Et vlteriꝰ ꝑmo declarabīt de semine.q̄ semē sit.2°.ad qđ sit semen.ꝛ 3° ad qđ sit rō seminalis. ¶Quo ad primuȝ pono talē rōnē de semine.Semē est qȝdā corpus impfectū ꝓductū a gn̄ante cuiꝰ forma nō est itenta a nā pp se.ȝ pp alteruȝ vt ex ipso gn̄eī aligd sibi gn̄anti. ¶Ad cuiꝰ euidētiā est sciēdū q̄ in nā est duplex ꝓcessus.vnꝰ ascēsiuus ꝛ gn̄atiuꝰ.vbi gra.ꝓcedendo a forma seminis vsqȝ ad formā sanguinis.ꝛ vltra ad formā embrionis.ꝛ vltra ad formam pfectā in spē. puta asini vel bouis.ꝛ iste ꝓcessus est ab ipfecto ad pfectuȝ. Alīꝰ est descēsiuꝰ ꝛ resolutoriꝰ.v.gra.resoluēdo aial in cadauer.ꝛ cadauer in elemēta.vsqȝ ad mām primā.ꝛ iste ꝓcessus est a pfecto ad iperfectū.illud aūt a quo icipit nā in ꝑ° ꝓcessu est semē.ꝛ pȝ q̄ ibi nō fistit ſȝ ꝓcedit vltra vsqȝ ad formā vltimā pfectā.ecouerso est in 2° ꝓcessu.ex qbus pȝ q̄ semen est qȝdam corpus ipfectū ꝓductꝰ a gn̄ante vt fit via ascēdendi ad formā vlteriorē ꝛ pfectā. ¶Quantū ad 2ᵐ dico q̄ semen non ponīt vt sit ꝑnᵐ actiuum gn̄ationis attingens terminum formalem gn̄ationis qui est ipsa forma.hoc ꝑmo dupliʳ ꝑmo fic.qđ nō est:nō est ꝑnᵐ ꝓductiuū ſbe.agere.n. ꝑsupponit eē.sed semen in istāti gn̄atiōis non est.q̄ gn̄atio huiꝰ est corruptio alteriꝰ.ergo ꝛc̄. Dices q̄ est ꝑnᵐ oum est. Cōtra.q̄ semē est aligd de ꝓmo ꝙuertibile in illud qđ dȝ gn̄ari.ſȝ oē tale hȝ rōnē passiui magis q̄ȝ actiui. ¶Ꝑ.2° fic. nullū impfectū est ꝑnᵐ efficiēs ꝓducēdi pfectius.ſȝ semē est qđ impfectiꝰ regn̄anda.maioꝛ pȝ.q̄ oē ꝑnᵐ ꝓductiuuȝ vel est vniuocū vel equocū.qcqđ detur.vel est eque pfectū vel pfectius termino ꝓducto ꝛ nullo mō impfectius. ¶Dices q̄ semē agit in virtute decidētis:ꝛ nō in virtute ꝓpria.ꝛ sic pōt ꝓducere ſbam ꝛ formā geniti. ¶Cōtra.in virtute non entis eo mō quo nō est:nihil agit.ſȝ decidens cū nō sit in rerū nā.puta pr̄ mortuus.vel etiā si sit.tū q̄ nō est pñs corpori in qđ dȝ semē agere.iō est nō ens vel hñs rōnē nō entis. ibi ergo in virtute illius nihil agit.Si ergo agit semen vel agit virtute ꝓpria vel alicuiꝰ ſbe actualʳ coexistētis. ¶Cōfirmaī.q̄ in causis ordinatis accidentaliʳ nō opȝ filiꝫ ꝛcurrere oēs ad effectū vt ostensuȝ est 2° huiꝰ.sed decidens ꝛ ipm semen sunt accidentaliter ordinata.ergo ꝛc̄.semen ergo nō agit in virtute decedentis.

Sed occurrit dubiū.a quo illa forma ꝓducīt si non a semine nec a pre. ¶Rūdeo in gn̄atis mediante scie ꝛ maxime p ꝓpagationē vt sūt aialia opȝ recurrere ad virtutē diuinā.ꝛ dico q̄ imediate a deo ꝓducīt.ꝑbatio.q̄ nō a semie vt ꝑbatū est:nec a pre:q̄ eo mortuo pōt filiꝰ gn̄a

ri.neca fozwa vel virtute celi.qz ipa est impfectioz q̄z forma aiati:nā p̄m Zlug.xi.de tri.capl'o decimoseptimo.oē viuens est p̄stantius nō viuēte.p̄ponunt.n.viuētia nō viuentibus. Nec p̄educit ab itelligentia vel ab angelo.tū qz sc̄om cōez scholaz nō p̄nt inducere vel educere formā de potētia māe. tuz qz agūt mediante motu celi.si ergo celum nō potest.nec angelus mediāte motu celi pōt.relinquit ergo q̄ deus ꝛc̄. ¶Cōtra.ḡ oēs iste fozme nāles creant. ¶Rñdeo ad illud si dē ꝓñs nō vī aliq̄ ipole, vel alr negē ꝓñtia. falsitas huiꝰ ꝓñtie patebit infra. ¶De ḡnatis aūt imediate ꝛ sine seie.puta cū ignis ḡnat igné:nō opz sic dicere.de his.n.nō ꝓcludūt rōnes facte sicut pz semē ergo nō ponit vt sic p̄nᵐ actiuū respectu termini formalis ḡnatiōis.sz magis p̄nᵐ passiuuz ꝛ māle. ¶Sz nunqd semē agit ad alterationē puiā vel p̄cedentē terminū ḡnatiōis. ¶Dicendū q̄ nō agit vt sufficiens actiuū.nam virtꝰ actiua agētis vniformis nō pōt cāre effectum difformē in passo vniformi.sz virtꝰ seminis est vniformis vt pz.ꝛ mā silr.ergo virtꝰ seminis nō pōt efficere tantā difformitatē q̄rā appet in organis aialiū.nec p ꝓñs pōt alterare ad tātā difformitatē.ma.pz.qz difformitas in effectu vel accidit ex difformitate agētis vel passi. Quid ergo? dico q̄ virtꝰ que facit tātā difformitatē organoz in corpe aialis opz q̄ sit agēs difforme.ꝛ illud est actio difformis influentie siue caloris celestis.que q̄tū ad hoc ꝓona est vtrtuti diuine.nec puto incōueniens si ad istā actionē difforme aliquo modo concurrat semen vt concausa.

Quantū ad 3ᵐ.dico q̄ rō seminalis non ponit vt sit p̄nᵐ p̄ductiuū fozme sbalis sicut nec semen.ꝛ pp easdē rōnes. ¶Zté sicut semē nō est sufficiēs alterans sine influentia celi: vt ostēsuz est:sic nec rō seminalis que est aliq̄ forma siue virtꝰ actiua seminis. Sūt tñ ꝛ semē ꝛ rō seminalis nō sufficiēter:sz aliq̄lr ꝓcausatiua ꝛ coactiua nō ad formā sbalē sz ad alterationē puiā. Ex p̄dictis oibꝰ ꝓcludit q̄ nihil p̄existit in mā vt ichoatio fozme vel actiuū fozme qō in ipsam formā nāliter ḡnatā nāliter transmutat.ꝛ sic ad qōnē. ¶Ad argumēta alterⁱ opinionis.ad p̄mū de creatione nego ꝓñtiā.ꝛ ad p̄bationē cuz dr q̄ creatio est de nihilo factio. ¶Rñdeo q̄ li de nihilo pōt dicere habitudinez termini vel sbti. Si dicit habitudinē termini sic nō distinguitur creatio a ḡnatiōe nāli.vtraq;.n.est p̄ductio de nihilo.si dicat habitudinē sbti sic est tñ creatio.ꝛ nō ḡnatio nālis.creatio.n.est p̄ductio de nihilo.ꝛ nullo p̄suppōsito.ita q̄ excludit cālitatē cuiuscūq; cāe:tam mālis q̄z formalis q̄z etiā effi cientis creati ꝓcausantis ipsi creāti ꝛ aliq̄n ꝓcurrat vt posterius.vtputa si res creata suscipiat in aliquo susceptibili:opposituꝫ huiꝰ semp accidit in actiōe nāli.qz ibi p̄exigit sbm ꝛ mā ꝓcausans que est in poª nāli ad formā hñs iclinationē ad eā tanq̄z carens ꝛ apta nata nālr suscipe eā.vñ si per impole forma nālis p̄ducerē a nā nō ꝓcurrēte mā nec transmutata per nām.talis p̄ductio eēt creatio. ¶Uñ notādum q̄ creatio est p̄ductio iter ens ꝛ nihil simplr.ḡnatio vo est iter ens ꝛ p̄uationē.que p̄uatio ꝛ fi nihil sit formalr tñ p̄supponit aptitudinē ꝛ inclinationē nālē in sbto aliquo cō cāntē.nō sic creatio. ¶Ex hoc cessat istātia de gra ꝛ aia intellectiua.qz ad istoz p̄ductionez nō ꝓcurrit aliq̄ cā ꝓcausans ipsi p̄ducēti:cū iste fozme nō educant de poª.māe.vñ ꝛ deus posset eas p̄ducere sine susceptiuo.ꝛ tunc pz q̄ nihil sibi coageret.nūc etiā prius ex nā rei p̄ducunt a deo nulla alia cā ꝓcausante.ꝛ in sc̄o signo nature vniunt q̄libet suo susceptiuo.i.gra aie: ꝛ aia intellectiua corpori.pz ergo q̄ agens nāle non creat ꝛ eadem rōne non anihilat:esto q̄ nō p̄ducat formā nō p̄suppōsito aliquo in mā quod in formā nāliter transmutet ¶Ad 2ᵐ cū infert ergo ḡnatio fozme nālis. nego ꝓñtiam. Ad cuiꝰ euidētiā p̄supponendū est q̄ nālitas ḡnationis ꝛ modus nālis accipienda est ex parte passi ad formā nāliter inclinati:ꝛ non ex parte principij actiui inexistentis ipsi mobili vt p̄batū fuit p rōnes tres 5° huiꝰ.capl'o de natura. Hoc p̄suppōsito rñdet ad p̄bationes ꝓñtie. ¶Ad

primam dico sicut dixi in sententiando q̄ pbs ħ in lra loquit de parte fozme nō formalr.sz virtualr:eo mō quo dicit calorē esse partez sanitatis.ꝛ hoc mō rō seminalis pōt dici pars fozme ḡnande sz sit formalr nihil illiꝰ fozme. ¶Ad sc̄dam p̄bationē cū dr q̄ oīs ḡnatio nālis hz p̄nᵐ actiuū dr q̄ falsum est. Tu dicis q̄ nā sit p̄nᵐ motꝰ etⁱ in quo est.dico q̄ est p̄nᵐ passiuū nō actiuū.ꝛ per hoc nālia dr nt ab artificialibus.qz in nālibus p̄nᵐ passiuū hz determinatā iclinationem ad formā.in artificialibꝰ nō.sz ibi vel iductio fozme est ꝓtra inclinationē materie.vt pz in edificijs ꝛ erectionibꝰ. nam ꝓtra iclinationē grauiū est q̄ ponant sursum.vel saltē mā est in poª neutra ad formas artificiales. ¶Contra.qz nā dr magis de fozma q̄z de mā ex 2° phi. ¶Rñdet.nā vt p̄nᵐ passiuum dr de materia:ꝛ de forma.nam per formam per quā res est talis per eandē est receptiua passionis ꝓprie formam.exēplū.per eandē formā qua hō est hō est receptiuus risibilitatis.ꝛ qua graue est graue vel leue est leue competit sibi talis vel talis motꝰ. ¶Ad 3ᵃᵐ p̄bationē q̄ violentū ꝛc̄. dicendū q̄ li nō ꝓferēte vim:dz pirrut cū li passo ꝛ nō cuz li p̄nᵐ extra:vt fit sensus q̄ violentū est cuiꝰ p̄nᵐ est ab extra ipso passo non conferente vim.confert aūt vim passum nō actiue sed inclinatiue ꝛ dispositiue.qñ.i.hz nālez ꝛ determinatam inclinationem ad formā inducendā.qō nō est verū de violento vt cum lapis fertur sursuz.sed ex hoc nihil habes. sufficit.n.q̄ materia naturaliter sit inclinata ad formā nālē ad saluandam nālitatē generationis.esto q̄ nihil actiuum sit ex parte materie.

Ad cōmen.in oppositum dicendum q̄ in illis duabus auc̄tibus loquit de poª obiectiua:nc.n.agēs nō largitur multitudinē sed p̄fectionez.ꝛ illud quod est in actu ꝛ in poª nō sunt duo diuersa.qz albedo in actu nō est alia nec est cōpositioz seipsa vt est in potētia obiectiua.sz est p̄fectioz. sed loquēdo de potētia subiectiua sic agēs multitudinē largitur p̄ducendo formā aliq̄z de nouo. Zté ens in poª.s.mā. ens in actu.s.forma sunt duo diuersa ꝛ realiter distincta.ꝛ sic nihil mali sequitur.

¶Sed hic quidez permittatur:ex quibus vero substantia est vt partibus perscrutandum est. Si igitur est hoc quidē materia:illud vero species aliud ex his ꝛ substātia est materia ꝛ species:ꝛ quod ex his est qdē vt materia pars alicuiꝰ dr.

Querit Utruz in rebꝰ nālibus mā sit pars gditatis rei specifice.vī q̄ nō.nā 5°.huiꝰ capl'o.de cā dr q̄ oēs p̄tes diffōnis sunt fozme.ergo mā nō p̄tinet ad diffōnē nec per ꝓñs ad gditatē rei. ¶Ꝑ.ibi dez.ꝛ 2° de aia ꝛ alibi frequēter Ari.noiat formaz q̄ qd est rei.ergo materia nō p̄tinet ad qō qd est rei. ¶Ꝑ.h in 7°.parum post dicit q̄ aia est sba aiati.ꝛ spēs.ꝛ quod qd erat eē.nō mā. ¶Cōtra.octauo huiꝰ dr ꝓtra Plato.q̄ omnis diffinitio habet quid ꝛ quale.ꝛ opz eē vt materia:illud vero ꝛ forma.

Respondeo hic est opinio tenēs p̄tē negatiuaz pp auc̄tes adductas in oppositū ꝛ plures ꝓbiles. ¶Ꝑ.ar.rōnibꝰ ꝛ p̄mo sic.qcqd hz mām est ḡnabile ꝛ corruptibile.sz q̄ qd est nō pōt ḡnari ꝛ corrūpi.ḡ q̄ qd est rei nō includit mām.maior p̄bat ex h 7° capl'o 5°. mā est qua res pōt eē ꝛ nō eē.cō p̄m p̄bm ibidē in oibꝰ ḡnatis siue ab arte siue a nā est mā.qz qōlz tale est pole eē ꝛ non eē.minor hr in lra vbi dr q̄ q̄cūq; nō ꝓcipiunt cū mā sz sine mā vt rōnes.i.gditates iperum:solū hec non corrumpunt. ¶Ꝑ.q̄ qd est est p̄nᵐ cognoscēdi illud cuius est vt dictum fuit supra in hoc eodē septimo.capl'o 4° sed mā nō est principium cognoscendi rem.quia vt dr parū post mā est de se

ignota.z ibidē cōmen.ait q mā siue sensibilis siue intelligibilis ꝑm se est ignota.ergo mā nō ptinet ad qō qd est rei. ℣. nihil ptinet ad qditatē rei qō ꝓhibet q qd est idē eē cum eo cuius est.sed mā est hȳ.g mā nō ptinet ad rei qditatē.maior est ꝙsi euidēs ex terminis.n nihil pōt ꝓhibere identitatez inter rez z suā qditatē nisi sit extraneū a rei qditate.vñ supra capl'o 4°.ꝓbat q in dictis ꝑm se qō qd est idē est cū eo cui⁹ est.mi.hꝝ in lra in hoc eodē 7°.q mā est ois ei⁹ qō nō est idē cū suo q qd est.z iferi⁹ ēt dꝝ q ꝓcepta cū mā nō sunt idē.ergo ꝛc. ¶ Sz ista opio nō placet pp rōnes iferi⁹ ponēdas ꝑ scōa opinione.nec rōnes istius opinionis ꝓcludunt.

Ad primū in oppositū cuz dꝝ oē qō hz mām ꝛc. dicēdum q corruptibile dicit potentiā ꝓpinq vel remotā.corruptibile in potentia remota dꝝ illud qō hz vñ possit corrūpi.non tñ pōt exire in actum nisi prius fit in potētia ꝓpinqua sicut calefactiuū in po[a] remota dꝝ qō hz vñ possit calefacere.sed nō pōt actu calefacere nisi fit in po[a] ꝓpinqua.s.qō non impediat z q passum fit sibi pñs. ¶ Ad ꝓpositum ignis est corruptibilis in 2°° dicendi per se.sicut color est visibilis ex scōo de aia.tñ ignis nō est in po[a] ꝓpinqua vt corrūpat nisi fit in eē existentie.qō ergo est gñabile z corruptibile ꝓmo hz mām ꝓcta ad existentiā. sic autem q qd est nec est gñabile nec corruptibile vt dicit ꝓbus nec plus ꝓcludit rō.sz hoc non obstante qō quid est speciei hz mām non ꝓcta. ¶ Ad 2[m] cum dꝝ q quid est.est ꝓn[m] cognoscēdi ꝛc.illa rō reducit sic.nihil pōt ꝑfecte cognosci nisi cognitis omnibus suis causis.vñ 2° huius ponit q cause nō sunt infinite loquēdo tam de causis mālibus qz de alijs.tūc sic.nihil est nēcium ad cognitionez rei nisi q quid est ꝑm te.sed materia est nēcia ex 2°.hui⁹ ergo mā includit in ipso q qd est. ¶ Ad formā dicēdū q lz cognitio materie requirit ad cognitionem rei mālis.tñ aliter est rō cognoscēdi formam:alr mām.nā sicut cause differūt in ꝑfectione z entitate z cālitatē in causando.ita z in causando cognitionez rei cuius sunt.sicut ergo forma magis est ens qz mā:ita magis cāt entitatē z cognoscibilitatez rei.qz etiā mā nō hz esse nāliter nisi per formaz causantē ei⁹ eē in effectu.z iō etiā forma facit cognoscere mām.tñ vtrūqz postea est cā cognoscendi cōpositū.dꝝ ergo mā ignota.qz nō est prima rō cognoscēdi illud cui⁹ est.nec potissima. ¶ Aliter dꝝ q Arī.loquit[ur] de cognitione scientifica z de mā ꝓcta ad eē existētie.illa qdem est ignota scientifice z cā ptingētie rei.ideo nō facit cognitionez scientificā.sed si abstrahant a sensu illa quoz est talis mā non est de eis nisi opinio. ¶ Ad 3[m] cum dꝝ nihil ptinet ꝛc. dico q minor est falsa. ¶ Ad ꝓbationē dicēdū q Arī.loquitur ibi de mā ꝓcta per existere: vel de mā que est ppꝛietas in diuidualis.in his.n.non est idē q qd est cum eo cui⁹ est per se primo:sicut Arī.intendit lz fiat idē eo° quo hñt qd vt ostēsum est supra in hoc 7°.capl'o 4°.

Alia est opinio tenēs partē affirmatiuā. ¶ Ad cuius euidentiā suppositis trib⁹ distinctionib⁹ positis in sententiādo quaꝛ ꝑma est de spē.alia de mā.alia de simul toto declarabo gnaliqz ꝙnes. ¶ Prima ꝓclusio sit ista mā nō ꝓcta que est pars potētialis accepta absolute z vlr ptinet ad qditatem specificam.hāc ostendo sic.Arī.8° hui⁹ capl'o 2° recitat opinionem diffinientiū res māles quoꝛ qdā diffiniebant per mām solū.qdaz per actū.qdā per vtrūqz.z isti vltimi diffiniebant ꝑfecte.vñ ibi cōmendat architan qui cōplexus est in diffōne mām z formam. ¶ ℣.ibidez.capl'o 3°.dicit q opz terminū esse oīonem longā.z in diffōne esse hoc qdem vt mā.illud vo vt forma. ¶ Itē in hoc 7°.iferius dicit q parabola iunior aialis quā ꝙsueuit Socrates dicere nō bñ se hz.supfluū.n.est auferre materiā a qditatib⁹ rerū quatum quedā sunt hoc in hoc.i.forma in mā.hoc etiā dicit alibi frequēter in hoc 7° z in 8°. ¶ ℣.arguit per rōnes.ꝑmo sic.eēntia z qditas cuiuscūqz sbe est rō itrinseca sufficiēs eēndi rei cui⁹ est.circūscripta quacunqz alia realiter differentie. sed per te forma ignis est tota essentia z quiditas ignis.ergo ignis est ignis sine mā:z per ꝓnōs materia est supflua in nā. quod est absurdum.ma.ꝑz.quia albedo est ratio superficiei essendi albaz.ergo multo magis igneitas eēndi ignē. ¶ ℣. cuius essentia est incāta z ipm est incātū ꝓdicatū icludit in sbto.qz cum eēntia rei z ipsa res sint idē realr ꝑfecta idētitatez:ñ vnū est incātum:z reliquū.ergo addito vtrobiqz illud cui⁹ est eēntia incāta a causis itrinsecis ipm est incātū a causis itrinsecis.seu si qditas rerum mālium non icludit mām nec erit causata māliter.ergo nec res mālis erit cāta māliter. ergo frustra ponit mā in rebus mālibus.nec mā erit causa. quia nō pōt eē cā nisi intrinseca.quod est absurdū euidenter. ¶ ℣.omne ens completuz in genere nulli alteri vnitur ad faciendum vnum per se.sed si vnitur facit vnū per accidens.cū eo vel vnum aggregatō vt aceruus.sed si qditas ignis est ipsa forma ignis sine mā.forma ignis est ens completuz in gñe.ergo cuicūqz vnit facit vnū per accñs.sz māe vnit.ergo hec ignis cum mā nō est vnū per se.sz per accñs. vel aggregatione vt aceruus.qō falsum est.ma.principaliter ꝓbat qz que faciūt vnū per se nō sunt cōpletegñe.sz per reductionē vt sunt ꝑn[a] z ꝑtes rei.minor ꝑz.qz ignis est completein gñe.ergo z forma ignis si sit tota qditas ignis. ¶ ℣. qō nō icludit aliquā qditatē in gñe.nec aliq qditas in gñe includit ipm.nec est in gñe p se.nec p reductionē:sz p te mā est hȳ.vt ostendā.ergo mā nō est p se in gñe.nec p reductionem.ergo erit nihil.qz nullū est ens extra gen⁹ nisi deus.mā nō est de⁹.ergo nihil.maior ꝑz.qz qcqd est in gñe p se est qditas vel icludēs qditatē.vt ignis.z qcqd est in gñe p reductionē icludit in qditate alicui⁹ hñtis qditatē.minor est euidēs. qz si mā nō ptinet ad qditatē.nec etiā icludit qditatē nec includit vt dicis. ¶ ℣.qñcūqz aliqua rō cōis ꝙuenit plibus. ꝙuenit eis p aliqd cōe cui ꝙuenit ꝑmo illa rō.vt ꝑz ex ꝑmo post.z scōo de aia.sz facere p se vnum cōuenit huic forme z huic materie z illi.ergo ꝛc.illud cōe est ipsa mā z forma cōmuniter accepte que primo faciunt per se vnū.qō nō esset nisi ipsa mā pertineret ad quiditatem rei cōmuniter accepte. ¶ ℣.qcquid ponit in diffinitione sbe mālis ptinet ad quiditatem eius.qz sba non hz diffōnem per additamēta. sed mā ponit in diffōne sbe mālis.ex 6°.hui⁹.ergo ꝛc. ¶ 2[a] ꝓclusio sit ista.mā ꝓcta per idiuiduationem ptinet ad qditatem simul totius qō est indiuiduū substātie distinctuz ꝓtra vniuersale.hanc ostendo sic.singulariuz sunt cause singulares.ex quinto hui⁹ capitulo de causis.mā aīr z forma sunt cause intrinsece rei.ergo indiuidui erunt cause indiuidue. materia ergo indiuidua erat cā itrinseca z quiditatiua z indiuiduuz substantie sic accepte. ¶ 3[a] ꝓclusio sit ista.materia ꝓtracta per existentiā pertinet ad quiditatem simul totius existentis.ꝓbatio huius.prima essentialia compositi existentis sunt existentia.non enim est intelligibile q ex nō existentibus componit intrinsece aliquod existēs.sed materia est ꝑn[m] essentie rei.ergo compositi existētis erit materia existens. ¶ 4[a] ꝓclusio sit ista.materia accepta ꝓ parte integrali remota pertinet ad qditatem rei non ꝓprie z directe.sed per reductionem.q nō ꝓprie z directe ostendo sic.illud qō nō intrat diffinitionez rei nō ptinet ꝓprie z directe ad qditatem eius.nam diffinitio est res includens qcqd est de quiditate rei.sed materia accepta ꝓ parte integrali remota nō intrat diffinitionem rei.quia semicirculus nō est de diffinitione circuli.vt dꝝ h in lra.ergo ꝛc. Sed q ptineat ad quiditatem rei pet reductionē ostēdo sic.nam quicqd principiat principiū principiat z principatū saltem per reductionem.quia qcqd est cā cause est cā cāti.sed materia sic accepta est principium principij immediati.s.materie proxime z immediate nam circulus qztū ad suū esse materiale proximum componit ex semicirculis sicut paries ex lapidib⁹.ergo ꝛc. ¶ Quinta conclusio sit ista.materia contracta per accidens ꝓter necessarium nullo modo pertinet ad quiditatez rei. hanc ostendo sic.qō pōt ꝑfecte esse z perfecte intelligi in sua quiditate fine alio:nō dependet ab eo nec includit illud in

sua qditate. sed sillaba composita ex lr̃is cereis põt pfecte eẽ z intelligi in sua quiditate sine cera vel lr̃is cereis. ergo cera vel lr̃e ceree non ptinet ad qditatem sillabe nisi dicas sillabe ceree. ma. pz z minor etiam. qr hec sillaba. ba. põt esse z intelligi pfecte sine. a. z b. cereis. quia. b. z a. põt esse cupree vel ferree. vel sine omni tali mã posset pferri hec sillaba. ba. ¶Ad uertendũ tñ q mã ꝑcta quocũqz mõ non est de rõne qditatis specifice. nam nã specifica abstrahit a quacunqz ꝑctione accepta ꝑm quattuor ꝑdicabiles vltimas. z ideo soluz mã accepta mõ abstracta z in vl̃i est de essentia spẽi vt ꝑma ꝑdicabilium ꝓcedit.

Ad auctoritates phi opp^m. ¶Ad p^am cũ dr q oẽs partes diffinitionis sunt forme. dõm q nõ sunt forme sibi inuicẽ cõparate. sed respectũ diffiniti. qr de ipso formaliter predicent. ¶Ad scdam: de scõ de aia cum dr q forma est q qd erat esse. dõm q hoc dicitur appropriate ex eo q forma est principalior cã z cõplettiua diffinitionis z quiditatis rei non qn mã et ꝑcurrat. ¶Ad tertiã q aia est substantia animati. dõm q Arist. accipit ibi substantiam z q qd erat esse pro notiori pte diffinitionis z nõ pro tota diffinitione. quod pz per ipmmet glosantẽ se statim infra. si qd aut altera z nõ est aia aial z sic hoc qdem dicz. hoc aũt non dõm. sicut ergo nõ vult q aia sit aial. sic non est diffinitio aialis. sed principalior ps ideo sic dõm. sic aũt nõ. ita q vno^o dr diffinitio alio mõ nõ.

¶Abeũtes vero ex actu non palã vtrũ quidẽ sunt aut nõ sunt. sed semp dñr z cognoscunt vl̃is rõne.

Querit Utrũ singulare sit per se a nobis intelligibile. videt q non per ꝓbm in lra q dicit q abeũtib^9 a sensu non est palã an sint aut nõ sint. ¶Itẽ 2°. dõ de aia dr q sensus est singularium. intellect^9 vl̃ium. Ex his sic arguit. sicut se hz sensus ad suum obm sic se hz intellectus ad suum. ergo pmutatim sicut sensus ad intellectũ sic obm sensus ad obm intellectus. sed sensus non est intellectus. ergo nec obz sensus quod est singulare est obm intellectus. ¶Confirmat. qr diuersaz potentiaz sunt diuersa obiecta. ergo singulare quod est obm sensus non erit obm intellectus. ¶D. q quid est obm intellectus. ex tertio de anima. sed singulare non hz ꝓprie quod quid est. ergo ꝛc̃. ꝓbatio minoris. tum qr alias singulare esset diffinibile z de ipso esset ꝓprie scia. quoꝝ vtrũqz est ꝛra ꝓbm in hoc septimo. tum qr infinite possent esse scie cũ infinitas non repugnet singularibus. tum qr hñs notitiã perfectam de specie specialissima haberet imperfecam z impotentiam de quolibet singulari: sicut hñs pfectam notitiam de gñe hz imꝑfecte z in potentia notitiã de spẽ q̃libet ipsi^9. sed hoc ꝛñs est falsum. nã agẽs p cognitionẽ non põt pfectissime se dirigere in agẽdo nisi perfectissime cognoscat agibile q̃ztum sibi possibile est. sed artifex per artẽ de domo tñ vl̃em pfectissime se dirigit in faciendo hãc domũ ꝑticularez ita pfecte ficut si eandem ꝓius aut vidisset aut nouisset ergo domus facta non est apta pfectius cognosci ab artifice q̃z in vl̃i. ¶ℑ. ad principale. si singulare per se intelligitur. g̃ vl̃e nõ per se itelligit. ꝛñs est falsum. ergo z añs. ꝓbatio ꝛñe. qr si vl̃e z singulare per se intelligant. aut ergo vl̃e itelligit per eandẽ spẽz per quã singulare. aut per aliã. nõ per eãdẽ. tũ qr idẽ repñtaret aliqd sub rõne distincti z indistincti. tum qr si sic. s. per eãdem. aut vna spẽs que est ipsi^9 vl̃is esset oium singulariũ. aut quecũqz est alicui^9 singularis ꝓpria est ipsi^9 vl̃is. nõ ꝑ^o qr nulla spẽs vnica est rõ cognoscẽdi plã vt plã. nõ scõ mõ. qr tũc q̃t eẽnt intellectiones singulariũ tot essent vl̃ium. tũ qr ambo. s. vl̃e z ꝑticulare sp itelligerent sil: nisi itellectus vteret spẽ nũc ad hoc nũc ad illũ: z illũ vsuz oporteret q ꝑcederet cognitio hui^9 z illius. tũ qr illa eãdẽ spẽs aut esset ipsi^9 vl̃is ꝑmo. z sic nõ posset repñtare singularia. qr eẽt idistincta z cõfusa. vel ipsius singularis ꝑ^o z ex ꝛñti vl̃is. z tũc q̃t eẽnt

spẽs singulariuz tot essent spẽs vl̃ium. z sic spẽs multiplicarent in infi^m si debeant oia singularia cognosci. Si vo detur alia ps q per aliã spẽm cognoscit. hoc nõ vr. tum qr vtraqz spẽs esset eque abstracta cum ab eodẽ fantasmate gignat z vtute eiusdem intellectus agentis. q̃re ergo vna erit magis vl̃is z alia ꝑticularis non videt. tum qr si ꝓmo gignat spẽs intelligibilis singularis ex fantasmate. aut ergo gignet alia vl̃is ex eodem vel etiam de illa spẽ: z tũc tot erunt spẽs vl̃es quot ꝑticulares. z sic eiusdem vl̃is eẽnt infinite spẽs. aut nõ necessario gignet spẽs vl̃is. sed tñ voluntate. sed hoc est irrõnabile oino. cum gignitio spẽi sit nãlis. aut spẽs scda vl̃is redit in idem cum ꝓma z auget eam. z sic cognosco vl̃is potest in infinitũ intẽdi. z etiã sequeret q quanto pl̃a singularia vide tñ cogñsam pfecti^9 ipm vl̃e quoꝝ vtrũqz est manifeste falsum. ¶Contra. itellect^9 cõplexus ꝓsupponit incõplexum. sed intellectus cõponit vl̃e cum singulari dicendo. sortes est hõ. z cogñscit cõpõnem eẽ verã vel falsam ergo cognoscit vtrũqz extremũ icõplexũ alias cõponeret igrans.

Rñdeo Ista qõ est metha. q̃ztũ q̃rit de itellectione simplr singulariũ. z est ẽt aiastica. i. ꝑtinens ad librum de aia q̃tenus querit. de intellectione singulariũ respectũ intellectus nr̃i. ꝓmo ergo qõ ptractabit vt metaphisica scõ de aiastica. ¶Quãtũ ad p^m ꝓmo ꝓmittã tres distinctiones. 2° oñdam tres ꝛdones. ¶De ꝓmo sit ista ꝓma distinctio singulare est triplex. qdã abstrahens ab exñtia. non. n. singulare determinat q̃ztum est de se ad exñtia sicut nec vl̃e. z tale ꝑticulare est per se in gñe nihil includens ꝓter nãm spẽi z ꝓprietatem indiuiduales per quã est hoc. quelibet aũt coordinatio ꝑdicamenti abstrahit ab exñtia. scõ sumitur inq̃ztum est exñs singulare z non includens aliqd accñs. z tale singulare põt dici simul totum vt dictum fuit supra. exñtia autez non est de rõne alicuius nec inq̃ztum qd nec inq̃ztum ꝑticipat qd: qr exñtia est oino extra qditatem formalem saltem in creaturis. 3° sumit singulare inq̃ztum includens non solum exñtiaz. sed alia accñtia circũstantia vt q̃ztitatem q̃litatem locũ tps z hꝭ. z sic est ens aggregatũ z vnuz per accñs. ¶Scda distinctio est q intellectio est duplex. quedam que dr qditatiua seu abstractiua. z h abstrahit ab exñtia respiciens solũ qditatem et^9 vt qditas est. alia est intellectio que dr intuitiua z visio. z hec respicit per se obm ꝑs in sua exñtia. ita q est exñtis vt exñs est. ¶Tertia distinctio sit ista. obm intellectus qdã est ꝑmo itellectũ. qdã nõ ꝑ^o. dr obm ꝑ^o intellectũ qd adeq̃t actuz intelligendi. non ꝑmo aũt itellectũ dr qd nõ adequat. exẽplum si li. qñ videt q̃ztũ bipedale ipm totũ adequat visionez. lz aũt pars eius per se videat non tñ adq̃t visionẽ. Sil̃r aũt est de itell̃cu cum intelligere spẽs. puta homo ipa spẽs tota intelligit z adequat intellectionẽ z est ꝑ^o itellcm. sed ptes spẽi. puta genus z dr̃ia lz vtrũqz p se itelligi nõ ꝑ: qr neutrz adeq̃t p se itellectionẽ talẽ. ¶De 2° sit ista p^a ꝛdo. Singulare q̃lz mõ sũptũ ẽ p se intelligibile q̃ztũ ẽ ex nã sua. hanc oñdo sic singulare est vẽ ens. g̃ vẽ p se itelligibile. ꝛñtia pz. qr intelligibilitas absolute seq̃t entitatẽ cũ ens sit obm intellect^9 vt ꝓbatũ fuit 6° hui^9 ꝓbatio añtis. singulare icludit totã entitatez qditatiuam supiorũ: z includit vltra ꝫ ꝑpetatẽ idiuiduale z exñtiã vel aliqd accñs q̃z neutruz diminuit. sed addit ad entitatẽ. g̃ ad intelligibilitatẽ. ergo ꝛc̃. ¶ℑ. ꝓbat de singulari ꝑ spãlr. nam tale singulare nihil includit aliud vltra vl̃e nisi gradũ vltime actualitatis z vnitatis que ipa dr̃ia idiuidualis. sz a tali singulari nõ excludit intelligibilitas rõne alicui^9 inclusi in vl̃i supiori. qr tũc vl̃e nõ eẽt per se itelligibile. nec rõne alicuius additi. qr tũc angelus ꝑticularis nõ eẽt itelligibilis. nã si repugnaret singulari vt singulare est posse itelligi: angelus nõ posset seipm itelligere. nec de^9 seipm cuz sit singularissimus. ¶Scda ꝛdo sit ista. Singulare q̃libet mõ sumptũ est ꝑmum intelligibile q̃ztum est de se. hoc apparet ex significato nois. qd est ꝑ. qdcunqz. n. aliud a singulari intelligit non includit singulare complete q̃ztum ad quicquid itelligibilitatis est

Distinctiones singulariũ

Singulare non intelligitur.

in eo qz non includit illum gradum seu differẽtiam indiui uidualẽ qua singulare est singulare.sed ip̃m singulare includit cõplete qcqd est itelligibilitatis in quocũqz supioꝛi.cum icludit in suo ꝛceptu oia supioꝛa z non ecõuerso.singulare ergo nõ est natũ itelligi vt pars inclusa in p̃mo intellecto.sz tñ vt p̃mũ in quo alia superioꝛa per se includunt.C3a ꝛcl'o fit ista.Singulare p̃mo mõ est itelligibile per se respectu intellectiõis abstractiue tm̃:z singulare scdo z tertio modo est p̃mũ intelligibile intellectione intuitiua tm̃. hec ꝛcl'o hz duas partes vt patet ex scda distinctione.nã itellectio abstracti ua abstrahit ab exñtia obti.intuitiua auté est existentis obti vt est existens.ergo singulare p̃mo mõ qõ abstahit ab existẽtia est obm intellectionis abstractiue solum.z singulare secundo modo z tertio modo.qz includit exñtiam est obiectũ cognittonis intuitiue solum.ꝛñtia est euidens de se ex significato terminoꝛum.

Argumenta cõprobantia singulare eẽ p se intelligibile

Quantum ad scdm oñdaz tres ꝛcl'ones.C Prima ꝛcl'o fit ista.Singulare quocũqz modo sumptuz est per se intelligibile a nobis pro statu ipso saltez itellectione abstractiua.hanc oñdo sic.nã cognoscens per se dr̃iam extremoꝛ per se cognoscit illa extrema dr̃ie.nã cũ dr̃ia sit per se q̃dam relatio non põt cognosci non cognitis extremis.sed intellectus noster per se cognoscit dr̃iam inter singulare z vl'e.ergo per se cognoscit vtrũqz extremuz. Sic enim arguit Arist.scdo de aia.de sensu cõmuni. C P.intellectus discurrit a singulari ad vl'e z econuerso.ergo cognoscit vtrũqz extremũ discursus.ꝛñtia pz.quia aliter discurreret ignoꝛans.pꝛobatio ꝛñtie:qz sicut per syllogismuz cog̃scimus ꝯnem.ita per inductionez p̃n̄a.ex p̃mo post.sed nulla potentia arguit discurrendo inductiue nisi intellectus.ergo notiozes sunt sibi p̃misse q̃z ꝯnes.ergo per se intelligit singularia a qbus arguit discurrendo.C P.intellectus non ponit noia rel'ꝯ q̃s ignoꝛat:sed intellectus imponit z attribuit noia singularibus qbus etiam attribuit scdas intentiones. puta singulare idiuiduũ z hmõi.de his facit etiam ꝓpones z opiniones que oia ptinent ad itellectum.ergo intellectus noster non ignoꝛat singulare.C P.icognita non possumus diligere.scdm Augu.sed magis z plus diligimus singulare q̃z vl'e.qz ꝓceptũ de dilectione magis est singularis q̃z vl'is. vnde p̃mo Joañis.qui non diligit fratrẽ suũ quẽ videt.deum quẽ non videt qõ poterit diligere? ergo intelligim9 singulare.C Confirmat:qz nisi intellectus per se itelligeret singulare:voluntas non posset per se velle actum singularem. nec per ꝛñs posset peccare.ꝛñs est falsum.ꝛñtia pz.qz volũtas non põt per se velle:nisi qd̃ est per se actu ab itellectu cognitum.C P.qcqd pfectionis est in potentia iferioꝛi.s.senſitiua:est in potentia superioꝛi que est itellectus: sed pfectionis est in senſitiua cognoscere singulare per se. ergo multo magis in itellectu.C P.spẽs per se repñtat illud a quo gignit: sed q̃libet spẽs itelligibilis gignit a singulari.pz.qz non ab itellectu agẽte:qz tũc eẽt ei9 spẽs z p̃n̄m intelligendi ip̃m itellectum agentẽ.ergo per se repñtat ip̃m singulare. C P.nullius est distincta memoꝛia nisi cui9 ꝓcessit distincta appꝛhẽsio. sz itell's hz distinctã memoꝛiã actuuz suoꝛ qui nõ sunt sensibiles.z ergo in q̃ztũ singulares.pz.ergo hz distinctã notitiaz coꝛ qñ isunt. C 2a ꝛcl'o fit ista.itellectus noster pro statu isto nõ per se itelligit singulare sub rõne proꝓria singularitatis. nec sensus sentiet.Hoc pbaf sic.ois potẽtia cognoscẽs aliqd̃ obm sub ꝓꝓria rõne põt illud cognoscere z ab alijs distinguere omni alio circũscripto ipso solo manente.sed nec itellectus noster nec sensus est hmõi respectu singularis.g̃ nec intellectus noster nec sensus intelligit singulare sub rõne ꝓꝓria singularitatis.maioꝛ est euidens.sed pꝛima pars minoris pbaf:qz ois potentia cognoscens suũ obm p̃m aliquaz vnitatem põt illud distinguere ab omni alio quod non est vnum tali vnitate.sed intellectus noster non põt hoc respectu singularis.pbatio huiꝰ:qz distictissima cognitio singularis videf esse alicuius intentionis quam itellectus distincte cognoscit.fit illa a. sed posita illa sola amota dr̃ia z temporis z loci.z amoto alio z alio gradu intentionis.z sic de alijs accidentibus illi intentioni.non videf qꝺ intellect9 sciat distinguere si ostendaf sibi a quacũqz alia re eiusdem intẽtionis z eiusdem spẽi.ergo intellectus non cognoscit singulare p̃m rõnem seu vnitatem singularitatis.2a pars minoris pz per idem.qz si hec albedo ponitur in eodem loco cuz hac albedine:manet quidem hec hec.z illa illa.quia hec nõ est hec:nec distinguitur ab illa per esse in loco.nunq̃z tamen sensus discernit duas esse numero has albedines si sint eq̃ intense.simil'r non distingueret intellectus inter duo singularia circũscripta distinctione accñtali que est per locuz.magnitudinem:z figuram.zhmõi.puta si essent simul tempore z haberent eandem figuram.z magnitudinem.z eundẽ colozem.talia.n.taz intellectus q̃z sensus iudicaret esse vnũ. pz etiam quia sensus non discernit diuersitatem radiozum solarium.lz ponantur cõmuniter continue variari. Ratio huius minoris p̃ncipalis assignatur.quia potentia cognitiua in nobis cognoscit rem non p̃m suaz absolutaz cognoscibilitatem.inq̃ztum.s.in se est manifesta.sed solum inq̃ztũ est motiua potentie:qz potentia cognitiua pro isto statu mouetur ab obiectis.sed nã singularis non mouet scdm gradũ singularitatis.tum quia ille gradus non est pr̃incipiũ actionis sed limitatiuus principiozum actionis.tum qz idez est pr̃incipium agendi z assimilandi.gradus autem singularitatis non est pr̃incipiũ assimilandi.sed magis p̃ncipium distinguendi.nullo aũt modo est p̃ncipiuz assimilandi.C Si arguas contra.qz actiones sunt p̃mo singularũ.C Rñdeo sicut dcm̃ fuit in p̃mo huius.qꝺ si intelligitur de p̃n° quoꝺ illud est nã.non tamen sine singularitate.ita qꝺ singularitas concurrit sicut causa sine qua non eo modo quo coloꝛ nõ videtur nisi in q̃ztitate.ergo intellectus z sensus cognoscũt singulare p̃m vnitatez nature.que vnitas est minoꝛ minoꝛ vnitate numerali:pꝛioꝛ tamen vnitate vl'i.vt pbatũ fuit supꝛa. non tamen sine singularitate.C 3a ꝛcl'o fit ista.intellectus noster pro statu isto intelligit singulare per lineam refleram reflectendo ad fantasmata.nam p̃m Arist.tertio de aia. intellectus intelligit singulare per lineam reflexam. Cõmẽ.vo hz per lineam sperale.z ipse sic exponit.qꝺ intellectione singularitatis qditas abstrahit a qditate donec restat qditas a qua non possit abstrahi vlterius.C Contra.qz tũc esset linea recta z non speralis neq̃z reflexa. C Al'r ergo exponit qꝺ sicut nã in agendo non per se intelligit vl'e:qz tunc coꝛpoꝛe gñato qd̃ est vl'ius q̃z aial vel homo:nõ ꝓcederet vltra ad gñationem aialis vel hois.nec intendit p̃mo indiuiduũ signatũ: qz tunc gñato vno tali.puta soꝛte.cessaret actio nãe. quod ẽ falsum:sed intendit p̃mo inducere nãm in aliquo suppositoz hoc est indiuiduũ vagũ.Simil'r in ꝓposito.spẽs in fantasia.ad quam se ꝙuertit intellectus primo repñtat indiuiduũ vagũ in quod p̃mo ferf cognitio intellectus.quod pz. qz q̃ñq̃z intelligit singulare ignoꝛãdo in qua spẽ fit.z in hoc p̃mo signo in ipsa fantasia est ꝙfusum subiectũ cũ accidentibus.vel mutuo accña se mutuo ꝯhẽtia.2o repñtat nãm absolute.s.q̃ñ intellectus abstrahit vl'e z ferf in nãm p̃cise non ꝙsideraꝺo eiꝰ singularitatẽ. tertio reflectẽdo ꝙsiderationem nature ad circũstantias signatas.vt.s.intelligat singulare.i. nãm que ie st hz componit subiectũ cũ accñtib9 ꝓꝓrijs determinantib9 talẽ nãm.z per tales circũstãtias.puta.qz est hic. z nũc.z cũ tali figura.z cũ tali coloꝛe.hz.ita qꝺ illius reflexionis terminus a quo z terminus ad quẽ est quid ꝙfusum z in medio est distinctũ.nã g̃ itelligit determinata istis.z ẽ ibi ꝓcept9 nõ simpl'r simplex.vt ens.nec ẽt ꝓcept9 simpl'r quiditatiu9.vt hõ.sed tm̃ ꝓcept9 per accñs.z ille est determinatioꝛ ꝓcept9 ad quẽ deuenim9 in vita ista.nã ad nullũ ꝓceptũ singularis deuenim9 in vita ista cui ꝯdictorie repugnat ineſſe alteri.ꝓcept9 aũt singularis hz rõnẽ singularitatis repugnat ꝯdictorie ieſſe alteri.sed illũ nõ habem9.ille g̃ ꝓcept9 per accidens est q̃ magis distincte possum9 intelligere singulare.

Ad argumenta In oppositū ad Arī. in lra pz̄ q̄ loquit̄ de singulari vt exp̄s est. z de tali vez est q̄ nō est scia ꝓprie dicta. alias scientia fieret nō scientia. qz mutato obiecto mutat̄ z habit⁹ idez manēs. ¶Ad aliud de 2° de aia. z ad oēs auctes ꝓsimiles. dicendū q̄ sensus est singulariū cū p̄cisione. qz nō est vl̄ē. intellectus aūt est vtriusq;. ¶Ad rōnem de mutata ꝓportione. dicendū q̄ ille modus arguendi nō valet in terminis se hn̄tibus ꝑm supius z inferius. exēplū arguere sic. sicut se hz hō ad nō hoiem. sic aial ad nō aial. ergo ꝓmutatiz. sic hō ad aial. sic nō hō ad non aial. sed ois hō est aial. ergo ois nō hō est nō aial. q̄d est falsuz. qz asinus est nō hō. nō tñ nō est non aial. iō est falla ꝓntis arguēdo a destructiōe añtis ad destructionē ꝓntis. nam nō hō in plus se hz q̄z nō aial. Similiter in ꝓposito. qz obm intellectus est cōius q̄z obm sensus cōitate vl̄itatis z p̄dicationis. qz obiecta sunt subordinata sic z potentie. iō nō p̄t inferri q̄ sic se habeat obm ad obiectū sic̄ potentie inter se. sicut nec in alijs subordinatis ꝑm sub z supra. nā obiectū ꝓtinet sub obo. ¶Ad ꝓfirmationē dicendū sic̄ fuit dctm in ꝑmo huj⁹. z in 5° ca° de vno. q̄ potētiaꝝ disparataruz sunt oino oba dispata. vt pz de sono z colore. respectu. s. visus z audit⁹. sed potentijs subordinatis opz q̄ sicut potentie sunt subordinate. ita z obiecta. ita q̄ obiectū potentie inferioris est ēt obiectū potentie supioris. sic se habent sensus z intellectus. ¶Ad 2m̄ principale dicendum q̄ singulare nō hz quod qd est ꝓpriū distinctū a q̄ qd est spēi. qz nō hz q̄ qd est per se ꝑmo. hz nō hēat ꝑmo. hz tñ per se. vt dctm est. rō ergo nō plus ꝓbat nisi q̄ singulare nō intelligit a nobis sub rōne ꝓpria singularitatis. qz nō hz aliud quid a quid spēi. illud aūt quod addit vltra spēm magis ptinet ad hecceitatē q̄z qditatē. z sic cōcedo q̄ singulare nō est diffinibile nec scibile alia diffinitione vel scia q̄z spēi. z sic nō sequitur infinitas esse scias singulariū infinitoꝝ. qz vna est oium cōmunis. ¶Lum etiā arguit̄ de notitia ꝓfecta z in po⁹. dicendū q̄ artifex ꝑmo intelligit domū in supposito vago. z ex ꝓsequenti z per accidens intelligit domū hanc. qz nāz dom⁹ per se intellectam sequit̄ singularitas in esse. z iō facit domū singularē per accns qz per accns facit q̄d nō per se cognoscit. cognito enim vl̄i per accns singulare intelligit. ¶Ad 3m̄ nego ꝓnaz. Ad ꝓbationē dī q̄ per eandē spēm cognoscit vl̄e z ꝓticulare aliter tñ ꝓfideratā: qz vt dictū est illa spēs siue sit impressa intellectui siue in fantasmate ꝑm duas opiniones ꝑmo repzesentat nām in aliquo supposito vago. 2° nām absolute. 3° singulare signatū quod est ipsa nā circunstantionata accn̄tibus. z tunc nō habeo q̄d incōueniēti q̄ eadē spēs sic z sic accepta aliquid sub rōne distincti z indistincti repn̄tet. sicut ēt eadē spēs que est vl̄is est oium singularium ita q̄ est eadē spēs z rō cognoscendi plura ꝑm aliaz z aliā rōnē. vel posset dari alia pars. q̄ quecūq; spēs est alicuius singularis sit z vl̄is. nec sequit̄ tot esse intellectiones vl̄ium quot singulariū. nā oēs spēs singulariū nō repn̄tāt nisi vnum vl̄e. Quod ergo addit̄ q̄ ambo vl̄e. s. z ꝓticulare sil̄ semp intelliguntur. dico q̄ nō opz. sed per iperiū voluntatis intellectus p̄t vti spē nūc ad hoc nunc ad illud. qz intelligimus cū volum⁹. ex 3° de aia: z cū dicis q̄ illū vsuz precedit cognitio huius z illius. dico q̄ precedit ordine p̄dicto. qz illa spēs ꝑmo repn̄tat nām in supposito vago. scōo nām absolute. 3°. singulare signatū. Lum addit̄ q̄ illa spēs est ipsius vl̄is ꝑmo z̄. pz per idē qd fit dicēdū. nā ꝑmo est ipi⁹ indiuidui vagi. nec ex hoc sequit̄ q̄ quot sunt spēs singularium tot sint vl̄ia. qz oia singularia nō repzesentāt nisi vnū vl̄e. nec opz spēs multiplicari in infinitum nisi forsan successiue. si oia singularia debent cognosci z quodlibet intelligatur ꝓpria spē. 2° illa eadē spēs repn̄tat illā nām vl̄z absolute. z ex ꝓsequenti. z per accns ipm singulare signatū mō pre exposito. ¶Alr dī ad hāc tertiā rōnē q̄ vī ꝓbare q̄ per nullam intellectionez quam modo habemus abstrahendo sit possibile oare modum quo vniuersale per se intelligitur. z singulare per se. z facit pro secunda conclusione secundi articuli principalis.

¶Si ergo genus simpliciter non est preter eas que vt generis species aut si est quidez vt materia est. Textu cōmēti quadragesimiter tj.

Querit Utz ꝓceptus gn̄is sit alī⁹ a cōceptu spēi. ¶Videt q̄ nō. naz hic in lra dī q̄ genus nihil est ꝑter eas que sunt gn̄is spēs. ¶Ꝑ. si sic. ergo gen⁹ nō p̄dicaret de spē. ꝓsequens est falsuz. ergo z añs. ꝓbatio ꝓnē. qz tūc genus esset pars spēi. sed pars nō p̄dicat̄ formal'r de toto. ergo nec genus de spē. ¶Cōtra. si nō. aut ꝓceptus gn̄is est idē ꝓceptui vnius dr̄ie vel spēi tñ. aut ꝓceptui cuiuslibet dr̄ie z spēi. si ꝑmo mō. ergo gen⁹ nō p̄dicat̄ nisi de vna spē tñ. q̄d est falsum. si 2° mō. ergo tot essent ꝓceptus gn̄is q̄t dr̄iaꝝ. vel si tñ est vnus ꝓceptus generis illi vni ꝓceptui erūt oino idē ꝓceptus dr̄iaꝝ. ergo inter se erunt idē. quoꝝ vtrūq; est falsum. ergo necessario ꝓceptus gn̄is est alius a ꝓceptu dr̄ie. z per ꝓsequens speciei.

Rñdeo In ista q̄one ꝑmo ptractabo vnā opinionē. scōo aliter dicā ad q̄nē. ¶Quantū ad ꝑmū est vna opinio que dicit ꝓtē negatiuaz pp rōnes positas in pede q̄nis. ¶Modus ponēdi est iste gen⁹ z dr̄ia non sunt synonima. differunt. n. penes modos ꝓcipiendi eūdē conceptū. qui sunt rōnes determinabilis z determinantis. ita q̄ rō gn̄is est rō determinabilis. rō dr̄ie vel spēi est rō determinātis. ¶Sed ꝓtra. qz si sic. ergo in diffōne est nugatio. ꝓns est falsuz. ergo z añs. ꝓña pz. nā ꝑm te idē ꝓcept⁹ dī per gen⁹ z dr̄iam. ergo idē bis diceretur. ¶Rñdet q̄ excusatur nugatio ꝑpter diuersos modos ꝓcipiendi. ¶Contra. qz tūc est nugatio q̄n positis diffinitionibus ꝓ noibus. idē bis dicit. vt ait ꝓba hic in lra paz post. sed positis nominibus gn̄is z dr̄ie idē ꝓceptus bis dī nō obstante diuerso mō ꝓcipiendi. ergo erit nugatio. ¶Cōfirmatur. qz per ꝑm hic in lra. paruz post. hic est nugatio. bipes pedes habens. z tñ est alia rō ꝓcipiendi. ergo diuersa rō ꝓcipiendi nō excusat nugationē. ¶Ꝑ. isti modi cōcipiendi aut sunt essentialiter intra ꝓceptū generis z dr̄ie. aut nō. sed sunt accidentales ꝓprietates sub q̄bus ꝓcipiūtur. si scōo mō nō vitat̄ nugatio. ex quo ille rōnes sunt extra ꝓceptū quē ponis vnuz. si ꝑmo mō. aut ergo vtraq; rō est essentialis intra ꝓceptuz spēi. aut nō. si non. ergo diffō essentialiter includit q̄d non ptinet ad spēm essentialiter. si sic. ergo conceptus generis z differentie sunt simpl'r alij. qz per alias rationes quas essentialiter includunt que sunt de per se conceptu spēi. ¶Ꝑ. diffinitio dicit esse ꝑmo. i. adequate eadē cū diffinito. sed ꝓceptus iteratus non est primo idez. ergo alter ꝓceptus generis vel dr̄ie superfluit in diffinitione quia alter sufficeret. ergo illa respō sio non est bona. z stat ratio contra opinionem.

Quātū Ad 2m̄ ꝑmo oñdaz duas ꝓcl'ones. scōo duo dubia excludaz. ¶De ꝑmo sit ista ꝑa ꝓcl'o. ꝓceptus gn̄is est in se vnus. Hanc oñdo sic oīs. intellectus hn̄s in se certitudinē de aliquo. z dubitans de oībus determinantibus illud: hz de illo de quo est cert⁹ ꝓceptū vnū alium ab alijs de q̄bus dubitat. aliogn esset certus de nihilo. qz de nullo ꝓceptu. sed intellectus p̄t esse certus de inherētia ꝓcept⁹ gn̄is alicui. dubitādo de quocūq; cōceptu spēi. vt si per ꝓprietatē ꝓuertibilē cū genere demonstraret ipm genus de aliquo demōstratione qz. puta si per mouere demōstraret de aliq̄ q̄ fit aial de quo nescit aliqua spēs gn̄is. sed dubitat. ergo intellect⁹ hz de illo gn̄e aliquē vnū ꝓceptū alium a ꝓceptib⁹ spēz de q̄bus dubitat. ¶Ꝑ. dr̄ia sunt diuersa aliqd idē entia. ex 5° huj⁹ z ex decimo. ita q̄ magis vnuz sunt dr̄ia in illo in quo ꝓueniūt: q̄z sūt in illo in quo dr̄nt. aliogn non essent dr̄ia. sed ꝑmo diuersa. ergo illud in quo

sunt idem est in se magis vnū. q̄z illa in q̄bus dr̄nt. sed spēs gn̄is ꝓprie dr̄nt differentijs. z sunt idez gn̄e. ergo genus est magis vnū q̄z dr̄ie q̄b⁹ dr̄nt. qđ nō esset nisi gn̄is eēt vnus ꝯcept⁹. nā si plēs. ita eēnt illi diuersi sicut ꝯcept⁹ dr̄iaz quo ad hoc q̄ spēs nihil vnū essent. ¶ Ꝑ. gen⁹ ꝓprie z in qđ p̄dicat de spē. ergo ꝑm aliquez ꝯceptū. non eundē spēi. qz tūc eēt p̄dicatio eiusdē de se. ergo scōm aliū ꝯceptū a ꝯceptu spēi. z sīr est de q̄cūq; spē. sed ille ali⁹ a q̄cūq; spē est vn⁹ in se. alias tot eēnt gn̄a quot spēs qđ est absurdū. ¶ Cōfirmat vltimo. qz alias nomē gn̄is non esset vniuocū nisi significaret vnuz ꝯceptū. ¶ Si queras. qđo ꝯceptus gn̄is est vn⁹? Respondeo. q̄ gen⁹ dupl̄r ꝯcipit. vno mō per se primo vt obiectuz adequans intellectū. Allio° per se non primo q̄n. s. ꝯcipit in aliq̄ ꝯcepto adequāte intellectionē in quo genus includit. puta in spē vel individuo. ꝑmo°. ꝯcept⁹ gn̄is est vn⁹ numero sīc intellectio est vna numero. z gn̄aliter ita vnica intellectione numero intelligit magis vl̄e sicut mīn⁹ vl̄e. 2°° conceptus gn̄is distinguit in diuersis. ita q̄ lz in se sit vn⁹ numero: nō tn̄ vt ibi ꝯcipit. sz est tot numero in quot includit. ita z ꝯcept⁹ gn̄is natus est esse vn⁹ numero qn̄ ꝯcipit per se primo z indifferēs ad oēs alios. z est distinct⁹ numero vt inclusus in alijs z ꝯcipit per se nō ꝑmo. Et ꝑm hoc est verū illud qđ dr̄ decimo hui⁹. q̄ gen⁹ scōm se est diuersum in diuersis spēbus. ¶ Secūda ꝯclo sit ista. ꝯcept⁹ gn̄is est ali⁹ a ꝯceptu dr̄ie. Hoc statim pz: qr dr̄ia nō ptīcipat gen⁹ nec econuerso. sed sunt oīno alteri⁹ rōnis. vn̄ ꝯcept⁹ gn̄is est ita aliud a cōceptu dr̄ie. q̄ est ꝑmo diuersus in nullo ꝙueniens cū eo. vt patebit in sequēti qōne. z ex hoc sequit q̄ est ali⁹ ꝯcept⁹ a cōceptu spēi sicut partiale a totali. nā spēs essentialiter z formaliter icludit ꝯceptū gn̄is z dr̄ie. si ergo est ali⁹ a ꝯceptu dr̄ie. sequit q̄ est aliud a ꝯceptu spēi. nō totaliter sed partialiter.

Be scōdo est vnū dubiū ex ꝑmissis. s. qđ determinate concipit ꝑ gen⁹. z qđ per dr̄iam. ¶ Rñdeo. per dr̄iam ꝯcipit vltim⁹ actus quo spēs est illud qđ est. z per gen⁹ ꝯcipit potentiale respectū illi⁹ actus vltimi. hoc declaro sic nam per ꝑm capl̄o precedenti. sicut rō. i. diffinitio se hz ad rem. sic ptes diffinitionis ad ptes rei. z etiaz octauo huius dicit. q̄ terminū. i. diffinitionem oportet esse orationē longam. z exprimere qđ z quale. in spē autez que ꝓprie diffinitur non sunt nisi due ptes essentiales. s. actus vltimus quo species est illud qđ est. z potentiale respectu illi⁹ actus vltimi. ergo differentia vltima specifica a qua est vnitas rei z diffōnis includit p̄cise de suo per se itellectu actū vltimū in re qui est causa vnitatis rei cōpletiua. gen⁹ aūt primū precise includit per se ꝓpriū potentiale respectu illius actus.

Secundū dubiū occurrit. quid istis ꝯceptib⁹ generis z dr̄ie corrūdet in re. ¶ Respondet qdaz q̄ in re sufficit dr̄ia intentionis que qđē dr̄ia nullam dr̄iaz nec cōpositionē actualē ponit in re. sed tantū potentialem. sic itelligendo q̄ ipsa res est nata facere diuersos ꝯceptus in intellectu: ita q̄ ista dr̄ia actu est solū in intellectu ꝯcipiēte. nec vt dicunt sufficit ad hoc dr̄ia rōnis que est quādo res non est nata facere nisi vnū ꝯceptū qui tn̄ ꝯcipit sub diuersis modis ꝯsiderandi. vnde scōm istā opinionem dr̄ia rationis nō sufficit ad dr̄iam gn̄is z dr̄ie vt argutū est in ꝑmo articulo ꝓtra ꝑmā opinionem. ¶ Sed ꝓtra. qz nec ista dr̄ia intentionis sufficit. nā ꝯcipiendo genus aut ꝯcipit aliqd rei in spē aut nihil. silr de dr̄ia. si nihil. ergo isti ꝯcept⁹ vident ficticij nō reales nec per ꝯns dicunt de spē. Si aliqd aut idē aliquid. aut aliud. si idē. tunc erit idez ꝯceptus generis z dr̄ie. qđ est falsum. si aliud habeo ꝓpositum. q̄ in re est aliqua dr̄ia prior dr̄ia ꝯceptuum. ¶ Dices q̄ aliquid rei cōcipitur z idē. nec sequit. ergo idez ꝯceptus. qr eadē res nata est facere diuersos ꝯceptus. ¶ Contra vna res nata est facere vnū ꝯceptū adequatum. qz alias non esset cognoscibile. nec vnico actu cognoscibile. sed scōm illuz ꝯceptū sibi adequatū formando vr imutare intellectum q̄ztū natū est ipm imutare. ergo nō formabit nisi vnū cōceptū. ¶ Ꝑ. ad prīcipale. ois dr̄ia prior nāliter omni actu rōnis est dr̄ia ex natura rei. sed obiecta nāliter ꝑcedunt actus z distinctio obiectoz distictionē actuū. maxime qn̄ hec illa causat. vt hic ponit. ergo dr̄ia intentionis que est in ꝯceptib⁹ ꝯcludit dr̄iaz priorē in obiectis que est realis. vel saltē aliq̄ ex nā rei. ¶ Aliter ergo dicendū q̄ ne habeamus cōcedere ꝯceptus simplr diuersos gn̄is z dr̄ie esse ficticios. opz q̄ illis corrūdeant aliqua in re realiter diuersa vel distincta aliquo mō ex nā rei. sic q̄ circūscripta omni opatione intellectus agētis vel possibilis z omni actu intellectus ꝑsupposito vel concomitante est in re dr̄ia. sed talis dr̄ia hz gradus ꝑm q̄ genus z dr̄ia possunt sumi ab alia z alia re. puta. si sint diuerse forme in aliq̄ spē. sicut in hoie. ita q̄ ab vna sumat genus z ab alia differentia. vel possunt sumi ab alia z alia realitate. puta. si sit spēs simplex. vt albedo prima dicit dr̄ia realis. 2ª dicitur dr̄ia formalis. vtraq; tamen est ex natura rei.

Ad primū In oppositum. iam dictū est supra in sniando. qz auctoritas allegata est trūcata. vn̄ additur. aut si est qđē vt mā. z hec scōa pars disiunctiue est vera. vt p̄dictū est. ¶ Ad scōm nego ꝯnam. ad ꝓbationē ꝯcedo q̄ ꝯceptus gn̄is est partialis: pars aūt licet nō p̄dicet de toto per modū partis tn̄ significata denominatiue p̄dicant. gen⁹ aūt lz sit ps spēi. tn̄ denominatiue p̄dicat. z sic significat totū vel ptē per modum totius vt ait Auicenna quinto metaphisice. in abstracto autem vltima abstratione non predicat. vnde ista est falsa. homo est aialitas. vel humanitas est animalitas.. ¶ Contra. qz p̄dicatio denominatiua excludit p̄dicationē in quid: sed gen⁹ predicat de specie in qđ. ergo ꝛc̄. ¶ Rel pōdeo duplex est denomiatio. vna subi ab accīte. alia totius a pte essentiali. ꝑma impedit p̄dicationem in quid. z 2ª non excludit ipsam. z talis est denominatio speciei a genere. genus aūt est pars essentialis speciei.

¶ Jtē animalis habentis pedes dr̄iam scire opz in quātū habens pedes: quare nō est dicendū habētis pedes aliud alatuz aliud nō alatū: si quid est est bene dicit: sed ꝓpter nō posse facit hoc: sz si alio habēs scissos pedes: aliud nō scissos pedes: he nāq; sunt differentie pedis. nam scissio pedis pedalitas quedam est. ꝛc̄.

Verit Utrū dr̄ia diuisiua gn̄is inferioris includat formalr dr̄iaz superiorez. ¶ Videt q̄ sic. nam qđ p̄dicat de alio per se ꝑmo mō: includit formalr in illo. sz dr̄ia superior est huiusmodi respectū inferioris. ergo ꝛc̄. minor ꝓbatur hic in lra. vbi dicit q̄ in diuisiōe gn̄is opz ꝓcedere per dr̄ias p se. z tūc 2ª diuidit ꝑpriē per se. nā fissio pedū est pedalitas. qđ aūt predicat de alio in abstracto p̄dicat per se primo modo. ¶ Ꝑ. si nō. ergo dr̄ie specifice essent ꝑma p̄dicata. ꝙns est falsum ergo z añs. ꝓbatio ꝙsequentie. qr tūc nō haberent gen⁹ aliqđ dictū de eis per se. qr gen⁹ supius nō p̄dicat de eis. nec dr̄ia superior per te. illa aūt sunt ꝑma p̄dicata. z per ꝙns gn̄alissima. de q̄bus n̄ p̄dicant p̄dicata prioza per se. z tunc sequit q̄ ppō negatiua negans dr̄iam vnā ab alia. puta rationale nō est irrationale. est imediata. ¶ Ꝑ. qr si nō. ergo dr̄ia inferior nō diuersificat ipm genus per se. ꝙns est falsuz. qr aial ℔ ipsum qđ est. est diuersum per dr̄ias diuersas. vt dr̄ decimo hui⁹. ꝓbō ꝙne. qz in gn̄e diuiso si sit inter mediū: nō est nisi gen⁹ supius. z dr̄ia ꝙstitutiua ei⁹. sed gen⁹ supius nō includit in dr̄ijs superioribus: ꝙz nec dr̄ia cōstitutiua. puta sensibile ꝙstituens aial non distinguit per dr̄ias vlteriores. qz ipsa nō includit in illis. scōm te. ergo gen⁹ intermediū se hz ad ipsas dr̄ias inferiores sicut potētia ad actū. sz potentiale

nō distinguit scōm suā essentiā per actū qui est ex rōne ei⁹.z ecōuerso.ergo zc. ¶Cōtra.qz si sic.ergo in differētijs erit pcessus in infinitū.ꝓns est falsum.ergo z añs:pbatio ꝓne.qz si dr̄ie inferiores includerēt supiorē.ergo essent dr̄tes.nā dr̄ia sunt diuersa aliqō idē entia.in aliquo ergo ꝙuenirent.s.in dr̄ia supiori z differrent differētijs:z tunc q̄raz de illis.vtz includāt dr̄iam supiorē.vel nō.q̄re vel pcedit in infinitum. vel stabit ad aliqs dr̄ias que in nullo ꝙueniūt nec includūt aliqō cōe. ¶Ꝑ.si sic.ergo dr̄ia inferior erit spēs.ꝓns est falsuz.qz tūc essent plura gn̄a q̄z decē.cū talis differentia nō sit spēs alicui⁹ illoz genez.pbatio ꝓne.omne quod hz predicatū de eo in quid z differentiam dictā in quale est species. qz compositū ex genere z differentia.sed talis dr̄ia inferior hz supiorem dictā de ea in quid scōm te.z aliaz qua differt ab opposita dr̄ia que dicit de ea in quale.ergo est vere spēs.

Rn̄deo Hic est vna opinio que dicit q dr̄ia supior includit in iferiorē.qō pbat per textū ꝑbi. Tuz qz hic dr̄ q vltima dr̄ia seu finalis est suba rei.qō non esset nisi includeret alias pcedētes.aliter nō esset suba rei.Tū qz hic dicit q in diffinitione nō opz ponere alias dr̄ias sed solūmō vltimaz.qz si alie apponant cū prima erit nugatio. vt dicendo.animal bipes hns pedes trāsponēdo diffinitiones. nā dicto bipede supfluū est ponere hns pedes.Tū qz hic dr̄ q in suba nō est ordo.sz si inferior dr̄ia nō includit supiorē erit ordo.qz vna prior.alia posterior.¶Contra istā opinionē arguere reducendo rōnes.z ꝓmo primā.qn̄ dicit q vltima dr̄ia est suba rei.Contra.qz diffinitio indicat subaz totā rei.sz de suba diffiniti nō solū sunt oēs dr̄ie sed ēt gen⁹.ergo genus vel est de per se itellectu dr̄ie vltime vel gen⁹ supfluit in diffinitione.quoz vtrūq; est falsuz.ergo illud ex quo sequitur.s.q finalis dr̄ia sit tota substātia rei. ¶Ꝑ.ois diffinitio hz partes:z sicut tota diffinitio totā rē exꝑmit:sic pars partē.sz dr̄ia finalis est pars diffinitionis ergo exꝑmit partem rei.z nō totā subam rei.¶Cōfirmat.qz eodē mō tractat hic ꝑhs de diffinitione z in octauo hui⁹ vbi dicit q in diffinitione duo ponunt respcū quoz vnū est vt mā.aliud vt forma.¶Ad formā dico q sic dictū est exponēdo lr̄az.ꝑhs nō intelligit q dr̄ia sit tota suba rei nisi cōpletiue.q̄tenus ab illa dr̄ia est tota suba rei cōpletiue. ¶2ª rō reducit.s.q ad dicta sua sequit nugatio.z nō nobis.nā ois diffinitio.vel dat per genus ꝓmū z dr̄ias intermedias vsq; ad vltimā.vel per genus ꝓximū z dr̄iaz vltimā specificā.si ꝓmo mō sequit cōtra te nugatio.qz tūc dr̄ia itermedia ponet in diffinitione.z dr̄ia vltima includit oēs intermedias.vt tu dicis.ergo dr̄ia intermedia dr̄ bis.semel in se:z sel'in vltima dr̄ia.si 2°.sequitur idē.nā gen⁹ ꝓxi^m includit dr̄iaz suā ꝓstitutiuā.z vltima includit eā fil'r.vt tu dicis.ergo bis dicet.puta dicēdo aliter rōnale.qz sensibile includit in aiali qō ꝓstituit:z ēt in rōnali.ꝑm te.ergo bis dicet. ¶Dices q diffinitio nō sic dat.sed per gen⁹ ꝑ^m z dr̄iā vltimā.Contra.tū qz est ꝓtra ꝑhm hic in lr̄a.qz ois diffinio vel dabit per gen⁹ ꝓxi^m z vltimā dr̄iam vel per ꝓmū gen⁹ cū aliis intermediis.Tū qz hz vult boeti⁹ exꝑse libro diffinum.vbi dicit.q ꝓmo in diffinitione accipiendū est gen⁹ cū dr̄ia.z videndū est de diffinitione si sit cōuertibilis cū spē diffinienda.z si min⁹ fuerit:accipienda est alia dr̄ia.z gen⁹ cū dr̄ia prior erit loco generis.z sic quousq; reddat spēz diffiniēdā.ergo nō solū ꝓmū gen⁹ ponendū est cū vltima dr̄ia:sz ēt cū oib⁹ itermediis. ¶Ad formā.dicēdū sic dictū est exponēdo lr̄am.q nō est intētio ꝑhi qn fine nugatione posset dari diffinitio per gen⁹ z dr̄ias multas.sz q vltima dr̄ia est cōpletiua z pfectiua subē rei.qz si nō.sequit nugatio vt dcm̄ est in exponēdo lr̄az. ¶Tertia rō reducit ꝑbando q in suba est ordo.nā ois suba diffinibilis cōponit ex gd z q̄li.ex 8° hui⁹.z forma est ꝓor mā z magis ens vt dictū est.s.z act⁹ est ꝓor po⁹:tpe z pfectione.ex.9°.hui⁹.sz in diffinitione vnū est po⁹.vt mā.aliud act⁹.vt for^a.ergo ibi est ordo.z per ꝓns in suba diffinibili est ordo. ¶Ad for^am iā dictū est in exponēdo lr̄am.s.q ꝑhs intelligit q ali⁹ z ali⁹ ordo nō

facit nec tollit nugationē qn sp segt nugatio negando hꝰ q ab vltima dr̄ia sit vnitas z suba rei cōpletiue. ¶Alr ergo dicendū ad qōnē q dr̄ia inferior nō includit formalr supiorē.pp rōnes tactas.tū qz esset pcessus in infinitū in dr̄ijs.tū qz dr̄ia esset vna spēs.tū qz semp nugatio eēt in diffinitiōe.

Ad argumenta In oppositū. ¶Ad p^m dico q mior est falsa. Ad pbationē.dico q auctoritas Arī.itelligēda est.nō pdicatiue.sed diuisiue.nō.n.vult ꝑhs nisi q dr̄ia supior diuidat p dr̄ias iferiores p se.qz fissio pedis solū didit hns pedes.z nō pedalitas pdicat de fissione pedis p se p mō. ¶Ad 2^m nego consequētiā.Ad pbationē dicēdū q hr̄e pdicatū in qd ꝙuenit duplr.formalr z directe.vl solū denoiatiue z idirecte.dr̄ia aūt nō hz pdicatū in qd formalr.qz dr̄ie nō habēt cōmune pdicatū de eis in qd p se p.itellige de dr̄ia que solū est dr̄ia naz ois talis est se tota diuersa.sz tñ dr̄ia hz predicatū in qd non formalr.sz denoiatiue.s.ipm gen⁹.q̄tenus saltē indirecte est in gn̄e.z ppter hoc nulla dr̄ia est gn̄alissimū qz eē in gn̄e quocūq; mō repugnat gn̄alissimo. ¶Ad 3^m nego ꝓnaz.ad pbationē dicēdū.q gen⁹ siue iferi⁹ siue supius se hz vt potentiale.z distinguit per dr̄ias sic materia per formā.nec reputo incōueniens imo necessariū q potētiale diuidat per actuale z quod est extra rationē eius.Et sic sit dictum ad qōnem.

¶Primū.n.suba que vniuscuiusq; ꝓpria vniuscuiusq; que nō iest alij:vle vero cōmune est. Textu cōmēti q̄dragesi.qnti.

¶Ampli⁹ suba dicitur que nō de subiecto:z vniuersale de subiecto aliquo dicitur semp. Textu cōmēti q̄dragesi. sexti.

Querit Utz vniuersale sit aliqd in rebus. ¶Videt q sic.naz oē qd est tale p pticipationē reducit ad aliqd tale per essentiā.aliogn tale per participationē erit primū tale per eēntiā.sz singulare est tale per pticipationē.vt hic hō per pticipationē hois.aliogn hō nō pdicaret de singularib⁹.ergo hō vl'is est hō per eēntiaz.z per ꝓns est in reb⁹. ¶Ꝑ.suba est ꝓmuz ens.vt dictū fuit.s.z est ens reale.qz intellect⁹ nr̄ nō causat nisi accidens.sz scda suba est suba.z ponit vl'is.ergo vl'e est aliqd ens reale. ¶Contra.ꝑhs hic in lr̄a. Tum qz substantia vniuscuiusq; est ꝓpria sibi.z non ineſt alteri.Tum qz substantia non dicit de subiecto.vl'e autem sic.Tum qz alias logica que est de vl'i esset scientia realis.quod est falsum.

Rn̄deo In ista qōne ꝓmo q̄sdam opiniones ptractabo.2°.ad qōnē alr rn̄debo. ¶Quantuz ad p^m est vna opio platonis scōm q Arī.imponit sibi.que ponit ideas ppter triplicē rōnē.Tū ppter entitatē formalez rez.vt videtur ꝑbare p^a rō de pticipatione posita in pede. Tū ppter sciam que est tantū de necēsjs.singularia aūt sunt corruptibilia.Tum ppter gn̄ationē.nā scōm platonē gn̄ans pticulare nō sufficit. ¶Sz ista opinio si ponat ideā esse quādam subam sepataz a motu z ab accn̄tibus per accns nihil hns in se nisi nām specificā pfectā q̄ztū pōt est pfecta z passiones forte per se spēi:aliogn de ipsa nihil sciret.si inquam sic ponat:nō pōt bene improbari.qz nō videt repugnare absolute rōni entitatis tale singulare sic nām hns.nec absolute hꝰ improbat Arī.sz q̄tenus ponit incorruptibile z eiusdē rōnis cū corruptibilibus.vt arguit Arist.ꝓtra hꝰ in fine huius.ex hꝰ q corruptibile zcorruptibile differūt plusq; gn̄e. sz in 7° vt dictū fuit.s.arguat nō ipossibilitas.sz nō necitas. qz.n.nihil nō manifestū ponendū est a philosopātibus nisi necitate.tō Arī.arguit ꝓtra ideas ostendēs q nō sunt necie pp illa pp que ponunt.q.n.nō ponunt pp entitatē.nec ponunt pp sciaz.pbatū est.s.ca.4°. Utz aūt idē est.q aūt nō pp gn̄ationē.pbat.c.seqnti. Noz āt que sunt.z ita simplr nō

sunt ponēde idee. Si aūt vlteri⁹ ponat plato vt sibi ponit: q; dcā idea est formal'r vle. ita q; per idētitatē p̄dicat de isto corruptibili p̄dicatione dicēte ℔ est ℔. statiz vī icludere ꝺ̄tionē. s. q; idez nūo sit qditas multoz diuersoz. z sit ex ipsa. q; al'r nō esset icorrupti⁹. ꝑm ergo ꝑ̄m modū illa opio si vī impossibilis. ly nō sit necia. sz 2°° est ipolis. ¶ Alia est opio loquēdo de vl'i ꝺz itētionē Ari. q̄ ponit q; vle est in re. ¶ Pro qua tripl'r arguit. ꝑmo sic. vle est aptū natuz dici de plibus. sz res est apta nata dici de plib⁹. ergo vle est res. ꝓbatio minoris. q; si nō. tūc talis aptitudo repugnaret rei nec posset sibi ꝓferri ab itellectu. q; tūc itellect⁹ posset dare sorti hāc aptitudinē. qꝺ est fm. ¶ ℣. 2° sic. vle p̄dicat de re. s. de singl'ari p̄dicatione dicēte ℔ est ℔. vt sortes est hō. sz ipole est aliqd p̄dicari de re nisi sit in re. ergo vle est aliquid in re. ¶ ℣. 3° qꝺ qd est absolute sumptū est ve res. q; est ꝑn⁹ z cā. vt hētur in fra. ca. seqnti. sz ipm qꝺ qd est absolute sūptū est vle. ergo vle est ve res. ꝓbatio minoris. qꝺ qd est absolute sumptū exprimit p diffonē. sz diffo non est nisi vniuersalis. vt dcm fuit. s. ergo zc. ¶ Modus ponēdi talis est q; in re est gradus limitationis. ergo singl'are est ℔. q; est ipa ꝑpetas seu dria idiuidualis. est ēt ipa nā per ipz gradū limitata. z illa nō solū est itelligibil' sine illo gradu idiuiduali: sz ēt nā est ꝑoz in re tali gradu. z vt sic ꝑoz nō repugnat sibi eē in alio. q; vt sic nō est adhuc limitata ad ℔ singl'are. z nā vt sic ꝑoz est vniuersalis.

Sed ꝓtra istā opionē argī tripl'r. ꝑmo sic. vle est vnuz oᵬm intell's nūo z vna itellectione nūo intell'. vt dcm fuit. s. ita q; itellect⁹ attribuēdo ipz diuersis singl'aribus attribuit idē oᵬm nūo plres ꝛceptui vt p̄dicatū diuersis subīs: dicēdo ℔ est ℔. sz ipole vī q; aliqd in re sit idē intelligibile nūero z sic attribuat diuer⁹. ergo vle nihil est in re. ¶ ℣. 2° cuicūqz ineſt subm sub rōne qua est subm: ei ineſt z passio. si ergo hō ineſt sorti sub ea rōne qua hō est ve vle. vt tu dicis. ergo sortes erit ve vle qꝺ est falsuz. ¶ ℣. 3°. si sic. sequit q; sensus hz' pro per se obo vle. qꝺ est falsum. ꝓbatio ꝛñe. q; nā nō mouet sensuz inquātū ℔. lz nō nisi ℔ vt dictuz fuit de itellectione singl'aris. vī ēt q; itellect⁹ agens oino supfluat: si oē vle iā est in actu in re ex se. ¶ Contra modū ponēdi argī dupl'r. Tū q; sequit q; tot sunt vl'ia quot singl'aria. q; quecūqz nā in quocūqz indiuiduo hz illā rōnē vlis que assignat. s. illā indifferentiā ad pl'a. Tū q; in p̄dicatione vl'is

Alia (de singulari: idem predicaretur de seipso. est opio in extremo. q; vle tātuz est in intellectu. ℔ro qua arguit per cōmēta. q; itellect⁹ est qui facit vl'itatē in reb⁹. sz intellect⁹ agēs nō est potētia factiua sz actiua. ergo nihil cāt ex intellectū. ¶ ℣. vle est vnuz in m'tis z de m'tis. ex ꝑmo poste. ergo includit essential'r cōpationē ad suppositā. vt p̄dicabile: ad subīcibile. sz talis cōparatio nō est in re sed tātū in itellectu cōparāte. ergo zc. ¶ Sz ꝓtra istā opionē arguitur. nā oᵬm nal'r p̄cedit actū. sz vle est oᵬm itellect⁹. ergo vle nal'r p̄cedit itellectiōez q̄n intelligit. sed nō est actu in intellectu nisi per itellectionē. ergo vle nō est in intellectu tātū. ¶ ℣. subm scie inquātū subm p̄cedit intell'm. sed subz scie vt subm est vle. ergo zc. ꝓbō minoris. q; subm scie vt sic est ꝑmo tale cōparādo ad passionez. z si primo tale. ergo de oi.

Quantū (z sic pōt esse scientia de eo. ad 2ᵐ ꝑ° p̄mitta' aliqs distinctiones. 2°. iferā aliqs ꝛcl'ones. ¶ De ꝑmo sit ista ꝑª distinctio. duplex est intētio. s. ꝑª z 2ª. Dico ꝑᵐ itētionē ipaz rē positā in eē itelecto. z cognitio dī ꝑª q; res dī intētio nō q̄cūqz mō res. sed vt itellecta z cognita. Voco itētionē scdaz quādā relationez seu cōpationē itellect⁹. q̄n intellect⁹ cōparat vnā p̄mā intentionē ad alterā. seu vnū intellectū alteri. ¶ Exēplū. intellect⁹ itelligēs hoiez z itelligēs aial: cōparat vnū ad aliꝺ ꝑm rōnē p̄dicabilis z subīcibilis. que cōpatio ex pte aialis dī gen⁹. z ex pte hois dī spēs. z sic ꝑm diuersas compationes formant diuersas intentiones scdas. puta gīīs z spēi z indiuidui z hⁱ. ita q; ois 2ª intētio est formal'r relatio rōnis. ¶ 2ª distinctio sit ista. q; cū vle sit qꝺdaz ꝛcretū: pōt accipi dupl'r. vno mō pro per se significatio: qꝺ est vl'itas. z 2ª intentio que est q̄ꝺaz relatio rōnis in p̄dicabili ad illꝺ de quo est p̄dicabile. z hūc respectū rōnis significat ℔ nomen vle in ꝛcreto. z vl'itas in abstracto. Allio° sumit vle pro illo qꝺ denotat ab illa intētione vl'itas que est aliq̄ res ꝑme itētionis. nā scde intentiones applicant ꝑmis. z ℔ 2°°. pōt adhuc accipi dupliciť. vno° pro illo qꝺ est q̄si subm remotū denotatū ab illa 2ª intētione. z sic nā absolute sumpta dī vle. q̄tenꝰ nō de se ℔. z tō nō repugnat sibi ex se dici de multis. z nā sic accepta est ideterminata p̄uatiue siue negatiue. Allio° pōt sumi pro ipso subo ꝓpinq̄ qꝺ est ipa nā indeterminata ꝛñie. vt. s. ꝛiuncta ideterminationi actuali q̄si habitui ꝛrio. z ℔ mō nō est vle nisi nā sit actu ideterminata. ita q; sit vnū itelligibile nūo dicibile de oi suppositō. z illud est cōplete vle. ¶ Tertia distinctio sit ista. eē in intellectu ꝛtingit dupliciter. vno° subiue. vt spēs z habit⁹ sunt in aia. alio° obiue. sic nūc logmur. z hoc mō pōt esse dupliciter. vno° habitualiter siue in actu ꝑmo. q̄n. s. est ibi per spēm manētē in itellectu vt imediate motiuū ad intellectionem. alio° actualiter siue in actu scdo. q̄n. s. actu mouet z itelligit. scdꝰ modus ifert ꝑᵐ. z nō ecōuerso. sic ꝑz. ¶ De 2° sit ista ꝑª ꝛclusio q; vle sumptū ꝑmo°. s. pro itētione nihil est in reb⁹. sz in intellectu tātū. Hāc ꝓbo sic. puz ens rōnis nihil est ex in reb⁹. sz vle sic acceptuz est ℔. vt ꝑz ex dictis ergo zc. ¶ Pro ista ꝛclone pōt itelligi opio pri⁹ recita. ta. nā ista cōparatio que est itētio scda nō est nisi subiue in intellectu cōparāte. z sic ꝛcludūt rōnes ibi posite pro opione. tñ sic ꝑz ℔ opinio incōplete loquit de vl'i. sic ꝓcedunt rōnes ꝓtra eam. ¶ Scda ꝛclusio sit ista. vle sumptū scdo mō. s. pro subo remoto itētionis est aliqd ve in reb⁹. Hāc ꝓbo sic. illꝺ qꝺ circūscripto oi actu itellect⁹ est ve. est aliqd in reb⁹. sz vle sic acceptū est ℔. nā circunscripto oi actu itellect⁹ nā lapidis que ex se nō est ℔ sz indeterminata negatiue. ergo tale vle est aliqd in reb⁹. Et pro ista ꝛclusione pōt itelligi scda opio recitata ꝓbo. z sic ꝛcludūt rōnes ibi posite. tñ ℔ opio incōplete loquit de vl'i q; lz nā sic sumpta sit indeterminata ꝓbatiue vel negatiue z ꝺictorie. nō tñ ꝛñie. qꝺ regrit ad cōplemētū vl'is. sic ꝓcedūt rōnes ꝓtra opinionē. ¶ Sz iux ista ꝛclusionē orit dubiū. vtz nā sic sumpta indeterminate z indifferēs que nō est de se ℔ hēat aliquā vnitatē realē minorē vnitate nūali. er quo ponit nō eē ℔. ¶ Rndeo q; sic. pp qꝺ tertia cōclusio sit ista. vle sumptū 2° mō est vnū vnitate aliq̄ reali minori tñ vnitate nūali. Hāc oñdo sic. vni⁹ potētie est vnū oᵬz. sz potētia sensitiua. puta visus est vna potentia ergo habet vnū oᵬm. nō vnū nūo. q; tūc nō posset videre nisi vnū colorē nūo. nec vnū per itellectū. q; ꝓcedit actū itellect⁹ sic. z sensus. ergo est vnū aliq̄ alia vnitate reali. q; sic oᵬm sensus in quātū oᵬm ꝓcedit itellectū: ita ēt scdz suā vnitatez realē ꝓcedit oēm actū itellect⁹. ¶ Dices q; obz ꝑmū. z adeq̄tū sensus est aliqd cōe abstractū per itellectū ab oibus aliis pticularibus obis. z ita nō hñt vnitatē nisi ꝛtinentis illa plura oba pticularia. ita q; oᵬm sensus respū vni⁹ act⁹ vtiqz ꝓcedit intellectū. z tūc est aliqꝺ singulare. tñ oᵬm ꝑᵐ sensus adeq̄tuz est aliqꝺ vle abstractū ab oibus particularib⁹ per itellectū. ¶ Sz ꝓtra. q; vni⁹ actionis sensus: est vnū oᵬm scdz aliquā aliā vnitatē realē. vt ēt tu ꝛcedis. sz nō ꝑz vnitatē nūalē. ergo ꝑm aliā vnitatē realē que nō est nūalis. ꝓbatio minoris. q; po⁹ cognoscēs oᵬm ꝑm aliquā vnitatē: distinguit ipz ab oi alio qꝺ non est hac vnitate vnū. p̄dicatū includit in subo. sz sensus nō cognoscit oᵬm iquātū est distinctū a quolibz qꝺ nō est vnū illa vnitate numerali. ergo sensus nō cognoscit oᵬm ꝑm vnitatē nūeralē. ergo ꝑm alienā. ꝓbatio assumpti. q; null⁹ sensus discernit hūc radiū solis differre nūeraliter ab alio radio. lz ꝓtinue varient in medio. q̄tenus accīa nō migrār. similiter si per poᵃᵐ diuinā ponāt duo corpa eēlia z oino similia in albedine. tūc visus nō distingueret illa duo alba: sz iudicaret eē vnū albū tātū. sensus ergo nō cognoscit oᵬm ꝑm vnitatē numeralē. ergo ꝑm aliā vnitatē realem. ita q; etiā vni⁹ act⁹ sensus non est vnū oᵬm ꝑm vnitatē nume-

ralem. C̄. ad p̄ncipale in oi gn̄e est vnū p̄mū qd̄ est mensura omniū que sunt illi⁹ generis. ex decimo hui⁹. z illa vnitas est realis. aliogn nō esset mensura nisi scōz ꝓsideratione rōnis. ergo etiā nō essent aliq̄ entia posteriora que depēderēt a mēsura nisi eēt rō. z tūc ēt itellect⁹ posset attribuere alteri rōnē mēsure. sz illō tale nō est vnū nūo. tū qz nullū singulare alicui⁹ generis est mensura oium illoꝝ que sunt in illo gn̄e qz in idiuiduis eiusdē spēi nō est ꝟ p̄i⁹. z ꝟ posteri⁹. ex 3° hui⁹. tū qz sub spē albedis p̄nt dari duo idiuidua eq̄ alba. z tūc vnū nō eēt mēsura alteri⁹. ergo illō p̄mū qd̄ est mēsura est vnū aliq̄ vnitate reali que nō est vl'is. C̄. idē sil'e z eq̄le fundat sup vnū ex gnto hui⁹ ca°. de ad aliqd. cē sic nullo itellectu exīte est sil'itudo realis hui⁹ albi ad illud albū se cūdū albedinē. ergo aliq̄ realis vnitas est p̄imū fundamētū hui⁹ relationis. qz talis relatio nō fundat sup ens rōnis formalr. nō est aūt vnitas nūalis. pz. qz. ꝟ albū z illud albū nō sunt idē nūo. qz nihil vnū z idē est sil'e sibi ꝟ. ergo est aliqua alia. C̄. circūscripto oi intellectu hic ignis gn̄at hunc ignē simile sibi in forma. qz gn̄ans gn̄at sibi simile ppter formā. vt dictū est in ꝟ 7°. z illa gn̄atio est vniuoca. sed gn̄atio vniuoca reqrit vnitatē forme in gn̄ante z gn̄ato. illa vnitas nō est nūalis. ergo aliq̄ alia. z est realis. qz circūscripto oi intellectu vt dictū est. C̄. si oīs vnitas realis est nūalis. ergo oīs diuersitas realis est nūalis. ꝓns est flm. ergo z añs. pbatio ꝓne. qz vnū z multa. idē z diuersuz sunt opposita. ex decimo hui⁹. z totiēs dr vnū oppositoꝝ: q̄tiēs z reliquū. ex p° thopicoꝝ. z sic si tantū est vnitas nūalis: tātuz est diuersitas nūalis. C Jtē oē diuersum est in se vnū: qz vnū dr qd̄ est ab alio diuersuz. sic̄ ergo est vnū: sic z diuersuz. ergo si vnū nūaliter. z diuersuz nūaliter. z nō plus. falsitas ꝓntis pbat. Tū qz oīs diuersitas nūalis inquātū nūalis est eq̄lis. z tūc tantū differret sortes a platone quātū a brunello. Tū qz segt ex ꝟ q tūc itellect⁹ nō posset abstrahere a sorte z a platōe aliqd cōe magis q̄z a sorte z a brunello. z tūc qdlibz vl'e eēt pure ficticiū.]Dro ista ꝓclusione sunt etiā alie rōnes. sz iste nūc sufficiāt. C 4ª ꝓclusio sit ista. vl'e 3° mō sumptū qd̄ est indeterminatū ꝓne nō est in itellectu actualiter de necessitate.]Dro illa ꝓclusione faciūt rōnes cōtra tertiaz opinionē. Tum. s. qz obm nāliter p̄cedit actū. Tū qz sbm scie inquātū sbm p̄cedit itellectū z habitū. C 5ª ꝓclusio sit ista. vl'e 3° mō sumptū est in intellectu habitualiter de necitate.]Dro illa ꝓclusione faciūt rōnes ꝓtra scōaz opionē. spāliter p̄ª. s. q vl'e est vnū in telligibile nūero. C 6ª ꝓclusio sit ista. vl'e tertio mō sumptuz flm illud qd̄ est: est in reb⁹. pbatio hui⁹. tū qz relatio addita nāe qd̄ est esse in itellectu habitualiter ꝟ fundari in re. qz illud qd̄ est in re ꝟ istaz relationē. ergo illud qd̄ est vl'e est in re. tū qz aliter cū scia sit de vl'ibus: sciendo aliqua de vl'ibus nihil scirem⁹ de rebus sed tātū de cōceptib⁹ nr'is. z tūc opinio nr'a nō imutaret a vero in falsuz ppter imutationez in existētia rei. vnde dici pōt q vl'e est in re sic accipiendo q ea dez nā que est in exīntia determinata per gradū singularitatis est indeterminata negatiue z in intellectu obiue. z vt ꝟ hanc relationem ad intellectū vt ad cognoscentē est ideterminata ꝓne in determinatione sibi addita per intellectum. z tunc est completum vniuersale. C Sic ad questionem.

Ad p̄imū In oppositū. pz q equocat de vniuersali. vnde ꝓcedo totū argumētū. ꝓcludit eni de ipsa nā que scōm id qd̄ est vtiqz est in reb⁹. C Ad 2ᵐ per idē. nā sba scōa est sba. z est in re extra. flm id qd̄ est in re. C Ad alia in oppositū patet q argumēta pbi ꝓcedūt cōtra opinionē Platonis. z ꝓcedo q vniuersale non est in rebus eo mō quo ponebat plato. C Ad illud de logica dicendū. q logicus nō ꝓsiderat res per se: nisi quatenus fundant secūdas intentiones quas logicus per se considerat. z ratione huius non dicitur artifex realis sed intentionis.

C Manifestum est autem q substantiarum esse existimataruz plurime potestate sunt vt ipse partes animalium: nihil etenim separatum ipsorum est: quando autem separata fuerint: tūc entia sunt vt materia omnia. z c̄.

Queritᵗ Utr̄ distinctio formalis ptiū organicaz aialis sit pp plures formas subales realiter aut specifice distinctas. C Uidet q nō. nā si sic q̄ man⁹ mortua nō esset man⁹ equoce. ꝓns est falsuz vt patet supra hic in septimo. z in 4° methe oroz. ergo z añs. pbatio ꝓne. qz quecunqz differunt realiter vno corrupto nō est necessarium reliquum corrumpi. sed ꝟ posito forma toti⁹ z forma partis realiter sunt distincte. ergo. corrupta forma cōi. puta aia vel quacūqz alia pōt remanere ꝑpria forma man⁹. z sic eadē que p̄ius. C Cōtra. actio quelibet notificat formaz. qz forma dat esse z agere. ergo diuerse actiones z specifice distincte arguunt formas specifice distinctas. sed partes aialis organice habent operationes specifice distinctas. ergo z formas specifice distinctas.

Rn̄deo Licet ista q̄stio posset h̄re magnū tractatuz q̄ten⁹ q̄rit de multitudie z pluralitate formaz. de qua mā recolo me plixius dixisse in q̄dam q̄stione ordinaria. tū q̄stū ad p̄ns sufficit sic ꝓcedā. p̄mo p̄mittā vnā opinionē. 2° dicā aliter ad questionē. C Quātū ad p̄mū est vna opio tenēs partē negatiuā. modus ponēdi est iste. q in bruto aut in quocūqz alio viuo esto q est aliq̄ forma mixti p̄cedēs aiam illa est vna realr. sed plures virtualiter ꝓtinēs multas pfectiones scōm quas ꝓstituit diuersa organa que sunt p̄ncipia imperfecta diuersaz opationū. vlterius etiam si deē q aia ꝓtinet talē formā mixti nō opz ponere p̄ter vnā formā. saiam que sit diuersaz opationū z pfectionū virtualiter cōtentiua. C Arguit aūt p̄o ista opinione multipliciter. p̄mo qr pluralitas nō est ponēda sine necessitate. sz in ꝓposito nulla est necessitas ponēdi tales formas plures: cum vna pfecta forma posit quicqd ille plures: quaz est virtualiter cōtentiua. C̄. maior apparet distinctio in corpibus organicis inquātū aiata sunt: q̄z inquātū mixta sunt. pz de videre. audire. z h̄. sed ꝑpter illam diuersitatez nō ponunt tales partiales forme integrantes vnaz animā sensitiuam. ergo nō opz ponere hanc diuersitatē in formā mixti. C̄. diuersa specie nō ꝓtinuant. sed aial est vnū cōtinuum. ergo non constat ex partibus specifice distinctis. maior ꝓbat. qz quelibet illaz formaz pficeret mām. que eggo esset rō continuandi. nō videt posse dici. C Confirmat. qz ex duobus distinctis numero nō fit vnū numero. vt pz. ergo multo min⁹ ex duobus specifice distinctis que magis differūt. C̄. diuiso ꝟme vtraqz ps viuit. sic̄ pz. vel ergo est aia vni⁹ spēi in vtraqz pte. vel alteri⁹ spēi. si p̄mū. ergo in toto erat ꝑius vna forma spē. z h̄ ꝑpositū. Si 2° mō. ergo vnus vermis diuisus erit multa aialia flm spēm. q̄d nō vr. C̄. sicut aliquid est ens sic est vnū. z pfectius ens pfectius est vnuz. sz aial est pfectius ens q̄z ignis. ergo. pfectius est vnum. q̄d nō videt. si animal tot formas h̄z. z ignis nisi vnā. C̄. quelibet forma subalis cū sua mā ꝓstituit suppositū de gn̄e subē. ergo aial vnū esset plura suppōsita: si tot h̄z formas subales specifice distinctas. sic. n. arguit ph̄s contra ponētes elementa manere in mixto flm suas formas pfectas vel impfectas. qz tūc mixtū est plura suppōsita. C̄. ex duob⁹ entib⁹ in actu nō fit vnū. vt dctm̄ est. ꝟ. sed plures for^e sunt plura in actu. nam forma essentialiter est actus. animal aūt est aliquod vnum. ergo nō pōt ꝓstare ex plurib⁹ ptib⁹ h̄ntib⁹ plures formas.

Quantū ad 2ᵐ est alia opio tenēs partē affirmatiuā quā reputo verā. C Dro qua ficargr̄ pars aliqua aialis pōt separi ab aiali fine gn̄atione sed nō manet in actu post separationē per formā toti⁹. hoc est euidens. ergo per formā ꝑpriā quā habebat p̄ius. maior ꝓz p

sensum. vt si os abstrahat a corpe aialis non pōt dici q̄ noua forma gñet. q̄ ita subito sicut pōt esse illa absciso si fit in instanti nō pōt ab agente nāli noua forma introduci sine alteratione p̄cedēte. ¶ Dices q̄ forma diuidit sic in aialibus annulosis. ¶ Cōtra. q̄ os nō viuit sepatū. ergo nō hz formā aiati nec partē ei⁹. ¶ Dices q̄ hz ptē forme mixti que nō est aia. ¶ Cōtra. q̄ diuerse mixtiones sunt in diuersis ptib⁹ que nō vident cē ab eadē forma mixti: ꝫ ab alia z alia saltē partiali. ¶ Ꝑ. vna forma mixti nō videt posse informare māz dispositā ꝓpijs z repugnātib⁹ mixtionib⁹. ꝫ in corpe aialis fiūt tales mixtiones. ex ꝑmo de aia. z pz. q̄ cerebz est frigidus z cor est caliduꝫ. ¶ Ꝑ. ꝑm viā Arist. libro de aialibus. cor aialis ꝑus ēt ꝑte gñat q̄ꝫ alie partes aialis. z sic est assignare mltas mutationes cōpletas vnā añ aliā in gñatione aialis terminatas ad plures formas. ergo zc̄. ¶ Si dicas q̄ nō gñat nisi vna forma mixti. segt q̄ gñatio aialis est vn⁹ mot⁹ plixissimus. z q̄ multe mutationes p̄ter se hñtes ad vnā formā terminent. quoz vtrūq; est falsum. z specialiter 2ᵐ. q̄ plurium mutationū numero plures sunt forme terminantes.

Est aūt vnū dubiū. a q̄ forma aial hz vnitatē. est ne sicut aceruus? ℞ Ñdeo q̄ hz vnitatez a forma mixti vel a aiati que est vltima z specifica. ꝫ magis vr a forma mixti pp vnitatē cadauer ꝑ uādā corrupta aia vel sepata. ¶ Sz ꝓtra. q̄ vni⁹ pfectionis est vnū pfectibile p̄supponitū. ita q̄ vnitas pfectibilis p̄supponit vnitatē pfectionis nec est ab ea. sed talē vnitatē nō pōt dare impfectibili p̄cedēte forma mixti. q̄ illa vr aceruus vel cumulus gdā. ¶ Confirmat. q̄ sequēdo viā istā nō pōt improbari q̄re toti⁹ vniuersi non est vna mā cōis z forma. vel quoꝝcunq; disparatoꝝ. ¶ ℞ndeo ad pmū q̄ ptes iste māles p̄cedentes formā mixti nō habent tātam vnitatē q̄ꝫtā hñt postea a forma. dico igit q̄ sufficit vnitas ordinis in illis ptibus. s. q̄ mā cum illis formis plurib⁹ ordinet ad formā illam cōem aliqualiter illimitataz vt ad actū adequatū respectu cuius nā eaꝝ seorsuz est potentia adequata. ¶ Ad ꝑmationem dicendum q̄ non est simile. operatio. n. arguit formā. vbi igit videmus vltra propias operationes correspondentes ptibus ꝑm ꝓprietas formas. aliq̄ꝫ cōez sicut in aiali sensatio: ibi necessario arguit aliqua forma cōis actuans cōiter oēs formas. in toto aūt vniuerso hoc nō apparet. que enim est opatio ignis p̄ter ignire? aut que opatio cōis ignis z aq̄ z sic de alijs? non videmus.

Dico ergo ad questionē q̄ in quolibet viuo p̄ter formam aiati est alia forā cōis corporis z mixti z p̄ter has que sunt cōes toti aiati vel viuo sunt alie partiales specifice distincte tot quot organa distincta. nec rationes alterius opinionis cogunt.

Ad pmū dico q̄ ponere istas plures formas est necitas vitande ꝓtradictionis: que est maxima necessitas. nā aliter pars separata sine gñatione vt p̄ma rō p̄cedit similis esset z nō esset. cū esse nō possit sine forā ppria. ¶ Ad scām cū dicit de maiore distinctione apparente in organis inquantū aiata sunt zc̄. dicendum q̄ non est simile hic z ibi. nā ibi nō apparet necessitas vitāde ꝑdictionis sicut hic. que est necessitas ponēdi plures formas tales. ¶ Ad 3ᵐ cū dr q̄ diuersa spē nō ꝓtinuantur. hoc aūt manifeste falsuz est. nā manus arida ꝓtinuat corpori viuo aialis. z ramus ficus ramo viuo in arbore cū tñ mortuū z viuuz spē distinguant. z cū dicit q̄ alal est vnū ꝓtinuū. dico q̄ nō est vere ꝓtinuū nisi solū ꝑm lineā reflexam. ga eius nō est necessario vnus mot⁹. pōt. n. moueri manus pede gescente. ꝫ est mediū iter vē ꝓtinuū z ꝓtiguū. Et cū q̄ris que forma ect rō ꝓtinuandi. dico q̄ forma cōis que est alia ab illis. ¶ Ad ꝑmationē cū dr q̄ ex duob⁹ nūo zc̄. nego ꝑiam q̄ aūto aliq̄ sunt magis vnū vnitate idētitatis tāto min⁹ nata sunt vniri ad ꝓstituendū vnū per se. exēplū. albū z nigrū magis sunt idem q̄ꝫ mā z forma que sunt oīno alterius rōnis. z tñ ex mā z forma fit vnuz per se. non aūt ex albo z nigro. ꝫ sint idē gñe ꝓmo. ¶ Ad 4ᵐ qō p̄cedit de verme diuisio. dicēdum q̄ ptes ille diuise hñt aiam eiusdem spēi. sed si forsan hñt organa distincta hñt formas distinctas ꝑter illā cōem: que qdē nō sunt forᵉ aiati nec per ꝑtis vermis est plura aialia. ¶ Ad 5ᵐ dico q̄ cōpᵒᵐ est verᵘ vnū. sed nō indiuisius. duplex est. n. vnitas. s. pfectionis z indiuisibilitatis. Et cum dicis q̄ aial nō est pfectius vnū q̄ꝫ ignis si tot hꝫret formas: dico q̄ falsum est q̄ maior vnitas nō ip est magis simplex. ¶ Ad 6ᵐ qdē p̄cedit de suppositis. dico q̄ in eodē esse suppositā plura z in poᵗ vt sunt ptes in composito. z sim aliā z aliā partē māe nō est inconueniēs. sic est in ꝓposito. ꝫ bene argumentū p̄cedit ꝓtra illā opinionē de mixtione. q̄ cū quelibet pars mixti fit mixta in qualibet pte mixti essent quatuor suppositā z q̄tuor formē quaꝝ vna ad aliā nō ordinaret vt pfectibilis per eā. ¶ Ad vltimū cū dicit q̄ ex duobus entibus in actu non fit vere vnū dico q̄ verꝫ est quando sunt in actibus vltimatis z non carent pfectiori actualitate. sed non est sic in ꝓposito. nam oia precedentia sunt in potentia respectu forme cōmunis z perfectioris.

Ad argumentū ꝓncipale cū iferē q̄ manᵘ mortua nō eēt manᵘ equoce cū viua. dicēdū q̄ manᵘ pōt dupliciter ꝓsiderari. s. vel manus vt manᵘ vel manᵘ vt organū officiosuz ad exercendū opᵘ vite. sic est de oculo z alijs similr. Si ꝑmo. dico q̄ est manᵘ vniuoce q̄ꝫdiu manet sub forma manus. Si 2ᵒ sic est manus equiuoce. q̄ sine aia nō pōt exercere opus vite. sic nec oculus videre sic intelligit illud 4° methauroꝝ z septimo metha. sed hoc nihil contra nos. quare zc̄.

¶ Quoniam vero cōpositū ex aliquo vt vnū sit oē: ꝫ non vt cumulus sed vt silla: ba: z sillaba aut non est elementa: nec idē .b. z. a. nec caro: ignis z terra. dissolutis quidem. n. his hec non adhuc sunt vt caro: z sillaba. el'a vero sunt: z ignis z terra: est igitur aliquid sillaba non soluz elemēta z vocalis vel consonans zc̄.

Verit Utrū cōposituz per se vnū dicat formalr aliquā entitatem distinctā realiter ab entitate ptiū. vr q̄ nō ꝑ per cōmē. ꝑmo phi. vbi vr dicere q̄ totuz est aliud a q̄libet pte nō tñ ab oib⁹ sil' sumptis. ¶ Ꝑ. ad idē ar. sic. q̄ si sic. ergo diffō nō dicit totā qdtatē diffiniti. ꝓñs est falsuz. ergo z añs. pbatio ꝓñe: q̄ tūc in cōposito essent tres res. s. mā z forma vel genᵘ z dria z illa 3ª entitas quā ponis. Diffinitis aūt nō est nisi due res. s. mā z forᵃ vel genᵘ z dria. ¶ Ꝑ. si sic. ergo forᵃ vnit māe mediante 3ª entitate. ꝓñs est falsuz. q̄ tūc vita vniretur viuo mediante z per ꝓñs circularitas erit magis intrinseca circulo q̄ꝫ vita viuo. q̄ illa circularitas non vnit circulo per mediū sed vita vnit viuo per meᵐ. qō est inconueniēs. sequit ēt p̄cessus in infiᵐ. q̄ iter illā mām z entitatē est alia mediante qua mā vnit sibi. z sic vlteriᵘ in infiᵐ. ¶ Unus aūt alius arguit sic. q̄ si sic. ergo ternariᵘ erit q̄ternarius. qō est euidenter falsuz. ꝓña. pbat quia tūc ternariᵘ vltra tres vnitates que sunt ptes eiᵘ habebit aliā q̄rtā quā tu ponis aliā a partib⁹ que est entitas totiᵘ. ꝫ 4ª vnitas addita trib⁹ facit q̄ternariū. ergo ternariᵘ erit q̄ternariᵘ. z sil' pōt argui q̄ quaternarius erit quinariᵘ. z sic de alijs. ¶ Contra pbs hīn littera: qui expresse vult q̄ caro est aliquid aliud p̄ter ignez z terram. z q̄ hec sillaba ab. est aliud ab elementis que sunt. a. b.

℞ndeo Ad videndū mentē pbi in hō declarabo tres dcliones. q̄z pª est hec. Cōposituz p se. puta cōpositū ex mā z forª: dicit formalr aliq̄ entitatē distinctā realiter a suaꝝ ptiū entitate. hāc oīndo sic. cōpositū ē terminᵘ generationis per se p̄. ergo dicit aliq̄ entitatem realr a ptibus

distinctaz.añs pz ex hoc septimo supra.pbatio ꝓntie.qz ter
min⁹ gñatiõis hz aliquã ꝓpriã entitatẽ ꝓductã p.gñationẽ
aliogn terminaret ad nihil. ¶ Cõfirmat.qz si ambe ptes exi
sterent nihil hoi eẽt ꝓductio cõpositi.exẽplũ in resurrectiõe.
nam resuscitatio z fit gñatio est ad eẽ cõpositi z non ad esse
aie vel corpis. ¶ Ꝑ.entitates ptiũ pñt existere corrupto cõ-
posito.g̃ distinguunt realr a cõposito.ꝓntia est euidens.qz
alr idẽ fil eẽt z nõ eẽt qđ est oppositus ꝑmi ꝓncipij.sz añs pz
p pbm hic in lra de ista syllaba ab.qua corrupta põt mane
re.a.z.b. Silr est de toto cõposito z ptib⁹ ei⁹ vel realr vel sal
tez apud itellm z in sua rõne nõ repugnat ptes manere:nõ
manẽte toto cõposito. ¶ Ꝑ.cãe itrinsece cõpositi aligd cãnt.
nõ se nec altera alteram.qz ꝑn⁹ nõ sunt ex alterutris.ex pri-
mo phi.g̃ cãnt aliud.s cõpositũ.sz oẽ cõpositũ cãtũ realr di
stinguit a causis.qz nihil cãt seipm.g̃ zc. ¶ Ꝑ.ois ꝓpria pas
sio z ꝑpa opatio hñt aliqđ sbm cui ꝑmo in sunt.sz illud nõ
est mã nec for⁹.pz.igit aligd aliud.illud est cõpositũ. ¶ Ꝑ.h
est expssa itẽtio phi in ꝑmo.phi.vbi ꝑmo mouet dubiũ de
pte z toto.vtrũ vnũ aut plura sunt ptes z totũ.segt z soluit
z si toti vnũ vtrũqz.i.si vtraqz ps est vnũ.z idẽ cũ toto:est si-
cut indiuisibile.s.ipm totũ.qm eadẽ entidẽ.i.tũc ptes erũt idẽ
iter se sicut sunt idẽ toti.qre segt tãtũ eẽ idiuisibile.cũ nõ ha
beat distinctas ptes. Et vo si totũ est sicut vnum idiuisibile:
nullũ erit qztũ.neqz qle:qđ est absurdũ. ¶ 2ª ꝓcło fit ista en
titas cõpositi alia ab entitate ptiuz est entitas absoluta.hoc
apparet p rõnes ꝓcedẽtes. Tũ qz gñatio nõ est p se ad respe-
ctũ.nec corruptio est p se a respectu. Tũ 3°.qz absolutũ z ma
xime itrinsecũ nõ cãt aligd formalr respectiuũ.qz absolutũ
nõ est ps eẽntialis respectiui.mã aũt z forma sunt itrinsece
z absolute ptes cõpositi. ¶ Ꝑ.si nõ.ergo oia entia cõposita
sunt vni⁹ gñis.ꝓns est falsuz.g̃ z añs.ꝓna.pbat.qz respect⁹a
respectu itrinsec⁹ aduenięte qlis eẽt iste.nõ distinguit gñe.
¶ Cõfirmat.qz tũc oia entia eẽnt formalr respectiua.quod
tanqz incõuenięs infert pbs q̃rto hui⁹.ꝓra opinionẽ de ve
ritate apparẽtiũ. ¶ Ꝑ.si nõ.g̃ nullũ cõpositũ erit per se vnũ
ꝓns est falsum.ergo z añs.ꝓntia pbat.qz ille respect⁹ etiã si
sit eẽntialis dependẽtie nõ sufficit ad vnitatez per se.qz etiam
ineſt vni p accns.accns.n.dependet eẽntialr ad sbm.cuz quo
facit vnũ per accns. ¶ Cõtra istã opionẽ arguit Aureolus.
qz omne absolutũ põt de⁹ facere existere sine quocũqz alio a
quo realr distinguit.sz cõpositũ est absolutũ per te.z distin-
guit realr a mã z forma.ergo cõpositũ põt existere sine mã
z forma qđ est euidẽter falsum qz tunc aligd esset ignis vel
igneum sine forma ignis. ¶ Rñdeo.q̃ maior est vera si il-
lud absolutũ est ꝑus nõ depẽdẽs essentialr ad aliud.z sic.in
ꝓposito deus põt facere mãm z formã sine cõposito.sz tunc
minor est falsa.qz cõpositũ est posterius eẽntialr dependẽs.
¶ Cõtra.tũc deus nõ posset accns facere sine sbto.qz est po-
sterius z eẽntialr dependens ad sbm. ¶ Rñdeo q̃ nõ est sile.
qz accns nõ hz sbm ꝓ causa itrinseca.sicut cõpositũ hz mãm
z formã.nullus aũt effect⁹ simplr dependet ad cãm extrin-
secã ꝑter q̃z ad ꝑmã.q̃ten⁹ oẽm cãlitatẽ extrinsecã põt deus
supplere sine cã scda.nõ sic de itrinsecis.cũ cause itrinsece in
cludunt imꝑfectionẽ.s.esse partẽ cãti.ſõ ad expõnẽ maioris
illius.dico q̃ nõ est verum si sit posterius eẽntialr z itrinse-
ce ꝓstitutũ ab absoluto priori. ¶ Tertia ꝓcło sit ista.entitas
compositi distincta a partib⁹ est forma toti⁹ que est qditas.
¶ Ad cui⁹ euidentiã declarabo qnqz ꝓ ordinẽ. ¶ Primuz
dictũ est.q̃ forma totius nõ est alia a forma partis.puta.in
hoie ab aia que sit supueniẽs illi z aligd ipsi⁹ totius.z dicat
esse forma totius eo q̃ pfecti⁹ ꝓstituit cõpositum q̃z forma
partis.pbatio huius.qz tũc in hoie esset aliqua forma ꝓsti-
tuens hoiez que esset pfectior q̃z aia intellectiua.qđ est absur
dum dicere. ¶ 2ᵐ dictũ est.q̃ forma totius nõ est aliqđ me-
diũ vniens mãm forme ad ꝓstituendũ per se vnũ cum mã.
pbatio.qz quero de illo qũo facit per se vnũ cũ mã z forma
partis.qz nõ est dare mediũ.sz etiã ipsa ex se vnit.z standũ
fuit in ꝑmo.vel est ꝓcessus in ĩfinitũ. ¶ 3ᵐ dictũ est q̃ forma
totius nõ est aliqua forma vltra formã partis.quasi pficiẽs
mãm z formam.pbatio hui⁹.qz oẽ qđ pficit ab aliqua vna
forma hz rõnẽ vni⁹ pfectibilis.sed mã z forma nõ sunt hm.
ergo zc. Tũ primo.qz sunt altertius rõnis. Tũ 2°.qz vnũ est
ꝓprie pfectibile.z aliud est act⁹ pficiẽs.z hec est rõ q̃re facit
vnũ p se.ex 8° hui⁹.ergo mã z forma nõ pficiunt ab aliqua
vna forma cõi. ¶ 4ᵐ dictũ est.q̃ forma toti⁹ est ipsa tota nã
siue qditas ꝓstituẽs totã entitatem.ita q̃ nõ est forma ifor-
mãs.sed forma qua suppositũ est ens qditatiue.nõ sic itelli
gendo q̃ forma totius sit cã ipsi⁹ toti⁹ q̃si cãns totũ cuz mã
z forma partis.sz est ipm totũ ꝑcise z absolute ꝓsideratũ.eo
mõ quo logt Aluicẽ.5° metha.q̃ egtas est tiñ egnitas. ¶ 5ᵐ
dictũ est.q̃ forma toti⁹ est alia realr a forma ptis.hoc appa
ret ex dictis.z ex ꝑma ꝓne.qz totũ dicit aliã entitatem.sz illa
entitas est forma toti⁹.ergo zc. ¶ Sz ꝓra ista arguit Aureo
lus.ꝙro ingt quo mõ imaginaris istã entitatez.aut.n.sic q̃
ipsa fundetur super materiam z forma partis.aut sic q̃ so-
lum sup mãm.ita q̃ mã sit ei⁹ ꝑnᵐ sbiuũ.z forma ꝑnᵐ for-
male.nõ ꝑmo mõ.qz tũc forma i cõposito entificaret z qdi-
taret.nõ aũt entificaret.qđ vr falsuz.nec 2° mõ.qz effect⁹ for-
malis nõ differt a forma partis cui⁹ est effect⁹. ¶ Sz ista rõ
peccat multiplr. Tũ ꝑmo.qz querit fundamẽtũ illi⁹ cui⁹ nõ
est fundamẽtũ ꝓprie. Tũ 2°.qz ego dico q̃ fundamẽtũ eius
nõ est mã z forma.nec alterꝫ illoꝝ.sz ei⁹ fundamẽtũ ꝓpriũ z
ꝓximũ est ipm suppositũ vel cõpositũ.qđ ꝑbatũ est cẽ aliud
a partib⁹.oi.n.entitati formali corrñdet adeq̃te aliqđ sicut
corrñdet humanitati hoc qđ dico hõ.nõ corp⁹ vel alia.z hoc
dato:tot⁹ ꝓcessus rõnis erit nullus. Tum 3°.qz dato q̃ ei⁹
fundamẽtũ eẽt mã.z forma ꝑnᵐ formale.adhuc nihil ꝓ-
bat.assumit enim falsum qñ dicit effectũ formalẽ nõ differ
re a forma.dicis enim effect⁹ realr distinguit a sua causa nihil
enim causat se.vñ volo q̃ effect⁹ formalis nõ separat a for-
ma.qz ipole est aliquid esse formalr albũ sine albedine.sed
non sequit.ergo non distinguuntur. Et sic ad questionem.

Ad ꝓmũ Jn oppositũ.dico q̃ cõmentator ibidẽ nõ distinguit inter illud quod est per se.z quod nec̃io ꝙcurrit.sicaũ se hz vnio ptiũ.z esse toti⁹.q̃ necessario ꝙcurrũt nõ tñ opz q̃ sint idẽ. ¶ Ad 2ᵐ diffonẽ dr vno° q̃ diffinitio dicit totã qditatem diffiniti.nõ cõprehẽ
siue.sed explanatiue z indicatiue.q̃tenus explicat ꝑn⁹ itrin
seca essentialia diffiniti. ¶ Aliter dicit.q̃ diffinitio est qđã
totũ hñs ptes.sicut z diffinitũ. Sicut ergo partes diffõnis
se hñt ad ptes diffiniti sic totũ ad totũ.sicut supra dictũ est in
hoc septimo.z sic tota diffinitio est aliud a suis partib⁹.to-
ta ergo diffinitio indicat totã essentiã diffiniti.nõ obstante
q̃ diffinitũ sit aliud a suis ptib⁹. ¶ Ad 3ᵐ dõm.q̃ procedit
ex falsa imaginatiõe.nõ.n.forma vnit mãe mediante entita
te totius.vt dictũ est in 2° dicto tertio ꝓnis.naz illa entitas
sequit vnionẽ cãrũ.sicut effect⁹ cãz.nec illud qđ addit est ꝓ-
prie dictũ qz tũc vita vniret viuo mediãte.nã vita nõ est for
ma que vnit.sz magis est sequęs vnionẽ aie cuz corpore.qz
viuere viuentibus est esse.scdm phm.in tertio de anima.
¶ Ad quartũ nego ꝓntiã. Ad ꝑbationẽ dõm.q̃ nõ ois vni
tas addita facit aliũ nũm.sed tm vnitas partialis z mãlis.
qualis nõ est vnitas totius.z ideo nõ ponit in numerũ cũ
alijs. ¶ Et hec de septimo metaphisice.

¶ Quod vero substãtia est materia pa-
lam: nã in omnib⁹ oppositis mutationi
bus est aliqd qđ subijcit mutationibus:
vtputa secunduz locum quod nunc hic:
iterum z alibi:z secunduz augmentum
quod nunc qdem est tantũ:itez minus:
aut maius:z secundũ alterationẽ quod
nunc qdẽ est sanũ iterũ laborat.zc.

c

Jrca librum octauū metaphīce. Querīt ꝑmo. Utrū in motu alterationis opꝫ manere idē ſbm ſimplr ſub vtroqꝫ termino ꝫ. ¶ Videt qꝫ ſic. per ꝑbm hic in lra. z hr idē ꝓmo de gñatiōe. vbi diſtinguit gñatio ſimplr ab alteratione per hoc qꝫ in alteratiōe manet idē ſbm ſimplr ſub vtroqꝫ termino. nō ſic in gñatione. ſꝫ totū trāſmutat in totū. ¶ Contra. nā ſi ex aq̄ gñet ignis ꝓcedit alteratio in mā tanqꝫ diſpō ad formā ignis. ſicut calefactio. illa alteratio durat vſqꝫ ad iſtās quo introducit gradus vltim⁹ forme ignis. illa aūt calefactio cuꝫ ſit mutatio finita opꝫ qꝫ terminet. vel ergo terminabit in iſtāti quo introducit forma ignis. vel in alio iſtāti citra. ſi det ꝓmū. hēo ꝓpoſitū. qr tūc eſt ignis z nō aq̄ que fuit. ſbm alterationis in termino a quo. Si det 2m. cū inter ſqlibet duo iſtātia ſit tps mediū ſeqr qꝫ iſto tpe in medio cū ceſſet illa diſpō ſiue alteratio nō magis eſt diſpoſita mā aq̄ ad formā ignis q̄ in ꝑn°. qd eſt icōueniēs. qr tūc fruſtra fuiſſet alteratio. ¶ Vel ſi dicat qꝫ manet diſpō inducta ꝑ alterationē. ſꝫ alteratio ceſſet. hoc nihil valet. q̄re. n. nō ſtatim in fine alterationis introducit forma ignis cū facta ſit in mā ꝑfecta diſpō. fruſtra. n. expectaret per illud tps mediū. ¶ Dices qꝫ iſta alteratio terminat in vltimo iſtāti quo incipit eē ignis. z in eodē definit eē aq̄. qr nō eſt icōueniēs in eodē iſtāti vnū incipere eē. z aliud deſinere eſſe. ſine aliq̄ tpe medio imo hꝫ eſt ne ceſſartū in oi gñatiōe. qz in eodē iſtāti in quo definit forma corrupti incipit forma gñati. alr eēt qñqꝫ dare mām ſine forma. ſilr eſt in ꝓpoſito. nā iſta alteratio hēbit idē ſbm. ſ. aquā ſub vtroqꝫ termino. ¶ Sꝫ nō enadis. qr nō loquor de incipere z deſinere ſꝫ de eē. qr certuꝫ eſt qꝫ alterabile in termino alterationis nō definit eē. ſed definit eē tale. alias mobile in termino motus ad quē. nō geſceret. qd eſt ꝫ ꝑbm. 6° phi. qꝫ aūt in eodē iſtāti idē ſit aq̄ z ignis eſt ipoſſ. ¶ ℞. ad ꝓncipale arguo ſic 2°. tota aq̄ calefit. ſit. a. a. alterat qdē. z tñ nō fit cōtinua dependitio z reſolutio ſbe aq̄. ita qꝫ deueniat ad vltimaꝫ ptē ipſi⁹. a. ſit. b. certū eſt qꝫ. a. z. b. nō eſt idez ſbm ſimplr z tñ a. eſt termin⁹ a quo. z. b. termin⁹ ad quē. ergo in iſta alteratione nō manet idē ſbm ſimplr ſub vtroqꝫ termino.

℞ndeo Ad qōnē ſic. Duplex eſt alteratio. q̄daꝫ pura. cui non eſt annexa gñatio ſimplr. puta cū hō mutat de albedine in nigredinē. ſine aliq̄ corruptiōe ſue ſbe. q̄dam eſt nō pura. cui eſt annexa ſimplr gñatio eo mō quo dicim⁹ qꝫ alteratio diſponit mām ad formā ſbalē. z qꝫ gñatio eſt termin⁹ alterationis. in ꝑa alteratione manet idē ſbm ſimplr ſub vtroqꝫ termino. z ſic loqr ꝑbs primo de gñatiōe. z in iſto loco. in ſcda vo. nō. ſꝫ hoc accidit alterationi vt alteratio eſt. qr hꝫ eſt rōne gñationis annexe. z iō ꝑbs vbi cūqꝫ loquēs de alteratiōe ſimplr z de his que ſibi ꝑ ſe ꝓueniūt. nō curās de his que accidūt. ꝓcedit ſimplr qꝫ in alteratione manet idē ſbm ſub vtroqꝫ termino. ſꝫ non maneat aliqñ idē rōne gñationis annexe. z ſic alteratio que eſt calefactio in exēplis ſupra poſitis nō terminat ad calorez aque. ſꝫ ad calorē ignis. ita qꝫ termin⁹ a quo eſt in aq̄. ſꝫ termin⁹ ad quem eſt in igne gñato. ¶ Cōtra. ſi ſic. vel accns migraret a ſbo in ſbm vel gradus forme acqſit⁹ in ꝑn° alterationis nō erit idē nūo cum forma terminate alterationez. eo qꝫ accns corrūpit ad corruptionē ſbti. ēt ſi ſit ēqlitas ſimbola. corrupta ergo aqua corrūpit gradus caloris ꝓcedens. qꝫ vtrūqꝫ vr impoſſ. ¶ ℞ndeo. 2ª pars diſiunctionis eſt vera. nec reputo inconueniens in tali caſu qꝫ gradus ꝓcedens non ſit idem numero cum forma terminante.

¶ Quoniā pluribus modis dicunt cauſe oēs opꝫ dicere cauſas contingētes vt hoīs: que cauſa niſi materia equidē mēſtrua: eius autem nihil manens equidez ſperma. Textu cōmenti duodecimi.

Querit Utrū ad formationē corpis ꝑlis mr actiue aliqd cooperet. ¶ Videt qꝫ nō. naꝫ mā nihil agit ad gñationē vel trāſmutationē. naꝫ vt dr ꝓmo z 12° huiꝰ. mā nō ſeipſam trāſmutat ad formā. ſꝫ hꝫ ſꝫ facere agēs. ſꝫ mr non opat ad formatione corporis ꝑlis niſi mediāte mēſtruo qđ ſe hꝫ vt mā. vt hr dr. ḡ z c. ¶ Cōtra. qr ſi nō. ḡ nō magis eſſet mr ꝑlis q̄ alicuiꝰ aialis. puta vermis gñati ex putrefactione in matrice. ꝓñs eſt euidēter falſuꝫ. ergo z añs. ꝓñtia pꝫ. qr tūc equaliter ſe haberent hinc z inde in potentia pure paſſiua.

℞ndeo In iſta qōne ſunt due opiniones. ꝓm qꝫ recitat Auicē. ꝑ cañ. ſen. ꝓma ca°. de mēbris. ¶ Una eſt Arī. 12°. de aialibꝰ. qꝫ ſemina in tali ꝑlis gñatione nō coopat actiue: ſꝫ ſolū ſe hꝫ paſſiue. ¶ Modus ponendi eſt iſte. qꝫ ſolus pr hꝫ rōnē actiui. z mr rōnem paſſiui. ita qꝫ ipſa miniſtrat totā mām ꝑlis. z in ſolo ſemine pris eſt vis actiua formatiua ꝑlis. Unde ibidē. 15°. de aialibꝰ. cōpat virtutē in ſemine pris arti. z māꝫ miniſtrataꝫ a mre cōpat ligno de quo artifex facit ſtatuā. hꝫ hoc ḡ tota formatio actiua eſt a pte viri cuiꝰ ſemē nō cedit in ſbam ꝑlis. ſꝫ quertit in ſpm z caloꝛē qbꝰ mediatibꝰ agit in ſemē mulieris ad formationē ꝑlis. ſemē aūt mulieris eſt tota ſba ꝑlis. ¶ Sꝫ ꝓtra hāc opinionē arguit. nā forma eiuſdē ſpēi ꝓſeqr poſſ nālis eiuſdē ſpēi. ſꝫ maſculus z femina ſunt eiuſdē ſpēi. ex. 10. huiꝰ. ḡ ſi forma vniꝰ ꝓſeqr gñatiua. ſilr alteriꝰ. ¶ Cōfirmat. qr alr poſſ gñatiua huiꝰ z illiꝰ differēt ſicut actiua z paſſiua. z ita eēnt poc alteriꝰ rōnis. ¶ ℞. pr nālr diligit filiū ſuū. ſic vnuſqſq; diligit opꝰ ſuū. ex 4° ethi. ſꝫ mr plus diligit filiū ſuū. ex 8° ethi. ergo vr qꝫ filiꝰ ſit aliq̄ mō opus eiꝰ. ¶ ℞. filiꝰ qñqꝫ plus aſſimilat mri q̄ pri. ḡ in mre eſt aliq̄ virtꝰ actiua. añs pꝫ. ſꝫ ꝓntia ꝑbat. qr agēs itēdit aſſimilare ſibi effectū. ita qꝫ effectꝰ nulli aſſimilat niſi ꝑ aliq̄ eiꝰ actionē. ¶ Alia eſt opio Galieni quā puto veram. qꝫ mr eſt cā actiua cū pre reſpectu formationis corpis ꝑlis. tñ minꝰ ꝓncipalis z ſcdaria. que cū pre integrat vnā cāꝫ totalē. ¶ Sꝫ ad hoc itelligēdū diſtinguo de plibꝰ cauſis ꝓcurrētibꝰ ad eundē effectū. q̄dā. n. ex equo. cō currūt. ſicut duo hoīs trahētes aliqđ idē corpꝰ. puta nauē. q̄dā ꝓcurrūt nō ex equo ſꝫ hñtes ordinē eēntialē. qđ pōt eſſe dupliciter. vno°. qꝫ cā ſuperior moueat iferiorē. ita qꝫ iferior nō agat niſi qr mota a ſuperiori. exēplū. de poa motiua que eſt i manu z baculo mouētibꝰ aliqđ idē corpꝰ. Alio° ſic qꝫ cā ſuperior nō moueat iferiorē nec dat ei vtutē qua mouet. ſꝫ ſuperior hꝫ de ſe vtutē pfectiorē agēdi z iferior ipfectiorē quā nō recipit a cā ſuperiori que eſt vtutis pfectionis. exēplū huiꝰ eſt in ꝓpoſito. qr virtꝰ actiua mris z poa actiua pris ꝓcurrūt in gñatiōe ꝑlis vt due cāe ptiales. ordinate qdē. qr altera eſt pfectior reliq̄. nō tñ iperfectior recipit cālitatē a pfectiori. nec etiā tota cālitas eſt in cā pfectiori ſꝫ aliqđ addit cā imperfectior in tñ qꝫ effectꝰ pōt eſſe pfectior a cā pfectiori cum imperfecta. z nō pōt eſſe a ſola perfectiori. Hanc opinionē teneo ꝓpter rationes ꝓtra primam factas.

Ad argumentū In oppoſitū factuꝫ. dōm ad minorē. qꝫ mēſtrua nō ſolū ſunt mā. ſic qꝫ in eis nulla ſit vis actiua. Ad ꝑbm expo nit qꝫ mr nō eſt cā agēs ꝓncipalis. ipſa. n. miſtrat māꝫ ꝑlis. qr corpꝰ ꝑlis plus formaꝫ de mā miſtrata a mre. q̄ de mā. miniſtrata a ꝑre. z ꝓ hꝫ appropriate mēſtrua dōr mā ꝑlis alr negaſſ ꝑbs in ꝓpoſito. qr Galienꝰ qꝫ fuit magis exptus in talibꝰ dicit oppoſitū. z ita expertis magis credēdum eſt

¶ Dupliciter eniz hoc ex hoc: aut quia principium erit: aut quia ex resoluto in principium ꝛc̄. Textu cōmenti. xi.

QUerit Utrū in oi gñatione ꝛ corruptiõe simplr fiat resolutio vsqz ad mām ꝑmā. ¶ Videt q nō. qz vel in eodē istāti eēt in mā forª corrupti ꝛ forª gñati. vel in alio ꝛ in alio. si i eodē. ergo sil erūt ꝺ̄ie forme in mā. qd̄ est absurdū. si in alio ꝛ i alio. cū iter qlibet duo istātia sit tps mediū: eēt aliqd tps in quo mā ꝑma eēt sine oi forma. ꝛ cū ipa de se sit idifferēs ad oēs formas nō magis gñaret ex vna forª qz alia. ꝛ p ꝓns nā frustra egisset ad disponēdū mām in toto tpe ꝓcedenti. ¶ Sed ꝓtrarium videtur velle phs hic in littera.

Respōdeo q in oi gñatiõe ꝛ corruptiõe simplr opz fieri resolutionē vsqz ad ꝑmam māz. ꝛ h̄ statiz. vl nō stati. stati qdē in ñtib⁹ tm̄ vnā formā. sz nō statim in ñtib⁹ plēs formas. Jn hoie. n. in quo non dubito eē plēs formas ſepara vltima forma specifica ꝛ corrupto hoie. puta in morte: remanet mā sub forma icōpleta corpis que nō est in aliq̄ spē spālissima. sz est nālr in ꝓtinuo fluxu sqz ad māz ꝑmā anteqz de illa mā aliqd specifice distinctū gñet. qua corruptiõe cōpleta pri⁹ ordie nāe introducit ab agēte nāli forma aliq̄ specifica. puta forma ūmis vel plāte. ¶ Sz ꝺ̄. gñatio vni⁹ est corruptio alteri⁹. sz hō in morte corrūpit. ḡ. statiz aliqd gñat. q̄re scōm te non opz fieri resolutionē vsqz ad māz ꝑmā. ¶ Rñdeo. q hō in morte nō corrūpit corruptiõe vltimata. ſ. quātū ab oē illud qd̄ est aliqd ei⁹. qz adhuc remanet forª aliq̄ que fuit de eēntia hois. pfecta aūt vltimata corruptiõe nēcio aliud gñat qz mā nālr nō existit sine forma. ꝛ sic corruptio vni⁹ est gñatio alteri⁹. ꝛ ꝙuerso. sz in ñtib⁹ vnaz solā formā nō opz tm̄ expectare. sz corrupto aere statim gñat ignis. si ignis debeat ex aere gñari. ¶ Ad aliud qd̄ obiicit. ꝺm q ꝓcedit ex falsa imaginatiõe. nō. n. est intelligendū q in eodē istāti vel alio ꝛ alio fuit in mā forma corrupti ꝛ forma gñati. sz in eodē istāti vna definit eē. ꝛ alia icipit ꝑmo eē. nec ex hoc sequit q in eode istanti sint in mā forme ꝺ̄ie. sz qz in vno istanti vna icipit ꝛ alia definit. ꝛ cū nō est dare istans vel tps in quo sit mā sine forma. nec per ꝓns nā frustra agit. qz in illo instāti mā est ita disposita ad vnā formā q nō ad aliā. nec est dare mām nudam.

¶ Nec omnis materia est: sed quoꝝ generatio est ꝛ transmutatio adinuicē: que cūqz autē sine transmutatione sunt: hoꝝ autē nō est materia. ꝛc̄.

QUerit Utrū ſba corpis sempiterni. puta celi sit ex cōpositā ex mā ꝛ forma. ¶ Videt q sic. nā in eo qd̄ mouet opz imaginari māz. ex 2° hui⁹. mot⁹. n. docuit māz. sz celū vt pz. mouet. ḡ celū hz māz. ¶ ꝺ̄. corp⁹ celeste est aiatū. ḡ cōpositū ex mā ꝛ forª. añs pz. p ꝑm. 2° de celo ꝛ mūdo. ꝛ cōmē. ibidē. ꝛ 12° metha. ex itentiõe filr Auicē. 9° metha. sue. exꝑsse dicit q celū est aiatū. ꝓntia pz. 2° de aia. qz aia est actꝰ corpis phici. ꝛc̄. ¶ Cōtra. h̄ dr in textu. q nec oīs rei est mā. sz q̄ꝝ est gñatio ꝛ trāsmutatio adiuicē. q̄cūqz. n. sine trāsmutari sūt: eē nō est hoꝝ mā. tūc sic. illa que nō sunt trāsmutabilia adinuicē nō h̄nt mām. sed corpora celestia sunt hmōi. pz ergo ꝛc̄.

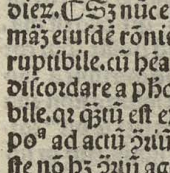
In ista qōne pp argumēta facta sunt duo videnda. Primo vtrū corpus celeste sit ex cōpositū ex mā ꝛ forª. 2° vtrū sit aiatum. ¶ Ad vtrūqz istoꝝ pōt dupliciter rñderi. ſ. hz viā Arī. ꝛ scōm viā theologoꝝ. ¶ Si scōm viaz Arī. sic dico duas ꝺ̄nes. Prima ꝓclo sit ista. Jn celo non est cōpō ex mā ꝛ forma. Hanc ostendo sic. ois poª passiua māe est in poª ꝺ̄dictiõis. ex 9°. hui⁹. sz nec celū nec aliqd i celo est in poª ꝺ̄dictiõis. ḡ in celo nō est mā. pbō minoris. nullū sempiternū est in poª ꝺ̄dictiõis. qz qd̄cūqz sempiternū est nec̄iū ex 9° hui⁹. sz celū est sempiternū. hz phm in plib⁹ locis. ḡ. celū nō est in poª ꝺ̄dictõis. nec aliqd qd̄ sit in ipo. ¶ Cōfirmat rō. qz si mā sit in celo. ḡ celū est nālr corruptibile. ꝓns est falsum. ꝛ ꝺ̄ phm ꝑ celi ꝛ mūdi. ꝓntia ꝓbat. qz māe est annexa ꝓuatio q̄ sp machinat ad maleficiū. ꝑ phm. mā ēt ē q̄ res pōt eē ꝛ nō eē ex 7° hui⁹. ca° 7°. ¶ Rñdet vno° q i celo est mā. nō tm̄ est corruptibile. qz nō hz ꝺ̄ciū agēs qd̄ possit ipm corrūpere. ꝛ iō remanet i corruptibile. qz oē qd̄ corrūpit a suo ꝺ̄cio corrūpit. ¶ Cōtra dupliciter. Tum qz illa solutio non euacuat qn celū sit corruptibile q̄ztū est de se. qz hz i se pn̄m corruptiõis. ſ. māz. qua res pōt eē ꝛ nō eē. sicut ignis. esto q nō corrūpat. qd̄ phs negaret. Tū qz ꝑm phm oi poᶜ passiue rñdet in nā aliq̄ poª actiua. si igit celū est corruptibile de se. vt hēs ꝓcedere ponēdo ibi mām. opz in nā dare aliqd agēs qd̄ possit ipm corrūpe. ¶ Alr rñdet. q in celo est mā. nō tm̄ eius dē rōnis cū mā istoꝝ iferioꝝ. ꝛ iō illa mā nō est in poª ꝺ̄dictiõis. nec pōt q̄ztū est de se trāsmutari ab vna forª in aliā. ¶ Cōtra. qz si sic. ḡ erūt due māe ꝑme: alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis ꝓns est falsum. ḡ ꝛ añs. pbō falsitatis ꝓntis. Tū qz nō sunt duo fines ꝑmi. nec duo efficiētes ꝑmi alterius rōnis. ḡ sil nec due māe alteri⁹ rōnis. Tū qz dubiū est. vtrū sit illa alteritas in hac mā ꝛ illa. cū sola forma distinguat ꝛ sepet. ex 7°. hui⁹. Tū. qz ꝓcessa hac alteritate saltē illa mā i celo est in poª ad hāc formā quā hz. ꝛ ad ꝓuationē hui⁹ forme. ꝛ ita de se erit in poª ꝺ̄dictiõis. sz mā nō est de se rō corruptibilitatis inq̄ztū est in poª ad aliā formā ab ea quā hz sz inq̄ztū est in poª ad ꝓuationē forᵉ quā hz. ḡ celuz est corruptibile. ¶ Alr rñdet. q i celo est mā ꝛ eiusdē rōnis. nō tm̄ est in poª ꝺ̄dictionis. qz forma ei⁹ cōplet ꝛ satiat totū sm̄ū appetitiuz. ꝛ iō ista sibi sufficit. ¶ Cōtra. qz nulla forᵗ cōplet appetituz sue māe respectu alteri⁹ forme: nisi qz dat actū oppositum ꝓuationi istⁱ forme. sz forma celi nō dat actū oppositū ꝓuatiōi forme ignis. pz. alr celū eēt formalr ignis. ḡ forª celi nō cōplet appetitū sue māe respectu forme ignis. maior pz. qz si mā in celo est eiusdē rōnis est capax forme ignis ꝛ cuiuslz. ¶ ꝺ̄. nulla forma cōplet appetitū sue māe. nisi formalr vel saltē virtualiter ꝓtineat in se oēs formas qb⁹ sua mā est ꝓuata. sz forma celi nō est hmōi. ḡ ꝛc̄. pbō minoris. qz nō formalr. pz ēt q non virtualr. pz de aia itellectiua. nullū. n. ipfecti⁹ ꝓtinet virtualr pfecti⁹ se. aia aūt itellectiua est forª ipfectissima oiuz. ¶ 2ª ꝺ̄ sit ista. corp⁹ celeste ꝑm viā phi nō est aiatū. Hoc appet est pª ꝺ̄ne. qz si sic. nēcio hz mām. cū aia sit actꝰ corpis. ꝛc̄. ¶ ꝺ̄. vel eēt aiatū formalr aia itellectiua tm̄. vel cū hoc alia aia. puta sensitiua. qegd̄ des. segt q hz mām. cū aia sit actus corpis. vt dictū est. ꝛ per ꝓns corruptibile: vt deducit ꝑma ꝓclo. ¶ ꝺ̄. vel celū eēt tm̄ aia. ſ. itellectiua. qz phi nō ponerēt ibi aiaz nisi itellectiuā vel ꝑter aiam que eīset de eēntia celi erit aliqd aliud p se pfectibile p aiaz. nō pōt dari ꝑm. qz cū celuz sic ꝓz sit formalr q̄ztū: segt q solus itell⁹ erit q̄ztⁿ: qd̄ nō ē itelligibile. nec pōt dari 2m. qz tūc celū eēt i poª passiua ꝛ i poª ꝺ̄dictionis. ergo nō erit sempiternū ꝛ nec̄iū. ¶ Sed cōtra. phs 2° de celo ꝛ mūdo. dicit celū esse animatum.

Rñdeo si Arī. siue cōmētatoꝝ ponat celuz aiatū formalr: aia que sit p se de eēntia celi: statiz recedit a ꝑma ꝺ̄ne ꝛ ꝺ̄dicit sibiꝓsi. exponit tm̄. ¶ Ubi sciēduz q aia hz duplex officiū respcū corpis. ſ. informādi ꝛ mouēdi. naz est forma corpis. ꝛ est motrix corpis. vbicūqz ergo phs vocat aiam celi: ex ponēdū ꝑm ꝺ̄ditionē qua aia est motrix ꝛ nō forma. ꝛ illa aia est itelligētia ꝓpria ꝓiuncta huic orbi in rōne mouētis. ꝛ nō in rōne informātis. Et q h̄ sit itentio phi vr posse ꝓbari ex. 8°. phi. vbi dicit phs q ꝑmū mobile diuidit in duo. quoꝝ vnū p se mouet. ꝛ aliū est p se mouēs imobile oio ꝛ p se ꝛ p accñs. illud qd̄ mouet est celū. sz mouens imobile est itelligētia. sz si itelligētia eēt forma celi tūc moueret saltē per accñs. ſ. ad motuz celi. ꝑm aūt viā theolo.

dico duas ꝓnes. Prima ꝑclo sit ista. corpus celeste est vere cõpositũ ex mã & forma. nã scõm eos illud chaos qđ ab eis ponit attigisse vsq; ad celũ empyreũ erat mã oiuz corruptibiliũ ꝓtetoꝝ sub celo empyreo. & ista mã q̃ztum est de se est eiusdẽ rõnis in oib⁹. vñ illud Gen. ꝑmo. In ꝑn° creauit de⁹ celũ & terrã. & c̃. celũ illud fuit celũ empyreũ plenũ angelis. & terrã. i. mãm informẽ oiuz de terra vsq; ad celũ empyreũ. ita q; de ista terra de⁹ fecit ꝑmo luce. & sic de alijs scõm opa sex dieꝝ. ¶Sz nũc est dubiũ. quo celũ sit corruptibile. si habeat mãz eiusdẽ rõnis. ¶Rñdeo. q; celũ simplr loquẽdo est corruptibile. cũ hẽat mãz qua põt ee & nõ ee. ¶Ñ theologi ꝑhñt discordare a pho in ꝓpõne illa. q; celũ est nec̃iũ & icorruptibile. q̃ ꝗztũ est ex nã sua est simplr corruptibile. q̃ sibi iest po⁸ ad actũ ꝓxiũ. tñ est icorruptibile scõm qđ. q̃ corpus celeste nõ hz ꝓxiũ agẽs & ita nõ põt corrũpi a ꝓximo agẽte. ¶Tuz. q̃ forma celi est alterius rõnis a formis elemẽtoꝝ. & iõ celũ nõ est capax q̃litatũ ꝓximaꝝ. & iõ nõ est alterabile nec corruptibile per nãm. ¶Tũ. q̃ forma que non põt ꝓduci a nã. nõ põt corrũpi a nã. sz forma celi est hȝ. ergo &c̃. est. n. pfectissima inter oẽs formas corpales. excludẽdo corꝑ humanũ. cui⁹ aia nõ põt cãri a nã. sicut ergo for⁸ celi a solo deo creat. sic a solo deo põt corrũpi. vñ Dama. 4°. de trini. ca°. decimo: dicit. q; celũ de se est corruptibile tñ volũtate dei est incorruptibile. q̃ de⁹ disposuit illud nõ corrũpi sz ꝓpetuo ꝑseruari. & iõ tñ subest volũtati diuine. vñ fili mõ elementa quãtuz ad se tota pñt dici icorruptibilia. tũ. q̃ nõ hñt ꝓxiũ agẽs corrumpens totã formã elemẽti. tũ. q̃ de⁹ disposuit elementa ꝓpetuo ꝑseruari: lz sint corruptibilia scõm ptes suas & etiaz totaliter quãtũ est de se. ¶2ª ꝑclo est ista. corpus celeste nõ est cõpositũ ex corꝑe & aia: q; ita sit aiatũ. Hoc pz Dam. capl'o 12°. vbi dicit exꝑsse q; corpa celestia sunt inaiata. Similiter Iero. sup illud Ysaye. Audite celi. & auribus percipe terra. dicit ibi glo. q; ꝓpheta non alloquitur inaiata. s. celũ & terram. sed habitatores celi & terre.

Ad primũ in oppositũ. dõm q; phs sicut nunq; ꝓ posuit formã nisi quã arguit opatio: ita nõ posuit mãm nisi põt quã arguere mot⁹. in celo autez scõm ipm nõ est motus ad formã. sz tñ ad vbi. ergo in celo nõ est mã nisi que est in po⁸ ad vbi & vñ quo. vt dr. 12° huius. & cõmen. de sba oꝛbis sz talis po⁸ non est mã que est altera pars cõpositi. talis enim mã est idẽ qđ esse sbm susceptibile mot⁹. & ideo talis mã est in pura forma. si pura forma. puta angelus fit per se mobilis. sz nõ loquimur hic de tali mã. ¶Ad 2m nego añs. Ad ꝓbõnẽ. dicendũ q; phs. cõmẽ. & Auicẽ. vel sunt negandi ꝓdicentes sibi. vel sunt exponẽdi modo ꝓdicto in cor^e questionis.

¶Quoniã vero q̃dã sine gñatione & corruptione sunt & nõ sunt: vt puncta siquidem sunt: & totaliter spẽs & forme: nõ. n: album fit: sed lignum album. aut ex aliquo: & oẽ aliud quod fit: fit. &c̃.

Verit Utrũ accñs sit cõpositũ ex partibus essentialiter distinctis. ¶Videt q; sic naz oẽ gñabile & corruptibile est cõpositũ ex mã & forma. sed accidẽtia sunt corruptibilia. ergo &c̃. maior pz. ex 7° huius. vbi dr. q; mã est q̃ res põt ee & nõ ee. ¶Ꝓ. si accidẽs est forma simplex. ergo est perfectius q̃z sba. ꝓñs est falsuz. ergo & añs. ꝓbatio ꝓñtie. q; simplicitas est simpliciter pfectiõis in entib⁹. vñ deo sũme attribuit. ergo qđ est simplici⁹ est pfecti⁹. si ergo accñs est oino simplex erit pfectius simplr q̃z sba cõposita ex mã & forma. ¶Cõfirmat. q; cã & cãtũ diuidunt ens sicut pfectũ & impfectũ. ita q; cãtũ tenet ibi rõnem impfecti. q̃tenus est de pendens. qđ ergo magis cãtum: est impfectius. Sz posito q; accñs sit pura forma sba cõposita erit magis cãta. q̃. s. itrinsece & extrinsece. accñs aũt tm extrinsece. ergo sba cõposita erit impfectior. ¶Cõtra. phs hic in lra vult q; accñtia nõ hñt mãz ex q̃. sz in q̃. ¶Itẽ auctõ. 6. ꝓn°* dicit q; forma est simplicis essentia ꝓsistens.

Rñdeo In ista q̃one sic ꝓcedã. ꝓmo vnã opi. ꝓtractabo. 2° ad q̃nẽ alr. rñdebo. ¶Quãtum ad ꝓmũ est vna opinio que dicit q; accñs est realr cõpositũ ex duob⁹. ¶Pro ista opinione argr. nam simplr simplex a quocũq; distinguit. vr ee ꝓmo diuersuz & nõ dr. nt. vt pz de mã respectu forme. sz accñtia nõ sunt hȝ. g̃ &c̃. maior pz. ex significato vocabuli. q̃ alias eẽt dr. ns nõ ꝓmo diuersuz. minor pz de duab⁹ spẽbus accñtis. nã albedo & nigredo realr dr. nt per drias ꝓpas. & realr ꝓueniunt in gñe. s. in colore. g̃ sunt dr. ntes & nõ ꝑ diuerse. ¶Ꝓ. oẽ diffinibile est ve cõpositum. sz accñs est ve diffinibile. ergo &c̃. maior pz in h° 8° superi⁹. vbi ꝓcludit phs ꝑ platonẽ q; idee si sint forme simplices nõ sunt diffinibiles. q̃ opz diffõnẽ ee oronez longã. & h ee vt mãm. illud vo vt formã. minor pz. ex 7° hui⁹. vbi ostẽ dit q; accñtia sunt diffinibilia. nec obstat q; diffiniant ex additione. q̃ hoc nõ est pp simplicitatem. sz pp dependentiã ad sbaz. ¶Ꝓ. 7° hui⁹ dr. q; cõpositũ per se gñat. & h est ver de oi gñatione. ergo & in gñe q̃litatis. sz illud compositum nõ est tantum ex accidente & subiecto. cũ illud fit ens ꝑ accñs. & ꝑ ꝓñs nõ. erit ꝑ se termin⁹ alicui⁹ mot⁹. q̃ oꝛs mot⁹ ꝑ se terminat ad rẽ alicui⁹ gñis ꝑ quã est in eodẽ gñe. ens aũt ꝑ accidẽs nõ est ꝑ se in gñe. g̃ oz q; accñs fit aliqđ cõpositũ itrinsece. qđ ꝑ se gñet. ¶Ꝓ. 10. hui⁹. ca°. 10. vult phs q; forc que hñt adinuicẽ trãsmutationẽ. cuiusmodi sunt ꝓxia & media sũt eiusdẽ gñis phici. & q; nõ est trãsmutatio iter formas alteri⁹ gñis phici. & dñr forme eiusdez gñis phici. que hñt susceptiuũ ꝑm. ex 7° hui⁹. tale g̃ susceptiuũ hñt media & ꝓxia iter se idẽ. & nõ idẽ cũ aljs alteri⁹ ꝓximitatis. puta colores hñt idẽ susceptiuũ iter se. sz nõ idẽ cũ sapoꝛib⁹. Sz qđcũq; sbm fiue potẽtiale alteri⁹ gñis a gñe q̃litatis sumat illũ sicut est idẽ coloꝛ. ita ẽt est idez coloꝛ & sapoꝛ. vt pz de sba & q̃ztitate. q̃ vtraq; subest eidẽ coloꝛi & sapoꝛi. g̃ eidem susceptiuũ penes qđ distinguunt gña phica est aliqđ itrinsecũ ipsis essentijs ipsoꝛ accñtiũ. & hr ꝓpositũ. ¶Sz ꝓ ista opinionẽ arguit tripliꝛ ꝓmo sic. si accñs est cõposituz ẽntialr. accipio gra exẽpli albedinẽ cui⁹ ꝑn⁸ sunt. a. & b. ita q; a. sit ꝑn^m põle. b. actuale. tũc sic. cũ albedo iformet sbm: aut tm. a. iformat illud sbm. aut tm. b. aut vtrũq; ꝓmo. aut neutrũ. si neutruz. ergo nihil iformat sbm. si. b. tm vel. a. ergo albedo nõ iformabit se tota & tunc ꝓpria passio. puta iformare nõ inerit ꝓmo sbto suo. sed tm ꝑ partẽ sui. nec vtrũq; ꝑ. pbo ꝑ de. a. qđ ponit ꝑn^m mãle. q̃ si sic. tũc mã sbe. cũ sit pfectioꝛ q̃z. a. poterit aliqđ iformare. & sic ꝓcedit in infinitũ. pbo. 2° de. b. q̃ act⁹ adeq̃t⁹ mãe ꝓprie nõ põt dr̃ ipm iformat aliud iformare. alr nõ eẽt adequat⁹. sz. b. iformat. a. cui⁹ capacitas adequat actualitati. b. alr nõ fieret vnum ex eis. ergo actualitas. b. nõ ertẽdit se ad sbam. ¶Ꝓ. 2° sic. iter illa põt eẽ mot⁹ que hñt idẽ ꝓpriũ susceptiuũ circũscripto q̃cũq; alio susceptiuo accñtali. sed due forme duaꝝ spẽꝝ ꝓximaꝝ. scõm te. hñt idẽ susceptiuũ & ꝑse. q̃ eiusdẽ gñis vt tu dicis. ergo circũscripto sbto qđ est susceptiuum aliud & accñtale. eis poterit ee mot⁹ iter ꝓximas spẽs. & ꝑ ꝓñs ex albedine fit nigredo. sicut ex aere fit aq̃. qđ est contra phm in multis locis q; vult sbm ita ee nec̃iũ in trãsmutatione accñtali: sicut mãm in trãsmutatiõe sbali. & q; ex albedine nõ fit nigredo. sz ex albedo fit nigrũ. ex ꝓmo phi. ¶Ꝓ. 3°. oẽ illud qđ est imediatũ ꝑn^m agẽdi. s. quo ꝓmo agẽs agit est tñ act⁹. ita q; nõ icludit duo. s. po^am & actũ. q̃ tũc nõ eẽt quo ꝓmo agit. sz ageret per partẽ que est actũ. aliqđ aũt accidens. puta calor. ponit imediatũ ꝑn^m quo ꝑ° agẽs agit in aliq̃ actione. vt calefactiõe. ergo tale accñs est tantũ actus.

Quantũ Ad 2m ꝓmo ꝓmittã vnã distõnẽ. 2° oñdã duas ꝓnes. ¶De ꝑ° sit ista ꝑª distinctio q; compõ que est ex nã rei circũscripta illa que est rõnis est dupleꝛ. q̃dam est rei & rei: & hec cõpõ põt dici realis. alia est

realitatis ꝛ realitatis.ꝛ ꝟ cõpõ dr̃ scõm rõnes reales ꝛ scõm formalitates. Uoco aũt cõpõnẽ rei ꝛ rei istã que est ex aligb⁹ q̃z sepatio mutua nõ icludit repugnãtiã ex termis. q̃lis est cõpõ ex mã ꝛ for̃ª. vel ex sbto ꝛ accñte. Uoco ãt cõpõnẽ realitatis ꝛ realitatis istã q̃ est ex aligb⁹ q̃z sepatio icludit ꝑdictionẽ pp eoz realẽ idẽtitatẽ. tñ vnũ nõ est aliud formaliter. ita q̃ vnũ icludat in alio. in ꝓ mõ dicẽdi p se. ita q̃ pñt eẽ distincta oba formalia ꝛ distincta ꝛceptibilia distincte terminãtia actũ itellis. q̃lis est cõpõ ex gñe ꝛ dr̃ia. vbi ẽt spẽs est realitas simpler. ¶ Be 2° sit ista ꝓma ꝛclo. accñs est forma simpler simplicitate opposita ꝓme cõpõni. Probat hec p rõnes factas ꝓtra ꝓmã opinionẽ. ¶ Cõfirmat. qr nõ est ponẽda pluralitas sine necitate. qñ. s. p paucitatẽ pñt saluari apparẽtia. iuxta sniaz pbi ꝓmo phi. vbi cõmẽdat Empe. p̃ Auara. pp paucitatẽ pn°*. Rõ hui⁹ est. qr nã nihil facit frustra. sz nihil apparet in accñtib⁹ pp qõ necio debeant poni cõposita ex duab⁹ ptib⁹ realr distinctis. vt patebit rñdẽdo ad argumẽta. ¶ 2ª ꝛclo sit ista. accñs nõ est forma simpler simplicitate opposita scõe cõpõni. sz est cõpositũ ex realitate gñis ꝛ realitate dr̃ie. Hãc pbãt due rõnes ꝓto ꝓma opinione. tuz qr. s. accidẽtia nõ sunt ꝓmo diuersa. tũ qr sunt diffinibilia.

Ad primũ in oppm. dõm q̃ gñabile ꝛ corruptibile dr̃ duplr. s. p se. ꝛ p accñs. Per se gñabile est illud cui⁹ aligd pfuit qõ postea est ps geniti. ex 7° hui⁹. ca°. 7°. Silr corruptibile p se est cui⁹ manet aligd post corruptionẽ qõ fuit ps cõpositi. ꝛ ꝟ mõ cõpositũ gñat tñ ꝛ corrũpit in oi gñatiõe. ꝛ ꝟ est cõpositũ qõ ꝓstat ex ista forma que p gñationẽ iducit. ꝛ p corruptionẽ expellit. ꝛ ex illo qõ trãsmutat. qõ gdẽ in trãsmutatiõe sbali est mã. in accidẽtali est sbm. ꝛ ita cõpositũ ex ipo sbto ꝛ for̃ª sbali est p se gñabile ꝛ p se corruptibile. cõpositũ ex sbto ꝛ accñte est p se corruptibile sine sbto. p accñs aũt põt dici corruptibile: vocãdo corruptibile qcqd p trãsmutationẽ nãlẽ pluscz fuit. ꝛ sic accñs est corruptibile. ꝛ ẽt for̃ª sbalis mãlis. ¶ Ad 2m nego ꝓntiã. Ad pbõnẽ. dõm q̃ nõ est inconueniẽs q̃ aligd qõ est simplr pfectiõis absolute loquẽdo nõ semp icludat illis eẽ simplr pfecti⁹ in quo est excellenti⁹ illud ꝟctũ ad aligd. sz tñ scõm gd. ex̃m. sapiẽtia in se ꝛ absolute accepta est simplr pfectiõis. tñ si aliqs canis eẽt sapiẽs ꝛ cũ sapiẽtia nõ posset hr̃e rabiez ꝓuenientẽ cani: eẽt canis imperfectior cane nõ sapiente. sz nõ eẽt ens imperfecti⁹. qr canis est limitatũ ens ꝛ põt repugnare cani illud qõ in entitate ponit nobilitatẽ. Silr ĩ ꝓpsito. sz simplicitas sit pfectiõis simplr loquẽdo ꝛ absolute tñ in rebus corruptibilib⁹ cõiter simplicib⁹ est imperfecti⁹ nõ pp maiorẽ simplicitatẽ. cũ illa sit pfectiõis. sz qr talis nã. s. corruptibilis nõ põt hr̃e tantã actualitatẽ cũ simplicitate q̃ztã cũ cõpõne. ꝛ actuali⁹ vlr est imperfecti⁹. ¶ Ad ꝓfirmationẽ p idez. sz. n. cãtũ sit simplr imperfectũ. qr dependẽs. tñ illud ens limitatũ cui⁹ entitas ꝓpa regrit nec̃io q̃ sit cãtũ põt eẽ ipsecti⁹ ens si est a plib⁹ cãtũ q̃z aliud ens qõ est pauciorib⁹ cãtuz. qr. s. nõ recipit tantã pfectionẽ. nã in dependẽtib⁹ põt bñ dependens eẽ pfecti⁹ qõ dependet a plibus a quoz qõlibet recipit aliq̃z pfectionẽ ad quã nullũ per se sufficeret. vñ cõiter cãta pfectiora que nõ imediate sunt a deo ꝓ a plib⁹ causis dependent. qr pp eoz maiorẽ pfectionẽ nõ sufficiũt ad cãndũ ita pauce cãe sicut ad cãndũ alia imperfecta. ¶ Ad ꝓmũ. ꝛ ad 2m ꝓ prima opinione. dicẽdũ q̃ faciũt p 2ª ꝑne. vt iaz dictũ est. sufficit. n. ad saluandũ ista ponere cõpõnẽ ex realitate ꝛ realitate. nec opz ponere cõpõnẽ ex re ꝛ re. ¶ Ad 3m dicẽdũ q̃ sz ens per accñs nõ fit vnum sicut sba. nõ tñ est nullo mõ vnũ. necita multa. sicut qñ sbm ꝛ accñs manẽt sepata. vt hr̃ 7° hui⁹. ca°. de vnitate diffõnis. sicut. n. est vnitas aliq̃: ita illud totũ est aliqõ ens. ꝛ isti⁹ toti⁹ est gñatio. ꝛ ꝟ p se. sicut in illo gñe est gñatio p se. ꝛ tñ p accñs respectu gñationis sbe que est simplr p se. sicut totũ est ens per accñs respectu sbe. ¶ Ad 4m. dõm q̃ sz idẽ fit sbm in se acceptũ respectu colorz ꝛ saporz. puta sba. tñ differt vt est sbm horz ꝛ istorz scõm diuersuz modũ mixtiõis. nã cũ vnũqõq; elemẽtũ mixtas hẽat q̃litates. iõ scõm diuersaz mixtionẽ istarz q̃litatũ elemẽtariũ ꝓsequit imediate aliud ꝛ aliud gen⁹ q̃litatũ mixtarz. puta. si cõmixtionẽ ignis inq̃ztũ lucens cũ terra inq̃ztũ terminata. ꝛ aere ꝛ aq̃ inq̃ztũ pspicua ꝓsequat gen⁹ colorz. sz cõmixtionez ignis ꝛ aeris inq̃ztũ calida digerẽtia humorẽ aqueũ cõmixtuz terrestri ficco: ꝓsequit gen⁹ saporz. ꝛ sic de alijs nõ. q̃ opz q̃rere aliud ꝛ aliud sbm. puta. itrinsecũ colorz ꝛ saporz. sed ad hoc sufficit idẽ sbm extrinsecũ. puta sba. qõ sit pmũ ꝛ ppriũ horz ꝛ illorz scõm diuersaz mixtionẽ q̃litatũ diuersarum elementariũ. ꝛ sic saluat Aristo. decimo huius.

¶ Palaz autẽ: qr si sint aliqualr numeri sube sicut sunt: ꝛ nõ: sunt vt qdaz dicunt vnitatum: nã diffinitio numerus qdã di uisibilis: qr. n. ꝛ in idiuisibilia: nõ. n. ifinite rõnes ꝛ numer⁹: aut tale. ꝛ quẽadmodum nec a numero ablato aliquo aut addito ex qb⁹ numer⁹ est nõ adhuc idẽ numerus est: sz alter quãuis minimũ auferatur aut addat: sic nec diffõ nec qõqd erat eẽ. nec adhuc erit ablato aliquo aut addito. ꝛc. Textu cõmẽti decimi.

Uerũ Utrũ i gditate formaz nãliũ sucipiẽtiũ magis ꝛ minus sit dare gradus eẽntiales itrinsecos scõz quos ipsa suscipiat magis ꝛ minus. ¶ Uidet q̃ nõ. nã hic in lr̃a dr̃ q̃ forme sũt sicut nũi. ꝛ sicut nũs stat idiuisibili. ita q̃ nihil põt sibi addi vel diminui q̃n mutet spẽm. sic est de forma. ꝛ per ꝓns nõ hz gradus. ¶ Ps. ille gradus addit⁹ vel ptinet ad gditatẽ specificã forme. vl nõ. si sic. ergo albedo remissa nõ est pfecta in spẽ albedinis. qõ est falsum. si nõ. ergo itẽsa albedo erit vnũ p accñs. qr icluderet gradũ q nõ ptineret ad eẽntiã ei⁹. Itẽ spẽs nõ diceret totã eẽntiã idiuidui. cuz ille gradus nõ ptineret ad spẽm. ¶ Cõtra. ipole est aliq̃z formã cõicare se alicui scõm magis ꝛ min⁹: nisi in sua eẽntia hẽat gradus. aliogn scõm eundẽ gradũ participaret a quocũq; sbto. sed forma de qua querit cõicat se alicui scõm magis ꝛ minus. ergo in sua essentia habet gradus.

Respondeo Ista q̃stio magnũ hz tractatũ. sup ponit etiaz aliq̃s formas suscipe magis ꝛ min⁹. ꝛ est dubiũ que forma sint tales. Utruz forma sbalis. de quo alias. ꝛ spãlr de forma sbali diceret forsan aligd in. 11° libro. Tum. qr de ista mã recolo me ꝓbari⁹ dixisse alibi in quadã qõne ordinaria. ideo q̃ztũ ad ꝓns sufficit sic ꝓcedã. ꝓmo ꝓto ipz̃obatiõe q̃rũdaz opinionũ ꝓnes aliquas declarabo. 2° ad q̃stionẽ aliqualr rñdebo. ¶ Quãtum ad ꝓmũ sit ista ꝓma ꝓclo approximatio vel remotio a suo ꝓrio nõ est cã suscipiẽdi magis ꝛ min⁹. Hãc ostẽdo sic. qr si sic. ergo vbi nullũ est ꝓriũ: ibi non est magis ꝛ minus. ꝓns est falsum. ergo ꝛ añs. ꝓntia pz. falsitas ꝓntis pbat. tuz qr lumẽ in medio põt eẽ scõm magis ꝛ min⁹. ꝛ cũ in medio nullũ est ꝓriũ luminis. Tũ scõo. qr eandẽ virtutẽ pñt diuersi participare scõm magis ꝛ minus. non participando aliqd de vitio ꝓrio. puta. temperantiã vel iustitiã. Tum. qr in statu inocẽtie scõm magis ꝛ min⁹ fuisset gra in diuersis. ꝛ est hodie de facto in beatis: vbi tamen nullum est cõtrarium peccatũ. Tum. quia hic separamur ab inuicẽ in predicamẽto habitus. vbi secundũ auctorẽ ser principioz: nullum est contrarium. ꝛ tñ scõm eundem. habitus. suscipit magis ꝛ minus. qr armatior est eques: pedite. ¶ Ps. ad principale. accipiat albedo permixta nigredini. fiat intẽsior ꝛ perfectior.

z tollaf nigredo.tūc fic.aut illa albedo itendiſ per aduentū alicui⁹ poſitiui.vel tm̄ per remotionem nigredinis.ſi p̄mū hꝫ ꝓpoſitū.ſi 2ᵐ.ꝓtra.qz nulli⁹ effect⁹ poſitiui pōt eē cā p̄ua tiua.ſz itendi eſt effect⁹ poſitiu⁹.amotio auté nigredinis eſt tm̄ cā p̄uatiua.ergo illa nō pōt eē cā illi⁹ itenſiōis.¶Cōfir maf.qz mot⁹ denoiaf a termino ad quē.ex 5° phi.ſz illa in tenſio albedinis eſt dealbatio.ex eodē 5°.ergo termin⁹ eius eſt aliq̄ albedo.z per ꝓñs nō iſta ſeparatio nigredinis.¶2ª ꝓd'o ſit iſta.nulla forma ſuſcepit magis z min⁹ſcōm diſpō nem ſbti.vel ſcōm eē in ſbto remanēte eius eēntia imutata. Hāc oſtēdo ſic.qz illud eē ſeu diſpō vel eſt idē cū eēntia for me.vel nō.ſi idē.hꝫ ꝓpoſitū.qz cū illa diſpō ſit maior z mi nor.ergo z eēntia forme cui ponif eē idez ſuſcipit magis z minus.ſi nō eſt idē.q̄ro de illo vtrū ſcōz ſuā eēntia ſuſcipiat magis z min⁹.vel nō.ſi ſic.hꝫ ꝓpoſitū.ſi nō.hꝫef ꝓceſſus in infinitū.¶Ꝑ.habito termino ſub rōne qua termin⁹ ceſſat mot⁹.qz habitibus p̄ñtib⁹ in mā ceſſat ois mot⁹ z gñatio. p̄mo de gñatiōe.ſz p te in p̄ncipio calefactiōis hꝫ caliditas ſcōm rōnē qua eſt termin⁹ calefactiōis.ergo in p̄n° ceſſabit mot⁹.qđ eſt abſurdū dicere.pbatio minoris.qz oē qđ mo ueef hꝫ aliqd de termino a quo.z aliqd de termino ad quez. ex 6° phi.ergo in p̄n° calefactiōis in ipſo calefactibili eſt ali qd de eēntia caloris.ſi igif eēntia caloris non ſuſcipit magis z minus:in p̄ncipio erit calor pfectiſſim⁹.ſcōm quē modū eſt termin⁹ mot⁹.¶Dices.q̄ calor nō eſt termin⁹ſcōm pfe ctionem eſſentie.ſed ſcōm pfectius eē in ſubiecto.¶Cōtra.qz ſi mot⁹eſt ad pfecti⁹ vel ad pfectū eē in ſbto.illud qđ eſt eē in ſbto vel eſt idē cum eēntia caloris aut aliud.ſi idem.ergo ſi illud eſſe nō eſt pfectū.ergo nec eſſentia caloris.z ſic habetur ꝓpoſitū.ſi eſt aliud z accidēs:cum illud ſuſcipiat magis z minus:habeef ꝓpoſitū.¶Cōfirmaf.qz iter calorem maiorē z minorē eſt per ſe mot⁹.ex 5° phi.ſed calor maior z minor ſunt q̄dam forme de gñe q̄litatis.ergo aliqd de gñe q̄litatis eſt per ſe termin⁹ motus.z tūc idē qđ p̄us.¶3ª ꝓd'o ſit iſta. radicatio maior vel minor forme in mā nō eſt cā ſuſcipien di magis z minus.hāc oſtēdo ſic.qz illa radicatio vel eſt qd diſtinctū a forma vel nō.ſi nō.hꝫ ꝓpoſitum.qz cum iſta ra dicatio ſit maior z minor.ergo z forma.ſi eſt aliqd diſtinctū vel eſt forma abſoluta vel reſpectiua.ſi abſoluta habeef ꝓpo poſitū.ſi reſpectiua ſilr habeef ꝓpoſitū.qz magis z min⁹ in forma reſpectiua oriſ ex magis z min⁹ in abſoluta.¶Ꝑ.ſi ſic.ergo vbi forma eſt magis radicata ibi ſbm eſt magis ta le.ꝓñs eſt falſum.nā ſm medicos febris ethica eſt magis ra dicata q̄ tertiana tñ tertiana eſt itenſior.ideo tertianarius eſt magis febricitans.ſilr verecūdus eſt q̄nq̄ rubicūdior.z tñ rubor eſt in eo minus radicatus q̄ in aliquo qui nō eſt tam rubeus.puta ſanguineus.

Quantū ad 2ᵐ p̄imo ad euidentiā tituli aliqua p̄mittunf.1°.ex dictis veritas ꝓnis con cludef.¶De p̄mo qz ponif in cōtrū in gditate for[e] zc. Notandū.q̄ duplex eſt gditas.q̄dam ſpecifica.q̄dam idiui dua.Ad cui⁹ euidentiam notādū q̄ in hac albedine indiui dua eſt tria ꝓſiderare.p̄mo nām ſpecificaz.ſcōo gradū idiui dualē eēntialē que eſt tantitas eēntie idiuidui.3° oriā idiui dualem qua indiuidui albedo eſt hec.¶Ponif ſecūdo q̄ ſit dare gradus.z quia gradus arguit q̄ſtitatem:notādum q̄ triplex eſt q̄ſtitas.ſ.q̄ſtitas mobilis vel diméſiōis:z q̄ſti tas pfectiōis que reſpicit eſſe rei.z q̄ſtitas virtualis que re ſpicit agere.z forte ſecūda coincidit cū tertia quatenus age re ſequif eſſe.¶Hoc viſo de gradibus forme de qbus q̄rif. p̄mo videndū eſt an iſti gradus ſint.ſcōo qui ſint.tertio qua les ſint.¶Si q̄ritur an ſint.ꝓbo q̄ fic.naz impoſſibile eſt eandē formam eſſe ſimul in diuerſis ſcōm aliā z aliaz rōnē participatā niſi illa forma compatiaf ſecum pluralitatez il larum rōnum.ſed aliq̄ forma.puta albedo participaf a di uerſis ſcōm aliā z aliā rōnē.ergo zc.illas rōnes dico eē gra dus.¶Ꝑ.impoſſibile eſt aliq̄z formā ſimul pluribus com municari niſi in ſe ſit aliqualiter illimitata.exēplū de eſſen tia diuina que vna exiſtens cōicaf trib⁹.ſz oē illimitatuz hꝫ rōnē q̄ſtitatis gradualis.ergo ois forma que ſimul plurib⁹ cōicaf hꝫ gradus.¶Ꝑ.ois forma que in realr diſtinctis rea liter diuidif.eſt in ſe realr diuiſibilis.Sed aliq̄ forma.puta albedo realr diuidif in plib⁹ indiuiduis albedinis realr di ſtinctis.ergo ipſa eſt in ſe realr diuiſibilis.z partes illas in quas diuidif voco gradus.¶Si q̄rif qđ ſint iſti gradus af ſigno talē rōnē.gradus forme de quo nūc eſt ſermo eſt por tio pfectionalis forme ſpecifice extra ei⁹ ꝓceptū gditatiuuz ipſam formā ſpecificā ifra ſuū ꝓceptū eēntialr includēs in cluſa realr itra ꝓceptū idiuidui.iſta deſcriptio eſt ſatis eui dens ituēti.¶Si q̄ras iſti gradus q̄les ſunt.Notanduz.q̄ gradus qdā ſunt formaz.qdā eſſentiaz.qdā pfectionū vni tiue ꝓtentarū in aliquo vno.z hoc vltimo mō itelligo gra dus,de qb⁹ nūc q̄rif.¶Ex his ꝓcludif q̄ diuerſitas horuz graduū nō diuerſificat ſpēm cū ſint portiones eiuſdē forme ſpecifice.¶Jtē q̄ forma ſpecifica eſt idiuiſibilis q̄ſtū ad gra dū ſpecificū.diuiſibilis vo q̄ſtū ad gradū pfectionalē.¶Jtē q̄ pluralitas horz graduū nō eſt poſitiue ifra ꝓceptuz poſi tiuū ſpecificū forme ſpecifice ſed ſolū p̄miſſiue.ſed ifra con ceptū indiuiduoz poſitiue reddēdo ſingula ſingulis pz q̄ indiuiduū cōpoſitum ex forma ſpecifica z ꝓprietate indiui duali ꝓtinet vnitiue iſtos gradus.¶Ponif tertio magis z min⁹ vbi ſciēdū q̄ magis z min⁹ z maⁱ⁹ z min⁹ ꝓueniunt z dſnt.ꝓuenūti duplr.Tū qz vtrobiq; ē q̄dā cōparatio.Tū 2°.qz vtrobiq; eſt cōparatio diſcōperantie.ex diſformitate extremoz.Sed differunt multiplr.qz maius z min⁹ im portant cōparationē vnius ad vnū in ſe p̄ciſe.ſed magis z minus important cōparationē vni⁹ ad alterū nō p̄ciſe.ſz in comparatione alicuius tertij quod participant.puta ali cuius forme.2° qz magis z minus ſunt aduerbia.ideo di ſtinguunf ſicut modi.ſed maius z minus ſunt noia.ſō ſu munf nō modalr.ſed noialr:z ſignificāt formas nō modos forme.3° qz magis z min⁹ nō dicunf de forma partici pata.ſed de ipſis participantib⁹.ſz maⁱ⁹ z min⁹ ecōuerſo ſicut pz.4° qz magis ſemp p̄ſupponit in forma maⁱ⁹.ſed nō ecō uerſo.ſicut pz de q̄ſtitate.qz aliqd nō dr magis q̄ſtū q̄ſtū maiorē hēat q̄ſtitatē.¶De ſcōo dico ad qōnem ad ptē affir matiuā.ſ.q̄ forma ſuſcipiens magis z min⁹ hꝫ intrinſece di ctos gradus:dico etiaz q̄ p̄cioſa rō ſuſcipiēdi magis z mi nus eſt latitudo graduū in forma:ſiue qđ idē eſt illimitatio forme que participaf.pbatio huiⁱ⁹.Tū ex ip̄obatiōe oium opi.p̄cedētiū.nec vr aliq̄ via pbabilis niſi iſta.Tū qz ipoſſe eſt forma ptici pari ſcōm magis z min⁹ niſi in ſe ſit aliqualr illimitata.qz oppoſitū p̄dicati iſert oppoſitū ſbti.dato.n.q̄ nō ſit illimitata qūo pticipabif ſcōm aliū gradū z aliū.Tū 3°.qz ſm Simpliciū ſup p̄dicamenta capſo de q̄litate.vbi recitat multas opi.de cauſis ſuſcipiēdi magis z min⁹ z eas improbans cōmēdat opi.Archite dicēs ſic.Mirabilr Ar chitas breui ſermone cām eius qđ eſt magis z min⁹ inuat dicens.qualitas enim qz iſinitatē q̄dā participat.ideo ſm rōnem eius eſt q̄ ſuſcipiat magis z minus z nō ex partici pantibus.z ſic ad queſtionem.

Ad p̄imū in oppoſitum dicendū q̄ phs loquif de forma ſeu de gditate in q̄ſtū ex pri mif per diffōnem.hec eſt gditas ſpecifica.que vt ſic abſtra hit ab oi gradu vt dictū eſt p̄us.vñ parū poſt ſubdit Ari.z quēadmodū nec nūs hꝫ magis z minus nec que hꝫ ſpēm ſba.ſed ſiquidem cum mā.ita q̄ li ſi gdez vel eſt due dictio nes vt ſit ſenſus quod ſi forma ſpecifica hꝫ magis hoc gdez eſt cum mā.vel eſt vna dictio:z tunc ſenſus eſt.ſigdem cum mā.i.inferiorib⁹ indiuiduis que reſpectu eius ſunt mālia. nulla igif maioritas eſt in gditate vt gditas.qz vt ſic abſtra hit ab oi ꝓditione mālī z indiuiduali.¶Ad 2ᵐ dicendū q̄ iſte gradus nō ptinet ad quiditatē ſpecificam vt dictum eſt. z cum dr.ergo forma intenſa erit vnū per accīs nō ſequif. qz illi gradus z ſi nō ſint de eſſentia ſpeciei ſunt tū de eēntia indiuidui vt p̄dictū fuit.vlterius cuz inſerf.ergo ſpēs nō

dicit totã eẽntiã indiuidui nõ seqr̃ qꝫ nã specifica ꝛ si in suo ꝓceptu abstrahit a q̃libet gradu tñ est idem cũ q̃libet gradu realiter ꝛ includitur realiter in quolibet gradu.

¶ Palã itaqꝫ: qꝛ sic qdẽ acceptãtibus vt ꝓtinuerũt diffinire ꝛ dicere nõ ꝓtingit reddere ꝛ soluere dubitationeꝫ: si aũt vt dicim⁹ hoc qdẽ materia: illõ vo forma: ꝛ hoc qdem potẽtia: illud vero actus: non adhuc dubitatio vtiqꝫ videbitur esse qõ queritur. Textu cõmenti decimiquinti.

q

Verit Utꝫ ex mã ꝛ forª ꝓstituaꝫ per se vm, vr̃ qꝫ nõ. nã ex duob⁹ in actu nõ fit vnũ per se ex 7°. h⁹. sꝫ mã ꝛ forª sunt duo in actu. ergo ꝛc. pbõ minoꝛis de forª pꝫ. qꝛ forª est actus. de mã ẽt pꝫ ex 7° h⁹ qõne de entitate mãe. ¶ Ꝑ. q magis distãt minus sunt nata facere vnũ. sed mã ꝛ forª maxime distant cum sint alteri⁹ rõnis. ergo ex eis minime est natũ fieri vnũ. pbõ maio. qꝛ partes ꝓtinui faciũt per se vnũ que sunt eiusdem rationis. ptes autem in toto etherogeneo min⁹ faciunt vnũ. qꝛ non sunt eiusdem rationis. ¶ Cõtra. pbs in littera.

Rñdeo ad qõnẽ dõo cũ pbõ qꝫ sic. cui⁹ nõ ẽ alia cã nisi qꝛ hꝫ ẽ actª. illõ vo poª. vt. d. p. ¶ Ad cuius euidentiã sciẽdũ qꝫ sic vnũ in cõi imediate ꝓsequr̃ ens in cõi ita qꝫ illa ꝓpõ. ens est vnũ. est imediata. qꝛ nullũ est meᵐ nobis noti⁹ ad hꝫ oem r̃andũ: nec forte aliqd mediũ aliud in re a qditate extremoꝝ. vt dcm fuit ꝑmo h⁹. q. pª. ita singula entia ſm ꝓpos gdus entitatis ꝓsequr̃ imediate ꝓpa vnitas. nec est alia rõ diuerse vnitatis nisi alia entitas quã ꝓsequr̃ imediate. exᵐ. simplicia sunt vnũ. ꝛ cõpõita sunt vnũ. tñ alr̃ ꝛ alr̃. qꝛ alia ꝛ alia est entitas. sic ergo oino simplex se toto est ens ꝛ vnũ. ita cõpositũ est ens ꝛ vnũ ex ꝓncipijs eẽntialib⁹ cuiusmodi sunt mã ꝛ forª que sola nata sunt aliqd ens per se ꝓstituere. vñ tale cõpm est per se vnũ ꝓpa vnitate alteri⁹ rõnis ab vnitate simplicis sic ꝛ ei⁹ entitas est alia ab alia entitate. ¶ Si ergo q̃rat q̃re ex mã ꝛ forª fit vnuꝫ per se. dõm sic dic. p. qꝛ hꝫ est poª illõ vo actª. ¶ Si aũt q̃ras q̃re ex mã ꝛ forma fit vnũ per se ꝛ nõ ex subo ꝛ accĩte. cũ ſbm sit vt poª: accidẽs vo vt forª ꝛ actª. Rñdeo qꝫ sic in gñali nõ est rõ q̃re ens est sic vnũ. ita etiaꝫ nõ est cã q̃re ex istis ptib⁹ fit hꝫ vnũ nisi qꝛ sunt tales ptes. q̃re. n. ex q̃tuoꝛ eliꝫ natum est fieri mixtũ ſm vnã opi. ꝛ ex lapide ꝛ carne non est natũ fieri: nõ est cã. s. nisi qꝛ iste sunt ptes tales: ꝛ ille tales. ¶ Sic ergo in ꝓposito ex mã ꝛ forª fit vm per se. qꝛ forª ſbalis est talis actª ꝛ mã tale põle. ex subo aũt ꝛ accĩte fit vnũ p accñs qꝛ accñs est talis actª. ſba talis poª. ita qꝫ actª ꝛ poª itelligant ꝓportionabilr̃ vnitati si p se: p se. si p accñs p accñs. sꝫ q̃re ille actª est per se actª. ꝛ ille p accñs. non est nisi qꝛ ista est forª ſbalis ꝛ ille accĩtalis ꝛ he sunt ꝓpões p se ꝑmo note. ꝛ iõ nõ est q̃rendũ pp qd. i. aliqua cã intrinseca. sed tolũ extrinseca. vꝫ agens vt. d. p. in lra.

Ad primũ in oppm dꝫ qꝫ ex duob⁹ in actu forma li ꝛ pfcõ nõ fit vnũ per se ꝛ sic intelligit. p. mã aũt licet sit ens in actu entitatiuo ex eo qꝫ est aliqd ens ex̃ nihil vt oñsũ est in 7°. est tñ ens in poª oppositã actui formali. ꝛ iõ ex tali poª ꝛ actu oppositis ꝑt fieri vnũ vt ꝓbatum est. ¶ Ad 2ᵐ dicẽdũ qꝫ vnitas est duplex. q̃dã vnionis. q̃dã idẽtitatis. cũ ergo dr̃ qꝫ q̃ magis distãt min⁹ faciũt vnũ. dico qꝫ falsuꝫ est de vno vnitate vniõis. imo q̃to aliq̃ sunt magis diuersaꝝ rõnũ tãto magis sunt nata facere tale vnũ. Si aũt maioꝛ itelligaꝫ de vno vnitate idẽtitatis: sic ꝑt ꝓcedi totũ arguᵐ. ꝛ tẽ nihil ꝓtra nos. qꝛ q̃to sũt magis vni⁹ rõnis tãto sũt min⁹ vnibiª vt ex eis fiat vnũ. ꝛ iõ min⁹ fieret vnũ ex duabus formis vni⁹ rõnis q̃z ex mã ꝛ forª que sũt alteri⁹ rõnis sꝫ forte fieret magis vm vnitate idẽtitatis. ¶ Cõtra. qꝛ totũ hõ-

geneũ cui⁹ ptes sũt vni⁹ rõnis est magꝛ vnũ ẽt vnitate vniõis q̃z totũ etherogeneũ cui⁹ ptes sunt alterius rõnis. ꝛ sic ꝓcedebeat pbõ maioꝛis. ¶ Rñdeo in toto hõgeneo sꝫ ꝓtingat qõ dr̃: tñ p se ptes in q̃s est diuisio totꝫ que ꝓprie dr̃ eẽntiales. sicut potẽtiale ppꝛiũ ꝛ actuale: nunq̃z pñt eẽ vni⁹ rõnis. sꝫ nec̃io sunt ꝑmo diuerse. q̃cũq; aũt sunt vnius rõnis: sunt tñ itegrales ꝛ ꝓtinent oẽs sub vna parte eẽntiali. s. sub mãli: ꝛ potẽtiali vt in ꝓposito de ptib⁹ hõgeneis que oẽs se tenẽt ex pte mãli ꝛ potẽtiali. ꝛ nõ sub illo qõ est aliqd actuale a quo est vnitas compositi completiue.

¶ Quapꝛopter iq̃ztũ sil̃ natũ ẽ nihil patit ipm a seipõ: vnũ. n. ꝛ nõ aliud est ꝛc.

c

Arca libꝛũ nonũ methaphisice. Queritꝫ pº. Utrũ aliqd possit moueri a seipso. vr̃ qꝫ nõ. Tũ qꝛ dr̃ in lra qꝫ nihil aptũ est pati ipm a seipõ. vnũ. n. ꝛ nõ aliud est. Tũ. ex diffõnib⁹ poc actiue ꝛ passiue. nã poª actiua est ꝑnm trãsmutãdi aliud in q̃ztũ aliud: ꝛ poª passiua ab alio in q̃ztum aliud. ¶ Ꝑ. si sic: tũc tale semꝑ ageret in se ipꝫ. ꝓñs est falsũ. q̃ ꝛ añs. pbõ ꝓñe. qꝛ actiuo nãli ꝛ passiuo sufficiẽter appꝛoximatis ꝛ nõ impeditis nec̃io sequr̃ actio vt dr̃ infra caº. 3° sed sic eẽt in ꝓposito ſm te. qꝛ actio illa nõ dependeret ab extra ex quo idem est agẽs ꝛ passum. ¶ Cõtra pbs 8° phi. vult qꝫ omnia aialia moueant seipsa.

Rñdeo in ista qõne ꝑ vnã opi. ꝓtractabo. 2° ad qõnẽ alr̃ rñdebo. ¶ Quãtũ aꝛ ꝑmẽ vna opi. q̃ gñalr̃ tenet illã ꝙnẽ negatiuaꝫ. q. s. nihil mouet se nisi forte p ptẽ. ex eo. s. qꝫ vna ps mouet aliã. ꝛ hꝫ non est qꝛ aliqua ps eẽntialis mouet aliã sꝫ qꝛ vna ps q̃ztitatiua mouet aliã distinctã loco. ¶ Dꝛo ista opi. arguit tripliꝛ. ꝑ p rõnẽ sumptã ex 7° phi. vbi dr̃ qꝫ nihil mouet a seipso. qꝛ tũc nõ gesceret ad getẽ alteri⁹. sꝫ qõlꝫ mobile gescit ad getẽ alteri⁹. qꝛ ad getẽ ptis. nã oẽ mobile hꝫ ptẽ q̃ gesceꝫ ẽ pꝫ qꝫ totũ nõ mouet. q̃ nihil mouet a seipo ꝑ. ¶ Ꝑ. 2°. ipole est idez ſm idẽ eẽ sil̃ in poª ꝛ in actu. sꝫ monẽs mouet iq̃ztuꝫ est in actu ꝛ mobile nõ mouet nisi in q̃ztũ est in poª vt pꝫ ex diffõne motꝫ. q̃ impole est qꝫ idẽ moueat seipm. ¶ Cõfirmat qꝛ agẽs ꝛ patiẽs sunt ꝙtia. ex ꝑ de gñatiõe. sꝫ idẽ nõ ꝙtat sibi ipi. ¶ Ꝑ. 3°. impole est rel'ones reales oppositas fũdari i fundameto vno limitato. sꝫ actiuũ ꝛ passiuũ siue motiuũ ꝛ mobile referunt ſm rel'ones reales ꝛ oppositas ptinẽtes ad 2ᵐ modũ relatiuoꝝ. vt pꝫ ex 5° huiꝫ. capꝰ de ad aliqd. ergo ipole est idẽ eẽ actiuũ ꝛ passiuũ siue motiuũ ꝛ mobile. maioꝛ declarat. qꝛ fundare rel'ones reales oppositas attribuit essentie diuine rõne sue illimitationis. ¶ Exhac ꝙne gñali dr̃ in spãli per ordinẽ ꝑmo qꝫ nullũ ſbm est effectiuũ sui accĩtis siue fit accidẽs coeuũ ꝛ p se. siue p accñs. 2° qꝫ nihil mouet seipm ad vbi. 3° nihil mouet se ad q̃ztitatẽ. vñ aiata vegetatiua non mouẽt se in nutritione vel augmẽtatiõe. sꝫ mouẽt alimẽtũ qõ in se ꝙuertũt. ¶ 4° qꝫ nihil mouet se ad q̃litatez vñ nec aq̃ calida fit frigida a se effectiue. nec semẽ aiati alterat seipꝫ. sꝫ semẽ maris distinctũ loco ꝛ ſbto agit in semẽ a mr̃e ministratũ. ¶ 5°. qꝫ nulla poª cognitiua est ꝑnm actiuũ cognitionis. sꝫ tñ passiuũ. obm aũt est actiuũ. idẽ dr̃ de poª appetitiua ꝛ ad singula ipoꝝ adducunt diuersa. ¶ Quãtum ad 2ᵐ est alia opi. quã teneo. q̃ tenet ptẽ affirmatiuã ad cui⁹ euidẽtiã declaro tres ꝙnes: ꝑª ꝓcõ fit ista gñalis. pole est qꝫ aliqd agat in seipm. q̃ ꝓcõ est ꝙdictoria ꝑc ꝙnis alteri⁹ opi. hanc oñdo sic. extrema actiui ꝛ passiui sunt adeq̃ta. sic itelligẽdo qꝫ qõcũq; actiuũ respicit ꝑ ꝑ obto tale passiuũ. vbi gꝛa. taꝫ calefactiuũ in cõi q̃z qõcũq; calefactiuũ ꝑticulare respicit ꝑ ꝑmo obto calefactibile in cõi ꝛ nõ hꝫ vel illud. Ex his hr̃ ista

ppō. q qōlibet ꝓtētū sub ꝑmo obto alicui⁹ est per se obm eiusdē lz nō ꝑmo. vt qōcūqz calefactiuū respicit qōcūq; calefactibile p p se obto. z ecōuerso qōcūqz calefactibile respicit qōcūqz calefactiuū. hucusqz maior. sz pole est q aliquid sit actiuū ꝑm a. eo mō quo aliud est actiuū ꝑm. a. vt p. a. intelligāt forma pductibilis. idē etiā sit passiuū ꝑm. a. sicut qōcūqz aliud passiuū ꝯz a. ergo illud rōne actiui ita ꝯz seipm. p obo in rōne passiui. sicut qōcūqz aliud. g ita pōt in seipz agere. sicut in aliud. maior est manifesta ex lz q relo actiui z passiui in cōi hūt extrema cōia adeqta. pbo minoris. multi effect⁹ sunt nati pduci ab actiuo equoco z non vniuoco. vt pz de leuitate in igne gīato. istā for^am actiuā equocā opz ponere formā sbalē aut aliā ꝯz aliā qlitatē. hūs g istā formā est p se leuificatiuū. i. effectiuū leuitatis. sz forma pōt eē in aliq leuificabili vt pz in ex^o ꝓdicto de igne. naz qcūqz forma in igne gīante poneret actiua respectu leuitatis: eadē est in igne genito z est ꝑor nāl⁹ ipsa leuitate. pz. cū sit ꝑ^m actiuū. g non est ꝓdictio q ipsa in sit igni genito leuitate nō exīte. z tñ pz q pōt ineē illi. g sine ꝓdictiōe idē pōt eē leuificatiuū z leuifactibile. Rndet ad mi. q ipa concessa negat vltima ꝓntia. ex eo q agēs dr eē approximatū passo z ita distinctū situ. sic autē nō pōt sehre idē ad seipm. Cōtra. tum. qz hec approximatio nō vr nec̄ia ad agēdū vt includit distinctionē situs nisi qñ maior pntia nō est potis iter actiuū z passiuū. si ergo hec presentia sufficit. ergo multo magis maior pntia sufficit. ista. s. que est sine distinctione situs. tuz. qz aliogn si poneret ignis inexistēs aque sicut angelus inexistēs celo lz non vt forma: tūc nec ignis calefaceret aquā nec angelus moueret celum que sunt absurda. tū. qz nō opz agens esse pñs patienti nisi qz virtus agētis nō pōt attingere indistantiā ip̄proportionatā vt aligd pficiat. sz si passum eēt secū pfectius attingeret a virtute agentis. sicut ergo idē est veri⁹ sibi pñs si est actiuū z passiuū ꝯz idē ꝙz aliud posset eē sibi pñs: sic verissime saluat illa ꝓditio pp quā approp̄inquāt. realr. n. nō pōt eē maior pntia ꝙz eiusdē ad se. ergo vltime erit actio. stat igit rō quā reputo achillē. ex qua rōne si attēdis descendo in gīalia. pz q rō dicta nō ꝓbat idez posse in se agere nisi rōne equoca: z lz qñ est capax forme que nata est terminare actionē equocā me actiue iam habite. z sic intelligēdum est regulariter q soluz tūc z vlr pōt aligd in se agere qñ ꝙcurrūt illa duo. s. qñ ꝯz formā que est ꝑn^m agēdi equoce z qñ cū lz est capax talis actiōis. C 2ª ꝙclo sit ista. nihil pōt se mouere cāndo in se formā sbalē. hāc ostēdo: nullū impfectius est ꝑn^m actiuū respectu pfectionis. qz siue sit actio equoca siue vniuoca semp ꝑn^m actiuū est eq pfectū vel pfecti⁹ termino pducto. sz nulla forma sbalis potest nouiter aduenire vt faciat cōpositū per se vnū qn illa sit pfectior q̄cūqz entitate p̄cedēte ipsam. qz isorm̄is sbalib⁹ semp vlterior est pfectior. ergo nihil pōt se mouere cāndo in se formā subalem. C 3^a ꝙclo sit ista. nihil pōt in se aligd agere q̄cūqz vniuoca actiōe. hāc ostendo. qz si sic. ergo duo idiuidua absoluta z eiusdē spēi possunt simul eē in eodē. ꝑns est falsum vt ꝯz qnto hui⁹. pbatio ꝑntie. qz tūc rō seu ꝑn^m quo agēdi z termin⁹ actionis essent eiusdē spēi. ex quo ponit actio vniuoca. z tñ differrēt nūo' qz nihil est ꝑn^m agēdi se. z ꝯz q vtrūqz tā rō agendi se q̄z termin⁹ actionis eēt for^a absoluta. C Ex dictis ꝙcludo corelarie p^o q cū augmētatio z mot⁹ ad vbi sit ab agente siue mouēte equiuoco quatenus nec q̄ztitas aliqua nec vbi est forma actiua. cum etiā multe alterationes fiant ab agēte equiuoco. vt vlr ille que sunt ad qualitates nō actiuas stricte loquendo de actiuis. ois etiā qualitas pōt esse ab agente equiuoco licet aliqua possit esse ab vniuoco. qz in q̄ztuz sic est. sequit q in gīe non repugnat alicui sbe cāre in se q̄ztitatem z qualitatem z vbi. ꝙcurrē tib⁹ aūt duab⁹ ꝙditionib⁹ supradictis in prima ꝙne cābit. z hoc vel accīs coeuū sibi z ita sine mutatione. vel non coeuum sibi z ita per motū vel mutationez. C Scōo descēdo ad spālia z dico q sbm cāt in se ꝑpriā passionem ꝓpter cām dictā. z addit alia rō. qz ois potētia passiua est in potētia ꝯdictiōis. vt dr in hoc 9°. infra: sz sbz non est in potentia ꝓtradictionis ad passionem: aliter ineēt ei ꝓtingēter z per ꝑns nō eēt scibilis p demr̄ationē. igit z̄c. hz ergo sub̄m alicui potentiā actiuā intrinsecā respectu passionis. C 2° dico q grauia z leuia mouent se ad vbi effectiue. aialia etiā mouent se ad vbi motu pgressiuo sicut pz ex dictis. C 3°. q animatū mouet se effective ad q̄ztitatē motu augmentationis. C 4°. q aqua calefacta seipsam frigefacit. z semen seipsum alterat effective. C Quinto potentia appetitiua z cognoscitiua mouent se ad actum saltē ptialr ꝙcurrente obo vt alia causa ptialis. de qbus omnib⁹ discurrere per singula esset plixuz nimis z ideo sufficiat sic ea breuiter tetigisse. pz ergo ex oibus his. improbatio prime opi. nec ei⁹ rōnes cogūt. C Ad ꝑmā que sumit de 7° phi. dicendū q equocat de ꝑmo. nā ꝑmo duplr dr vt dcm est 7° huius. vno mō vt diuidit ꝓtra ptē. z ꝯ qđ sic ineſt ꝑmo remouet ab eo cui ineſt. si remouet ab eo qđ est aligd eius. z ideo nihil. sic ꝑmo mouet si aliq ei⁹ pars quiescat. Alio mō dr ꝑmo vt dicit ptisā adeqtionē eē eo mō quo triāgulus ꝯz tres ꝑmo. qđ aūt sic ineſt ꝑmo alicui nō remouet ab eo si remoueret ab eo qđ est aligd ei⁹. nā triāgulus nihil min⁹ ꝯz tres. lz ptes triāguli. puta vnus angulus nō habeat tres. Est ergo ibi intētio phi. q nihil mouet seipm ꝑmo vtraqz ꝑmitate. qz seqret ꝓdictio. s. q gesceret ad quietē ptis z nō gesceret. nā gesceēte pte nō pōt moueri ꝑmo ꝑma ꝑmitate. z tñ nō repugnaret sibi moueri ꝑmo scōa ꝑmitate. vt pz ex dictis. sed ex ꝺ nihil mali segtur ꝓtra nos. qz poterit aliqđ moueri a se ꝑmo scōa ꝑmitate vt puta qz ꝯz in se v̄tutē qua pōt se mouere effective z equoce. qđ. n. sic ꝑmo mouet nō oz q gesceat ad getē ptis que est aligd ei⁹. C Ad 2^m dicendum q duplex est act⁹. s. formalis z v̄tualis. Ex^m ꝑmi. ignis est actu calidus formalr. ex^m scōi. sol est actu calidus nō formalr. sz v̄tualr. pz qz sol in v̄tute est calidus. isti aūt duplici actui rndet duplex po^a passiua. s. formalis z v̄tualis. C Ad formā dicendū q fundamentū relationū mouentis z mobilis qñ aliquid mouet se lz nō fit simplr̄iter illimitatū: est tamen aliqualiter illimitatum quatenus idem habet rationem mouentis z mobilis aliter z aliter.

Nonus

Ad primū in oppositū dicēdū q̄ ille auctoritates soluūt seipsas. nā in p̄ma addit̄ inq̄z tū fil' natū est. z in sc̄a inq̄tū aliud. lz. n. idem moueat se: tñ p̄m aliā z aliā rōnez mouet se z mouet. vt p̄z ex dictis. ¶ Ad rōnez que addit̄ nego p̄naz. Ad pbationē dicēduz q̄ actiuo z passiuo approximatis nō semp seqūt actio. qđ pōt cōtingere ex gnq̄z causis. p̄mo q̄ habito termino agens nō agit. exē plū: graue qđ est in termino nō pōt se mouere. 2° qñq̄z etiā nō habito termio pōt impediri ne agat pp vtutē ōtiā fortiorē. exēplū. aq̄ buliēs pñte igne calefactēte nō frigidet fac̄ seipsaz. 3° si nō est totalis cā actiua lz aliō cū ipo si illud aliud nō adsit nō agit. exēplū. tenēdo q̄ in potētijs cognitiuis obz agat cū potētia nō poterit potētia agere sine obo. 4° si aliq̄ actio nā ir̄ p̄supponat̄ suę actioni. q̄ illa nō posita nō aget. exemplū. nihil intelligēs nihil vult. ex eo q̄ act⁹ volūtatis p̄suppo nit nāir actū intellect⁹. 5° si sit agēs liber cū ex se pōt nō agere. ex^m. intellectu oñdēte aliqd: volūtae pōt illud non velle pp sui libtatē. dato ergo q̄ idē agat vel moueat seipsuz: nō seqūtur q̄ semp agat. q̄ pōt impediri aliquo dictoꝝ modoꝝuz.

¶ Palā q̄ z potētiaꝝ alie erūt irrōabiles: alie cū rōne. q̄propter oēs artes z scie factiue potētie sūt. p̄ncipia nāq̄z p̄mutati na in alio: aut iq̄tū aliō: z q̄ qdē cū rōne oēs ⁊trariaꝝ sunt eedē: z q̄ irrōnabiles vna vni⁹: vt calidū calefaciēdi soluz. Textu cōmēti tertij. Itē textu cōmēti. x. Tales q̄ dē potētias neēe q̄ñ vt p̄ñt actiuū z passiuū appropinq̄t: hoc qdē facere: illō vo pati: illas vero nō necesse: he qdē. n. oēs vna vni⁹ factiua: ille aūt ⁊trariaꝝ. cē.

Queritur Utꝝ dr̄ia quā assignat p̄hs inter potētias rōnales z irrōnales sit ꝙueniens. ſ. q̄ ille sint oppositoꝝ. ille vo vnius oppositi tm̄. vr̄ q̄ nō. z p̄mo de rōnalib⁹. q̄: si sic. ergo aliq̄s pōt sil' agere opposita: p̄ñs est falsum vt dr̄ h̄ in lr̄a. ergo z añs. pbatio p̄ñe q̄: hñs potētiā pōt illud cui⁹ est illa po^a. ergo hñs potentiaz ad opposita pōt simul ad opposita. ¶ S. scō. nulla est po^a que nō pōt in aliqd. lz po^a rōnalis cū non possit sil' in oppositā nō vr̄ posse in aliqd nisi determineť vt dr̄ hic in lr̄a. determinata aūt nō vr̄ esse nisi vnius oppositi. ¶ Scō ⁊tra aliō mēoꝝ arguit. ſ. de potētijs irrōnalib⁹. p̄° sic. po^a solis est po^a irrōnalis. p̄z. lz po^a solis est oppositoꝝ. ergo po^a irrōnalis est oppositoꝝ nō vni⁹ tm̄. p̄ō minoris. q̄ sol pōt in oppositos effect⁹. dissoluit. n. glaciē z idurat lutū. ¶ Cōfirmat: q̄ inferi⁹ in h̄ nono dr̄ q̄ oīs potētia p̄dictionis est. z declarat h̄ p̄hs etiā in actiuis. ¶ S. p̄m Aristo. potentia irrōnalis ponit esse oppositoꝝ. frigus. n. nō tm̄ ifrigidat. sed etiā est cā per accñs caloris. vt dr̄ q̄rto phīi. similiter p̄jctēs pilā ad parietez est cā resilitionis: videt ergo q̄ dicta differentia non sit ꝙueniens. ¶ Contra. p̄hs hic in littera.

Rñdeo tenēdo cū p̄ho dr̄iā eē bñ assignatā. In ista qōne sic p̄cedit. q̄ p̄ quō sit intelligēda hec dr̄ia exponet. 2° de cā hui⁹ dr̄ie ingret. ¶ Quantum ad p^m dico tria. p^mo. dcm̄ est q̄ ista dr̄ia intelligēda est de potentijs actiuis tm̄. vt sit sensus q̄ po^a actiua irrōnalis cuicūq̄ cōpareť siue actiōi quā elicit siue termino quē p̄ducit. sic est illi⁹ q̄ manente eadē nā ipa nō pōt esse actiua alteri⁹ q̄z ei⁹ cui⁹ ex se pōt: frigiditas. n. manēs frigiditas nō pōt esse p̄ductiua caloris nec elicitiua calefactionis. si tm̄ est de se actiua. nā gcḡd circa ipsaz frigiditatē fieret: lz illud posset aliquid facere ad esse caloris: nūq̄z tm̄ frigiditas faceret ad h̄. Similiter

Secunda

potentia rationalis sic est actiua oppositoꝝ: siue sint ⁊trarie siue ⁊tradictoria: q̄ manēs nā vna q̄z̄tū est de se: est sufficiēs p̄ductiuuz oppositoꝝ p̄ductoꝝ: si est oppositoꝝ p̄ductoꝝ. z sufficiens elicitiuū oppositaꝝ actionū: si est oppositaꝝ actionum. ¶ 2^m dcm̄ est in q̄ illa dr̄ia est sic intelligēda vt p̄z ex p̄mo dicto. q̄ po^a rōnalis sit oppositaꝝ actionū siue actiōis z negationis ei⁹. ſ. q̄ possit agere z nō agere. Si aūt actio accipiat̄ ēt pro re acta vel p̄ducta. tūc sic̄ est oppositoꝝ actoꝝ sic est oppositaꝝ actionū. p̄mo tñ mō itelligēda est h̄. vt. ſ. est actionis z negatiōis. vt patebit in seq̄nti articlo. ¶ 3^m dcm̄ est. q̄ po^a actiua accipiēda est nō p̄ respcū po^c que est ad oppositos effect⁹ lz pro fundamento respect⁹ q̄ est p̄n^m actionis.

Quantū ad 2^m. suppositā illa cā que vr̄ phī posita supi⁹ in 2^a le. hui⁹ noni. Ad maiorē adhuc euidētiā p̄mo videndū est de dr̄ia in se. 2°. de intētione phī circa ipsā. ¶ De p̄mo sciēdū est q̄ p̄^a distinctio po^c actiue est p̄m diuersuz modū eliciēdi opationez: q̄. n. po^a agat circa h̄ obm vel circa illud lz aliquo° distinguat z oñdat distinctionē po^a*. nō tñ ita immediate. nō. n. po^a cōpat̄ ad obm circa q̄ opat̄ nisi mediāte opatione quā elicit h̄ vel illo mō. Iste aūt modus eliciendi p̄priā opationē nō pōt esse in gñe nisi duplex. nā po^a actiua aut est de se determinata ad agendū. ita q̄ q̄z̄tū est ex se nō pōt nō agere qñ nō impedit̄ ab extrinseco. aut nō est ex se determinata. lz pōt agere hūc actū vel oppositū. pōt etiaz agere vel nō agere. p̄ma po^a dr̄ cōiter nā. 2^a vo dr̄ voluntas. vñ p^a diuisio p̄ncipioꝝ actiuoꝝ est in nām z voluntatē seu ppositū. sic̄ p̄z. ex 2° phī. vbi phs ponit duas cās mouētes per accñs. ſ. casuz iuxta nāz. z fortunā iuxta ppositū z volūtatē. Si ergo querat cā hui⁹ dr̄ie q̄re. ſ. nā est vni⁹ tm̄ determinate. i. cuiuscūq̄ vel q̄rūcūq̄ est determinate est ex se illi⁹ vel illoꝝ: volūtas est oppositoꝝ. i. ex se indeterminate est hui⁹ actiōis vel oppositi aut actiōis vel nō actionis. p̄ro q̄z̄to pōt agere vel nō agere. Dicendū q̄ hui⁹ nulla est cā. sic̄. n. effect⁹ imediat⁹ ad cām cōpat̄ ex se z p̄mo sine cā media. alioqn iret in itm^m. ita cā actiua vr̄ immediate se hr̄e q̄z̄tū ad suā actionē in q̄z̄tū ipz elicit. nec est dare aliq̄z cām q̄re sic elicit nisi q̄: est talis cā. lz h̄ est illud cui⁹ cā q̄rebat. Sic ergo calidū calefacit q̄: calidū. nec ista p̄po. calidū calefacit. est mediata. lz est imediata in 2° vel 4°°. per se. sic z hec. calidū ex se determinate calefacit. Silr ista. volūtas vult z volūtas nō vult indeterminate determinatiōe ex se vel ītra se. ¶ Sz h̄ est vnū du^m. quo volūtas reducit̄ ad actū si est indeterminata ex se ad agēdū z nō agēdū. ¶ Rño. duplex est indeterminatio. vna est que est ex insufficiētia. que est ex pōlitate z defectū actualitatis sic̄ mā nō hñs formā est indeterminata ad actū for^e. Alia est indeterminatio supabūdātis sufficiētie que est ex illimitatōe actualitat̄ vl' simplr vl' q̄dāmō. p° indeterminatū nō reducit̄ ad actū nisi p̄r⁹ determineť p formā ab alio. 2°°. ideterminatū pōt se determinare. si. n. h̄ possz hñdo actū limitatū mlto magis si hz illimitatū. q̄: tūc nō caret aliq̄ qō fuit simplr hn^m agēdi. alioqn ōs q̄ est sūme indeterminat⁹ ad q̄z cūq̄ actionē ideterminatōe illimitatōis. nō poſset aliqd agere. qđ est falsuz: ideterminatio aūt que ponit in volūtate nec est mālis nec ipfectōis in q̄z̄tū ipa est actiua. sed est excellēt̄ pfectiōis z po^c aliq̄lr illimitate nō alligate ad determiatū actū. z iō pōt seipaz determinare. ¶ De 2°. vr̄. du^m quo ea q̄ dcā sunt faciāt ad itētionē phī. nā ipe nō ponit dr̄ cā dr̄iaz iter nāz z volūtatē. lz iter po^a^m rōnalē z irrōnalē p rōnalē itelligēs solū itel' in vr̄ sciaz. p̄z in lr̄a. ¶ Rño. Intellis z volūtas p̄ñt cōpari ad act⁹ p̄pos q̄s eliciūt. vel ad act⁹ alia rū po^a^r iferioꝝ in gb⁹ hñt aliq̄z cālitatē. puta intellect⁹ oñdēdo z dirigēdo. volūtas vo in volēdo z iperādo. z p̄z q̄ p^a cō patio est eēntialioꝝ. p^mo° itellect⁹ cadit sub nā. ē. n. de se determinat⁹ ad itelligēdū. z nō hz in ptāte sua itelligere z nō itelligere: assētire z nō assentire ppositō obo. volūtas aūt oppositō mō se hz ad p̄puz actū eliciendū z nō eliciēdū: z pp h̄ tm diuisnis ponunt due p̄ductiones. vna p modū nāe cui⁹ p̄ncipiū est itellect⁹. ita q̄ itellect⁹ est idē p̄ncipiū cū nā. alia pōt

per modum voluntatis. loquendo ergo sic intellectus cadit sub potentia irrōnali. nihil. n. formaliter est libertas nisi voluntas. ꝺm hāc pmā cōparationē nō loquit̄ ꝓpr hic de intellectu. ¶ Scōa vo cōparatio vr q̄si accūtalis: qr ille potētie nō cōparant̄ ad actū alias potentias nisi mediātib⁹ actib⁹ ꝓprijs vt vr. qr ꝓprij illis alijs sunt ꝓpres: et ꝺ mō nunq̄ intellectus est principiū alicui⁹ opationis exterioris sine voluntate ꝛcurrente et determinante intellectum: et ꝺ mō loquit̄ hic ꝓpr de intellectu et alibi frequenter. vñ de voluntate nunq̄ vel paz loquit̄ ꝓpr vt distinguit̄ ab intellectu practico qui est principiuz opationis exterioris dirigēdo potentias exequentes vbi semp ꝛcurrit voluntas imperās executionem opis. vñ ꝓpr aliq̄n distinguit nām ꝛtra artē et ꝛtra intellectu. aliq̄n ꝛtra ꝓpositū seu voluntatē. per q̄ꝫ pz. q per oia illa intelligit vnū principiū in artificialib⁹. nā ad opus artis ꝛcurrūt illa tria integrātia vnū principiū pfectū artificialiuz. Ex quo pz q potētia rōnalis dupliciter pōt sumi. s. incōplete et cōplete. incōpleta qdē potētia rōnalis est intellect⁹ vel ars vt ꝓcedūt volūtatē. et de tali videt hic log ꝓpr cuz dicit. q opz illā determinari per volūtatē vel ꝑ hereſim. volūtas aūt determinatiua intellect⁹ est potētia rōnalis cōpleta vel saltem ꝛcurrit ad cōpletā. et sic vez est potētiā rōnalē eē oppositoz mō ꝓpositō. qñ ergo ꝓpr hic allegat in textu. pz q loquit̄ de potentia rōnali incompleta. ¶ Ad pm in oppositū nego ꝓnam. potētia. n. rōnalis ꝑut dr̄ esse volūtas est ꝓrioz nō fil faciendoz. sꝫ pōt se determinare ad alterutrū. ¶ Ad pbationē dicendū sicut. Ari. rñdet in lra q hñs potentiā rōnalem nō hꝫ potentiā faciēdi oppositā fil. ¶ Cōtra in illo nunc in quo est vnū oppositoz. q̄ro aut est potētia ad alterū oppositoz. aut non. si sic. hr̄ ꝓpositū vt videt qr pōt opposita simul. si nō. ergo potentia illa in ꝺ nūc nō est nisi vnius oppositi. ¶ Rñdeo q in eodē nūc pōt agere ad oppositū nō in sensu cōpōnis sꝫ in sensu diuisionis. qr fit ꝛtingēter se hꝫ ad vnū. ita ad reliquū. fit in eodē nūc quo sortes sedet: pōt nō sedere in sensu diuisionis. nā ꝛtingēter sedet: et iō nō sequit̄ q posit in oppositā fil. ¶ Ad 2m dicēdū q si arguit̄ de volūtate illa pōt in actū nulla determinatiōe in illa ꝓcedente actuz. ita q ꝑ determinatio et tpe et nā est in positiōe act⁹. Cū dr̄ q nihil pōt nisi pr⁹ determinet̄. falluz est de volūtate. si aūt arguit̄ de intellectu cognoscēte opposita qui est potētia rōnalis in cōpleta: tūc est vez q respcū extrinseci nō pōt aliqd nisi determinet̄ aliūde. qr illoz esse est per modū nature non potēs sꝫ ad alterū determinare: vel ergo ambo aget vel nihil. sꝫ si de intellectu ꝛcludat̄ q nō est sufficiēs potētia rōnalis ꝓcedit ꝺm ꝓdicta. imo si per impoſe solus intellect⁹ eēt cū vtrib⁹ inferioꝛib⁹ sine voluntate nihil posset fieri nisi determinato mō nāe. qr nulla eēt potētia sufficiēs ad faciēdū alterū oppositoz. ¶ Ad aliud argumentū de sole. iā supi⁹ dctm̄ est q fort̄ solis et q̄cūq; fort̄ nālis si est illimitata et pncipiū oppositoz in diuersis materijs: sic est illoz determinate: sic illa fort̄ que est vni⁹ est illi⁹ determinate. nā nō est in ptāte sua alterutruz illoz agere pñte passo receptiuo forme hui⁹ et illi⁹. sic nec si esset vni⁹ tm̄. vñ sol ꝑsente passiuo liq̄factibili sic liq̄facit q nō pōt nō liq̄facere. sil̄r est ꝑsente passiuo ꝛstringibili. potētia aūt rōnalis. puta volūtas agēs siue circa ꝺ opposituz in qd pōt siue circa illud. nō est pncipiū determinatū ad vnū. sꝫ indr̄ter est determinatiuuz sui ad alterutrū. etiam ita q circa q̄libet pōt agere et nō agere. ¶ Ad ꝓfirmationez sicut dicet̄ infer⁹ oēs potētie passiue sunt ex ſeꝛtradictionis. actue vo sic ibidē dicē ꝓpr nō ex se. sꝫ q̄si per accūs et aliunde q̄tenus passiuū pōt ad esse vel nō ad esse. sꝫ ꝺ accidit potentie actiue. nā si sit irrōnalis nec̄io agit̄ ꝑsente passo et remoto oi impedimento nō sit potētia rōnalis. ¶ Ad vltimū pz ex pmo articulo q frigus nunq̄ facit ad esse calozis per se. facit tm̄ aliqd quo facto aliqd aliud pōt magis calefacere. puta qr ꝛstringit poꝛos ne calor interior diffundat̄ et exalet. et ita calor vnit⁹ magis calefacit. frigus aūt nūq̄ calefacit directe. De ꝓiectione pile dicendū q mouēs violēter aliqd ad vbi. mouet ad omne vbi possibile acquiri per illum motuz et si indirectū pōt. sic mouet si nō redit. et ꝺ donec fcūs fuerit motus ꝓportionabilis poc mouētis. ꝺ aūt nullā talem indifferentiā ponit vr̄ ꝛtingētiā: q̄lis est in poa rōnali. pz ex dictis.

¶ Omni itaq; tali prior est actus ratione et substātia. Textu cōmēti tredecimi.

Q Uerit Utz vez sit q actꝰ sit ꝓr poa ꝺm rōnem. vr̄ q nō reducēdo rōnē phi. nā illud vr̄ prius aliq̄ diffōne per q̄ aliud hꝫ diffiniri. sꝫ nō solū potentia diſfinitur per actū sꝫ actꝰ per potentiā. ergo ꝛc. ꝓbō minoris. nā actus et poa referunt. opz ēt in relatiuis in vtroꝛūq; rōnib⁹ vtrisq; vti. ꝺm porphirium. ¶ Cōtra ꝓpr ꝺ in lra. ¶ Dicēdū q fit pz ex 5o hui⁹ relatiue. opposita pñt dupliciter intelligi. s. vel mutuo: vel nō motuo illa. qdē motuo referunt q̄z vtrūq; hꝫ habitudinez per se ad alterū: nō mutuo referunt illa q̄z vnū per se hꝫ habitudinez ad alterū et nō ecōuerso. ¶ Ad ꝓpositū dico q actꝰ et poa non opponunt̄ relatiue ꝓmo. nā cuz talia sint fil nā et diffōne se quereꝝ q actꝰ nō esset prioꝛ rōne q̄z poa. nec rō poc sumeret ab actu magis q̄z ecōuerso. qd est ꝛtra ꝓpm in lra. Opponunt̄ aūt 2oo. Ilā poa dic ordinē ad actū. et ille ordo eentialiter est respectꝰ ad actū. et non ecouerso qr rō actꝰ est absoluta. q̄liter aūt possꝫ esse per se relatio ad aliqd absolutū. pꝫ 5o hꝰ. ca. de ad aliqd. de scia que eentialiter refert ad scibile et nō ecōuerso. nā nō idē est referri et relationē terminare. imo vbi ꝛcurrūt in eodē vident̄ per accūs ꝓiuncta fic forsan est in relatiōib⁹ mutuis. ꝺ 2oo. pōt dici creaturā referri ad deū sine oi correlatione in deo. vñ poa et actꝰ deus et creatura et oia filia videtur ptinere ad 3m moduz relatiuoz. qr igit poa essentialiter ad actū dependet et nō ecōuerso. iō hꝫ diffiniri per actū et nō ecōuerso. et per ꝛnās vt dicit ꝓpr actꝰ est ꝓr poa rōne et non ecōuerso. ¶ Ad argm in oppm dicendū q minor est neganda. ad ꝓbationē dico q porphirius loquit̄ de relatiuis que mutuo referuntur cuiusmodi non sunt actus et potentia.

¶ Quorūcūq; igitur aliquid alteruz est qd fit ꝑter vsum. horz actꝰ in facto est: vt edificatio in edificato et contextio in ꝛtexto: similiter aūt et in alijs: et totaliter motꝰ in eo qd mouet. ꝛc. Textu cōmēte. xvj.

Q Uerit Utz actio fit in passo. fic in ſbo vr̄ q sic ꝑ ꝓpz i lra q dic q edificatio est in edificato. et ꝛtextio in contexto. hoc idē dic expresse in 3o phi. ¶ Cōtra. passio est in passo. ergo actio est in agēte. et per ꝛnās nō in passo. ꝛnā pz a fil. qr forma vr̄ esse in eo qd denoiat. actio aūt nō denominat passum. sed agens.

Rñdeo in ista qōne ꝓmo ꝑmittā duplicē distinctionē. 2o oñdā triplicē ꝛnez. ¶ Quantum ad ꝓmū. supponēdo distinctionē de actione quā ponit ꝓpr de trāseūte et imanēte. Sit ista ꝓma distinctio. q actio q̄ꝫtuz ad pñs spectat tripliciter dr̄. vno⁰ pro respectū trāsmutātis ad trāsmutatū iuxta illaz descriptionē libri sex ꝓncipioꝛ. actio est ꝺm quā in id qd subijcit agere dicimur. et hec est actio pductiua de gñe actiōis q̄ est pdicamentū ꝑ se. q formaliter est forma respectiua fūdata sup ꝓnm qd est poa actiua. vñ ꝓpr 5o metha. et ēt. 9. describit poam actiuā: q est ꝓnm trāsmutatiōis in alio in q̄ꝫtū aliō. per qd dat̄ intelligere q actio ꝑ quā poa actiua agit est respectꝰ trāsmutantis ad trāsmutatū. alio mō dr̄ actio de opatione imanente. put visio et intellectio et volitio dr̄ actio. vt fuit iā dctm̄. et actio isto mō sūpta est forma absoluta et acta seu pducta p actionē ꝓmo dictā. vñ in intellectu et sil̄r volūtate distinguit̄ duplex actio. vna pductiua et de genere actionis. que in intellectu vocat̄ dicere: et in voluntate

vocaf ſpirare. alia acta ſeu ꝓducta que eſt forma abſoluta. q̄ in itellectu vocaf itellectio in volūtate vo vocaf volitio ſeu amor. ¶ Allio° ſumif actio pro opatione trāſeūte. que q̄nq; ēt eſt for^{a} abſoluta ⁊ acta ⁊ ꝓducta p motū ⁊ actuz de gñe actiōis. puta, q̄ſtitas aut q̄litas aut vbi. ſz vbi ſit for^{a} reſpectiua. ¶ 2ª diſtinctio ſit iſta. q; reſpect^{9} eſt duplex in gñe. vn^{9} intrinſec^{9} aduenies. ali^{9} extrinſec^{9} aduenies. voco reſpcū intrinſecū aduenietē illū qui necio ſegf ſuū fūdamētū poſito termino: ⁊ talis reſpect^{9} eſt de gñe relatiōis: voco aūt reſpcū extrinſecū aduenietē. qui nō ꝓſegf necio extrema ambo ſil' poſita in actu ⁊ ſub ꝟ mēbro cadūt illa ſex ꝓncipia de gb^{9} agit ille auctor. pz. n. de actiōe ⁊ paſſione. q; poſſe eſt actiuū ⁊ paſſiuū ee: ⁊ ēt approximata: ⁊ tū nō hre iſtū reſpcū. ſ. q; agēs fit illō a quo trāſmutaf: nec paſſuz fit illō q̄ ab ipo trāſmutaf. puta ſi fit aliq̄ impediēs: ⁊ pro tāto illa ſex principia nō ſunt ſpēs relationis. q; relatio dicit reſpcū intrinſecus aduenietem. illa vero dicunt reſpectus extrinſecus aduenientes.

Quātū ad 2^{m} ſit' iſta p^{a} ꝓclo: actio accepta p^{o} que eſt reſpect^{9} de gñe actiōis eſt in agēte ſbiue nō in paſſo: hāc oīdo ſic. in eodē ē reſpect^{9} in quo ē fūdamūtū. ꝟ apparet ex rōne fūdamēti. nec oppoſitū eſt itelligibile. ſz po^{a} actiua que eſt fūdamētū h^{9} reſpect^{9} ⁊ actiōis eſt in agēte. ſic euidēs eſt. g̃ talis actio ⁊ reſpect^{9} eſt in agēte nō alr q̄ ſbiue. pz. ¶ Ꝺ. in q̄cūq; eſt for^{a} aliq̄ formalr. illud eſt ſimplr tale p iſtā for^{am}. ipole. n. eſt effcū formalē ſepari a for^{a}: ⁊ q; for^{a} ſit in alio quo formalr: ⁊ q; nō ꝓſtituat ipz iformatū ꝟz ipaz. g̃ ſi actio eſt formalr in paſſo ſegf q; paſſuz erit formalr agēs: q̄ō oino eſt ex rōne. g̃ erit in agēte. ¶ Ꝺ. ipole eſt reſpect^{9} oppoſitos ee ſil' necio in eodē. ſz paſſio vel reſpect^{9} paſſionis vlr eſt in paſſo. g̃ nō necio erit in eodē reſpect^{9} oppoſit^{9} g eſt actio. ¶ Sic g̃ itelligo ꝺnē. q; actio eſt reſpect^{9} extrinſec^{9} aduenies in agēte vt in ſuppoſito vel ſubo. in for^{a} aūt que dr po^{a} actiua vt in fūdamēto primo. ſil' paſſio dicit reſpcū oppoſitū corrñdēte iſti. que eſt in paſſo vt in ſuppoſito ⁊ ſubo: in po^{a} paſſiua vt in fundamēto. ¶ 2ª ꝓclo ſit iſta. actio accepta 1°. mō que eſt opatio ⁊ for^{a} imanēs abſoluta: eſt in agēte vt in ſbo. ꝟ appet p ꝓbz hic q dic q; viſio eſt in videte ⁊ ſpeculatio in ſpeculāte. ¶ Ꝺ. p rōnē. ois pfectio ꝓducta p actionē de gñe actōis eſt ipfcibili q̄ eſt in po^{a} ad ipſaz. nō. n. eſt intelligibile q; aliqd ſit in po^{a} ad aliq̄ for^{am} que nō ſit in ipo qñ eſt ꝓducta. ſz actio ſeu opatio 2°. mō dicta eſt hꝺ. ⁊ ipm agēs ſiue operās eſt pfectibile: q̄ eſt in po^{a} ad ipam. g̃ qñ eſt ꝓducta eſt in agēte. mi. pz. q: talis actio eſt pfectio agētis. puta viſio videt: ⁊ ſpeculatio ſpeculatis. ¶ Aduertēdū tū q; reſpcū talis opatiōis ipz operās hz rōnē agētis ⁊ paſſi. tū ꝑm aliā ⁊ aliā rōnē: oñſū. n. fuit ſupra i q̄dā q̄one q; q̄n' in agēte eſt aliq̄ for^{a} que eſt ꝑn^{m} actiōis eguoce ⁊ cū ꝟ eſt capax terī illi^{9} actōis pōt ſe ipſaz mouere ad ipſaz for^{am} que eſt nata terminare actionē tale. ⁊ pp ꝟ in itellectu diſtiguunf itellect^{9} agēs ⁊ poſſis vt per vnū ipa aia fit ꝓductiua intellectiōis ⁊ p aliud ſit receptiua eiuſdē. Sil'r in volūtate ⁊ in ſēſu pōt diſtigui agēs ⁊ patiēs de quo alias ⁊c. ¶ 3^{a} ꝓclo ſit iſta. actio accepta 3°°. que eſt opatio ⁊ for^{a} tranſiēs abſoluta ſeu reſpectiua eſt in paſſo: vt in ſbo. ꝟ appet p rōnē ſcāz ad ſcōaz ꝓclonē. nā talis actio ſeu opatio eſt ipa for^{a} acta ſeu ꝓducta per motū ⁊ tō necio eſt in ipo paſſo ⁊ mobili q̄ mouef ⁊ oū eſt fluens eſt idē vt puto cū ipo motu. nā mot^{9} eſt for^{a} fluēs. mot^{9} aūt in mobili ex. 3. phi. ¶ Ad arg^{m} in opp^{m} dicēdū q; phs. 9. metha. ⁊ in. 3. phi. loqf de actiōe ſm tertiā acceptionē que eſt ipa for^{a} acta ſeu ꝓducta. ⁊ ꝟ facit p tertia ꝺne. nō aūt loquit de actione ꝑmo mō que eſt ꝓdicamētū ⁊ formaliter reſpectus. talis autem actio eſt in agente ſubiue. ¶ Et hec de nono methaphiſice.

¶ Quare ſiqd eſt in paſſionib^{9}: ⁊ in q̄litatib^{9}: ⁊ in q̄ſtitatib^{9}: ⁊ in motu numeris exñtibus ⁊ vno aliquo in oīb^{9} numeris: q; q̄rūdā: ⁊ ipz vnū aliqd vnū: ſz nō hoc ipſius ſuba: ⁊ in ſubſtantijs neceſſe eſt ſimiliter ſe hre. ⁊c. Textu cōmēti ſeptimi.

Circa libz de cimuz methaphiſice. occurrit dubiuz. que ſit ſba illa vna q̄ eſt ꝑ^{a} ⁊ meſura oīum ſubaz. Dicit a q̄dam expoſitore ⁊ eſt ſnia cōmē. 10. commento. vbi pbs dicit eſſe vnā ꝑmā ſubaz que ſit menſura alioz. ⁊ vult cōmē. q; illa eſt deus vel ꝑm^{9} motor. ſz hec expō nulla ē. Tū q; non videf hre intētionē Ari. qui ſicut pz ex littera querit an in ſubſtātijs ſit aliq̄ vnū q̄ eſt meſura alioz. ⁊ an ꝟ ſit ipz vnū ꝓbat ex intentione ꝓtra Platonē q; nō ſit ipz vnū. ſed aliqd cui ꝓuenit ipm vnū. ſic eſt in oīb^{9} alijs gīīb^{9}. ⁊ cōcludit in fine ārē ſi qd eſt in paſſonib^{9} ⁊ q̄litatib^{9} ⁊ q̄ſtitatibus ⁊ ipm vnū aliqd vnū. ſz nō ꝟ ipſi^{9} ſba ⁊ in ſubtijs neceſt ſil'r ſe hre. ſupra quā ſraz ponit cōmētator vba pallegata: ſz ſi ꝑmus motor ponaf meſura ipſi^{9} gīīs ſube: ꝟ ipm vnū poneret meſura. q; ꝑmus motor pp ſuaz ſimplicitatē multo veri^{9} eſſet ꝟ ipm vnū q̄z idea platonis. Tū q; ſi ſic. ergo ſic in alijs gīībus ꝑ^{m} eſt aliqd illi^{9} gīīs. ita ꝑmus motor eſſet aliqd de gñe ſube q̄ eſt erroneū. q; deus nō cadit in gñe pp ſui infinitatē. qd ergo eſt menſura ꝑ^{a} illius gīīs. Rñdeo aliqua ſuba illius gīīs ꝑma cui ꝓuenit vnitas fit. a. non aūt ꝑmus motor eſt meſura intrinſeca illi^{9} gīīs ſicut nec alioz.

¶ Opponunt aūt vnū ⁊ multa ſz plēs mōs quoz vno vnū ⁊ mltitudo: ⁊ idiuiſibile ⁊ indiuiſibile: q̄ō qdē. n. diuiſum aut diſibile mltitudo q̄dā dr indiuiſibile vo ut nō diſū vnū. Qm̄ ergo q̄tuor modis oppōnes dñr. ⁊ hoz ſz ꝓuationē dr alterū: ꝓtrariavtiq; erūt: ⁊ nz ꝓtradictio ⁊ nz vt aliquid dcā. ⁊c. Textu cōmenti noni.

Queritur vtz vnū ⁊ mlta opponant vt ꝓria. ¶ Videf q; nō. nā vnum ꝓriū nō ꝓſtituit aliō ꝓriū in eſſe. ſz vnū ꝓſtituit mlta in eſſe. q: vnitas eſt ps ⁊ ꝑn^{m} multitudinis. ergo ⁊c. ¶ Ꝺ. vnū ⁊ multa oppo nnnf relatiue. ergo nō ꝓrie. añs pz. q: hñt ſe ſicut menſura ⁊ meſuratū. ꝓña pbaf. q: aliter frūſtra ponerenf quatuor ſpēs oppōnis diſtincte. ſi vna coincideret cuz

Rñdeo (alia. ¶ Cōtra. pbs hic in lra. ⁊c. ⁊ dico duo. Primū ē. q; ꝓria dr nt ꝟz for^{am} ſub eodē gñe. vt dicef ifra. ⁊ iō cū aliq̄ dñr eſſe ꝓria qōlz eoz ſumēdū eſt ꝟz q; hz for^{am}. ⁊ nō ꝟz q; eſt ps hñtis for^{am}. ¶ 2^{m} dcm eſt. q; nō ē icōueniēs aliq̄ ee oppoſita vno°. puta ſi ꝓſiderenf ꝟz ſe vt hñt formas ſuas ꝑfas. ⁊ alio°. nō eſſe oppoſita ſi ꝓſiderenf vt altez icludit in altero. ⁊ eſt ps alterius. ſic. n. eſt ps hñtis for^{am}. exēplū. corp^{9} ꝑm ſe ⁊ vt eſt abſqz aia ꝓſiderat vt hñs aliq̄z formā ꝑfiā. ⁊ ꝟ nō opponit aiali ſicut inaiatū aiato. ꝑm vo q; ꝓſiderat vt pars aialis ⁊ informatū aia. ſic nō opponit aiali. ſz eſt eius mālis pars. ¶ Sil'r eſt de duab^{9} ſpēb^{9} numeri. puta q̄ternario vel ternario. nā q̄ternari^{9} ꝓſiderat^{9} ꝑm ſe ⁊ ſuā formā ꝑfiam eſt diuerſa ſpēs a gnario. ſi vo ꝓſideret vt icludit in gnario ⁊ eſt pars ipſi^{9}. ſic nō diſtinguit ſpecie ab ipſo. ¶ Ad ꝓpoſitū dico ſil'r q; ipſuz vnū in ſe acceptū vt hñs formā ſuā ꝑfiaz: opponit multitudini. q: nec vnū eſt multa: nec ecōuerſo. opponunt autez nō alr q̄z ꝓrie. vt poſtēſuz fuit per diuiſionē. ſi vero vnū ꝓſideret vt qōdā incōpletuz. ⁊ vt includit in multitudine ⁊ eſt

pars ipſius. ſic nō opponit ſibi. z hoc mō ꝓcedit ꝑmū argumentū. ¶Ad 2m nego ꝯſaz. Ad ꝓbationem dico q nō eſt inconueniēs diuerſas ſpēs oppōnis ꝯcurrere i eodē ſubiectiue. q̄ten9 idē diuerſimode ſūptū pōt diuerſis oppōnib9 oppōi. nō ille diuerſe oppōnes erūt iter ſe formaliꝝ diſtincte.

¶Quare ratione prior multitudo indiuiſibili propter ſenſum. ꝛc̄.

q

Verit Utr̄ pluralitas ſeu diuiſibile ſit pri9 indiuiſibili ſcōz rōnem ¶Videt q nō. qz ſi ſic. ḡ erit circulus in rōnib9. ꝓns ē falſū. qz tūc idē eēt noti9 z ignotius eodē. ḡ z añs. ꝓbō ꝓne. qz indiuiſibile z vnū ē de rōne multitudinis. nā mꝝtitudo diffinitur. q eſt aggregatio vnitatuz. ¶Cōtra. philoſophus hic in littera.

Reſpōdeť z dr̄ ſatis bñ. q nihil ꝓhibz aliqd ſcōz rōnē eē pri9 z poſteri9 eodē. aliꝝ tñ z aliꝝ conſideratū. mꝝtitudo igr̄ ꝑt conſiderari vl̄ q̄ztū ad aliō q̄ō mꝝtitudo ē. vel q̄ztū ad ipſaz diuiſionē quā conſequit. rōe diuiſionis mꝝtitudo ē pōr ſcōz rōnē q̄z vnū. nā vnū diffinit. q ē illud q̄ō nō diuidit. ſcōz añt illō q mꝝtitudo ē. ſic ē poſterius ſcōm rōnē q̄z ipm vnū. nā multitudo diffinit. q ē aggregatio vnitatū. ¶Aduertendū tñ q vt dicebat 5°. h9. diuiſio q̄ ꝓſupponit rōni ſeu diffōni vni9. qō ꝯuertit cū ente: nō ē diuiſio ꝓtinui q̄ intelligit vni qō ē ꝑnm numeri. ſz ē diuiſio quā cāt ꝯdictio. ſ. q ens z illd ens dr̄ diuiſa. eo q ens nō ē illd ens. ē ḡ iſte ordo ex nā rei q in p̄ō ſigno itelligit ipz ens z i 2°. ipa diuiſio. z i 3°. ipz vnū q ꝑuat diuiſionē. z in 4°. ipa mꝝtitudo q̄ ex vnitatib9 aggregat. ſz. n. ea q diuiſa ſūt mꝝta ſint. nō tñ hñt rōnē mꝝtoz niſi poſtq̄z iſti z illi attribuit q ſit vnū. ¶Ad argumētū i oppoſitū ꝑz qd dicēdum ſit ex ꝓdictis. ¶Notādū tñ q ſz vnū z multa. diuiſibile z indiuiſibile z in diuiſibile vt ſic nō opperantur relatiue. tñ ꝑm q hñt rōem mēſure z mēſurati. z vnū mēſurat multa. z indiuiſibile diuiſibile. ſic vtiq̄z opponuntur relatiue.

¶Si itaq̄z gñatiōes ipī materie ex cōtrarijs ſūt: aut ex ſpē z ex ſpeciei habitu: aut priuatiōe aliq̄ ſpeciei z forme palaz. q ꝯtrarietas priuatio z quedā vtiq̄z oīs. priuatio vero nō omnis forſam cōtrarietas ꝛc̄. Textu comenti decimiſexti.

q

Veritur Utr̄ ſit poſſibilis tranſmutatio a ꝑuatiōe i hitū. vī q nō. nā a ꝑuatiōe i hitū nō ē trāſit9 vt dr̄ in ꝓdicamētis. ¶Cōfirmat: qz in oī trāſmutatiōe fit trāſit9 a termino a q̄: ad terminū ad quē. ſz ꝑuatio nō pōt eē termin9 a q̄ reſpectū hitus. nā termin9 a quo ꝓcedit terminū ad quē. ſz ꝑuatio nō ꝓcedit hitū. ſed ecōuerſo. ḡ non poterit eſſe trāſmutatio a ꝑuatione i hitū. ¶Cōtra. ꝓbs h in lr̄a q dicit q mutatiōes ſūt nō ſolū ex for9 ſeu hitu for9 ad ꝑuationē. ſed ēt ecōuerſo a ꝑuatiōe ſpēi z for9 ad hitū. ¶Cōfirmat qz 5° phi. dr̄ q ē aliq̄ mutatio a ñ ſubz. i. a ꝑuatiōe i hitū.

Rñdeo z p̄ō declarabo tres diſtinctiones. 2° rñdebo ad qōnē. ¶Quantū ad p̄mū ſit iſta p̄n9 diſtinctio. q mot9 ē duplex. qdā acqſitiu9. qdā depditiu9. dr̄ motus acqſitiu9 ille p quē aliqd poſitiue acqrit̄. z ille largo mō dr̄ gñatio: puta ſiue ſit ad ſubāz: vt cū gñat ignis: ſiue ad accidēs vt cū gñat albū. z ſic de aliis. mot9 āt depditiu9 dr̄ ille p quē aliqd depdit̄ z nihil acqrit̄. poſitiue: vt mot9 q eſt ab albo i nō albū. z ille mot9 largo mō dr̄ corruptio. ſiue ſit in ſubāz ſiue i accñte. ē āt dr̄ia iter iſtos duos mot9 q̄ztū ad termios: nā i motu acqſitiuo termin9 a q̄. ē ꝑuatio. z termin9 ad quē ē hit9. i motu aūt depditiuo ē ecōuerſo. ꝑz. z ideo qz motus ōnoiat a termio ad quē ille dr̄ acqſitiu9. ille vo depditiu9. ¶2a. diſtictio ſit iſta. termi mot9 ſumunt duplr. naz qdā ſūt ꝑmi. qdā ꝓcomitātes ꝑmos. ꝛmini ꝑmi ſūt hit9 z ꝑuatio. z de iſtis dr̄ 5°. phi. q ſūt icōpoſes. termi āt ꝓcomitātes dñr q ānecrunt iſtis vt lūt duo ḡria albū z nigrū. nā nigredini ē ānexa ꝑuatio albi z ecōuerſo. q̄ñ ḡ aliq̄ ſubz fit ō nigro albū: ſi illi mot9 ꝯſiderent penes termios ꝑmos. dr̄et eē a nō albo i albū z ecōuerſo a nō nigrū i nigrū. Si vo ꝯſiderent penes termios ꝓcomitātes: dr̄et eē a nigro i albuz z ecōuerſo. ¶3a diſtictio ſit iſta. ꝑuatio ē duplex. q̄dā q̄ hz immediatū ordinē ad ſubz nec reſpic̄ ſubz mediāte for9. exēplū tenebra reſpic̄ mediū iſto mō. q̄dā ē ꝑuatio q̄ hz ordinē ad ſubz nō tñ niſi mediāte for9 q̄ten9 ē q̄dā corruptio illi9 forme. exēplū. cecitas reſpic̄ oculū iſto°. mediante viſu z more corp9 mediāte vita nō ſic ē de ꝑuatiōe p°. nā dato q aer nū q̄z fuiſſet luminoſus nihilomin9 eēt tenebroſus.

Quātū ad 2m dōz q loquēdo de ꝑuatiōe p̄ mō fic ē trāſit9 vel mot9 ab hitu i ꝑuatōez: ſic pōt eſſe ecōuerſo. aer. n. ō lucido fit tenebroſ9. z lucid9 de tenebroſo ſic mā trāſit ō for9 ignis ad ꝑuationē z a ꝑuatiōe ad formā ignī. vñ dato qō nulla aliq̄ñ ſuiſſz for9 i mā nihilomin9 mā eēt ſuſcepti9 for9 cuiuſcūq̄z. z ꝑuata q̄cūq̄z. z ſiliꝝ ē ōq̄cūq̄z for9 q̄ ꝑt acqri p mutatiōez nāle. loq̄ndo āt ō ꝑuatōe. 2°°. ſic nō ē trāſit9 a ꝑuatōe i hitū niſi forte p reſolōnē vſq̄z ad p̄mā māz vt dōz ē 4° h9. ¶Ad argm. i oppm dōz q ꝓbs logr̄ i ꝓdicamētis ō ꝑuatōe 2°°. ¶Ad ꝓfirmationē dōz. q ñ ſp ꝑuationē p cedit hit9. loq̄ndo de hitu q p motū acqrit̄. vñ 5°. phi. ꝑbat ꝓbs. q ges ē ꝑuatio mot9 ñ illa q̄ ē i terio ad quē. ſz q̄ ē i terio a q̄. claꝝ ē q ꝑuatio q̄ ē i terio a q̄ ꝓcedit motū ſi ḡ illa ꝓpō q hit9 ꝓcedit ꝑuationē pz vītatē: intelligēda ē ō ꝑuatiōe 2°°. ¶Aliꝝ dr̄. q ꝑuatio ē posterior hitu ꝑz cognitionē: nā ꝑuatō hz cogſci p hitū. ſz ī eē q̄nqz ꝑuatio ꝓcedit hitū. ¶Sz ꝓ rōez phi quā h̄ iduc̄ i lr̄a argr̄. nā vr̄ arguere i q̄ttuor termis. qr termi ex gb9 arguit ñ eodē mō ſumūt i maiori z i miori. qr i maiori ſumūt termi ꝯoītates. i miori vo teri ꝑmi. ut patz. ¶Rñdeo q ḡria ñ ſūt termi mot9. niſi iq̄ztū icludūt hitū z ꝑuationtionē. cū ergo dr̄ in maiori. q contraria ſūt ex gb9. accipiunt vt includūt priuationē z hitum. z ſic habent rōnē terminoruz. ergo vniformiter. nec arguit ex q̄ttuor termis.

¶Qm̄ āt ꝯtrarioz ꝯtigit mediū eē aliqd: z quoꝝdā ē neče ex cōtrarijs eē: oīa nāq̄z media i eodē ſunt gñe: z quoꝝ ſunt media: media. n. hec dicim9 i q̄cūq̄z ꝑmutari pri9 ē neče q ꝑmutant̄. Textu ꝓmē. xxij. ¶Itē. oīa vtiq̄z ex ꝯtrarijs media erunt. Textu cōmen. xxiij. ¶Item qō quidem ergo media in eodē genere oīa z intermedia cōtrarioz: z cōponunt̄ ex cōtrarijs omnia palā. Textu ꝓmē. xxiiij.

Verit Utr̄ media ꝯrioz ſint vē ꝓpoſita ex teris. ¶Vr̄ q ſic. p phz h i lr̄a. z idē dic̄ i ō ſenſu z ſenſato. ca° de color̄. q medij coloꝛ ſt̄ ꝓpoſiti ex extrēis. idē z ēt dr̄ ibidē ō ſapoꝛib9 z odoꝛib9 mediis. ¶Itē p rōez. illō qō ꝑticipat aliq̄ ꝯz magt z min9 ē ꝓpm ex illis. ſz media ꝯrioz ſt̄ hō reſpectū extremoz ḡ media ꝯrioz ſt̄ ꝓpoſita ex extremis. ¶Cōtra q auctoꝛ ſex ꝓncipioz dic̄. q for9 ē ꝓpōi ꝓtigēs ſimpc̄i z iuariabili eēa ꝓſiſtēt. ſz media ꝯrioz ſt̄ q̄dā for9. ḡ ſt i eēa ſimpc̄i ñ ꝓpoſita.

Rñdeo z p̄mitta p̄ aliq̄s diſtictiones. 2° oñdā aliq̄s ones. ¶Quātū ad p̄m ſit iſta p̄a diſtictio. q ꝓpō ē duplex. q̄dā totalꝝ z eēntialꝝ q̄dā ptialꝝ. Loco ꝓpōez totalē z eēntialē illā q̄ aliqd cōponit̄ ex aliqb9 eſſentialiter z

totaliter. Sed voco ꝓpõnẽ ptialẽ illã qua aligd ꝓponit q̃ztũ ad sui ptẽ. z nõ q̃ztũ ad sui totũ. Exẽplũ ꝑmi. hõ ꝓponit ex aĩa z corpe. Exẽplũ scõi. hõ ꝓpõit ex carnib⁹ z ossib⁹. manibus z pede. zc̃. que nõ ꝓponũt nisi ptẽ hois. s. corp⁹. ¶ 2ª distinctio sit ista. ꝓpõ eẽntialis totalis ẽ duplex. s. qdã ex ptibus realiter distinctis vel eẽntialr distinctis. qdã ex ptibus formaliter tantũ distinctis. Exemplũ ꝑmi. ꝓpõ subẽ ex mã z forma. puta hois ex aĩa z forma z corpore. Exemplũ scõi. ꝓpõ speciei accñtis ex gñe z dr̃ia. ¶ 3ª distinctio sit ista. ꝓpõ ptialis est duplex. qdã hõgenea. vt caro hois q̃ cõponit ex partibus que etiã sunt carnes. qdã etherogenea. z hec est duplex: vna ex ptib⁹ distinctis formalr z situ. alia ex ptib⁹ ꝺistinctis formalr sed nõ situ. Exẽplũ ꝑmi. ꝓpõ man⁹ hois ex ossibus neruis z carnibus. Silr ꝓpõ parietis que est pars domus: ex cemẽto z lapidib⁹. Exẽplũ scõi. ꝓpõ elementoꝝ in mixto. scõm opinionẽ que ponit miscibilia manere in mixto. tunc. n. ipsa elementa distinguunt formalr. vt patet. non tamẽ situ. eo q̃ q̃libet pars mixti est mixta. primo de generatõe. ¶ His dictis. qr ꝓpõ opponit simplicitati. z quot modis dr̃ vnũ oppositoꝝ tot modis z reliquum. ex ꝑmo thopicoꝝ. ideo pñt dari distinctiões de simplicitate corrũdẽtes istis. ¶ Et sit ista ꝑma. q̃ simplicitas est duplex q̃daz ꝑtãs ꝓpõnẽ totalẽ eẽntialẽ. quedã ꝑtãs ꝓpõnẽ ptialẽ. que potest dici simplicitas ptialis. Exẽplũ ꝑmi. aĩa scõm se sũpta. Exẽplũ scõi. species accñtis. puta albedo. cuius ptes. s. genus z dr̃ia sunt similiter simplices. saltẽ dr̃ia. q̃cqd sit de gñe. ¶ 2ª distinctio sit ista. simplicitas essentialis vel totalis ẽ duplex. quedã ꝑtãs ꝓpõnẽ ex ptib⁹ realr z eẽntiatiter distinctis. q̃dam ꝑtans ꝓpõnẽ ex ptib⁹ formalr distictis. ꝑmo mõ spes accñtis est forma simplex. 2° mõ. dr̃ia vltia specifica q̃cunq; hꝫ: est forma simplex isto mõ. cũ hẽat ꝓceptũ silr simplicem. ¶ 3ª distinctio sit ista. simplicitas ptialis est duplex. quedaz que ꝑtuat ꝓpõnẽ ex partib⁹ hõgeneis: vt est vnitas vl̃ pũctus. quedã que ꝑuat ꝓpõnẽ ex ptibus etherogeneis tantũ vt ignis z alia elementa. z generaliter q̃libet totũ hõgeneũ. Ex p̃dictis infero corelarium. qõdẽ põt dici simplex z cõpositum scõm diuersos modos. Exemplũ. ignis z q̃libet aliud elementum est corpus simplex simplicitate oppositа mixtioni. z tamen est vere compositus ex materia z forma vndepbs sepe vocat elementa corpora simplicia.

Quantum ad 2ᵐ sit ꝑma ꝓcõ ista. forme medie ẽriozᵉ nõ sunt ꝓpõite ꝓpõne essentiali totali q̃ est ex ptib⁹ realr z eẽntialiter distinctis. ꝓbatio huius. nam omne ꝓpositũ isto mõ est de gñe subẽ gñabile z corruptibile p se. nam oẽ tale hꝫ mãm partẽ sui: q̃ põt esse z nõ eẽ. ex septimo metha. sed forme medie ẽriozᵘz non sunt hmõi. pz. n. q̃ nõ sunt de genẽ subẽ. nec sunt p se gñabiles z corruptibiles. sicut nec ipse forme extreme. vt pz septimo z octauo metha. sed sunt z non sunt fine gñari z corrũpi. ergo tales forme medie non sunt ꝓpõite isto mõ. Ex hꝫ infero vnũ corelarium. q̃ media ẽriozᵉ sunt simplicia simplicitate oppositа isti ꝓpõni. ¶ 2ª cõclusio sit ista. forme medie ẽriozᵉ sunt res ꝓpõite ꝓpõne totali eẽntiali q̃ est ex ptibus saltem formalr distinctis. ꝓbatio huius. nã q̃cqd est p se in gñe est ꝓpositũ isto modo. cũ oẽ tale sit species. z p ꝑs ꝓpositũ ex gñe z dr̃ia q̃ sunt saltem formaliter distincta. sed forme medie ẽriozᵉ sunt per se in gñe. vt pz decimo metha. q̃ erunt ꝓpõite isto mõ. ¶ Ex hꝫ infero corelarie. q̃ media ẽriozum non sunt simplicia simplicitate oppositа isti ꝓpõni. ¶ 3ª ꝓcõ sit ista. forme medie ẽriozᵉ nõ sunt compõite aliquo modo. q̃cunq; ꝓpõne ptiali. ꝓbatio huiꝰ. qr oẽ sic ꝓpositũ. vel ẽ q̃ztitas ẽtinua. vel hñs q̃ztitatẽ. sed forme ẽriozᵘz nõ sunt hmõi. qr q̃ztitati nihil est ẽriũ. vt dr̃ in p̃dicamẽtis. q̃ tales forme medie nõ erũt ꝓpõite ꝓpõne partiali q̃cũq;. ¶ Ex hoc infero corelariũ. q̃ media ẽriozᵘz sunt simplicia simplicitate oppositа isti ꝓpõni. z p ꝑs vlterius q̃ forme medie nõ sunt vere ꝓpõite ex extremis imo sunt eã forme simplices sicut extrema. extrema. n. nõ se hñt vt genꝰ z dr̃ia

respcũ mediozᵉ vt sic possent dici ꝓponi ex extremis ꝓpõneis poni z ꝓpotẽte. ¶ Ad ꝑm in oppositũ. dicendũ q̃ decimo metha. z libro de sensu. z sensato accipit ꝓpõnẽ ꝑ q̃daz ꝓuenientia z q̃si ptinẽtia ẽtuali. eo q̃ magis conueniunt cum extremis q̃z extrema inter se. eo modo quo scõm aliuz opinionẽ mixtũ dr̃ ꝓponi ex elemẽtis nõ q̃ maneãt in mixtis scõm eẽitensũ nec remissũ. sed q̃libet mixtũ hꝫ maiorẽ ꝓuenientiã cũ elementis q̃z elementa habeãt inter se. vñ z forme elemẽtoꝝ dicunt ẽtualiter mãere in forma mixti vt in pfectiori. ¶ Ad rõnẽ ꝓcedo maiorẽ. si sit vera participatio z tunc minor ẽ falsa. qr medie forme nõ vere ptĩcipãt extrema scõm magis z minꝰ. nisi tñ ꝑ ꝓuenientiã p̃dictã. q̃re zc̃.

¶ Dico eniz generis dr̃iaz diuersitatez que diuisiuz facit hoc ipsum. ꝓtrarietas igit̃ erit hec: palam aũt z ex inductione: oĩa eniz diuidunt̃ oppositis z q̃ ꝓtraria in eodem genere sunt ostensiuz est. nam contrarietas erat differentia pfecta. zc̃.

Querit Utr̃ formalis repugnantia q̃ ẽ inter formas subales sit repugnãtia ẽrietatis. ¶ Videt q̃ nõ. nã a ẽrio i ẽriũ deuẽit p mediũ z motũ. sz i subã nõ est motꝰ. ex 5° phi. g̃. nec ẽriuz maioꝝ pz supra. in pcedẽti caº. huiꝰ decimi. ¶ Confirmatur. q. 5°. phi. phat pbus q̃ in subã non est motus: p ro pter non esse subẽ ẽrium. ¶ Contra: oẽ qd̃ corrũpitur a suo ẽrio corrũpit̃. ex ꝑ celi z mũdi. z ex ꝑ de gñatone. sed in substantia est vera corruptio. g̃ ẽrietas. ¶ Confirmat. qr cũ forma corrũpenda a mã expellit̃. q̃ro a quo: nõ a se. nec ab aliquo simili. pz. relingtur ergo a ꝓtrario.

Respondeo In ista q̃one ẽ vna opinio cõis tenẽs ptẽ negatiuã. ¶ Pro q̃ sic arguit̃. ẽrietas est q̃dã maxima discõuenientia hñs quãdã cõtinuitatẽ vt ab extremo nõ ꝓueniat i extremũ nisi trãseũdo ꝑ oĩa media. tũc sic. a ẽrio in ẽriũ nõ ꝓuenit̃ nisi ꝑ mediũ sz nulle due forme subales sunt hꝺ. g̃ nõ sunt ẽrie. ꝓbatio minoris. qr mã exuta vna forma subali imediate potest indui q̃cũq; alia. vnde 2°. de gñatiõe dr̃. q̃ si ex igne fiat aq̃ vel terra nõ oz trãsire ꝑ media elementa. ¶ Ꝺ. a ẽrio in ẽrium deuenit̃ ꝑ mediũ z motũ. sed in substantia nõ est motus. g̃ nec ẽrium. ꝓbatio minoris. qr si sic. in medio motu. puta si ex igne fiat aer. mã subiecta tñ haberet de forma ignis q̃ztum de forma aeris. z sequunt̃ duo incõueniẽtia. ¶ Primũ. q̃ erit aliq̃ corpus qd̃ nõ est in aliq̃ specie determinata scõm q̃ ipm erit ipm. nã in illo medio punctali aer non est aer. nec ignis erit ignis. ¶ Ꝺ. ẽria sunt circa idẽ. sed forme substantiales nõ sunt circa idẽ. ergo non sunt ẽrie. ꝓbatio minoris qr mã sub diuersis forma non est eadez simplr sed diuersa. cũ habeant diuersa eẽ. ¶ Cõfirmat. qr ꝓpter hoc q̃ substantie nihil est ẽriũ. mutatio substantie dicit̃ eẽa nõ subiecto i subiectũ. vel econuerso. vt habet. ex gnto phiꝰ. ¶ Sed ista opio nõ placet: si absolute z vlr itelligat: nec rões ꝓcludũt. inferi⁹ oñdet̃. ¶ Ad qd̃ igit̃ alr dicendũ. Ad eꝰ euidẽtiã declarabo ꝑ vnã distinctionẽ. 2°. ꝓbabo duplicẽ ẽnẽ.

Quantum ad ꝑmũ sciẽdũ q̃ ẽrietas duplr ꝑt sumi. s. stricte z large. si ẽrietas accipiat stricte. sic videt hr̃e sex ꝓditiones. vt possit colligi ex predicamẽtis. z ex hoc decimo methaphiſice. ¶ Prima. q̃ ꝓtrarietas est oppositio distinctoꝝ specie. eorũdẽ aũt genere ꝓtraria aũt dicunt̃ q̃ sunt sub eodem genere: z maxime distant. ¶ Secunda ꝓditio est. q̃ contrarietas est differentia extremoꝝ dicentiũ naturã positiuã. z per hoc distinguit̃ ab oppositione priuatiua. vbi alterꝫ extremum scilicet ꝑuatio nihil ponit. sed est formaliter pura negatio. ¶ Tertia est. q̃ cõtrarietas est maxima distantia. vt dicebat in littera. ibi. qñ

aũt differe. zc̃. z ex .b. infert ibi pb̃s. q̃ est dr̃ia perfecta. qz si maxima. g̃ pfecta. ¶ 4ª est. q̃ sequit ex 3ª. q̃ vnũ vni ꝛ̃riaꝫ solũ. vt supi⁹ dcm̃ est. ibi. multiplr dictis ꝛ̃riis. zc̃. ¶ Quinta ẽ. q̃ ꝛ̃rietas est oppositio eoꝝ q̃ circa idẽ susceptibile non simul: sed vicissim existunt. z mutuo se expellũt. nisi alterꝫ in sit determinate a nã. vt caliditas igni. licet hoc possit saluari q̃ vicissim insunt si referant ad primarium subm. qõ est materia prima. ¶ Sexta cõditio. q̃ in ꝓtrariis habentibus medium non peruenitur ab extremo in extremum. nisi trã seundo omnia media. vt superius dictum fuit. z declaratum per exempla tam in sonis q̃z in coloribus. ibi. qm̃ aũt cõtrarioꝝ. ¶ Si aũt ꝓtrarietas accipiat large. sic dicitur contrarietas cui deficit aliqua istaꝝ ꝑditionũ. isto mõ ẽ in suba ꝛ̃rietas. qz est ibi repugnantia q̃ tm̃ nõ est ꝑdictio. nec scm̃ priuationẽ nec habitũ. nec scm̃ relationẽ. z ideo necessario hz reduci ad oppositionẽ ꝛ̃rietatis. si diuisio spẽz oppositionis quã ponit pb̃s sit sufficiens.

Quantum ad 2m sit ita ꝑª ꝛcl̃o. ¶ Repugnãtia formaꝝ subaliũ nõ est repugnãtia ꝛ̃rietatis stricte accepte. hãc oñdo. ficilla oppõ nõ est ꝛ̃rietas stricte accepta cui deficit aliqua cõditio de predictis. sed oppõ seu repugnantia formaꝝ subaliũ est hmõi. g̃ zc̃. minoꝛ pz discurrendo p singulas cõditiones. Prima qdem vel 2ª nõ deficit. qz due forme subales repugnãtes pñt accipi sub eodem genere primo. z vtraq̃z dicit aliquid positiuũ. deficit tamẽ tertia z quarta. nõ. n. ẽ accipere duas formas subales sub eodẽ gñe que maxime distant. ita q̃ claudãt in medio oẽs alias eiusdẽ eneris. qz ficutarguit Aristo. nm̃ vnum vni ꝛ̃riaꝫ. qõ est falsuz in ꝓposito. pbatio. qz cũ ois gñatio fit ex ꝛ̃riis vel mediis. sequitur q̃ terre contrarieñ ista tria z econuerso. ꝑmo phi̇si. z ex terra generetur ignis z aqua z aer. z etiã econuerso. z oia elementa z oia gñabilia z corruptibilia ꝛ̃riañt sibi inuicẽ isto modo. z sic multa vni. qz igit q̃rta ꝑditio sequit ex tertia: cui nõ inest q̃rta. nec tertia. a destructione pñtis. Quinta aũt ꝑditio ꝓpetit formis subalibus vno modo. alio mõ nõ nã si idẽtitas susceptiui accipiatur p idẽtitate simpliciter: etiã entis in actu pfecto: sibi non ꝓpetit. qz mã nõ hz idẽ esse pfectũ sub diuersis formis: si aũt accipiat p idẽtitate subali quocunq̃z mõ ꝓpetit sic. qz materia vna numero in essentia manet successiue sub vtraq̃z forma. Sexta aũt cõditio. si forme subales hñt mediũ: nõ ꝓpetit eis qz vt arguebatur. mã exuta vna forma: ꝛimediate põt informari q̃cunq̃z alia. nec oz forsaz trãsire per media. si aũt diceret q̃ forme subales sunt ꝛ̃ria immediata: tũc illa ꝑditio nihil est ad ꝓpositũ. ¶ 2ª ꝓclusio fit ista. repugnãtia formaꝝ subaliũ est repugnãtia ꝛ̃rietatis largo modo sumpte. Hanc oñdo sic. nã 2º de generatione. cap̃o illo. Oia autem mixta. vbi ꝓbat omnia elemẽta ꝓcurrere ad generationem mixti: dicit sic. aer aũt z ignis sunt ꝛ̃ria terre z aqua. terra ãt aeri. aqua autẽ igni ꝛ̃ria est. vt ꝓtingit subam substãtie esse ꝓtrariaz. ita q̃ ly vt: videt additio diminuẽs. nõ distrahẽs oino. ¶ ꝯ. ꝑ phi dr̃. q̃ in genere substãtie vna ꝑma ꝓtrarietas. ad quã oẽs reducunt. ¶ ꝯ. hic in lr̃a ꝓbat pb̃s ex intentione. q̃ dr̃ia scm̃ spẽm est dr̃ia ꝛ̃rietatis. qõ ꝓbat inductiue z fillogistice. vt dcm̃ est in exponẽdo lr̃am. ¶ Rñdetur ad has auctoritates z sil̃es q̃ Aristo. loquit de ꝛ̃trarietate vt reducit ad ꝑuationẽ z habitũ. q̃tenus vna forma hz rõnem ꝑfecti z ꝑuationis respectu alterius. ¶ Contra: qz priuatio nihil est formalr. sed due forme sunt formalr aliquid positiuũ. g̃ cũ formalr opponant oportet q̃ alr forme opponãtur q̃z priuatio z habit⁹. licet. n. vna forma includat priuationem alterius. non tamen precise. sed aliquid vltra addit. ¶ Confirmatur. qz hoc etiam modo omnia opposita se habent vt habitus z priuatio. z vt contradictoria. quatenus vnum extremum includit priuationem z negationem alterius. sed hoc dicitur improprie. nam aliter nõ essent quatuor spẽs oppositionuz realiter distincte. ¶ ꝯ. ad principale. due forme subales opponunt. ergo aliq̃ specie opppositionis. sed vt apparet discurrendo. nulla alia oppõne opponũtur. g̃ relinquit q̃ ꝛ̃rie opponunt. ¶ Dices forte q̃ iste forme nõ sũt opposite. sz disparate. ¶ Contra. qz vel sunt disparate vt duo individua eiusdem speciei. vel vt disparata diuersaꝝ spẽz. vel viuersoꝝ generꝫ. nõ ꝑmũ. qz nullus pb̃s diceret quin plus opponat forma ignis aque. q̃z sortes platoni. nec 2m. qz plus opponuntur due forme q̃z sortes z brunellus. nec tertiũ. qz plus opponunt q̃z lapis z albedo. pz. ¶ ꝯ. ad principale. ꝛioꝝ motuũ seu mutationũ sunt ꝛ̃rii termini. ex 5º phi̇si. sed gñatio z coꝛruptio sunt cõtraria. ergo z eorum termini q̃ sunt forme subales generande z corrumpende. ¶ ꝯ. cõtrariorũ sunt cõtrarie cause. 2ª de generatione. sed calor z frigiditas sunt cõtraria. ergo z earũ cause que sunt forme subales. nam materia cum forma est causa oium accidẽtium. ex primo phi̇sicoꝝ.

Ad primum alteri⁹ opinionis ẽ dicẽdũ. q̃ maior ẽ vera: vbi forme habẽt medium. sed forme forsan subales sunt ꝛ̃ria immediata. z iõ nihil ad ꝓpositũ. ¶ Alr põt dici q̃ argumẽtũ pcedit de ꝛ̃rietate stricte sumpta. vt pz ex pmo articulo. z ideo nihil facit cõtra scam̃ pclonẽ. Ad 2m nego minoꝛẽz. qz in suba est vere motus. vt oñdam. 11º. hui⁹. z pcedo q̃ in medio pũctali mã eqlr hret de vtraq̃z forma. z cum ifert pmũ inconueniẽs. q̃ aliqõ coꝛp⁹ nõ est in aliqua specie determinata. dico q̃ hoc non ẽ iconueniẽs: imo necessariũ q̃z diu est in fieri z in fluxu. sicut etiã pcedit de embrione quousq̃z pueniat ad formam specificã vltimatã. que est aia. 2m iconueniens nego. imo eo mõ quo est: est ipm. nõ simplr. sed scoz qd. ignis g̃ in illo pũcto scm̃ qd nõ est ipm simplr. z aq̃ filr. sicut de scuto cuius medietas est alba: z medietas nigra est dicendũ q̃ nec est albũ nec nigrũ simplr. sed vtrũq̃z scm̃ qd. pz primo elẽchoꝝ. Ad 3m nego minoꝛẽ. qz tunc mã circa quaz fiunt forme substantiales licet nõ fit idẽ susceptiuũ in esse formali z specifico vt est sub diuersis formis. est tm̃ idẽ scm̃ ꝓpriuz: q̃tenus vna mã scm̃ eẽntiã est susceptiua oium formaꝝ. ¶ Ad confirmationẽ dicendũ. q̃ in suba dr̃ eẽ mutatio a non subo in subm vel eco̅uerso appropriate. nõ qn possit fic esse in q̃libz mutatione si ꝑsiderenꝫ termini ꝑmi mutatiõis q̃ sunt habitus z ꝑuatio. vt 11º h⁹ amplⁱ oñdã. ¶ Ad pbationẽ de qnto phi̇sicoꝝ dicẽdũ. q̃ pb̃s loquit de suba appropriate q̃ i ea nõ sit mot⁹. vt etiã patebit i vndecimo hui⁹. licet in suba vere sit motus. loquit etiã de ꝛ̃rietate stricte sumpta de qua cõcedo q̃ nõ est in suba. vt dcm̃ est. q̃re zc̃.

¶ Quoniã vero ꝓtraria diuersa spẽ: corruptibile autẽ z icoꝛruptibile contraria. priuatio. n. in potẽtia determinata: necesse diuersuz esse genere coꝛruptibile z incoꝛruptibile. zc̃. Textu cõ. vigesimi sexti.

Queritur Utrũ coꝛruptibile z icoꝛruptibile differãt genere. ¶ Videt q̃ nõ nã sunt i eodẽ ꝑdicamento. g̃ in eodẽ genere. ꝓña est euidens. probatio añtis. qz suba ꝑdicamẽtalis diuidit⁹ per coꝛpoream z icoꝛpoream. aliq̃ aũt coꝛporea est coꝛruptibilis. ois aũt icoꝛporea est incoꝛruptibilis. ¶ ꝯ. qõ ꝑdicat vniuoce de aliquo nõ distinguitur genere ab eo. aliogn nõ ꝑdicaret vniuoce de eo. sed suba predicat vniuoce de coꝛruptibili z incoꝛruptibili. g̃ zc̃. ¶ Contra. pb̃s hic in littera.

q

Rñdeo ꝑmo ꝑmittã vnã distinctionẽ. scõ oñdã duplicẽ ꝓclusionẽ. ¶ Quãtũ ad ꝑmũ sciẽduz q̃ duplex est genus. quoddã est pb̃icũ. quoddam logicum. Primũ gen⁹ dr̃ subiicibile. 2m ꝑdicabile. Loco genus pb̃icũ siue subiicibile ipsam mãm siue subm. vñ illa dñr ea dẽ gñe isto⁹ q̃cunq̃z hñt idẽ subm vel eandem mãz cõem dr̃.

Undecimus

ca quam pñt hře trāsmutationē: z que nō hñt nō sunt idez gñe isto°. vnde superi⁹ in hoc decio dictū est. q gñe dr̄nt. q nō est cōis mā. Loco aūt genus logicū vel p̄dicabile. aliqđ cōe qđ est p̄dicabile i qd de plib⁹ spē dr̄ntib⁹. vñ illa dr̄ idē gñe hoc mō que ꝓtinent sub aliq̄ tali cōi p̄dicabili in qd de ipsis. Ex hoc ifero correlarie. q nō est icōuentēs aliq̄ eē idez gñe logico: z differre pho: sed nunq̄ ꝓtingit ecōuerso.

Quantū ad scām fit ista p⁹ 2cl'o. corruptibile z incorruptibile dr̄nt gñe phico. phō hui⁹. illa sunt idē gñe pho que hñt idē sbm vel māz circa quā pñt vicissim trāsmutari: sed corruptibile z incorruptibile non sunt hmōi. g̃ zc̄. maior pz ex dictis. pbatio minoris: qr i corruptibilia vel nō hñt māz sm viā pho2. vt dictū est octauo hui⁹. z hr̄ ꝓpositū. vel si hñt non tñ hñt talē circa quaz possint cum corruptibilib⁹ hře transmutationē: qr iaz nō essent incorruptibilia. g̃ zc̄. Scda 2cl'o fit ista. corruptibile z incorruptibile nō dr̄nt gñe logico. Hoc pz: qr hñt aliqđ cōmune predicabile de eis in qd. puta suba. ergo sunt idē gñe loco. ꝓña pz ex dictis z intelligit de corruptibili causato z finito ad excludendū primū ens. quod ratione sue illuminationis est oino extra genus.

Ad argumenta In oppositū. pz q̄ concludūt de gñe logico: z faciunt pro 2ª ꝓne. Et hoc decimo metha.

Qm̄ aūt oīs mot⁹ p mutatio q̄dā. permutatiōes aūt tres dicte. haz aūt q̄ sm gñationē z corruptionē nō motū. he aūt sūt q̄ fz ꝓtradictionē. neče aūt eā que ex sbto in sbum mutationē eē sola zc.

Jrca librum

vndecimum methaphisice. Querit. Utrum generatio z corruptio sit mutatio successiua. Videtur q̄ nō: quia si sic. ergo gñatio est motus. ꝓns est falsuz. vt pz in lra. ergo z añs. ꝓña pz. qr motus z mutatio videtur differre penes successiuū z instātaneū. nā motus est in tpe: mutatio vero in instanti. Contra nullū agēs cui⁹ sba est i tpe agit in nō tpe. vt dr̄ penultia ppone de cāis: sz sba gñantis est in tpe. ergo z agit in tpe: z per ꝓns gñatio mēsurat tēpore. ergo erit successiua.

Rñdeo In ista qōne qdā tenēt q nō. qdā tenēt q sic. p̄ q̄ ptractāda est opio negatiua. 2° opio affirmatiua. Quantū ad pmū. dr̄ q fo⁹ subalis introducit in istāti: z per ꝓns gñatio erit in istāti. idē itelligēdum est de corruptiōe. Ad 2dum ponēdi est iste: qr si ex aq̄ gñet ignis in toto tpe p̄cedēti p̄cessit alteratio. puta calefactio dispositiua māe aque ad introductionem formē ignis z in vltimo instanti alterationis forma ignis introducit. z forma aque remouet vel corrūpit: ita q̄ gñatio ignis est terminus alterationis precedētis. Ad 1ª ꝓne ar. sic. qr si gñatio est successiua. vel esset ex pte māe que subijcit. vel ex pte forme que acq̄rit. nō ex pte māe: qr ipsa est idiuisibilis. nec ex parte forme. Tum qr ipsa est simplicī z inuariabili essentia ꝓsistēs. fz auctorē ser ꝓncipioz. Tum qr forme sunt z numeri. ex octauo hui⁹ sicut ergo ratio nūl stat in indiuisibili. ita q̄ nihil pōt addi vel diminui a nūo qn mutet spēs sic de fo⁹. vt ibi dicitur. Tū qr successio in motu sm Cōmē. 4° phicoz. caplo de vacuo vel est ex resistentia mobilis ad motorē. vel medij ad

Unica

mobile: sed in gñatione non potest dari ꝑmum: qr mobile est ipsa mā que non hz de se vnde resistat. cum forma vniat māe sūme z vltimate dispōsite. nec 2m̄ potest dari. qr nullus est medium in gñatione forme. Tuz qr forma imediate vnitur māe. z agens imediate passo iungit. Tuz qr termini generatiōis sunt p̄dictorij. s. esse z non esse. vt dr̄ hic in lra: sz si est successio. ergo medium. inter p̄dictoria aūt non est medium. ex decimo hui⁹. ergo in gñatione nō erit successio. Cp̄. ad p̄ncipale: qr si sic. ergo forma subalis suscipit magis z minus. ꝓns est falsum. g̃ z añs. probatio ꝓne. qr si gñatio talis forme esset successiua: necessario illa forma hře gradus. z p ꝓns potest pticipari hz magis z minus. falsitas ꝓntis pz per phm in predicamētis caplo de sba. vbi dicit q̄ sba nō suscipit magis z minus. Cp̄. si sic. g̃ forme subali est aliquid ōtium. ꝓns est falsum. vt dr̄ in lra paruz post. probatio ꝓne. qr gñatio esset motus. omnis aūt mot⁹ est inter ōtia vel media. vt dictū est supra. Sed istam opinionē nō teneo. cui⁹ ipsa probatio q̄tum ad ꝓnem patebit ex p̄firmatione opinionis sequentis. Contra modum ponēdi ar. sic. qr si sic. ergo accūs naturalr̄ est sine subto. ꝓns est falsuz. g̃ z accūs. pbatio ꝓne: qr alteratio vel forma ista sm quā est alteratio p̄cedēs si fundat in aliquo subiecto hoc erit mediante forma subali. calor ergo p̄cedens formā ignis sm te fundabit in mā aque mediante aliqua forma subali. quero mediante qua: non mediante forma aque: qr cum forma aque repugnet calori: magis erit cā corrūpendi calorem q̄z essendi ipsuz in mā aque. nec est ibi mediante forma gñanda ignis: qr illa nōdū est: z etiam qr accūs est posterius forma subali mediāte qua fundat in subiecto. calor autem iste precedit formā ignis. sm te. ergo erit sine subiecto. nec rationes huius opinionis cogunt. Ad cuius euidentiam. est notandū q̄ mot⁹ potest accipi dupl̄r. cōiter. s. z p̄cte. eo° quo loq̄it phs primo thopicorū. de pprio: nam pprium sm eū ibi cōiter acceptuz conuenit diffoni z proprie passioni. z tamē illud nomē cōe p̄ctum appropriat proprie passioni z retinet nomē cōe: z dicit appropriate pprium. diffō autem nominat terminus. Similr in proposito mot⁹ quandoq; sumit cōiter ad oēz mutatiōez. sicut hic iferi⁹: z in 3° phicoz. vbi diffinit mot⁹ q̄ est act⁹ entis in potētia z zc̄. vnde 3°. phi. explanans Ari. diffōnem mot⁹ per exempla: explificat de gñatione z alteratione. z omni alia mutatione: q̄ñq̄z aūt accipit mot⁹ p̄cte. vt distinguitur ꝓtra gñationem z corruptionē: vt hic z in 5° phicoz. Et notandū: q̄ gñatio z mot⁹ p̄cte accept⁹ non dr̄nt penes successiuū z instātaneū: sed tñ penes terminos. Ubi sciendū q̄ termini cuiuscūq; mutatiōis dupl̄r possunt sumi. s. vt termini ꝑmi. vel termini ꝓcomitātes. termini ꝑmi in quacūq; mutatiōe dr̄ habit⁹ z ꝓpatio. explū: ex non albo fit albū z econuerso. z ex non igne fit ignis z ecōuerso: sed termini cō comitātes dicunt q̄ ambo sunt affirmatiui. qr tñ vnū includit ꝓpationē alteri⁹ dicunt ꝓcomitātes ꝑmutationē z hitū. qui sunt termini ꝑmi. explū ex nigro fit albū z ecōuerso: z ex aq̄ fit ignis z ecōuerso. Ad ꝓpositū. ois mutatio dr̄ gñatio accipiēdo termios ꝑmos. illa. n. est mutatio a nō subto i subm. vel ecōuerso. que ab Ari. gñatio z corruptio noiat in q̄cūq; gñe fit. ois ēt mutatio dr̄ mot⁹ accipiēdo termios comitātes: z illa est muta° a sbto in sbz. que ab Ari. dr̄ motus: q̄ aūt gñatio z mot⁹ nō distinguunt penes successiuū z istātaeū. pz p Ari. 5° phi. vbi distiguēs gñationē a motu collocat mutationē a nō albo in albū sub gñatiōe. q̄ tñ muta° est alteratio z per ꝓns successiua. nullo dubitante. Contra igit ois mot⁹ est gñatio. si sumant termini ꝑmi q sunt hit⁹ z ꝓpatio: z ecōuerso ois gñatio est mot⁹: si sumant termini cō comitātes. qui sunt ambo affirmati. Rñdeo. pcedo q̄ in ser. Lōtra. q̄r g̃ in sba spāl̄r negat esse mot⁹ hic ifra. z 5° phicoz. um plusq̄z in alijs gñib⁹. cum in q̄libet gñe possit dici esse generatio z motus sm terminos sic vel sic acceptos. Rñdeo q̄ sbm generatiōis sbalis. s. mā est minus ens q̄z in alijs mutatiōibus. vñ hic z p̄ de gñatiōe. mā dr̄ eē nō ens

simplr. ideo in ſba dr magis appropriate mutatio a nō ſub iecto in ſbm. vel ecōuerſo. q̄z in alijs gn̄ib⁹ pp hoc nō ita pfecte in ſba dicit eē mot⁹ qui eſt iter duos terminos poſitiuos ꝓxios. diſtinguēdo ergo motuz a gn̄atione penes terminos dico vt p̄dixi. q in ſba eſt mot⁹ z gn̄atio. z ſimilr in q̄litate z q̄ztitate. excepto in ſba eſt gn̄atio ſimplr. z in alijs ſm qd. vt dr in lra. ¶Ad p̄mā rōnem dico q pōt eē ſucceſſio ex parte vtriuſq;. cū dr de mā q ipſa eſt indiuiſibilis. dico q vez eſt de ſe. tñ eſt diuiſibilis per accn̄s rōne q̄ztitatis. cuz poſtea dr de forma q eſt indiuiſibilis z ſimplex. dico q eſt indiuſibilis ſm eſſe ſpecificū. qz ſic abſtrahit ab omni gradu. z ſic itelligit ille auctor. z Ari. 8° huj⁹. vt ibidē dictū fuit. ſed hoc nō obſtāte ipſa hz gradus idiuiduales eēntiales ſm q̄s pōt intrinſece pticipari. ¶Ad ſcōam probationē. dico q ſucceſſio pōt eſſe in poſito tam ex pte māe q̄z forme. cū arguit de mā q nō hz vnde reſiſtat. dico q vez eſt de ſe. ſz tñ vt eſt ſub forma z diſpōne ꝓxia forme iducende hz vñ agenti reſiſtat. z ſic eſt reſiſtentia mobilis ad motorem. eſt ēt reſiſtentia medij ad mobile. prout diſpō ꝓxia tenet locū medij. Cū aūt ad dik. q forma imediate vnik māe z̄c. dico q vez eſt corrupta p̄ma forma. verūtn̄ p⁹ ex nā rei corrūpik p̄ma q̄z ſcōa itroducak: z illud p⁹ mediat iter formā z formā. z agens z paſſum. ¶Ad q̄rtam p̄bationē cum dr q termini gn̄ationis ſunt ꝓdictorij. dico q falſum eſt. ſed ſunt priuatio z habit⁹. vñ per eſſe z nō eſſe itelligit Ari. p̄uationē z hitū. vt declarat fuit 4° huj⁹ in q̄dā q̄one. ¶Ad rōnem ſcōaz p̄ncipalez. cū iferk. q forma ſbalis ſuſcipit magis z minus. p̄cedo ꝓns. ¶Ad illud de predicamētis. q ſba nō ſuſcipit magis z minus intelligendum eſt de ſba ſm eſſe ſpecificum. z nō ſm eē indiuiduale. qz ſi ſic. includit gradus. vt probabik. ¶Ad 3m. dico q ſbe eſt aliquid ꝓxium accipiendo large. ꝓximitatem. vt fuit oſtenſum x̄cimo huius. Ad probationem dicendum q loquitur de cōtrarietate ſtricto mō. vt ibidem dictū fuit.

Quantum Ad 2m vt melius apparet opinio affirmatiua declaro tres ꝓnes. ¶Prīa ſit iſta. q forma ſbalis hz gradus intrinſecos eſſentiales ſm quos ſuſcipit magis z minus z intrinſecam diuiſionē. Hāc oſtendo ſic. ꝓmo ex q̄litate propria comparata ad ſbm cui⁹ eſt. z arguo ſic. calidū intendit z remittit. ergo ignis. z habeat pp̄m. añs pz ad ſenſū. pbatio ꝓntie. cā nāli ſilr ſe hñte: z cātū ſilr ſe hz. ſz calor in diuerſis indiuiduis ipſi⁹ ignis non ſilr ſe habet. nā vnus calor eſt intenſior alio. pz ergo q ignis qui eſt cauſa nālis caloris non ſimilr ſe habet. ſed vnus eſt intēſior q̄z alius. maior p̄batur. qr omnis cauſa nālis agit q̄tū poteſt z ſm vltimuz potentie. z ſic omnis cauſa eque pfecta cauſabit effectum eque pfectū. ergo a deſtructione ꝓntis: effectū nāli non eque pfecte z non ſimilr ſe hñte. nec cauſa nālis ſimilr ſe habebit. ¶Sed diceres. q diuerſitas caloris cāti accidit pp ꝓxium agens impediens. nam ipſe ignis q̄tuz eſt de ſe ſemper cauſaret calorem eque intēſum. ſed impedik per ꝓxia. ideo q̄dq; intēſum. q̄dq; remiſſum cāt. ¶Cōtra. excludak omne ꝓxim pz q p indiuidua ignis ſibi derelicta non ſunt eque calida. qr maior ignis calidior eſt paruo igne. ceteris parib⁹. ¶Aliter dicik negando minorem. qr calor nō cātur ab igne effectiue: ſed ignis eſt in ſola potentia paſſiua reſpectu caloris. maior autem rōnis hz vitatem de cauſis nālibus effectiuis. ¶Contra qr omnis potentia māe paſſiua eſt ꝓdictiōnis 9°. huj⁹. ſed ignis non eſt po⁹ ꝓdictionis ad formā caloris. alr. n. poſſet eſſe calidus z non calidus ergo non eſt in po⁹ māe paſſiua ad calorem. ergo erit cā ei⁹ effectiua. z tūcidē q̄d p⁹. ¶2° principalr arguik ad idē. ex q̄litate propria compata ad aliud ſbm ſic. in alteratiōe precedente corruptionē aque in ignē itroducik calor. g̃ z forma ignis. nō pfecta. g̃ remiſſa. z ſic hr̄ ppoſituz. añs ēt pz ſm eos. p̄ma ꝓntia probat. Cū qr nulluz propriū accn̄s eſt ſine propria for⁹ ſui ſbti. vñ corpora in aq̄ vel aere non tāgunt ſe imediate. quia humiditas aeris nō eſt ſine aere. nec aq̄ ſiñe aq̄ ex ſecūdo de anima. ſed calor eſt propriū accn̄s ignis: z marie calor gn̄at⁹ in alteratione facta ab igne. Tum qr eadem rōne totus calor igneus poſſet eſſe in aq̄ ſine forma ignis. q̄d videk oino ex rōnem. 2ª ꝓnia p̄ncipalis probat: qr forme ſpecifice repugnantes impoſſibile eſt q ſint in eadem mā ſm eſſe intēſuz. ergo hñt ibi eſſe hz eſſe remiſſuz. puta forma aque z forma ignis in poſito. ¶P. 3° ar. ſic. omne q̄d mutat̄ ptiz eſt in termino a quo. z ptim eſt in termino ad quē. ex ſexto phicoz. vbi dicit Cōmē. q hz vitatem in quatuor gn̄ibus. z per ꝓns in mutatione ſubali. aliter non eſſet niſi in tribus tūc quero. li ptim z ptim: aut accipik pro diuiſibilitate forme ſm quā eſt mot⁹: aut pro diuiſibilitate ſbi quod mouek. ſi primū: habek propoſitū: qr forma ſubalis eſt diuiſibilis. ſi 2m ꝓtra. Tū qr ppō phi erit falſa. nā illa vna ps mobilis ſit a. puta pedalis. illud a. p̄mutāt. z tñ ſm rem nō eſt ptim ſub vtroq; termino: ſed in altero ſolū. Tūc qr ꝓtingit aliquod totū ſimul alterari. ex octauo phicoz. z in de ſenſu z ſenſato. igit in tali alteratione ptiz z ptim nō poſſunt accipi ex pte mobilis. Tū qr Ari. peteret p̄m. vult enim ibi probare q omne mobile eſt diuiſibile. accipet enim q̄d vult probare. nam ſi mobile habet ptim z ptim eſt diuiſibile. ¶P. quarto arguik ſic. omnis pfectio que poteſt nūari in pluribus maiorez pfectiōez dicit in pluribus q̄z in vno. ſm Aug. quarto de trinitate. capitulo primo: ſed forma ignis eſt numerabilis in plurib⁹ in diuiduis. patet. ergo z̄c. ſi igitur duo ignes iungantur z fiat vnus. quis deberet ambigere quin ille vnus ignis pfectiorem z intenſiorem formam habeat q̄z duo ex quib⁹ componik ſeorſum ſumpti? naz duo pfecta pfecti⁹ aliquid ponunt q̄z vnum tm̄. ceteris parib⁹. ¶Secunda cōcluſio ſit iſta. forma ſubſtātialis nālis eſt actu extenſa. habens ptem ex ptez. Hanc oſtendo ſic. omnis forma que non reſpicit mām indiuiſibilr. extenditur ad extenſionem materie: z habet ptez extra ptem: ſed quedā forma ſubſtātialis nālis eſt hmōi g̃. z̄c. maior pz. qr de anima bzutorum de quib⁹ ſorte minus videtur. dixit Ariſt. primo z ſcōo de anima. q diuidik ad diuiſionem corporis. ſicut inducit in animalib⁹ anuloſis. que diuiſa in ptes ſentiūt z mouentur: z per ꝓns anima diuidik in eis. Dico autem formā ſubſtantialē nālē: que eſt de mā educibilis per nāturā: ad excludendā animaz rōnalē: quia illa non eſt extenſa ne diuiſibilis in eſſentia. ¶Tertia concluſio eſt iſta. generatio formе ſubſtantialis eſt ſucceſſiua. Hoc pz ex predictis: quia cū habeat gradus z ſit extenſa habens partem extra ptem: non poteſt induci in inſtanti. ¶P. tertio phi. data diffinitione mot⁹ explificat phs de generatione z corruptione: qr. ſ. generatio eſt actus generabilis in q̄tū generabile: z corruptio act⁹ corruptibilis in q̄tum corruptibile: tūc ſic. omnis mot⁹ eſt ſucceſſiua trāſmutatio: ſed generatio eſt motus. vt dicit Ariſt. 3° phicoz ergo. z̄c. ¶Sed dices q Ari. tertio phi. loquik de motu large pro omni mutatione: ſed diuidit eaz in ſpēs quinto phi. z ibi ſeparat generationē a motu probans q generatio que eſt a nō ſubto in ſubiectū nō eſt mot⁹ qui eſt a ſubiecto in ſubiectū. ¶Cōtra. qr ſi ſic. ergo vſq; ad locū illū vbi diuidit mutationē in ſuas ſpēs loquik de mutatione large z cōiter: ſed pri⁹ ante illud capl̄m dicik iuxta principiū gnti z hr̄ hic in lra: q in omni motu requirik tps. g̃ in omni mutatiōe: z per ꝓns ois mutatio erit ſucceſſiua: z ſic hr̄ propoſitū. ¶Pro iſta ꝓne habent multe auctoritates taz in ſexto q̄z in ſeptimo phiſi. quas cā breuitatis omitto. Recolo enim me hanc mām prolixi⁹ pertractaſſe in quadam q̄one ordinaria: z itellige de corruptione q̄d dcm̄ eſt de gn̄atiōe in illa q̄one: qr eadē rō eſt vtriuſq;.

Ad argumētū in oppoſitū. cū infert q gn̄atio eſt mot⁹. p̄cedo ꝓnam z ipm ꝓns p mō expoſito in corpe q̄onis: z ibidem dictum eſt ad id quod allegabatur de philoſopho hic. z in quinto phiſicorum. ¶Et hec de vndecimo methaphiſice.

¶Poſtea qr que cūq; ex vniuoco fit ſubſtātia: nā z que natura ſunt ſuba. z alia z̄c.

Circa librum duodecimum methaphisice.

Queritur primo. Utrum omis productio vel inductio cuiuscũqz forme sit vniuoca. ¶ Videtur q non. naz omnis productio vniuoca requirit similitudinez forme inter producens z productuz. per hoc. n. distinguitur ab equiuoca. sed non omis productio forme est huiusmodi. ergo ꝛc. mior. pz in productione caloris vel plãte facte a sole. ¶ Cõtra phs h in littera. z idẽ hr̃ septimo hui⁹.

Rñdeo. primo pmittã triplicẽ distinctionẽ. 2° concludã vnã cõclonem. ¶ Quãtũ ad pmũ cũ omis productio vniuoca necio regrat similitudinẽ forme alicuius inter productẽs z productũ sit ista pa distinctio. q similitudo realis est duplex. q̃dã formalis. z q̃dã virtual. Puia ẽ qñ agẽs hz formã quã producit formaliter i se vt hõ gñat hoiez eq⁹ equũ. 2°° est qñ agẽs hz formã quã producẽ in se virtualr. nõ formaliter. vt cuz sol gñat calorẽ in medio. ¶ 2a distinctio sit h. similitudo formalis ẽ duplex q̃dã pm speꝛ. q̃daz pm aliqd cõtus. exẽplũ primi hõ gñat hoiez. exm scdi. cũ equs gñat mulũ qb⁹ ẽ forte gen⁹ aliquid cõe puta iumẽtũ vel aliqõ tale i q̃ conueniũt equs z mulus. vt dicebat 7° h⁹. ¶ 3a distictio sit h. similitudo hz speꝛ spãlissimã est duplex. q̃dã i forma z mõ eẽndi forme. q̃dã i forma solũ z nõ i mõ eẽndi forme. Exm pmi hõ gñat hoiem. pz exm scdi artifex producẽs archã. nã hz forma arche sit i vtroqz. tñ in artifice existit pm modũ intẽtionalẽ. in archa ãt pm modũ realẽ. ¶ Ex his pñt hẽri q̃ttuor gradus i similitudine z gñatiõe vniuoca. primus est pfectissimus. qñ. s. est similitudo iter gñans et genitũ in forma. z in mõ essendi forme. 2⁹ aliquãtuluz deficit a primo. qñ. s. est similitudo in forma nõ aũt in mõ eẽndi. 3⁹ qñ est similitudo in forma nõ pm spẽm spãlissimã. hz pm aliquid cõtus. quartus est qñ est tm̃ similitudo virtualis z nullo formalis. talis vniuocatio est impropriissime dcã. z pm gd. ¶ Ex his cõcludo correlariũ q aliqua productio est vniuoca pm vnũ gradũ. z tñ equiuoca pm alium gradũ inquantuz deficit ab alio. Cuius rõ est. qz qñ iter duo extrema ponunt plura media: q̃to medium recedit ab vno extremo: tanto accedit ad alterum. z ecõuerso. nũc aũt vniuocatio z equocatio stricte sumpta sunt q̃dam extrema inter q̃ cadunt pdicti gradus vniuocationis vt media. z iõ q̃to aliqs gradus recedit ab vniuocatiõe stricte sumpta q̃ est pm pmũ gradũ: tanto accedit ad equocationẽ q̃ est pm vltimum gradũ. z iõ gñatio muli ex eq̃ põt dici equoca si cõparet ad gñationem hois ex homine. potest etiaz dici vniuoca si comparetur ad generationem plante ex virtute solis.

Quantum. Ad 2m sit ista 2° rñsiua ad qõnez. q̃ omis productio cuiuscunqz forme est vniuoca accipiendo largue vniuocationẽ pm aliquẽ gradũ predictorũ. z sic intelligit phs. ¶ Ad argm in oppm. concedo maiorem accipiendo vniuocationẽ stricte. Aliter neganda est vt patet ex dictis.

¶ Mouet autem vt amatum: moto vero alia mouet ꝛc. Textu cõmenti trigesimiseptimi.

Queritur. Utrũ pmuz celũ moueat immediate a p̃ pn°. ¶ Dõz scdz rei vitatẽ. q pm mobile hz duo mouentia. vnũ sepatũ qd̃ ẽ deꝰ mouẽs i rõne amati z desiderati. aliud pncptũ. qd̃ ẽ itelligẽtia 2a imediata pꝰ deũ z q̃ immediate mouet in rõne amãtis. z mediãte illa deꝰ celũ mouet. z h ẽ expssa snia Auic. 9. metha. ¶ Sz qd de intẽtiõe. Az. dicit vnus expositor q snia sua est q celũ mouet imediate a p̃ pn° qõ ẽ deuz Sz h nõ vr valere. qz supiꝰ dixit q pm mouẽs mouet pmuz motũ in rõne amati. oz ergo q sit aliqd mouẽs qõ moueat in rõne amãtis. de quo dixit. q ipsuz pseqr maxia ẽlecta ex h q itelligit z amat pm mouẽs. z illud ẽ alia 2a intelligẽtia q̃ vocat aia celi nõ in rõne informãtis. sz i rõne mouẽtis. vt oñsuz ẽ 8° hꝰ. z h ẽ expssa snia cm̃. 8°. phi. vbi expõit phz assignãs p̃ celi duplex mouẽs. vnũ cõpositum. z aliud sepatum. h ẽt vr expssa snia Arti. i 8° phi. q potia infinita nõ pt mouere corpꝰ i tpe. qz sic alia potia finita posset mouere i eq̃li tpe. eo q augmẽtata vtute motiua minuit tps i q̃ mouet hz h g hr̃ q deꝰ nõ pt immediate cãre motũ ppzie dictũ q nec̃io erit i tpe. posuit g̃ duo mouẽa ordinata q̃z pm motũ mediate: qz dat vtutem 2° z qz ppetuo dat istã vtutẽ. iõ ẽ cã ppetuitatis in motu. finitas ãt vtutis recepte si fia fit. q̃ nõ ẽ aliud a nã ãgeli qẽ 2m mouẽs est cã successionis i motu. qz illi vtuti. si potia fia põt eẽ aliqua reistẽtia imobili. q̃ nõ posset eẽ vtutis infinite. h vr intẽtio Az. ipse tñ vtrũqz mouẽs vr accipe p vno z illud ptermittere in cõputatiõe subaz mãliũ: quaruz numerus accipit pm nemerũ mobiliuz celestiũ. vt patet infra.

¶ Oñsuz ẽ aũt z qz nõ potigit hẽre hanc subaz magnitudinẽ vllã vez sine pte idiuisibilis: mouet. n. per infinitũ tps: z nõ habet potentiam infinitam finitum ꝛc. Textu commenti quadragesimiprimi.

Queritur Utrũ Az. posuerit oẽs intelligẽtias vtutis infinite. q z per pñs q̃stiõs deos. ¶ Vr q sic. nã supius c° 4° repetit oñsuz eẽ 8° phi. q nõ cõuenit pm mouẽs habere magnitudinẽ ex eo q hz potiam infinitã. z potia infinita nõ põt eẽ in magnitudie fia vr infia. z h mõ fuit lra pius exposita. ¶ Cm̃. in fi. hꝰ. c. d. q si gs accipiat h solũ a pmis phis q prias sbas dos existimauerit. dine itaq̃z dcz eẽ putabit z hz vi similitudinẽ. i qbꝰ vbis vr approbare iniam illoz qui sbas sepatas posuerũt deos eẽ. z p pñs potia infinite. ¶ Cm̃. 4°. qz. p. in plogo. z 6° hꝰ vocat istã sciam theologiã z dinã: q̃tenꝰ est de sbijs sepatis a motu z a mã. nõ solũ hz cõsiderationẽ: sz ẽt pm eẽ. qd̃ nõ valet nec vr valere nisi oẽs ille sbe eẽnt dij. pp istas auctes q̃dã tñ tenẽt ptẽ affirmatiuã hꝰ qõnis. ¶ Cõtra: qz nulli auctori vr esse iponenda falsa snia nisi expresse habeat ex dictis suis vel euidenter seq̃tur ex dictis suis: sed itelligentia seu angelũ eẽ potia infinite seu ens infinitũ z a se z qdã neꝯ eẽ siue deũ. nõ solũ est falsum sz valde absurdũ: qz eiꝰ oppm põt demr̃ari. vt patebit ifra. nec illud sequit ex lra phi. q̃ non vr hoc sibi rõnabiliter iponendũ.

Rñdeo seq̃ndo doctrinã scoticã dclaro duas cõnes. ¶ Pria cõ sit ista. itelligẽtias alias a pa non eẽ potia infia est vez qd̃ pt demr̃ari. pbõ hꝰ. ipole ẽ eẽ plures dos. q plures nãs simpliciter infinitas. añs supponit p nc̃: qz iferiꝰ in fine hꝰ opis dz demr̃ari p. 6. vias. qõne d vnitate pncipis vniuersi. pña est euidẽs: qz glz deꝰ si eẽnt plures hr̃ent potiam infinitã z eẽt qd̃ neꝯ eẽ. ¶ 2a cõ sit ia. ñ eẽ plures dos seu plures sbas potia infinite est vez ex itẽtiõe phi. Processuz. ¶ Hãc oñdo q̃druplr pmo ex itẽtiõe eiꝰ in h 12° met. nã iferiꝰ ca. vlti. pcedit oia entia. hr̃e iter se ordinẽ ad vnũ pmũ. sed ista itẽsiue non põt eẽ subordinatũ eẽntialr alicui alteri. nec siẽ ad finẽ: qz bonũ infinitũ nõ est pp aliõ. sz bonũ totiꝰ vniuersi vtroqz mõ se hz. s.

z in ordine entiū iter se. z in ordine eoꝝ ad optim sepatū. nec infim pōt esse alteri subordinatū vt pncipati. qz ipz hz vtutē infinitā. z tñ hz Arī. in fine h9. 12. entia nō volūt male disponi. vnc ergo pnceps. z p ꝓns nō erūt plura infa. qz non eent ordinata dicto°. ¶ Rñdet q Arī. pcedit ordinē in entibus sepatis. qz cā 2a depēdet a pma. lz nō fit cālr ab ea sic est in spēbus figuraꝝ z nūeroꝝ. qz posteriox spēs nūi z figure nō est cālr a priori spē. lz depēdeat ab ipa. ¶ Cōtra. qz nihil est depēdens ab alio in essendo: a quo nō hēat eē in aliq̄ gñe cāe. oppm pdicati vr inferre oppm subi: z ꝓsilr de pmanētia. nec ob. illō de numeris. qz nūs minox mālr z pōlr acceptus est ps nūi maioris. ps aūt hz rōnē māe vt pz 5° h9. c. de cā pres ingt totiq9 vt ex quo cāe sunt. z ibidē. hoꝝ aūt h3 q̄si sbm. i. mā vt ptes. nūs vo minox actualr z formaliter acceptꝰ nō est ps minoris. nec ab ipo sic accepto depēdet maior nūs in eēndo. ¶ ꝑ. supi9 ca. 4°. dic de p° mouēte. qō mouet sic appetibile z intelligibile mouet nō motū. sic aūt mouet itelligētia sibi prima. ergo cāt intelligere illi9. sz illud itelligere hz Arī. ca. sequēti est idē cū suba intelligētie. ergo cāt suba 2c intelligentie. z per ꝓns intelligētia est cāta ab ipo ergo nō est de9 nec pōe infc. ¶ Dices q illud mouere primi est methaphoricū. z nō est ppie aliquid cāre. ¶ Cōtra. oēs intellectio que nō est eadē obo causat ab obo. z vr q effectiue. per cōmen. qui vult q balneū in mēte mouet vt efficiēs. ¶ 2° pbat idē ex intētione Arī. 8° phi. vbi pbat q mouēs pōe infinite nō pōt imediate mouere. celuz ergo mouet imediate ab aliquo mouēte infinito. illō est intelligētia ppa motrix. vlr ergo q itelligētia sit finita. z per ꝓns nō de9. ¶ ꝑ. ibidē 8° phi. vult q mouēs poc infc mouet celū motu infinito. z nō imediate. vt dcm est. ergo mediāte itelligētia. z hāc asserit cōmē. esse in tētione ei9 in h 12°. s. q mouēs fm mouet imediate. sunt ergo illa duo mouētia ordinata. tūc sic. qñcūqz sūt agētia eēntialiter ordinata. aut 2a accipit esse a pmo. exm de celo z agēte pticulari corruptibili aut accipit aliqz influētiā a pmo. exm. baculus accipit motū a manu vt moueat lapidē. aut 3°. ambo agētia attingūt eūdez effectū imediate. exm de pre z mre respecu gñationis plis. vt oñsuz fuit 8° hui9. q̄ro ergo quo istoꝝ triū mōꝝ se hñt illa duo agētia i mouēdo celū. nō 3°°. qz statiz segr z in eq̄li tpe. imo in eodē moueret vtus finita z infinita. qō est ꝓta suppm. Si dcm 2m hr ppositū cū fm Arī. nihil recipiat in itelligētia aliud ab ei9 nā. si dcm fmū pz euidēter q hoc est ppositū. pz ergo q Arī. sic itellexit illa agētia sic ordinata q 2m fm eē dependeat a pmo. z tūc pm mouet mediate qz dat esse z vtutē primo mouēti: z qz ppetuo dat esse illō z vtutē. ió est cā ppetuitatis in motu. finitas aūt vtutis recepte que nō est alid a nā angeli. est cā successiōis in motu. qz illi vtuti pōt eē aliq̄ reñstētia in mobili que nō posset esse respcū vtutis infinite vt iā supi9 dcm fuit exponēdo. lrāz. ¶ 3°. pbat idē per cōmē. qui de intētione Arī. loquēs in de suba orbis. ca. 3°. dic q corp9 celeste nō indiget tm vtute mouēte in loco. sz ēt vtute largiēte in se z in sba pmanētiaz eternā: z segr. dixerūt aūt ipz. s. Arī. nō dicere cām agentē totū. i. celū. sz tm cām mouētē. z tñ illō. s. celū dixit esse formaliter ne cessariū vt pz. 9. h9 ca. 7. est aūt nihil in po3 sempiternū. ergo ista po3 pōt stare cū intētione phi q ds eēt cā esse z suba ipsi9 intelligētie sic fm cōmē. fuit itētio ei9 de celo. ¶ 4°. pbat idē per Aui. 9. met. ca. 4. qui vult ex itētione q ois intelligētia creata est a p3. sz fm quēdā ordinē. nā scdaz intelligentiā esse cātā a p3 z 3am a 2a. z sic de alijs. z forte in h nō solū nō ꝓdicit pho. sz explicat illō de mō z ordine pductōis qō Arī. nō explicat. vel si dicat Arī. posuisse oēm intelligētiā esse imediate pductā a pmo. tūc Aui. ꝓdicit sibi q̄stū ad ordinē quē pōit. sz in ppōsito ꝓcordat. s. q intelligentia sit pducta. z per ꝓns nō est de9 nec poc infinite. de mō aūt illi9 cātionis fm intētionē Arī. z Aui. nō est pñtis speculationis ingrere. sufficit n. hr intentionē Arī. q̄stū ad pclonē de qua q̄rit qō. ¶ Ad pmā auctē que allegat dicēdū q vltima pclo illi9. 4. ca. nō est illa. q fmū mouēs est sine magnitudine z poc infinite. sz post istam sequitur alia. q. s. substātia imālis est impassibilis z inalterabilis. oēs. n. alij mot9 sunt posteriores eo qui est fm locū. hic aūt est maior z supplet minor q illa sba nō est mobilis fm locū vt hr ex pdictis. z sequit pclo. ergo nō est mobilis alicuius motu posteriori z ita inalterabilis: z ita seqt pnm. s. c. Utrū aī vnā talē cē. ita q illa qō referēda est ad sbaz inalterabilē de qua imediate pcessit fmo. z nō ad illā subaz que est poc infinite de qua fuit fmo pri9. tūc pcedo subas inalterabiles eē plures iux nūm lationū hz itētionē. phi. ¶ Ad scōaz auctatē dicendū q. neḡ alicui9 pōt pcludi de aliq̄ pp qd per tot media. q̄t pñt eē cāe in ipo repugnāte ad affirmationē oppositā. q si vnuz sit cā adeq̄ta repugnantie illō erit mediū adeq̄tū ad oñdendū talē negationē. exm. ad oñendū q hō nō est lapis pōt sumi p medio. qz hō est aial qz est risibilis. qz est rōnale. z forte rōnale qō est dria specifica hois est h9 negatiōis z repugnātie cā adeq̄ta. ¶ Ad ppositū dico q infinitas intēsiua est cā vna repugnātie ad hr̄e magnitudinē. sz nō adeq̄ta. puꝝ. n. intellectuale nō pōt hr̄e magnitudinē. qz forma itellectualis nō est extēsibilis. sz si aliqō intellectuale sit q̄ntū. hz māz que pficit a forma itellectuali. z tūc recipit q̄ntitatē nō rōne itellectualitatis. sz rōne māe quā pficit forma intellectualis sic est in hoie. opz ergo illa duo ꝓiūgi. s. intellectualitatē z imālitatē ad hñdū mediū sufficiēs. qz sicut nō sufficit sola itellectualitas vt pz in hoie. sic nec sola imālitas vt pz in celo qō nō hz māz fm mētē Arī. vt pbatū est. 8. h9. h3 ergo ppō est va. hñs infinitā poam nō hz magnitudinē. z h3 est va. itellectuale nō hñs māz nō hz magnitudinez. ibi igit vsus finē. 4. c. pbat nō hr̄e magnitudinē per hr̄e poam infinitā. sz illō nō. est mediū adeq̄tū respcū pdicati vt dcm est supius. z. c. 3. post pnm. de sepatis subys hr q opz eas fine mā eē. sempiternas. n. eē opz. si z aliqd aliō sempiternū actu igit. z postea in pn°. 4. c. hr quo ille subē mouētes sunt itellectuales nāe. qz oēs a p3 mouent z appetētes z itelligētes. Ex istis ergo duob9 hr vnū mediū ad remouendū magnitudinē q est itellectualitas sine mā. z h3 est mem adeq̄tuz respectu hui9 pdicati qō est nō hr̄e magnitudinē. qñ ergo dr. ca. 5. q oz tot esse sbas sine magnitudie pp cām pdictā. h3 oz itelligi de illa cā adeq̄ta que est itelligibilitas sine mā que dcā est in pn. 3. z. 4. c. Et fm h3 ista ira aliter exponēda est q̄ expōsita sit prius in sniando lrāz. s. q nō oz referri ad illā ppōnē que tacta est in fine. 4. c. de infinitate poc. qz hr̄e poam infinitaz vel nō est cā vel saltē nō est adeq̄ta. qz pdicatū ꝓuenit oi itelligētie. hr̄e aūt poam infinitā soli deo ꝓuenit. ¶ Ad tertiā autētē dicē dū q illō nō dic assertiue. qz si ges ingt h3 accipiat putabit diuine eē dcm. logr ergo nō q ipe h3 intēdat. sz q aliqs alius forte h3 putabit diuine eē dcm. qz multi antiq z maxime vulgares vt ibidē inuit putauerunt q̄sdā hoies sepatos deos esse. ¶ Ad q̄rtā dicenduz q ista scia dr diuina seu theologia. qz est de subys sepatis: nō q oēs sint qdā oūpter primuz mouens nisi forte denominatiue q̄ten9 ille subē sunt ppingores deo in ordine entiū. sz dr theologia z diuina ppie qua tenus est de primo mouente qui solus z vnus est deus.

¶ Deide palā qz aliō aliqd erit digni9 q̄z itell's. s. itellectiuū: eteni itelligere z intelligētia erūt idignissimū itelligēti. q̄re fugiēdū hec eadē. eteni ñ videt qdē q̄dā digni9 q̄z videt: vt si sit optimū itelligētia ꝛc. Textu cōmēti quinquagesimi primi:

Querit Utrū intellectus primi mouentis intelligat aliud a se. vr q non per rōnem phi in textu: qz si sic. ergo aliquid aliud est nobilius eo. ꝓns est falsum. ergo z antecedens. falsitas ꝓntis patet qz ipz est nobili9 q̄cūq;. ꝓna pbat. qz oē mouēs vt sic est nobili9 z p1i9 moto. obz aūt ē mouēs poam

¶ Ꝺ. po⁹ hñs aliqd ꝓ obo adeq̃to nō pōt in aliqd vltra. qz alr eēt adeq̃tū si po⁹ excederet obm. ſz itell's ꝑmi g est de⁹ hz eēntiā suā ꝓ obo adeq̃to g̃ nō itelligit aliud ab essentia sua. ¶ Cōtra. sicut se hz itell's artificis ad artificialia: sic itell's diui nus ad oia creabilia. nā de⁹ oiuz ē artifex oēz ¦ hñs vtutē ⁊c. ſz itell's artificis itelligit artificialia oia que ab ipo pducunt cū opē ꝓ cog̃nē. ergo itell's diuin⁹ itell'it oia creabilia ab eo. ¶ Ꝺ. si nō: nō erit itell's infinit⁹. ꝓñs est falsum: vt pz ex dictis. ꝓñtia pz. qz alr posset itelligi excedi ab aliquo intellectu qui oia intelligit. ⁊ per ꝓñs nō eēt intellectus infinitus.

Rn̄deo circa istā mäz. 6. ꝺnes declarabo. ¶ Prima ꝓcło sit ista. ꝑmū mouēs est formalr intelli gens. hāc ostēdo sic. oē agēs. per se agit pp finē ex 2°. phi. vbi pbs hoc ꝓbat de nā de qua min⁹ vr. ſz ꝑm agens per se agit aliogn nō eēt ꝑmū qz oi cā per accns est ꝓz aliq̃ cā per se. ex 2° phi. ergo agit pp finē. tūc sic oē agēs pp finē vr cognoscit fi nē vel ab alio determinat ad finē. ſz ꝑmū agēs nō pōt deter minari ad finē ab aliquo. qz illud determinās eēt ꝑus ⁊ no bili⁹ eo. ergo ipm est formalr intelligēs. ¶ Cōfirmat. ⁊ est. q. idē. qz ꝑmū efficiens dirigit effectū suū ad finē. ergo vel nälr dirigit ¦ nō cognoscēs vt ignis. vel cognoscēdo finē. nō ꝑ°. qz nō cognoscēs nō dirigit nisi vtute cog̃scētis. qz sapientis est alia ordinare. ex ꝑmo hui⁹. in plogo. ſz ꝑmū efficiēs in nul lius vtute dirigit sicut nec cät. qz alr nō esset ꝑm ergo dirigit cognoscēs ⁊ intelligēs formalr ipm finē. ¶ 2ª ꝓcło sit ista. pri mū mouēs est formalr volēs. hāc ostendo sic. ꝑmū mouens agit pp finē: vt dictū est. aut ergo finis mouet ipm vt amat⁹ tm nälr. aut vt amat⁹ actu volūtatis. nō pōt dari primū. qz primū agēs nō amat nälr finē aliū a se. sicut graue dr appe tere siue amare centrū nälr. ⁊ mā formā. qz ꝑmū agēs eēt isto mō ad finē. qz inclinat⁹ ad istū finē qui eēt alio⁹ a se. qd est im pole qz sic eēt ¦ impfect⁹ carēs aliq̃ pfectiõe¹ extra se. nec amat tm nälr finem qui est ipse. qz hoc nihil aliud est q̃z ipm esse ipm. nec hoc videt saluare rōnē cause in ipso. ergo opz dare primū. ſ. q̃ finis mouet agens primū vt amat⁹ actu volūta tis. ⁊ hr ꝓpositū. ¶ Ꝺ. aliqd cätur in reb⁹ ꝓtingēter. ergo pri ma ꝓtingenter cät. ergo volens formalr cät. añs est euidēs. ꝓbatio ꝓñtie ꝑme. qlibet cā 2ª cät in q̃ztū mouet a ꝑma. g̃ si prima cā necio mouet: qlibet alia necio mouet. ⁊ qlz necio cät. si igit aliq̃ cā 2ª ꝓtingēter mouet. sequit q̃ ꝑma cā ꝓtin genter cät. qz sc̄a cā nō cät nisi in virtute ꝑme qz in q̃ztum mouet ab ipsa. ꝓbatio ꝓñtie sc̄de. qz nullū est ꝑn⁹ ꝓtingēter operādi nisi volūtas vel aliqd ꝓcomitās voluntatē qz qōli bet aliud agit necitate nāe. si igit ꝑma cā ꝓtingēter cät. sequi tur q̃ volens. ¶ 3ª ꝓcło sit ista volitio ꝑmi volētis respectu sui vt obti ¦ nō est aliud ab ei⁹ eēntia. hāc ostēdo sic. cälitas fi nis est simplr ꝑma. ergo cälitas ꝑmi finis est simplr incābi lis. añs pz per Aui. 6. metha. qui dicit q̃ si de qlibet cā eēt sci entia: illa que eēt de cā finali eēt ꝑma. ꝓñtia pz. qz si eēt cābi lis ab aliquo nō eēt ꝑma nec ꝑmi finis. est ergo penit⁹ icābi lis ꝑm q̃z cūq̃z cätionē in quolz gñe cāe. tūc sic. cälitas ꝑmi fi nis est mouere ꝑmū efficiēs sicut ꝑmū amatū. ſz idē est ꝑmū finē mouere ꝑmū efficiēs vt amatū ab ipso qō est ꝑmū effi ciens amare ꝑmū finē. qz nihil aliud est obm amari a volū tate q̃z volūtatē amare obm. ergo ꝑmū efficiēs amare ꝑmū finē est penit⁹ incābile: ⁊ per ꝓñs ex se neēe eē. ⁊ ita erit idem ꝑme nāe. ¶ Cōfirmat qz si primū amare est aliud a nā ꝑmi. sequit q̃ illud ¦ est cābile. ⁊ per ꝓñs est effectibile. ergo ab ali quo p se efficiēte amāte finē. ⁊ sic ante ꝑmū amare eēt aliud amare. qō est impole. ¶ Ex hoc ifero correlariuz. q̃ volun tas ꝑmi est idē sue nāe ⁊ eēntie. ꝓbatio huius. Tum qz voli tio ꝓsupponit voluntatē. qz velle nō est nisi volūtatis. ergo si volitio est incābilis. multo magis volūtas cui⁹ est ista vo litio ergo erit neēe esse. ⁊ ita idem nāe ꝑme. ergo magis ipsa volūtas que ꝑintelligit vt ꝓpingoz ipsi nāe ꝑme. ¶ 4ª con clusio sit ista. intellectio ꝑmi mouētis respectu sui vt sui obti nō est aliud ab ei⁹ eēntia. hāc ostēdo sic. volitio ꝑmi respectu sui est idē eēntie sue. ergo intellectio. añs pz ex 3ª ꝺne. ꝓñtia ꝓbat. qz nihil amat nisi cognitū. ergo itellectio ꝑmi itelligit vt ꝓpingoz illi nature q̃z volitio. ergo si amare se est ne cesse eē. ⁊ per ꝓñs idē nāe ꝑme sequit q̃ intelligere se est ne cesse esse ⁊ idē illi nature. ¶ Ꝺ. per rōnē ꝓbi in tertu. qz si nō. ergo ꝑmū nō est optima sba. ꝓñs est falsum. ergo ⁊ añs. ꝓñ tia ꝓbat. qz per intelligere est venerabile ⁊ honerabile. ⁊ de clarat sic. qz ois entis in actu ꝑmo vltima pfectio est in actu 2°. quo ꝓiūgit optimo maxime si sit actiuū ⁊ nō tm factiuū. sed ꝑmū mouēs est nāe itellectualis. ⁊ per ꝓñs actiuū. ergo vltima ei⁹ pfectio est in actu 2°. si ergo ille act⁹ nō sit ei⁹ sba. sequit q̃ ei⁹ sba nō erit optima qz aliqd aliud est suuz opti mū. ¶ Alia rō est ꝓbi qz si nō. ergo laboriosa eēt cōtinuatio intellectionis. hoc declarat sic. qz po⁹ soluz receptiua est po⁹ ꝺictionis. ad po⁹ aūt ꝺictionis sequit labor ꝑm ipsum. ¶ Sz ista rō nō est demōstratiua: ſz tm ꝓbabilis. vt ipemet. p. dicit. ⁊ dictū est in exponēdo lram. ¶ Ex hac 4ª ꝺne ifero dupler correlariū. q̃ intell's ꝑmi est idez sue eēntie. qō ꝓbat ficut ꝑus de volūtate. qz ꝑintelligit vt ꝓpingoz eēntie q̃z in tellectio. qz intelligere nō est nisi ipsi⁹ itell's. si ergo itellectio est incābilis ⁊ idē eēntie ꝑmi multo magis intell's. ¶ 2ᵐ est q̃ rō intelligēdi se est idē nature ꝑme. qō pz. qz si ipm itelli gere est ex se neēe eē ⁊ idē eēntie ꝑmi multo magis rō intel ligendi se. cū ꝑintelligat ex nā rei ipsi actui itelligēdi vt intel lectui ꝓpinquior. ¶ 3ª ꝓcło sit ista. nullū ¦ itelligere respectu cuiuscūq̃ obti pōt eē accns eēntie seu nāe ꝑme. hāc ostendo sic. primū mouens est primū effectiuū. ergo ex se hz vñ pos sit cāre qōcūq̃ cābile circūscripto oi alio a se. saltem vt ꝑma cā illius cābilis. ſz circūscripta itellectione illius non habet vnde possit illud cābile causare. ergo itellectio cuiuscūq̃ al terius non est aliud a nā sua. ꝓbatio minoris qz nihil pōt cāre nisi ex amoze finis velit illud aliogn nō ageret ꝓpter fi nem. nec per ꝓñs eēt per se agēs. ſz ipsi velle alicui⁹ ꝓpter fi nem ꝑintelligit ipm itelligere. ergō sequit q̃ ante primū ſi gnum in quo itelligit cāns siue volens ꝑintelligit nēcio in telligens. ⁊ per ꝓñs circūscripta itellectione nō posset illud causabile cāre. ¶ Ꝺ. oēs intellectiones eiusdē intell's habēt sīlem habitudinē ad intell'm ꝑm idētitatē essentialē vel acci dentalem. sicut pz de oi intellectu creato ⁊ de eius itellectio nibus. cui⁹ rō est. qz vident pfectiones eiusdem gñis. ergo si vna est idem eēntialr. ⁊ oēs. ⁊ si vnū est accns. ⁊ oēs. sed aliq̃ intellectio non pōt eē accidētalis in ꝑmo. vt illa que est sui ipsius est 4ª ꝺne. ergo nulla ¦ alia erit sibi accidēs. ¶ 6ª con clusio est ista. intellectus primi mouentis intelligit semp ⁊ necio oia intelligibilia actu distincto ⁊ prius näliter q̃z illa sint in se. ꝟ ꝓclusio est directe ad qōnē. ꝑma pars. ſ. q̃ intel ligit qōcūq̃ itelligibile: ꝓbat sic. qz hoc est pfectionis in itel lectu posse distincte ⁊ actu cognoscere qōcūq̃ intelligibile. hoc igit attribuendū est intellectui primo. sed intellect⁹ pri mi nullā pōt hr̃e itellectionē nisi eadem sibi. ex 5ª ꝺne. ergo cuiuslibet intelligibilis hz intelligere ⁊ actuale distinctuz. ⁊ per ꝓñs nēcio cū illud sit idē sibi. ¶ 2ª pars. ſ. q̃ prius näl'r q̃z illa sint in se. ꝓbat sic. qz gcqd est idem sibi est necesse. ⁊ ꝑ ꝓñs prius näliter omni intelligibili alio a se. cum nullū ta le sit necesse esse. sed intelligere respectu cuiuscūq̃ est idem si bi. igitur est prius näliter q̃z qōcūq̃ aliud intelligibile sit in se. ¶ Cōfirmat tota ꝓclusio qz artifex distincte cognoscit oē agendū anteqũz fiat. alr nō pfecte operet. qz cognosco est mē sura iurta quam operat. sed de⁹ est pfectissimus artifex om nium aliorum a se. ergo omnium ꝓducibilū a se hz notiā distinctam ⁊ actualem ⁊ priorem eis.

Ad primū in oppositū nego ꝓñtiā. Ad ꝓbationē dicēdū q̃ nullū aliud a deo hz rōnem motiui nec pficiētis respectu intell's diuini. ⁊ ꝟ mō intell'it ꝓbs q̃ intell's primi nō itelligit aliud a se. qz tūc vilesceret. ⁊ tm ꝟ nō obstāte itelligit oia alia a se ¦ itelligēdo eēntiā suaz in q̃ vtualr ⁊ eminētissime ꝓtinent ⁊ intellectui diuino clarissi me ⁊ distinctissime ꝑsentant vt tactū est in exponēdo lram. ¶ Ad scām ꝓcedo maiorē sic itelligendo q̃ sit aliqd qō sub

ſbto eiꝰ adeq̃to nec formaliṫr nec virtualiṫr ꝓtinet: ⁊ tūc minor est falsa: qr nec in eẽntia dīna oẽ aliud a se ⁊ vtualiṫr ⁊ eminẽtissime ꝓtinet. ¶ Notan. qꝫ itellꝰ primi entis p̃cise intelligit seipz vt obm adequatū. ⁊ itelligẽdo se itelligit qd̃cūqz aliud nobilioꝛ etiã mõ q̃z hẽant eẽ in se. nã eẽntia diuina virtualiter ꝓtinet pfectionẽ ⁊ entitatẽ cuiuscūqz rei. vñ etiã res simpliciter loquẽdo nobiliꝰ eẽ hñt in eẽntia diuina q̃z i seipsis. ⁊ tõ pfectissime ⁊ distinctissime pñtant itellectui diuino in eẽntia vt in speculo pfecto: ⁊ tõ ipse res create lz forte terminent actū itellꝰ diuini: nõ tñ mouent ipm ad intelligendū. qr hoc argueret impfectionẽ in ipso itellectu. qr oẽ mouens vt sic: est prius ⁊ dignius ipso moto.

¶ Entia vo nolũt male disponi: nec bonũ plꝫalitas ꝑncipãtiũ. vnꝰ ergo ꝑnceps.

Veritur Utrum ꝑncipatiui ⁊ regno vniuersi ꝑsit tm̃ vnꝰ ꝑnceps: q est deꝰ bñdictꝰ. vr̃ q nõ. ⁊ ar. sic. deꝰ est. q̃ duj sunt. pbõ ꝓñtie. qr singulare ⁊ plꝫale idẽ significant lz differãt in mõ significãdi. ⁊ icludũt idẽ significatũ ꝑportiõaliṫr. ergo sicut singulare icludit singularitatẽ. ita plꝫale plꝫalitatẽ. Si q̃ eẽ ꝓuenit deo singulariter: ꝓuenit dijs plꝫaliṫr. ¶ Ꝺ. oẽ ens p ꝑticipationẽ reducit ad aliqd tale p eẽntiã. lz idiuidua cuiuscũqz spẽi create sũt entia p ꝑticipationẽ: qr aliṫr nõ eẽnt plꝫa. q̃ reducunt ad aliqd tale p essentiã. erit ergo aliqs hõ p eẽntiã ⁊ nõ p ꝑticipationẽ. lz qcqd est ens p eẽntiã ⁊ nõ p ꝑticipationẽ est deus. q̃ sunt plures dij. ¶ Ꝺ. q̃cūqz sunt meliora sunt ponẽda in vniuerso. lz plures deos eẽ est melius q̃z paucos. qr plꝫa bona sunt meliora paucioꝛib⁹ bonis. q̃ plures dij sunt ponẽdi in vniuerso. ¶ Contra pbs hic in liꝫa ⁊ supius vbi ꝓbat vnitatẽ prime cause ex vnitate primi mobilis.

Respondeõ in ista q̃one ꝓcto affirmatiua est certa ⁊ ꝑm fidẽ ⁊ ꝑm pbiaz: vñ ad pbãdũ istã q̃nẽ ꝑmo ꝑmittã multiplicẽ suppõnẽ. 2° ex illis suppõnib⁹ deducã vnã q̃nẽ. ¶ Quãtũ ad primũ ꝑª suppõ est q deꝰ est itellꝰ infinitꝰ ⁊ infinitũ itelligibile. vt patere põt ex capl'o p̃cedẽti. ¶ 2° suppono q deꝰ est volũtas infinita ⁊ infinitũ diligibile. lz appet. qr est formaliṫr volẽs ⁊ est infinitũ bonũ. vt pz ex ꝓdictis in h. 12. ¶ 3ᵐ qd̃ suppono. est qd̃ deꝰ est infinitũ bonũ. qr infinitũ ens ⁊ pfectissimũ. ¶ 4ᵐ qd̃ suppono est q deꝰ est infinite poᶜ vt pz ex. 8°. phi. ⁊ ex hoc eodẽ. 12. sup̃. ¶ 5ᵐ. qd̃ suppono est q deꝰ est neẽe eẽ. lz ostẽsum fuit ⁊ ꝓbatũ supra. ¶ 6ᵐ qd̃ suppono est q deꝰ est oipotẽs: vt pz ex scriptura sacra. Iste aũt ser suppõnes sunt q̃si vie ad ꝓbandũ ꝓclusionem q̃nis vt patebit.

Quantum ad 2ᵐ est ꝑma via arguit fic. si nõ est tm̃ vnꝰ deꝰ. da oppositum. sint duo. sint a. ⁊ b. tūc arguit fic. duo sunt dij. ergo itellꝰ infinitꝰ nõ intelligit oẽ itelligibile q̃tũ itelligibile est. ꝓñ est falsum. q̃ ⁊ añs. falsitas ꝓñtis pz. qr itellꝰ infinitꝰ cogñscit q̃cũqz pfectissime q̃tũ in se itelligibile est. alꝫ nõ est itellꝰ pfectꝰ ⁊ infinitꝰ. pbõ ꝓñtie. ipm a. itelligit b. q̃ per eẽntiã istiꝰ b. vel nõ. si nõ. ergo cũ b. sit itelligibile per eẽntiã. ipm a. nõ cogñscit pfectissime ipm b. q̃z tñ est cognoscibile. nihil. n. itelligibile per eẽntiã pfectissime cognoscit niſi cognoscat p eẽntiã vel p aliqd pfectꝰ in quo sua eẽntia icludat pfectꝰ q̃z ipsa sit in se. eẽntia aũt ipsiꝰ b. in nullo icludit pfectꝰ q̃z b. aliogn nõ erit deꝰ. si aũt cognoscit. b. per eẽntiã ipsiꝰ b. ergo actꝰ itelligẽdi ipsiꝰ a. erit posterioꝛ naliṫr eẽntia ipsiꝰ. b. qr actꝰ cognoscẽdi q nõ est idẽ obto est posterioꝛ obto. nõ. n. est ꝑor neq̃ sit nã cum tali obto. qr tūc posset actꝰ itelligi sine obto sicut ecõuerso. sequit ergo q ipm a. nõ est deꝰ. qr cũ suus actꝰ itelligẽdi sit idẽ simpliciṫr ipsi a. si ille actꝰ est posterioꝛ b. ⁊ ipm a. est posteriꝰ. ⁊ per ꝓñs nõ est deꝰ. ¶ Dices q itellit ipm b. p eẽntiã ipsiꝰ a. que silis est ipsi b. aut q a. itelligit ipm b. in rõne spẽi cõis ipsi a. ⁊ b. ¶ Contra. qr cognosco alicuius siue in singli tm̃ siue in vli. nõ est cogñsco pfectissima. qr non est ituitiua ipsiꝰ rei in se. ⁊ ita. a. nõ cogñsceret b. intuitiue nec pfectissime. neutra q̃ rñsio saluat q a. itelligit pfectissime ipm b. ⁊ hñ ꝓpositum. ¶ Ꝺ. ex eadẽ via arguit 2° fic. duo sunt dij. q̃ vniꝰ actꝰ itelligẽdi sunt duo oba adeq̃ta. ꝓñs est falsum. q̃ ⁊ añs. falsitas ꝓñtis pz. qr tūc actꝰ adeq̃rẽt alicui obo sub aliq̃ rõne qua substracta nõ miñ⁹ adeq̃rẽt qr adhuc remaneret aliud obm adeq̃tũ. ꝓbõ ꝓñtie. qr a. est obm adeq̃tũ suo itellectui cũ sit in ifiᵐ itelligile. ⁊ b. est obm adeq̃tũ eidẽ. si a. posset siṁ itelligere ipm b. impoſe est ergo q itelligat vnica itellectiõe simul. a. ⁊ b. pfecte. ¶ Dices q a. hz itellectiões duas realiṫr distinctas. ita q alia intellectione intelligit se. ⁊ alia intelligit ipm b. ¶ Contra. qr tūc a. nõ est deꝰ. ipoſe est. n. deus ꝑ se. ⁊ duas intellectiones distictas realiṫr. qr hꝫ nõ stat cũ sũma simplicitate. ¶ Ex 2ª via ar. sic. duo sũt dij. ergo volũtas infinita nõ diligit oẽ diligibile q̃tũ diligibile est. ꝓñs est falsum. q̃ ⁊ añs. falsitas ꝓñtis pz. qr volũtas infinita est recta. ergo diligit qd̃lz diligibile q̃tuz diligibile est. ꝓbatio ꝓñtie. si a. est vnꝰ ⁊ b. est aliꝰ deꝰ. ergo b. est diligẽdũ in infinitũ cũ sit obm infinitũ a volũtate potente diligere infinitũ q̃lis est volũtas ipsiꝰ a. lz hꝫ est impoſe. qr a. naliter plus diligit se q̃z b. ꝓbatio huiꝰ. qr vnũqõqz naliter plus diligit eẽ suũ q̃z eẽ alteriꝰ cuiꝰ nõ est ps vel effectꝰ. rõne primi dr̃ q pars naliṫr plus diligit totũ q̃z seipsam. nã p salute ipsiꝰ totiꝰ cuiꝰ est pars: exponit se piculo. rõne scõi creatura plus dz etiã naliṫr diligere deũ q̃z seipsam. lz a. nihil est ipsiꝰ. b. nec pars nec effectus. ergo plus diligit se q̃z ipm. b. lz volũtas libera q̃n est recta ꝓformaṫ voluntati naliter aliogn volũtas naliter nõ eẽt semp recta. ergo si hꝫ voluntatẽ liberã rectã plus diligit se actu elicito q̃z ipz. b. ergo nõ arguit fic. si duo sint dij. s. a. ⁊ b. aut a. fruiṫ b. aut vtiṫ. si vtiṫ: ergo volũtas inordinata qr vtiṫ fruendo. si fruiṫ ergo a. est btũs tam in b. vt in obto q̃z in a. ⁊ ita est btũs in duobꝰ obtis quoꝛ neutruz ab altero dependet. lz hoc ꝓñs est falsum ⁊ impoſe. qr nihil põt eẽ actu beatũ in duobꝰ obtis btificis totaliṫ⁹. qr vtroq̃ eoꝛ destructo nihilominꝰ est btũm. ergo in neutro btificaṫ. videt etiã neciũ q totaliṫ getatũ in vno obto adeq̃to nõ posit totaliṫ in alio obo getari. ¶ Ex 3ª via arguit fic. duo sunt dij. ergo bonũ infinitũ nõ põt getare pfecte volũtatẽ nram. ꝓñs est falsuz qr hoc est ꝓra rõnẽ boni ifiniti q̃ nõ sit getatiuũ cuiuscũqz volũtatis. ꝓbatio ꝓñtie. qr volũtas ordinata põt appetere maiꝰ bonũ. lz plꝫa bona infinita si sint poſia plus icludũt bonitatẽ q̃z vnũ infinitum. ergo volũtas posset ordinate plus amare plꝫa bona infinita q̃z vnũ bonũ infinitũ ⁊ p ꝓñs vnũ bonũ infinitũ nõ posset eã getare. ¶ Ex 4ª via ar. sic. duo sunt dij. ergo eiusdẽ effectꝰ sunt due cause totales in eodẽ ordine cause. ꝓñs est falsuz. ergo ⁊ añs. falsitas ꝓñtis pbaṫ. qr tūc aliqd posset eẽ semp cã alicui⁹ a quo non semp dependeret. nihil. n. eẽntialiṫr dependet ab aliq̃ quo nõ exĩstẽte nihilominꝰ erit. si q̃. c. hz duas totales cãs. s. a. ⁊ b. in eodez gñe ⁊ ordine. tūc destructo a. nihilominꝰ erit ipm. c. ab ipso. b. ⁊ siṁ destructo. b. ipz. c. erit ab ipso. a. ex quo vtrũqz ponit cã totalis eiꝰ. ꝓbatio ꝓñtie. qr poª infinita est totalis cã respectu cuiuscũqz effectꝰ. si ergo a. ⁊ b. sunt dij qlibet est poᶜ infinite. ⁊ per ꝓñs cã totalis cuiuscũqz effectꝰ. ⁊ per ꝓñs erunt due ꝑme cãe totales in eodẽ ordine cause. ¶ Ex 5ª via ar. sic. duo sunt dij. ergo per neciṫatẽ sunt infiniti nũo. ꝓñs est euidenter falsum. ergo ⁊ añs. ꝓñtia ꝓbaṫ. qr spẽs multiplicabiles siue plurificabiles in idiuiduis non determinant ex se ad certũ nũm indiuiduoꝛ. lz q̃tũ est ex se nõ repugnat sibi eẽ in infinitis indiuiduis sicut pz de spẽ humana ⁊ de aliis oibꝰ coꝛruptibiliũ spẽbꝰ. ergo si rõ ipsiꝰ deitatis sit plurificabilis in idiuiduis nõ determinat se ad certuz terminũ. lz q̃tũ est ex se cõpatiṫ secũ infinitatẽ. sed si ꝓñt esse infinita neẽe eẽ: per neciṫatẽ sunt infinita. alias nõ eẽnt necesse eẽ. lz poſia eẽ. ergo erũt ifiniti dij quoꝛ glz est neẽe eẽ. ¶ Ꝺ. ex eadẽ via ar. sic. si sint plures dij. ⁊ per ꝓñs plura neẽe: opz q aliqbus pfectionib⁹ realib⁹ distinguant. sint a. ⁊ b. tūc fic. aut illi duo dij distincti per a. ⁊ b. sunt formaliṫr neẽe eẽ per a. ⁊ b. aut nõ. si nõ. ergo a. ⁊ b. nõ sunt formaliṫr rõnes essendi neciõ. ergo

per ꝓñs.nec de⁹ includens.a.est neꝯe eē.pbatio.qꝛ includit aliq̄ entitatē que formaliʳ:nō est entitas neꝯitas eēndi:nec neꝯia ex se.sicꝫ ꝑm a.filʳ est de deo includente b.¶Si vo illi duo dū distincti sunt formaliʳ neꝯe eē per a.ꝛ b.ꝛ vltra hoc vtrūq̄ est neꝯe eē per illud in quo ꝙuenit vnū cū alio.qꝛ ex quo ambo sunt dū in aliq̄ ꝙuenīūt ꝛ in aliq̄ dīnt.g̃ vterq̄ de⁹ hꝫ in se duas rōnes q̄ꝛ vtraq̄ est neꝯe eē.sꝫ ħ est ipoſe qꝛ neutra istaꝝ includit alterā.g̃ vtraq̄ circūscripta:de⁹ ille esse neꝯe eē p reliq̄ꝫ.ꝛ sic aliq̄d eēt formaliʳ neꝯe eē p aliq̄ꝫ rōnem qua circūscripta nihilomin⁹ eēt neꝯe esse.qđ est ipoſe. ¶Ex 6ª via ar.sic.oipotens est q suo velle pōt qđcūq̄ poſe facere eē vel nō eē.ita q suo velle pōt ꝓducere oē poſe.ꝛ suo velle pōt ipedire oē poſe vel destruere oē poſe si tā hꝫ eē ꝑm sniaꝝ Rich.2° de tri.ca°.vltimo.tūc sic.duo sunt dū.g̃ nullus istorū est oipotēs.ꝙns est euidēter falsuꝫ.pbatio ꝙntie.qꝛ a.pō suo velle ꝓducere oia in eē ex quo ponit oipotens.sꝫ nō est neꝯe q b.velit oia illa eē que velit a.qꝛ volūtas ipsi⁹ b.ꝓtin gēter se hꝫ ad illa:sicut volūtas ipsi⁹ a.ex quo de⁹ est.g̃.b.pōt nolle illa eē.ꝛ p ꝙns nullū istoꝝ erit.g̃.si duo sunt oipotētes vterq̄ faceret aliū nulli potētē phibēdo.sc.per suū velle qcqd ali⁹ vellet eē. ¶Dices q ambo ꝓcordant in volūtate sua.Iz nō de neꝯitate.sꝫ q̄si fecerūt pactuꝫ vt qcqd velit vnus velit ali⁹. ¶Sz ꝯ.Tu ꝑmo qꝛ illud pactū nō est neꝯīū.g̃ per ꝙns pōt se aʳ hre.vt.sc.disrūpat pactū.ꝛ tūc idē qđ ꝑus.Tu 2° qꝛ esto adhuc sequit q neuter eoꝝ eēt oipotēs.nam si a.est oipotēs pōt ꝓducere suo velle oē poſe.ꝛ.b.filʳ.qđ est impoſe. nam impoſe est duas cās totales eē elusdē effectus.vt ꝑostē sum est.ergo sequit q b.nō est oipotēs.ꝛ sic ad qōnem.

Ad primū in oppm nego ꝙntiā.Ad pbōnē dōm q in grāmatica nūs nō est talis mod⁹ significādi q̄les sunt alij modi grāmaticales.nā alij dīnt pci se modū ꝓcipi absq̄ aliquo reali coꝛrīdēte tali mō ꝓcipiendi.sꝫ nūs vē icludit rez substratā.vñ sequit hoies sunt.ergo realiʳ plēs hoies sunt.g̃ pla alia rōnabilia sunt.sꝫ nō segt. de⁹ est gūis masculini.g̃ de⁹ realiʳ est masculin⁹.qꝛ ad masculinitatē sufficit aliqd in re quo ille. modus possit accipi.puta actiuitas.dico ergo.plurale ꝑm q icludit illa duo icludit rōnē q̄si in se falsam.ꝛ dico q illud solū ex parte ſbti qđ dī dū:icludit ꝯdictionē.vt pbatuꝫ est per plēs rōnes:ꝛ iō modus ꝓcipiēdi repugnat ei qđ concipit sub modo.cum ergo probaʳ ꝙntia.qꝛ idem significat plurale ꝛ singulare.ꝛ idem includit.dico q nō est sile.qꝛ singulare includit conceptum: ꝛ modū concipiendi sine repugnantia:ꝛ ideo singulare includit quasi in se rōnem veram ꝑt includit ꝓceptū ꝛ modum ꝓcipiendi:plurale aūt ꝓout includit illa duo icludit quasi in se rōnē falsam.cuiꝰ partes repugnāt ꝛ iō nō sequit q plurale sit verū de plurali sicut singulare de singulari.qꝛ de ſbto cui⁹ rō de se est falsa nihil vere pōt ꝑdicari ista enim est falsa.homo irrōnalis insensibilis currunt: ꝛ sic de aliis silibus.¶Ad 2ᵐ dicēdū cū dī q oē ens per ptīcipationē reducit ꝛc.dicēdū q illa ꝑpō maioꝛ nō est po⁹.sed reducit ad istā.oē ens implectū reducit ad pfectū.sꝫ qꝛ oē ens per ptīcipationē est impfectū.ꝛ tñ illud ens est pfectū qđ est ens per essentiaz.iō sequit illa maioꝛ q oē ens per ptīcipationē ꝛc. illa autē ꝑpō.oē impfectū reducit ad pfectū:sic intelligēda est.nā aliqd est impfectū dupliʳ.vno mō hꝫ pfectionē simpliʳ que.sc.nō neꝯio hꝫ impfectionē annexā.qꝛ nō includit in se limitationē:vt ħ bonū:ꝛ ħ vnū:ħ ens:ħ sapiēs.ꝛ sila.alio mō est aliqd impfectū nō ꝑm pfectionē simpliʳ.sed ꝑm perfectionē que.sc.de rōne sui includit limitationē vt hic hō.ħ bos hic afin⁹ ꝛc.ꝛ iō neꝯio hꝫ annexā imperfectionē.imperfectū ꝑmo mō reducit ad pfectū eiusdez rōnis.puta ad bonum:ad vnū:ad ens:ad sapiēs.que importāt pfectionē simpliciter.ꝛ ista pōt dici reductio vniuoca.sꝫ impfectū 2°° nō reducit ad pfectū per essentiā eiusdē rōnis.puta ad rōnem specificā.qꝛ ipsa aliqd includit impfectionis qꝛ limitationē. ꝛ ideo ꝑm illā nō pōt esse aliqd pfectuꝫ simpliʳ pp limitationē.sed reducit ad pfectū primū qđ est pfectū simpliʳ. equoce tñ ꝛ eminēter includens illā pfectionē.ꝛ ista ponit reductio equoca.bonū ergo impfectum reducit ad bonū pfectū.sꝫ ħ homo qui est impfect⁹ ꝛ filʳ ħ bos nō reducunt ad hoiem vel bouē simpliʳ pfectū.sꝫ ad summū ens ꝛ summū bonum qđ est deus qui illā pfectionē ꝟtualiter includit.nō ergo est dare hoiez nec bouē per essentiā qui dū possunt appellari. ¶Ad 3ᵐ q̄n dī q q̄cūq̄ sunt meliora sunt ponēda in vniuerso.dico q vez est si illa positio sit possibilis ꝛ nō incōpossibilis.sed esse plures deos est incōpossibile ꝛ includēs repugnantiā vt oñsum est multiplīciʳ.ꝛ iō nō est meli⁹ esse plēs deos.qđ.n.nō est meli⁹ nisi ex pōne incōpossibiliū nō est melius.imo nec bonū simpliʳ.sic illud qđ nō est nisi ex pōne impossibili ꝛ repugnātiā includēte est oīno.sꝫ nō impossibile est ipꝫ eē vel poni in eē.Bñ ergo ꝛcludit pbs qđ non est bonū in vniuerso pluralitas ꝓncipatuū.vn⁹ ergo est ꝓnceps totius vniuersi qui est Deus bñdictus viuens ꝛ regnans sup vniuersam creaturam a seculo vsq̄ in seculum.Amen.

¶Expliciunt qōnes subtilissime sup.12.libris meth.Arist. excellentissimi artium ꝛ sacre theologie doctoris.Antonij Andree ordinis minorum.accuratissime emendate per doctissimum sacre theologie bachalarium formatum fratrem Lucam de subereto eiusdem ordinis ꝛ prouincie thuscie.

Registrum.

a vacat ¶Altissimi deum esse conceptum

b demōstrabilis nō ptinebūt practica

c rationes nec nō necessariū

¶Rñdetur

d ꝑm quid quid sit causas

e Similiter pater dicitur Queritur

f diffinitionis virtus actiua

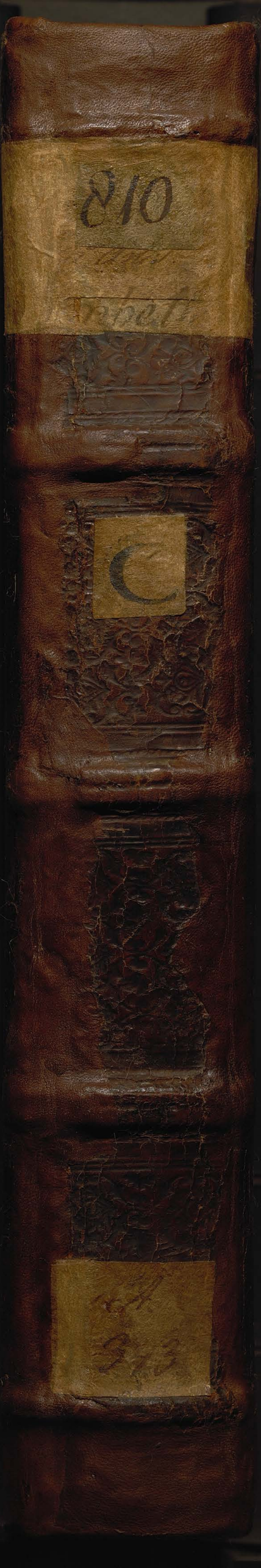
semine

g Ad argumenta non distinguit ralem.¶D.

h dicit totam Ad primum vocatur totaliter Finis

zakładka ze str. 26 / 3328

Brak k. 18 ?

810